

Danmarks Krønike

Saxo Grammaticus

[www.estrup.org - ID: T20 - TS: 2006-12-17 12:45]

Indledning

Tekstgrundlag

Saxo Gramaticus: Danmarks Krønike.

Oversat af Dr. Fr. Winkel Horn

med Illustrationer af Louis Moe

Udgivet af A. Christiansens Kunstforlag

Kjøbenhavn - Kristiania 1898.

Oversætterens forord

Saxos Danmarks Krønike - " Saxonis Grammatici Historia Danica" - er vor Middelalders åndelige Storværk. Den vakte, så snart den ved at blive udgivet i Trykken (Paris 1514 af Kristjern Pedersen) blev almindelig tilgængelig, den største Beundring hele Europa over, ikke blot for sit fortrinlige Sprog, sin "vidunderlige Ordfylde" og "Mangfoldighed af Vendinger", som Erasmus fra Rotterdam priste den for, men også for den livfulde, farverige Skildring, den giver af vort Fædrelands historie fra de ældste Tider helt ned til Saxos egen Tid. Dette Ry har den med Rette beholdt, og her hjemme har den, siden den første Gang oversattes (1575), været anset for vor ypperste Folkebog.

Om dens Forfatter vides så godt som intet, ikke engang hans Fødsels- og Dødsår kjendes. Vi ved i Grunden kun, hvad der endda følger af sig selv, at han var Klerk; om han, som Sagnet fortalte på Kristjern Pedersens Tid, har været Provst ved Roskilde Domkapitel, er ganske usikkert, ligesom den Mening, at han har hørt til Lundekapitlet, også kun støtter sig på usikre Gisninger. Derimod kan der ingen Tvivl være om, at han har stået i et meget nært Forhold til Absalon, der jo også må have kjendt ham nøje og haft Syn for og Tillid til hans Evner, eftersom han ikke blot i al Almindelighed opfordrede ham til at skrive Danmarks Historie, men blev ved med at tilskynde ham dertil og blev en af hans Hovedkilder ved at fortælle ham både om sine egne og andres Bedrifter.

Det synes da også af hele Værkets Bygning at fremgå, at det oprindelig kun har været Saxos Mening at skrive en Bog, der væsentlig skulde omhandle Absalon. Krønikens fjortende Bog, der omhandler Tiden fra Erik Emuns Tronbestigelse, til Absalon blev Ærkebiskop (1178) indtager i Sammenligning med det øvrige en ganske uforholdsmæssig Plads - over en Fjerdedel af det hele Værk -, og den er ikke ført ned til Valdemar den stores Død, men ender nogle År forinden, som sagt, med Absalons Indsættelse som Ærkebiskop. Dette i Forbindelse med, at Absalon i en ganske anden Grad end Kongen træder i Forgrunden, synes at gjøre det utvivlsomt, at fjortende Bog er skreven først og har udgjort et Værk for sig; dette har Saxo så senere udvidet ved i femtende og sextende Bog at skildre Valdemar den stores sidste og Knud den sjettes første År til Vendertoget 1184, der førte til Bugislavs Underkastelse, og som dannede Afslutningen på Absalons Krigerliv. Og derefter er han så gået tilbage i Tiden og har skrevet ellefte, tolvte og trettende Bog, om "Kongefaderen (Svend Estridssøn) og hans Sønner", som Svend Ågesøn, da han skrev sin Krønike (c. 1187), sagde, at Saxo havde besluttet at skrive, og hvorved Absalon, hvis Slægt havde spillet en fremtrædende Rolle i hine Tidens Tildragelser, utvivlsomt også har været ham en udmærket Hjemmelsmand. Og endelig har han så tilføjet de ti første Bøger med deres Fremstilling af Danmarks Historie fra Oldtiden ned til Svend Estridssøn. (Se nærmere C. Paludan-Müller: "Bidrag til Kritik af Saxos Historieværk" i Historisk Tidsskrift 4de Række V.).

Den ovenfor givne løselige Fremstilling af, hvorledes Saxos Værk må antages at være blevet til, hviler ganske vist på en Hypothese, men den synes at have al mulig Sandsynlighed for sig. Hvorom alting er, foreligger hans Danmarks Krønike som et samlet Billede af det danske Folks Levnedsløb, som det tegnede sig for Forfatterens poetiske og af den ædleste Fædrelandskjærlighed gennemtrængte Betragtning. Derfor blev den i sin Helhed et så fast bygget Værk og i sine Enkeltheder en så underholdende og til alle Tider tiltalende Bog. Hvad enten han fortæller vore Oldsagn, som hans Værk jo er en Hovedkilde til, eller han beretter historisk sikre Kjendsgjæringer, samler han sig bestandig om en eller anden særlig fremtrædende Personlighed, hvis Liv og Bedrifter han skildrer fyldig og malende.

Det fulgte med Nødvendighed af Forholdene, således som de havde udviklet sig her i Landet, da Saxos Værk blev til, at han skrev det på Latin, det vilde have været ganske utænkeligt, at nogen skulde være faldet på at skrive en sådan Bog på Dansk. Han søger da også i Forfædrenes Ukyndighed i Romersproget Grunden til, at vi Danske fra Arilds Tid har ladet vore berømmelige Bedrifter gå i Glemme. Han går som alt antydet, også i den Henseende ypperlig rustet til sin Gjærning, idet han efter Tidens Lejlighed må betegnes som en Stilist af første Rang. At det nu skærer os i Hjærtet at se en Mængde herlige Oldkvad, som vi vilde have givet meget til at eje i deres oprindelige Skikkelse, gjengivne på sirligt Latin, der helt forvansker deres Stil og Tone, bør vi ikke gå i Rette med ham for, vi må endda være glade over, at han har bevaret så meget deraf for os, som han har. Nærværende Oversætter har for Versenes Vedkommende sat sig til Opgave at komme om bag Saxos Bearbejdelser af de Oldkvad, der må have foreligget ham, og at gjengive dem i en Form (som Eddakvadernes), der kommer den oprindelige så nær som muligt.

At en ny Oversættelse af Saxos Værk er på sin Plads, kan formentlig ikke omtvistes. Vedels Oversættelse (1575) er nu forældet og har nærmest kun Interesse som dansk Sprogmindesmærke fra det 16de Århundrede; Schousbølles (1752), der for øvrigt var et for sin Tid ganske dygtigt Arbejde, er nu med sin snurrige Parykstil ganske usmagelig, og Grundtvigs Fordanskning (1818-23) er så fri og stemt i en fra Originalen så grundforskjellig Tone, at den giver et væsentlig urigtigt Indtryk af Værkets Karakter. Jeg har bestræbt mig for at gjengive Saxos ejendommelige Stil og Tone så tro som muligt, at give en virkelig Oversættelse, ikke en mer eller mindre fri Fordanskning af hans Værk. Måtte det være lykkedes mig, så at den gamle Klerks Værk måtte kunne hævde sin Plads som Folkebog i min Gjengivelse, til også den en Gang forældes !

Til Slutning bringer jeg Cand. philol. M. J. Goldschmidt en hjertelig Tak for den store Tjeneste, han har bevist mig ved under Korrekturen at underkaste min Oversættelse et omhyggeligt Gjennemsyn. Den kyndige Bistand, han har ydet mig, har været mig til stor Støtte og Beroligelse ved dette, som enhver kan sige sig selv, meget vanskelige Arbejde, som det var mig yderst magtpåliggende at få gjort så godt som muligt.

Fr. Winkel Horn.

Saxos Fortale til Danmarks Krønike

Til Ærkebiskop Andreas Sunesøn i Lund.

Eftersom andre Folkefærd plejer at sætte en Ære i de Bedrifter, de har udført, og at have Glæde af at mindes deres Forfædre, kunde Danmarks Ærkebiskop Absalon, som altid brændte af Iver efter at forherlige sit Fædreland, ikke finde sig i, at Danskerne skulde savne et sådant Mindeskrift og berømmeligt Eftermæle, hvorfor han, da andre vægrede sig ved at påtage sig dette Arbejde, pålagde mig, den ringeste af hans Tjenere, at skrive den danske Krønike, og ved stadig indtrængende Opfordring nødte han mig uværdige til at give mig i Lag med et Arbejde, der oversteg mine Kræfter. Hvorledes skulde nemlig nogen før have kunnet give sig af med at skrive om Danmarks Historie? Det er ikke længe siden, at Landsens Folk her antog Kristendommen, og en Tidlang stod det kun småt til både med Troen og med Kyndighed i Latinen, og da der var kommen Orden i Kirkeskikkene, og Folk samtidig havde lært Latin, var man lige så doven, som man før havde været uvidende, lige så meget at laste for Efterladenhed, som man før havde været det for Ukyndighed. Heraf kommer det, at jeg, hvor ringe jeg end er, og skjønt jeg indså, at et sådant Arbejde lå over mine Kræfter, hellere har villet påtage mig det end vægre mig ved at efterkomme Absalons Bud, for at det ikke skulde hedde sig, at vi Danske fra Arilds Tid af havde ladet vore berømmelige Bedrifter gå i Glemme i Steden for at optegne dem, medens vore Naboer har deres Gammen af at mindes, hvad de har udrettet. Derfor var jeg nødt til at tage den Byrde, som alle Fortidens Skribenter har ladet ligge, på mine i sligt Arbejde uøvede Skuldre, og da jeg ikke turde sidde det Pålæg, jeg havde fået, overhørig, har jeg taget fat med større Dristighed end Evne, idet jeg fra hans Storhed, som bød mig gjøre det, hentede den Fortrøstning, min ringe Begavelse nægtede mig.

Da Døden imidlertid bortrev Absalon, inden jeg fik mit Forehavende fuldført, beder jeg nu snarest Eder, Andreas, som i en lykkelig Stund enstemmig blev valgt til hans Eftermand i hans ærefulde Embede og til at være vor Kirkes Øverste, om at være som en Fader og Formynder for mit Værk, på det at Misunderes Avind, som især går ud over, hvad der gjør Opsigt, må blive beskæmmet, når jeg har en sådan Talsmand, thi I sidder inde med en sådan Mangfoldighed af Kundskaber, en sådan Overflod af herlig Lærdom, at I er at ligne ved en Helligdom fuld af himmelske Skatte. For at lære boglige Kunster og samle Kundskaber berejste I Frankrig, Italien og England, og efter at have rejst i lange Tider fik I det glimrende Hverv at stå for Styret for en udenlandsk Højskole, for hvilken I blev en sådan Støtte, at man snarere må sige, at I var en Pryd for Lærerembedet, end at det prydede Jer. Derfor blev I også formedelst Eders fremragende Berømmelse, udmærkede Dyder og Fortjenester gjort til kongelig Håndskriver, og denne Bestilling, som hidtil kun havde været agtet ringe, hævede I ved de store Ting, I ved Eders Flid udrettede i den, til en sådan Anseelse, at den, efter at I er bleven befordret til den Ærespost, I nu beklæder, attrås som en Gunst af Mænd, der sidder inde med de højeste Værdigheder. Det er da også vitterligt at Skåningerne er jublende glade over, at de har hentet deres Biskop fra et andet Landskab i Steden for at vælge en at deres egne, thi med Rette fryder man sig over et Valg, man har så megen Ære af. Ja, da I ikke blot udmærker Jer ved Herkomst, Kundskaber og Åndens Gaver, men også styrer og vejleder Menigheden ved den rigeste Udfoldelse af Eders Lærdom, har I erhvervet Jer Eders Hjords største Kjærlighed og ved den hæderfulde og pålidelige Måde, hvorpå I røgter Eders Embede, hævet det til Berømmelsens Tinde. Og for at I ikke formedelst Rigdom skulde få Ord for at bruge Eders Magt og Myndighed urettelig, har I med from Gavmildhed bestemt, at Eders rige Fædrene arve skal tilfalde

Kirker og Klostre, idet I smukt foretrak at skille Jer ved Rigdom og de Bekymringer, der følger med den, fremfor at lade Jer hilde i Gjerrighedens Snarer. I har også skrevet et beundringsværdigt Værk fuldt af ærværdige Lærdomme, og har altid ladet Jer det være magtpåliggende at varetage Kirkens Tarv fremfor Eders eget. Dem, der vilde forholde Kirken, hvad der tilkom den, har I ved gavnlige Råd og Formaninger fået til at bøje sig for den og vise den skyldig Lydighed, og den Uret, der i gammel Tid var øvet imod Kirkerne, har I afhjulpet og skaffet dem fromme Bøder for, hvad der var forbrudt imod dem. Dem, der hengav sig til et ukysk Levned og mer end sømmeligt var fulgte Kjødets Lyst, har I ved stadig Formaning og ved at foregå dem med det mest lysende Exempel på Afholdenhed ført tilbage fra blødagtig Svaghed til en hæderligere Tænkemåde, så det ikke er let at sige, om I har opbygget dem mest med Eders Ord eller med Eders Levned. Alene ved Eders vise Formaninger har I opnået, hvad ingen af Eders Forgængere har formået at opnå.

Og nu må man vel vide, at de gamle Danske, når de havde øvet Heltegjerninger, satte så stor Pris på Ære og Navnkundighed at de ikke blot ligesom Romerne i pyntelige Ord skildrede deres egne udmærkede Gjerninger så at sige med en Slags Digtekunst, men også kundgjorde Forfædrenes Bedrifter i Kvad på Modersmålet, som de så lod indriste i klipper og Stene med de den Gang brugelige Bogstaver. Disse deres Spor har jeg fulgt som Skrifter fra Oldtiden, jeg har gjort mig al Flid for i min Gjengivelse nøje at følge Tråden, har gjengivet Vers som Vers, og på dem støtter min Fortælling sig, så det er ikke noget nyt og selvlavet, jeg byder på, men hvad der stammer fra Oldtiden, thi i dette Værk må man ikke vente at finde løs Snak, der tager sig prægtig ud, men pålidelig Oplysning om Oldtiden. Hvor mange Historiebøger må vi ikke tro, at Folk, der var således sindede, vilde have frembragt, hvis de havde været Latinen mægtige, så de kunde have fået deres Skrivelyst styret, eftersom de, skjønt de var ukyndige i Romersproget, var så opsatte på at bevare Mindet om deres Bedrifter, at de brugte Klipper og Stene som Bøger ?

Heller ikke Islændernes Flid bør jeg forbigå i Tavshed. Da deres Fædrenejords Goldhed forbyder dem at hengive sig til Overdådighed, har de bestandig ført et mådeholdent Liv og plejer at anvende al deres Tid på at samle og udbrede Kundskab om andre Folks Bedrifter og bøder således på deres Fattigdom ved Hjælp af Åndens Gaver. De holder det nemlig for en Fornøjelse at kjende alle Folkefærdens Bedrifter og overlevere dem til Efterverdenen og anser det ikke for at være mindre Ære værd at fortælle om fremmedes store og gode Gjerninger end selv at øve dem. Deres Skatkamre, som er fulde af kostelige Vidnesbyrd om Fortidens Tildragelser, har jeg omhyggelig ransaget, og en ikke ringe Del af dette Værk har jeg sammenskrevet med deres Fortællinger som Forbilleder, thi jeg har ikke anset det for at være under min Værdighed at bruge dem som Hjemmelsmænd, da jeg vidste, hvor kyndige de var, i hvad der angår Oldtiden. Og ikke mindre har jeg ladet mig det være magtpåliggende nøje at give Agt på og omhyggelig at optegne alt, hvad Absalon har fortalt mig, hvad enten det drejede sig om, hvad han selv eller hvad andre havde udført, thi hvert et Ord, der kom over hans ærværdige Læber, var for mig som en guddommelig Åbenbaring.

Jeg beder nu Eder, vor velsignede Fyrste og Fader, vort Fædrelands mest strålende Lys, Kong Valdemar, hvis berømmelige Æt jeg skal skildre fra Arilds Tid af, om at se med milde Øjne på mit Værk, hvor lidet det end måske er lykkedes mig, thi jeg frygter for, at jeg trykket af mit Forehavendes Vanskelighed, mere røber min egen Ukyndighed og mine svage Evner end skildrer Eders Herkomst, som det sømmer sig. I har jo nemlig ikke blot taget et stort Rige i Arv efter Eders Fader, men yderligere øget det ved at underlægge Jer Eders Naboer, og ved at udvide Eders Herredømme således, at det

også omfatter Elben med dens Ebbe og Flod, har I føjet en ikke ringe Berømmelse til den store Navnkundighed, I alt i Forvejen havde vundet. I er ved Eders store Bedrifter bleven Eders Forgængeres Overmand i Henseende til Ære og Berømmelse, thi selv imod Dele af det romerske Rige har I vendt Eders Våben. Og da I har Ord for at være i højeste Grad både tapper og gavmild, er det ikke let at sige, om I mest skræmmer Fjenderne i Krig eller gjør Jer elsket af Eders Undersåtter ved Eders Huldsalighed. Eders herlige Bedstefader tilbedes og æres nu af alle som Helgen, ved sin uforskyldte Død vandt han Udødelighedens Krone, og hans Helgenglans blænder nu dem, som han i sin Tid underlagde sig ved sine Sejre, så der randt i Virkeligheden mere Kraft end Blod af hans hellige Sår. For øvrigt har jeg med den skyldige Hørighed og Lydighed, der fra gammel Tid er gået i Arv til mig, besluttet, at jeg vil stride for Eder, om ikke andet så dog med Åndens Våben; det er jo vitterligt, at min Fader og min Bedstefader tjente Eders berømmelige Fader som trofaste Krigere. Jeg stoler altså på Eders Gunst og Bevågenhed, og for at det følgende kan blive tydeligere, vil jeg til at begynde med at beskrive vort Fædreland efter dets Beliggenhed, for at de enkelte Ting i Fortællingen kan træde klarere frem, når jeg har begyndt med at gennemgå de Steder, hvor hver enkelt Begivenhed er foregået, og gjøre Rede for, hvorledes Stederne ligger.

Danmarks Rige er da således beliggende, at dets yderste Dele dels begrænses af andre Lande, dels af Havet, men det Indre beskylles rundt om af Havet, der skyder sig ind overalt og snor og bugter sig på mange Måder, snart i smalle Sunde og snart i brede Strømme, så at det danner en Mængde Øer. Da Danmark således gennemskæres af Havet, har det kun få sammenhængende Fastlande, og disse adskilles fra hverandre ved de mange Sunde og Bælter. Af disse Fastlande indtager Jylland den første Plads formedelst sin Størrelse, og fordi Riget så at sige begynder med det, og ligesom det ligger yderst, således strækker det sig også helt ned til Tyskland, hvorfra det skilles ved Ejderfloden, medens det imod Nord bliver noget bredere og strækker sig op til Skagerak.

I Jylland ligger Limfjorden, der er så rig på Fisk, at Folk dér på Egnen synes lige så fuldt at have deres Næring af den som af Jorden.

Til Jylland grænser også Lille Frisland, hvis Jordsmon skråner ned fra Jyllands Højdedrag, så at det ligger meget lavere og som Følge af Havets Oversvømmelser giver overmåde rig Grøde. Tvivlsomt er det dog, om disse Oversvømmelser gjør Folkene dér mest Nytte eller Fortræd, thi når det stormer stærkt, bryder Bølgerne for det meste igjennem Dæmningerne, hvormed de beskytter sig imod havet, og vælter sådanne Vandmasser ind over Markerne, at de undertiden ikke blot bortskyller Afgrøden, men også Mennesker og Huse.

Østen for Jylland ligger Øen Fyn, som kun skilles fra Fastlandet ved et temmelig smalt Bælte, og ligesom Fyn har Jylland liggende mod Vest, således vender det mod Øst til Sjælland, der må prises for sin overvættede Frugtbarhed og også overgår alle Rigets andre Landsdele i Fagerhed. Man holder også for, at denne Ø ligger midt i Landet, så at der fra den er lige langt til alle dets Udkanter.

Østen for Sjælland ligger Skåne, skilt derfra ved et Sund, som hvert År plejer at fylde Fiskernes Garn med rig Fangst, thi der er for det meste så fuldt op med Fisk, at Skibene undertiden bliver siddende fast og knapt kan ros igjennem dem, og at man ikke har nødvendig at bruge Garn for at fange dem, men ligefrem kan tage dem med Hænderne.

Fra Skåne skyder Halland og Bleking sig ud som to Grene, der fra den samme Stamme bøjer sig vidt ud fra hinanden, idet Halland strækker sig op imod Norge og Bleking imod Götland. I Bleking er der ellers en Klippe, over hvilken der går en Fodsti,

og som er oversået med sære Skrifftegn. Stien strækker sig lige fra Havet imod Syd op i Værends stenede Ødemark, indfattet på langs af to Linier, der kun ligger et lille Stykke fra hinanden; det flade Mellemrum imellem dem er overalt helt gjennemfuret af Skrifftegn, og skjønt Fladen ligger i temmelig forskjellig Højde, idet den snart går over høje Klipper og snart over Dale, ser man dog stadig Bogstaverne holde Rækken. Kong Valdemar, Hellig Knuds velsignede Søn, som undrede sig såre herover, sendte Folk over for at komme på det rene med, hvad den Skrift betød, og de gik over Klippen og undersøgte omhyggelig den hele Række af Skrifftegn og skar dem senere ud i Stave, ganske som de var indristede. De kunde imidlertid ikke få nogen Mening ud af dem, fordi Hulhederne dels var fyldte med Jord og Skarn og dels udslidte af Fodtrin, så formedelst det Slid, der var gået af Stien, løb Tegnene forvirret over i hinanden. Heraf kan man se, at selv hvad der er indristet i hårde Klipper, i Tidens Løb kan udslettes af Fugtighed, Skarn og Regnskyl.

Eftersom Danmarks Rige såvel i Henseende til Sprog som til Beliggenhed er nær pårørende med Sverige og Norge, vil jeg også omtale disse Landes Beskaffenhed. De ligger op imod Nordpolen under Karlsvognen og Nordstjærnen og strækker sig helt op til den Kreds, hvor der hersker evig Frost, så hinsides den kan ingen Mennesker bo formedelst Kuldens uhørte Strængthed. Imod Norge har Naturen kun været lidet gunstig; det er et fælt stenet Land, alle Vegne opfyldt med golde Fjælde og Klipper, så hvor man ser hen, ser man kun Ødemarker og uhyggelige Bjerge. Højest imod Nord i dette Land fjæler Solen sig ikke om Natten, det er, som om den ved sin stadige Nærværelse lader hånt om de skiftende Timer, idet den lyser med samme Glans både Nat og Dag.

Vest for Norge ligger, omskyllet af det store Hav, den Ø, som kaldes Island, hvor der næsten ikke er til at bo for Mennesker, og om hvilken der er hartad utrolige Ting at fortælle, så vidunderlige er de. Dèr er en kilde, som med sit rygende Vand forvandler en hvilken som helst Tings naturlige Beskaffenhed, thi hvad der besprænges med Dunsterne af dens Røg, bliver så hårdt som Sten. Det er ikke så lige en Sag at sige, om det er mest forunderligt eller farligt, at der kan være sådan en Hårdhed gjemt i det bløde, flydende Vand, at hvad der overgydes af dets rygende Damp, pludselig forstenes, om det end beholder sin udvortes Skikkelse. Der skal også være nogle andre Kilder dèr, i hvilke Vandet snart stiger således, at det går over sine Bredder og sprøjter højt i Vejret, snart svinder helt bort og synker ned i Jordens Skjød, så der næsten intet af det er at se på Bunden; snart overstænker de, når de svulmer op, alt, hvad der kommer i Nærheden af dem, med hvidt Skum, snart er de helt forsvundne, så selv de skarpeste Øjne ikke kan opdage dem. På denne samme Ø findes der også et Bjærg, der ligesom Ætna står i Brand og uafsladelig spruder Ild. Dette er lige så sælsomt som det ovenfor omtalte, thi skjønt der ruger den stærkeste Kulde over Jorden, må den altså have en sådan Overftod af Hede i sig, at den lønlig kan holde en stadig Ild ved lige og bestandig give Brændsel til at nære et sådant Bål ved. Til bestemte Tider kommer der en umådelig Masse Is drivende til denne Ø, og når den første Gang tørner imod de ru Klipper, høres der fra Dybet sælsomme Råb og høje Brøl, som om Klipperne skreg, hvorfor man har troet, at det var Sjælene af Mennesker, der havde ført et syndefuldt Liv og nu var dømt til at lide deres Straf og sone, hvad de havde forbrudt, her i den svare Kulde. Når man hugger et Stykke af denne Is og binder det fast, river det sig strax løs, så snart den øvrige Drivis bryder op, om man så har bundet det med aldrig så mange Knuder, og hverken Bolt eller Slå mægter at stænge for det. Vel må man i højeste Grad undre sig over, at det således til Trods for de ubrydeligste Låse og alle de Hindringer, man lægger det i Vejen, følger med, når den Masse, det er en Del af, driver bort igjen, og at det er så

uvægerlig nødvendigt for det at give sig på Flugt, at det skuffer selv den omhyggeligste Påpasselighed. Der findes også der inde imellem Fjældåsene og Klipperne en anden Slags Is, om hvilken det hedder, at den til visse Tider pludselig vender sig, så at det øverste kommer nederst og det nederste øverst. Til Stadfæstelse heraf anføres, at da nogle Folk en Gang løb over en Ismark og faldt i de gabende Revner i den, fandtes de lidt efter døde oven på den, uden at der var så meget som en Sprække at se i Isen. Derfor plejer mange at holde for, at Isen har vendt sig og givet dem fra sig igjen, som den havde opslugt. Efter hvad Rygtet fortæller, skal der også rinde en Kilde med så skadeligt Vand, at hvo som drikker deraf, falder død om, som om han havde fået Gift. Der er også andre Kilder, hvis Vand skal smage som Øl, end videre en Slags Ild, som ikke kan brænde Træ, men fortærer Vand, og endelig en Sten, som, uden at nogen rører ved den, ganske af sig selv ved egen Kraft ruller ned ad Fjældskrænterne.

Men for at vende tilbage til Norge, som jeg må beskrive lidt nøjere, så må man vide, at det imod Øst grænser til Sverige og Gøtland og mod Vest og Syd omgives af Havet. Mod Nord vender det imod et Land, hvis Beskaffenhed og Navn er ukjendt, hvor der ingen Mennesker bor, men er fuldt op af sælsomme Uhyrer, og som er skilt fra den lige overfor liggende Del af Norge ved et umådeligt Hav. Da Sejladsen på det er såre usikker, er det kun yderst få, som er komne lykkelig hjem igjen efter at have vovet sig ud på det.

Havets Løb er for øvrigt således, at det til den ene Side efter at have gennemskåret Danmark går videre og slår en stor Bugt sønden om Gotland, til den anden Side går det op norden om Norge og ind imod Øst, hvor det danner en stor Bredning og ender i en Bugt, som vore Forfædre kaldte Gandvig. Imellem Gandvig og Havet sønden for er der kun et smalt Stykke fast Land, der vender ud til begge Have, og havde Naturen ikke sat dette Grænseskjel imellem de to Have, der er så nær ved at flyde over i hinanden, vilde Sverige og Norge have udgjort en Ø. I den østlige Del af disse Egne bor Skridfinnerne, et Folkefærd af ivrige Jægere, som bruger en egen Slags Skridsko, på hvilke de færdes omkring på ellers utilgængelige Bjerge og når, hvorhen de vil, ved sindig at sno og dreje sig, thi der gives ikke nogen Klippe så høj, at de ikke ved snildt at krydse sig frem kan nå op på Toppen af den. Fra Dalbunden arbejder de sig nemlig i Bugtninger op ad Klipperne og styrer deres Løb med mange Svingninger således, at de til sidst efter at have gjort mangfoldige Sving når den Top, de vil op på. De plejer at sælge Dyrehuder til Nabofolkene.

Sverige grænser mod Vest til Danmark og Norge, mod Syd og for en stor Del også mod Øst vender det ud til Havet. Hvor dette hører op på Østsiden, bor der en Mængde forskjellige barbariske Folkefærd.

At Danmark i gamle Dage må have været beboet af Kæmper, har vi Vidnesbyrd om i de overordentlig store Sten, der er anbragt over de gamles Grave og Huler. Skulde nogen tvivle om, at det er sket ved Hjælp af Kæmpekræfter, så lad ham blot se op på Toppen af nogle af vore Bakker og sig os, i Fald han kan, hvem der skulde kunne have slæbt så mægtige Blokke helt der op, thi enhver, som skjønner, hvad det er for Underværker der er gjort, må anse det for utænkeligt, at almindeligt Menneskearbejde eller almindelige menneskelige Kræfter skulde kunne få sådanne Masser, som det er vanskeligt eller umuligt blot at rokke på flad Mark, slæbt op på Toppen af så høje Bakker. Men hvorvidt det er de Jætter, som har levet efter Syndfloden, der har udrettet dette, eller det har været Mennesker, som overgik andre i Henseende til Legemskræfter, derom er intet overleveret os. Hos os holder man imidlertid for, at det er de samme, som nu til Dags siges at bo i den vilde og utilgængelige Ørken, jeg før talte om, og som skal have en sådan Evne til at forandre deres Legemer, at de pludselig

og på den forunderligste Måde snart kan være nær og snart langt borte, snart komme til Syne og snart forsvinde. Det er forbundet med skrækkelige Farer at komme did, og det er sjældent, at nogen der har prøvet derpå, er sluppen helskindet derfra og nået hjem igjen.

Og nu går jeg over til, hvad jeg egentlig vil fortælle.

Første Bog

Dan og Angel

Dan og Angel, Humbles Sønner, fra hvem de Danske har deres Oprindelse, var vort Folks Grundlæggere, om end den franske Krønikeskriver Dudo vil vide, at Danskerne stammer ned fra Grækerne eller, som de også kaldtes, Danaerne og har fået deres Navn fra dem. Dan og Angel var også de første, som herskede i vort Land, men skjønt de formedelst de store Fortjenester, de indlagde sig ved deres Tapperhed, med Folkets enstemmige Samtykke besad kongelig Magt og Myndighed, bar de dog ikke Kongenavn, thi det var på den Tid endnu ikke kommet i Brug blandt vore Forfædre. Angel, fra hvem Anglerne siges at stamme, gav den Del af Landet, han rådede for, sit Navn, hvorved han på en let Måde gjorde det udødeligt. Hans Efterkommere underlagde sig nemlig senere Britannien og gav dette Rige Navn efter deres Fædreland i Steden for det Navn, det fra gammel Tid af havde været kaldt med, hvilken bedrift i Oldtiden holdtes for såre anselig. Dette vidner den navnkundige gejstlige Skribent Beda, der var en født Englænder og som foruden at skrive om gudelige Ting også lagde Vind på at skrive om sit Fædrelands Historie, eftersom han lige så fuldt anså' det for en kristen Skribents Skyldighed at skildre Fædrenes Bedrifter som at skrive om det, der hører Religionen til. Fra Dan nedstammer efter de gamles Vidnesbyrd vor Kongeslægt, som fra denne ypperlige Begyndelse har siddet på Danmarks Trone lige ned til vore Dage. Han havde med en højtbåren tysk Kvinde Grytha Sønnerne Humble og Loter.

Humble og Loter

Vore Forfædre havde for Skik, når de skulde kåre en Konge, at stå på store Stene, der lå fast i Jorden, hvilket skulde give til Kjende, at deres Valg var urokkeligt som Stenene, de stod på. På den Vis blev Humble kåret og kejset af Folket, da hans Fader var død, men Lykken var ham så umild, at han fra at være Konge atter sank ned til at være Undersåt. Hans Broder Loter førte nemlig Krig med ham og tog ham til Fange, og han måtte købe sit Liv ved at give Afkald på Tronen, andet Redningsvilkår bødes ham ikke. Idet han således ved sin Broders Vold og Uret blev nødt til at frasige sig Kongemagten, gav han Menneskeheden et Bevis på, at om der end er mere Pragt og Herlighed, er der til Gjengjæld mindre Tryghed i Kongeborgen end i Hytten. Han bar ellers den Uret, der var overgået ham, med sådan Tålmodighed, at man skulde tro, han glædede sig over Tabet af sin Værdighed, som om det var en Lykke, der var bleven ham til Del, så han har efter mit Skjøn dømt som en Vismænd om, hvad det at være Konge i og for sig er værd.

Loter fo'r ikke mindre grumt frem som Konge, end han havde gjort som Kriger, thi han herskede med stort Hovmod og gik ikke af Vejen for Forbrydelser; han fandt det ret og billigt at skille alle de ypperste Ædlinger ved Liv eller Gods og således berøve Fædrelandet gjæve Mænd, thi i hver den, han holdt for sin Jævning i ædel Byrd, så' han en Medbejler til Kongemagten. Længe fik han dog ikke Lejlighed til ustraffet at øve sine Skjændselsgjerninger, thi Landsens Folk sammensvor sig imod ham og tog ham af Dage, så de samme, der havde givet ham Riget, tog hans Liv.

Skjold og Gram

Loters Søn Skjold skyldte vel sin Fader Livet, men i Sæder slægtede han ham ingenlunde på, thi allerede fra Barndommen af artede han sig i alle Måder helt anderledes, og i Steden for at træde i sin skjændige Faders Fodspor, tog han sin Farfaders Dyder op som en Arvelod, der vel var gammel, men derfor ikke mindre god. I sin Ungdom vandt han Navnkundighed blandt sin Faders Jægere ved at få Bugt med et grumt Vilddyr, hvorved han gav et herligt Varsel om, hvad man kunde vente sig af ham længer frem i Tiden. Han havde nemlig en Gang af sine Formyndere, der gjorde sig al Flid med at opdrage ham til Dyd og gode Sæder, fået Lov til at gå med og se på Jagten, og da der så kom en umådelig stor Bjørn imod ham, og han ingen Våben havde at væрге sig med, bandt han Vilddyret med sit Bælte og holdt det således, til de andre kom til og fældede det. Han skal også i Ungdommens Dage have overvundet flere for deres Manddom navnkundige Kæmper, af hvilke der især gik stort Ry af to, som hed Atle og Skate.

Da Skjold var femten År gammel, var han så stærk og vel voxen, at han kunde tage det op med hvem som helst, og havde givet så store Prøver på Snille, at alle Danmarks senere Konger har taget Navn efter ham og ladet sig kalde Skjoldunger. Han formanede også ivrig enhver, der førte et ryggesløst og dådløst Liv og satte sin Manddomskraft til ved Overdådighed og Blødagtighed, til at slå ind på en bedre Vej og tage sig noget nyttigt for. Og hvor store hans Legemskræfter end var, hans Mod og Manddom var dog endnu større, og han øvede Bedrifter, som man knapt skulde tro, han kunde stå og se på, så ung som han var.

Medens han nu således, alt som Tiden led, forfremmedes i Dyd og gode Sæder, blev han æsket til Tvekamp af Skate, der var Høvedsmand i Alemanien, fordi han bejlede til den samme Kvinde som Skate, en såre fager Mø ved Navn Alvide. Kampen stod i hele den tyske og danske Hærs Påsyn, og Skjold vog Skate. Tyskerne, som syntes, de selv var slagne, da deres Høvedsmand var falden, underkastede sig Skjold, og således gjorde han sig Alemanien skatskyldigt.

Men Skjold udmærkede sig ikke blot ved Våbendåd, men også ved Kjærlighed til Fædrelandet. Han afskaffede ubillige Love og gav gode nye i Stedet, og alt, hvad der kunde fremme Fædrelandets Vel, lagde han af al Magt Vind på. Riget, som hans Fader havde mistet ved sin Slethed, vandt han tilbage ved sine Dyder. Han gav først den Lov, at frigivne atter kunde gøres til Trælle; en Træl, han selv havde skjænket Friheden, og som hemmelig stræbte ham efter Livet, straffede han ikke blot hårdt på denne Måde, men han gav også den nævnte Lov, som om det ikke var mer end ret og billigt at lade alle andre frigivne bøde for, hvad den ene havde forbrudt. Han betalte alles Gjæld af sit eget Skatkammer, og det var, som om han kappedes med andre Konger i Mod, Gavnildhed og Ædelmodighed. De syge lod han bringe Lægedom, og de, som led ilde, bragte han Trøst og Hjælp, og i alle Måder viste han, at han bar større Omhu for sit Fædreland end for sig selv. Sine Høvedsmænd gav han ikke blot Sold, men lod dem også beholde det Bytte, der toges fra Fjenden, thi, som han plejede at sige, Byttet tilkommer Krigerne, Æren er Kongens.

Den fagre Mø, for hvis Skyld han var gået i Tvekamp, tog han, da han havde fældet sin Medbejler, som Kampens Løn og gjorde hende til sin Viv, og da en Stund var leden, fødte hun ham en Søn, der blev kaldt Gram, og som så ganske slægtede sin Fader på i Dyder og herlige Anlæg, at han så at sige i alle Måder fulgte lige i hans Fodspor. Han havde fået alle Legemets og Sjælens ypperligste Gaver og vandt allerede i Ungdommens År den højeste Ære og Berømmelse, og den beholdt han

også hos Efterkommerne, hvorfor de gamle danske Skjalde i deres Kvad, når de ret vil hædre en Konge, kalder ham Gram. Alle Idrætter, der kunde tjene til at styrke og hærdte Legemskræfterne, drev han med den største Iver, og med forfarne Kæmper som Læremestre øvede han sig flittig i Våbenbrug, både i at hugge og bøde for sig. Han giftede sig af Taknemlighed mod sin Fosterfader Roar for den Omhu, han havde vist ham i hans spæde Barndom, med hans Datter, der var hans jævnaldrende og Diesøster, men siden lod han en Mand ved Navn Besse få hende til Løn for den Hjælp, han altid havde af ham, thi Besse var ham en sådan Stalbroder i alle hans Krigsbedrifter, at det ikke er let at sige, om han havde sin egen eller Besses Tapperhed at takke for al den Hæder og Ære, han vandt.

Gram fik Nys om, at Svenskekongen Sigtryg havde lovet sin Datter Grå bort til en Jætte; det tyktes ham, at det var et skammeligt Ægteskab for en Mø af kongelig Byrd, og han satte sig da for at give sig i Krig med Svenskerne for som en anden Herkules at prøve Kræfter med Utysker. For at jage Skræk i dem, han mødte på sin Vej, klædte han sig i Bukkeskind og vilde Dyrs Huder og tog en vældig Kølle i Hånden, så han i alle Måder var at se til som en Jætte, og således drog han ind i Gøtland. Der mødte han i en Skov Grå, som kom ridende med nogle Terner på Vej til en Sø, hvor hun vilde bade sig. Hun troede strax, det var hendes Fæstemand, og blev på Kvindevis så ræd ved det fæle Syn, at hun slap Tømmen af Hånden og rystende over hele Kroppen kvad:

*Kommer ej Jætten
med Kølle i Hånd
grum og gram
for Grå at hente?
Måtte mit Syn mig
svigte nu
og Dyrehammen
dølge en anden!*

Besse kvad:

*Gode Mø
på Gangeren grå
hvem est du
og hvem er din Fader?*

Grå kvad:

*Gjærne siger dig
Grå sit Navn,
Sigtryg Konning
kalder jeg Fader.
Sig nu mig,
du yske Svend,
hvorfra du stammer,
og hvem du est.*

Besse kvad:

*Besse jeg hedder,
bold man mig kalder,
tit jeg stævned
i Strid med Ære;
hvor Besse går frem,
Blod der flyder,*

*Sværd og Spyd
jeg svinger med Lyst.*

Grå kvad:

*Sig mig da, Besse,
jeg beder dig, flux,
hvem er Høvding
for Hæren, du følger?
Hvi stævned I hid
Strid at søge?
Hvem skal blegne
på blodig Val?*

Besse kvad:

*Gram hedder Drotten
gjæv og god,
der råder for Hæren
som Høvding og Herre.
Bedre Kæmpe
kjender jeg ej,
altid han sejrer,
hvor Sårwier summe.*

Grå kvad:

*Besse, jeg råder
jer brat at fly,
farlig for vist
jer Færd jeg finder.
Kommer Sigtryg,
han sejrer for vist,
dig og Kong Gram
han i Galgen klynger.*

Besse kvad:

*Først dog min Drot
en Dyd vist prøver
og svinger sit Sværd
mod svenske Svende;
din Fader vare
sig vel for os,
at ej hans hoved
fra Halsen vi skille.*

Grå kvad:

*Hjem jeg mig skynder
til Sigtrygs Gård,
hjem vil jeg, inden
Jætten kommer.
Grå vil ej se jer
i Græsset bide,
med glad hun vorder,
når på Valen I ligge.*

Besse kvad:

*Skynd du dig hjem
til Sigtrygs Gård,
dig vil ej Ve
eller Våde vi volde.
Rid med Fred,
vi frygter ej,
Sind at skifte
er Kvinders Sæd.*

Nu tabte Gram Tålmodigheden og kunde ikke tie længer, han påtog sig et grovt og skrækindjagende Mæle, som passede til hans Udseende, og kvad:

*Frygt ej for mig,
du fagre Mø,
blot som min Broders
Bud jeg kommer.
Ej vil med Vold
din Vilje jeg tvinge,
din Gunst jeg lønner
med Guld og Gammen.*

Grå kvad:

*Såre mandlysten
måtte jeg være,
om fule Jætter
jeg Favntag undte.
Lodden Krop
og krumme Kløer
tækkes kun ilde
unge Kvinder.*

Gram kvad:

*Vældige Kæmper
vog jeg på Val,
Bytte jeg gjorde,
hvor Sværdene blinked.
Dig mit guld
og Gods jeg giver,
om du, væne,
min Viv vil vorde.*

Med disse Ord kastede han Hammen, og lige så ræd hun før havde været for ham, lige så optændt blev hun nu af Attrå efter ham, da hun så', hvor fager han var, og da han havde vundet hendes Elskov, gav han hende gode Fæstengaver. Da han drog videre, varede Folk, han mødte, ham ad, at tvende Stimænd havde lagt sig på Lur ved Vejen. Da disse nu over Hals og Hoved styrtede frem for at plyndre ham, hug han dem strax ned begge to, og for ikke at få Ord for at have øvet en Velgjerning mod sine Fjender, Svenskerne, stillede han de to Kroppe op og bandt dem til Pæle, så at de så' ud, som om de var levende, og således også efter Døden blev ved at skræmme de vejfarende, som de havde gjort Fortræd, medens de var i Live, så at Folk holdt Vejen for at være lige så farlig som før. Heraf kan man da se, at han vog de to Stimænd for sin egen og ikke

for Svenskernes Skyld; hvorledes han var sindet imod dem, blev yderligere åbenbart ved den næste Bedrift, han øvede. Han havde af nogle Spåmænd fået at vide, at Kong Sigtryg kun kunde overvindes med Guld, derfor lod han sin Trækølle beslå med Guld, og så måtte Sigtryg bide i Græsset for ham. Om denne Dåd gjorde Besse dette Kvad:

*Gram i Gøtland
Guld ej spared,
dyre Hug
gav Drotten der
Sværd og Spyd
han svang så tit,
Gøtekongen
med Køllen vog han.*

*Spot og Spe
ham Spåmænd loved:
Fly af Landet,
før du fældes,
Jærn og Stål
ej Sigtryg bider,
ikkun Guld
den gjæve fælder.*

*Tog da Gram
sin tunge Kølle
Guld han hamred
hårdt omkring den,
svang den over
Svenskekongen,
Gøtlands Drot
for Guldhugs segned.*

Efter at Gram havde fældet Sigtryg, var det hans Agt at sætte sig i fast Besiddelse af Riget, som han således havde underlagt sig med Våbenmagt, og da han havde Svarin, Høvedsmanden i Gøtland, mistænkt for at tragte efter at vinde det fra ham, udæskede han ham til Tvekamp og fældede ham: da Svarins sexten Brødre, af hvilke de syv var ægtefødte, de ni Slegfredssønner, vilde hævne hans Død, tog Gram Kampen op med dem, hvor ulige den end var, og fældede dem alle.

Kong Skjold, som nu var en ældgammel Mand, gav nu sin Søn Lod og Del i Kongemagten for hans store Bedrifters Skyld, og fordi han holdt det både for nyttigere og mageligere nu, da han gik på Gravens Rand, at dele Kronens Byrde med sit eget Kjød og Blod end at bære den alene. Det tog en højbåren Sjællænder ved Navn Ring ham ilde op, han fandt nemlig, at Gram var for ung til en sådan Ære, og at Skjold var for gammel, hvorfor han eggede en stor Del af Danskerne til at gjøre Oprør, idet han forestillede dem, at ingen af de to var skikket til at være Konge, thi den ene var kun en Dreng, og den anden gik i Barndom. I den Krig, som deraf opstod, faldt Ring og kom således til at give Bevis for, at Mod og Manddom kan trives i enhver Alder.

Kong Gram øvede endnu flere andre Bedrifter. Da han førte Krig med Finnekongen Sumble, blev han ved Synet af hans Datter Signe så betagen af hendes Fagerhed, at han nedlagde Våbnene og fra Fjende blev til Bejler; han fik Løfte på hende imod at love, at han vilde forskyde sin Dronning. Men strax efter blev han optagen af at føre Krig med den norske Konge Svibdag, der havde skjændet både hans Søster og hans Datter, og

Sumble sveg da sit Løfte og trolovede Signe med Sachserkongen Henrik. Da Gram fik Nys herom, var hans Elskov til Møen større end hans Kjærlighed til sine Krigsfolk, han forlod i Stilhed sin Hær og skyndte sig til Finland, hvor han kom, just som Bryllupsgildet var i Gang. Han havde klædt sig i Pjalter og satte sig på den ringeste Plads. Da han blev spurgt, hvad han havde at byde på, svarede han, at han var forfaren i Lægekunsten, og da omsider alle vare overstadig drukne, sendte han Bruden et hvast Blik, og midt under Lystigheden og Larmen talte han hende hårdt til for hendes Letfærdighed og priste sine egne Dyder i høje Toner, idet han kvad:

*Mangen Dåd har
Drotten øvet,
vidt hans Ry
fløj over Verden.
Husk blot Svarins
sexten Brødre,
som for Gram
i Græsset bed.*

*Sært kan Skæbnens
Tråde sno sig,
bedre Kår jeg
burde have.
Kvindeluner
lege med mig,
dertil Gram
for god dog er.*

*Nu har Signe,
Sumbles Datter,
sveget mig,
så Hjærtet svider.
Ingen tro på
Kvinders Tale,
kun på Løgn
og List de pønse.*

Med de Ord sprang han op fra sit Sæde og dræbte Henrik, bedst som han sad i Bryllupsgammen med Venner og Frænder om sig; mange af Gjæsterne hug han også ned, og Bruden rev han ud af Brudeternernes Kreds og sejlede bort med hende. Sålunde blev Brudefærden til Ligfærd, og Finnerne fik den Lære. at de gjorde bedst i at holde sig fra andre Folks Elskovssager.

Derefter tog Gram atter den Krig op, som han havde begyndt med den norske Konge Svibdag for den Vold, han havde øvet imod hans Søster og Datter, men han blev slagen og faldt, thi Sachserne havde sendt Svibdag en stor Hær til Hjælp, ikke så meget for hans Skyld som for at hævne Henriks Død.

Svibdag og Guthorm

Da Svibdag således havde vundet Danmarks Rige, blev Grams Sønner, Guthorm, som han havde med Grå, og Hading, som Signe havde født ham, af deres Fosterfader Brage ført over til Sverige på et Skib og overgivne til to Jætter Vagnhoft og Hafle, som påtog sig både at opfostre og forsvare dem.

Såsom jeg af og til kommer til at tale om sådanne Utysker og deres Bedrifter, og jeg nødvendig vil have Ord for at udgive noget for sandfærdigt, der strider imod Sandheden eller almindelig Folketro, holder jeg det for Umagen værd her at fortælle, at der i gamle Dage var tre forskellige Slags Uvætter, som ved Kogleri øvede mange sære Undergjerninger.

Først var der nogle vanskabte Uhyrer, som de gamle kaldte Jætter, og som var meget større og stærkere end almindelige Mennesker.

Den anden Slags var de første, der lagde Vind på Kundskab til Naturens Love og var i Besiddelse af Spådomsgave. De kunde ikke måle sig med Jætterne i Størrelse og Kræfter, men overgik dem langt i Kløgt og Snille. Imellem dem og Jætterne var der stadig Strid om Herredømmet, indtil Jætterne omsider blev overvundne, og Troldkarlene ikke blot tilrev sig Herredømmet, men også fik Ord for at være Guder. Begge disse to Slags Folk var så store Hexemestre og så drevne i Øjenforblindelse, at de kunde give både sig selv og andre et helt andet Udseende, end de i Virkeligheden havde, og øve andet Kogleri.

Den tredje Slags var avlet ved Blanding af de to andre og kunde ikke på langt nær måle sig med Jætterne i Størrelse eller med Troldkarlene i Kløgt og Snille, men alligevel blev de af dem, de forblindede med deres Kogleri, ansete for Guder. Og det var ikke at undres over, at vankundige Mennesker af deres mærkelige Gjerninger lod sig forlede til en falsk Afgudsdyrkelse, eftersom også de kløgtige Romere lod sig forlokke til at dyrke dødelige Mennesker som Guder.

Dette har jeg anført, for at Læseren ikke skal holde det for lutter Løgn og løs Tale, når jeg af og til fortæller om Kogleri og Undergjerninger. Og nu tager jeg igjen fat, hvor jeg slap.

Da Gram var falden, og Svibdag havde underlagt sig Danmark og Sverige, lod han sig ved sin Dronnings stadige Bønner bevæge til at kalde hendes Broder Guthorm tilbage af hans Landflygtighed og satte ham til at råde for Danmark, imod at han lovede at betale skat.

Hading

Hading vilde ikke tage imod nogen Velgjerning af sin Fjende, men foretrak at hævne sin Fader. Han havde allerede fra Barnsben af alle Manddommens ypperste Dyder; Vellyst foragtede han og tænkte stadig kun på Krig og Orlog, thi han kunde ikke glemme, at hans Fader havde været så stor en Krigsmand, og at det derfor burde ham at anvende hele sin Livstid på herlige Bedrifter. Dette mandhaftige Sindelag søgte Vagnhofts Datter Hartgrepe at svække ved at lokke ham til Elskov og lod ham atter og atter høre, at det først og fremmest var hans Skyldighed at gifte sig med hende, så meget som hun havde gjort for ham lige fra hans spæde Barndom af, og det nøjedes hun ikke med at sige ham med jævne Ord, men hun gjorde også Vers derom og kvad:

*Sært dit Sind
 mig synes, Hading,
 kun på Kamp
 og Krig du pønser.
 Kun når Sværd
 med Sværd sig krydse
 er du glad
 og godt til Mode.
 Kjærlighed
 du kjender ikke,
 ænser aldrig
 unge Kvinder.
 Bejle bør du,
 Brud dig vinde,
 favne fro
 en fager Mø.
 Dig som Barn
 mit Bryst jeg bød,
 nu min Gunst
 jeg glad dig byder.
 I min Favn
 du finder Lykke,
 som du aldrig
 smagte før.*

Hertil svarede Hading, at hun var alt for stor af Væxt, til at noget Menneske kunde tage hende i Favn, enhver kunde jo se på hende, at hun var af Jætteæt, men så sagde hun, at det skulde han blot ikke bryde sig om, hun kunde, alt efter som det lystede hende, gjøre sig stor eller lille, tyk eller tynd, bred eller smal, snart gjøre sig så høj, at hun ragede helt op i Skyerne, snart påtage sig et Menneskebarns Skikkelse. Og da han endnu stadig betænkte sig og ikke ret vilde tro, hvad hun sagde, kvad hun:

*Frygt ej for
 at føje mig, Knøs,
 let vi to
 kan Leje dele.
 Jeg er stor,
 når stor jeg vil være,
 når det mig lyster,
 liden jeg er.*

*Højt mod Himlen
mit Hoved jeg hæver,
og liden jeg bliver
som Barn ved Brystet.
Lydig mit Legem
lystrer mit Bud,
strækker sig ud
eller skrumper sig sammen.*

*Vil Mand med Vold
min Vilje tvinge,
rejser jeg mig,
så ræd han flyer;
giver jeg Mand
min Gunst og Gammen,
gjør jeg mig favr
og fin og lille.*

Ved således at lokke for ham fik hun Hading til at tage hende i Favn, og så stor var den Elskov, hun bar til ham, at da han fik Lyst til at besøge sit Fædreland, betænkte hun sig ikke på at klæde sig i Mandsklæder og følge med ham for at kunne have den Lykke at dele Farer og Gjenvordigheder med ham. Som de nu således rejste sammen, søgte de en Gang Ly for Natten i et Hus, hvor Manden var død, og Husets Folk under Gråd og Klage var i Gang med at holde hans Ligfærd. Hartgrepe fik da Lyst til at øve sine Trolddomskunster på den Døde for at tvinge ham til at sige, hvad Skæbnen havde beskikket dem. Hun ristede ramme Runer på Træ og lod Hading lægge det under Ligets Tunge, og tvungen heraf kvad den døde Mand med skrækkelig Røst:

*Hvem er du,
som vover at vække
Draugen af Dødsens
dybe Søvn?
Til Ve og Våde
min Vrede dig vier,
over dit Hoved
Hævnen komme!*

*Ramme Runer
risted hun for mig,
tvungen jeg taler,
tungt det mig falder.
Sige jeg må,
hvad jeg ser vil ske,
liden Lykke
jeg lover Hartgrepe.*

*Hun, som risted
de ramme Runer,
skal lade Livet
for lede Jætter.
Dig, o Hading,
Held skal følge,
hende kun*

min Hævn skal ramme.

Da de den næste Nat, de tilbragte i en Skov, havde lagt sig til at sove i en Hytte tækket med Ris, så' Hading en umådelig Jættehånd, som famlede omkring inde i Hytten, og ved det Syn blev han så ræd, at han kaldte Hartgrepe til Hjælp. Hun gjorde sig stor, rakte og strakte sig og pustede sig op, og så tog hun et hårdt Tag i Hånden og holdt den hen til Hading og bød ham hugge den af.

Han gjorde så, og der kom meget mere Edder end Blod ud af Såret.

Til Straf for den Gjerning rev de andre Jætter hende i Stumper og Stykker; hverken hendes Jættetur eller hendes Størrelse hjalp hende; hun måtte lade Livet under sine forbitrede Frænders Kløer.

Da Hading nu således havde mistet sin Fostermoder, mødte han en gammel enøjet Mand, som ynkedes over, at han var så ene, og fik en Søhane ved Navn Liser til at slutte Fostbroderskab med ham. Det gik i gamle Dage til på den Måde, at man blandede Blod i sine Fodspor, hvilket ansås for det sikreste Venskabspant, man kunde give hinanden. Da Liser og Hading således havde lovet hinanden ubrødeligt Venskab, gav de sig i Krig med Kurlændernes Konge Lokker. De blev slagne, og da Hading havde givet sig på Flugt, mødte han igjen den gamle Mand, som tog ham op på Hesten til sig og førte ham til sit Hus og gav ham en overmåde sød Drik at styrke sig med og spæde ham, at han skulde få svære Legemskræfter. Sålunde kvad han:

*Snart er du fangen
i Fjendevold,
for grumme Vilddyr
vil de dig kaste.
Tab dog ej Modet,
munter vær,
om end de i Bånd
og Bast dig snører.*

*Kort dem Tiden
med Kvad og Sagn,
til mætte af Mjød
og Mad de døse.
Med Søvntorn jeg selv
i Søvn dem stinger;
bryd da de Bånd,
de bandt dig med.*

*Lidet du ænse
Løven, du møder,
let din Glavind
dens Grumhed tæmmer;
jag det kjækt
i dens Hjærte ind,
tag en Brad af dens Kjød,
og dens Blod du drikke.*

*Kræfter du får da,
Kæmpekræfter,
som ingen Sinde
du åtte dem før.
Som Stål sig spænde*

*de stærke Sener,
Musklørne hærdes
som hårde Stene.*

Da han havde kvædet dette, satte han atter Hading op på Hesten foran sig og slog sin Kappe om ham. Som han nu sad der, højlig forundret over alt dette og ikke helt fri for at være ræd, kigede han ud igjennem et Hul i Kappen og så' da, at Hesten fløj hen over de vildene Vover, men den gamle lod ham strax vide, at det måtte han ikke, og fuld af Forundring over, hvad han havde set, tog han da Øjnene til sig og så' sig ikke mere om, så længe den grufulde Færd varede. Senere blev han fangen af Lokker, og han fik da i alle Måder Syn for Sagn, at den gamle Mand havde spået sandt, thi det gik ganske, som han havde sagt.

Derefter gav han sig i Krig med Kong Handvan af Hellespont, som i Steden for at gå imod ham i åben Mark holdt sig bag Byen Dunas stormfri Mure og Volde. Da Hading mærkede, at dem kunde han ikke magte, lod han drevne Fuglefængere fange alskens Fugle, der havde deres Reder under Byens Tage, og lod brændende Svamp binde under deres Vinger, så de stak Byen i Brand, da de søgte hjem til deres Reder. Byens Folk fik nu så travlt med at slukke, at ingen havde Tid til at tænke på Portene, og Hading indtog da Byen og tog Handvan til Fange, men skjønt han kunde have taget hans Liv, lod han Nåde gå for Ret og gav ham Lov til at beholde det, imod at han som Løsepenge udredede så meget Guld, som han selv vejede.

Efter at have vundet store Sejre i Østerleden drog Hading tilbage til Sverige, hvor han ved Gotland mødte Svibdag med en overmåde stor Flåde og fældede ham. Således vendte han hjem ikke blot med Hæder og Bytte, han havde vundet i fremmed Land, men også med Hævn for sin Fader og Broder og ombyttede Landflygtigheden med Herredømmet i sit Fædreland, som han fik, så snart han var vendt hjem.

På den Tid var der en Mand ved Navn Odin, som over hele Europa falskelig ansås for en Gud. Han holdt for det meste til i Upsal hvad enten det nu kom af, at Folk der var særlig vankundige, eller at han fandt særlig Behag i Stedet for den smukke Egns Skyld. Kongerne i de nordiske Lande, som ret var opsatte på at vise ham guddommelig Ære, lod hans Billedstøtte støbe i Guld, prydede den yderligere med svære Armringe og sendte den ned til ham i Byzanz som et Vidnesbyrd om, hvor højt de i deres Gudsfrygt ærede ham. Han blev glad over den store Hæder, de viste ham, og tog med Kyshånd imod Gaven, men hans Hustru Frigg lod nogle Smede komme og tage noget al Guldet af Billedstøtten for selv at pynte sig med det. Odin lod Smedene hænge og Billedstøtten stille op på et højt Fodstykke og magede det sindrig og kunstfærdig så, at den gav Lyd, så snart nogen rørte ved den. Frigg satte imidlertid Pynt og Stads over sin Husbonds Guddomsære; hun tog en af hans fortrolige Venner til Boler, og han fik ved sin Snedighed Billedstøtten ned, så at det Guld, der var givet til offentlig Gudsdyrkelse, kom til at tjene hendes Pyntesyge. Lidet ænsede det skammelige Kvindfolk, der vilde regnes for en Guds Hustru, at hun måtte ofre sin Kyskhed for at kunne tilfredsstille sin Griskhed, så man kan ikke sige andet end, at hun som Hustru og han som Gud var lige meget værd. Så forblindede var Folk i gamle Dage! Opfyldt af Skam og Harme over den dobbelte Forsmædelse, der var overgået ham, gik Odin i Landflygtighed i den Tanke, at han derved vilde aftvætte den Plet, hans Hustru havde sat på ham.

Da han var borte, kom der en Mand ved Navn Midodin, af hvis Undergjæringer der gik stort Ry, ret som om han var udstyret med Himlens Nådegave. Han benyttede sig af Lejligheden til at give sig ud for en Gud og hilde de vankundige Sjæle i en ny Overtros Mørke og få dem til at yde ham guddommelig Ære og Tilbedelse. Han påstod,

at når Guderne var vrede eller følte sig krænkede, lod de sig ikke forsone ved, at man ofrede til dem alle under ét, hvilket han derfor forbød, men hver Gud skulde have sit særlige Offer. Da Odin vendte tilbage, opgav Midodin sine Troldomskunster og flyede til Finland for at skjule sig der, men Folk der stimedede sammen og slog ham ihjel. Da han var død, kom det ret for Dagen, hvilken skjændig Karl han var, thi enhver, som kom hans Grav nær, døde pludselig, og der stod sådan Pest af ham efter Døden, som om han vilde hævne sig på dem der havde undlivet ham, at hans Eftermæle næsten blev værre end det Ry, han havde vundet i levende Live. Landsens Folk, som havde stor Fortræd heraf, tog da hans Lig op af Graven, huggede Hovedet af det og jog en Pæl igjennem Brystet på det, og det hjalp.

Da Odin var vendt tilbage fra sin Landflygtighed, efter at hans Hustru var død, hvorved han igjen kom til sin gamle Anseelse og ligesom fik den Plet aftvættet, der var bleven sat på hans Guddomsære, tvang han alle dem, som under hans Fraværelse havde tiltaget sig guddommelig Anseelse, til at opgive den som noget, der ikke tilkom dem, og splittede ved sin Guddomsglans de Bander af Troldmænd, der havde samlet sig, ligesom Solen spreder Tågerne. Og han tvang dem ikke blot til at aflægge deres Guddomsværdighed, men også til at rømme af Landet, idet han holdt for, at de, der uden Ret prøvede på at trænge sig ind i Himlen, fortjente at udryddes af Jorden.

Imidlertid havde Asmund, Svibdags Søn, grebet til Våben imod Hading for at hævne sin Fader. Da han midt under Kampen fik at vide, at hans Søn Henrik, hvem han elskede højere end sit eget Liv, tappert kæmpende var falden i Slaget, blev han led ved Livet og gav sin Sorg Luft i dette Kvad:

*Hvem skal Våben
og Værge jeg give?
lidet mig båder
Brynje at bære.
Leve længer
ej lyster mig nu,
siden min Søn
segner på Valen.*

*Hårdt har Hærfader
hærget mit Hus,
højt jeg elsked
den yske Svend.
Mig skulde han
i Høj have lagt,
nu er han Lig,
og jeg i Live.*

*Kjæk han var
i Krig og Fejde,
ædel Arving
til Ættens Ære.
Leve længer
ej lyster mig nu,
én Gang dog end
jeg æsker Kampen.*

*Med hårde Hug
vi Helten hævne,*

*frem mine Mænd
mod Fjendeflokken!
Lad Spydene svirre,
Sværdene sving,
Ravn og Ulv
vi Ådsler give.*

Da han havde kvædet dette, tog han med begge Hænder om sit Sværd, kastede sit Skjold på Ryggen og hug ned for Fode uden at ænse nogen Fare. Kong Hading kaldte da sine Skytsånder til Hjælp, og strax kom Vagnhoft og kæmpede i hans Fylking. Da Asmund så' Jættens krumme Sværd, oplod han højt sin Røst og kvad:

*Ej skal dit Glavind
gavne dig, Trolde,
om end du Runer
har ristet på det.
Hexekunster
ej Helte kuer;
tro mig, Tåbe,
Trolde kan tæmmes.*

*Ej din Galder
gruer jeg for,
dit Liv skal du lade,
lede Jætte.
Ej mit Sværd
med Svig du døver,
din fule Krop
jeg kløver flux.*

Som han kvad dette, jog Hading sit Krogspyd igjennem ham, men Asmund fik hævnnet sig, før han døde, thi i den stakkede Stund, han havde tilbage, gav han sin Banemand et Mærke til stadig Amindelse, idet han sårede ham i Foden, så han blev halt for Resten af sin Levetid. Sålunde satte den ene Livet og den anden sin Førlighed til. Asmunds Lig blev højtidelig begravet ved Upsal med kongelig Æresbevisning. Hans Dronning Gunhild dræbte sig selv for ikke at overleve ham, thi hun vilde hellere følge ham i Døden end leve uden ham. Hendes Lig blev af hendes Venner jordet i hendes Husbonds Grav, thi den, tyktes det dem, hun var værdig til at dele med ham, eftersom hun havde elsket ham højere end sit Liv, og sålunde vandt Gunhild endnu mere Anseelse ved at ligge ved sin Mands Side i Graven, end hun havde haft ved at dele hans Leje i levende Live.

Efter at have vundet denne Sejr hærjede Hading i Sverige, og Asmunds Søn Uffe, som ikke turde vove sig i Slag med ham, drog da over til Danmark med en Hær, idet han holdt det for rådeligere at falde ind i Fjendens Land end at væрге sit eget og nemmest at lønne sin Fjende for den Overlast, han gjorde ham, ved at give ham lige for lige. Danskerne blev da nødte til at gå tilbage for at forsvare deres eget Land, eftersom de foretrak at frelse Fædrelandet fremfor at undertvinge fremmed Land, og Uffe vendte så hjem og fandt Sverige rømmet af Fjenden.

Da Hading kom tilbage fra Krigen i Sverige, opdagede han, at der var stjålet af hans Skatkammer, hvor han plejede at gemme det Krigsbytte, han gjorde. Han lod strax Skatmesteren, Glum, hænge og lod snildelig udråbe, at hvis nogen af Tyvene vilde bringe Tyvekosterne tilbage, skulde han få den Ærespost, Glum havde haft. Der var

da strax en af dem, som blev mere opsat på at få den lovede løn end på at skjule sin Brøde og derfor bragte Kongen, hvad han havde stjålet. Da hans medskyldige så', hvor stor Gunst han kom hos Kongen, og tænkte, at den var lige så sikker, som den gav meget af sig, kom de også med deres Tyvekoster i Håb om at få lige så god Løn. Da de havde bekjendt, fik de først både Guld og Ære, men strax efter deres fortjente Straf, hvoraf man kan lære, at man ikke skal være for lettroende. Jeg mener da også, at de ikke var bedre værd end at komme til at dingle i Galgen, eftersom der ingen Fare havde været, når de havde tiet stille, og det var dem selv, der styrtede sig i Ulykke ved ikke at holde Tand for Tunge.

Da det var besørget, rustede Hading igjen sin Hær den hele Vinter, og om Våren, så snart Isen smeltede, drog han atter til Sverige, hvor han førte Krig i samfulde fem År. Da Levnedsmidlerne slap op som Følge af den lange Tid, Toget varede, kom hans Krigsfolk i den yderste Nød, så de måtte æde Paddehatte, som voxede i Skoven, ja de måtte for at stille Sulden ty til Hestekjød og Hundeådsler, ja, de blev endogså nødte til at æde Menneskekjød. Da Danskerne således var bleven drevne til den yderste Fortvivlelse, hørtes der om Natten i Lejren en Røst, som kvad, uden at nogen vidste, hvorfra den kom:

*I usæl Stund
stævned I hid,
Ve og Vånde
vil den jer volde.
Fremmed Folk,
som fejder her,
får kun hårde
Hug, ej Hæder.*

*Svenske Sværd
skal svide jer sårt,
mod dem ej Skjolde
skjærme Ryggen.
Hvo ikke falder
fejgt må fly
og vigende Mænd
til Værn ej due.*

*Sveriges Svende
svigter ikke,
Landet de værne
med Våben og Væрге.
Dårer er I,
kun Død jer venter,
Sul I savne,
og Sejr få vi.*

Den Spådom gik i Opfyldelse Dagen efter, da en Mængde Danske måtte bide i Græsset. Den næste Nat hørte de svenske Ungersvende i deres Lejr lige sådan en Røst, som heller ingen vidste om, hvorfra den kom, og som kvad:

*Tåbelig, Uffe,
du Trods mig byder,
hårdt min Harm
og Hævn skal dig ramme.*

*Spyd skal dig stinge
og Sværd dig volde
Sår, som ej Urt,
eller Salve læger.*

*Mat og mødig
af mange Vunder
skal du dig vride
og vånde på Valen.
Din Ryg jeg mærker
med røde Strimer
Ulv og Ørn
dit Ådsel skal æde.*

Da Hærene samme Nat stødte sammen, så' man ved Stjærnernes Skjær to fæle, vanskabte, skallede Gubber, skrækkelige at se til, kæmpe frygtelig med hinanden, den ene i Danskernes, den anden i Svenskernes Fylking. Hading blev slagen og flyede til Helsingland. Da han der en Dag badede sig i det kolde Vand for at svale sig efter den stærke Solhede, mødte han et sælsomt Uhyre, som han dræbte med mange Slag og Stød og lod føre til Lejren. Som han nu gik og brystede sig af den Bedrift, mødte han en Kvinde, der kvad:

*Ve dig, Hading,
for hvad du har gjort,
Guders Hævn
vil hårdt dig ramme;
hvor end i Verden
du vender dig hen,
på Land eller Sø,
den sikkert dig følger.*

*Alle skal fly dig
som farlig Pest,
hvad du rører,
Vanheld du volder.
I dit Spor
gå Sot og Syger;
hvor du vandrer,
visner alt.*

*Huset over
dit Hoved ramler,
rystet og væltet
af vældige Storme,
Snekken, som bærer dig,
synker strax
og tumles som Vrag
på de vildene Vover.*

*En Gud du dræbte
i Dyreham,
nu vende sig alle
Vætter imod dig,
om for din Brøde*

*du bøder ej flux,
om du ej soner,
hvad svart du synded.*

Hading gav sig nu på Hjemvejen, og det gik i alle Måder, som Kvinden havde spået; hvor han kom, satte han alting i Oprør. Da han var på Søen, rejste der sig et forfærdeligt Uvejr, som ødelagde hans Flåde, og da han som skibbruden Mand havde søgt Tag over Hovedet, ramlede Huset pludselig sammen over ham. Al den Fortræd fik først Ende, da han havde sonet sin Synd ved Ofre, og Guderne igjen havde taget ham til Nåde. For at forsone dem ofrede han sort Kvæg til Guden Frø. Dette Sonoffer bragte han hvert År og hans Efterkommere ligeså. Svenskerne kaldte det Frøblot.

Nu spurgte Hading, at Ragnhild, en datter af Nithernes Konge Hagen, var bleven lovet bort til en Jætte, hvilket han fandt så uværdigt, at han besluttede at forhindre dette vederstyggelige Ægteskab ved en ædel Dåd og drog til Norge og dræbte den kongebårne Jomfrus lede Fæstemand. Så højt satte han nemlig Manddomsgjæringer over Fred og Ro, at, skjønt han kunde have levet i kongelig Herlighed, var det hans største Lyst at hævne og hindre Uret, og det ikke blot den, der blev øvet imod ham selv, men også imod andre. Jomfruen, som ikke vidste, hvem hendes Velgjører var, gjorde sig al sin Flid, med at læge de mange Sår, han havde fået, og for at have et Mærke, hvorpå hun kunde kjende ham senere hen i Tiden, lagde hun en Ring i et Sår på hans ene Skinneben. Da hendes Fader senere en Gang holdt Gilde og gav hende Lov til at vælge sig en Mand blandt Gjæsterne, følte hun de unge Mænd på Benene for at finde den, hun havde mærket, og da hun således ved Hjælp af Ringen havde kjendt Hading, ænsede hun ingen anden, men faldt ham strax om Halsen og tog den til Mand, der ikke havde villet finde sig i, at Jætten fik hende.

Medens Hading opholdt sig der, oplevede han en sælsom Hændelse. En Gang som han sad ved Nadverbordet, så' han en Kvinde stikke Hovedet op af Gulvet henne ved Arnen. Hun havde en Urtekost af Skarntyder i Hånden, og idet hun stak Barmen frem, syntes hun at spørge, om nogen vidste, hvor i Verden der voxede så grønne Urter ved Vintertid. Det havde Hading nok Lyst til at vide, og hun slog da sin Kåbe om ham og tog ham med ned under Jorden - de underjordiske Guder havde vel bestemt, tænker jeg, at han i levende Live skulde gjæste de Steder, hvor han skulde hen efter Døden. Først kom de igjennem en tyk Tåge, og så gik de ad en Sti, som man kunde se var meget befærdet. Der så' de flere fornemme Mænd i Purpurklæder, og da de var komne forbi dem, kom de omsider til åbne, solbeskinnede Steder, hvor der voxede sådanne Urter som de, Kvinden havde i Hånden. De gik videre og kom til en Flod med blåligt Vand; der gik en strid Strøm i det, og i den hvirvlede alskens Våben af Sted i rivende Fart. Over Floden førte en Bro. Da de var komne over den, så' de to Fylkinger kæmpe med hinanden. Hading spurgte, hvad det skulde betyde. "Det er Folk", sagde Kvinden, "som er faldne i Kamp, og nu stadig viser, hvorledes det gik til, og som i et Skuespil efterligner de Bedrifter, de har udført i levende Live". De gik videre, til Vejen spærredes for dem af en Mur, der var meget vanskelig at komme over; Kvinden prøvede forgjæves derpå, det hjalp ikke, at hun skrumpede sig sammen, så hun blev ganske lille. Så vred hun Hovedet om på en Hane, hun havde med, og kastede det over Muren, og strax hørte de den gale, som Vidnesbyrd om, at den igjen var lyslevende.

Efter at Hading var kommen op på Jorden igjen, drog han tilbage til sit Fædreland med sin Hustru. Undervejs blev han forfulgt af nogle Vikinger, som lå på Lur efter ham, men han slap fra dem, thi skjønt de havde lige så mange Sejl og lige så god Vind i dem som han, sejlede han dog hurtigere end de. Imidlertid lod Uffe kundgjøre, at den, som fældede Hading, skulde få hans Datter, en overmåde dejlig Jomfru. Den Lykke

blev en Mand ved Navn Tuning såre opsat på, og han samlede da en Flok Bjarmer for ved deres Hjælp at opnå den udlovede Belønning. Da Hading, som besluttede at møde ham, sejlede langs Norge med sin Flåde, så han på Strandbredden en gammel Mand, som blev ved at vinke ad dem med sin Kappe for at få dem til at lægge til Land. Skjønt hans Folk gjorde Indvendinger og mente, at den Afstikker vilde der ikke komme noget godt ud af, tog Hading dog den gamle Mand om bord på sit Skib og lod sig belære af ham om, hvorledes han burde inddele sin Hær og lægge mere Vind, end han plejede, på Opstillingen af sin Fylking; i første Række skulde der være to Mand, i anden fire, i tredje otte, og så fremdeles stadig dobbelt så mange som i Rækken foran; og Slyngekasterne og Bueskytterne skulde han stille bagest. Da Fylkingen var bleven opstillet således i Form af en Kile, tog den gamle Mand selv Stade allerbagest; af en Pose, han havde om Halsen, tog han en Bue, som først var ganske lille, men snart strakte sig således, at den ragede ud over begge Fløje; på den lagde han ti Pile ad Gangen, som han afskød mod Fjenden med stor Kraft, og hver Pil sårede sin Mand. Så tyede Bjarmerne til Trolddomskunster i Steden for at bruge deres Våben; de galdrede en tæt Tåge og en øsende Regn frem på den klare Himmel; men den gamle Mand satte en anden Sky op imod Bjarmernes med sådan Kraft, at Regnen drev over. Da Hading havde vundet Sejr, forlod den gamle Mand ham, men først spåede han ham, at han ikke skulde falde for Fjendehånd, men selv gjøre Ende på sit Liv, og pålagde ham hellere at føre Krig med store og anselige Folk end med små og uanselige og hellere med fjærne Lande end med sine Naboer.

Siden bød Uffe Hading til sig i Upsal under Påskud af, at han vilde tale med ham; Hading kom, men flygtede i Nattens Mørke, fordi han ved Uffes Svig havde mistet alle sine Folk. Da Danskerne nemlig var lokkede sammen for at holde Gjæstebud, stod der Folk uden for Dørene og huggede Hovederne af dem, efterhånden som de kom ud. For at hævne denne skammelige Gjerning drog Hading imod Uffe med en Krigshær og fældede ham; men så var det også forbi med hans Vrede, han lod rejse et prægtigt Gravmæle over Uffe for derved at give til Kjende, hvilken anselig Mand han holdt sin Fjende for at have været. Således lod han den Mand, han i levende Live så tit havde båret Sværd imod, vederfares al Ære nu, da han var død, og for at forsone hans overvundne Folk, gav han Riget til Uffes Broder Hunding, for at det ikke skulde gå over til fremmede, men blive i Asmunds Æt.

Efter at have fældet denne sin Fjende levede Hading adskillige År i Fred og Ro, men omsider blev han kjed af at dyrke Jorden, længtes igjen efter at pløje Søen og syntes, at Krig dog var fornøjeligere end Fred, hvorfor han gjorde sig Bebrejdelser for Lediggang og kvad:

*Led er mig Landet,
for længe jeg var der,
ni Nætter er nok.
Ilde lyder
Ulvens Tuden,
smukkere Svanens Sang.*

*Hvi bliver jeg her
som Bondemand
I skumle Skoves Skygge?
Bedre der er,
hvor Bølger bruse
og Hvaler vildt sig vælte.*

*Bedre der er,
 hvor Biler blinke,
 og Sværd svinges mod Sværd.
 Ud på de vildene
 Vover vil jeg
 Hæder og Bytte at hente.*

Hans Hustru, som langt foretrak det skovbevoxede Land og afskyede Havfuglenes Skrig i den årle Morgen, svarede herpå med dette Kvad:

*Sove jeg kan ej
 ved Søens Bred
 for Fugles skingrende Skrig.
 Ved årle Morgen
 Mågen mig vækker,
 giver på Havet Hals.*

*Brændingen bryder
 med Brøl mod Land,
 ilde huer mig Havet.
 Fælt mig tykkes
 dets Fråd og Skum,
 skøn den skyggende Skov.*

På den Tid gjorde en Mand af ringe Herkomst i Jylland ved Navn Toste sig navnkundig ved sin Ondskab. Han pinte og plagede Folk så grusomt på alle Måder, at han blev kjendt vidt og bredt under Navn at Toste Nidding. Han afholdt sig heller ikke fra at øve Vold og Overlast imod Folk i andre Lande, men efter at have plaget sit Fædreland på det skammeligste angreb han Sachsen. Da det gik Sachserne ilde i Slaget, bad deres Hertug Siegfried om Fred, og den lovede Toste ham, når han vilde slutte Forbund med ham om at påføre Hading Krig. Da Fyrsten krympede sig derved og ikke turde gå ind på det Vilkår, tvang Toste ham med de værste Trusler til at love at føje sig efter hans Vilje, som det så ofte går, at hvad Folk ikke kan få med det gode, truer de sig til. Hading blev slagen af Toste til Lands, og på Flugten kom han til Tostes Skibe, som han borede lække, så de ikke duede til at sejle med, og derefter styrede han ud på Havet i en Båd. Toste troede, han var falden, og søgte længe efter hans Lig på Valpladsen, og da han ikke kunde finde det, gik han ned til sine Skibe, og der så han Båden langt ude på Havet. Han lagde da strax ud med sine Skibe for at sætte efter den, men for ikke at lide Skibbrud måtte han vende om og nåede med nød og næppe til Land. Han fik nogle andre Skibe ud, som ingen Skade havde lidt, og sejlede atter ud efter Båden. Hading, som nu indså, at han ikke kunde undslippe, spurgte den Mand, han havde med i Båden, om han kunde svømme, og da Manden svarede Nej, kæntrede han med Vilje Båden og holdt sig inde under den, så at hans Forfølgere troede, at han var druknet. Derefter kom han bag på Toste, som nu mente, han kunde være tryg, og havde travlt med at samle Resten af Krigsbyttet sammen, adsplittede hans Hær, nødte ham til at lade Byttet i Stikken og hævnede sålunde sin Flugt ved at gjøre Gjengjæld.

Toste pønsede stadig på Hævn, men da han ikke i Danmark kunde komme til Kræfter igjen efter det store Nederlag, han havde lidt, drog han til England under Foregivende af, at han var Kongens Sendemand. Undervejs lokkede han Folkene til for Morskabs Skyld at spille Tærninger og fik det maget så, at der opstod Strid mellem dem om Spillet, så de ynkeligen dræbte hverandre. Således blev Følgen af det, der skulde være en fornøjelig Tidskort, Splid og Strid, og Morskaben avlede Blodsudgydelse. Men

Toste forstod at drage Fordel af de andres Ulykke, thi han tog de dræbtes Penge, og for dem hyrede han en på den Tid navnkundig Viking ved Navn Koll til sin Tjeneste. Med ham drog han kort efter tilbage til Danmark og blev der fældet i Tvekamp af Kong Hading, som hellere vilde udsætte sig selv end sine Krigsfolk for Fare. Heltene i gamle Dage vilde nemlig ikke sætte alles Liv og Velfærd på Spil, hvor nogle få kunde klare Sagen.

Efter at disse Begivenheder havde tildraget sig, åbenbarede Hadings afdøde Dronning sig en Nat for ham i Drømme og kvad:

*Ved du vel,
du et Vilddyr avled?
Mangen Ulv
skal Ufærd det volde.*

Og strax efter kvad hun fremdeles:

*Farlig Fugl
du fostrer, Hading,
hæslig Ugle
i Svaneham.*

Om Morgenens, da Kongen vågnede, fortalte han en Drømmetyder sin Drøm, og han tydede Vilddyret som Kongens Søn, der skulde volde sine Fjender stor Fortræd, og Uglen i Svaneham som hans Datter, der skulde stå sin Fader efter Livet. Og som han spåede, så gik det, thi hvad enten Hadings Datter Ulfhild, som var gift med en Mand af ringe Stand ved Navn Guttorm, nu var fortrydelig over sit uanselige Giftermål, eller hun higede efter Ære og Højhed, satte hun den Kjærlighed, hun skyldte sin Fader, til Side og vilde hellere æres som Dronning end som Kongens Datter, hvorfor hun eggede sin Mand til at slå Faderen ihjel. Hvorlunde hun eggede ham, vil jeg anføre med hendes egne Ord; de faldt omtrent sålunde:

"Ve mig ulykkelige, hvis ædle Byrd skjændes af et ulige Giftermål! Ve mig ulykkelige, hvis Stamtræ er bleven plantet ud i en Bondes Abildgård! Jeg ulyksalige Kongedatter, som ved mit Giftermål er bleven lig en ganske almindelig Kvinde! Er jeg ikke at ynke, en Kongedatter, hvis Kyskhed en ligegyldig Fader har givet til Pris for en ussel, foragtelig Mands Favntag! Et Ulykkesbarn fødte du til Verden, Moder, thi min Ægteseng gjorde det af med min Lykke, mit rene Legeme tager en skidden Bonde i Favn, min Værdighed må bøje sig for en uværdig, min ædle Byrd udslettes af mit Giftermål. Men hvis der er Ære skabt i dig, Guttorm, hvis du har Mands Mod og Hjærte, hvis du vil vise dig værdig til at være en Konges Måg, så riv Scepteret ud af min Faders Hånd, bød på din usle Byrd ved ædelt Sind, på dit lave Stamtræ ved Mandemod og på dit dårlige Blod ved et stort Hjærte. Den, som vinder Hæder og Ære ved mandig Dåd, er lykkeligere end den, der tager den i Arv; det er bedre at nå Ærens Tinde ved Bedrifter, end fordi man er sin Faders Søn; den Hæder, man vinder ved Dåd, klæder bedre end den, man har sin Fødsel at takke for. Desuden er det ingen Synd at rydde en gammel Mand af Vejen, som er lige ved at falde sammen af sig selv. Min Fader har længe nok båret Scepteret. Benyt dig af hans Alderdom til at tage det; gør du det ikke, får en anden det. Gammel Mand går på Gravens Bred. Længe nok har han stået for Styret, nu bør du tage det. Jeg vil også hellere have min Mand end min Fader til Konge. Hellere en Konges Hustru end en Konges Datter! Hellere vil jeg favne en Konge end æres som en Konges Datter, hellere være en Konges Hustru end hans Undersåt. Du bør også selv foretrække at se Scepteret i din egen Hånd frem for i min Faders. Enhver er sig selv nærmest, det er så Naturens Orden. Det vil være en let Sag at sætte det i Værk, når du blot har Viljen

dertil. Snildhed overvinder alt. Vi bereder et Gjæstebud, sørger for alt på bedste Måde og indbyder min Fader. Ved forstilt Venlighed baner vi Vejen for vor Svig. Intet dækker bedre over Svig end Frændskab. Betænk også, hvor let det vil gå at dræbe ham, når vi får ham drukken. Når han da sidder og smykker sit Hoved, er optagen af Sagn og Viser, stryger sig om Skjægget og kæmmer sit Hår, da er det Tid at bore Sværdet i hans Hjærte, thi når man har Hovedet fuldt af sligt, tænker man ikke på Fare. Din Hånd skal hævne al den Uret, han har gjort. Det er en god Gjærning at hævne dem, som lide ilde".

Da Ulfhild således trængte på, gav Guttorm efter for hendes Overtalelser og lovede hende sin Bistand ved dette Forræderi. Men Hading var af sin Drøm bleven advaret mod sin Datters Svig, og da hun indbød ham til et Gjæstebud, som hun foregav at have beredt af Kjærlighed til ham, lod han nogle væbnede Mænd stille sig på post i Nærheden for at de kunde være ved Hånden, i Fald det viste sig, at der var Svig på Færde. Medens de sad ved Bordet, blev Kongen en Tjener var, som bar Våben skjult under sin Kjortel; det var ham de havde overdraget at udføre Niddingsdåden, og han stod nu og ventede i Tavshed på en gunstig Lejlighed dertil. Kongen kaldte da ved at blæse i sit Horn sine Mænd til, de kom strax, og Fals slog sin egen Herre på Hals.

Imidlertid var der kommet Svenskekongen Hunding et falsk Rygte for Øre om, at Hading var død. Han vilde da drikke hans Gravøl og til det Gilde bød han alle de ypperste Mænd i Landet. Han lod sætte et stort Kar fuldt af Øl midt i Hallen, og for at det skulde gå ret højtideligt til, påtog han sig en Tjeners Skikkelse og skjænkede selv for Gjæsterne. Som han nu for at røgte dette Hverv gik omkring i Salen, snublede han og faldt i Karret, hvor han druknede i Øllet, hvad enten det nu var en Straf fra Dødsrigets Fyrste, fordi han holdt Gravøl for en levende, eller fra Hading, fordi han løj ham død. Da Hading fik Nys herom, vilde han vise den, der havde gjort Ære af ham, sin Taknemlighed ved ikke at overleve ham, hvorfor han hængte sig i hele Folkets Påsyn.

Anden Bog

Frode I

Efter Hading blev hans Søn Frode Konge. Han oplevede adskillige mærkelige Hændelser. Da han var kommen til Skjels År og Alder, var han i Besiddelse af alle de Dyder, der pryde en Yngling, og for ikke at sætte dem til i Lediggang holdt han sig fra al Slags Vellyst og lagde sig med største Flid efter Krigsvæsenet. Da hans Faders Krige havde tømt Skatkammeret, havde han imidlertid ingen Midler til at udrede Sold til sine Krigsfolk, og som han nu grublede over, hvor han skulde få, hvad han så nødvendig havde behov, kom der en af hans Undersætter til ham og kvad:

*En Ø ved jeg ligge,
ej langt af Led,
Guld og Gods
den har i Gjemme.
På det røde Malm
en Drage ruger,
fælder du den,
ring; r du Skatten.*

*Gram og grum
er Guldets Vogter,
Tungen kløftet,
Tanden takket.
Edder spyr den,
sparer ej Spy,
kun en klog
at kue den mægter.*

*Hyl dig i Huder
fra Hoved til Fodsål,
lidet dens Edder
så du ænse.
Sving kun kjækt
dit Sværd imod den,
værg dig med Skjold
mod dens skarpe Tænder.*

*Agt dog vel på,
hvor du sigter,
skjællet Ryg
som Skjold den skjærmer.
Sin Bane kun
under Bugen får den,
på en liden Plet
lys af Lød.*

*Har du så fældet
den fule Drage,
hæv så Skatten
skjult i Mulde.
Fjældet er fuldt
af fagert Malm,
gyldne Ringe
og Guld i Barrer.*

Frode fæstede Lid til Mandens Ord og drog ene over til Øen, thi han vilde, at de skulde være én mod én, som Sæd var mellem Kæmper. Han traf Dragen, da den havde været nede ved Vandet og drikke og var på Vej hjem til sin Hule. Dens hud var så hård, at Frodes Sværd ikke bed på den, og hans Spyd prellede også af på den uden at volde den nogen Skade, men da han ikke kunde komme af Sted med at såre den i Ryggen, fordi den var for hård, gav han nøje Agt på dens Bug, til han fandt det bløde Sted, og dør jog han sit Glavind ind. Udyret vilde hævne sig på ham ved at bide, men alt, hvad det mægtede, var at jage sin tornede Bråd i hans Skjold; derpå lod det Tungen spille adskillige Gange, spydede Edder og opgav med det samme Ånden.

Det var en såre stor Skat, Kongen fandt, og han rustede nu en Flåde og sejlede til Kurland. Kongen der - Dorne hed han - siges i sin Skræk for den farlige Krig, der forestod, at have talt sålunde til sine Krigsfolk: "I gode Mænd! denne Fjende, som kommer fra fremmed Land med næsten al Vesterlands Våbenmagt, ville vi søge Frelse for ved at forhale Tiden og lade Sult gjøre det af med ham. Sult er en indvortes Syge, som det vil falde ham tungt at få Bugt med. Sulten Mand er let at slå. Vi kan bedre overvinde denne Fjende med Sult end med Våben, den er det hvasseste Spyd, vi kan såre ham med. Hungersnød avler Sot, som tærer på Kræfterne. Når det skorter på Mad, nytter det kun lidet at have fuldt op af Våben. Medens vi selv holde os i Ro, skal Sulten kæmpe for os. Sålunde bringe vi dem i Fare, medens vi selv er uden Fare, og Dage uden Blodsudgydelse. Vi har Lov til at besejre vor Fjende ved at ligge stille. Hvem vil hellere kæmpe således, at han lider Skade derved, end således, at han er i Sikkerhed? Hvem vil selv kalde Ulykken ned over sit Hoved, når han kan være skadesløs? Vore Våben vil have mere Udsigt til Sejr, når Hungersnøden først har kæmpet for os. Med den i Spidsen vil vi holde vort første Slag. I vor Lejr skal alt være stille og roligt, Sulten skal kæmpe for os, først når de få Bugt med den, vil vi ikke længer holde os i Ro. Den, som er mat og mødig, bukker let under for den, der har sine Kræfter i Behold; en vissen Hånd duer ilde til at føre Våben; den, som er medtagen af Nød og Gjenvordigheder, er sløj til at slås. Sejren er snart vunden, hvor en sund og stærk Mand kæmper med en, der er mat og udtæret. Således kan vi, selv uskadte, volde vore Fjender Skade".

Efter at have holdt denne Tale lod han sine Folk hærje Landet overalt, hvor han skjønnede det var vanskeligt at forsvare, og kom Fjendernes Grumhed i Forkjøbet, således at han intet lod blive tilbage, som de kunde bemægtige sig, og derefter lagde han største Delen af sin Hær i en overmåde vel befæstet By, som han ganske rolig lod Fjenden belejre. Da Kong Frode intet Håb havde om at kunne indtage denne Stad, lod han inden for Lejren grave adskillige dybe Grave, og Jordan lod han hemmelig føre bort i Kurve og kaste i Floden tæt uden for Bymuren. For at ingen skulde ane Uråd skjulte han Gravene ved at lægge Græstørv over dem i den Mening, at Fjenderne uforvarende skulde styrte ned i dem og begraves, når Græstørvene skred sammen under dem. Derefter gav han det Udseende af, at han var bleven ræd, og trak sig lidt bort fra Lejren, og da de belejrede forfulgte ham, svigtede Jordan allevegne under deres Fødder, og de blev overdængede og dræbte med Kastespyd, da de var faldne i Faldgruberne.

Frode drog nu bort fra Kurland og angreb Russernes Konge Trane. Da han vilde udspejde Russernes Flåde, lod han lave en Mængde Trænegler og ladede en Båd med dem. Han kom så ved Nattetid til den fjendtlige Flåde og lod sine Folk bore Huller i Skibene under Vandgangen, og for at Vandet ikke pludselig skulde strømme ind, lod han Hullerne stoppe med Naglerne, som de havde i Beredskab. Da de havde boret så mange Huller, som han mente der skulde til for at få Flåden til at synke, lod han Naglerne tage ud, så at Vandet kunde strømme ind, og samtidig lod han sin Flåde omringe Fjendens. Russerne, der således var stedte i en dobbelt Fare, vidste ikke, hvad

de skulde gjøre, om de først skulde væрге sig mod Fjenderne eller stoppe for Vandet. Medens de forsvarede Skibene mod Fjenden, gik de til Bunds. Faren indenfor var større end Faren udenfor; medens de kæmpede med Fjenden udenfor, fik Vandet Magt over dem forinden. Fra begge Sider stormede Ulykken ind over de stakkels Mennesker, som ikke vidste, om de snarest kunde bjærge sig ved at svømme eller ved at slå fra sig. Bedst som de var i Gang med at slås, fik de den anden Ulykke at drages med. De havde på én Gang to Døds måder for Øje, som i Forening vilde gjøre det af med dem. Det var ikke let at sige, hvad der voldte mest Fortræd, Vandet eller Fjendens Sværd. Den, som værgede sig mod Fjenden, blev slugt af det indstrømmende Vand, og den, der søgte at stoppe for Vandet, faldt for Sværdhug, og Vandet farvedes af de faldnes Blod.

Efter således at have overvundet Russerne drog Frode hjem til Danmark; men da det kom ham for Øre, at de Sendemænd, han havde skicket til Rusland for at opkræve Skat, var bleven grumt myrdede af de troløse Russere, drog han, opbragt over denne dobbelte Tort, derover igjen og gav sig til at belejre Byen Rotala. For at Floden, der løb imellem ham og Byen, ikke skulde sinke dens Indtagelse, delte han den ved at lade grave en Mængde Render således, at der blev fuldt op af Vadesteder, hvor der før havde været dybt Vand, og at den rivende Strøm nu, efter at den var bleven delt, løb dorsk og trægt og til sidst var helt grund. Da han således havde fået Bugt med Floden, indtog han uden Modstand Byen, der nu var berøvet sit naturlige Værn.

Efter den Bedrift lagde han sig med sin Hær for Byen Paltisk. Da han mente, at det oversteg hans Kræfter at indtage den med Magt, greb han til List. Han trak sig nemlig, uden at ret mange vidste Besked derom, tilbage til et hemmeligt Smuthul og lod for at gjøre Fjenden tryk det Rygte udsprede, at han var død; for at gjøre det så meget troligere lod han sin Ligfærd holde og opkaste en Gravhøj, og selv de af hans Krigsfolk, der vidste Besked, lod, som om de sørgede over deres Konges foregivne Død. Det Rygte gjorde Kong Vespasius så tryk, som om han alt havde vundet Sejr; han blev så dorsk og ligegyldig for Byens Forsvar, at hans Fjender snart så' deres Snit til at bryde ind i den og dræbte ham, medens han sad med Hænderne i Skjødets optagen af Leg og Lystighed.

Da han havde indtaget denne By, gjorde Frode sig Håb om at underlægge sig hele Østerleden, og han lagde sig nu for Kong Handvans By. Det var den, som Hading i sin Tid havde stukket i Brand, og Handvan, som var bleven klog af Skade, havde ladet alle Fugle, som byggede Reder under Tagene, udrydde, for at den ikke mere skulde være udsat for at blive ødelagt på den Måde. Men Frode fandt på en ny List. Han iførte sig Kvindeklæder og gav sig ud for at være en Skjoldmø og kom ind i Byen under Påskud af, at han var Overløber. Han undersøgte nøje alt der inde, og Dagen efter sendte han en, han havde med sig, ud med Bud om, at Hæren skulde samles ved Murene, så skulde han nok sørge for, at Portene blev lukket op. Det lykkedes ham at narre Vægterne, og da Byens Folk lå i deres sødste Søvn, fik de Straf for deres Ligegyldighed, idet Byen blev hærjet, mere som Følge af deres egen Uagtsomhed end af Fjendens Tapperhed. I Krig er nemlig intet farligere end at opgive al Frygt og slå sig til Ro, således at man i alt for stor Tryghed lader alt gå, som det bedst kan. Da Handvan så', at det var ude med hans Land, lod han sine kongelige Klenodier bringe om Bord på nogle Skibe, som han derpå lod bore i Sænk, thi han vilde hellere, at de skulde blive Havets end Fjendens Bytte, skjønt det havde været bedre, om han ved at skjænke dem til sine Fjender havde vundet deres Gunst, end at han ikke undte nogen at have Nytte af dem. Da Frode senere skikkede Sendemænd til ham for at bejle til hans Datter, svarede han, at Frode skulde vogte sig for, at han ikke af Lykkens Medbør lod sig bedåre til at forfalde til Hovmod over sin sejrige Fremgang; hellere burde han skåne de

overvundne og i deres nuværende usle Kår ære deres fordums Herlighed og lære selv i deres nuværende Fornedrelsestilstand at agte dem formedelst deres fordums Lykke. Derfor burde han vogte sig for at rane dens Rige, han ønskede at komme i Svogerskab med, vare sig vel for at tvinge den ned i usle og ringe Kår, som han vilde hædre ved at bejle til hans Datter, og for af Havesyge at forringe den Ære, han kunde have af sit Ægteskab. Ved denne venlige Tiltale opnåede han både at få Sejrherren til Svigersøn og at få Lov til at beholde sit Rige.

Imidlertid havde Svenskekongen Hundings Enke Thorhild, som bar et uslukkeligt Had til sine Stifsønner Regner og Thorald, sat dem til at vogte Kongsgårdens Kvæg for derved at udsætte dem for alskens Fare. Da Hadings Datter Svanhvide fik det at vide, drog hun med sine Søstre som Terner til Sverige for at prøve, om hun ved Kvindeliste kunde redde de højhårne Ungersvende fra Undergang. Hun kom til dem, da de var ved at holde Nattevagt ved deres Hjorder, og Søstrene vilde strax stige af Hestene, men da hun så, at alskens Uvætter sværmede omkring dem, forbød hun dem det i følgende Kvad:

*Troldtøj ser jeg
tumble sig her,
Drager og Drauger
i Kreds sig dreje.*

*Fælt er her
til Fods at færdes,
godt at vi sidde
på Gangerne trygt.*

*Nisser byde
Nøkke til Dans,
Helhest humper
med Hexe om Kap.
Se, hvor Troldene
truer ad os;
bedst vi på Hestene
bliver, Søstre.*

Regner sagde nu, at han var en af Kongens Trælle, og at han var kommen så langt hjemmefra, fordi det Kvæg, han var bleven sendt ud i Marken med og skulde vogte, var løbet fra ham, og da han havde opgivet alt Håb om at få fat på det, vilde han hellere blive borte end gå hjem og tage den Straf, der ventede ham. Han glemte da heller ikke at tale om sin Broder; således kvad han:

*Trælle er vi,
ikke Trolde,
Får og Køer
vi fik at vogte.
Men som Legen
lystigst gik,
på Flugt den halve
Flok sig gav.*

*Langt vi løb
og ledte længe,
fandt ej Får
og fandt ej Køer.*

*Vender hjem vi
uden Hjord,
ved for vist vi,
hvad der vanker.*

*Derfor tør vi
stakkels Trælle
ej tilbage
gå til Borgen.
Tidsnok Bagen
får vi barket,
heller løbe
vi af Landet.*

Svanhvide gav sig nu til nøjere at betragte hans Ansigt og faldt i Forundring over dets Dejlighed. "Dine strålende Øjne", sagde hun, "give til Kjende, at du er kongebåren og ikke trællebåren. Æblet falder ikke langt fra Stammen, og din ædle Sjæl lyser dig ud af Øjnene. Dit klare Blik røber din Herkomst, den kan ej være født i ringe Stand, hvis Fagerhed så tydelig vidner om høj Byrd. Dine spillende Øjne give til Kjende, at der bor en herlig Sjæl i dig, dit Ansigts Fagerhed taler tydelig om, af hvad Æt du er runden, og om dine Forfædres Ypperlighed, thi så fager og fin kan man ikke være, når man har en ufrels Fader. Ædelt Blod har sat ædelt Præg på din Pande, jeg ser din Slægt i dit Åsyn som i et Spejl. Så herlig en Skikkelse kan ikke have et ringe Ophav. Skynd eder derfor bort herfra og pas på ikke at komme i Kast med disse Utsker, at eders dejlige Legemer ikke skulle blive det lede Troldtøjs Bytte".

Regner, som følte sig såre skamfuld over de usselige Klæder, han bar, og som han mente var det eneste Middel, han havde til at skjule sin kongelige Byrd, svarede hertil, at Trællekår ikke altid udelukkede Mod og Manddom, tit dækker lurvet Kappe en stærk Arm, og skidden Kjortel skjuler tit en kraftig Hånd, Tapperhed bøder på, hvad der brøster i Byrd, og en fribåren Sjæl vejer op imod ædle Forfædre. Han var ikke ræd for Utsker; den eneste, han var bange for, var Asathor, hvis vældige Kræfter ingen, hverken Guder eller Mennesker, kunde måle sig med. Troldtøj, som kun har Thurseham at skræmme med, burde ingen med Mod og Mandshjærte ræddes for, det var kun blege Gjøglebilleder, som kun for en stakket Stund lånte Legemsskikkelse af den lette Luft. Svanhvide tog derfor fejl, når hun troede, hun kunde jage Kvindefrygt i stærke og hårdføre Mænd, der ikke plejede at lade sig overvinde i Strid, og prøvede at gjøre dem blødagtige som Kvinder.

Svanhvide, som undrede sig over Ungersvendens Mod, splittede nu Tågen, der blindede hans Øjne og skjulte Troltene for ham, og lovede at give ham et Sværd, han kunde have Gavn af i al Slags Strid. Samtidig åbenbarede hun sig for ham i al sin jomfruelige Dejlighed, og da hun så, hvor betagen han blev af Elskov, lovede hun at blive hans Brud, idet hun rakte ham Sværdet og kvad:

*Sværdet, Svend,
Svanhvide dig rækker
giver det glad
som Fæstensgave.
Vis da nu,
du er Gaven værd,
at du ej Mod
og Manddom mangler.*

*Lidet gavner
 Glavind godt,
 om Modet svigter
 den, som det svinger.
 Stort ej båder
 stærke Arme,
 om rød og ræd
 du ryster for Fjenden.*

*Hvast Væрге,
 vældig Arm
 og Mod i Brystet
 må Manden have,
 da fælder han Fjender
 og fanger Sejr.
 Sving nu Sværdet,
 Svanhvide dig gav.*

Efter at have kvædet dette og adskilligt andet sendte hun sine Terner bort og kæmpede så hele Natten sammen med Regner mod Uvættens lede Flok, og da det blev Dag, så de adskillige Drauger og sære Skabninger ligge slagne rundt om, og iblandt dem selve Thorhilds Ham, der havde fået mange Sår. De samlede dem alle i en Dyng og brændte dem på et vældigt Bål, for at ikke den lede Stank fra disse fule Ådsler skulde brede sig i Luften og smitte og forpeste Folk, som kom i Nærheden af Stedet. Derefter skjænkede Svanhvide Regner Sveriges Rige og blev hans Dronning. Han syntes rigtignok, at det lod ilde at begynde sin Krigerbane med at holde Bryllup, men i Erkendelse af, at han havde hende at takke for Liv og Velfærd, holdt han sit Løfte.

Imidlertid bemægtigede en Mand ved Navn Ubbe, som alt i nogen Tid havde været gift med Frodes Søster Ulvilde, sig, pukkende på sin Hustrus høje Herkomst, Danmarks Rige, som han var bleven sat til Statholder for, hvilket Hverv han just ikke havde røgtet med synderlig Omhu. Frode blev derfor nødt til at afbryde sin Krig i Østerleden, og da han på Hjemvejen kom til Sverige, angreb han der sin Søster Svanhvide og holdt et stort Slag med hende. Han blev slagen, og om Natten gik han hemmelig ud med en Båd og sejlede rundt omkring for at se sit Snit til at bore Fjendens Flåde i Sænk. Han blev greben af sin Søster, og da hun spurgte ham, hvorfor han sådan luskede om ad alskens Krogveje, svarede han hende med det samme Spørgsmål, thi Svanhvide var også gået ene ud i en Båd ved Nattetid og roede hid og did. Hun forestillede nu sin Broder, hvorledes han hidindtil havde ladet hende have sin fulde Frihed, og bad ham så mindelig om, at han vilde tillade hende at leve med den Husbond, hun havde valgt sig, og godkjende, hvad der var sket, eftersom han selv, da han drog i Krig med Russerne, havde givet hende Lov til at gifte sig, med hvem hun vilde. Ved disse ikke ubillige Bønner lod Frode sig bevæge til at slutte Fred med Regner og tilgav den Overlast, han mente, hans Søster ved sin Selvrådighed havde tilføjet ham, og da de gav ham lige så mange Folk med, som han havde mistet, glædede han sig over, at det stygge Nederlag, han havde lidt, var blevet opvejet ved en smuk VelgJerning.

Da han kom tilbage til Danmark, blev Ubbe, der var bleven tagen til Fange, ført frem for ham. Han foretrak at tilgive ham frem for at lade ham lide den Straf, han havde fortjent, eftersom det mere var hans Hustrus Tilskyndelse end hans egen Begjærlighed, der havde drevet ham til at bemægtige sig Riget, så han ikke så meget syntes selv at være Ophavsmand til denne Misgjerning, som at have gået en andens Ærind. Ulvilde straffede han ved at give hende en anden Mand, tog hende fra Ubbe og nødte hende

til at ægte hans Ven Skotte, efter hvem Skotterne har fået Navn. Han lod hende kjøre bort i sin kongelige Vogn og gjengjældte i alle Måder ondt med godt, idet han mere tog Hensyn til sin Søsters Herkomst end til det Sindelag, hun havde lagt for Dagen, mere til sit eget Eftermæle end til hendes Slethed. Hendes Broders Velgjerninger kunde dog ikke få hende til at opgive sit indgroede Had, og hun overhængte stadig sin nye Mand for at få ham til at slå Frode ihjel og bemægtige sig Danmarks Rige, thi det går jo så, at sent man glemmer, hvad ung man nemmer, den, som pønser på ondt, arges, som han ældes, gammel Kjærlighed ruster ikke, og gammel Vane bider bedst. Da hendes Mand stadig vendte det døve Øre til, stræbte hun ham efter Livet i Steden for Broderen og hyrede Folk, der skulde skære Halsen over på ham i Søvn, men en af hendes Turner røbede det for ham, og den Nat, da han vidste, Mordet skulde gå for sig, gik han i Seng med Brynje på. Da Ulvilde spurgte, hvorfor han gjorde det, svarede han, at det havde han nu Lyst til for en Gangs Skyld, og da de lejede Stimænd troede, han var faldet i Søvn, og brød ind til ham, sprang han ud af Sengen og dræbte dem. Således fik han både vænnet Ulvilde af med at stræbe sin Broder efter Livet og givet andre et godt Bevis på, at man bør høre sig vel for Hustrus Svig.

Medens dette stod på, fik Frode i Sinde at påføre Frisland Krig, for at Folk i Vesterlandene kunde få Øjnene op for den Berømmelse, han havde vundet ved sine Sejre i Østerleden. Da han var kommen ud i rum Sø, kom han først i Kamp med en frisisk Viking ved Navn Vitte. Han bød sine Folk tålmodig at finde sig i Fjendens første Angreb, således at de blot skjærmede sig med Skjoldene, men ikke brugte deres Pile, før end Fjendernes var slupne helt op. Jo tålmodigere Danskerne fandt sig i Pileregnet, des ivrigere blev Friserne, thi Vitte troede, at Frodes Lemfældighed kom af, at han var opsat på at få Fred. Medens Pilene susede dem om Ørene, svarede de blot med at blæse i deres Horn, så det gjaldede, men da de tåbelige Friser havde brugt alle deres Kaste- og Skudvåben op, overdængede Danskerne dem med deres; de blev slagne, flyede op på Land og omkom imellem Grøfterne, som Landet der alle Vegne er fuldt af. Derefter sejlede han op ad Rhinen og angreb Tysklands yderste Grænser. Da han atter var kommen ud på Havet, angreb han Frisernes Flåde, der var løbet på Grund, og de, der ikke var omkomne i Skibbrudet, blev dræbte. Men han var endda ikke fornøjet med at have gjort det af med så mange Fjender og gik løs på England. Da han havde overvundet Kongen der, gik han imod Melbrik, der var Høvedsmand i Skotland, men just som han skulde til at yppe Krig med ham, fik han af en Spejder Nys om, at Englandskongen var lige i Hælene på ham, og da han ikke på én Gang kunde angribe dem, han havde foran sig, og værges sig mod dem, der vilde falde ham i Ryggen, kaldte han sine Krigsfolk sammen og bød dem lade deres Vogne i Stikken, kaste fra sig, hvad de førte med af Bohave, og strø alt det Guld, de havde, rundt omkring på Markerne. Det var den eneste Udvej, de havde, sagde han, der var ikke andet at gjøre end at lokke Fjenden til at tilfredsstille sin Havesyge i Steden for at bruge sine Våben. De burde nu, da den yderste Nød krævede det, villig give Afkald på det Bytte, de havde hentet i fremmede Lande, så meget mere som Fjenderne sikkert vilde få lige så travlt med at kaste det fra sig igjen, som de i deres Griskhed havde haft med at sanke det op, da det snarere vilde blive dem til Byrde end til Gavn.

Så tog en Mand ved Navn Torkel, der var gjerrigere og også bedre skåren for Tungebåndet end de andre, til Orde efter at have taget sin Hjælm af og støttende sig til sit Skjold: "Dit strænge Bud går de fleste af os nær til Hjærte, Konge, thi vi sætte stor Pris på, hvad vi have vundet med vort Blod. Man kaster nødig bort, hvad man har erhvervet ved at udsætte sig for de største Farer, og giver ikke villig Afkald på, hvad man har opnået ved at sætte Livet på Spil. Det er den største Tåbelighed på Kvindevis

at agte det ringe, man har erhvervet sig ved Mandemod og Kæmpehånd, og at byde Fjenden Skatte, han aldrig har gjort sig Håb om. Kan noget være usømmeligere end at foregribe Krigslykken ved at kaste Vrag på det Bytte, vi har vundet, og at give Slip på et sikkert Gode, vi har i vore Hænder, af Frygt for et tvivlsomt Onde? Endnu har vi ikke set noget til Skotterne, og så skulde vi så vort Guld på Markerne? Hvad vil man regne os for i Slaget, når vi, som er dragne ud for at søge Kamp, taber Modet ved den blotte Tanke om Kamp? Vil ikke vi, som har været en Skræk for Fjenden, gjøre os latterlige derved og sætte det Ry, vi har, til og få Foragt i Steden? Britterne vil undre sig over, at de er bleven slagne af Folk, som de nu ser slagne af den blotte Frygt. Skal vi ræddes for dem, vi før har gjort rædde? Skal vi ryste af Angst for dem, nu da vi ikke ser dem, medens vi kun agtede dem ringe, da vi stod Ansigt til Ansigt med dem? Vinde vi Bytte i hæderlig Kamp for at kaste det fra os af Frygt? Skal vi vrage det Guld, vi har kæmpet for, blot for at undgå Kamp? Skal vi gjøre dem rige, som vi burde gjøre fattige? Vi har vundet Bytte ved Tapperhed, skal vi nu kaste det bort af Fejghed? Kan der tænkes noget skammeligere end at give vort Guld til dem, vi bør mærke med vore Sværd? Man bør aldrig af Frygt give fra sig, hvad man har vundet ved Tapperhed. Hvad der er vundet i Kamp, bør kun tabes i Kamp. Lad Byttet koste dem lige så meget, som det har kostet os. Med Stål må vort Guld kjøbes. Bedre at dø en hæderlig Død end at gjøre sig foragtelig ved Begjærlighed efter at leve. Vort Liv får hastig Ende, Skam og Skjændsel følger os ud over Døden. Og hertil kommer, at når vi kaste vort Guld fra os, vil Fjenden så meget ivrigere forfølge os, som han tror, at Frygt har drevet os dertil. Desuden, hvad enten Lykken går os med eller imod, har vi ingen Grund til at være kjede af vort Guld; sejre vi, ville vi være glade ved at have det, blive vi slagne, efterlade vi os noget til at bekoste vor Jordefærd med". Således talte den gamle Kriger.

Krigerne tog imidlertid mere Hensyn til Kongens end til deres Stalbroders Ord og foretrak at følge Kongens Opfordring; de kappedes om at komme frem med, hvad de havde i deres Gjemmer af Guld og Gods, ja de læssede det Bohave og deslige af, som Hestene havde fået at bære på, og efter at de således havde tømt deres Lommer, havde de lettere ved at bære deres Våben. De rykkede nu længere frem, og Englænderne, som var efter dem, spredte sig for at samle Byttet, de havde strøet ud for alle Vinde. Da deres Konge så, at de var så overvættets ivrige efter at sanke Guldet op, bød han dem tage sig i Vare for, at de ikke fik Hænderne, som de skulde slå fra sig med, alt for fulde; de vidste nok, sagde han, at Sejr må vindes, før Skat kræves; derfor burde de vrage Guldet og forfølge dets Ejermænd, ikke tragte efter det blinkende Malm, men efter den strålende Sejr; bedre at gribe efter Hæder og Ære end efter Guld og Gods. Når de ret overvejede begge Dele, måtte de også skjønne, at Tapperhed er mere værd end Guld, thi Guldet tjener kun til udvortes Pryd, men Tapperhed giver både den indvortes og den udvortes Pryd Værd. Derfor skulde de vende deres Øjne fra Guldet, lade deres Griskhed fare og kun tænke på at kæmpe. Desuden måtte de indse, at når Fjenden havde kastet sit Guld bort, havde han gjort det med Vilje, han havde strøet det ud for at lokke dem i en Fælde, og ikke for at de skulde have Gavn deraf, og om Sølv end skinnede nok så uskyldig, kunde de være visse på, at der stak Svig under, thi ingen skulde få ham til at tro, at de, som før havde drevet de tapre Briter på Flugt, nu selv flyede. Intet var desuden foragteligere end det Guld og Gods, der blot gjør den, som grisk griber efter det, til Træl, medens han bilder sig ind, at det gjør ham rig. Det var Danskernes Agt med Død og Undergang at straffe dem, som de syntes at byde deres Guld, så hvis de tog det, vilde de blot snart efter komme til yderligere at berige Fjenden; lod de sig dåre af det Gulds Glans, som lå der på Alfarvej, vilde de ikke blot gå Glip af det, men også miste, hvad de endnu havde tilbage. Hvad Nytte

var det til at sanke det op, som de strax vilde blive nødte til at give Slip på igjen? Men hvis de nu ikke lod dette Guld vinde Sejr over dem, vilde de sikkert vinde Sejr over Fjenden. Derfor burde de hellere som tapre Mænd hige efter Ære end nedværdige sig ved Griskhed, ikke lade sig trække ned af Havesyge, men med ophøjet Mod gribe efter Æren; med Våben, ikke med Guld, skulde der kæmpes.

Da Kongen havde endt sin Tale, tog en engelsk Ridder til Orde, idet han viste alle, hvorledes han havde hele Favnen fuld af Guld. "Din Tale røber to Ting, Konge", sagde han, "for det første, at du er bange, og for det andet, at du ikke under os det godt, eftersom du af Frygt for Fjenden forbyder os at røre Guldet og hellere vil, at vi, dine Krigsfolk, skal være fattige end rige. Kan noget være styggere end sådant et Sindelag? Kan noget være dummere end sådant et Forbud? Vi ser vort eget Guld og Gods ligge her, og det skulde vi betænke os på at tage! Skulde vi nu, da det kommer tilbage af sig selv, lade det ligge, som vi drog ud for at tage tilbage med Våben i Hånd, og rede til at købe tilbage med vort Blod? Skulde vi betænke os på at tage, hvad der med Rette tilhører os? Hvem er mest ræd, den, der kaster det fra sig, han har vundet, eller den, der ikke tør sanke det op? Se, her har Lykken givet os tilbage, hvad Nøden tvang os til at give Slip på. Dette Bytte tilhører os, ikke Fjenden, Danskerne har ikke bragt Guld til England, men ført Guld bort derfra. Skal vi nu da vi kan få det igjen for intet, kaste Vrag på, hvad vi nødig og nødtvungne lod tage fra os? Det er skammeligt at se surt til sådan en Lykkens Gunst og Gave. Kan der tænkes noget tåbeligere end at begjære forbudent Guld og Gods, der holdes under Lås og Lukke, og ikke agte det, der ligger på Alfarvej, for værd at tage op? Skal vi lade hånt om det, der ligger lige for vore Øjne, og gribe efter det, vi har ondt ved at få fat på? Skal vi holde Hænderne fra det, der er lige til at tage, og søge det, der er langt borte og i fremmedes Vold? Hvornår skal vi gjøre Bytte hos andre, når vi lade det, der hører os til, gå fra os? Gid Guderne aldrig må blive mig så gramme, at jeg skal lade mig tvinge til, når jeg har Favnen fuld af Guld og Gods, som jeg har arvet efter min Fader og Bedstefader, at kaste den Byrde fra mig, som jeg bærer med så god Ret. Jeg kjender nok Danskernes Umådelighed; de var aldrig rendt fra fulde vinfade, om ikke Frygt havde drevet dem dertil, de giver hellere Slip på Livet end på Vinen. I det Stykke har vi nu ikke noget at lade dem høre, hvad det angår, er vi ikke bedre end de. Men sæt nu også, at deres Flugt er forstilt, så må de dog først tage en Dyst med Skotterne, inden vi kan vente dem her tilbage. Aldrig skal dette Guld få Lov til at ligge her i Skarnet og trædes under Fødder af Svin og vilde Dyr, så må det da hellere komme Folk til nytte. Desuden, når vi tager den Krigshærs Bytte, der har overvundet os, bringer vi Sejrherrrens Lykke over på vor Side, thi hvilket sikrere Varsel om Sejr kan vi få end at gjøre Bytte, før end vi slås, og uden Sværds slag at indtage Fjendens Lejr, som han er rømmet fra? Det er bedre at sejre ved at indjage Skræk end ved Hjælp af Sværdet".

Næppe havde Ridderen endt sin Tale, før alle var i fuld Gang med rundt omkring at samle det røde Guld op. Man måtte forundre sig over deres hæslige Griskhed, det var en umådelig Havesyge, man her fik at se. De rev Græs op sammen med Guldet, kivedes og stredes indbyrdes, glemte helt Fjenden og lod Sværdet skille Trætten, ænsede hverken Frændskab eller Stalbroderskab, alle var besatte af Havesyge, at holde Venskab brød ingen sig længer om.

Imidlertid var Frode draget den lange Vej igjennem Skoven, som gjør Skjel imellem England og Skotland og bød sine Folk gribe til Våben. Da Skotterne så hans Fylking og kom under Vejr med, at Danskerne var langt bedre rustede end de, som blot havde lette Kastespyd, flygtede de, inden Slaget var begyndt. Frode, som var bange for, at Englænderne skulde kaste sig over ham, forfulgte dem ikke ret langt, og så stødte

Ulvildes Mand Skotte til ham med en stor Hær; han var i sin Iver for at bringe Danskerne Undsætning kommen helt oppe fra Skotlands yderste Grænser. Efter hans Råd opgav Frode at forfølge Skotterne, drog tilbage til England og tog tappert det Bytte igjen, som han snildelig havde givet Slip på. Lige så rolig han havde ladet det i Stikken, lige så let fik han det igjen. Nu angrede Englænderne, som måtte bøde for deres Havesyge med deres Blod, at de havde taget den Byrde på sig, de ærgrede sig over, at de havde brugt deres Arme i Havesygens Tjeneste uden at have fået noget ud deraf, og skammede sig over, at de ikke havde fulgt Kongens Råd, men deres egen Lyst til Guld og Gods.

Derefter drog han imod London, den navnkundigste By i Landet, og da han på Grund af dens Mures Fasthed ikke kunde tage den med Storm, brugte han List i Steden for Vold og lod udsprede, at han var død. Da Daleman, som var Høvedsmand i London, spurgte denne falske Tidende, tog han imod Danskernes Tilbud om at overgive sig, tilbød dem en Englænder til Høvding og gav dem Lov til at komme ind i Byen, for at de selv kunde vælge sig en af Flokken. Medens de lod, som om de var meget optagne af dette Valg, omringede de ham hemmelig ved Nattetid og dræbte ham.

Efter den Bedrift vendte Kongen tilbage til Danmark, hvor en Mand ved Navn Skate gjorde Gjæstebud for ham, for at han i Gammenslag kunde kvæge sig efter Krigens Besværligheder; men medens Frode sad til Bords der på de efter kongelig Skik med guldindvirkede Tæpper belagte Hynder, blev han æsket til Kamp af en Mand, som hed Hunding, og skjønt han havde sat sin Hu til at gjøre sig til gode ved Gildebordet, var han dog gladere ved Kampen, der forestod, end ved Maden og Mjøden, han havde for sig, gik i Holmgang og sejrede. Han fik dog i den Dyst et farligt Sår, men da en anden Kæmpe ved Navn Hagen også æskede ham til Holmgang, var han alligevel strax rede og hævnedes sig på ham ved at dræbe ham, fordi han havde forstyrret hans Ro. To af sine Kammersvende, der var bleven åbenbart overbeviste om, at de stræbte ham efter Livet, lod han binde til store Stene og sturte i Havet for således, ved at give deres Legeme en svær Byrde at slæbe på, at straffe dem for den svære Synd, de havde villet tage på deres Samvittighed. Det hedder sig, at Ulvilde ved den Lejlighed gav ham en Kjortel, som Jærn ikke kunde bide på, så at han, når han bar den, var usårlig. Vi bør heller ikke glemme at fortælle, at Frode havde for Skik at drysse sin Mad over med stødt og malet Guld, hvilket han brugte som et Middel imod de mange Forsøg, der af hans Frænder blev gjort på at forgive ham.

Da Frode omsider angreb Kong Regner i Sverige, som falskelig beskyldtes for at pønse på Forræderi imod ham, omkom han, ikke for Fjendehånd, men kvalt af Hede i Kroppen og sine tunge Våben. Han efterlod sig tre Sønner, Halvdan, Ro og Skate.

Halvdan, Ro og Skate

Disse tre Brødre havde ikke noget at lade hverandre høre, hvad Dyd angik, de var lige griske efter Herredømmet, hver for sig higede de blot efter at blive Konge, Broderkjærlighed lagde ingen Bånd på dem; når man bærer alt for stor Kjærlighed til sig selv, går Kjærligheden til andre jo bort, man kan ikke på én Gang pleje sin egen Ærgjerrighed og pleje Venskab med andre. Halvdan, som var den ældste af dem, besmittede sin Kongebyrd ved Niddingsdåd, dræbte Ro og Skate og banede sig således Vej til Tronen ved Brodermord, og for at der ikke skulde savnes noget Vidnesbyrd om, hvor grum han var, lod han alle deres Tilhængere gribe og, efter først at have holdt dem i Fængsel, hænge. Hvad der var mest at undres over ved ham, var, at, skjønt han ikke gjorde andet hele sit Liv igjennem end øve Grumhed, var Lykken ham så god, at han ikke blev slået ihjel, men døde af Alderdom.

Ro og Helge

Halvdans Sønner vare Ro og Helge. Ro siges at have bygget Roskilde, som Kong Svend Tveskjæg senere udvidede og fik flere til at bosætte sig i. Ro var lille og spædlemmet, Helge høj og anselig. De delte Riget således imellem sig, at Helge fik Havet at råde over, og han angreb og overvandt strax med sin Flåde Kong Skalk i Venden. Da han havde underlagt sig hans Rige, flakkede han om på Havet vidt og bredt. Han var barsk og grum, men hans Letfærdighed var ikke mindre end hans Grumhed; han var så hengiven til Ukyskhed, at det ikke er let at sige, hvad der brændte stærkest i ham, Overmod eller Løstgængelighed. Ved Øen Thorø voldtog han en Jomfru, der hed Thora, og avlede med hende en Datter, som han senere gav Navnet Yrsa. Han overvandt ved Byen Stade Sachserkongen Syriks Søn Hunding i Slag, og derpå æskede han ham til Holmgang og fældede ham, hvorefter han til Amindelse om denne Sejr antog Tilnavnet Hundings-Bane. Han fratog Sachserne Jylland og satte Heske, Eyr og Ler til Hovedsmænd over det. Han gav i Sachsen den Lov, at der skulde gives samme Bøde for en frigiven Træls som for en fribårens Drab, som om han derved klarligen vilde give til Kjende, at i Tyskland var alle lige trællefødte og at det stod lige slet til med alles Frihed der, så at den ene ikke havde noget at lade den anden høre.

Da han en Gang igjen på et Vikingstogt kom til Thorø, udpønsede Thora, som endnu stadig sørgede over sin tabte Jomfruære, et skammeligt Anslag til Hævn for den Tort, han havde tilføjet hende. Hun sendte nemlig med Overlæg sin Datter, der nu var mandvoxen, ned til Stranden og magede det så, at hendes Fader fik legemlig Omgang med hende. Hvorvel han nu således lod sig dåre af en svigefuld Vellysts Tillokkelser, må man dog ikke derfor tro, at han havde sat al Ære og Retsindighed til Side, thi i sin Uvidenhed om, hvem hun var, havde han en god og gyldig Undskyldning for sin Misgjerning, men hvad skal man sige om den tåbelige Moder, som, for at hævne Tabet af sin egen Ære, tillod, at Datteren mistede sin, og ikke brød sig om sin Datters Kyskhed, når hun blot kunde få ham, der i sin Tid havde røvet hendes Jomfruære, til at gjøre sig skyldig i Blodskam. Hvilket grumt Kvindehjærte! for at straffe Kvindeskjænderen lod hun sig så at sige skjænde igjen, thi ved det, hun gjorde, syntes hun jo snarere at forøge den Uret, der var øvet imod hende, end at formindske den efterdi hun ved den gjerning, der skulle skaffe hende Hævn, begik en Misgjerning, og da hun vilde råde Bod på den Skade, hun havde lidt, føjede skammelig Uret til den, idet hun handlede som en ond Stifmoder imod sit Barn og for at udslette sin egen Skam ikke skånede hende for Vanære. Der kan jo ingen Tvivl være om, at hun må have haft en nedrig Sjæl, når hun var i den Grad skamløs, at hun ikke bluedes ved at søge Trøst for den Uret, der var bleven øvet mod hende, i sin Datters Skjændsel. Det var en stor Misgjerning, men én Ting sonede den: det Barn, der blev Frugten af den, bødede ved sin Lykke Brøsten, så lige så sørgelig den måtte siges at være, lige så glædelig blev den i sine Følger. Yrsa blev nemlig Moder til Rolv, der aftvættede den Plet, som klæbede ved hans Fødsel, ved en Række Bedrifter, hvis strålende Herlighed til alle Tider skal prises og roses i de højeste Toner. Det kan nemlig føje sig så, at Sorg vendes til Glæde, at det, der begynder i Skam, ender i Ære. Lige så skjændselsfuld Faderens Vildfarelse var, lige så lykkelig en Udgang fik den altså, idet hans ypperlige Søn sonede den ved sit Levnedes strålende Herlighed.

Imidlertid døde Kong Regner i Sverige, og kort efter døde hans Dronning Svanhvide af en Sot, hun havde fået af Sorg, så at hun fulgte sin Mand i Døden, som hun ikke havde villet skilles fra ham i Livet; det går nemlig for det meste så, at de, der nære en overvættets Kjærlighed, attrår at følge den i Døden, som de elskede,

medens han var i Live. Efter dem kom deres Søn Hødbrod til Styret. Han gav sig for at udvide sit Rige i Krig mod Østerleden, og efter at have anrettet et umådeligt Mandefald avlede han Sønnerne Adils og Hød, hvem han til Fosterfader gav en Mand ved Navn Gevar, som han havde knyttet til sig ved store Velgjerninger. Den Sejr, han havde vundet i Østerleden, var ham ikke nok; han angreb derfor Danmark og fældede Kong Ro efter at have holdt Slag med ham tre Gange. Da Helge fik Nys herom, bød han sin Søn Rolv holde sig inde på Lejreborgen, for at Rigens Arving kunde være i Sikkerhed, hvorledes det så end gik ham selv. Derefter sendte han for at fri Landet fra fremmedes Herredømme Drabanter om til Byerne med Påbud om at dræbe de Høvedsmænd, Hødbrod havde sat over dem; selv slog han Hødbrod og hele hans Flåde og fældede ham og tog således blodig Hævn for den Uret, der var øvet ikke blot imod hans Broder, men også imod hans Fædreland. Dette skaffede ham Tilnavnet Hødbrods-Bane, ligesom han efter at have fældet Hunding var bleven kaldt Hundings-Bane. Derhos straffede han Svenskerne, som om de ikke havde lidt nok i Krigen, ved at give dem de foragteligste Kår, idet han indførte den Lov, at der for ingen Fortræd, som tilføjedes en Svensker, måtte gives lovlige Bøder. Derpå fattede han, skamfuld over den Misgjerning, han i sin Tid havde begået, Lede til sit Fædreland og drog atter til Østerleden, hvor han døde. Nogle mene, at der er bleven gjort ham Bebrejdelser for hans Brøde, og at han har taget sig dem så nær, at han frivillig søgte Døden ved at styrte sig i sit Sværd.

Rolv Krage

Efter Helge fulgte hans Søn Rolv, en ypperlig Mand både i Henseende til Legemets og Sjælens Gaver, lige så udmærket ved Dyd og Tapperhed, som stor og fager af Skikkelse. Da Sverige på den Tid var Lydland under Danmark, søgte Adils, Hødbrods Søn, på en snild Måde at skaffe sit Fædreland Friheden ved at ægte Rolvs Moder Yrsa, for at få sin Stifsøn til for Svogerskabets Skyld at eftergive ham den Skat, han havde at udrede, hvilket også lykkedes ham. Han hadede og afskyede fra Barnsben af al Gavmildhed og var så nærig, at han anså det for en Skam at have Ry for at være rundhåndet. Da Yrsa fik Øjnene op for den smudsige Gjerrighed, han var befængt med, og derfor gjærne vilde være ham kvit, holdt hun det for rådeligst at bruge List og skjulte med stor Snedighed den Svig, hun pønsede på. Hun lod nemlig, som om hun hadede sin Søn, opmuntrede flittig sin Mand til at gjøre Oprør for at gjøre sig fri og fik ved Løfter om store Gaver Rolv til at komme til Sverige. Hun mente nemlig bedst at kunne nå sine Ønskers Mål ved, når Sønnen havde fået Stiffaderens Guld, at løbe bort med Kongens Skatte, så at han ikke blot mistede den, der skulde have delt hans Leje, men også sine Skatte, idet hun holdt for, at der ikke var nogen bedre Måde at straffe ham for hans Gjerrighed på end at røve ham hans Rigdom. Dette hendes snedige Anslag, som hun i alle Måder havde udpønset med den største Snildhed, var ikke let at opdage, fordi hun skjulte sin Lyst til at blive fri for Manden under Skinnet af at trage efter Frihed, men hvor forblindet må han alligevel ikke have været, når han kunde tro, at Moderen stræbte Sønnen efter Liver, og ikke skjønnede, at det var hans egen Ulykke, hun pønsede på. Ja, tåbelig må han have været, siden han ikke forstod, at hans Hustrus utrættelige Anstrængelser under Skin af Had til Sønnen gik ud på at slippe fri for Manden, og eftersom man ikke bør fæste Lid til nogen Kvinde, var hans Tillid til hende des tåbeligere, jo lettere det faldt ham at bilde sig ind, at hun var svigefuld imod sin Søn og tro imod ham. Tilskyndet af de store Løfter drog Rolv nu til Adils, men da han og Yrsa så længe havde været borte fra hinanden og var komne ud af den daglige Omgangs Vane, kjendte hans Moder ham ikke strax. Han bad hende for Spøg om noget at stille sin Sult på, og da hun svarede, at Mad måtte han bede Kongen om, viste han hende en Rift i sin Kjortel og bad hende om at sy den sammen. Da hun vendte det døve Øre til, sagde han: "Svært er det at finde sandt og oprigtigt Venskab, når Moderen nægter sin Søn Mad, og Søsteren ikke vil sy om sin Broder". Således straffede han hende for hendes Vildfarelse og fik hende til at skamme sig over sin Mangel på Venlighed. Da Adils, medens de sad til Bords, ankede over, at han sad ved Siden af sin Moder, og kaldte det Løstgighed, eftersom det var uhøvisk, at Broder og Søster sad sammen, svarede Rolv, at det var al Ære værd, at kjærlig Moder lå ved Sønnens Bryst, idet han således forsvarede sig imod det Angreb, der var blevet gjort på hans Uskyldighed, ved at minde om det Bånd, hvormed Naturen havde knyttet dem så inderlig til hinanden. Da Gjæsterne spurgte ham, hvilken Slags Mod han satte højest, svarede han: "Tålmod", og da de spurgte Adils, hvilken Dyd han især lagde Vind på, svarede denne: "Rundhåndethed". De forlangte nu, at den ene skulde give en Prøve på sit Mod, den anden på sin Rundhåndethed, Rolv først. Han måtte sætte sig hen ved Ilden, og den Side, Ilden hedede stærkest, skjød han Skjoldet for, og efter således at have dækket den ene Side, væbnede han den anden med Tålmod, det var det eneste Værn, han havde til den. Det var nu meget snildt af ham at bruge Skjoldet til at skjærme sig imod Heden, så at det nu måtte tjene ham til Værn imod den, ligesom ellers imod de susende Spyd. Men da Heden, der var hvassere end noget Spyd, ikke kunde komme nogen Vegne med den Side, der var skjærmet af Skjoldet, tog den fat på den, der var udækket. En Terne, der stod tæt ved Arnen og så', hvor ulidelig Heden

sved hans Sideben, tog da Spundset ud af en Tønde, så dens Indhold gjød sig ud over Ilden og fik Bugt med den, så denne Væde, der kom så betimelig, slukkede Branden, da den kun var nået halvvejs med at gjøre Fortræd. Rolv fik stor Berømmelse for det store Tålmod, han havde vist. Nu blev Adils opfordret til at vise sin Rundhåndethed, og det hedder sig, at efter at han havde givet sin Stifsøn rige Gaver, føjede han, for at give Topmål, en umådelig svær Halskjæde til.

På Gjæstebudets tredje Dag søgte Yrsa nu Lejlighed til at sætte sin Svig i Værk, lod, uden at hendes Mand anede noget derom, de kongelige Skatte læsse på Vogne, sneg sig hemmelig ud af Borgen og gav sig i Nattens Dæmring på Flugt tillige med sin Søn. Adils satte imidlertid strax efter dem, og da hun ikke nærrede ringeste Håb om, at de kunde fortsætte deres Flugt, bød hun i sin Angst sine Folk kaste Guldets fra sig; det gjaldt Pengene eller Livet, forsikrede hun, det eneste Middel til Frelse var at give Slip på Guldets, kun ved at lade det i Stikken kunde de fortsætte deres Flugt. De måtte altså betjene sig af det samme Middel, som det hed sig, at Frode i sin Tid havde bjærget Livet ved i England. Der lå heller ikke megen Vægt på, sagde hun, at de lod Svenskerne tage tilbage, hvad der hørte dem til, når det, der sinkede deres Forfølgelse, blot hjalp dem selv til Flugt, det måtte snarere regnes for at give fremmed Gods tilbage end for at lade sit eget i Stikken. For at komme så meget hurtigere af Sted adlød de ufortøvet Dronningens Bud, tømte deres Lommer og lod Fjenderne rives om Byttet. Somme påstå, at Yrsa beholdt Guldets, og at det, hun strøede ud til sine Forfølgere, ikke var andet end forgyldt Kobber, og det kan jo være troligt nok, at et Kvindfolk, der pønsede på så store Gjæringer, også kunde have lavet noget uægte Stads til for at kaste det for Fjenderne, så det falske Skin fik dem til at tage det for ægte Varer. Da Adils så Halskjæden, han havde givet Rolv, ligge imellem de andre gyldne Smykker, kunde han ikke få Øjnene fra denne sin Gjerrigheds kjæreste Skat og lagde sig i sin Griskhed på Knæ for at tage den op. Ved således at se ham ligge der i Støvet lo Rolv ad ham, der blev slagen med sine egne Gaver, idet han nu begjærlig tog tilbage, hvad han i Træskhed havde givet bort. Medens Svenskerne frydede sig over deres Bytte, skyndte Danskerne sig af al Magt til deres Skibe, lagde alle Kræfter i ved Åerne og slap således bort. Det hedder ellers om Rolv, at hvad man så end bad ham om, havde han for Skik med redebon Gavmildhed strax at give det fra sig ved den første Anmodning, så at ingen nogen Sinde havde nødig at bede anden Gang; han vilde nemlig hellere komme Anmodningens Gjntagelse i Forkjøbet ved strax at tilstå Gaven end forringe dens Værd ved at lade den vente for længe på sig. Derfor søgte også Kæmper i Mængde til ham, thi Tapperhed ansføres af Ros og næres ved Gaver.

Ved denne Tid gjorde en Mand ved Navn Agnar, Ingels Søn, stort Gilde for at fejre sit Bryllup med Rolvs Søster Rude. Kæmperne holdt sig lystige der med alskens Larm og Lystighed, og blandt andet kastede de jævnlig svære Knogler i Hovedet på en, som hed Hjalte. Det traf sig nu så, at sådan en Knokkel gik fejl og ramte Hjaltes Sidemand Bjarke voldsomt i Hovedet, og denne Forhåelse tillige med Smerten gjorde ham så vred, at han kastede Knoglen tilbage til den, der havde sendt den, med sådan Kraft, at Ansigtet kom til at vende bagud og Nakken fremefter, så han til Straf for sit vrangt Sind fik Hovedet vendt. Dermed fik denne forsmædelige og overmodige Leg en brat Ende, og Kæmperne brød op fra Borgen. Brudgommen, der var vred over den Uret, han mente, der var tilføjet Gjæsterne, besluttede at gå i Tvekamp med Bjarke og tage Hævn over ham, fordi han havde forstyrret Lystigheden. Da Tvekampen skulde til at begynde, blev der længe tvistet om, hvem af dem det første Hug tilkom, thi når der i gamle Dage blev holdt Tvekamp, gjaldt det ikke om at få skiftet så mange Hug som muligt, men man huggede i en bestemt Orden og tog sig god Tid imellem Huggene; få, men drøje Hug,

det var, hvad det kom an på, deres Styrke mere end deres Antal vandt man Hæder ved. Agnar fik nu Fortrinet på Grund af sin høje Byrd, og han hug til med sådan Kraft, at han kløvede den øverste Del af Bjarkes Hjælm og sårede ham oven i Issen, og Sværdet blev siddende fast i en af Midteråbningerne i Hjælmen. Nu skulde Bjarke til at hugge, og for at kunne give Sværdet større Sving støttede han Foden på en Stub og hug med sit ypperlige Sværds hvasse Eg Agnar midt over. Somme siger, at Agnar leende opgav Ånden, for at ingen skulde mærke, at det gjorde ondt. Da de andre Kæmper nu ivrig krævede Hævn, beredte Bjarke dem en lignende Død, han havde nemlig et ualmindelig langt og sjælden skarpt Sværd, som han kaldte Blad. Da han nu gik bort stolt af disse Bedrifter, vandt han en ny Sejr over et af Skovens Dyr, en umådelig stor Bjørn, der kom ham i Møde i Tjørnekraattet; han fældede den med sit Spyd og bød sin Stalbroder Hjalte sætte Munden til Såret og drikke Dyrets Blod som en Styrkedrik, thi man troede, at en sådan Drik gav Kræfter. Ved disse udmærkede Bedrifter vandt Bjarke de ypperste Mænds Venskab og kom også i stor Gunst hos Kongen, der gav ham sin Søster Rude til Ægte, så han som Sejrens Løn fik den overvundnes Brud. Derefter drog han imod Adils, som stadig tirrede Rolv, overvandt ham og gjorde det helt af med ham. Rolv satte nu en meget kløgtig ung Mand ved Navn Hjartvar til Hovedsmand i Sverige, imod at han lovede at betale ham årlig Skat, og for at bøde på, at han således ikke helt var sin egen Herre, gjorde han ham til sin Svoger, idet han gav ham sin Søster Skuld til Ægte.

Her vil jeg nu indskyde en morsom Tildragelse. En ung Mand ved Navn Vøgg kom til Rolv og stod længe og betragtede nøje og med stor Beundring Kongens anselige Skikkelse, og så spurgte han spøgende, hvad det var for en Krage, Naturen i sin Ødselhed havde gjort så overvættens stor, med hvilke skjemtsomme Ord han hentydede til Kongens usædvanlig høje Skikkelse. Ordet Krage betyder nemlig på Dansk et Træ med stynede Grene, som man, ved skiftevis at flytte Fødderne fra den ene Grenstump til den anden, kan klatre opad, til man når helt op til Toppen, ligesom ad en Stige. Det Ord greb Rolv strax og tog Krage til Tilnavn og lønnede Vøgg for hans Skjemt med en svær Arming. Vøgg satte den strax på sin højre Arm, som han holdt i Vejret, medens han holdt den venstre på Ryggen, for at det skulde se ud, som om han skammede sig over den, og således gik han om og så' ganske latterlig ud, som han gik der og sagde, at den, som længe havde fristet Fattigmands Kår, var glad for ringe Gave. Da han blev spurgt, hvorfor han bar sig således ad, svarede han, at hans venstre Hånd, der ingen Stads havde at prale med, ved Synet af den højre skammede sig over sin Fattigdom. Dette snilde Svar indbragte ham en Arming til, lige så god som den første, thi Rolv sørgede for, at den Hånd, han holdt skjult, lige så godt kom i Vejret som den anden. Vøgg undlod ikke at give Vederlag for Gaven, han aflagde nemlig det højtidelige Løfte, at om Rolv blev dræbt, vilde han hævne hans Død på hans Banemænd. Man må nemlig vide, at det i gamle Dage var Skik, at Ædlinge, der tog Tjeneste ved Hove, strax når de tiltrådte den, som en højtidelig Indledning til deres Læretid aflagde Løfte til Kongen om at øve en eller anden Stordåd.

Imidlertid holdt Skuld det for en Skam, at hendes Mand skulde være skatskyldig, og gav sig til at ruge over onde Planer. Hun forestillede Hjartvar, hvilke skammelige slette Kår de havde, og at han burde afkaste Trældomsåget, og indgav ham, da hun først havde fået ham til at spinde Rænker, de grummeste Anslag til Forræderi, idet hun foreholdt ham, at man burde agte Friheden højere end Slægtskab.

Hun ladede hemmelig Skibe med store Mængder af alskens Våben, og bød Hjartvar sejle til Danmark, som om han kom for at betale den sædvanlige Skat, men Meningen var, at han ved Nattetid skulde overfalde og dræbe Kongen. Med Skibene fulde af denne falske Last drog han til Byen Lejre, som Rolv havde bygget og smykket med

kongelig Pragt, så at den både som grundlagt af Kongen og som Kongesæde langt overgik de andre Byer i de tilgrænsende Landsdele. Rolv tog gladelig imod Hjartvar, var helt optagen af Gildebordets Glæder og drak vældig, medens hans Gjæster imod Sædvane var bange for at drikke sig en ordentlig Rus. Da Danskerne lå i deres sødeste Søvn, begyndte Svenskerne, som ingen Ro kunde få for deres Iver efter at tage fat på deres Niddingsdåd, at liste sig ud af deres Sengekamre; de hentede de Våben, de havde skjult om Bord på Skibene, væbnede sig i Stilhed og gik så op til Kongeborgen, hvor de brød ind i Kamrene og dræbte de sovende for Fode. Adskillige vågnede og satte sig, forfærdede over dette pludselige Myrderi og endnu fortumlede af Søvn, til Modværge imod den Fare, de knapt kjendte, idet de på Grund af Nattens Mørke ikke kunde skjelne, om det var Venner eller Fjender, de havde for sig. Det traf sig så, at Hjalte, der var en af Kongens ædleste Hirdmænd, just den Nat hemmelig var gået ud på Landet, hvor han havde en Slegfred. Da han i det fjærne hørte Våbengnyet, foretrak han strax, skjønt han knapt kunde tro sine egne Øren, Tapperhed for Vellyst og vendte sig fra Elskovs søde Tillokkelser til Krigens barske Farer. Hvor glødende må ikke denne Kæmpes Kærlighed til sin Konge have været, eftersom han hellere vilde sætte sit Liv på Spil i åbenbar Fare end bevare det for Vellyst, skjønt han til Undskyldning for, at han ikke mødte, kunde foregive, at han ikke vidste noget om, hvad der var på Færde. Da han vilde til at gå, spurgte Frillen ham, hvor gammel en Mand hun skulde vælge, i Fald hun mistede ham. Hjalte bød hende komme hen til ham, som om han vilde hviske noget til hende, og i sin Harmen over, at hun spurgte ham til Råds om hans Eftermand, skar han Næsen af hende for ved dette skammelige Sår at straffe hende for hendes letfærdige Spørgsmål og ved at skamfere hendes Ansigt lægge en Dæmper på hendes løsagtige Sind. Og efter at have gjort det sagde han, at nu kunde hun vælge frit efter sin Lyst.

Derpå skyndte han sig tilbage til Byen, brød ind i Trængslen, hvor den var tættest, og sårede og fældede mange Fjender. Da han kom forbi Kammeret, hvor Bjarke endnu lå og sov, bød han ham vågne og kvad:

*Vågner alle
 Venner af Rolv,
 vågner alle
 Ædlingens Mænd.
 Tid er ej længer
 ledig at ligge,
 Dag er oppe,
 Dåd os vinker.
 Hører mig, herlige
 Helte alle,
 ætstore Mænd,
 som aldrig flyede.
 Ej jeg jer vækker
 til Vin eller Viv,
 men til Hildes
 hårde Leg.
 Hver, som Kongens
 Ven sig kalder,
 gribe sit Sværd
 og svinge det kjækt.
 Hæder og Ære*

*hente vi vil,
ingen er ræd
af Rolvs Kæmper.*

Ved denne Tiltale vågnede Bjarke og kaldte på sin Svend Skalk, som han tiltalte sålunde:

*Skalk, stat op
og skaf os Varme,
Ild vist ulmer
end under Asken.
Lad Luer lystigt
lyse på Arnen;
valne Hænder
ej Ven bør rækkes.*

Atter kvad Hjalte:

*Tid det er
at takke med Dåd
vor gjæve Drot
for gode Gaver,
for Tyske Sværd
og svenske Skjolde,
for røde Ringe,
Rolv os gav.*

*I Fredens Tid
fuldt op vi fik,
nu lønne som kjække
Kæmper vi Kongen.
Om Skæbnen skifter,
gjør ingen Skjel,
hans Ve som hans Vel,
Venner, vi dele.*

*Mindes I, Mænd,
hvad ved Mjøden vi loved,
når glade vi sad
og gjorde os Gammen?
Aldrig, svor vi,
svigte vi Rolv,
til Sejr eller Fald
vi tro ham følge.*

*Danedrotten
Dåd vi skyldte,
hver, som god
og gjæv vil nævnes.
Ve den fejge
Nidding, som flyr,
når Kongen trænger
til trofast Følge.*

*Derfor Sværd
fra Lænden, Svende,*

med hårde Hænder
hug på Fjenden.
Bryst mod Bryst
vi kjækt ham byde,
som Ørn i Luften
med Ørne mødes.

Sløvt ej Svensken
Sværdet svinger,
stovt og støt
han stævner imod os;
hans Guldhjælm glimter,
hans Glavind gungrer,
med Hådingsord
han Dansken håner.

Ej for Gøters
Flok vi grue,
ræddes ej
for svenske Rænker.
Ve dig, Hjartvar,
ve din Viv,
at hun dig fik
til Falskhed lokket.

Snart vor sidste
Stund er kommen,
Drotten har alt
Døden fundet.
Hævn som Helte
den Herre god,
slå ned for Fode
i Fjendeflokken.

Rude, hør mig,
Søster til Rolv,
kom ud, til Kamp
jeg dig nu kalder.
Med sledne Brynjer
og sløve Sværd
stå vi endnu
stærke i Striden.

Rude, hør mig,
Rolv er falden,
Bod du får ej
for Broderbane.
Men Hævn skal du få
i fulde Måder;
med Sværd og Øxer
vi Svenskerne fælde.

Efter at have anrettet et stort Blodbad blandt Fjenderne kom Hjalte for tredje Gang til Bjarkes Hus, og da han nu troede, det var Frygt, der gjorde ham så opsat på at sove, talte han ham hårdt til for hans Fejghed:

*Sen er du, Bjarke,
sover du end?
Bliver du her,
så brænder du inde.
Kom hellere ud
og hævn din Drot,
hjælp mig at brænde
de svenske Bjørne.*

*Borgen er fuld
af fangne Fjender,
nu svider vi dem
til Tak for Svig.
Resten vi mærker
med røde Vunder,
hævne vor dyre,
døde Drot.*

*Mindes du Rolv,
da vi Rørik slog,
ham, som grisk
på Guld kun tænkte?
Hæder og Ære
han aldrig ænsed,
blev rød og ræd,
da Rolv han mødte.*

*Ej til Kamp
han Krigsfolk rusted,
rasled kun
med røde Ringe.
Gyldne Dynger
bød han Drotten,
om han Fred
ham unde vilde.*

*Ej dog af Skjoldungen
Skånsel han købte,
flux vi fældte
den fejge Usling.
Tog så vor Drot
det dyre Malm,
gavmild han gav det
til sine gjæve.*

*Herligt var det
Helten at se,
når Sværdene sang
og Pile sused;
altid forrest*

*i Farens Stund,
rap som Hjorten
gik Rolv i Striden.*

*Slagen nu ligger
Løjredrotten
på blodig Val
med Vunder dybe.
Smile jeg så' ham
for sidste Gang
som fordum, da Guld
han ved Fyris såede.*

*Stævner da støt
i Striden frem
at hævne vor herlige
Heltekonge.
For tredje Gang, Bjarke,
jeg byder og beder:
kom dog, kom,
til Kamp jeg dig kalder!*

Nu svarede Bjarke og kvad:

*Råb ej så højt,
du raske Svend,
meget af Munden
mærker jeg, har du;
snart skal Syn
for Sagn vi få,
om du har Mod
som Mund og Mæle.*

*Stakket Stund
du end dig styre,
Først må Brynjen
Brystet dække,
Sværdet jeg
ved Siden spænder,
så min Hjælm her er jeg, Hjalte.*

*Ej jeg nægter,
nødig vil jeg
ryges ud
som Ræv af Hulen;
Dåd jeg dog også
Drotten skylder,
for hvad godt
han mig har gjort.*

*Fremmed var jeg
og frændeløs
da jeg kom til
Danekongen.
Fylker tolv*

*jeg fik at styre,
Guld og Gods
gav mig Kongen.*

*Brynjen vi kaste,
blotte Brystet,
skynde os frem
med Skjoldet på Ryggen,
storme stolt
til blodigt Stævne,
hævne vor kjære
Herres Fald.*

*I Hjartvars Blod
vil Blad jeg bade,
Agnars Bane
mit bolde Glavind.
Med Høding mit Hoved
Agnar hug,
til Blad ham mejed
midt over Midjen.*

*Stærk og stolt
han stod i Striden,
til Blad ham bed,
og bleg han segned.
Fagert Minde
Agnar fik,
leende Helten
Livet lod.*

*Nys en anden
Ædling jeg vog,
ung af År,
af gammel Adel.
Våben ej
og Værge hjælp ham,
Brynjen brast,
da Blad den bed.*

*Svenske Svende,
prøv mit Sværd,
Bryst som Bag
dets Egge bider!
Hjartvar, kom
med dine Kæmper,
Blad vil læskes
i dit Blod.*

*Stadig stævner
fler til Striden,
sløvt ej deres
Sværd de svinge;
trende Hug*

*jeg tror jeg får,
hver Gang Blad
en Fjende bider.*

*Fagert Følge
får Kong Rolv,
Flok af ædelbårne Fjender.
Vældig voxer
Valen om mig,
døde Mænd
i Dynger ligge.*

*Ej jeg ser
den yske Svend,
som så stolt
til Strid mig stævned.
Er han flygtet
fejgt for Fjenden,
skjønt med tolv Mands
Liv han trodsed?*

Hjalte kvad:

*Liden Hjælp
har Hjalte her,
støt dog står han
end i Striden.
Sværd og Spyd
omkring mig suse,
drøje Kår
mig Kampen byder.
Ej mit Skjold
mig skjærmer mer,
ej en Spån
de spared af det.
Glad jeg ser dig,
gamle Ven,
kom du sent,
for syv du hugger.*

Bjarke kvad:

*Last mig ej,
for jeg vente dig lod,
tit man tvungen
tøver, Hjalte.
Nys en Svenskers
Sværd mig bed,
kløved som et
Klæde Brynjen.
Se jeg gad nu
Sejrfader
Odin, ham
med det ene Øje.*

*Ser du ham, Rude,
sig mig det flux,
vis mig ham,
som Valen ejer.*

Rude kvad:

*Med Hammerens Tegn
du tegne dig, Bjarke,
se så under
Armen, jeg bøjer.
Odin, da ser du,
Sejrfader,
vis og vældig,
Valens Ejer.*

Bjarke kvad:

*Frigg, om din Husband
se jeg får,
jeg sværger, hans Skjold
skal ej ham skjærme;
ej skal hans høje
Hest ham hjælpe,
levende rider han
ej fra Lejre.*

*Valens Ejer
på Valen jeg fælder,
thi Rolv er falden
og faldne hans Mænd.
Ej dog jeg kalder
det onde Kår
at falde i Kamp
ved sin Konges Side.*

*Mens Liv os undes,
et vi attrå,
at dø i Dåd,
som Døgnet ej døder.
Ved Kongens Hoved
jeg lægger mig hen,
lig du, Hjalte.
som Lig ved hans Fødder.*

*Da skal de se
når de syne Valen,
at Livet vi gav
for Guld, vi fik.
Lad Ravn og Ørn
kun æde vort Lig,
vor Drot, som sig sømmer,
i Døden vi fulgte.*

Disse Taler har jeg særlig af den Grund gjengivet på Vers, at et dansk Kvad af samme Indhold endnu lever i Mindet hos mange, der er fortrolige med Oldtidens Tildragelser.

Svenskerne sejrede, og hele Rolvs Krigerskare faldt, den eneste Ungersvend, der overlevede Kampen, var Vøgg; så højt skattede nemlig Kong Rolvs Mænd hans herlige Egenskaber, at de, da han var falden, alle attråede at dø og holdt det for større Gammen at følge ham i Døden end at leve.

I sin Glæde lod Hjartvar strax efter Kampen anrette et Gjæstebud for ved et Gilde at fejre sin Sejr. Da han var bleven mæt og drukken sagde han, at det undrede ham, at der, så mange Krigsfolk Rolv havde, ikke var én af dem, der havde bjærget sig ved at fly eller lade sig tage til Fange; det var grant at se, sagde han, med hvor stor Troskab de havde elsket deres Konge, siden de ikke vilde overleve ham; ilde var det, at der ikke var en eneste af dem tilbage, der kunde træde i hans Tjeneste, Folk som dem, sagde han, vilde han så inderlig gjærne have. Da Vøgg så blev ført frem for ham, blev han så glad, som om han havde fået en kostbar Gave, og spurgte, om han vilde tage Sold hos ham. Da han svarede Ja, rakte Hjartvar ham sit dragne Sværd, men Vøgg vilde ikke tage ved Odden, han vilde have Fæstet, således plejede Rolv at byde sine Kæmper Sværdet, sagde han. Det var nemlig i gamle Dage Skik, at den, der vilde give sig i Kongens Tjeneste, lagde Hånden på Sværdets Hjalte og svor ham Troskab. Da han således havde fået Fæstet fat, jog han Odden igjennem Hjartvar og fuldbyrdede således den Hævn, han havde lovet Rolv og så stolt og glad var han over den Bedrift, at han ivrig opfordrede Hjartvars Krigere til at støde til, da de styrtede ind på ham, idet han sagde, at hans Glæde over, at han havde dræbt Voldsmanden, var større end hans Harme over, at han selv skulde lade Livet. Sålunde blev Gjæstebudet forvandlet til Ligfærd og Sejrsjublen til Gråd og Klage over den døde. Altid bør denne Mand mindes med berømmeligt Eftermæle, han, som kjækt holdt sit Løfte og frivillig gik i Døden efter ved sin Dåd at have bestænket Gildebordet med Voldsmandens Blod. Hans Sjæls fyrige Mod gøs ikke tilbage for Drabsmændenes Hænder, da han så' det Sted, hvor Rolv plejede at sidde, rødnet af hans Morders Blod. Sålunde vandt og mistede Hjartvar Riget på en og samme Dag, thi Fals slår sin egen Herre på Hals, og længe får man ikke Gavn af, hvad man har erhvervet ved Synd og Svig, og sålunde gik det til, at Svenskerne, kort efter at de var bleven Herrer i Danmark, ikke kunde bjærge Livet, thi Sjællænderne kom over dem og fældede dem som et skyldigt Sonoffer for den hedenfarne Konge. Således straffer Skæbnen som oftest dem, der farer frem med Svig og Falskhed.

Tredie Bog

Hød og Balder

Adils' Broder Hød, der, som før meldt, var Kong Gevars Fostersøn, tog nu efter Hjartvar Styret i begge Riger. For at det, som timedes ham, bedre kan forstås, vil jeg begynde fra Begyndelsen af; thi det, som tildrog sig i de sidste År af hans Liv, træder smukkere og fyldigere frem, når man ikke forbigår de første i Tavshed. Da Hødbrod var bleven fældet af Helge, tilbragte hans Søn Hød sin Barndom hos sin Fosterfader Kong Gevar, og da han var kommen til Skjels År og Alder, overgik han i Legemsstyrke sine Diebrødre og jævnaldrende, og derhos var han vel forfaren i alskens Idrætter, såsom Svømning, Bueskydning og Brydning; han var så smidig, som han efter sin Alder kunde være, og lige så øvet, som han var stærk. I Henseende til Sjælens Evner og Anlæg var han langt forud for sine unge År. I at spille på Luth og Lyre havde han ikke sin Overmand, og Hakkebræt og Lire og alskens Strængeleg var han også dreven i, så han ved sine Toner kunde vende Menneskenes Følelser, som han vilde, og forstod at vække Glæde eller Sorg, Medlidenhed eller Harme i deres Sjæle, så han snart kildrede deres Øren, snart fyldte dem med Skræk. Gevars Datter Nanna fandt Behag i alle disse Ynglingens Færdigheder og fattede Elskov til ham. Man ser jo nemlig tit, at unge Mænds Dyder er nok til at vække Møers Attrå, og at de tager til Takke med Bravhed, selv hvor det skorter på Tække, thi Elskovs Veje er mangfoldige; til nogle baner et smukt Ansigt Vej, til andre Dyd og atter til andre Idrætter; nogle vinder Kjærlighedens Gunst ved høvisk Væsen, nogle ved Fagerhed, og modige Mænd sårer ikke Pige hjærter mindre end smukke Mænd.

Men nu hændte det, at Odins Søn Balder fik Nanna at se, en Gang hun var i Bad, og dette Syn fyldte ham med uslukkelig Elskov; hendes dejlige Legemes Herlighed og hendes strålende Fagerhed tændte hans Sjæl i Brand, thi intet opflammer Lidenskaben så stærkt som Fagerhed. Da han nu frygtede for, at Hød især vilde stå hans Attrå imod, besluttede han at dræbe ham, for at han uhindret kunde tilfredsstille sin utålmodige Elskovs Trang.

Ved samme Tid fo'r Hød på Jagten vild i Tågen og kom til et Sted, hvor nogle Skovmøer havde deres Jomfrubur. De hilste ham ved Navn, og han spurgte da, hvem de var, hvortil de svarede, at de rådede for Lykken i Krig, thi de var tit usynlig til Stede i Kampen og ydede hemmelig deres Venner Hjælp til at vinde den attråede Sejr, de kunde nemlig, efter som de fandt for godt, berede Sejr eller Nederlag, sagde de. Derhos fortalte de ham, hvorledes Balder var bleven opflammet til Elskov ved at se hans Diesøster Nanna i bad, men formanede ham til, hvor grumt han end havde Årsag til at hade ham, ikke at udæske ham til Kamp, thi han var en Halvgud, der i Løndom var runden af guddommelig Sæd. Så snart Hød havde fået dette at vide, forsvandt Huset pludselig, og han stod ene under åben himmel, uden Tag over Hovedet, midt ude på Marken. Han undrede sig især over Pigernes pludselige Flugt, over Stedets Omskiftelighed og over, at Huset var et rent Skyggebillede; han vidste nemlig ikke, at hvad der var foregået omkring ham, blot var Blændværk og tomt Gjøglespil.

Da han kom hjem, fortalte han Gevar, hvorledes han var faret vild, og hvorlunde der var bleven drevet Gjæk med ham, og bejlede derhos strax til hans Datter. Hertil svarede Gevar, at han med Glæde vilde føje ham, hvis han ikke var bange for at pådrage sig Balders Vrede ved at give ham et Afslag, thi han havde først været hos ham i samme Ærind, og hans Legem var så stærkt og helligt, at Sværd ikke bed på det. Han vidste nu alligevel ét Sværd, sagde han, der kunde give Balder Banesår, men det var godt gjemt; det tilhørte en Skovtroid ved Navn Miming, og han havde også, en Arming, der ved en hemmelig og vidunderlig Magt bevirkede, at dens Ejermands Rigdom stadig voxede,

men Vejen til Stedet, hvor disse Ting fandtes, var ufarbar og fuld af Hindringer, så det var ikke let for noget Menneske at komme derhen; på største Delen af den herskede der desuden til Stadighed en usædvanlig stærk Kulde. Derfor skulde han spænde Rener for sin Vogn, for at de hurtig kunde føre ham over de i Frost stivnede Fjælde. Når han var kommen til stedet, skulde han rejse sit Telt således vendt fra Solen, at dets Skygge faldt på Hulen, Miming holdt til i, og at det selv ikke lå i Skygge, for at Mørket ikke skulde skræmme Trolden fra at gå ud. På den Måde vilde han kunne få fat i Armringen og Sværdet, af hvilke den første skaffede Rigdom, det andet Sejr, så at begge Dele var kostelige Klenodier for den, som ejede dem. Således talte Gevar, og Hød var ikke sen til at gjøre, som han sagde, rejste sit Telt på den Måde, der var bleven ham anvist, og tilbragte Nætterne med at ligge på Lur og Dagene med at gå på Jagt, så han hverken Nat eller Dag fik Søvn i sine Øjne, men delte Døgnet imellem at gruble over Tingene og at skaffe Midler til Livets Ophold. Som han således en Nat igjennem sad mat og døsigt med Sindet opfyldt af Bekymringer så' han Troldens Skygge falde over sit Telt; han kastede sit Spyd efter ham, så han faldt, og da han ikke mægtede at fly, bandt han ham og afæskede ham med de grummeste Trusler Sværdet og Armringen. Trolden var ikke sen til at købe sit Liv ved at give ham, hvad han forlangte, thi det gælder for alle, at Livet går fremfor alt andet, intet plejer at være de dødelige dyrebare end det. Med de vundne Klenodier vendte Hød nu hjem, glad over sit lille, men kostelige Bytte.

Da Geld, Kongen i Sachsland, fik Nys om, at Hød havde vundet disse Klenodier, eggede han ved jævnlige Overtalelser sine Mænd til at fratage ham dette herlige Bytte, og omsider gav de efter og udrustede i al Skyndsomhed en Flåde. Gevar, som var fremsynet og overmåde forfaren i Spådomskunsten, havde forudset dette, kaldte Hød for sig og bød ham, når han kom i Slag med Geld, tålmodig at tage imod hans Pile og ikke begynde at afskyde sine, før han så', at Fjenden ikke havde flere tilbage, og så skulde han desuden bruge Stavleer og med dem hugge Skibene i Stykker og trække Hjælmene og Skjoldene fra Krikerne. Hød fulgte hans Råd, og det stod han sig ved. Han bød sine Mænd rolig finde sig i Gelds første Angreb og blot dække sig med Skjoldene, thi i den Dyst skulde Sejren vindes ved Tålmodighed, sagde han. Fjenden sparede nu ikke i nogen Måde på Spyd og Pile og blev blot des hidsigere til at overdænge Hød med sine Kastevåben, jo tålmodigere han mærkede, at han tog imod dem; kun få af dem gav sår, en Del af dem blev siddende i Skjoldene, en Del i Skibsplankerne, og adskillige gik helt forgjæves og gjorde slet ingen Fortræd. Høds Krigere havde nemlig gjort, som deres Konge bød, og dannet en fast Skjoldborg, som Pilene tørnede imod, og adskillige af dem prellede med et svagt Stød af imod Skjoldbulerne og faldt i Vandet. Da hele Gelds Forråd var sluppet op, og han så', at Fjenden med stor Ivrighed sankede hans egne Våben op og sendte ham dem tilbage, lod han et rødt Skjold hejse op i Mastetoppen, hvilket var Fredstegn, og bjærgede Livet ved at overgive sig. Hød tog imod ham med et mildt Ansigt og venlige Ord og besejrede ham ikke mindre ved sit høviske Væsen end ved sin snildhed.

Ved den samme Tid sendte Helge, Kongen i Helgeland, Gang efter Gang Bud til Finnernes og Bjarmernes Konge Guse for at bejle til hans Datter Thora, eftersom den, der véd med sig selv, at han står på svage Fødder, er nødt til at søge Støtte hos andre. Det var nemlig ellers på den Tid Skik, at unge Mænd, når de bejlede, selv talte deres Sag, men Helge havde en Skade i Munden, som gjorde, at han undså sig for at bruge den hjemme, endsige blandt fremmede, eftersom man jo helst vil dølge sine Lyder, thi jo mere åbenbare Legemsbrøst er, des tungere er de at bære. Guse lod kun hånt om denne hans Bejlen og svarede, at den, der stolede så lidt på sig selv, at han måtte lade andre bejle for sig, ikke var værdig til at indtræde i Ægtestand. Da Helge fik det Svar,

bad han så mindelig Hød, som han vidste havde en sleben Tunge, om at tage sig af hans Sager og lovede i sin Iver til Gjengjæld at gjøre alt, hvad han forlangte af ham. Hød lod sig bevæge ved den unge Mands indtrængende Bønner, rustede en Flåde og drog med den til Norge for at sætte igjennem med Magt, hvad han ikke kunde opnå ved Ord. Da han med den sødeste Veltalenhed havde talt Helges Sag, sagde Guse, at han vilde spørge sin Datter, hvad hun mente derom, for at det ikke skulde se ud, som om han med stræng faderlig Myndighed på Forhånd havde afgjort Sagen imod hendes Vilje, og da han lod hende kalde og spurgte, om hun vilde have den Mand, der bejlede til hende, og hun svarede Ja, fæstede han hende til Helge. Således fik Hød ved sin søde og flydende Veltalenhed Guse til at lukke Ørene op, skjønt han før havde stoppet dem til, for hvad han bad om.

Medens dette gik for sig i Helgeland, drog Balder med Våben i Hånd ind i Gevars Land for at kræve Nanna til Brud. Da Gevar sagde, at han måtte spørge Nanna, hvad hun selv mente om den Ting, talte han Pigen til med de fagreste og sødeste Ord, og da han ingen Vegne kunde komme dermed, vilde han endelig vide, hvad Grunden var til hendes Afslag. Hun svarede, at en Gud ikke kunde ægte et Menneske, det forbød den overvættets Forskjel på deres Natur; Guderne gjør jo endogså undertiden selv Ende på sådanne Ægteskaber og bryder Båndet imellem Folk, der er så ulige stillede; der kunde heller ikke finde nogen stadig Forening Sted imellem Væsener af så vidt forskjellig Art, eftersom Småfolks Lykke altid bliver krank hos Storfolk. Rigdom og Armod kunde ikke bo under Tag sammen, og der kunde ikke sluttes nogen fast, gyldig Pagt imellem den rige Fugl og den fattige Fugl. Endelig kunde det, der hører Jorden til, ikke spændes sammen med det, der hører Himlen til, imellem dem havde Tingenes indbyrdes stridige Natur ved deres Oprindelse sat et uoverstigeligt Skjel, eftersom der er en uendelig Afstand imellem et dødeligt Menneske og en i Herlighed strålende Guddom. Med sådanne Spidsfindigheder afviste hun Balders Bønner og gav snildt Grunde for sin Vægning ved at inklade sig på dette Ægteskab.

Da Hød fik dette at vide af Gevar, beklagede han sig stærkt for Helge over Balders Frækhed. Ingen af dem vidste ret, hvad der var at gjøre, og de lagde længe Råd op sammen. I Modgang er det altid godt at have en Ven at tale med, thi selv om det ikke afvender Ulykken, lindrer det dog Sorgen. Efter at de havde drøftet forskellige Anslag, fik Modet Overtaget, og de gav sig til at holde Søslag med Balder. Det blev en Kamp imellem Guder og Mennesker, thi Odin og Thor og hele Gudernes hellige Hærskare stred for Balder, så i den Dyst brødes guddommelige og menneskelige Kræfter med hinanden. Hød, hvis Brynje intet Sværd kunde bide på, brød ind i Gudernes tætteste Fylkinger og fo'r så drabeligt frem, som det er muligt for et Menneske over for Guder. Men Thor svang sin tunge Kølle således, at ethvert Skjold den ramte, splintredes, og opfordrede lige så stærkt Fjenderne til at gå imod ham som sine Stalbrødre til at værges sig; intet Våben eller Værges holdt Stand imod hans Slag, hvad han ramte knustes, hverken Skjolde eller Hjælme stod sig mod hans vældige Kølle, ingen var så stor eller stærk, at han jo måtte bukke under for ham. Sejren vilde da også være tilfalden Guderne, hvis ikke Hød, da hans Fylking begyndte at vige, hurtig var løbet frem og havde gjort Køllen ubrugelig ved at hugge Skaffet over på den. Da Guderne havde mistet det Våben, gav de sig strax på Flugt. Man skulde ikke tro, at Guder kunde overvindes af Mennesker, hvis de gamle ikke forsikrede det, men for Resten var de jo mere Guder af Navn end virkelige Guder, vi kalde dem blot så, fordi Hedningerne gjorde det, ikke fordi de virkelig var det.

Balder reddede sig ved at løbe sin Vej, og Sejrherrerne sønderhuggede nogle af hans Skibe og borede Resten i Sænk; ikke tilfreds med at have overvundet Guder

lod de deres Grumhed gå ud over, hvad der var tilbage af Flåden, og styrede deres ulyksalige Krigslyst ved at ødelægge den; Medgang øger jo for det meste Overmodet. Havnen, hvor Slaget stod, minder endnu ved sit Navn om Balders Flugt. Sachserkongen Geld, der faldt i det samme Slag, gav Hød en herlig Ligfærd; han lod bygge et Bål til ham af Skibe og lagde ham der oven på Ligene af hans Skibsfolk og lod ikke blot en prægtig Gravhøj opkaste over hans Aske, Resterne af det kongelige Lig, men fulgte det også til Jorden med alle Æresbevisninger. Derefter vendte han, for at ikke yderligere Gjenvordigheder skulde trække hans Giftermål i Langdrag, tilbage til Gevar og holdt sit med Længsel attråede Bryllup med Nanna, hvorpå han efter at have skjænket Helge og Thora rige Gaver, førte sin Brud hjem til Sverige, i lige så høj Grad æret af alle på Grund af Sejren, som Balder var bleven til Latter ved sin Flugt.

Da de svenske Stormænd en Stund efter drog til Danmark for at betale Skat, fik Hød, der for sin Faders udmærkede Fortjenesters Skyld var bleven kåret til Konge af sine Landsmænd, en Prøve på Lykkens Ustadighed, thi han blev overvunden i et Slag af Balder, som han selv kort i Forvejen havde overvundet, og måtte flygte til Gevar, så at den Sejr, han havde vundet som Undersåt, blev ham fravristet som Konge. Efter at have vundet denne Sejr lod Balder for at skaffe Vand, hans Krigere kunde læske deres Tørst med, grave dybt i Jorden i Håb om at finde nye Kilder; Vandet vældede også frem, og de tørstige Krigere satte Mundene til de sprudlende Væld rundt omkring. Man holder for, at Navnet på disse Kilder endnu lever i Folkemunde, så at Sporene af dem endnu ikke er helt udslettede, skjønt det fordums Væld nu er udtørret. Om Nætterne blev Balder stadig så stærkt plaget af Marer i Nannas Skikkelse, at han faldt i en Sot, der tog således på ham, at han ikke kunde støtte på Benene, hvorfor han begyndte at vænne sig til at age i Vogn eller Kærre, når han færdedes ude. Så stærkt var hans Hjærte opfyldt af Elskov, at han næsten helt svandt hen, og han syntes, at Sejr ingen Ting havde at betyde for ham, når den ikke bragte ham Nanna som bytte.

Frø bosatte sig nu også som Gudernes Statholder ikke langt fra Upsal, hvor han i Steden for den gamle Måde at ofre på, der havde været brugt i så mange Hundrede År og af så mange Folk, indførte en ny sørgelig og gruelig Slags Ofre; han bragte nemlig Guderne vederstyggelige Ofre ved at lade Mennesker slagte til deres Ære.

Imidlertid havde Hød fået at vide, at Danmark var uden Høvding, idet Rolv var bleven dræbt af Hjartvar, som strax havde måttet bøde derfor med Livet. Her havde Tilfældet bragt ham, hvad han knapt havde kunnet håbe, sagde han, thi både havde Rolv, som han selv burde have dræbt, fordi Rolvs Fader Helge havde rådet hans Fader Hødbrod Bane, nu fået sin straf af en anden, og ved en uventet Lykkens Gunst havde der nu også åbnet sig en Lejlighed for ham til at bemægtige sig Danmark, thi når man rigtig undersøgte Forfædrenes Stamtavler, viste det sig, at han havde lovligt Arvekrav på dette Rige. Derpå drog han til Sjælland med en stor Flåde for at benytte sig af den Gunst, Lykken i Øjeblikket bød ham, og bemægtigede sig Havnen Isøre; her mødte den danske Almue ham og kårede ham til Konge, og da han kort efter fik at vide, at hans Broder Adils, som han havde sat til at herske over Sverige, var død, forenede han Sverige med Danmark. Adils fik forøvrigt et skammeligt Endeligt; thi da han i sin Hjærtensglæde over Rolvs Død fejrede denne med et Gjæstebud, drak han så overstadig, at han pludselig døde og således ved en styg Død måtte bøde for sin hæslige Umådelighed, så at han i sin overvættets Glæde over en andens Død selv voldte sin egen.

Da Hød var draget hjem til Sverige, kom Balder også til Sjælland med en Flåde, og da han både havde Ry for at være en berømmelig Kriger og en ypperlig Høvding, gik Danskerne strax ind på alt, hvad han forlangte, og lod ham tage Styret. Så

vægelsindede var vore Forfædre! Hød drog da atter fra Sverige og begyndte en farlig Krig med ham. En svar Dyst blev det, de førte om Overtaget thi de var begge opsatte på at vinde Riget, og Enden blev, at Hød måtte fly; han tyede over til Jylland, hvor han slog sig ned i en lille By, som han opkaldte efter sit Navn. Da Vinteren var leden, drog han ganske alene over til Sverige igjen, stævned sine Stormænd til sig og sagde, at han var kjed af Livet nu, da det var gået så skjævt for ham, at Balder to Gange havde sejret over ham. Derpå tog han Afsked med dem alle, søgte hen til vanskelig tilgængelige Egne, hvortil der hverken førte Vej eller Sti, og vankede om i Udørkener, hvor ellers aldrig noget Menneske satte sin Fod. Det går jo nemlig gjerne så, at den, som hjemsøges af Sorg, han ingen Trøst kan finde for, tyr til fjærne og afsides Steder, som om det kunde hjælpe til at fordrive Sorgen, og at den, der har tunge Bekymringer, ikke kan finde sig i at færdes blandt Mennesker, så højt elsker Sorgen Ensomhed, og den, som er syg på Sjælen, finder mest Behag i Snavs og Urenlighed. Hød havde haft for Skik at sidde på Toppen af et meget højt Bjærg og afgive sine Kjendelser, når Folk kom og rådspurgte ham, og de, som nu søgte ham forgjæves der, klagede over hans Ørkesløshed, alle skjældte med de hårdeste Ord over hans Fraværelse.

Men da Hød en Stund havde vanket om i vildsomme Egne og var kommen igjennem en Skov, hvor Mennesker ellers aldrig færdedes, kom han til en Hule, hvor nogle ukjendte Møer holdt til, som viste sig at være de samme, som i sin Tid havde givet ham hans Kjortel, som Våben ikke bed på. Da de spurgte, hvorfor han var kommen did, fortalte han dem, hvor ulykkelig det var gået ham i Krigen, sagde, at de havde sveget ham, og begyndte at jamre sig over den kranke Skæbne, han havde haft, og den Våde, han var i, og at beklage sig over, at det havde føjet sig helt anderledes for ham, end de havde lovet. Dertil svarede Skovmøerne, at skjønt han kun sjælden var gået af med Sejren, havde han dog voldt sine Fjender lige så stort Tab, som han selv havde lidt, og ikke anrettet mindre Mandefald blandt dem end de blandt hans Folk. Forøvrigt var Sejren ham vis, dersom han kunde få fat i en overmåde sød Spise, som Balder havde opfundet til at øge sine Kræfter med; kunde han blot berøve sin Fjende denne styrkende Mad, vilde intet falde ham svært.

Da Hød hørte det, fik han strax igjen svært Mod på at kriges med Balder, skjønt det måtte tykkes såre vanskeligt at angribe Guder med Jordiske Våben. Der var også dem af hans Folk, som holdt for, at det ikke vilde være rådeligt for ham at give sig i Krig med Guder; men så umådelig ophidset var hans Sind, at al Ærbødighed for deres ophøjede Væsen var forsvundet af det; thi hos tapre Mænd får ikke altid Fornuften Bugt med Hidsigheden, stundom får Dumdristigheden Overtaget over Besindigheden. Måske har Hød også betænkt, at de ypperste Mænds Magt tit står på de svageste Fødder, og al liden Tue kan vælte stort Læs.

Balder samlede nu Danskerne og rykkede imod Hød for at holde Slag med ham. Da der var faldet en umådelig Mængde, næsten lige mange på hver Side, gjorde Natten Ende på Kampen. Omtrent ved den tredje Nattevagt gik Hød, uden at nogen vidste det, ud for at udspejde Fjenden; thi han kunde ikke sove for den Bekymring, den overhængende Fare holdt ham i, som det jo for det meste går, at Sindets overvætted Bevægelse hindrer Legemet i at finde Hvile, og Sjælens Uro ikke tillader Legemet at falde til Ro. Da han var kommen ind i Fjendens Lejr, fornåm han, at de tre Møer, der bragte Balder den hemmelighedsfulde Spise, havde forladt Lejren. Han kunde følge deres Spor i Duggen og løb efter dem og kom således omsider til det Hus, de holdt til i. Da de spurgte, hvem han var, sagde han, at han var Harpespiller, og gav dem strax Syn for sagn, thi da de rakte ham en Harpe, og han havde stemt den, slog han Strængene og spillede således for dem, at han kildrede deres Øren med de lifligste

Toner. Disse Møer havde tre Snoge, hvis Gift de plejede at blande i den styrkende Spise, de lavede til Balder; de fik dem til at gabe, og så randt der en Mængde Edder fra dem ned i Spisen. De to af Møerne vilde i deres Venlighed have budt Hød at spise af den; men den ældste af dem forbød dem det og sagde, at det vilde være Svig imod Balder, om de øgede hans Fjendes Kræfter. Han sagde dertil, at han ikke var Hød selv, men hans Stalbroder, og Møerne var da så venlige ikke blot at lade ham nyde noget af Spisen, men også at skjænke ham et dejligt skinnende Bælte, som bragte Sejr i Kamp.

Da han nu gik samme Vej tilbage, som han var kommen ad, mødte han Balder og sårede ham således i Siden, at han blev liggende halv død. Da dette spurgtes, gjenlød hele Høds Lejr af hans Krigeres Fryderåb, og Danskerne kærede og klagede over den Skæbne, der var overgået Balder. Da denne grant skjønnede, at det led mod Døden med ham, begyndte han, opflammet af de Smerter, hans Sår voldte ham, Dagen efter Kampen igjen, og medens den rasede, lod han sig i en Bærestol føre om i Slaget, for at han ikke skulde få Ord for at have søgt en uhæderlig Død i sit Telt. Natten efter åbenbarede Hel sig for ham i en Drøm og sagde, at Dagen efter skulde han hvile i hendes Favn. Og det var intet tomt Drømmevarsel, thi da Tredjedagen var leden til Ende, døde Balder af de overvættes Pinsler, hans Sår voldte ham. Hans Krigsfolk holdt en kongelig Ligfærd efter ham og opkastede en Høj over ham. Denne Høj gav nogle Mænd i vore Dage - deres Formand hed Harald - sig en Gang ved Nattetid til at grave i, fordi de som Følge af det Ry, der gik af den Begravelse, der i gammel Tid havde fundet Sted, håbede at finde Skatte i den; men de blev pludselig slagne af Skræk og opgav deres Forehavende. Det syntes dem nemlig, som der pludselig fra Højens Top, som de havde gravet igjennem, brød en vældig brusende Vandstrøm frem, der med den voldsomste Fart overskyllede Markerne nedenfor og rev alt med, hvad der kom i Vejen for den. Forskrækkede over dens Voldsomhed kastede de deres Hakker og tog flugten til alle Sider i den Tro, at det frembrydende vand vilde rive dem bort med sig, i Fald de længere vedblev med deres Forehavende. Således drev den Skræk, dette Steds Skytsånder pludselig indjog de unge Mennesker, dem til at opgive deres Griskhed og tænke på deres Frelse og lærte dem at lade de Skatte, de higede efter, i Stikken og at tage Vare på deres Liv. Det er nu sikkert nok, at denne fremvældende Vandstrøm var et Blændværk og ingen Virkelighed, ikke opstået i Jordens Indvolde, men frembragt ved Gjøglekunster; thi Naturen lader ikke Kilder vælde frem på slige tørre Steder, men siden den Tid har alle som Følge af Rygtet om den Gravning ladet Højen ligge i Fred. Derfor ved man ikke, om der er Skatte gjemt i den, eftersom der ikke siden Haralds Tid er nogen, der har dristet sig til at grave i dens dunkle Grund.

Odin søgte nu, uagtet han ansås for den øverste Gud, til Spåmænd og Sandsigere og alle andre, som han havde hørt lagde sig efter at se ind i Fremtiden, for at få at vide, hvorledes han skulde tage Hævn for sin Søn; thi sådan en ufuldkommen Gud har for det meste menneskelig Bistand nødvendig. En Finne ved Navn Rostjov forudsagde ham da, at han med Rind, en Datter af Ruthenernes Konge, skulde avle en anden Søn, der skulde hævne sin Broders Bane, thi Guderne havde bestemt, at deres Medbroder skulde hævnes af denne sin endnu ufødte Broder. Da Odin havde hørt det, trak han Hatten ned over Øjnene, for at ingen skulde kjende ham, og drog til den nævnte Konge og gav sig i Krigstjeneste hos ham. Kongen gjorde ham til sin Krigsøverste, og med den Hær, han fik at råde over, vandt han den herligste Sejr over Fjenden, og som Følge af den Tapperhed, han havde vist i Kampen, blev han en af Kongens allerbedste Venner og blev overøst ikke mindre med Gaver end med Æresbevisninger. Kort Tid efter drev han ganske alene Fjendernes Fylking på Flugt og vendte tilbage ikke blot som Budbringer om dette vidunderlige Nederlag, men også som den, der havde anrettet det.

Alle undrede sig over, at en Mands Kræfter havde været nok til at vinde så stor en Sejr over utallige, og da han nu, stolende på den Fortjeneste, han således havde indlagt sig, hemmelig åbenbarede Kongen sin Elskov, tog denne med den største Velvilje imod hans Bejlen, men da han så, glad herover, bad Pigen om et Kys, gav hun ham en Kindhest i Steden.

Hverken den Spot eller den Skade, denne Forsmædelse havde bragt over ham, fik ham imidlertid til at opgive sit Forehavende. Året efter kom han nemlig, eftersom han ikke med Skam vilde opgive, hvad han til at begynde med havde været så opsat på, tilbage til Kongsgården i en anden Dragt. De, han traf på, skulde nu have ondt ved at kjende ham igjen, thi sine virkelige Ansigtstræk havde han udvisket med Smuds, og han havde dækket sin gamle Skikkelse med et Lag af Uhumskhed. Han kaldte sig Rost og sagde, at han var dreven i Smedehåndværket, og ved at smede adskillige Ting i Kobber med stor Kunstfærdighed lagde han i den Grad sin Dygtighed for Dagen, at Kongen gav ham en Mængde Guld og bød ham gjøre Kvindesmykker deraf. Han smedede da alskens Smykker, og så forærede han Pigen et Armbånd, der var endnu kunstfærdigere gjort end alt det andet, og nogle lige så herlige Ringe. Men lede lader sig ikke overvinde, hvor megen Umag man end gjør sig derfor; da han bad Rind om et Kys, fik han en Næsestyver; thi Gaver agtes kun ringe, når den, som giver dem, er ilde lidt; kjærkomment er kun, hvad der rækkes af Vennehånd, så hvad Gaven er værd for den, der får den, kommer for det meste an på, hvem Giveren er. Den stivsindede Pige tvivlede ikke om, at den gamle havde en Ræv bag Øret og ved sin foregivne Gavmildhed kun vilde opnå at få sin Lyst styret, så hun må have været lige så skarpsindig som ubøjelig, eftersom hun opdagede, at der lå Svig bag hans venlighed, og at hans Gavmildhed dækkede over uhøviske Lyster. Hendes Fader gav hende mange onde Ord, fordi hun ikke vilde tage ham til Mand, men hun, som kun med Afsky kunde tænke på at gifte sig med en Gamling, sagde, at Piger ikke burde forhaste sig med at tage en Mand i Favn, så længe de var unge, og gav således sin Ungdom til Påskud for sin Uvilje imod dette Giftermål.

Men Odin, som vidste, at intet hjælper Kjærligheden til at nå sit Mål mere end Udholdenhed, drog for tredje Gang til Kongen, skjønt han nu to Gange havde lidt den Tort at blive så forsmædelig afvist. Han påtog sig atter en ny Skikkelse og gav sig denne Gang ud for at være forfaren i alskens krigerske Idrætter, hvilket ikke blot Elskov, men også Lyst til at aftvætte den Forsmædelse, han havde lidt, drev ham til; de, der i gamle Dage var drevne i Gjøglekunster, formåede således med Lethed at påtage sig forskellige Skikkelser og give sig ud for hvad det skulde være; de kunde foruden deres naturlige Udseende give sig Skin af at have hvilken Alder de vilde, og Gamlingen gav da nu de fornøjeligste Prøver på sin Kunst ved frejdig at give sig i Dystridt med de dygtigste. Men heller ikke dette kunde bøje Pigens stride Sind; thi den, som først har fattet stærk Ledelse til en, lader sig sjældent vende til Elskov. Da han, inden han red bort, vilde tage et Kys fra hende, gav hun ham sådant et Puf, at han gik forover og slog Hagen i Jorden; men så rørte han strax ved hende med et Stykke Bark, hvorpå der var ristet Tryllevers, og deraf blev hun ligesom helt vanvittig, og med den ringe Hævn for den Forsmædelse, hun nu så mange Gange havde tilføjet ham, lod han sig nøje.

Odin opgav dog endnu ikke sit Forehavende; thi den Tro, han havde til sin Højhed, indgjød ham stadig Håb; han klædte sig i Kvindeklæder og drog ufortrøden til Kongen for fjerde Gang. Kongen tog ham i sin Tjeneste, og han viste sig ikke blot som et flittigt Tyende, men var også noget rå af sig; da han imidlertid gik i Kvindeklæder, troede de fleste, at han virkelig var en Kvinde. Han kaldte sig Vegge og gav sig ud for at forstå sig på Lægekunsten og gav også de største Prøver på sin Dygtighed deri. Omsider fik han

Tjeneste i Dronningens Fruerstue som Prinsessens Terne og blev sat til at to hendes Fødder om Aftenen, så han havde Lejlighed til at klappe hende både på Lægge og Lår. Og eftersom Lykken er omskiftelig, skjænkede Tilfældet ham nu, hvad han ikke havde kunnet opnå ved List. Det hændte nemlig at Pigen blev syg og måtte søge Lægehjælp, og for at komme sig måtte hun kalde den til Hjælp, som hun havde vraget, og lade sig frelse af den, hun bestandig havde båret Afsky for. Efter at han på det nøjeste havde undersøgt Sygdommens kjendetegn, foreskrev han hende en Lægedrik, for at hun så hurtig som muligt kunde få Bugt med den, men den var så besk, sagde han, at hun ikke vilde kunne gå den Kur igjennem, hvis hun ikke lod sig binde, thi det gjaldt om at drive Sygdomsstoffet ud af hende, og det sad dybt inde. Da hendes Fader hørte det, bød han strax, at Pigen skulde bindes i sin Seng og tålmodig finde sig i alt, hvad Lægen gjorde ved hende; han lod sig nemlig narre af Kvindedragten, som den gamle betjente sig af til at skjule sin hårdnakkede Snedighed med. Sålunde fik Odin Lejlighed til at sætte sin Vilje igjennem med hende, thi da han så' sit Snit, lod han Lægedom være Lægedom og styrede sin Lyst, førend han tænkte på at jage Feberen på Flugt, idet han benyttede sig af hendes Svaghed, eftersom han af Erfaring vidste, at når hun var rask, kunde han ingen Vegne komme med hende. Jeg må dog hertil uden Fortrydelse bemærke, at der er to Meninger om den Ting; thi somme sige, at da Kongen så', hvor Lægen led af Elskov, og at han ingen Vegne kom til Trods for alle de Anstrængelser, han gjorde sig både legemlig og åndelig, syntes han, at han ikke burde narres for sin vel fortjente Løn, og gav ham Lov til hemmelig at favne Pigen. Så vidt kan en Faders Ukjærlighed over for sit Afkom gå, når Vreden får Bugt med den naturlige Mildhed. Da Datteren siden gjorde Barsel, skammede han sig da også og fortrød sin Vildfarelse.

Da Guderne, som havde deres Hovedsæde i Byzanz, skjønnede, at Odin havde besmittet sin guddommelige Værdighed ved således på forskellig Måde at have sat sin Anseelse til, besluttede de at udelukke ham af deres Forsamling; de fratog ham ikke blot Herredømmet, men skilte ham også ved den Ære og Tilbedelse, han var Gjenstand for hjemme, og jog ham i Landflygtighed, idet de anså det for bedre, at deres skammelige Høvding mistede sin Magt, end at den almindelige Gudsdyrkelse vanhelligedes, og de, som var uskyldige, blev indviklede i en andens Brøde og kom til at bøde for, hvad han havde forbrudt. De indså nemlig, at de, som de havde forført til at yde dem guddommelig Ære, foragtede dem i Steden for at adlyde dem, da det blev bekjendt, hvilken Tort der var overgået den øverste Gud, at de skammede sig over dem i Steden for at tilbede dem, anså Gudsdyrkelsen for Helligbrøde og de fastsatte højtidelige Tempelskikke for barnagtige Tossestreger. De havde så at sige Døden for Øjnene, var opfyldte af Frygt og mente, at den enes Synd vilde komme over alles Hoved, og for at han ikke skulde drive den almindelige Gudsdyrkelse i Landflygtighed, dømte de derfor ham dertil og gjorde ikke blot en Mand ved Navn Oller til deres Høvding, men tildelte ham også guddommelig Værdighed, som om det var lige nemt at gjøre en Mand til Høvding og til Gud. Og skjønt de foreløbig, kun havde kåret ham til Ypperstepræst, gav de ham fuld guddommelig Ære og Myndighed, for at han ikke skulde få Ord for blot at forvalte en andens Embede, men i alle Måder være hans lovlige Efterfølger, og for at gjøre hans Anseelse fuldkommen, gav de ham også Odins Navn, for ved den Gunst, det nød, at forebygge Misfornøjelse med den skete Forandring. Da Oller havde indtaget Forsædet i Gudernes Råd i en halv Snes År, ynkedes de omsider over de tunge Kår, Odin fristede i sin Landflygtighed, og mente, at nu var han bleven straffet hårdt nok, hvorfor de atter drog ham op af Skarnet og indsatte ham i hans fordums Herlighed, eftersom Tiden nu også havde udvisket den Skamplet, han havde fået på sig, skjønt somme mente, at han var uværdig til nogen Sinde mere at

nyde guddommelig Anseelse, fordi han ved sine Forklædninger og ved at påtage sig Kvindegjerning på det forsmædeligste havde skamskjændet sit Guddomsnavn. Der er da også dem, som siger, at han købte sin tabte Værdighed igjen i dyre Domme ved at smigre for somme af Guderne og formilde somme ved Gaver, og at det kostede ham svære Penge igjen at opnå den Hæderspost, han havde beklædt. Om man vil vide, hvor meget han gav derfor, får man spørge dem, der har bragt i Erfaring, hvor meget en Guddomsbestilling koster; jeg må bekjende, at jeg ikke ved det så nøje. Da Oller var bleven fordreven fra Byzanz af Odin, drog han til Sverige, hvor han, som om han var kommen til en helt ny Verden, søgte at bringe sit Ry på Fode igjen; men Danskerne slog ham ihjel. Rygtet fortæller, at han var så dreven i Trolddomskunster, at han, når han skulde over Havet, i Steden for Skib betjente sig af en Knokkel, som han havde ristet Galdresange på, og at han på den Måde kom lige så hurtig af Sted, som om han havde roet sig frem.

Da Odin igjen havde opnået sin guddommelige Værdighed, vandt han sådan Ære og Anseelse, at dens Glans bredte sig over alle Lande, så alle Folk anså ham for Lyset, der var vendt tilbage til Verden, og der ikke var noget Sted på hele Jordens Kreds, hvor man ikke bøjede sig for hans Guddomsmagt. Da han fik Nys om, at hans Søn Bue, som han havde avlet med Rind, lagde sig ivrig efter Krigsvæsenet, kaldte han ham for sig, bød ham mindes sin Broders Død og opfordrede ham til hellere at tage Hævn over Balders Banemænd end kriges med Folk, der ingen Ting havde gjort ham, eftersom Kamp sømmer sig bedst og bringer mest Held, når den har en Guderne velbehagelig Grund i et retfærdigt Ønske om Hævn.

Imidlertid spurgtes det, at Gevar svigefuldt var bleven tagen af Dage af sin Statholder Gunne. Hød rustede sig da af alle Kræfter for at hævn hans Død, fangede Gunne, kastede ham på et Bål og brændte ham levende til Straf for, at han ved Nattetid var kommen bag på Gevar og havde brændt ham inde. Efter således at have hævnnet sin Fosterfaders Død satte han hans Sønner Herlet og Gerit til at råde over Norge.

Derefter stævnedes han sine Stormænd til Tinge og sagde dem, at i den Krig, han nu skulde til at føre med Bue, vilde han komme til at lade Livet, hvilket ikke var noget, han havde en usikker Formodning om, men havde tilforladelige Spåmænds Ord for. Han bad dem derfor om at lade hans Søn Rørik blive Konge efter ham, for at ikke onde Mennesker skulde mage det så, at Kongemagten gik over til fremmede og ukjendte Slægter; han vilde føle større Glæde ved at vide, at hans Søn skulde være hans Eftermand, end Sorg ved Tanken om sin nær forestående Død, sagde han. Det føjede de ham strax i, og derefter holdt han Slag med Bue og faldt. Men Bue havde ingen Glæde af Sejren; thi han blev så hårdt såret, at hans Krigere måtte skiftes til at bære ham på Skjold hjem fra Slaget, og Dagen efter døde han under stor Pine af sit Sår. Den ruthenske Hær holdt en prægtig Ligfærd efter ham, opkastede en mægtig Gravhøj over hans Lig og gav den Navn efter ham, for at så ypperlig en Ungersvend ikke alt for hurtig skulde gå Efterslægten af Minde.

Rørik, Hardvendel og Fenge

Kurerne og Svenskerne fik nu i Sinde at angribe Danmark, som de hvert År plejede at bringe Skat, som om Høds Død havde løst dem fra deres Skatskyldighed; det gav også Slaverne Mod til at falde fra, og flere andre Folk blev fra Undersætter til Fjender. For at afværge denne Uret kaldte Rørik Danskerne under Våben, mindede dem om Forfædrenes Bedrifter og opflammede dem ved kraftig Formaning til at vise sig som tapre Mænd. For ikke at føre Krig uden at have en Høvding, som de så', de ikke kunde undvære, valgte Fjenderne sig en Konge, og efter at have lagt to Afdelinger af deres Hær i Skjul rykkede de frem i åben Mark med Resten. Men Rørik lod sig ikke nare af deres List. Da han så', at hans Flåde var kommen ind i en snæver og grund Vig, lod han den føre af Grunden og ud på Dybet, for at Fjenden ikke skulde angribe den fra forskellige Sider, medens den sad fast i Dyndet. Derhos bød han en Del af sine Folk om Dagen at holde sig i Skjul, hvorfra de uventet skulde falde over Fjenderne, når de angreb hans Skibe, så kunde det være, sagde han, at de selv faldt i den Grav, de havde gravet for ham. De Fjender, der lå i Baghold, vidste ikke, hvor forsigtig Danskerne havde båret sig ad, og var ubesindige nok til at gjøre et Udfald og blev alle dræbte. Resten af Slaverne, som ikke vidste noget om det Nederlag, deres Stalbrødre havde lidt, kunde ikke begribe, hvorfor Rørik tøvede så længe, og efter at de længe havde ventet på ham i Tvivl og Uvished, og det Dag for Dag faldt dem besværligere, besluttede de omsider at angribe ham med deres Flåde.

Der var iblandt dem en Mand, som udmærkede sig ved sin høje Væxt og var en stor Troldkarl. Da de fik Øje på Danskernes Rækker, sagde han til dem: " Lad en Kamp på Tomandshånd gå forud for det almindelige Nederlag, for at de manges Fare kan forebygges ved, at nogle få opofrer sig. En sådan Dyst vil jeg ikke undslå mig for, om nogen af jer drister sig til at gå imod mig, men jeg forlanger, at der skal stilles ét Vilkår, som jeg vil udtrykke således: Sejrer jeg, er vi for Fremtiden fri for Skat, bukker jeg under, udredes Skatten som hidtil til eder, så at jeg enten som Sejrrherre befri mit Fædreland for Trældomsåget eller, i Fald jeg bliver overvunden, lægger det på det. Hvordan Lykken end følger sig, byder jeg mig selv som Borgen og Sikkerhed for, at det bliver, som jeg har sagt". En af Danskerne, hvis Mod var større end hans Legemsstyrke, spurgte, da han hørte det, Rørik, hvad den skulde have i Løn, som optog den Kamp, der udæskedes til. Rørik havde sex Armbånd, der dannede en uopløselig Knude, idet de var således snoet ind i hverandre, at de ikke kunde skilles ad; dem lovede han den, der turde påtage sig den Dyst, men Ungersvenden, som ikke stolede på Lykken, svarede: "I Fald jeg kommer godt derfra, Kong Rørik, vil jeg overlade til din Gavmildhed at lønne mig derfor og lade dig selv bestemme Sejrens Pris; men hvis det nu ikke går efter Ønske, hvad Løn mener du da at skylde den overvundne, hvis Lod enten bliver den grumme Død eller tung Skjændsel, thi det er de Følgesvende, Svagheden plejer at få, det er de Overvundnes Sold, hvad andet end den største Vanære venter dem ? Hvad Løn udredes der, hvad Tak ydes der den, der ikke vinder Tapperhedens Løn ? Hvem fletter Kranse til den, der bukker under i Strid, hvem rækker ham Sejrspris? Tapperhed, ikke Afmagt tilkjendes Prisen, og den, der ikke har Lykken med sig, vinder ingen Hæder; Tapperhed får Ros og Ære, Uheldet følges enten af en uhæderlig Død eller af et Liv i Skjændsel. Jeg ved ikke, til hvilken Side Krigslykken vil vende sig, og vil derfor ikke dumdristig anmasse mig til at begjære en Løn, om hvilken jeg ikke ved, om den med Rette tilkommer mig, thi den som ikke er vis på Sejren, hør ikke tilegne sig Sejrrherrens visse Løn. Så længe det er uvist, hvad Udfald Sagen får, vil jeg ikke kræve Sejrskransen, som om jeg havde fortjent den; jeg vil ikke tage imod Guld og Gods,

der lige så godt kan blive mig Dødsens som Livsens Sold. Det er Dårskab at gribe efter umoden Frugt og at ville plukke den, før man ved, om man har Ret dertil. Denne min Hånd skal enten bringe mig Sejr eller Død". Efter at have talt sålunde hug han til Fjenden med sit Sværd, men hans Lykke var ringere end hans Mod, thi han blev slået tilbage og faldt for det første drøje Hug. Det var et bedrøveligt Syn for Danskerne, men Slaverne gjorde stor Stads af deres sejrrige Landsmand og tog imod ham med festlige Danse. Dagen efter tren han igjen frem for Danskerne og udæskede dem ligesom forhen, hvad enten nu den nys vundne Sejr havde gjort ham hovmodig, eller han var begjærlig efter at vinde en ny; thi han troede, at det var Danskernes tapreste Mand, han havde fældet, og at ingen anden af dem havde Mod til at kæmpe med ham. Han stolede på, at han ved den ene Kæmpes Fald havde lammet hele Hærens Kræfter og tænkte, at intet mere vilde falde ham vanskeligt, hvad han så end prøvede på, thi intet nærer Hovmod mere end Held, og Medgang er den kraftigste Spore for Overmod.

Det gik Rørik nær til Hjærte, at én Mands Frækhed skulde lamme hele Hærens Mod, at Danskerne, der havde vundet så stor Navnkundighed ved deres Sejre, ikke blot blev overmodig behandlede, men ligefrem skammelig ringeagtede af dem, de for dum havde overvundet, og at der iblandt så mange Krigere ikke fandtes nogen, der havde så frejdigt Mod eller så stærk en Hånd, at han fik Lyst til at ofre sin Velfærd for sit Fædreland. Denne Danskernes skammelige Sendrægtighed rådede en Mand ved Navn Ubbe Bod på ved sin Højsindethed. Han var større og stærkere end de fleste og dygtig i Trolddomskunster. Han spurgte også med velberåd Hu om, hvad han skulde have i Kampløn, og Kongen lovede ham Armbåndene. "Hvor kan jeg stole på dit Løfte", sagde Ubbe, "når du selv beholder Kampprisen i Hænde i Steden for at give en anden den i Forvaring? Lad en komme hid og tage den i sin Varetægt, for at du ikke siden skal tage dit Løfte tilbage; thi urokkelig Vished om Kampens Løn opflammer Kæmpernes Mod". Det er nu sikkert nok, at han blot sagde dette for Spøg, thi kun Tapperhed drev ham til at afværge sit Lands Forsmædelse; men Rørik, som troede, at det var Griskhed, der lagde ham de Ord i Munden og ikke vilde have Skin af imod kongelig Sæd at ville tage sin Gave tilbage eller at tilbagekalde sit Løfte, vilde da, som han stod der på Skibet, med et vældigt Kast slynge Armbåndene over til ham. Det mislykkedes nu for ham på Grund af den store Afstand, han satte for lidt Kraft på, så Armbåndene nåede ikke så langt hen, som de skulde, og faldt i Vandet, og heraf fik han Tilnavn og blev kaldt Rørik Slyngebånd. Dette gav Anledning til, at Ubbe gav et stort Bevis på sin Tapperhed; thi det, at han gik glip af sin Løn ved, at den gik til Bunds, fik ham ikke til at opgive sit dristige Forehavende, for at det ikke skulde få Udseende af, at hans Tapperhed var i Gjerrighedens Sold. Derfor higede han ivrig efter at komme til at slås og viste, at han var mere opsat på at gjøre, hvad hæderligt var, end optagen af Vindesyge, at han satte Tapperhed over Griskhed, og at den tillidsfulde Fortrøstning, han havde, ikke havde sin Grund i Håb om Belønning, men i Højsind. Der blev strax afstukket en Kreds, Krigerne flokkedes om den, Kæmperne tørnede sammen med Bulder og Gny, og Tilskuerne råbte deres forskellige Ønsker om Stridens Gang i Munden på hverandre. De to Kæmper var Fyr og Flamme og gav hinanden Hug på Hug, til de faldt, så Kampen og begges Liv fik Ende på én Gang; jeg tænker, at Lykken føjede det så, for at ingen af dem skulde få Ære og Gammen af den andens Død. Men dette Udfald fik Oprørerne til at falde til Føje over for Rørik, og de betalte atter Skat som hidtil.

Ved samme Tid satte Rørik Brødrene Hardvendel og Fenge, hvis Fader Gervendel havde været Høvedsmand i Jylland, ved Styret samme Steds. Efter at han havde været Høvedsmand i tre År, havde Hardvendel vundet så stor Navnkundighed ved sine Vikingetog, at Kong Koll i Norge, der var skinsyg på ham for hans Bedrifter og Ry, kom

på de Tanker, at det vilde være en stor Hæder for ham, om han ved at overvinde ham kunde fordunkle den Glans, der vidt og bredt stod om denne Vikings Navn. Efter at have sejlet vidt og bredt omkring og spejdet efter ham stødte han omsider på hans Flåde. Der lå en Ø midt ude i Havet, og ved den havde de to Vikinger lagt til med deres Skibe, hver på sin Side af den. Kysten var så fager, at de begge fik Lyst til at gå i Land, og Egnens Dejlighed lokkede dem længere og længere ind i Landet, hvor de vankede om i de grønne Lunde og Skove, og der traf det sig så, at de mødte hinanden ganske ene. Hardvendel tog da først til Orde og spurgte Kong Koll, hvilken Måde han helst vilde slås med ham på; selv syntes han bedst om at der var så få med dertil som muligt, sagde han; Tvekamp var bedre end nogen anden Slags Kamp skikket til at vinde Sejr ved Tapperhed; thi i den havde man kun sit eget Mod at stole på, eftersom fremmed Hjælp var udelukket. Koll undrede sig over Ungersvendens kjække Ord og svarede: "Eftersom du overlader til mig at vælge hvorledes vi skulle kæmpe, mener jeg, at vi gjør bedst i at slås på Tomandshånd uden Forstyrrelse af andre; thi både kræver den Kamp måde mest Mod og fører hurtigst til Sejr, det er vi ganske enige om, og den Mening er vi komne til af os selv, hver for sig. Men eftersom Udfaldet er uvist, bør vi love at behandle hinanden høvisk, og ikke lade os således rive med af vor Lidenskab, at vi undlader at vise hinanden den sidste Ære. Vort Sind er nu opfyldt af Had, men det bør dog også have Plads til Kjærlighed, at den, når Tiden kommer, kan afløse Naget, thi ihvorvel der er Splid imellem vore Sjæle, bør dog Naturens Ret forsone os, den knytter et Bånd imellem os, hvor stor den Avind end er, som skiller os ad. Lad det derfor være en hellig Aftale imellem os, at den, som sejrer, sørger for den overvundnes Ligfærd; thi det er Høviskhedens sidste Pligt, som ingen retsindig Mand unddrager sig. Begge vore Hære skulle uden Nag i Endrægtighed røgte dette Hverv. Efter Døden bør al Avind være forbi, ved Graven bør Fjendskabet høre op. Lad os ikke være så grumme, at vi forfølge hinanden hinsides Graven, om der end var Had imellem os i levende Live, Det vil være en Ære for Sejrherren, at han giver den overvundne en prægtig Ligfærd; thi den, der giver sin døde Fjende, hvad der tilkommer ham, vinder de efterlevendes Kjærlighed, og den, der befliker sig på at vise Høviskhed imod den hedengangne, overvinder de levende ved sin Kjærlighedsgjerning. Der er også en anden ikke mindre sørgelig Skæbne, nemlig at man undertiden vel beholder Livet, men bliver lemlæstet; den, hvem det overgår, mener jeg, man bør være lige så villig til at tage sig af som den, Døden rammer. Det hænder ofte, at man slipper fra Kampen med Livet, men efter at have sat sin Førlighed til, og det regnes for en tungere Skæbne end Døden; thi når man er død, er alting glemt, men Krøblingen kan ikke slippe bort fra sit lemlæstede Legeme. Den Ulykke bør der også rådes Bod på. Lad os derfor være enige om, at dersom en af os bliver lemlæstet, får han af den anden ti Mark Guld i Skadeserstatning; thi byder Kjærlighed os at ynkes over andres Ulykker, hvor meget mere bør man da ikke ynkes over sine egne? Enhver bør sørge for sit Legems Tarv; den, der undlader det, er for Selvmorder at regne".

Efter at de havde givet hinanden Hånden herpå, begyndte de Kampen; hverken det, at de mødtes for første Gang, eller den vågrønne Skovs Fagerhed afholdt dem fra at krydse Sværd med hinanden. Hardvendel, som i sin overvættets Hidsighed var mere opsat på at angribe sin Fjende end på at skjærme sit eget Legeme, kastede Skjoldet og svang Sværdet med begge Hænder. Hans Dristighed fik sin Løn; thi efter at han havde hugget så længe på Kolls Skjold, at der ikke var stort tilbage af det, hug han den ene Fod af ham, og det blev hans Banesår. Som aftalt var, gav han ham en kongelig Ligfærd og lod opkaste en prægtig Høj over ham. Derefter forfulgte og dræbte han hans Søster Sela, der også var vel forfaren i alt, hvad der hørte til Viking og Krigsvæsen.

Efter i tre År at have øvet de største Heltebedrifter skjænkede Hardvendel Rørik de Våben og alt det udsøgte Bytte, han havde taget, for at komme så meget højere i hans Gunst, og Kongen fattede da også så stort Venskab for ham, at han gav ham sin Datter Gerut til Ægte, med hvem han avlede en Søn Amlet.

Den store Medgang, Hardvendel havde, vakte hans Broder Fenges Avind, så han besluttede at tage ham af Dage. Så lidt kan Dyden være tryg; selv over for den gjælder det, at Frænde er Frænde værst. Da han så' Lejlighed dertil, betænkte han sig ikke på at følge sit Hjertes grumme Lyst og besudle sine Hænder med sin Broders Blod, og til Brodermord føjede han så Blodskam, idet han ægtede sin myrdede Broders Hustru. Det går jo nemlig for det meste så, at når en har begået en Forbrydelse, er han strax rede til at begå en ny, idet den ene driver ham til den anden. Så fræk og snedig var han derhos til at dække over sin skjændige Gjerning, at han gav det Udseende af, at han havde begået sin Misgjerning i en god Mening og smykkede Brodermordet med Kjærlighedens Navn, idet han foregav, at skjønt Gerut var så blid af Sind, at hun ikke gjorde nogen den ringeste Fortræd, havde hendes Husbond båret det voldsomste Had til hende, og at han havde dræbt sin Broder for at frelse hende, fordi det tyktes ham uværdigt, at så blid en Kvinde, der ikke havde den ringeste Smule Galde i sig, skulde finde sig i hans grumme Hårdhed. Den Løgn forfejlede da heller ikke sin Hensigt; thi høje Herrer, som ikke så sjælden skjænke Smigrere deres Gunst og holde Øretudere i Ære, er det ikke svært at få til at tro på en Løgn. Således betænkte Fenge sig ikke på med lige forbrydersk Sind at gjøre sig skyldig i en dobbelt Ugudelighed ved at besmitte sin Broders Ægteseng efter først at have myrdet ham.

Da Amlet så' det, fandt han det ikke rådeligt at bære sig fornuftig ad for ikke derved at vække Mistanke hos sin Farbroder; han stillede sig derfor an, som om han var tåbelig og i højeste Måde havde taget Skade på Forstanden, og ved dette snilde Påfund skjulte han ikke blot, hvad der boede i ham, men reddede også sit Liv. Han lå stadig hjemme ved sin Moders Arne og døsede i Skarnet og smurte sig til over hele Kroppen med alskens Uhumskhed, så han var fæl at se, og Trækkene i hans Ansigt, der var dækket af Smuds, var prægede af den latterligste Fjollethed, ligesom alt, hvad han sagde, lød helt forrykt, og alt, hvad han tog sig for, vidnede om fuldstændig Sløvhed; kort sagt, man skulde ikke tro, han var et Menneske, men et latterligt Uhyre, der var helt fra Sans og Samling. Stundom, når han sad ved Arnen og ragede i Asken med Hænderne, lavede han Trækroge, som han så hærdede i Ilden og krummede i Enderne, så de kunde hægtes tæt sammen. Da han en Gang blev spurgt, hvad det var, han tog sig for, svarede han, at han lavede hvasse Spyd til at hævne sin Fader med, hvilket Svar vakte ikke liden Lystighed, thi alle anså dette hans Arbejde for latterligt og ørkesløst, skjønt netop det siden hjalp ham til at fuldbyrde sit Forsæt. Den Snildhed, der i Virkeligheden var i dette Svar, vakte nu imidlertid først Mistanke hos dem, der så' dybere i Tingene, om at han var klogere, end han så' ud til, thi den Flid og Omhu, hvormed han arbejdede på så ringe Ting, tydede på en Sindrigthed, som han holdt hemmelig, og man kunde heller ikke tro, at den, der forstod at bruge sine Hænder så snildt, havde Skade på Forstanden. Han plejede også at samle disse svedne Kjæppe i en Dynge og at gemme dem på det omhyggeligste, og somme påstod derfor, at hans Forstand var god nok, men at han dulgte sin Kløgt under påtaget Enfoldighed og rugede over dybe Planer, som han snildelig skjulte. De mente, at den bedste Måde at komme under Vejr med hans Listighed på var på et hemmeligt Sted at lade ham møde en dejlig Kvinde, der så skulde prøve på at forlokke ham til Elskov, thi Trangen til Elskov er så heftig, at den ikke lader sig skjule, den vilde være for stærk til, at han kunde holde den i Tømme ved Snildhed, og hvis hans Galskab var forstilt, vilde han, når Lejlighed gaves, strax

give efter for sin Lyst. Der blev da sat nogle Folk ud på ham, som skulde ride langt ind i Skoven med ham og hemmelig være til Stede, når han blev sat på den Prøve. Det traf sig så, at der blandt dem var en, som havde haft Amme sammen med Amlet, og som ikke havde glemt den Kjærlighed, der havde været imellem dem i deres fælles Barndoms Dage; for ham betød Mindet om deres fordums Samliv mere, end hvad der nys var blevet ham pålagt, og han fulgte med Amlet blandt de beskikkede Mænd mere for at give ham et Vink end for at lokke ham i Fælden, thi han tvivlede ikke om, at der vilde times ham det værste, dersom han ved det ringeste Tegn gav til Kjende, at han var ved sin Fornuft, og især hvis han for deres Øjne hengav sig til Elskov. Det indså Amlet nu også godt selv, og da man bød ham stige til Hest, satte han sig med Vilje således op, at han vendte Ryggen til Hestens Hoved og Ansigtet til Halen, og på denne lagde han Bidslet, som om det var hans Mening at styre Hestens Fart ved den. Ved dette snilde Påfund skuffede han Farbroderens Anslag og undgik Snaren. Det var ellers et nok så latterligt Syn, da Hesten løb af Sted uden Tømme med en Rytter, der styrede den ved Halen.

Da de på Vejen mødte en Ulv i et Krat, og hans Ledsagere sagde, at det var en Ung Hest, sagde Amlet, at Fenge havde alt for få af den Slags gående imellem sit Kvæg, hvorved han på en lige så stilfærdig som vittig Måde ønskede ondt over, hvad der hørte hans Farbroder til. Da de hertil bemærkede, at det var meget forstandigt svaret, sagde han, at han med Vilje havde udtrykt sig således, for at man ikke i nogen Måde skulde kunne sige om ham, at han fo'r med Løgn. Det var ham nemlig om at gjøre kun at sige, hvad han mente, derfor sagde han det på en så sindrig Måde, at man ikke kunde sige, han løj, og heller ikke på Grund af den sindrige Iklædning få fat i hans virkelige Mening.

Nede ved Strandbredden så' de Roret af et strandet Skib, og hans Ledsagere sagde da, at det var en svært stor kniv, de der havde fundet. "Ja, sagde han, "den skal have en ualmindelig stor Skinke at skære i", hvorved han tænkte på Havet, som Rorets Størrelse passede godt til. Da de kom forbi nogle Sandklitter og gjorde ham opmærksom på dem med den Bemærkning, at det var noget dejligt Mel, svarede han, at det jo også var malet af Stormen og Havets Skum, og da hans Ledsagere roste dette Svar, sagde han selv, at det var meget klogt sagt. Da de med Vilje havde forladt ham, for at han så meget dristigere kunde følge sin Lyst, mødte han ligesom ved et Tilfælde på et afsides Sted den Kvinde, hans Farbroder havde sat ud på ham, og han vilde sikkert strax have taget hende i Favn, hvis ikke hans Diebroder havde givet ham et lønligt Vink om, at der var Forræderi med i Spillet. Efter at denne havde overvejet, hvorledes han bedst skulde bære sig ad med hemmelig at advare ham og få ham til at styre sin farlige Lyst, havde han nemlig fundet på at anbringe en Avne, han fandt på Jorden, under Bagen af en Bremse, som han så gjennede lige hen til det Sted, hvor han vidste Amlet var, og dermed gjorde han ham, som ikke anede Uråd, en stor Tjeneste; Amlet var nemlig lige så snild til at forstå Advarslen som den anden til at finde på den, thi da han så' Bremsen med Avnen på Bagen, skjønnede han strax, at det var et hemmeligt Vink om, at der var Ulve i Mosen. Da han nu således havde fået sin Mistanke vakt og Skræk i Blodet, tog han, for at kunne være tryggere, Kvinden med hen til et afsides Sted, hvor der var fuldt op af Moser, og der fuldbyrdede han sin Hensigt og bad hende derhos på det indstændigste om ikke at røbe det til nogen, hvilket hun var lige så villig til at love ham som han ivrig til at bede hende derom; thi hun var bleven opfostret sammen med ham og holdt derfor overmåde meget af ham.

Da Amlet kom hjem, og de alle for Løjer spurgte ham, om han så havde fået sin Elskov styret, svarede han ja, han havde hvilet i Pigens Favn, og da de videre spurgte, hvor det var gået for sig og hvilke Bolstre de havde hvilet på, svarede han, at de havde

ligget på en Hestehov, en Hanekam og nogle Loftsfelter, han havde nemlig, for ikke at blive nødt til at lyve, taget lidt af hver af disse Ting med, da han gav sig ud på denne Fristefærd. Dette Svar vakte da også almindelig Latter, skjønt hans spøgefulde Ord ikke sagde andet, end hvad sandt var. Da de nu også spurgte Pigen, svarede hun, at der ikke havde været noget imellem dem, og det troede de så meget villigere, som ingen af dem, der havde været med, vidste noget om, hvad der var foregået; men han, som havde givet Bremsen Avnen at flyve med, sagde, for at Amlet kunde vide, at det var ham, der havde frelst ham ved sit snilde Påfund, at han nylig ganske særlig havde været betænkt på hans Tarv. Amlet gav ham et lige så snildt Svar; thi for at han kunde vide, at han var ham taknemlig for det Vink, han havde givet ham, sagde han, at han nok havde set, at der kom noget flyvende i fuld Fart med et Strå på Ryggen og en Avne i Bagen. De andre var ved at revne af Latter over det Svar, men Amlets Ven glædede sig over hans Forstand.

Da han nu således havde narret dem alle, og ingen kunde få hans Forstandskiste dirket op, sagde en af Fenges Venner, der var klogere i sine egne Tanker end i Virkeligheden, at det ikke lod sig gjøre ved almindelig Snedighed at få en Forstand, der var så godt gjemt, frem for Dagens Lys, han var alt for stædig, til at man kunde komme nogen Vegne med ham ved at stille ham på lette Prøver, hans Snedighed var så mangfoldig, at det ikke kunde nytte at bruge simple Midler. Derfor havde han nu ved at granske dybt over Tingene udfundet en sindrigere Fremgangsmåde, som det ikke var svært at følge, og som sikkert vilde føre til, at de kom på det rene med, hvad de søgte at få at vide. Fenge skulde nemlig lade, som om han for en vigtig Sags Skyld var nødt til at rejse bort, og så skulde Amlet lukkes ind i Sovekammeret til sin Moder, efter at der først, uden at nogen af dem vidste det, var stillet en Mand på Lur i en Krog derinde for at give nøje Agt på, hvad de talte sammen; dersom Amlet var ved sin Forstand, vilde han nemlig ikke tage i Betænkning at tale rent ud til Moderen, thi hendes Ærlighed vilde han ikke være bange for at stole på. For at vise, at han lige så fuldt var Mand for at føre sin Plan igjennem som for at finde på den, tilbød han selv at påtage sig den Spejdertjeneste. Fenge blev glad over dette Forslag og drog bort under Påskud af, at han skulde på en lang Rejse. Manden, som havde fundet på dette Råd, havde lønlig listet sig ind i Kammeret, hvor Amlet skulde være sammen med sin Moder, og skjult sig i Halmen, Gulvet var strøet med. Men Amlet fandt også Udvej til at undgå den Snare. Da han frygtede for, at der var Lurere, bar han sig først ad på sin sædvanlige vanvittige Måde, galede som en Hane, baskede med Armene, som om det var Vinger, og sprang omkring i Halmen for at prøve, om der lå nogen gjemt i den. Da han mærkede noget ligesom en Klump under Fødderne, stak han i det med sit Sværd, gjennemborede det og trak så Manden frem af hans Skjul og slog ham ihjel, derpå huggede han hans Lig i Stykker, kogte Stumperne og kastede dem i Kulen til Æde for Svinene, så Uslingens Krop fik sit Leje i Skarn og Uhumskhed, Efter at han således havde fået Lureren af Vejen, gik han atter ind i Kammeret, og da hans Moder nu begyndte at græde og jamre sig over hans Forrykthed, sagde han: "Hvorfor søger du, skammelige Kvinde, at skjule din grove Synd med falske Tårer, du, der som en fræk Skjøge skjænder og besudler dit Leje, idet du fuld af Ukyskhed favner din Husbonds Morder og med de væmmeligste Kjærtegn slesker for den, der har undlivet din Søns Fader? Således tager Hopper imod de Hingste, der har overvundet dem, de før holdt sig til; det er umælende Dyrs Natur snart i Flæng at parres med en, snart med en anden, og du viser jo noksom ved at bære dig ad som de, at du har glemt din første Mand. Jeg stiller mig ikke uden Grund an, som om jeg var forrykt, thi jeg tvivler ikke om, at han, der har myrdet sin Broder, også vilde fare frem med samme Grumhed imod andre Frænder. Derfor er det bedre,

at jeg har Udseende af at være gal end af at være klog; ved at lade, som om jeg er rent forrykt redder jeg Livet. I mit stille Sind pønser jeg dog stadig på at hævne min Fader; men jeg passer mit Snit, jeg venter på gunstig Lejlighed dertil. Hver Ting må have sin Tid og sit Sted. Over for en falsk og grum Mand må man gå mere snedig til Værks. Du har derfor ikke nødvendig at jamre dig over min Forrykthed, med mere Føje burde du græde over din egen Skjændsel, snarere sørge over, at din egen Sjæl er i Ulave, end over at andres er det. Og glem så for Resten ikke at holde Tand for Tunge". Ved således at overdænge sin Moder med hårde Ord fik han hende til at vende tilbage til Dyd og Ærbarhed og til at indse, at hendes fordums Kjærlighed var mere værd end den Vellyst, hun havde givet sig hen til.

Da Fenge vendte tilbage, og Spejderen ingen Steds var at finde, lod han længe på det ivrigste søge efter ham, men alle sagde, at de hverken havde hørt eller set noget til ham. De spurgte også for Spøg Amllet, om han ikke havde Færten af, hvor han var bleven af; han svarede, at han var gået i Kulen og gået til Bunds der, og så havde Svinene ædt ham med alt det Skarn, han havde fået på sig. Skjønt hans Ord indeholdt en Tilståelse af Sandheden, lo de dog blot ad den, fordi den lød som Vanvid.

Fenge havde nu imidlertid stadig en stærk Mistanke om, at hans Stifsøn pønsede på Svig, og vilde derfor gjerne tage ham af Dage, men da han ikke selv turde gjøre det af Frygt både for hans Bedstefader Røriks og hans Moders Vrede, besluttede han, for selv at kunne lade, som han var uden Skyld, at få en anden til at gjøre det og lade Kongen af England myrde ham, idet han, opsat, som han var, på at skjule sin Grumhed, hellere vilde bringe Skjændsel over sin Ven end pådrage sig selv Vanry. Ved sin Bortrejse pålagde Amllet lønlig sin Moder, når der var gået et År, at tjælde Hallen med Tæpper og holde hans Gravøl, som om han var død; til den Tid lovede han at komme tilbage. I Følge med ham var to af Fenges Hirdmænd, der havde Brev med til Kongen af England, i hvilket det pålagdes ham at lade den medfølgende unge Mand dræbe - det var indristet i en Trækjevle, hvilket i gamle Dage var en meget almindelig Måde at skrive Brev på. Medens de sov, ransagede Amllet deres Gjemmer og fik fat i Brevet, og da han havde læst det, skrabede han Indholdet ud og ristede noget helt andet i Stedet, idet han satte sine Rejsefællers Navne i Steden for sit eget og anmodede om, at de måtte blive ombragte. Og ikke nok med, at han således friede sig selv fra Døden og lod den komme over de andres Hoveder, tilføjede han falskelig en Anmodning i Fenges Navn, om at Kongen af England vilde give den højst forstandige unge Mand, han sendte ham, sin Datter til Ægte.

Da de kom til England, og Sendemændene fik Foretræde for Kongen, overrakte de ham Brevet, som de troede skulde bringe en anden Døden, men som i Virkeligheden indeholdt deres egen Dødsdom. Kongen lod som ingen Ting og tog venlig og gjæstfrit imod dem, men Amllet agtede det kongelige Måltid, der anrettedes for dem, så ringe, som om det var den simpleste Mad, vendte sig med en Afholdenhed, som alle undrede sig over, fra Bordets rige Overflod og vilde hverken spise eller drikke. Alle så' med Forundring på, at denne fremmede unge Mand bar sådan Afsky for det kongelige Bords lækre og med Overdådighed tillavede Retter, som om det havde været grov Bondekost. Da Måltidet var til Ende og Gjæsterne gik til Ro, lod Kongen en Mand skjule sig i deres Sovekammer for om Natten at erfare, hvad de talte sammen. Da Amllets Rejsefæller nu spurgte, hvorfor han, da de sad til Bords, ikke havde villet røre Maden, som om det havde været Gift, svarede han, at Brødet var besmittet med Blod, Øllet smagte af Jærn, Flæsket stod der Stank af som af Menneskelig, det havde været en død Mands Ådsel for nær og var blevet fordærvet deraf. Han sagde endvidere, at Kongen havde Trælleøjne, og at Dronningen i tre Ting havde båret sig ad som en Trælkvinde, og

smædede således nok så meget dem, der havde ladet Maden lave, som Maden selv. Hans Stalbrødre skjændte nu på ham, fordi han nu igjen kom med sit gamle Vanvid, og begyndte at spotte ham og give ham spydige Ord, fordi han lastede, hvad han burde rose, klagede over, hvad godt var, førte usømmelig Tale om så ypperlig en Konge og en Kvinde af så høviske Sæder, og ved sine forsmædelige Ord tilføjede dem den største Tort, skjønt de begge var al Ære værd.

Da Kongen fik dette at vide af sin Drabant, sagde han - og ved de få Ord viste han, hvor kløgtig han var -, at enten måtte dette Menneske have mere Forstand end andre, eller han måtte være forrykt. Han lod derpå sin Foged kalde og spurgte, hvor han havde Brødet fra. Da Fogden svarede, at det var lavet af deres egen Bager, spurgte Kongen, hvor Kornet, det var bagt af, havde voxet, og om der var Tegn til, at nogen var bleven slået ihjel der, og Fogden sagde da, at der tæt ved Kongsgården var en Mark, der var fuld af gamle Ben af slagne Mænd, så det var tydeligt nok, at der i gamle Dage havde fundet et stort Mandefald Sted, og der havde han i Håb om at få overmåde mange Fold ladet Vårsæden så, fordi der var mere Grøde i Jorden der end anden Steds, og det kunde jo derfor nok være, at Brødet havde fået nogen Afsmag af de rådne Ben. Da Kongen hørte det, skjønnede han, at det var rigtigt, hvad Amlet havde sagt, og han vilde nu også have at vide, hvor Flæsket kom fra. Fogden sagde da, at hans Svin som Følge af, at der ikke var blevet passet tilstrækkelig på, var slupne ud og havde ædt det forrådnede Lig af en Røver, så det kunde måske være, at det var deraf deres Kjød smagte fordærvet. Da Kongen var kommen på det rene med, at Amlet også havde haft Ret i dette, spurgte han, hvad Øllet var brygget af, og da Fogden svarede, at det var brygget af Spelt og Vand, lod han grave dybt i det Kildevæld, Fogden viste ham, og der fandt de en Mængde rustne Sværd, som man holdt for havde givet Vandet Afsmag. Andre siger, at det var Mjøden, Amlet lastede, fordi han, da den blev øst op, fandt nogle Bier i den, der havde ædt af en død Mands Ister, og så var den dårlige Smag gået over i Mjøden fra Honningen. Da Kongen nu således så, at det havde sin Rigtighed med den Afsmag, Amlet havde anket over, og yderligere, da han spurgte ham, hvad han mente med de nedsættende Ord, han havde sagt om hans Øjne, fik at vide, at han havde sigtet til en Plet, der hvilede på hans Herkomst, talte han hemmelig med sin Moder og spurgte hende, hvem der var Fader til ham. Da han, efter at hun havde svaret, at hun ikke havde haft Samkvem med andre end Kongen, truede hende med, at han nok skulde få Sandheden ud af hende ved Hjælp af Pinebænken, tilstod hun, at det var en Træl, der var Fader til ham, og af denne aftvungne Bekjendelse fik han således at vide, hvorledes det forholdt sig med den Plet på hans Herkomst, Amlet havde hentydet til. Men medens han skammede sig over sin lave Byrd, glædede han sig på den anden Side over den unge Mands Kløgt, og han spurgte ham nu, hvorfor han havde tilføjet Dronningen den Tort at sige, at hun bar sig ad som en Trælkvinde. Men da han nu således besværede sig over, at hans Gjest om Natten havde talt nedsættende om hans Hustrus Høviskhed, fik han at vide, at hendes Moder virkelig var en Trælkvinde, thi Amlet sagde, at de tre Ting, han havde ment, da han lastede hende for at bære sig ad som en Trælkvinde, var for det første, at hun på sådanne Kvinders Vis svøbte Hovedet ind i sin Kåbe, for det andet, at hun kiltrede sin Kjortel op, når hun gik, og for det tredje, at hun stangede sine Tænder og tyggede Madresterne, og for at han kunde se, at hun ikke blot havde Trællelader, men også var af Trællebyrd, fortalte han ham, at hendes Moder var bleven taget til Fange og gjort til Trælkvinde.

Kongen fik nu sådan Ærbødighed for hans Klogskab, som om det var guddommelig Visdom, han var begavet med, og gav ham sin Datter til Ægte, og alt, hvad han sagde, tog han, som om det kom fra Himlen. Hans Ledsagere lod han i Henhold til sin Vens

Anmodning hænge Dagen efter. Amlet lod, som om han blev fortrydelig over denne Vennetjeneste, som om det var en Uret, der var sket ham, og Kongen gav ham da i Mandebod noget Guld, som han senere lod smelte og hemmelig støbe ind i nogle hule Træstokke.

Da han havde været i England et År, bad han om Lov til at rejse og vendte hjem, og af alle de Skatte, Kongen havde givet ham, tog han ikke andet med end Stokkene med Guldet i. Da han kom til Jylland, afførte han sig sine fine Klæder og aflagde sit høviske Væsen og antog i Steden derfor med Vilje atter de latterlige Lader, han tidligere havde båret til Skue, og da han bedækket med Smuds trådte ind i Hallen, hvor de var ved at holde hans Gravøl, vakte det den største Forbavselse hos alle, at Rygtet altså havde løjet ham død. Deres Forskrækkelse forvandlede imidlertid omsider til Lystighed, og Gjæsterne gjorde Løjer med hverandre. fordi de holdt Gravøl efter ham, som om han var død, og så stod han levende iblandt dem. Da de spurgte ham, hvor hans Stalbrødre var, viste han dem Stokkene, han havde med, og sagde, at her var de begge to, og det er jo ikke så lige at sige, om dette Svar var mest sandfærdigt eller morsomt, thi skjønt de fleste anså det for tåbeligt, var det jo overensstemmende med Sandheden, for så vidt som han i de dødes Sted viste dem den Mandebod, han havde fået for dem. Derpå gav han sig til at hjælpe Mundskjænkene for at få Lystigheden bedre i Gang imellem Gjæsterne og drak dem flittig til, og for at hans side Kjortel ikke skulde hindre hans Gang, bandt han den op med sit Sværd bælte, og Sværdet trak han jævnlige ud af Skeden og sårede sig med dets od i Fingerspidserne, hvorfor nogle af Gjæsterne slog en Jærnnagle igjennem det og Skeden, så at det ikke kunde drages. For så meget tryggere at kunne bane Vejen for sit Anslag skjænkede han flittig for Hirdmændene, fik dem til at tømme det ene Horn efter det andet og overvældede dem alle således med Drik, at de af Drukkenskab ikke kunde stå på Benene og lagde sig til at sove i Borgen og således brugte Gildehallen som Sovekammer. Da han nu så, at de var lette at overløste, og at Lejligheden til at udføre hans Forsæt var kommen, hentede han de Kjæppe, han i sin Tid havde lavet til, frem fra Stedet, hvor han havde forvaret dem, og gik atter ind i Huset, hvor Hirdmændene lå hulter til bulter på Gulvet og brækkede sig, alt medens de sov Rusen ud. Han skar Båndene over, der holdt Tæpperne fast, som hans Moder efter Aftale havde tjældet Hallens Vægge med indvendig, og da de faldt ned over de snorkende Mænd, stak han Kjæppene med Krogene i dem og filtrede det hele så uløselig sammen, at ingen af dem, der lå under det, kunde rejse sig, hvor meget de end anstrængte sig. Derpå stak han ild på Huset, Flammerne tog hurtig til i Styrke, så Ilden bredte sig og snart omspændte hele Borgen og fortærede den med alle dem, der var i den hvad enten de nu stadig lå i dyb Søvn, eller de forgjæves søgte at rejse sig. Derpå gik han ind i Fenges Sovekammer, hvor Kongen var bleven båret ind af sine Mænd, rev Sværdet, der hang ved hans Seng, til sig og hængte sit eget i Stedet for. Så vækkede han sin Farbroder og sagde ham, at hans Hirdmænd var ved at brænde op, og at Amlet var kommen, rustet med sine gamle Kroge og opsat på at tage den Hævn, han havde til gode for sin Faders Drab. Da Fenge hørte det, sprang han ud af Sengen og blev fældet, da han savnede sit eget Sværd og forgjæves søgte at drage det, der hang i dets Sted.

En modig Mand og værdig til et evigt Eftermæle var Amlet, som snildelig gav sig Udseende af at være en Tåbe og ved en beundringsværdig godt påtaget Galskab holdt sin overmenneskelige Kløgt skjult og ikke blot ved sin Snildhed fik bjærget Livet, men også ved dens Hjælp fandt Lejlighed til at hævne sin Fader, så det må stå uafgjort hen, om han ved således snildt at vare sig selv og kjækt at hævne sin Fader lagde mest Mod eller Klogskab for Dagen.

Fjerde Bog

Amlet og Viglet

Efter at Amlet havde fældet sin Stiffader, anså han det, da han frygtede for, at det ikke var sikkert, hvorledes hans Landsmænd vilde dømme om hans Dåd, for rådeligst at skjule sig, indtil han var kommen på det rene med, hvorledes den jævne Almue vilde gå til Værks. Folk i Nabolaget, som om Natten havde set Ildbranden, kom næste Morgen, opsatte på at få at vide, hvorledes det hang sammen, og fandt Borgen sunken i Aske, og da de ransagede den endnu varme Brandtomt, fandt de ikke andet end uformelige Levninger af brændte Lig. Så grådig havde Ilden fortæret alt, at der ikke var Spor at opdage af, hvorledes denne store Ulykke var opstået. Fenges Lig fandtes også med blodige Klæder og gjennemboret af et Sværd. Nogle opfyldtes af åbenlys Harmen, andre af Sorg og nogle af hemmelig Glæde. Nogle græd over deres Herres Død, andre glædede sig over, at der var gjort Ende på det med Broderblod besudlede Voldsherredømme. Således vakte Kongens Død forskellige Følelser hos de tilstedeværende.

Da Amlet så, at Almuen holdt sig rolig, fattede han Mod til at forlade sit Skjul, sammenkaldte dem, om hvem han vidste, at de bevarede hans Fader i trofast Minde, gik frem på Tinge og holdt følgende Tale:

"I gode Mænd, i Fald I sørge over Hardvendels ynkelige Død, kan I ikke sørge over den Ulykke, I her har for Øje. I, siger jeg, som har bevaret eders Troskab imod Kongen, eders Kjærlighed til Landsens Fader, kan ikke sørge derover. I se her en Brodermorder, ikke en Konges Lig. Det var i Sandhed et ganske anderledes sørgeligt Syn, da I så' vor Konge ynkelig myrdet af den skjændigste, jeg vil ikke sige Broder, men Brodermorder. Ja, med tårefulde Øjne så' I Hardvendels sønderhuggede Legeme, hans Lig bedækket med talrige dræbende Sår. Hvem tvivler om, at hans grumme Bøddel berøvede ham Livet for at kunne berøve Fædrelandet dets Frihed? Den samme Hånd gav ham Døden og eder Trællekår. Hvem skulde da kunne være så afsindig at foretrække Fenges Grumhed for Hardvendels Kjærlighed? Husk, med hvilken Livsalighed Hardvendel sørgede for eder, hvor retfærdig han handlede imod eder, hvor ømt han elskede eder. Husk, at I mistede den mildeste Konge, den retfærdigste Fader, og i hans Sted fik en Voldsmand, en Brodermorder, at I blev berøvet eders Ret, at alt blev besudlet, at Fædrelandet blev besmittet med Skjændselsgjerninger, at I måtte bøje eders Nakker under Åget, at den fri Selvbestemmelsesret blev tagen fra eder. Og nu er alt dette forbi, da I se, at dets Ophavsmand ligger på sine Gjerninger, at Brodermorderen har fået Straffen for sine Forbrydelser. Hvilket blot nogenlunde forstandigt Menneske, som ser dette, vil anse det, der er en Velgjerning, for en Uret? Hvem, som er ved sin Fornuft, vil beklage, at Forbrydelsen er kommen over Forbryderens eget Hoved? Hvem vil begræde den blodbestænkede Bøddels Fald eller sørge over den grumme Voldsmands retfærdige Død? Her ser I den, der har øvet denne Dåd. Jeg tilstår, at jeg har taget Hævn både for min Fader og mit Land. Den Gjerning, som det lige så fuldt var eders Skyldighed at gjøre, har jeg gjort. Hvad det sømmede sig for eder at gjøre sammen med mig, har jeg fuldbyrdet alene. Føj hertil, at jeg ingen Hjælper har haft ved denne berømmelige Dåd, ingen har ydet mig en Håndsrækning dertil, skjønt jeg godt ved, at I, om hvem jeg ikke tvivler på, at I har bevaret eders Troskab imod Kongen, eders Kjærlighed til Landsens Fader, gjerne vilde have hjulpet mig i denne Sag, i Fald jeg havde bedet eder derom. Men jeg foretrak at straffe disse Misdædere uden at udsætte eder for Fare, jeg anså det ikke for rigtigt at lade andre lægge Skuldre til denne Byrde, som jeg mente mine egne var stærke nok til at bære. Jeg har holdt de andres Bålfærd, kun Fenges Krop har jeg overladt til eder at brænde, for at

I dog derved kan tilfredsstillende eders Begjærlighed efter en retfærdig Hævn. Skynd eder derfor, rejs et Bål og brænd den ugudelige Krop, steg de vanhellige Lemmer, spred den forbandede Aske, lad den flyve for alle Vinde, ingen Urne, ingen Gravhøj skal gemme de skjændige Rester af hans Ben. Lad der ikke blive Spor tilbage af Brodermorderen, hans fule Krop skal ikke finde noget Hvilested inden for vort Fædrelands Grænser, den skal ikke forpøste Omegnen, hverken Hav eller Land skal besmittes ved at gemme dette forbandede Ådsel. Resten har jeg sørget for, kun dette ene har jeg overladt til eder som en Kjærlighedsgjerning. Det er den Ligfærd, der tilkommer Voldsmanden, således bør Brodermorderen steds til Hvile. Han har røvet Fædrelandet Friheden, hans Aske bør ikke glemmes i dets Skjød.

"Og nu! hvorfor skal jeg rippe op i mine Gjenvordigheder? hvorfor skal jeg opregne mine Ulykker, fortælle om mine Sorger, som I kjender fuldt så godt som jeg selv? Min Stiffader stræbte mig efter Livet, min Moder agtede mig ringe, mine Venner spottede mig, således sled jeg kummerlig Tiden, levede alle mine Dage i Sorg og tilbragte mit Liv i Utryghed, fuld af Frygt og omspændt af Farer. Kort sagt, hele min Levetid har jeg tilbragt på den ynkeligste Måde i den yderligste Modgang. I sukkede tit i Løndom over mig og klagede i eders stille Sind over, at jeg var berøvet min Fornuft, så at min Fader ikke blev hævnnet og Brodermorderen ikke straffet. Det var mig et lønligt Tegn på eders Kjærlighed, at jeg så, at Mindet om Kongemordet endnu levede i eders Sind. Hvem er så klippehård, hvem har et sådant Stenhjærte, at ikke Medfølelse med mine Lidelser må smelte det og Medynk med mine Gjenvordigheder gøre det blødt? I må have Medlidenhed med eders egen Fostersøn, I må røres over mine Ulykker, alle I, som ikke har besmittet eders Hænder med Hardvendels Drab. Forbarm eder også over min ulykkelige Moder, og glæd eder over, at eders fordums Dronnings Vanære er udslettet, hun, som tog sin Husbonds Broder og Morder i Favn og blev tvungen til at give sit Legeme til Pris for en dobbelt Skjændsel. For at dølgge den Hævn, jeg pønsede på, måtte jeg skjule min Forstand, jeg var ikke virkelig vanvittig, men stillede mig kun så an. Under en påtagen Forryktheds Skin arbejdede min Forstand på store Planer. Om den har udrettet noget, om jeg nu endelig har nået Målet, må I afgjøre, jeg overlader til eder at dømme i denne vigtige Sag. Træd Brodermorderens Aske under Fødder, vis eders Foragt for den Mands jordiske Levninger, som besudlede sin myrdede Broders Hustru og bedrev Utugt med hende, som forbrød sig imod sin Herre og Konge og skammelig forråbte ham, som påførte eder det hårdeste Voldsherredømme, berøvede eder Friheden og fjøede Blodskam til Brodermord. Mig, der har fuldbyrdet en så retfærdig Straf, mig, der har arbejdet på en Guderne så velbehagelig Hævn, bør I modtage med ædelt Sind, yde mig den Hyldest, der tilkommer mig, og styrke mig ved at se på mig med milde Øjne. Jeg har aftvættet Fædrelandets Skam, jeg har udslettet min Moders Skjændsel, jeg har omstyrtet Voldsherredømmet, jeg har fældet Brodermorderen, jeg har undgået min Farbroders lumske Efterstræbelser ved at sætte List imod List; levede han endnu, vilde Tallet på hans Forbrydelser voxte fra Dag til Dag. Jeg sørgede over den Uret, der blev øvet både imod vort Fædreland og min Fader, og fældede ham, der herskede grumt over eder og med større Overmod, end det sømmede sig for Mænd at finde sig i. Påskjøn den Velgjerning, jeg har vist eder, ær min Forstand og giv mig Riget, i Fald jeg har fortjent det; I har i mig den Mand, der har gjort eder så stor en Tjeneste, en ikke vanslægtet Arving til min Faders Magt, ikke en Morder, men Rigets lovlige Arvtager og Brodermordets Guderne velbehagelige Hævner. I skylder mig, at I har fået eders Frihed tilbage, at eders Plageånds Herredømme er til Ende, Undertrykkerens Åg afkastet, Brodermorderens Trone omstyrtet, Enevoldsherredømmets Scepter trådt

i Støvet. Jeg har udfriet eder af Trældom, skjænket eder Friheden, gjenoprettet eders Anseelse, hævdet eders Ære, fældet Voldsherskeren og knust Bødlen. Det står nu til eder at gjøre Gjengjæld, I kan selv bedømme, hvad jeg har fortjent, af eders Dannished kræver jeg min Løn".

Ved denne Tale bøjede den unge Mand alles Sind og rørte nogle til Medynk, andre endogså til Tårer, og da deres Sindsbevægelse havde lagt sig, kårede de ham ivrig og enstemmig til Konge, thi alle satte stort Håb til hans Snille, efterdi han med den dybeste Kløgt havde udpønset så stor en Bedrift og fuldført den med så utroligt Arbejde, og mange undrede sig over, at han i så lang en Tid havde kunnet holde så snildt et Anslag skjult.

Da Amllet havde fået alt dette udrettet i Danmark, sejlede han med tre prægtigt udrustede Skibe til England for at besøge sin Hustru og Svigerfader, og han tog i sin Tjeneste og med sig på Toget de skønneste Ungersvende med de herligste Våben, så at, ligesom han før havde været ussel og uanselig i hele sin Optræden, udfoldede han nu i alle Måder stor Pragt, og havde han før lagt Vind på Armod, lagde han sig nu efter Glans og Herlighed. Han havde også ladet sig gjøre et Skjold, på hvilket han havde ladet male ypperlige Billeder, der fremstillede alle hans Bedrifter lige fra hans første Ungdomsdage, og dette Skjold, som han bar ligesom et Vidnesbyrd om sine store og gode Egenskaber, indbragte ham megen Berømmelse. Der så' man afmalt Hardvendels Mord, Brodermorderens Blodskam, den skjændige Farbroder og den tåbelige Brodersøn, de krøgede Kjæppe, hvorledes Stiffaderen fattede Mistanke og Stifsønnen forstillede sig, de Fristelser, han blev ført i, Pigen, der blev sat ud på ham, den gabende Ulv, Roret, de fandt, Klitten, de kom forbi, Skoven, de gik ind i, Bremsen med Avnen, hvorledes Ynglingen forstod Vinket og førte sine Ledsagere bag Lyset ved at favne Pigen på et afsides Sted. Man så' også der afmalt Kongeborgen, Dronningens Sammenkomst med sin Søn, hvorledes Lureren blev dræbt, Liget kogt og kastet i Kulen, hvor Svinene åd det. Man så', hvorledes Amllet opdagede sine sovende Rejsefællers Hemmelighed, skrabede Skriften ud og skrev andet i Stedet, hvorledes han ved Gjestebudet væmmedes ved Maden og Øllet, lastede Kongens Ansigt og Dronningens kejtede Lader, hvorledes Sendemændene blev hængte og Ynglingen holdt Bryllup, hvorledes han sejlede tilbage til Danmark, hvor hans Gravøl holdtes, hvorledes han i sine Rejsefællers Sted fremviste Stokkene, hvorledes han gjorde Tjeneste som Mundskjænk, hvorledes han med Vilje sårede sig i Fingrene med Sværdet, hvorledes der blev rammet en Nagle igjennem det, hvorledes Gjæsternes Lystighed voxede, og Dansen gik vildere og vildere, hvorledes Tæpperne blev kastede over de sovende Mænd og fæstede med Krogene, så de ikke kunde rede sig ud af dem, hvorledes han stak Ild på Huset og brændte Gjæsterne inde, hvorledes Borgen sank sammen fortæret af Ilden, hvorledes han gik ind i Fenges Sovekammer, tog hans Sværd og hængte sit eget ubrugelige i dets Sted, samt hvorledes Kongen faldt for sit eget Sværd i Stifsønnens Hånd. Alt dette havde en dygtig Kunstner afmalet på hans Skjold med den ypperligste Kunstfærdighed, således at Ting og Begivenheder var gjengivne på den livagtigste Måde. Hans Ledsagere havde også, for at tage sig så meget prægtigere ud, guldbelagte Skjolde.

Kongen af England tog imod dem med kongelig Pragt og overmåde venlig. Da de sad ved Måltidet, spurgte han ivrig, om Fenge levede og led vel, og han fik da af sin Svigersøn at vide, at det var til ingen Nytte at forhøre sig om hans Helsen, eftersom han var bleven dræbt, og da han så fremdeles ivrig spurgte om, hvem der var Drabsmanden, fik han at vide, at den, der meldte hans Død, også havde dræbt ham. Da Kongen hørte det, blev han målløs af Forbavselse, thi han vidste med sig

selv, at han i sin Tid havde lovet Fenge at hævne hans Død, de havde nemlig svoret at hævne hinanden. På den ene Side stod hans Æmhed for Datteren og hans Kjærlighed til Svigersønnen, på den anden hans Venskab for Fenge og derhos den dyre Ed, hvormed de gjensidig hellig havde forpligtet sig, og som det vilde være en Skjændsel at bryde. Omsider fik Troskaben imod hans Ed Overtaget, så han ikke ænsede Slægtskabets Bånd, men besluttede at opfylde sin hellige Pligt på sin Svigersøns Bekostning. Men da det også ansås for en Skjændsel at krænke Gjæstevenskabets Love, så' han helst, at en anden udøvede Hævnen i hans Sted, så at det, skjønt han hemmelig var Ophavsmand til Dåden, kunde tage sig ud, som om han var uskyldig. Han skjulte derfor sin Svig og sin Iver efter at komme ham til Livs under et venligt og elskværdigt Væsen, og da hans Hustru nylig var død af Sot, bad han Amlet om at påtage sig en Sendefærd for ham og bejle til en anden på hans Vegne; han var nemlig så glad over hans ypperlige Forstand, sagde han. Rejsen gjaldt Skotland, hvor der var en Dronning, som han var stærkt opsat på at få til Ægte, sagde han. Sagen var, at han vidste, at hun ikke blot af Blufærdighed ikke vilde opgive sin Jomfrustand, men også var så grum og overmodig, at hun ligefrem bar Had til sine Bejlere og straffede hver den på Livet, der søgte at vinde hendes Gunst, så at der ikke var én af hendes mange Friere, der ikke havde måttet bøde med Livet for sin Bejlen.

Skjønt det var et farligt Hverv, der blev pålagt ham, vilde Amlet ikke undslå sig for at påtage sig det, og han gav sig altså på Rejsen, idet han dels stoled på sine egne Folk, dels på dem, Kongen af England gav ham med. Da han var kommen ind over den skotske Grænse og ikke var langt fra Dronningens Borg, gik han ind på en Eng ved Vejen for at lade Hestene bede lidt, og da han frydede sig over Stedets Fagerhed, og en yndig rislende Bæk gav ham Lyst til at sove, lagde han sig til Hvile efter at have stillet Folk på Post, som skulde holde Udkig. Da Dronningen fik Nys herom, sendte hun ti unge Mænd ud for at udspejde, hvem disse fremmede var, og hvad de havde for. En af dem, som var snildere end de andre, skuffede Vagtposterne, sneg sig helt hen til Amlet og listede Skjoldet fra ham, som han havde lagt under sit Hoved, da han lagde sig til at sove, og så forsigtig bar han sig ad, at hverken Amlet eller nogen af de mange andre sovende Mænd vågnede derved, og således kunde han ikke blot bringe sin Dronning Bud, men også sikkert Jertegn. Også Brevet, Amlet havde med, listede han med samme Behændighed op af Buddiken, han forvarede det i. Da han havde bragt Dronningen disse Ting, så' hun nøje på Skjoldet og fandt ud af hele Sammenhængen med de Billeder, der var malede på det, og skjønnede, at dets Ejer, som hun snart kunde vente Besøg af, var den Mand, som med så stor Snildhed havde hævnet sin Faders Død. Hun læste også Brevet, hvori Kongen begjærede hende til Ægte, og da hun var led ved at gifte sig med en gammel Mand, men nok havde Lyst til en ung, slettede hun Indholdet ud og skrev et helt andet Brev fra Kongen af England til hende, så det så' ud, som han selv havde sat sit Navn og sit Segl under, hvad hun havde skrevet; det gik ud på, at han bad hende gifte sig med Overbringeren, og for at Skjoldet kunde tjene til Bekræftelse på Brevet og Brevet til Forklaring af Skjoldet, beskrev hun også i Brevet hans Bedrifter, som hun havde lært at kjende ved at se på Skjoldet. Derpå bød hun Spejderne bringe begge Dele tilbage og lægge dem på deres Plads igjen for således at narre Amlet på samme Måde, som hun havde set, at han havde narret sine Rejsefæller.

Imidlertid havde Amlet opdaget, at Skjoldet var blevet listet bort under hans Hoved, og han lukkede da strax igjen Øjnene og lod, som han sov, for derved at få det tilbage, som han havde mistet, medens han virkelig sov; thi han tænkte, at da Skjelmen var kommen så godt fra det første Skjelmstykke, vilde han så meget snarere komme igjen

og prøve på et nyt. Det tog han da heller ikke fejl i, og da Spejderen kom listende for at lægge Skjoldet og Brevet tilbage, hvor han havde taget dem, sprang han op, greb ham og lod ham binde. Derpå vækkede han sine Ledsagere og begav sig op til Dronningens Borg, hilste hende fra sin Svigerfader og overrakte hende Brevet med hans Segl under. Da Hærmdrude - således hed Dronningen - havde læst det, roste hun i høje Toner Amlets Snildhed og Bedrifter; Fenge havde fået sin velfortjente Straf, sagde hun, og Amlet havde med utrolig Skarpsindighed udført en Gjerning, som man ikke noksom kunde berømme, idet han ikke blot med ubegribelig Kløgt havde udpønset en Plan til at hævne sin Faders Død og sin Moders Skjændsel, men også ved sine prisværdige Bedrifter havde taget Riget fra den, der idelig havde stræbt ham efter Livet. Derfor undrede det hende også, at en Mand af så udmærket Forstand havde kunnet begå en sådan Fejl med Hensyn til sit Ægteskab, at han, hvis Berømmelse næsten overgik alle andre Menneskers, havde fået en så simpel og uanselig Ægtefælle; thi hendes Forældre var trællebårne, om end Lykken havde føjet det så, at de bar kongeligt Skrud, og når det gjaldt om at vælge sig en Hustru, burde en klog Mand ikke se efter Skjønhed, men efter ædel Byrd. Derfor burde den, der rettelig vilde søge sig en Ægtefælle, se på Slægten og ikke lade sig dåre af et smukt Ansigt, som kun er et Lokkemiddel, der tit som en falsk Sminke gjør det af med den oprindelige hvide Lød. Der var imidlertid en, som var hans Jævning i ædel Byrd, og som han kunde få, hun var selv nemlig både så rig og af så fornem Herkomst, at hun kunde være ham en jævnbyrdig Hustru, som han hverken overgik i kongelig Magt og Myndighed eller i Henseende til berømmelige Forfædre, thi hun var Dronning og kunde, hvis hendes Kjønn ikke var i Vejen, godt gå og gjælde for Konge, ja, hvad der var endnu vissere, den, hun værdigede at gjøre til sin Husbond, blev Konge, sammen med sin Hånd skjænkede hun ham Riget; her svarede Kongespiret og Hustruen til hinanden. Heller ikke måtte det regnes for nogen ringe Gunst, at hun, som plejede at skille sig af med sine Bejlere med Sværdet, selv bød ham sin Kjærlighed. Hun bad ham derfor om at lægge Vind på at tækkes hende og give hende sin Tro, idet han mere så' på ædel Byrd end på Skjønhed. Og med de Ord faldt hun ham om Halsen.

Han blev glad over Jomfruens venlige Tale, gjorde Gjengjæld med at kysse og favne hende og sagde, at hendes Vilje var hans. Så blev der gjort Gjestebud, hvortil deres Venner og de skotske Stormænd blev budne, og Brylluppet blev holdt. Derefter drog han med sin Brud til England, og en stor skotsk Hær lod han følge tæt bag efter, for at han kunde betjene sig af den, i Fald man pønsede på Forræderi imod ham. Da han var kommen hjem til England, kom Kongens Datter, som han var gift med, ham i Møde. Skjønt hun havde god Grund til at klage over, at han krænkede hende ved at føre hende sin Slegfred på Halsen, fandt hun det dog uværdigt at lade Hadet til hende få Overtaget over Kjærligheden til sin Husbond, sagde hun, Hun kunde heller ikke være sin Mand så fjendsk, at hun kunde dølge de Rænker, hun vidste man spandt imod ham, thi hun havde i sin Søn et Pant på deres Ægteskab, og Hensynet til ham måtte pålægge hans Moder at elske sin Husbond. "Lad ham hade sin Moders Medhustru", sagde hun, "jeg vil elske hende. Ingen Gjenvordighed skal slukke min Kjærlighed til dig, ingen Avind få Bugt med den, så at jeg ikke åbenbarer, hvad der er udpønset til din Fortræd, og røber de Rænker, jeg har opdaget. Tag dig derfor i Agt for min Fader, efterdi du har søgt din egen Fordel på Sendefærden og omgået hans Ønske, som sendte dig, ved egenmægtig at tilegne dig alt Udbytte deraf". Af denne hendes Tale ser man klarlig, at Kjærligheden til hendes Husbond var stærkere i hende end Kjærligheden til hendes Fader.

Medens hun talte således, kom Kongen af England og tog tilsyneladende på det kjærligste imod sin Svigersøn og bød ham til Gjæstebud for under Skin af Velvilje at skjule den Svig, han pønsede på. Amllet, som jo nu vidste, hvad han bar i sit Skjold, lod sig ikke mærke med, at han følte sig utryg, men tog to Hundrede Ryttere med, trak en Brynje på under Klæderne og efterkom Indbydelsen; thi han vilde hellere udsætte sig for Fare ved at tage imod Kongens forstilte Venlighed end vise den fra sig på en Måde, han kunde have Skam af, i den Grad var det ham i alle Måder magtpåliggende at holde på sin Værdighed. Da han nu kom ridende ind i Porthvælvingen, der havde begge Fløjene åbne, gik Kongen løs på ham og vilde have gjennemboret ham med sit Spyd, hvis det ikke var prellet af på Brynjen. Nu fik han kun et let Sår og red så tilbage til det Sted, hvor han havde pålagt de unge Skotter at vente på ham; derpå sendte han sin ny Hustrus Spejder, som han havde taget til Fange, op til Kongen og lod ham fortælle, hvorledes han hemmelig havde taget Brevet til Dronningen ud af Buddiken, det var forvaret i, så at han skjød Skylden over på Hærmdrude og fuldstændig frikjendte Amllet for at have begået noget Forræderi. Kongen betænkte sig imidlertid ikke på ivrig at forfølge Amllet, der var flygtet, og dræbte største Delen af hans Folk, så da Amllet Dagen efter vilde holde Slag med ham for at bjærge Livet, mistvivlede han om, at han kunde gjøre tilstrækkelig Modstand med den Styrke, han havde. For tilsyneladende at gjøre sin Hær større, end den var, tog han da sine faldne Krigeres Lig, stillede nogle af dem op med Pæle til Støtte, bandt andre fast til store Sten, satte andre op på Heste, som om de var levende, og ordnede dem fuldt rustede, som de var, i Fylking og Slagorden, som om de var rede til at holde Slag, og der var ikke færre på de døde Fløj end i de levendes Skare. Det var et sælsomt Syn, da de døde stod rede til at rykke i Slag, som om de, der alt havde måttet lade Livet, atter skulde til at vove en Dyst, men dette Påfund kom sin Ophavsmand til gode; thi da Solens Stråler spillede på Dødningerne, tog de sig ud som en vældig Hær; Gjøglebillederne af de faldne Krigere bevirkede nemlig, at det så' ud, som om Hæren var lige så mandstærk som før, så at man måtte tro, at det Nederlag, den havde lidt, ikke i mindste Måde havde mindsket den. Da Englænderne så' det, flyede de, inden Kampen var begyndt, og således blev de overvundne af de døde, som de havde overvundet, da de var i Live, og jeg ved ikke, om man skal sige, at denne Sejr mest skyldtes Lykken eller Forstanden. Kongen, som var noget senere til at give sig på Flugt, blev dræbt af de fremstormende Danske. Efter at have vundet denne Seje og gjort et stort Krigsbytte og hærjet i England drog Amllet til Danmark med sine to hustruer.

Imidlertid var Rørik død, og Viglet, som havde taget ved Riget, pinte og plagede med stor Frækhed Amlets Moder på alle Måder og berøvede hende al kongelig Magt og Myndighed, idet han besværede sig over, at hendes Søn ved at bemægtige sig Herredømmet i Jylland havde krænket Lejrekongens Ret, eftersom det tilkom ham at give og fratage, hvem han vilde, sådan Værdighed. Dette tog Amllet med så stor Selvbeherskelse, at han endogså skjænkede Viglet det bedste af det Bytte, hans Sejr havde indbragt ham, og således gjengældte hans Bagvadskelse med Velgjerninger. Men da han siden fandt Lejlighed til at hævne sig, påførte han ham Krig og overvandt ham og blev således fra en hemmelig til en åbenbar Fjende. Fjaler, der var Høvedsmand i Skåne, drev han i Landflygtighed, det hedder sig, at han skal være flyet til et Sted, der hed Undensaker, men som ingen nu om Stunder kjender. Da Viglet, som havde samlet friske Kræfter i Skåne og Sjælland, derpå ved Sendemænd lod ham æske til Kamp, skjønnede han med sin vidunderlige Kløgt, at han var stedt imellem to vanskelige Kår, af hvilke det ene vilde bringe ham Skjændsel, det andet Fare, thi han vidste, at i Fald han tog imod Udfordringen, gik det på Livet løs, og at hvis han

afslog den, var hans Krigerære beskæmmet, men da han, der stadig havde Dyden for Øje, overvejede Sagen, fik dog Ærekjærheden Overtaget, og hans store Attrå efter at vinde Hæder fik Bugt med Frygten for at lide et Nederlag, at han ikke ved frygtagtig Sky for Døden skulde sætte den sikre Ærens Glans, han havde vundet, over Styr. Han skjønnede også, at der næsten er lige så stor Forskjel på et uhæderligt Liv og en herlig Død som på Ære og Skjændsel. Men Hærmdrude elskede han så højt, at han nærrede større Bekymring for hendes tilstundende Enkestand end for sin egen Død og gjorde sig al Umag for at finde et nyt Giftermål til hende, inden han drog i Krig, hvorfor Hærmdrude erklærede, at hun havde Mands Mod og Hjærte og højt og helligt lovede, at hun ikke engang vilde skilles fra ham i Kampens Hede; det var en ussel kvinde, sagde hun, der var bange for at følge sin Husbond i Døden. Dette sjældne Løfte holdt hun dog kun dårligt, thi da Amlet i Jylland var falden i Slaget ved Viglet, overgav hun sig til ham og lod ham tage hende i Favn. Således gjør Lykkens Ustadighed det af med alle Kvindeløfter, Tidernes Omskiftelse gjør dem til intet, og tilfældige Omstændigheder svækker Kvindens Troskab, der altid står på svage Fødder. Ligesom hun er hurtig til at love, er hun sen til at holde sine Løfter. Hun lader sig lokke og hilde af sine Lyster, og glemmende det forbigangne giver hun sig stadig med åndeløs Begjærlighed til hovedkulds med Griskhed at hige efter noget nyt.

Sålunde omkom Amlet, som, hvis Lykken havde været ham lige så huld, som Naturen havde været gavmild imod ham, vilde være bleven Guderne lig i strålende Glans og ved sine herlige Egenskaber have overgået Herkules i Bedrifter. Hans Grav vises i Jylland på en Mark, som bærer hans Navn. Viglet døde af Sot efter i Fred og Ro at have stået for Styret i mange År.

Vermund og Uffe

Efter Viglet fulgte hans Søn Vermund. Han levede i lange Tider i den største Tryghed, medens Landet nød en langvarig lykkelig Freds Velsignelser. I sin Ungdom fik han ingen Børn, men på hans gamle Dage, da han havde levet så mange År uden Afkom, var Lykken ham så god at skjænke ham en Søn, der blev kaldt Uffe. Han overgik alle sine Jævnaldrende i Størrelse og Førlighed, men gik i sin tidlige Ungdom for at være så sløv og tåbelig, at han syntes helt uskikket til at tage Vare både på sine egne og Landets Sager; han plejede nemlig i sin Opvæxt hverken at lege eller på anden Måde more sig og var så ligegyldig for alt, hvad der ellers fornøjer Menneskenes Børn, at han aldrig lukkede Munden op, og at man aldrig så' et Smil på hans Læber. Men var han anset for dorsk i Ungdommens Dage, fik han siden den Foragt, man nærrede for ham, til at slå om til Berømmelse, og lige så stort et Drog han havde været, lige så lysende et Forbillede blev han i Henseende til Klogskab og Tapperhed. I Betragtning af hans Dvaskhed lod hans Fader ham ægte en Datter af Frovin, Jarlen i Slesvig, fordi Svogerskabet med denne udmærkede Mand kunde blive ham til den største Nytte, når han en Gang skulde stå for Styret. Frovin havde også to unge Sønner med de herligste Anlæg, Kette og Vig, hvis ypperlige Egenskaber Vermund gjorde Regning på ikke mindre end Faderens skulde komme hans Søn til gode i Fremtiden.

På den Tid herskede i Sverige en Konge ved Navn Adils, en navnkundig og tapper Mand. Efter at han hårdt havde hjemsøgt sine Naboer vidt og bredt med Krig, lagde han sig med største Iver efter adskillige nye Ting for ikke ved Ro og Lediggang at sætte den Berømmelse til, han havde vundet ved sin Tapperhed. Således havde han blandt andet for Skik hver Dag at gå alene ud iført sin prægtige Rustning, dels fordi han på Krigsvæsenets Område ikke kjendte noget herligere end stadig at omgås med Våben, dels for at vinde yderligere Berømmelse ved den Idræt. Det var for Resten lige så meget Selvtillid som Ærgjerrighed, der drev ham dertil, thi han mente, at der ikke var den Ting i Verden, som var så grum, at han havde nødig at være bange for, at den skulde knække hans Mod, i Fald han mødte den.

Adils satte med sin Hær over til Danmark og stævnede Frovin til Slag i Slesvig, og da der var faldet mange på begge Sider, hændte det, at de to Høvdinger tørnede sammen, og Slaget blev da fortsat som en Tvekamp, idet de ved Siden af det Udfald, Kampen i sin Helhed fik, også vilde afgjøre Sagen ved en Tvekamp, thi de var begge lige ivrige efter at få det afgjort på denne Måde, for at de kunde vise, hvad de duede til ved egne Kræfter uden deres Folks Hjælp. Enden blev, at Adils, efter at de havde givet hinanden mange Hug, sejrede og fældede Frovin, hvorpå han splittede og tilintetgjorde Danskernes Skarer og således til sin særlige Sejr over Frovin føjede en almindelig Sejr over hans Hær. Derpå drog han tilbage til Sverige, hvor han ikke blot lod Frovins Død afmale blandt sine øvrige tapre Bedrifter, men også fik for Skik at prale af den, så han ved sit Ordgyderi satte den Hæder til, han havde vundet ved denne Bedrift, thi det tager sig stundom nok så smukt ud beskedent at tie om sin Tapperhed som at bralle op om den.

Vermund tildelte Frovins Sønner den samme Værdighed, som deres Fader havde haft, og viste således sin for Fædrelandet faldne Vens Børn sin Gunst, som billigt var. Dette bevægede Adils til atter at påføre Danmark Krig. Han kom derfor igjen, dreven af den Selvtillid, den forrige Dyst havde givet ham, og det var ikke nogen lille Hær, han havde med, men hele Sveriges kampføre Styrke, som om han vilde bemægtige sig hele Danmarks Rige. Dette lod Frovins Søn Kette sin Høvidsmand Folke melde Vermund, som den Gang opholdt sig på Jellinggård. Folke traf Kongen ved Måltidet

sammen med hans Venner og forrettede strax sit Ærind og opmuntrede dem ved at sige, at nu var den Krig for Hånden, som de så længe havde attrået, nu kom den af sig selv Vermunds Ønske i Møde, eftersom der nu bød sig en Lejlighed til at slå Fjenden, og han havde det i sin Magt, i Fald han ønskede det, at vinde en fuldkommen Sejr. Det var derfor en stor og uventet Lykkens Gunst, Kongen længe havde sukket efter, der skjænkedes ham ved det, som nu var sket. Adils var nemlig kommen med en utallig Hob Svenskere, som om han på Forhånd var ganske vis på Sejr, og da der ingen Tvivl kunde være om, at Fjenden vilde foretrække at dø fremfor at fly, tilbød der sig ved denne Krig en gunstig Lejlighed til at hævne det Nederlag, de nylig havde lidt.

Vermund sagde, at han havde røgtet sit Hverv som Sendemand som en flink og kjæk Mand, og bød ham slå sig ned lidt og kvæge sig ved et Måltid Mad, eftersom det ikke var godt at rejse fastende. Da han svarede, at han ikke havde Stunder til at spise, sagde Kongen, at han i alt Fald skulde slukke sin Tørst, og da han havde gjort det, bød Kongen ham beholde Guldbægeret, han havde drukket af, thi når man er træt og varm af at gå er det nemmere at drikke af et Bæger end af den hule Hånd, og det smager også bedre, end når man må hjælpe sig med Hånden. Den unge Mand blev glad både over den anselige Gave og over de venlige Ord, der fulgte med, og aflagde det Løfte, at før vilde han drikke lige så stort et Mål af sit eget Blod, end Kongen skulde se ham vende Ryg i Slaget. Vermund sagde, at så kjækt et Løfte var fuldt Vederlag, og havde endnu mere Glæde af at have givet ham Gaven end Folke af at have fået den. Han fik da også Syn for Sagn, at han ikke havde haft mere af Munden, end han stod ved i Slaget; thi da det var i Gang, og de forskellige Skarer stormede løs på hverandre, hændte det, at Folke og Adils tørnede sammen og en stakket Stund kæmpede med hinanden. Det gik Svenskerne ilde, og de gav sig på Flugt ligesom deres Høvding. Adils blev nemlig også såret og flyede til sine Skibe. Da Folke nu mødig og tørstig af sine Sår og det Arbejde, han havde haft, og ikke mindre tørstig af Heden end af Anstrængelsen havde opgivet at forfølge Fjenden, samlede han sit eget Blod op i sin Hjælm og drak det for at læske sig, og sålunde ydede han rigeligt Vederlag for Bægeret, han havde fået af Kongen. Da Vermund hændelsesvis kom til og så' det, roste han ham i høje Toner, fordi han havde holdt sit Løfte. Folke svarede, at store Løfter burde man altid holde, og ved disse Ord priste han jo selv sin Dåd lige så højt som Vermund.

Da Danskerne nu, som det plejer at gå efter et Slag, havde afført sig deres Rustninger, og, medens de hvilede sig, talte om forskellige Ting, sagde den slesvigske Jarl Kette, at det højlig undrede ham, at Adils havde set sit Snit til at slippe bort, da der dog var så mange Ting, der hindrede ham deri, så meget mere, som han havde været første Mand i Slaget og den sidste til at fly og derhos var den af alle Fjenderne, som det lå Danskerne mest på Sinde at få fældet. Hertil svarede Vermund, at han måtte vide, at der i enhver Krigshær er fire Slags Krigere. Den første er dem, der holder til Råde med deres Tapperhed, slår drabelig løs på dem, der står dem imod, men undser sig ved at forfølge de flygtende; det er nemlig Folk, som ved lang Tids Øvelse i Krigsvæsenet har erhvervet sig sikkert Ry for Tapperhed og som ikke sætter deres Ære i de overvundnes Flugt, men i at overvinde dem, det gjælder om at overvinde. Så er der en anden Slags Krigere, som stoler på deres Mod og Legemsstyrke, men ikke kjender det ringeste til Barmhjærtighed, de hugger med lige så grumt Raseri løs på Fjendens Ryg som på hans Bryst; det er nemlig Folk, som henrevne af ungdommelig Hidsighed higer efter at indivi deres Krigerbane ved Heltebedrifter, Folk, som både deres Ungdom og deres Ærgjerrighed sætter i Fyr og Flamme, og som med lige stor Sorgløshed giver sig i Kast med, hvad der er ret, og hvad der er uret. Den tredje Slags er dem, som står og trykker sig midt imellem Angst og Skam, som Angsten hindrer i at gå frem, og som for Skams

Skyld ikke tør gå tilbage; det er Folk af fornem Herkomst, men det er også det eneste, de udmærker sig ved, de tæller med i Fylkingen, men styrker den ikke og gør ikke Fjenden mere Fortræd med deres Våben end med deres Skygger, så de er kun med i Flokken for et Syns Skyld; da de med Tiden skal arve store Midler og mere udmærker sig ved deres Herkomst end ved Mod, gjør deres forventede Velstand dem opsatte på at bjærge Livet, og det driver dem til at blive fejge i Steden for at lægge sig efter, hvad stort og ædelt er. Så er der endelig nogle, der blot giver sig Udseende af at slås, men som i Virkeligheden ikke gjør det, de holder sig i de bageste Rækker og er de første til Flugt og de sidste til Kamp; de sikre Tegn på Frygt røber deres Ynkelihood, de søger stadig med Flid at slippe bort fra det hele og slæber sig frygtsomt og sendrægtig af Sted efter de kæmpende. Dette må man anse for Grunden til, at Kongen kunde redde sig ved at fly, thi han blev ikke forfulgt af den første Slags Krigere, der ikke lægger an på at hindre de overvundne i at fly, men blot på at sikre Sejren og derfor slutter sig tæt sammen i Fylkingerne for at danne et tilstrækkeligt Værn om den nyvundne Sejr, så at den kan blive fuldstændig afgørende. Den anden Slags Krigere, der er opsatte på at hugge ned for Fode alt, hvad der kommer på deres Vej, har ladet Adils slippe uskadt, ikke af Mangel på Mod, men på Lejlighed, det har ikke skortet dem på Dristighed til at gjøre ham den Fortræd, de kunde, men de har ikke set deres Snit dertil. Den tredje Slags Folk, som, medens Slaget står på, tripper forskrækkede omkring og hindrer deres egne Stalbrødres Fremgang, har, selv om de har haft Lejlighed til at gjøre Kongen Fortræd, ikke haft Mod til at prøve derpå. Sålunde gjorde Vermund Ende på Kettes Forundring og sagde, at det virkelig var af de Grunde, han havde anført, at Adils havde bjærget sig.

Adils flyede nu hjem til Sverige, hvor han gjorde umådeligt Væsen af, at han havde dræbt Frovin, og uafladelig brovtede af denne Bedrift, ikke fordi han tog sig det Nederlag let, som han havde lidt, men for ved at tale om sin tidligere Sejr at bøde på den Sorg, hans Flugt i det sidste Slag voldte ham. Herover blev Kette og Vig, som rimeligt var, opbragte, og de tilsvor da hinanden, at de vilde hævne deres Fader, men da de mente, at de ikke kunde gjøre det ved ligefrem at påføre Adils Krig, iførte de sig en lettere Rustning, drog alene til Sverige og gik ind i en Skov, hvor de af Rygtet havde hørt, at Kongen plejede at færdes uden Ledsagere, og der gjemte de deres Våben. Da de nu under Foregivende af, at de var Rømningsmænd, havde talt en stakket Stund med Adils, og han spurgte dem, hvor de havde hjemme, svarede de, at de var fra Slesvig, og at de var dragne hjemmefra for et Drabs Skyld. Kongen troede, at det Drab, de talte om, var et, de havde begået, og anede ikke, at det var et, de havde svoret at begå; de var nemlig opsatte på at føre ham bag Lyset med dette træske Svar, da han frittede dem, så at de sandfærdige Ord, de sagde, bragte ham i Vilderede og gav ham et falsk Indtryk ved, at Sandheden skjultes under det, de fortav; thi i gamle Dage holdt fornemme Folk det for det værste, de kunde gjøre, at lyve. Så sagde Adils, at han gad vide hvem Danskerne holdt for var Frovins Banemand, hvortil Kette svarede, at man ikke tilfulde vidste, hvem Æren for denne store Bedrift måtte tilskrives, så meget mere som det var vitterligt for alle, at han faldt i Slaget. Det var ingen Nytte til, sagde så Adils, at tilskrive andre Frovins Drab, thi han havde selv fældet ham i Tvekamp. Derpå spurgte han, om Frovin havde efterladt sig Afkom, og da Kette svarede, at der var to Sønner efter ham, sagde han, at han havde stor Lyst til at vide, hvor gamle og hvor store de var. Kette sagde da, at de på det nærmeste var af deres Størrelse og Førlighed og også lige gamle med dem. "Hvis de havde deres Faders Mod og Manddom", sagde Adils, "måtte jeg belave mig på en hård Dyst". Derpå spurgte han, om de tit talte om deres Faders død, hvortil Kette svarede, at det jo ingen Nytte var til at tale om, hvad

der ikke kunde ændres, og at blive ved at besvære sig over en Ulykke, der ikke kunde rådes Bod på, med hvilke Ord han gav til Kjende, at man ikke bør foregribe sin Hævn med Trusler.

Da de så', at Kongen hver Dag gik ene ud for at øve sine Kræfter, tog Brødrene deres Våben og fulgte efter ham. Da Adils så' dem, blev han stående, fordi det tyktes ham uhæderligt at fly for dem, når de trængte ind på ham. Da de nu sagde, at de kom for at hævne Frovin, som han havde dræbt, så meget mere som han så hovmodig brovtede af, at han havde været ene om det, sagde Adils, at de skulde tage sig i Agt for, at de ikke for at søge Hævn med tåbelig Dumdristighed indlod sig på en Kamp, som deres Kræfter ikke forslog til, og at de ikke i deres Iver efter at fælde en anden selv kom til at bide i Græsset og af overilet Begjærlighed efter Hæder forspildte de herlige Gaver, Naturen havde skjænket dem. De burde derfor skåne deres håbefulde Ungdom og ikke letsindig styrte sig i Døden. De burde tillade ham at give Mandebod for deres Faders Drab og anse det for en stor Ære at få Ord for at have tvunget en Høvding som ham til at give Bod og så at sige at have skræmmet ham dertil; for Resten sagde han ikke dette, fordi han var bange, men fordi han ynkedes over deres Ungdom. Hertil svarede Kette, at det ingen Nytte var til, at han spildte Tiden med al den Snak og søgte at dæmpe deres Attrå efter så retfærdig en Hævn ved at love dem Penge; han bød ham gå frem og kæmpe med ham på Tomandshånd, i Fald han duede til noget; thi han vilde selv stole på sine Kræfter og ikke have Hjælp af sin Broder, for ikke at få det Vanry på sig, at Kampen var ulige. Som det jo nemlig er ubilligt, at to kæmper mod èn, holdt de gamle det for en Skjændsel, og en Sejr, der blev vunden på den Måde, fik man ingen Ros for, den ansås snarere for at bringe Vanære end Hæder; thi at to overvandt èn, holdtes for en let Sag og en stor Skam. Adils var imidlertid så overmodig, at han opfordrede dem begge til at gå imod ham på èn Gang; da han ikke kunde få dem til at opgive deres Lyst til at slås, sagde han, vilde han mage det så for dem, at de kunde slås nogenlunde trygt. Kette afviste dog bestemt denne Skånsomhed og sagde, at han hellere vilde dø end tage imod den, fordi han mente, at den Måde at slås på, som Adils tilbød, vilde blive regnet ham til Last. Da han nu hidsig angreb Adils, vilde denne føre Kampen lemfældig og hug blot ganske lempelig med Sværdet på hans Skjold og tænkte mere på blot at bjærge sig end på at forsvare sig, så det havde Fynd og Klem. Da dette havde varet en stakket Stund, opfordrede han ham igjen til at tage Broderen til Hjælp og sagde, at han ikke havde nødig at skamme sig ved at søge Bistand hos en anden, han så' jo, at han ikke var Mand for ene at fuldføre sit Forsæt. Da Kette stadig sagde Nej, sagde Adils, at så vilde han ikke skåne ham længere, og det var ikke tomme Trusler, thi nu angreb han ham af al Magt. Kette tog imidlertid imod ham med så vældigt et Hug, at hans Hjælm kløvedes, og han fik et Sår i Hovedet. Opbragt herover - thi Blodet strømmede ud af Issen på ham - gav han Kette det ene vældige Hug efter det andet, så han sank i Knæ. Dette kunde Vig, som tænkte mere på sin Kjærlighed til Broderen end på Skik og Vedtægt, ikke holde ud at se på, han satte sin Skamfølelse til Side for Hensynet til Broderen og anfaldt Adils, idet han foretrak at skjærme Broderen i hans Afmagt for at stå ledig og se til, hvilket han imidlertid havde mere Skam end Ære af, idet han ved at komme Broderen til Undsætning overtrådte Lovene for Tvekamp og derfor mere var ham til Nytte end til Ære med sin Hjælp, da han på den ene Side gav efter for sin Kjærlighed til Broderen, på den anden Side pådrog sig Vanære. Således fik de med større Hast end Hæder Bugt med Adils, og for at gjøre det almindelig bekjendt, huggede de Hovedet af ham, hængte Liget over en Hest og førte det ud af Skoven til den nærmeste Landsby, hvor de overgav det til Byfolkene og sagde, at det var Frovins Sønner, der havde hævnnet deres Faders Død på Svenskekongen. Da de kom hjem

til Danmark og meldte denne Sejr, tog Vermund imod dem med stor Ære, idet han mente, at det var en såre nyttig Gjerning, de havde gjort, og mere så' på den Ære, det var at have fældet en sådan fjende, end på det Vanry, de havde pådraget sig, og ikke holdt det for en Skam, at de havde dræbt Voldsmanden; men det blev et Mundheld udenlands, at Adils' Bane brød gammel Kæmpevane.

Da Vermund af Ælde mistede Synet, sendte Sachserkongen, som mente, at Danmark nu var hovedløst, Bud til ham, at han skulde overlade ham Styrelsen af Riget, som han nu på Grund af sin Alder ikke var tjenlig til at styre, for at hans alt for langvarige Herskesyge ikke skulde gjøre det både lov- og værgeløst. Hvorledes skulde den vel kunne regnes for Konge, hvis Ånd var omtåget af Alderdom, og hvis Syn i lige så høj Grad var formørket af Blindhed. I Fald han vægrede sig og havde en Søn, der turde gå i Tvekamp med hans, skulde han gå ind på, at den, der gik af med Sejren, fik Riget, men hvis han afviste begge disse Forslag skulde han få at mærke, at han ikke vilde lade det blive ved Formaninger, men sætte sin Vilje igjennem med Våben, så at han tvungen skulde komme til at give ham, hvad han ikke vilde give ham frivillig. Da Vermund hørte dette, sukkede han dybt og svarede, at det var en stor Skam at smæde ham for hans Alderdom, da han ikke havde pådraget sig den Ulykke at blive gammel ved i sin Ungdom fejgt at sky Kamp, og ikke mindre utilbørligt var det at laste ham for hans Blindhed, eftersom den Lyde for det meste følger med Alderdommen, det var en Ulykke, man snarere burde ynke end håne ham for. Med større Ret kunde man lægge Sachserkongen til Last, at han ikke, hvad der havde sømmet sig bedre, hellere afventede en gammel Mands Død end krævede Riget af ham, eftersom det var bedre at blive en død Mands Efterfølger end at plyndre ham, medens han var i Live. Men for at han ikke skulde få Ord for som en gal Mand at afstå sin gamle Friheds Herlighed til en fremmed Magt, vilde han selv tage imod Udfordringen. Hertil svarede Sendemændene, at de vidste, at deres Konge vilde holde det for en Tort at kæmpe med en blind Mand, eftersom en så latterlig Kamp snarere vilde blive anset for en Skam end for en Hæder; det sømmede sig bedre, at begge Kongers Ætlinger afgjorde Sagen. Da Danskerne ved at høre dette blev ganske målløse og i deres Bestyrtelse ikke vidste, hvad de i en Hast skulde svare, trådte Uffe, der tilfældigvis var til Stede, frem og bad, som om han efter at have været stum pludselig havde fået Mæle, sin Fader om Lov til at give Svar på Tiltale. Da Vermund nu spurgte, hvem det var, der havde bedt om Lov til at tale, og hans Hirdmænd svarede, at det var Uffe, sagde han, at det var nok, at fremmede i deres Hovmod drev Spot med hans Ulykke, hans egne burde ikke således håne ham; men Hirdmændene blev ved at forsikre, at det virkelig var Uffe, og Kongen sagde da, at hvem han så end var, skulde det stå ham frit for at sige, hvad han havde på Sinde. Uffe sagde da til Sachserne, at det tjente til intet, at deres Konge krævede Riget, thi det havde såvel sin egen Konge som tapre Mænds Våben og Snille til Værn. Desuden havde Kongen også en Søn, der var Arving til Riget, og han vilde lade dem vide, at han ikke blot vilde kæmpe med deres Konges Søn alene, men samtidig med en hvilken som helst af deres gjæveste Landsmænd, han vilde tage med. Da Sendemændene hørte det, gav de sig til at le, idet de holdt hans Ord for tom Pral. Stedet og Tiden for Kampen blev dog ufortøvet fastsat, men alle de, der var til Stede, undrede sig højlig over, at Uffe så uventet havde talt og udæsket Sendemændene, og vidste ikke, hvad de mest skulde undres over, at han havde talt, eller at han havde talt så frejdig.

Da Sendemændene var dragne bort, roste Vermund den, der havde svaret dem, fordi han havde lagt så stor Tillid til sit Mod for Dagen, at han havde udæsket ikke én, men to, og sagde, at han hellere vilde afstå Riget til ham, hvem han så var, end til en overmodig Fjende, men da alle vidnede, at det virkelig var hans Søn, der med ophøjet

Selvtillid havde givet et stolt Svar på Sendemændenes hovmodige Tiltale, bød han ham komme nærmere, for at han ved at føle på ham med Hænderne kunde overtude sig om, hvad han ikke kunde se med sine Øjne. Efter at han omhyggelig havde befølt ham og af Lemmernes Størrelse og Former havde skjønnet, at det var hans Søn, begyndte han at fæste Lid til, hvad de sagde, og spurgte ham, hvorfor han med største Flid havde skjult sin herlige Stemme og i hele sin Levetid givet sig ud for målløs og afholdt sig fra alt Samkvem, hvortil der kræves Tale, så at man måtte tro, at han fuldstændig manglede Mæle og var stum fra Fødselen af. Hertil svarede Uffe, at det hidtil havde været ham nok, at hans Fader førte Ordet, og at han ikke havde haft nødig at bruge sit Mæle før nu, da han mærkede, at hans Landsmænds Sindighed blev bragt i Knibe af fremmedes Mundkådhed. Da Kongen fremdeles spurgte, hvorfor han havde udæsket to i Steden for én, svarede han, at han havde foretrukket den Kampmåde for ved en enkelt Mands Dåd at udslette den Tort, det var for Danskerne, at der havde været to om at fælde Adils, og for ved en ny Prøve på Tapperhed at aftvætte den gamle Skamplet; således burde den Skjændselsdåd bringes i Glemme ved en ny Hæder. Vermund sagde, at det var vel betænkt alt sammen, og bød ham øve sig i Våbenbrug, som han havde lagt sig alt for lidt efter. Da der nu blev bragt Våben, viste det sig, at han var for før til at kunne bruge andres Brynjer, de var alle for snævre til hans brede Bryst, så han sprængte Ringene, og der var ikke en at finde, som passede ham. Til sidst, da han ved sit Legemes voldsomme Bevægelser også sprængte sin Faders Brynje, bød Vermund, at den skulde skæres op i venstre Side og spændes sammen, det gjorde ikke så meget, sagde han, at den gabede i den Side, hvor Skjoldet dækkede ham. Han bød ham nu med største Omhu vælge sig et Sværd, som han trygt kunde bruge. Der blev bragt adskillige, men så snart Uffe tog om Fæstet og prøvede dem, brast de alle, der var ikke ét iblandt dem, som var så stærkt, at det ikke sprang i Stumper og Stykker, første Gang han svang det. Kongen havde imidlertid et Sværd, som hed Skrep og var så ualmindelig hvast, at det med ét Hug kløvede, hvad det skulde være; der var ikke den Ting, som var så hård, at den kunde stå sig for dets Egg. Men da Vermund mistvivlede om, at hans Søn vilde blive til noget, havde han gravet det dybt ned i Jorden for ikke at efterlade det til andre, eftersom han ikke undte nogen anden det. Da de nu spurgte ham, om han ikke havde et Sværd, der passede til Uffes Kræfter, sagde han, at han havde et, som passede, hvis han blot kunde finde det Sted, hvor han i sin Tid havde gravet det ned. Han bød dem føre ham ud på Marken, og ved hele Vejen at spørge sig for hos dem, der ledede ham, fik han omsider Kjending på Stedet, lod Sværdet grave op og gav sin Søn det. Da Uffe så, hvor medtaget det var af Rust ved at have ligget så længe i Jorden, tvivlede han om, at det duede, og spurgte, om han ikke skulde prøve det ligesom de andre; det var altid bedst at prøve et Sværd, før man skulde bruge det, sagde han, men Vermund svarede, at hvis det også sprang i Stykker, når han svang det, var der intet, der var stærkt nok til hans Kræfter, så det var bedst at lade være, da man ikke kunde vide, hvorledes det vilde gå.

Da den aftalte Tid kom, begav de sig til Kamppladsen. Det var en Holm i Floden Ejderen, som man kun til Skibs kunde komme over på. Uffe begav sig ene derover, Sachserkongens Søn havde en vældig Kæmpe med; på begge Flodens Bredder var der fuldt af Mennesker, som var ivrig opsatte på at se, hvad der skulde gå for sig. Medens nu alle stod og stirrede over på Holmen, satte Vermund sig ud på Broens yderste Ende; det var nemlig hans Agt at kaste sig i Floden, hvis det fjøede sig så, at Uffe blev overvunden; thi han vilde hellere følge ham i Døden end opleve den Sorg at se sit Land gå til Grunde. Begge de unge Sachser angreb nu Uffe, men da han ikke stolede på sit Sværd, bødede han blot for Huggene med Skjoldet og besluttede

tålmodig at føle sig frem for at komme på det rene med, hvem af dem han især burde tage sig i Agt for, for at han i alt Fald kunde gjøre det af med ham med èt hug. Vermund, som troede, at den Tålmodighed, hvormed han tog imod deres Hug, kom af Svaghed, rykkede lidt efter lidt længere ud på Broens skrå Kant for, i Fald Sønnen fik sin Bane, at søge Døden ved at styrte sig ud, men Lykken holdt sin Hånd over den gamle Mand, der elskede sin Søn så højt. Uffe opfordrede nemlig Kongesønnen til at angribe ham med større Iver og øve en udmærket tapper Bedrift, der svarede til hans høje Herkomst, for at ikke hans Stalbroder, der var af ringe Byrd, skulde få Ord for at overgå ham i Tapperhed, og dernæst bad han Kæmpen, for at prøve hans Mod, om kjækt at følge sin Herre efter og formanede ham til ved herlig Våbendåd at vise sig verdig til den Tillid, Kongesønnen havde vist ham ved at vælge ham alene frem for alle andre til Stalbroder i Kampen. Kæmpen kunde for Skams Skyld ikke andet end efterkomme Opfordringen og rykkede ham nærmere på Livet, hvorpå Uffe hug ham tværs over med sit første Hug. Da Vermund hørte det, kom der Liv i ham, det kunde han høre var hans Søns Sværd, sagde han, og spurgte, hvor på Lav det drabelige Hug havde ramt, hvortil hans Hirdmand svarede, at Uffe ikke havde ramt noget enkelt Sted, men hugget hele Karlen lige tværs over, og så rykkede Vermund bort fra Kanten og satte sig længere ind på Broen, thi nu var han lige så opsat på at leve, som han før havde været på at dø. Nu opfordrede Uffe, som nok gad gjøre det af med den anden fjende på samme Måde som med den første, med kraftige Ord Kongesønnen til at hævne sin Stalbroder, der var gået i Døden for ham, ved at fælde hans Banemand som et Sonoffer for hans Drab. Da han nu blev nødt til at efterkomme hans Opfordring og rykkede nærmere, udsøgte Uffe sig omhyggelig et Sted, hvor han vilde føre sit Hug, og da han var bange for, at Sværdeggen var for spinkel i Forhold til hans Kræfter, vendte han den anden Side til og hug ham midt over. Da Vermund hørte det, sagde han, at nu hørte han for anden Gang Lyden af Skrep, og da det blev sagt ham, at nu havde hans Søn fældet begge Fjenderne, brast han i Gråd af overstrømmende Glæde og udgjød således i Fryd de Tårer, Sorgen ikke havde kunnet afpresse ham. Medens Sachserne opfyldte af Sorg og Skam under bitre Klager holdt deres Kæmpers Ligfærd, modtog Danskerne Uffe med Jubel. Således blev Skammen over Adils' Død udslettet ved Sachsernes Beskæmmelse.

Da Sachsenland således var kommet under Danmark, kom Uffe, som man havde troet ikke engang var Mand for tilbørlig at herske over ét Land, til at stå for Styret i begge Riger efter sin Fader. Adskillige kalde ham Olaf, og på Grund af sin Sagtmodighed fik han Tilnavnet den Spage. Hans senere Bedrifter er ved Forfædrenes Forsømmelighed ikke bleven tilbørlig optegnede, men det må antages, at de er bleven ypperligere og ypperligere, efter at han havde gjort så berømmelig en Begyndelse. I Anledning af den korte Omtale af hans Bedrifter vil jeg gjøre opmærksom på, at vort Lands Fattigdom på Skribenter har unddraget vore berømmelige Mænd meget af den Hæder og Ihukommelse, de havde Krav på. Havde Lykken føjet det så, at Latinen allerede i gamle Dage havde været i Brug i vort Land, vilde vi nu have haft utallige Bøger om danske Mænds Bedrifter at læse i.

Dan II og Huglet

Uffe blev efterfulgt af sin Søn Dan, som efter at have ført Krige i fremmede Lande og ved talrige Sejre udvidet sit Herredømme fordunklede den Hæderens Glans, han havde opnået, ved hæslig Hoffærdighed og vanslægtede således fra sin berømmelige Faders ædle Sind, at ligesom denne udmærkede sig frem for andre ved sin Sagtmodighed, foragtede han alle andre, opblæst af Hovmod og Indbildskhed. Han satte også de Skatte, han havde arvet efter sin Fader, såvel som dem, han selv havde gjort til Bytte i fremmede Lande, skammelig over Styr, idet han bortødslede de Midler, han burde have brugt til at vedligeholde sin Krones Glans med. Således kan Børn undertiden vanslægte fra deres Forfædre og blive ligesom Skiftinger. Efter ham kom Huglet, der i et Søslag skal have fældet to svenske Voldsmænd, Hømod og Høgrim.

Frode II

Efter Huglet fulgte Frode kaldet den Stærke, hvilket Tilnavn han svarede til både i Henseende til Legeme og Sjæl. Efter i Krig at have fældet ti norske Jarler begav han sig til den Ø, der siden fik Navn efter ham, for til sidst at angribe selve Kongen af Norge, som hed Froger og udmærkede sig ved to Ting, idet han var ikke mindre navnkundig for Tapperhed end for Rigdom; han bragte sit Rige i stor Anseelse ved ridderlige Øvelser og var lige så fremragende ved Legemsidrætter som i Henseende til Værdighed. Han var, efter hvad nogle siger, en Søn af Odin, og da han bad de udødelige Guder om at skjænke ham en Gunst, lovede de ham, at han kun skulde kunne overvindes af den, der, medens Kampen stod på, kunde tage Støvet under hans Fødder op med sin Hånd. Da Frode hørte, at Guderne havde begavet ham med sådan Styrke, udæskede han ham til Tvekamp for at prøve, hvad List formåede over for denne Gudernes Gave. Han lod nemlig til at begynde med, som om han ikke forstod sig på Krigsvæsen, og bad ham, som han vidste ved Øvelse og Erfaring var dreven deri, om at undervise ham. Froger glædede sig over, at hans Fjende ikke blot anerkjendte ham som sin Mester, men endogså bad ham om Vejledning, og sagde, at det var forstandigt af ham som et ungt Menneske at ty til en gammel Mands Erfaring, thi hans Ansigt, der var helt frit for Skrammer og Ar, viste noksom, at han ikke var synderlig forfaren i den Slags Ting. Han afridsede derpå, for at begynde Undervisningen med at bestemme Pladserne, de skulde indtage, på Jorden lige over for hinanden to Firkanter, en Alen på hver Led, og da han havde gjort det, tog hver af dem Plads i sin. Så bad Frode ham, om han ikke vilde bytte Våben og Plads med ham, hvilket Froger ikke var sen til at gå ind på, thi Frodes Våben stak ham i Øjnene med deres Glans, hans Hjalte var nemlig belagt med Guld, og hans Brynje og Hjælm var også overordentlig strålende og kostbare. Frode tog nu Støv op på det Sted, Froger havde stået på, i den Formening, at han derved havde fået Forjættelse om Sejren, hvilket han heller ikke tog fejl i, thi han fældede strax Froger og vandt således ved så ringe et Fif det største Ry for Tapperhed; thi hvad ingen før havde mægtet at udrette ved Styrke, nåede han ved Snildhed.

Dan III

Så blev Dan Konge. Da han gik i sit tolvte År, kom der Sendemænd til ham fra Sachserne, som overmodig bød ham Krig, hvis han ikke vilde betale Skat til dem. Hans Æresfølelse drev ham til at foretrække Kamp for at betale Skat, til hellere at falde som en tapper Mand end leve som en feig Usling. Da han således havde valgt at kæmpe, lagde han ind i Elben med så mange Skibe, vel bemandede med ungt Mandskab, at man lettelig kunde gå over Floden på de sammenbundne Stævne som på en Bro, og Følgen heraf blev, at Sachserkongen måtte underkaste sig de Kår, han selv havde foreskrevet Danskerne.

Fridlev

Fridlev med Tilnavnet den Raske tog ved Styret efter Dan. Medens han var Konge, sluttede Hvyrvil, der var Høvedsmand i Holand, Forbund med Danskerne og angreb Norge. Han øgede ikke lidet den Hæder, hans Bedrifter alt havde skaffet ham, ved at overvinde Rusla, en Jomfru, der kappedes med Mænd i krigerske Idrætter, og han indlagde sig således Manddomsære ved at bekæmpe en kvindelig Fjende. Hendes fem Stalbrødre, Brodde, Bild, Buge, Fanning og Gunholm, der var Sønner af Finn, sluttede han Fostbroderskab med for deres store Bedrifters Skyld. Stolende på Venskabet med dem overhuggede han med Sværdet det Forbund, han havde sluttet med Danskerne, og tilføjede dem derved så meget større Skade, som han sveg dem; thi Danskerne tænkte ikke på, at han så pludselig fra Ven skulde blive til Fjende. Så let kan somme Folk slå om fra Kjærlighed til Had. Man skulde næsten tro, at vi i vore Dage har taget Skikken op efter den Mand, eftersom vi ikke holder det for syndigt og foragteligt at fare med Løgn og Svig. Da Hvyrvil havde lagt til Land ved den søndre Side af Sjælland, angreb Fridlev ham i en Havn, som siden fører Navn efter ham. I dette Slag kæmpede Krigerne, ivrige, som de var, efter at indlægge sig Ære, så tappert, at næsten alle på begge Sider blev på Valpladsen, eftersom kun ganske få unddrog sig Faren ved at fly, og ingen af Hærene vandt Sejr, men begge led lige stor Skade, i den Grad var alle mere opsatte på at vinde Hæder end på at bjærge Livet. De af Hvyrvils Folk, der var blevne i Live, bandt om Natten Resterne af deres Flåde sammen, for at Skibene kunde blive tilhobe; men samme Nat huggede Bild og Brodde de Tove, deres Skibe var bundne med, over og sejlede lønlig bort fra de andre, idet de for at undgå Fare lod deres Brødre i Stikken og således mere lod sig lede af Frygt end af Broderkjærlighed. Da det blev Dag, og Fridlev så', at kun Hvyrvil, Gunholm, Buge og Fanning var tilbage efter det store Nederlag, deres Fæller havde lidt, besluttede han ene at kæmpe med dem alle, for at de ilde medtagne Rester af hans Hær ikke igjen skulde blive nødte til at udsætte sig for Fare. Foruden sit modige Hjærte havde han også en Kjortel, som Sværd ikke bed på, at sætte sin Lid til. Den bar han både i Slag og Enekamp som Beskyttelse for sit Liv. Han kom lige så heldigt fra sit Forehavende, som han kjækt gav sig i Lag med det; thi da Gunholm, efter at Hvyrvil, Buge og Fanning var faldne, døde hans Sværd ved Galder, som han havde for Skik, slog han ham så tit med Fæstet, at han lod Livet derved, men ved så ivrig at holde om Odden overskar han Senerne i sin Hånd således, at han bestandig siden havde krogede Fingre.

Da han en Gang belejrede Dublin, en By i Irland, og skjønnede, at Murene var for stærke til, at han kunde tage den med Storm, betjente han sig af den samme List som i sin Tid Hading og bød sine Folk binde Svampe, de stak Ild i, til Svalernes Vinger, så de stak Husene i Brand, da de søgte til deres Reder. Da Byfolkene nu fik travlt med at slukke og var mere optagne af at få Bugt med Ilden end af at vare sig for Fjenden, indtog han Dublin. Da han derpå i England mistede en stor Del af sine Mænd i Slag og skjønnede, at det vilde falde ham svært at nå ned til Strandbredden, lod han de faldnes Lig stille op og ordne i Fylking, så det så' ud, som om der var lige så mange som før, og det ikke var til at se, hvor stort Skår hans Hær havde lidt. Dette berøvede ikke blot Fjenden Lysten til at slås, men drev ham endogså på Flugt.

Femte Bog

Frode III

Da Fridlev var død, tog Danskerne enstemmig hans syv År gamle Søn Frode til Konge, og på Tinge besluttede de, at der skulde beskikkes ham Formyndere, medens han var Barn, for at Riget ikke skulde gå til Grunde som Følge af Kongens Mindreårighed; så højt ærede nemlig alle Fridlevs Minde og Navn, at de vilde give hans Ætling Riget til Trods for hans store Ungdom. Efter foregået Valg blev det overdraget Brødrene Vestmar og Koll at stå for Kongens Opdragelse, og derhos blev Isulf og Åge tillige med otte andre berømmelige Mænd, som alle havde fuldt op af Tapperhed og Visdom og udmærkede sig ved mange både legemlige og åndelige Fortrin, betroede til ikke blot at være Kongens Formyndere, men også til at stå for Styret på hans Vegne. Således blev Danriget styret af Stedfortrædere, medens man ventede på, at Kongen blev Mand for selv at råde.

Koll havde en Hustru, der hed Gotvar, og som havde så umådelig fræk en Tunge, at hun stoppede Munden på alle og enhver, hvor godt de så end var skårne for Tungebåndet, thi hun var dreven i at skjændes og aldrig forlegen, når hun skulde skifte Ord med nogen; når hun skjændtes, holdt hun sig nemlig ikke til Spørgsmål alene, men holdt også ud til det sidste med at svare igjen. Ingen kunde hamle op med hende, skjønt hun kun var en Kvinde; thi hendes Mund var som et Kogger fuldt af Pile. Somme tog hun Vejret fra med en Strøm af grove ord, andre ligesom hildede hun i et Net af Stiklerier og kvalte dem i et Spind af Spidsfindigheder, i den Grad dreven var det Kvindemenneske. For øvrigt var hun lige dygtig til at få Folk til at gå i Spænd sammen og til at skille dem ad, begge Dele besørgede hun med sin hvasse Tunge, hun kunde både sætte Splid imellem Folk og få dem forligte, det kom hende ud på et, så tvetunget var hun.

Vestmar havde tolv Sønner, af hvilke de tre hed Grep, de var nemlig Trillinger, og det fælles Navn skulde betegne den fælles Fødsel; de var overmåde dygtige til at slås både med Næverne og med Sværd. Til Høvding for Flåden havde Frode sat en nær Frænde ved Navn Odd. Koll havde tre Sønner. Kongens Søster hed Gunvør, hun kaldtes på Grund af sin Dejlighed med Tilnavnet den Fagre.

Da Vestmars og Kolls Sønner endnu var ganske unge og hidsige af Sind, vendte deres Selvtillid sig til Letsindighed, så de slog sig på Uterlighed og uhøviske Sæder og besudlede sig med skammelige Gjerninger; de bar sig nemlig så frækt og tøjlesløst ad, at de skjændede andre Folks Hustruer og Døtre og syntes at have bidt Hovedet af al Skam. De holdt sig hverken fra gifte eller ugifte Kvinder, ingen kunde vide sin Seng sikker for dem, og der var næsten ikke det Sted i Landet, hvor deres Løstgængelse ikke havde sat Spor. Ægtemændene levede i stadig Frygt, og Hustruerne blev skjændede. Vold og Uret herskede alle Vegne, Ærbødigheden for Ægteskabet tabte sig, og Voldtægt blev almindelig; Løstgængelse blev øvet i Flæng uden Hensyn til Ægteskab, kun øjeblikkelig Vellyst søgte man. Årsagen til alt dette var Ørkesløshed; thi da de intet andet havde at bruge deres Legemer til, gav de dem i deres Lediggang Lasten i Vold. Omsider hørte den ældste af de tre, der hed Grep, tilsyneladende op med sin Vildskab, idet han nemlig dristede sig til at søge en Havn for sin omflakkende Vellyst i Kjærlighed til Kongens Søster. Det var jo nu heller ikke, som det skulde være, thi ligesom han burde have haft Skamfølelse nok til at holde sin ustadige og vildfarende Vellyst i Tømme, var det dumdrigt af en af den Stand som han at begjære en Kongedatter. Hun blev så forskrækket over hans ublu Bejlen, at hun for at være sikker for Overlast lukkede sig inde i et Jomfrubur med en Vold omkring, og der blev beskikket hende tredive Svende, som stadig skulde holde Vagt om hende.

Da Frodes Hirdmænd nu i høj Grad savnede kvindelig Hjælp, eftersom de hverken havde noget at sy nye Klæder af eller kunde bøde de gamle, formanede de indstændig Kongen til at gifte sig. Han undskyldte sig i Førstningen med sin unge Alder, men til sidst gav han efter for deres indtrængende Opfordringer. Da han nu var opsat på at få at vide af dem, der således havde tilskyndet ham, hvem de mente var tjenlig for ham at indlade sig i Ægteskab med, priste de i højeste Grad en Datter af Hunnerkongen. Det vilde Frode nu ikke høre Tale om, og da de trængte ind på ham for at få Grunden dertil at vide, sagde han, at han havde hørt af sin Fader, at det ikke var heldigt, at en Konge søgte så langvejs bort efter en Hustru i Steden for at tage hende fra et af Nabolandene. Da Gotvar hørte det, skønnede hun, at Kongen snildelig søgte at slippe fra sine Venner ved Udflugter, og for at styrke hans tvivlrådige Sind og stive hans Selvtillid af sagde hun: "For de unge sømmer det sig at gifte sig, de gamle venter Graven på; for Ungdommen går alt efter Ønske og føjer Lykken sig, den hjælpeløse Alderdom går ned ad Bakke mod Graven. Håbet følger Ungdommen, Oldingen går uden Håb mod Døden. Ungdommen er i Fremrykning og lader intet ufuldbyrdet, når den tager fat". Da han af Agtelse for disse hendes Ord bad hende om at påtage sig Bejlerfærden for ham, undslog hun sig først under Påskud af sin høje Alder og sagde, at hun på Grund af sin Alderdoms Svaghed ikke kunde påtage sig så vanskeligt et Hverv, men omsider gik hun ind derpå, da Kongen sagde, at det var en Tjeneste, der var Løn værd, og tog en Guldkjæde frem, som han lovede hende som Belønning for Sendefærden - den var mere til Pryd end til Nytte og bestod af Led med ophøjet Arbejde, imellem hvilke der var Billeder af Konger, som ved en indvendig Snor kunde trækkes sammen eller fra hverandre. Også Vestmar og Koll tillige med deres Sønner fandt han for godt at give hende med på Færden, fordi han mente, at de ved deres Kløgt vilde undgå den Tort at få et Afslag.

De rejste altså sammen med Gotvar, og Hunnerkongen gjorde først et tre Dages Gjæstebud for dem, førend de fik Lov til at komme frem med deres Ærind; således var det nemlig i gamle Dage Sæd at tage imod Gjæster. På Gildets tredje Dag kom Prinsessen frem og gjorde sig behagelig for Sendemændene ved sin venlige Tale, og hendes fornøjelige Nærværelse forhøjede ikke lidet Gjæsternes Glæde ved Gildet. Medens Bægrene blev flittig tømte, åbenbarede Vestmar hende i skjemtsomme Ord deres Ærinde for i Fortrolighed at lære Jomfruens Sindelag at kjende, idet han, for at hun ikke skulde få Anledning til at give ham et Afslag, foregreb Sendefærdens Ærinde i Ord, der var beregnede på at vække Latter, og under Gjæsternes Bifald dristede sig til at begynde en spøgfuld Samtale med hende. Hun sagde, at hun kun agtede Frode ringe, fordi det skortede ham på Hæder og Berømmelse. I gamle Dage ansås nemlig ingen for værdig til at ægte fornemme Kvinder, med mindre han ved glimrende og udmærkede Bedrifter havde vundet stor Navnkundighed; Ørkesløshed regnedes for den største Lyde hos en Bejler, og intet lagdes ham mere til Last end Mangel på Berømmelse; havde man blot fuldt op af den, ansås man for rig på alt andet, og Jomfruerne beundrede ikke så meget deres Elskeres Skjønhed som deres herlige Bedrifter. Da Sendemændene nu mistvivlede om at nå deres Mål, overlod de til Gotvars Klogskab at prøve på at føre Sagen videre. Hun søgte nu ikke blot ved Ord at få Bugt med Jomfruen, idet hun forsikrede, at Frode brugte venstre Hånd lige så færdig som højre og var overmåde dygtig både til at svømme og kæmpe, men hun bryggede også en Elskovsdrik, og da Jomfruen havde fået den, forvandlede hendes Hårdhjærtethed til Attrå, hun opgav sin Ringeagt og fattede i Stedet derfor Elskov og Lyst til Frode. Derpå bød Gotvar Vestmar og Koll med deres Sønner at gå lige til Kongen og på ny fremføre deres Ærind, og hvis han gjorde Vanskeligheder, skulde de forebygge et Afslag ved at æske ham til Kamp.

Vestmar gik nu op på Kongeborgen med sit væbnede Følge og sagde, at Kongen enten måtte opfylde deres Bøn eller kæmpe med dem. "Vi har besluttet hellere at falde med Ære end at vende Hjem med uforrettet Sag for ikke ved at lide den Tort at få et Afslag og ikke opnå, hvad vi har sat os for, at pådrage os Vanære i steden for den Hæder, vi har håbet at vinde. Nægter du os din Datter, må du derfor slås med os, ét af to må du vælge. Vi vil enten dø eller have, hvad vi begjærer. Kan vi ikke opnå et glædeligt Udfald hos dig, vil vi i alt Fald have et sørgeligt. Frode vil blive gladere ved Budskabet om vor Død end ved, at vi bringer ham et Afslag", og uden at sige mere truede han med at gjennebore Kongen med sit Sværd. Kongen sagde, at det stred imod hans kongelige Værdighed at kæmpe med sin Undermand, og at det ikke sømmede sig, at Folk af ulige Stand skiftede Hug som Ligemænd, og da Vestmar ikke holdt op med at æske ham til Kamp, sagde Kongen, som nu vaklede imellem Frygt for Kampen og Undseelse ved at undslå sig for den, så han ikke vidste, hvad han skulde gjøre, til sidst, at så fik han spørge Jomfruen selv om hendes Mening; i gamle Dage lod Forældrene nemlig deres giftefærdige Døtre frit vælge, hvem de vilde giftes med. Da Vestmar nu således var henvist til at forfare, hvad der var Jomfruens Hjærtensmening, og vidste, at, ligesom enhver Kvinde er ustadig af Sind, er hun omskiftelig med Hensyn til, hvad hun sætter sig for, tog han fat på Sagen med så meget større Fortrøstning, som han vidste, at Kvinderne er vankelmodige i deres Ønsker. Hvad der bestyrkede ham i hans Tillid og øgede hans Håb om, at hans Bestræbelser vilde lykkes, var den Omstændighed, at den uerfarne Jomfru var overladt til sig selv, og at en Kvinde, når hun får Lov til at råde sig selv, er let at lokke med søde og fagre Ord, så hun ikke blot uden Vanskelighed lader sig omstemme, men endogså har Hast med at føje sig. Faderen fulgte selv ind med Sendemændene for at komme fuldstændig på det rene med sin Datters Mening. Hun, hvis Hjærte allerede var opfyldt af Elskov til Bejleren som Følge af Elskovsdrikkens lønlige Virkning, svarede, at hun håbede at finde mere godt hos Frode, end Rygtet havde at melde, eftersom han havde en så udmærket Fader at slægte på, og Æblet jo ikke plejer at falde langt fra Stammen; derfor huede den unge Mand hende vel ikke så meget på Grund af hans nuværende Ypperlighed som på Grund af den, hun ventede, han med Tiden vilde opnå. Kongen undrede sig over dette Svar, men da han ikke kunde fratage Pigen den Frihed han havde givet hende, lovede han, at Frode skulde få hende, og derpå samlede han Mundforråd i Mængde og udstyrede sig på det prægtigste og gav sig strax i Følge med Sendemændene på Vej til Danmark i den Formening, at ingen bedre egnede sig til Brudfører end Brudens Fader. Frode tog med den største Glæde imod sin Brud og viste også sin kongelige Svigerfader al mulig Ære og gav ham, da Brylluppet var holdt, ved Afskeden kostelige Gaver, både i Guld og Sølv.

Frode levede nu i tre År med Hanunde, således hed Hunnerkongens Datter. Der herskede i den Tid den mest velsignede Fred i Landet, men Kongens Hirdmænd, som deres ørkesløse Levned havde gjort frække, gjorde sig, med den af Freden avlede Tøjlesløshed, skyldige i de skammeligste Misgjerninger. Somme pinte de ved at hejse dem i Vejret med Reb og lade dem svaje frem og tilbage ligesom en Bold, andre lagde de slibrige Bukkeskind i Vejen for, og når de så kom gående, trak de med skjulte Reb uforvarende Skindene bort under Fødderne på dem, så de faldt over Ende; atter andre klædte de af og piskede dem på forskjellig Måde; somme hængte de til Spot og Spe op på Søm med Strikker, andre brændte de med Fakler Hår og Skjæg af, atter andre sved de med Gløder på Steder, som man ikke taler om for høviske Øren. Jomfruer fik ikke Lov til at gifte sig, førend de havde skjændet dem. Fremmede Folk kastede de Ben i Hovedet på; andre nødte de til at drikke så overstadig, at de satte deres Helsen

til derved. Ingen fik Lov til at gifte sin Datter bort, førend han havde købt deres Gunst og Bevågenhed, og ingen Mand fik Lov til at indgå Ægteskab, førend han ved Skjænk og Gave havde erhvervet sig deres Samtykke. Og ikke blot Jomfruer, men også gifte Koner lod de på den skammeligste Måde i Flæng deres tøjlesløse Vellyst gå ud over. De var frække og rasende som galne Hunde. Fremmede og Gjæster overøste de med Skjældsord i Steden for at tage sømmelig imod dem. Så mange tirrende Forhånelser fandt disse frække og kåde Karle på, i den Grad nærrede den Frihed, der herskede i Kongens Umyndighedsår, Ubesindigheden, thi intet fremmer i så høj Grad Uvornhed som det, at Straffen lader vente på sig. Denne Hirdmændenes tøjlesløse Frækhed bragte Kongen i Vanry ikke blot blandt fremmede, men også blandt Landsens egne Folk, thi Danskerne våndede sig under dette overmodige og grusomme Herredømme.

Grep lod sig ikke nøje med Kvinder af ringe Stand, men gik i sin Formastelighed så vidt, at han holdt til med Dronningen og således var lige så utro mod Kongen som voldsom i sin Færd over for andre. Denne Skjændsel tog efterhånden mere og mere til, og Mistanken om, hvorledes det stod til, sneg sig i Stilhed frem blandt Menigmand, førend Kongen fik noget at vide derom; thi Grep straffede hver den på Livet, som i mindste Måde ymtede om den Ting, så han fik skræmmet alle fra at angive ham, men efter at man først havde begyndt at mumle om hans Forbrydelse, bredte Rygtet sig dog snart; thi det er vanskeligt at få Folk, som ved Besked om en andens Misgjerning, til at lægge Dølgsmål på den.

Gunvør havde mange Bejlere, og Grep bad nu for at få Lejlighed til ved List at hævne sig over, at hun havde afvist ham, om Tilladelse til at tage Skjøn over dem, idet han sagde, at den bedste ikke var for god til Prinsessen, og skjulte sit Nag, for at det ikke skulde mærkes, at det var det, der drev ham til at søge dette Hverv. Kongen gav ham strax Lov til at undersøge, hvad de unge Mænd duede til, og under Påskud af, at han vilde gjøre Gjæstebud for dem, samlede han alle Gunvørs Bejlere, lod dem dræbe og deres afhuggede Hoveder stille op rundt om Prinsessens Jomfrubur andre til Skræk og Advarsel. Alligevel gjorde dette intet Skår i den Gunst, han stod i hos Frode, hvem han vedblev at omgås med samme Fortrolighed som hidtil; thi han indførte den Skik, at når nogen vilde have Kongen i Tale, skulde han betale derfor, idet han ikke fik Adgang til ham uden at bringe ham en Gave; det gik nemlig ikke an, sagde han, at stede nogen for så stor en Konge på den gamle vante Vis, det burde kun tilstås dem, der lagde den største Iver for Dagen i Henseende til at bejle til hans Gunst. Ved denne forstilte Kjærlighed til Kongen søgte han at dæmpe det Vanry, hans Grumhed havde pådraget ham; Menigmand sukkede og klagede i Løndom over således at blive pint og plaget; men ingen turde åbenlyst kære over de onde Tider eller driste sig til offentlig at føre Klage over den Overlast, der øvedes, og jo lønligere man bar sin Sorg og Kvide, des dybere skar den i Hjærtet.

Da Kong Gøter af Norge spurgte dette, stævnedes han sine Krigsfolk til Tinge og sagde, at Danskerne var ilde tilfreds med deres Konge og gjerne vilde have en anden, om der bød sig Lejlighed dertil; han havde derfor besluttet at falde ind i Danmark med en Hær; Landet kunde let indtages, når det blev angrebet; thi Frode var lige så gjerrig, som han herskede grumt over det. Men så rejste en Mand ved Navn Erik sig og tog til Orde imod ham. "Det er en bekjendt Sag", sagde han, "at det for det meste går så, at den mister sit eget, der står efter andres, og at den, der vil have både i Pose og Sæk, går glip af begge Dele. Det skal være en stærk Fugl, der skal tage fra en anden, hvad den har i Kløerne. Du stoler forgjæves på den Avind, Landsens Folk bærer til ham, thi sligt hører for det meste op, når Fjenden kommer. Selv om Danskerne nu synes at være splidagtige, bliver de dog strax enige om at tage imod Fjenden. Ulv gjør usåttes

Svin forligte. Enhver vil hellere have en Landsmand end en fremmed til at stå for Styret, og ethvert Land sætter større Pris på at have en af sine egne end en Udlænding til Konge. Kong Frode vil derfor heller ikke vente på dig hjemme, men tage imod dig uden for sit Land. Ørne rives med Kløerne, og Næbbet plejer Fuglene også at bruge. Du ved selv, at vis Mand bør være betænkt på ikke at komme til at angre, hvad han tager sig for. Du har jo fuldt op af gjæve Mænd; hold du dig derfor i Ro, du kan jo ved andre på det nærmeste forfare, hvad Krigen vil bringe; lad dine Krigere prøve, hvad Lykke du har. Tag selv i Fred Vare på din Velfærd, og før din Sag igjennem uden at udsætte dig selv for Fare. Det er bedre, at Tjeneren sætter Livet til end Herren. Betjen dig af dine Krigsfolk som Smeden af sin Tang; han bruger den for ej at brænde sine Fingre, sålunde skal du også betjene dig af dine Folk til at skåne og skjærme dig selv". Sålunde talte Erik, og Gøter undrede sig over, at han, som hidtil havde været anset for enfoldig, havde givet så fyndigt og smukt et Svar, og gav ham Tilnavnet den Veltalende, idet han mente at burde hædre ham for det udmærkede Snille, han havde lagt for Dagen; thi hans Broder Roller havde hidtil ved sin store Ypperlighed stillet ham i Skygge. Erik bad ham lade en Gave følge med i Navnefæste, thi den, som gav en anden Navn, burde heller ikke forsømme at give ham en Gave, sagde han, og Kongen gav ham da et Skib, som Skibsfolkene kaldte Skrot. Erik og Roller var Sønner af en Kæmpe ved Navn Regnar, men de havde hver sin Moder, thi Rollers Moder, som hed Krage, var Stifmoder til Erik.

Det blev da med Gøters Samtykke overdraget en Mand ved Navn Ravn at hærje Danskerne med Sørøveri. Odd, som på den Tid nød størst Anseelse i Danmark som Viking, gik imod ham. Han var så dreven i Trolddom, at han kunde fare over Havet uden Skib og tit ved sine Galdresange rejste sådan Storm, at Fjendens Skibe forliste, og for at undgå at give sig i Kamp med Vikinger satte han Havet således i Oprør ved sin Trolddomskunst, at Fjenderne led Skibbrud. Lige så grum han var imod Kjøbmænd, lige så mild var han imod Bønder; thi han agtede dem, som kjørte Ploven, langt højere end dem, der drev Handel, og foretrak langt dem, der nærrede sig ved ærligt Bondearbejde, for dem, der lagde sig efter smudsig Vinding. Så snart han nu var kommen i Slag med Nordmændene, forblindede han ved sine Galdresange deres Øjne således, at det tyktes dem, at der stod Stråler af Danskernes dragne Sværd, og at der føg Gnister af dem, som om der var Ild i dem, hvilket skar dem således i Øjnene, at de ikke engang kunde holde ud at se de dragne Klinger; thi deres Blik kunde ikke tåle Glansen af disse sælsomme Lyn. Ravn og en stor Del af hans Folk faldt, og det, at kun sex Skibe vendte tilbage til Norge var et Vidnesbyrd for den norske Konge om, at Danskerne ikke var så lette at få Bugt med. Han fik nu også at vide, at Frode kun kunde stole på sine Kæmper, men at Menigmand var ilde tilfreds med det Voldsherredømme, der rådede i Landet.

Roller, som havde Lyst til at se sig om i Verden og lære noget nyt at kjende, aflagde nu det Løfte, at han vilde gjæste Kong Frode for at komme til Kundskab om, hvor vidt dette var sandt. Erik sagde, at skjønt der ikke var noget at sige på hans Væxt og Førlighed, var det dog et uforstandigt Løfte, han havde aflagt, men til sidst, da han så, hvor urokkelig han blev ved sit Forsæt, aflagde han det samme Løfte. Kongen lovede, at han vilde give dem til Rejsefæller, hvem de selv vilde vælge. De tvende Brødre drog først hjem til deres Fader for at bede ham om Mundforråd, og hvad de ellers havde nødig på så lang en Rejse. Den gamle Mand tog kjærlig imod dem, og næste Dag tog han dem med ud i Skoven, for at de kunde se hans Kvæg, thi det havde han meget af; han viste dem også en Skat, han for længe siden havde gravet ned i Jorden, og den gav han dem Lov til at tage så meget af, som de vilde, og det var de ikke senere til at tage imod, end han til at byde dem, så de gravede Skatten op og tog så meget, de

lystede. Imidlertid gjorde deres Skibsfolk sig til gode eller øvede deres Kræfter inden for en Dæmning, de havde opkastet, somme ved at springe og somme ved at løbe, somme kastede med store Sten, somme skjød med Bue, og således øvede de sig i forskellige Idrætter. Somme af dem havde også drukket sig en Rus, som de nu sov ud. Faderen sendte nu Roller hjem, for at han skulde se efter, hvorledes det stod til der, og da han så', at der stod Røg op af det Hus, hans Moder var i, gik han did og kigede lønlig ind ad en lille Sprække og så' da Moderen stå og røre i en Grød, hun kogte i en grim Gryde; han så' også tre Snoge, der hang over Gryden i en tynd Snor, og at der af deres Munde dryppede Edder ned i Grøden; de to var sorte, den tredje havde hvide Skjæl og hang lidt højere end de andre, thi den havde Snoren i Halen, de andre om Bugen. Han skjønnede, at det var noget Trolddomsvæsen, og tav stille med, hvad han havde set, for ikke at få Ord for at beskyldte sin Moder for at være en Hex; han vidste nemlig ikke, at Snogene var uskadelige, og hvor stor Kraft de gav Grøden. Regnar og Erik kom nu til, og da de så' Røgen fra Hytten, gik de lige ind og satte sig til Bords, og Krage satte et Fad for sin Søn og sin Stifsøn, at de begge kunde længe til det. Maden i det havde nu forskellig Farve, ved den ene Side var den sort med gule Pletter, ved den anden hvid, hvilket hidrørte fra de to forskellige Slags Snoge. Så snart de blot havde spist en lille Smule af den, drejede Erik i en Fart Fadet således, at den sorte, men kraftige Side af Grøden kom over til ham, og Roller fik den hvide, der først havde været sat for Erik, thi denne skjønnede nok, at ved den Mad var det ikke Farven, men den Kraft, der var i den, det kom an på; og for at Roller ikke skulde mærke, at der stak List bag den Omdrejning, sagde han, at således plejede et Skib at gå over Stag, når Søen gik højt, og det var jo snildt nok af ham således at skjule sin List ved den Tale om Skibet.

Ved at styrke sig med denne herlige Spise opnåede Erik som Følge af den Kraft, der var i den, den højeste menneskelige Visdom; thi Grøden var så utrolig stærk, at den gjorde ham kyndig i alle mulige Videnskaber, så at han endogså kunde tyde, hvad Dyrene sagde, thi ikke blot alle menneskelige Ting blev han grundig hjemme i, men han forstod også hvad Dyrene mente med de lyde, de gav fra sig, og derhos blev han begavet med en så sirlig og pyntelig Veltalenhed, at han stadig, hvad hans Tale end drejede sig om, prydede den med vittige Ordsprog. Da Krage kom ind og så', at Fadet var vendt, og at Erik havde spist den bedste Del af Grøden, blev hun mod i Hu over, at den Lykke, hun havde beredt sin Søn, var falden i Stifsønnens Lod, og begyndte sukkende at bede ham om aldrig at svigte sin Broder, hvis Moder havde overvældet ham med en så uhørt Lykke, idet han ved det ene kraftige Måltid havde opnået den højeste Grad af Forstand og Veltalenhed og derhos det Held altid at få Sejr i Kamp. Hun sagde også, at Roller så nogenlunde var Mand for at lægge en Plan, og at han heller ikke skulde komme til at gå glip af Virkningerne af den Mad, der var tiltænkt ham, og derhos lagde hun ham på Sinde, at når den yderste Nød krævede det, skulde de strax få Hjælp, blot de påkaldte hende, thi hun rådede over guddommelig Magt, sagde hun, idet hun i visse Måder var udrustet med overjordiske Egenskaber og så at sige var en Slags Søster til Guderne. Erik svarede, at hans eget Hjærte drev ham til at stå sin Broder bi, "det er en ond Fugl, som besudler sin egen Rede", sagde han. Krage var nu nok så fortrydelig over sin egen Uagtsomhed som over den Modgang, hendes Søn havde haft, thi det ansås i gamle Dage for en stor Skam for en Skjelm at lade sig narre.

Derpå fulgte hun sammen med sin Mand Brødrene ned til Havet, hvor de gik om Bord i ét Skib, og snart efter stødte der to andre til dem. Da de nåede den danske Kyst og havde sendt Spejdere ud, fik de at vide, at der ikke langt fra dem lå syv Skibe. Erik bød da to Mænd, som kunde tale Dansk, afføre sig deres Klæder og begive sig did for nøje at udforske alt, idet de for Odd beklagede sig over, at det var Erik, der havde

udplyndret dem, og så skulde de forsigtig liste sig tilbage og melde ham, hvad de havde skaffet sig at vide. Odd tog vel imod dem, og de opsporede med stor Snildhed alt, hvad han havde for. Han havde bestemt at komme uventet bag på Fjenderne ved Daggry for så meget hurtigere at kunne gjøre det af med dem, når de endnu lå i deres Sengetøj, thi på den Tid af Døgnet plejede Folk at være mere dvaske og tunge i Kroppen, sagde han. Han bød også sine Mænd lade Skibene med Sten, der egnede sig til at kaste med, og fremskyndede derved sin egen Undergang. Ved Midnatstid listede Spejderne sig bort og bragte Erik Bud om, at Odd havde fyldt Skibene helt med Sten, han havde ladet udsøge til at kaste med, og meldte derhos alt, hvad de ellers havde fået at vide. Da Erik nu helt var på det rene med, hvad der var for Hånden, og skjønnede, at han havde for få Skibe, anså han det for rådeligst at tage Vandet til Hjælp for at berede Fjenden Undergang. Han gik derfor i en Båd og lod sig lydløst ro hen til de fjendtlige Skibe og lod ganske stille bore Huller i Plankerne lige nede i Vandgangen, og da det var gjort, vendte han lige så lydløst tilbage; han bar sig i det hele taget så forsigtig ad, at ingen af Vagten mærkede, hverken at han kom eller gik. Da han roede bort, bragte Vandet, der trængte ind igjennem Hullerne, lidt efter lidt Odds Skibe til at synke, og da Vandet overalt stod højt i dem, var de lige ved at gå til Bunds, hvortil Vægten af Stenene, de var fyldt med, ikke bidrog lidet. Rorbænkene stod allerede under Vand, og Rælingen lå lige i Vandspejlet, da Odd, som så', at Skibene på det nærmeste var ved at gå til Bunds, bød sine Folk øse den umådelige Masse Vand, de havde taget ind, ud med Øsekarrene. Medens Søfolkene nu var ivrig i Færd med at værne de synkende Skibe imod det indstrømmende Vand, kom Fjenden over dem, og da de nu greb til Våben, trængte Vandet stærkere ind, så da de lavede sig til at kæmpe, blev de nødte til at svømme. Det var Vandet og ikke Våben, der førte den Kamp for Erik, Havet, som han selv havde åbnet Vejen for og givet Lejlighed til at gjøre Fortræd, stred for ham, så han syntes ligefrem at kæmpe på Afstand, idet han havde mere Nytte af Vandet end af Sværdet og fik kraftig Bistand af Havet. Hans List skaffede ham Sejr, thi de af Bølgerne overskyllede Skibe kunde ikke stå sig i Kamp. Odd og hans Mænd blev dræbte, og de, der holdt Vagt, blev fangne, så at ingen slap bort, som kunde bringe Bud om Nederlaget.

Da Erik havde vundet denne Sejr, skyndte han sig bort og lagde ind under Øen Læsø, og da han ingen Levnedsmidler fandt der, sendte han to af sine Skibe hjem med Byttet, for at de kunde bringe ham Levnedsmidler til et År til. Selv sejlede han bort med kun ét Skib for at søge Lejlighed til at træffe Kongen. Da han havde lagt til ved Sjælland, gik Søfolkene i Land og gjorde Strandhug rundt om på Kysten, thi enten måtte de skaffe sig noget at leve af eller udsætte sig for at sulte. Det Kvæg, de dræbte, flåede de Huderne af og lagde Kroppene ned i Skibet. Da de, som ejede Dyrene, spurgte, hvad der var sket, skyndte de sig at sætte efter Røverne med en Flåde; men da Erik mærkede, at de var efter ham, lod han Kroppene sænke ned i Vandet ved Tove med Bojer ved og skjulte dem således. Da Sjællandsfarerne nu kom, gav han dem frit Lov til at ransage Skibet for at se, om der var noget af det, de søgte; Krogene om Bord på et Skib var for snævre til, at man kunde holde noget skjult der, sagde han. Da de nu ingen Steds fandt noget, overførte de deres Mistanke på andre og holdt dem, der virkelig havde begået Røveriet, for uskyldige deri; thi da de ikke fandt Spor af Byttet, mente de, at det måtte være andre, der havde tilføjjet dem den Fortræd, og lod de skyldige fare. Da de var sejlet bort, lod Erik atter Kroppene tage op af Vandet.

Imidlertid havde Kong Frode spurgt, at Odd og hans Folk var faldne, thi skjønt man ikke vidste, hvem det var, der havde tilføjjet dem dette Nederlag, gik der stort Ry deraf. Somme sagde dog, at de havde set tre Skibe lægge til Land og de samme Skibe

sejle bort igjen nordpå. Erik lagde nu ind i en Havn ikke langt fra det Sted, hvor Frode holdt til, og lige som han gik fra Borde, snublede han og faldt, hvilket han tog som et lykkeligt Varsel, idet han sagde, at efter denne ringe Begyndelse vilde der følge de Ting, som var bedre. Da Grep havde spurgt, at han var kommen, skyndte han sig ned til Strandbredden, thi han havde hørt, at han var godt skåren for Tungebåndet, og var opsat på at prøve hans Ordkløgt, thi Grep selv var mindre veltalende end fræk i sin Mund og overvandt alle med sin ublu Tunge. Han begyndte da også Ordskiftet med Skjældsord, idet han tiltalte Erik sålunde:

*Tosse, Tåbe,
 hvad tænker du på?
 Sig, hvem du est
 og hveden du kommer?
 Hvorhen gjælder Rejsen?
 Hvi gjæster du os?
 Hvem er din Fader,
 og hvor har du hjemme?*

*Bedste Mænd
 bliver hjemme,
 frister ej Lykken
 i fremmed Land.
 At rømme af Landet
 lidet båder,
 velkommen vorder
 ej fremmed Voldsmand.*

Erik kvad:

*Regnar mig avled,
 min Æt jeg ej dølgger,
 ordsnild at blive
 bedst mig huer;
 også på Visdom
 lægger jeg Vind,
 fremmedes Sæder
 jeg frister og fritter.*

*Tåben ej mægter
 Måde at holde,
 véd ej sin frække
 Vilje at styre.
 Båd, som ros,
 så rask ej farer
 som Snekken, der flyver
 for fulde Sejl.*

*Stormvejr Vandet
 vældig pisker,
 værre Løgn dog
 Landet hærjer.
 Hånd på Roret
 Havet tæmmer,
 Løgner lægger*

Landet øde.

Grep kvad:

*Hanen på Møddingen
stinker af Møg,
værre Stank
der står af din Tale.
Ørkesløst er det
Ord at spilde
på ublu Skalk
og Skjændegjæst.*

Erik kvad:

*For Sandhed jeg agter
de gamle Ord:
Fals sin Herre
slår på Hals;
Ulven er nær,
hvor dens Øren ses;
ingen tror
troløs Mand.*

Grep kvad:

*Angre skal du
din ublu Tale,
Ugleskrig
mig ilde huer.
Frække Dreng,
jeg dræber dig flux,
Ulv og Ørn
dit Ådsel slide!*

Erik kvad:

*Altid den rædde
ilde spår;
ond Mand arges,
som han ældes;
hvo Kongen sviger,
kan Kæmper ej tro;
farlig er Ulv
i Fårefold.*

Grep kvad:

*Med Løgn du farer
og løs Tale,
ej har jeg bolet
med Kongens Brud.
Tro min unge
Drot jeg tjente,
derfor han gav mig
Guld og Ære.*

Erik kvad:

*Den Hund, som rammes
af Snærten, hylér;
god Samvittighed
er en Guds Gave;
den lider ej vel,
som gjør Træl til sin Ven;
sjælden er Trællen
tro mod sin Herre.*

Hertil vidste Grep ikke, hvad han passende skulde svare, og han gav derfor sin Hest af Sporerne, men da han kom hjem, fyldte han Kongeborgen med Skrig og Skrål, sagde, at han var bleven overvunden i Ordkamp, og kaldte alle Krigsfolkene til Våben, som om han med væbnet Magt vilde hævne det Nederlag, han havde lidt med Munden, han svor nemlig på, at han vilde gjøre disse fremmede til Ravneføde. Kongen rådede ham til at slå koldt Vand i Blodet. "Hastigt Mod, sjælden god", sagde han, "Hastværk er for det meste Lastværk; hovedkulds Råd, hovedkulds Gjærning; det sømmer sig endelig heller ikke, at mange går mod få; og klog Mand lægger Tømme på sin Harme og siger 'Gjemt er ikke glemt'." Således nødte Kongen Ungersvenden til at lade sin hidsige Vrede vige for Fornuften, men det lykkedes ham dog ikke at bringe den forbitrede Ordkæmpes ophidsede Sind mere til Ro, end at han i sin Ærgrelse over, at det var gået ham så ilde i Munddysten, erklærede, at han i alt Fald vilde have Lov til at hævne sig med Trolddom, siden han ikke måtte gjøre det med Våben. Da det var blevet ham tilladt, lavede han sig til igjen at begive sig ned til Strandbredden med en Flok udsøgte Troldmænd. Først ofrede han en Hest til Guderne og satte dens afhuggede Hoved på en Stage efter at have spilet Gabet op på det ved at sætte Pinde ind imellem Kjæverne i Håb om, at Erik af Forskrækkelse over dette fæle Syn skulde opgive sit Forehavende; han troede nemlig, at han og hans Folk var så uvidende og tåbelige Mennesker, at han kunde skræmme dem bort med Hestehovedet. Da Erik nu kom op imod dem og på Afstand fik Øje på Hestehovedet, forstod han strax, hvad Mening var med disse fæle Anstalter, og bød sine Folk tie stille og tage sig vel i Agt, så de ikke i Ubetænksomhed lod noget Ord slippe sig af Munden, for at de ikke ved ubesindig Tale skulde give Trolddommen Lejlighed til at virke; skulde det blive nødvendigt at sige noget, skulde han nok føre Ordet for dem alle, sagde han. De var allerede komne så langt frem, at der kun var en Å imellem dem, da Troldmændene stillede Stagen med Hovedet på op helt nede ved Åbredden for at skræmme ham fra at gå over Broen, men han gik ikke des mindre uforfærdet ud på den og sagde: "Den Skæbne, denne Byrde har at bringe, komme over den, som bærer den! bedre Held følge os! Ilde gå det dette troldpak! den ulykkesvangre Byrde knuse den, som bærer den, men os skjærme alt, hvad godt er!" Og som han bad, så blev det; thi strax faldt Hestehovedet af, og Stagen væltede og knuste den, der bar den. Således blev alle Trolddomsanstalterne til intet ved en eneste Besværgelses Magt.

Da Erik var nået lidt længere frem, kom han i Tanke om, at fremmede skulde medbringe Gaver til Kongen. Han tog derfor et Stykke Is, han fandt på Vejen, og gjemte det omhyggelig under sin Kjortel for at bringe Kongen det som Gave. Da han kom til Kongeborgen, gik han selv først ind og bød sin Broder gå bag efter ham. Kongens Trælle havde for at drive Gjæk med ham bredt en glat Hud over Dørtærskelen, og da han trådte på den, rykkede de hastig i Rebet, de havde bundet i den, så han vilde være faldet, hvis Roller, som gik bag efter ham, ikke havde grebet ham i sin Favn, da han snublede. "Bar er broderløs Bag", sagde Erik, da han således var nær ved at falde. Da Gunvør lod Kongen vide, at sligt Uvæsen burde han ikke tillade, svarede han, at det

var en dårlig Sendemand, der ikke kunde vare sig for Svig, idet han således lod den hånedes Uagtsomhed gjælde som Undskyldning for Forhånelsen.

I Hallen brændte der et Bål, hvilket i Betragtning af Årstiden nok kunde gjøres nødigt; thi Midvinter var lige netop forbi. På den ene Side af det sad Kongen, på den anden hans Kæmper. Da Erik tog Plads blandt dem, begyndte de at hyle på den skrækkeligste Måde. Kongen bød dem holde op med den Støj og sagde, at Mennesker ikke burde hyle som Dyr, og Erik tilføjede, at det var Hundeskik, som det gamle Ord siger: 'Når én Hund tuder, tuder de alle'; ved deres Lader røbede de alle deres Herkomst og vedkjendte sig hver for sig den Slægt, de var af. Da Koll, som havde at tage Vare på de Gaver, Folk bragte Kongen, spurgte, om han havde noget med til ham, kom han frem med Isen, som han havde gjemt på Brystet, og da han rakte ham den tværs over Bålet, lod han den med Vilje falde i Ilden, så det så' ud, som om det var ham, der skulde tage imod den, der tabte den ud af Hånden. Alle de tilstedeværende så' den strålende Klump og troede, at det var et Stykke rent Metal, der var faldet i Ilden. Erik påstod, at det var sket ved dens Uagtsomhed, der skulde tage imod den, og spurgte, hvad Straf han skulde have, fordi han havde forspildt Kongens Gave. Frode spurgte Dronningen om hendes Mening, og hun svarede, at det ikke gik an, at Kongen brød den Lov, han selv havde givet, og som fastsatte, at den, der forspildte de Gaver, der bragtes ham, skulde straffes på Livet. De andre sagde også, at den Straf, Loven fastsatte, ikke burde eftergives, og da det således blev foreholdt Kongen, at han var nødt til at lade den udføre, lod han Koll hænge.

Derpå begyndte Frode at tiltale Erik sålunde: "Sig frem, du, som brasker så kåd og overmodig med dine pyntelige Talemåder, hvorfra du kommer, og hvorfor du er kommen hid". "Jeg drog ud fra Rennesø", sagde Erik, "og så satte jeg mig ved en Sten". Frode: "Hvor begav du dig så hen derfra?". Erik: "Jeg drog bort fra Stenen på en Bjælke og satte mig igjen ved en Sten". Frode: "Hvorhen styrede du så Kåsen, og hvor lå du om Natten?". Erik: "Fra Stenen kom jeg til en Klippe, og der lå jeg også ved en Sten". Frode: "Det var en svær Mængde Sten og Klipper". Erik: "Der er flere Sandskorn". Frode: "Hvad tog du dig for, og hvor begav du dig så hen?" Erik: "Da jeg drog fra Klippen på mit skridende Skib, mødte jeg et Marsvin". Frode: "Der kom du med noget nyt, skjönt der er nok både af Klipper og Marsvin i Havet; men jeg gad vide, hvad Vej du så tog". Erik: "Fra Marsvinet kom jeg til et andet Marsvin". Frode: "Der var mange Marsvin dør". Erik: "Der er flere af dem i Havet". Frode: "Så gad jeg vide, hvor Vejen førte dig hen, da du drog fra Marsvinene". Erik: "Jeg kom til en Træbul". Frode: "Og hvor drog du så hen?" Erik: "Fra Træbullen til en Træstub". Frode: "Der må være svært mange Træer på det Sted, eftersom du kalder alle de Steder, du gjæstede, for Træer". Erik: "Der er flere i Skovene". Frode: "Hvor begav du dig så hen?" Erik: "Jeg trængte stadig frem til Skovenes Egebuller, men da jeg holdt Rast dør, kom der Ulve, som havde mættet sig med Menneskelig, og slikkede Spydspidserne; dør faldt Odden af Kongens Spydstage, og det er Fridlevs Sønesøn". Frode: "Jeg ved ikke, hvorledes jeg skal forstå din Tale, thi du har forvirret min Forstand med dunkle Ord". Erik: "Jeg har fortjent en Belønning af dig for den Ordleg, der nu er til Ende, eftersom jeg på en forblommet Måde har sagt dig Ting, som du ikke tilfulde har forstået; thi da jeg talte om Spydsodden, meldte jeg dig Odds Drab, som jeg øvede med egen Hånd". Da Dronningen nu også erklærede, at han havde sejret i Veltalenhed, og tilkjendte ham Sejrens Pris for sin Ordsnildhed, tog Kongen strax et Armbånd af sin Arm og rakte ham det som den fastsatte Pris, og så sagde han: "Jeg gad høre dig selv gjøre Rede for dit Ordskifte med Grep, eftersom han ikke undså sig for åbent at vedgå, at han havde fundet sin Overmand". "Han blev slagen med Blusel, da jeg skyldte ham for Hor", sagde Erik, "eftersom han ikke kunde

sige noget til sit Forsvar og måtte tilstå, at han var din Hustrus Boler". Så vendte Frode sig til Hanunde og spurgte, hvad hun sagde til den Beskyldning, og hun tilstod ikke blot med Ord sin Brøde, men Skamrødmens, der farvede hendes Kinder, var også et åbenbart Vidnesbyrd om, at hun var skyldig. Kongen, som ikke blot hørte hendes Ord, men også så Vidnesbyrdet på hendes Åsyn, men som ikke ret vidste, hvorledes han skulde straffe hende, overlod til hende selv at idømme sig den Straf, hendes Brøde fortjente. Medens hun nu i Erkjendelse af, at det var hendes egen Brøde, hun skulde holde Dom over, længe betænkte sig på, hvilken Straf hun skulde fastsætte, sprang Grep frem og vilde gjennebore Erik med sit Spyd for ved Anklagerens Død at redde sit eget Liv, men Roller faldt over ham med draget Sværd og gav ham det Banesår, han havde tiltænkt Erik. "Frænde er Frænde næst, når Nød er på Færde", sagde Erik. "I Nød skal man kjende sine Venner", sagde Roller. "Jeg tror", sagde Frode, "at det vil gå jer, som det gamle Ord siger: "stakket Stund glæder Hånd sig ved Hug'." "Den bør ej lastes, hvis Gjærning hans retfærdige Sag undskylder", sagde Erik, "thi der er lige så stor Forskjel mellem, hvad jeg og Grep har gjort, som mellem Nødværge og Overfald."

Greps Brødre sprang nu forbitrede op og svor på, at enten vilde de tage Hævn over hele Eriks Flåde eller slås med ham og ti af hans Kæmper. "Svage Folk må fare med Lempe", svarede Erik; "den, som har et døvt Sværd, må kun hugge i, hvad der er blødt og lindt, og den, som har en sløv Kniv, må hjælpe sig med at skære i Ledemodene. Eftersom nu den, der er ilde stedt, gjør bedst i at forhale Ulykken, og intet er heldigere i Modgang end at få Udsættelse, med hvad der ikke kan være andet, begjærer jeg tre Dages Henstand til at forberede mig i, forudsat at Kongen vil overlade mig Huden af en nyslagt Ox". "Den, som falder på en Hud, fortjener at få en Hud", sagde Frode, idet han åbenbart skosede Erik, fordi han før var snublet. Men da Erik havde fået Huden, lod han lave Såler af den til sig og sine Folk og overstrøg dem med Tjære, som han dryssede Sand i, for at de lettere skulde stå fast. Efter at have overvejet, hvilket Sted han vilde have til Kampplads, erklærede han omsider, at han vilde slås på Isen, eftersom han var ganske ukjendt med Krigsvæsen på Landjorden, sagde han. Det blev de da enige om, og Kongen tilstod dem Våbenstilstand, for at de kunde træffe deres Forberedelser og bød Vestmars Sønner trække sig tilbage, thi det sømmede sig ikke at jage en Gjest ud af Huset, om han så havde gjort sig aldrig så ilde fortjent. Derpå forhørte han sig om, hvad det blev til med den Straf, han havde overladt til Dronningen selv at idømme sig, men da hun, i Steden for at gjøre det, bad om Forladelse for sin Forseelse, og Erik sagde, at man ofte gjorde bedst i at tilgive Kvinders Fejltrin, og at man ikke burde straffe dem, når Forbedring kunde afvende Gjentagelse af Brøden, tilgav Kongen Hanunde. Da Mørket begyndte at falde på, sagde Erik: "Hos Gøt er det Skik, at Krigerne, når de skal have noget at leve af, ikke blot bliver bænkedede, men de får også hver sin bestemte Plads anvist", og Kongen viste dem da til Sæde på sine Kæmpers Pladser. Så bar Tjernerne Maden frem, men Erik, som godt vidste, at Kongen var så høvisk, at han ikke lod Levninger sætte på Bordet, spiste kun en Bid af hvert Stykke, han tog, og kastede så Resten og kaldte hele Retter for Stumper. Da det som Følge heraf blev småt med Retterne, bar Tjernerne andre frem for de sultne og skamfulde Gjæster, så der gik lige så meget med til dette ringe Måltid, som der kunde have været gjort stort Gilde med. Så sagde Kongen: "Har Gøts Kæmper for Skik at kaste Maden fra sig som gnavede Skorper, når de lige har rørt den, og at kaste Vrag på helt friske Retter, som om det var de sidste Rester?" Erik: "Der er ikke noget at sige på Sæd og Skik i Gøts Gård, dør går alt høvisk til". Frode: "Så ligner din Sæd og Skik ikke din Herres, og du viser, at du ikke har lagt dig efter alt, hvad som godt og forstandigt er, thi den, som ikke vil træde i de ældres Fodspor, bærer sig ad som en Oprører og

Landstryger". Erik: "Klog Mand bør lade sig belære af den, som er klogere, thi Kundskab øges ved Undervisning og Velopdragenhed ved Lærdom". Frode: "Hvad Lærdom skal jeg uddrage af al din overflødige Snak?" Erik: "Nogle få trofaste er et tryggere Værn om Kongen end mange Forrædere". Frode: "Vil du da vise os større Troskab end de andre?" Erik: "Det er ondt at båse for ufødt Fæ, og hart er ufødt Hest at binde ved Krybbe. Du har endnu ikke prøvet alting. For Resten plejer man hos Gøt at få noget at drikke til Maden. Når Mad og Drikke følges ad, har Gjæsterne Gammen". Frode: "Aldrig har jeg truffet nogen, der var frækkere til at kræve Mad og Drikke!" Erik: "Få tænker på tiendes Tarv eller sørger for dens Fornødenheder, som ikke lukker Munden op". Kongen bød nu sin Søster bære Drikken om i et stort Bæger. Erik greb hendes højre Hånd tillige med Bægeret, hun bød ham, og sagde: "Skulde du ville vise mig den Villighed, ædle Konge, at skjænke mig dette? Må jeg beholde, hvad jeg holder i Hånden, som en uigjenkaldelig Gave?" Kongen, som troede, det blot var Bægeret, han bad om, svarede, at det måtte han gjærne, men Erik drog Jomfruen til sig, som om han havde fået hende tillige med Bægeret. Da Kongen så det, sagde han: "Hvor Døren er inde, giver han Tegn fra sig; hos os plejer Jomfruer at have deres fri Vilje ubeskåren". Så lod Erik, som om han vilde skære Hånden af Pigen med sit Sværd, efterdi han havde fået den sammen med Bægeret. "Har jeg taget mere, end du har givet, eller hvis det er galt af mig at beholde det hele, så har jeg i alt Fald Ret til at tage en Del". Da Kongen skønnede, at han var kommen galt af Sted med det Løfte, gav han ham Pigen; thi han vilde ikke bøde på sin Uagtsomhed ved at vise sig upålidelig og sætte noget af sin Værdighed til ved ikke at holde, hvad han havde lovet, skjønt det snarere må tilskrives moden Overvejelse end Ustædighed, når man tilbagekalder et tåbeligt Løfte.

Da nu den til Kampen fastsatte Tid var kommen, lod han ham gå ned til sine Skibe imod at love at komme igjen. Erik og hans Mænd gik ud på den tillagte Sø, og da de stod godt fast på deres Såler, fældede de Fjenden, som vaklede og gled, thi Frode havde bestemt, at ingen måtte komme nogen af Parterne til Hjælp, om de så var aldrig så ilde farne. Efter således at have vundet Sejr vendte Erik tilbage til Kongen. Gotvar var nu meget kjed af, at hendes Sønner var komne så ulykkelig af Dage, og opsat på at hævne dem, hvorfor hun sagde, at hun havde Lyst til at holde en Mundkamp med Erik, hun vilde sætte en svær Halskjæde op imod ham, når han til Gjengjæld vilde sætte sit Liv på Spil, således at han vandt Kjæden, i Fald han sejrede, eller skulde lade Livet, i Fald han kom til kort. Det gik Erik ind på, og Gunvør fik Halskjæden i Forvaring. Gotvar gjorde ham da på Vers et så grovt og skammeligt Spørgsmål, at det ikke lader sig sige for høviske Øren, men han gav hende så grovt Svar på Tiltale, at hun helt tabte Mælet derved og blev nødt til at lade ham, hun havde tænkt sig skulde af med Livet, få Guldkjæden, så i Steden for at få Hævn over sine Sønners Drabsmand måtte hun af med en kostbar Gave til ham; hendes Ulykke blev således blot så meget større, og sin Ondskab kom hun ingen Vegne med, thi først mistede hun sine Børn, og så kunde hun ikke stå sig imod Erik i Grovhed og mistede både den kostelige Kjæde og den Løn, hun havde ventet for sin Veltalenhed; sine Sønners Banemand måtte hun berige, ham, der havde gjort hende barnløs, måtte hun belønne og fik ikke anden Mandebod for sine Sønner end den Tort at have trukket det korteste Strå i Ordkampen og at blive fattigere på Gods. Da Vestmar så det, besluttede han at prøve Kræfter med Erik, der havde vist sig at være den stærkeste i Munden, og han satte da det Vilkår, at den, der sejrede, skulde have den overvundnes Liv, så at de begge satte Livet på Spil. Erik vilde ikke vægre sig ved at tage imod det Vilkår for ikke at få Ord for at være stærkere i Munden end i Hånden. Kampen gik for sig på den Vis, at de kæmpende fik en Krans, der var flettet af Vidjer eller Reb, og den skulde de så trækkes om og med Hænder og Fødder

søge at vriste fra hinanden, og den, som var den stærkeste og fik revet den fra den anden, tilkjendtes Sejrens Pris. Da Erik nu tog fat i Kransen, rykkede han så voldsomt til, at han rev den ud af Hænderne på Vestmar. Da Frode så det, sagde han: "Ondt er med Overmand Tov at trække", "Ja", sagde Erik, "især når man er skjævhalsset eller skrutrygget", og i det samme satte han Foden frem og brød Halsen og Ryggen på den gamle Mand. Sålunde opnåede Vestmar ikke den Hævn, han tragede efter, men fik samme Skæbne som de, han vilde hævne, og måtte lade Livet ligesom de, hvis Død han vilde have Oprejsning for.

Frode pønsede nu på at gjennebore Erik ved at kaste en Dolk efter ham, men Gunvør, som mærkede, hvad hendes Broder havde i Sinde, varede sin Fæstemand for Faren, idet hun sagde, at kun den var vis, som varede sig vel. Erik forstod snildelig denne Advarsel og skjønnede, at der var Svig på Færde; han sprang strax op og sagde: "Klog Mand skal Sejr fange, men Fals slår sin Herre på Hals", idet han således på en fin Måde skosede ham, der pønsede på Svig imod ham. I det samme kastede Kongen Dolken efter ham, men da han bøjede sig til Siden, ramte den ham ikke, men gik ind i Væggen lige overfor. "Gaver skal man række sine Venner og ikke kaste dem til dem", sagde Erik; "god var din Gave. om du havde ladet Skeden følge med". Kongen trak da strax Skeden op af sit Bælte og gav ham den, som han bad; thi hans Fjendes Sindighed nødte ham til at lade sit Had fare; således formildede Eriks snilde Forstillelse ham, og det Våben, han havde kastet efter ham i en ond Hensigt, gav han ham nu i Venlighed, og ved at lade, som han ikke forstod den Uret, Kongen vilde øve imod ham, forvandlede han den til en Velgjerning og fik Dolken, der skulde have bragt ham Døden, som en ærefuld Gave; thi hvad Frode havde gjort for at volde ham Fortræd, gav han Skin af, at det skyldtes hans Ædelmodighed. Derefter gjorde man sig til gode. Men om Natten vakte Gunvør i al Stilhed Erik og sagde, at de måtte fly, "bedst er med hel Vogn hjem at age, mens Legen er god", sagde hun. Han gik da med hende ned til Stranden, hvor Kongens Flåde just lå trukken på Land, og den gjorde han ubrugelig ved at tage Planker ud af Skibssiderne og sætte løse Planker ind i Stedet, så den skete Skade ikke kunde ses, og derpå lod han det Skib, han og hans Mænd gik om Bord i, lægge lidt fra Land. Da Kongen nu vilde til at forfølge ham med sine ødelagte Skibe, stod Vandet snart helt op til Tofterne i dem, og skjønt han var temmelig besværet af sin Rustning, måtte han give sig til at svømme ligesom de andre og blev mere opsat på at bjærge sit eget Liv end på at forfølge andre. Stævnene sank under Vand, og Bølgerne skyllede ind og drev Rorfolkene fra Tofterne. Da Roller og Erik så det, sprang de ufortøvet og uden at ænse nogen Fare i Vandet og svømmede hen og bjærgede Kongen, der lå og drev om, han havde allerede været tre Gange under Vandet, da Erik fik Tag i hans Hår og trukket ham op. De andre skibbrudne druknede eller nåede med Nød og næppe ind til Land. De tog de våde Klæder af Kongen og gav ham tørre på i Stedet; han kastede gjentagne Gange en Mængde Vand op; Stemmen syntes også at svigte ham, han lå blot stadig og gispede. Omsider fik han dog igjen Varme i Kroppen, og det bragte Liv i de af Kulden stivnede Lemmer, så han kunde sidde, men han havde endnu ikke Styrke til at rejse sig. Lidt efter lidt fik han dog sine gamle Kræfter igjen, og da de omsider spurgte ham, om han vilde have Liv og Fred, førte han Hånden op til Øjnene og søgte at få de lukkede Øjenlåg op, og da han efterhånden var kommen rigtig til Kræfter og havde fået Stemmen i sin Magt igjen, tog han til Orde og sagde:

"Ved det Lys, som mine Øjne opfanger imod min Vilje, ved Himlen, som jeg kun har liden Glæde af at skue, beder og besværges jeg eder, at I ikke vil lade mig se den længer. Det er til ingen Nytte, at I har frelst mig, thi jeg vil dø. Siden det blev nægtet mig at omkomme i Bølgerne, vil jeg i det mindste falde for Sværdet. Ingen har overvundet

mig, før jeg nu viger for din Kløgt, Erik, så meget ulykkeligere som jeg, der hidtil ikke har kunnet besejres af berømmelige Mænd, nu har måttet bukke under for en Mand af ringe Herkomst, hvilket er noget, en Konge i høj Grad må skamme sig over. Alene det er Grund nok for en Høvding til at søge Døden, thi det sømmer sig, at intet huer ham bedre end Æren; savner han den, savner han alt; thi det ypperste, en Konge kan eje, er et berømmeligt Navn. Stor Forstand og Veltalenhed var mig forundt, men begge disse Fortrin, som jeg syntes at udmærke mig ved, har jeg nu mistet, og jeg er så meget ulykkeligere, som det er en Bonde, der har overvundet mig, som overvandt Konger. Hvorfor skjænker du den Livet, hvis Ære du har røvet? Min Søster, mit Rige, Guld og Gods og andet Boskab og hvad der er mere værd end alt dette, min Anseelse har jeg mistet og er i lige så mange Måder ulykkelig, som du må holdes for at være lykkelig. Hvorfor skal jeg overleve så stor en Skjændsel? Hvilken Lykke skulde Friheden kunne bringe mig, som kunde udslette Fangenskabets Vanære? Hvad vil Fremtiden bringe mig, den vil jo kun være præget af Fortidens Ulykke og kan kun avle langvarig Græmmelse. Hvad nytter det, at Livet forlænges, når det kun bringer sørgelige Minder? For den, der har Sorg i Sinde, er intet kjerere end Døden. Lyksalig er Døden, når en Mand ønsker sig den, thi den røver ham ikke Livets Sødhed, men tilintetgjør hans Lede ved det. I Medgang klynger man sig til Livet, i Modgang søger man helst Døden. Intet Håb om bedre Tider driver mig til at hænge ved Livet. Hvad skulde vel helt kunne gjenoprette min knuste Lykke? Og nu vilde jeg allerede have glemt alt dette, hvis I ikke havde bjærget mig, da mit Liv var i Fare. Om du end gav mig mit Rige tilbage og min Søster og mit Guld og Gods, min Navnkundighed kan du dog ikke skaffe mig igjen. Intet, som er flikket sammen, får nogen Sinde den Glans, det havde, medens det var uskadt; i lange Tider vil Rygtet mindes, at Frode var Fange. Jeg har desuden fortjent at falde for eders Hænder, når I betænker al den Tort, jeg har gjort jer; drager I eder til Minde, hvor megen Fortræd jeg har voldt jer, vil I angre det, i Fald I nu gjør vel imod mig; overvejer I, hvor grumt jeg har faret frem imod jer, vil I skamme Jer over at have hjulpet en Fjende. Hvorfor vil I skåne den, der har forsyndet sig imod jer? Hvorfor lægger I ikke Hånd på eders Forfølger? Det er ikke mer end billigt, at den Skæbne, jeg havde tiltænkt jer, overgår mig selv. Jeg tilstår, at hvis I var komne i min Magt, som jeg nu er i eders, vilde jeg ingen Barmhjærtighed have vist jer. Er jeg end uskyldig, for så vidt som jeg intet har fået gjort jer, er jeg i alt Fald skyldig, for så vidt som det ikke er Viljen dertil, det har skortet mig på. Jeg beder jer om at lade Viljen til at gjøre Fortræd komme over mit Hoved, den regnes jo dog stundom for at veje lige så meget som Gjerningen. Nægter I mig at falde for eders Sværd, vil jeg være Mand for at give mig Døden med egen Hånd".

Hertil svarede Erik: "Guderne forbyde, at du skulde blive ved så tåbeligt et Forsæt, Guderne forbyde, at du skammeligt skulde gjøre Ende på det berømmeligste Liv! De tillader sandelig ikke, at den, som over for andre er god og gjæv, over for sig selv bliver en unaturlig Morder. Lykken har fristet dig for at prøve, hvorledes dit Sind er, når det gjælder om at skikke sig i Modgang, den har ikke styrtet dig i Undergang, den sætter dig blot på Prøve; du er ikke bleven ramt af nogen Sorg, som Lykken ikke siden kan udslette; den har kun givet dig en Advarsel, men ikke vendt sig fra dig. Ingen viser Mådehold i Medgang, når han ikke har lært at bære Modgang, og desuden skjønner man først ret på det gode, man har, når man har lært det onde at kjende; den Gammen, der kommer efter bitre Kår, er så meget fornøjeligere. Vil du hade Livet, fordi du en Gang har fået en Dukkert og er bleven våd? Når Vandet kan tage Modet fra dig, hvordan vil du så rolig kunne stå for Sværdet? Hvem vil ikke snarere regne dig det til Ære end til Skam, at du svømmede bort i fuld Rustning? Hvor mange vilde ikke prise sig lykkelige, om de ikke var mere ulykkelige end du? Kongemagten har du, din Åndskraft står i sin

fulde Blomst, din Alder er ved at modnes, du kan håbe at udrette langt mere, end du har udrettet. Vær dog aldrig så letsindig, at du ikke blot skyr Modgang, men endogså i Utålmodighed over den får Lyst til at kaste dit Liv bort. Den kalder jeg den kvindagtigste Mand, der af Frygt for Modgang taber Modet til at leve. Det er ikke vis Mand, der har for Skik at unddrage sig Modgang ved at berøve sig Livet. At hade en anden er tåbeligt, men at hade sig selv er Vanvid; den Harmen, der bliver en selv til Fortræd, duer ikke. Dersom du selv søger Døden, fordi du har lidt Uret, eller fordi dit Sind er kommet i en Smule Oprør, hvem skal da hævne dig? Hvem er så afsindig, at han vil hævne sig for Lykkens Ustadighed ved selv at gå i Døden? Hvem er så lykkelig, at han ikke en eller anden Gang rammes af Modgang? Du har levet uforstyrret og stadig haft Lykken med dig, og nu, da en Smule Modgang gjør dig Vejen lidt knudret, vil du tage Livet af dig for at spare dig for den Smerte. Hvordan skal du i Fremtiden kunne bære alvorlig Modgang, når du taber Tålmodigheden over for så lidt. Den har intet smagt, som aldrig har smagt Sorgens Kalk; den, som aldrig har prøvet det tunge, vil ikke kunne nyde det lette med Måde. Vil du, som burde være et Mønster på Mod, stå som et Billede på Fejghed? Vil du, som stammer fra den kjækkeste Fader, lægge den største Svaghed for Dagen? Vil du vanslægte således fra dine Forfædre, at du bliver svagere end en Kvinde? Du er endnu ikke bleven moden Mand og er allerede mæt af Livet? Hvem har nogen Sinde båret sig således ad? Kan du, der har en så berømmelig Farfader, og hvis Fader aldrig blev overvunden, ikke holde Stand imod en Smule Modvind? Nej, du har dine Forfædres Natur og gode Egenskaber; ingen har overvundet dig, det er blot din egen Ubesindighed, der har voldt dig Fortræd. Vi har udrevet dig af en Fare, ikke sat vor Fod på din Nakke. Vil du agte vort Venskab for Uret og lønne os med Had i Steden for at takke os? Du burde lade dig forsone ved den Tjeneste, vi har vist dig, og ikke blive vred over den. Guderne lade dig aldrig blive så rasende, at du går i Rette med den, der har frelst dig, som om han havde forrådt dig. Skal det gode, vi har gjort dig, regnes os til Last; skal de Tjenester, vi gjør dig, pådrage os din Vrede? Vil du anse den, du skylder Tak for dit Liv, for din Fjende? Vi gjorde dig nemlig ikke fra fri Mand til Fange, men kom dig til Hjælp, da du var i Nød. Og se, dit Guld og Gods og andet Boskab giver jeg dig tilbage. Mener du, at det var overilet af dig at trolove din Søster med mig, så lad hende ægte, hvem du vil, jeg har ikke rørt hende. For øvrigt er jeg villig til at gjøre Krigstjeneste under dig, om du så vil. Tag dig i Agt for uden Grund at fremture i din Vrede. Du har intet tabt, din Frihed har intet Skår lidt, du vil i mig finde en lydige Tjener og ikke en bydende Herre. Du råder for mit Liv, jeg tager imod en hvilken som helst Dom, du vil fælde over mig. Vær forvisset om, at du kan gjøre det samme her som i din Kongeborg, du har den samme Magt og Myndighed her som der; bestem for vort Vedkommende her, hvad du vilde have bestemt der, vi er rede til at gjøre din Vilje".

Sålunde talte Erik, og denne hans Tale formildede Kongen både over for ham selv og over for hans Fjende. Da nu alt var blevet godt og fredeligt imellem dem, lagde de atter til Land. Kongen bød, at Erik og hans Søfolk skulde hentes med Vogne, og da de kom op til Borgen, lod han stævne Ting, og på dette trolovede han sin Søster med Erik og gav ham et Herred at styre. Dernæst sagde han til Erik, at han var bleven led ved sin Dronning og havde Lyst til at få Kong Gøters Datter, hvorfor han måtte skikke Sendemænd op til ham, og den Sendefærd kunde ingen bedre påtage sig end Erik, eftersom intet tyktes at falde ham vanskeligt; Gotvar vilde han lade stene ihjel, fordi hun havde været Hanundes Medviderske og fortiet den Brøde, hun havde begået imod ham; Hanunde vilde han sende hjem til hendes Fader, for at hun ikke, når hun blev i Danmark stadig skulde stå ham efter Livet. Erik gik ind på det alt sammen og lovede ham sin Bistand til at få det udført, kun, sagde han, var det bedre, at Dronningen,

når han havde forstødt hende, blev gift med Roller, af hvem han ikke havde Grund til at frygte noget, hvilket Råd Frode tog ærbødig imod, som om det var en himmelsk Åbenbaring. Dronningen gav på Kvindevis, for at det ikke skulde se ud, som om hun blev tvungen, strax efter og sagde, at der ikke fandtes den Ting i Verden, som det var nødvendigt at sørge over, og at al Sorg for det meste beroede på Indbildning, og for øvrigt burde man ikke tage sig en Straf nær, som man havde fortjent. Så holdt da Brødrene Bryllup på en Gang, idet den ene ægtede Kongens Søster, den anden hans forskudte Dronning.

Derpå sejlede de til Norge og tog deres Hustruer med; thi hverken den forestående lange Rejse eller Frygt for de Farer, Fremtiden kunde bære i sit Skjød, kunde få dem til at skilles fra deres Mænd; de vilde hænge fast ved dem som Fjer ved Uld, sagde de. De fik nu at vide, at Regnar var død, og at Krage havde giftet sig igjen med en Mand, der hed Brak; så kom de i Tanker om deres Faders Skatte og grov dem op. Rygtet var imidlertid gået forud for Erik, og Kong Gøter havde spurgt al den Lykke, han havde haft, og da han nu fik at vide, at han selv var kommen, blev han bange for, at han i sin Selvtillid skulde finde på det værste imod Nordmændene, og han udpønsede da det Råd at tage hans Hustru fra ham og give ham sin Datter i Stedet; hans Dronning var nemlig død, og der var ingen, han var mere opsat på at ægte end Frodes Søster. Da Erik fik Nys om, hvad han havde i Sinde, sammenkaldte han sine Folk og sagde, at hans Lykke endnu ikke var klar af alle Skjær, men for Resten håbede han, at ligesom et Knippe falder fra hinanden, når der ikke er bundet om det, således vilde også den Straf, man ikke var bunden til, ved at man havde forskyldt den, hurtig blive til intet; den Erfaring havde de nylig gjort hos Frode, hvor de havde set Guderne hjælpe dem til at skjærme deres Uskyldighed under de vanskeligste Omstændigheder, og når de fremdeles bevarede den, burde de håbe på lignende Bistand, hvad Modgang der så end mødte dem. Nu, sagde han, skulde de en stakket Stund lade, som de flyede; når Gøter først angreb dem, vilde de nemlig have gyldigere Grund til at slås med ham; thi det var hver Mands Ret at slå fra sig, når det gik på Livet løs, og det var sjældent, at nogen kom godt fra en Kamp, han havde indladt sig i med Folk uden skjellig Grund, derfor skulde de først egge Fjenden til at angribe dem, for at de kunde have så meget gyldigere Grund til at falde over ham. Mere sagde Erik ikke, så gik han hjem for at besøge Brak. Derpå vendte han sig til Gunvør og spurgte hende, for at prøve hendes Troskab, om hendes Hu stod til Gøter; det var jo uværdigt, sagde han, at en Pige af kongelig Byrd var gift med en ringe Mand. Hun begyndte strax at besværges ham ved alle Guder om at sige hende, om det var hans Spøg eller Alvor, og da han sagde, at det var hans Alvor, svarede hun: "Du vil altså bringe den største Skam over mig ved at forlade mig og lade mig, hvem du vandt kjær som Jomfru, sidde som Enke. Tit lyver Rygtet, dig har jeg gjort mig falske Tanker om. Jeg troede, jeg havde ægtet en trofast Mand, nu skjønner jeg, at den, jeg håbede at kunne lide fuldt og fast på, er ustadigere end Vinden", og da hun havde sagt det, brast hun i heftig Gråd. Det huede Erik vel, at hans Hustru tog så stærkt på Veje, Han omfavnede hende strax og sagde: "Jeg vilde blot vide, hvor stor din Troskab var. Intet uden Døden har Ret til at skille os ad, men Gøter har nu alligevel i Sinde at røve dig fra mig og tage din Kjærlighed som en Fribytter. Når han nu har fuldbyrdet sit Røveri, skal du lade, som om det er sket med din gode Vilje, men trække Brylluppet ud, til han har givet mig sin Datter i dit Sted; når det sker, vil Gøter og jeg så holde Bryllup på en og samme Dag. Så må du sørge for, at vi kommer til at holde Gjestebud i to forskellige Stuer, som støder op til hinanden med en Væg imellem, for at du ikke, når du har mig for Øje, skal støde Kongen for Hovedet ved at se for koldsindig på ham. Det, jeg har i Sinde skal nok vise sig i Stand til at gjøre

Røverens Anslag til intet". Derpå bød han Brak at lægge sig i Baghold i Nærheden af Kongeborgen med en udsøgt Skare af hans gjæveste Mænd, så at han kunde komme ham til Hjælp, når det gjordes nødt.

Derpå tog han Roller med og gav sig, idet han lod, som han var bange, på Flugt på sit Skib med sin Hustru og alt sit Boskab for at lokke Kongen ud. Da han så, at Gøter satte efter ham med sin Flåde, sagde han: "Se, hvorlunde Svigens Bue afskyder Forræderiets Pil!", råbte strax på sine Søfolk og lod Skibet vende. Da Gøter var kommen tæt hen til ham og spurgte, hvem der var Styrismand om Bord, svarede han, at det var Erik. Så råbte Kongen over til dem og spurgte, om det var ham, der ved sin vidunderlige Veltalenhed målbandt alle andre, og Erik svarede da, at han selv i sin Tid havde givet ham Tilnavnet den Veltalende, og at han ikke havde fået det Kjendingsnavn for ingenting. Så lagde de begge til Land på det nærmeste Sted, og da Gøter havde hørt Eriks Ærind, sagde han, at han havde Lyst til Frodes Søster og gjerne vilde give ham sin Datter i Stedet, for at han ikke skulde fortryde, at han afstod sin Hustru til en anden, det var ikke mer end billigt, sagde han, at Sendemanden fik Udbyttet af Sendefærden, han vilde gjerne have Erik til Svigersøn, når han selv ved at få Gunvør kunde komme i Svogerskab med Frode. Erik priste i høje Toner Kongen for hans Venlighed og gik ind på hans Forslag; det, her tilbød sig af sig selv, sagde han, var jo mere, end han kunde have ønsket, at Guderne vilde skjænke ham, men Kongen burde dog først spørge Gunvør om, hvad hun mente og vilde. Da nu Kongen gjorde sig behagelig for hende, lod hun, som det huede hende vel, og syntes villig til at tage imod hans Bejlen, hun bad ham blot så mindelig om at lade Erik holde Bryllup før hende; det passede bedst, at Kongen holdt sit, når hans først var overstået, særlig for at ikke Mindet om hendes første Ægteskab skulde gjøre hende led ved sit ny, når hun giftede sig igjen. Det var heller ikke så godt, sagde hun, at holde begge Bryllupper på en Gang. Kongen blev henrykt over hendes Svar og gik ind på, hvad hun forlangte. De ypperlige Lærdomme og Indfald, Erik kom med i de Samtaler han havde med ham, var ham også til så megen Fornøjelse og Vederkvægelse, at han ikke nøjedes med at give ham sin Datter, men også overlod ham Litharfylke, idet han mente, at han for Svogerskabets Skyld burde vise ham en Velgjerning. Krage, som Erik havde fået til at følge med på Grund af hendes Tryllekyndighed, lod, som hun havde dårlige Øjne og holdt Kåben op for Ansigtet, så at hun var ganske ukjendelig, eftersom der ikke var det mindste af hendes Hoved at se. Når nogen spurgte, hvem hun var, svarede hun, at hun var Gunvørs Søster; de havde samme Moder, men hver sin Fader, sagde hun.

Da de kom hjem til Gøter, blev Eriks Bryllup med Alvilde - således hed hans Datter - fejret ved et stort Gilde. Kongen og Erik spiste hver i sin Stue med en Væg imellem, og begge indvendig helt tjeldede med vævede Tæpper. Gunvør sad hos Gøter, og Erik havde Krage på den ene Side og Alvilde på den anden. Medens de nu sad der i Gammenslag, listede Erik lidt efter lidt, uden at nogen af Gjæterne mærkede det, en Fjæl ud af Væggen, så der blev en Åbning så stor, at et Menneske kunde slippe igjennem den. Derpå begyndte han, medens de spiste, ivrig at spørge Bruden, om hun ikke hellere vilde giftes med Frode end med ham, så meget mere som en Kongedatter, når man ret betænkte, hvad et Ægteskab er, burde have en Husbond, der var lige så højbåren som hun selv, for at ikke den ene Ægtefælles Ringhed skulde gjøre Skår i den andens Værdighed. Da hun svarede, at hun ikke vilde indlade sig i noget Ægteskab, som hendes Fader ikke gav sit Minde til, lovede han hende, at hun skulde blive Dronning og komme til at overgå alle andre Kvinder i Rigdom, og det Håb, han indgav hende om at vinde Guld og Gods, så vel som den Hæder, der tyktes hende at være at vinde derved, fik hende da til at gå ind på hans Forslag, som hun før havde

afvist. Det hedder sig også, at Krage skal have givet hende en Drik, som vakte Elskov til Frode i Jomfruens Sind.

Efter Måltidet gik Gøter ind til Erik og Bryllupsgjæsterne, for at Lystigheden skulde blive så meget større. Så snart han var gået ud, smuttede Gunvør, som det var blevet hende pålagt, ind gennem Hullet i Væggen, hvor Fjælen var taget ud, og satte sig ved Siden af Erik. Da Gøter nu så hende sidde der, undrede han sig såre og begyndte ivrig at spørge, hvorledes hun var kommen did, og hvad det skulde betyde. Hun sagde, at hun var Gunvørs Søster, og at det var den store Lighed, der var imellem dem, som fik Kongen til at tage fejl af dem. Da Kongen for at overbevise sig herom strax gik ind i sin egen Stue, smuttede Gunvør tilbage ad den samme Smugvej, hun var kommen ad, og sad atter synlig for alle på sin forrige Plads. Gøter vilde knapt tro sine egne Øjne og gik atter ind til Erik opfyldt af den stærkeste Tvivl om, hvorvidt han havde set rigtig, men der så han atter Gunvør, der også var vendt tilbage ad sin egen Vej. Således fandt han, hver Gang han gik fra den ene Stue ind i den anden, stadig den, han søgte, og var helt forpint af Forundring over ikke at se to Ansigter, der lignede hinanden, men ét og det samme på begge Steder, thi det tyktes ham ganske umuligt, at to Mennesker kunde ligne hinanden i den Grad, at de ikke var til at skjelne fra hinanden. Da Gjæstebudet omsider var til Ende fulgte han sin Datter og Erik til Brudekammeret og gik selv i Seng anden Steds.

Erik lod nu imidlertid Alvilde, som Frode skulde have, ligge for sig selv og narrede Kongen ved som sædvanlig at gå i Seng med Gunvør. Gøter sov ikke den Nat for at gruble frem og tilbage over det Puds, der var blevet spillet ham, og som han slet ikke forstod, thi han kunde stadig ikke komme fra, at det ikke var to Kvinder, der lignede hinanden, han havde set, men én og den samme, så han blev så usikker og tvivlrådig i sit Sind, at han tog selve det for Vildfarelse, som han virkelig havde set. Omsider faldt det ham ind, at der måske havde været nogen Svig på Færde med Væggen, men da han lod den omhyggelig undersøge, viste det sig, at der ikke var Spor af Brud at finde på den, hele Stuen var ganske uskadt og i Orden, thi Erik havde om Natten, inden han lagde sig til Ro, lukket Åbningen i Væggen, for at man ikke skulde opdage hans List. Så lod Kongen to Mænd liste sig ind i Eriks Sovekammer for at spejde og bød dem skjule sig bag Tæpperne og nøje give Agt på alt, og hvis de fandt Erik sammen med Gunvør, skulde de dræbe ham. Da de nu havde listet sig derind og skjult sig i Krogene bag Tæpperne, så de Erik og Gunvør ligge i hinandens Arme, men da de troede, at de endnu kun halvsov, ventede de på, at de skulde falde dybere i Søvn, for så at have bedre Lejlighed til at begå deres Forbrydelse. Da de nu hørte Erik snorke højt, og deraf skjønnede, at han sov fast, styrtede de strax frem med dragne Sværd for at myrde ham. Erik vågnede ved deres lumske Angreb, og da han så de truende Sværd over sit Hoved, nævnede han sin Stifmoders Navn, som hun i sin Tid havde sagt han skulde, når han var i Fare, og det fornåm han strax hjalp ham i Nøden, thi hans Skjold, der hang højt oppe på en Bjælke, faldt ned over ham og skjærmede ligesom med beråd Hu hans værgeløse Legeme, så at Stimændene ikke kunde gjennebore ham. Erik undlod ikke at benytte sig af sit Held, men greb sit Sværd og huggede begge Fødderne af den nærmeste Stimand; den anden gik Gunvør ikke mindre hidsig løs på med et Spyd og gjenneborede ham, og viste således, at hun havde Mands Mod, skjønt hun af Skabning var Kvinde.

Efter at Erik sålunde havde undgået dette Baghold, begav han sig ned til Havet og gjorde sig rede til at sejle bort endnu samme Nat, men Roller gav ved at blæse i sin Lur dem, der havde fået Befaling til at holde Vagt i Nærheden, Tegn til at bryde ind i Kongeborgen. Da Kongen hørte det, troede han, det betød, at Fjenden var ved at

falde over ham, og flyede skyndsomst bort på sit Skib. Imidlertid bemægtigede Brak og de, der var brudt ind i Borgen med ham, sig Kongens Gods og førte det ned på Eriks Skibe; næsten den halve Nat gik med at plyndre. Da Kongen om Morgenen fik at vide, at de var flygtede, var det hans Agt at forfølge dem, men en af hans Venner lagde ham på Sinde, at han ikke burde foretage sig noget over Hals og Hoved, for at han ikke skulde overile sig; det var nødvendigt at træffe større Forberedelser, sagde han, og det kunde ikke nytte at forfølge de flygtende til Danmark med få Folk. Men ikke engang dette kunde få Kongen, der ikke kunde tåle at tænke på det Tab, han havde lidt, til at styre sit hidsige Sind, thi intet havde opbragt ham mere, end at hans egne Folk havde lidt det Nederlag, han havde tænkt at berede andre. Han sejlede bort og kom til en Havn, som nu hedder Øm, hvor han fik Modvind, og Levnedsmidlerne slap op, og tyktes det ham da bedre, siden de ikke kunde undgå Døden, at de faldt for Sværd end døde af Sult. Hans Skibsfolk greb da til Våben og fremskyndede Døden ved at hugge løs på hverandre. Kongen og nogle af hans Mænd søgte op på Klipperne og slap bort. Opkastede Høje stå som Vidnesbyrd om dette Nederlag. Imidlertid tilendebrogte Erik heldig sin Sejlads, og Frode holdt Bryllup med Alvilde.

Derpå kom der Bud om, at Slaverne var faldne ind i Landet, og det blev da besluttet, at Erik skulde bekæmpe dem med otte Skibe, thi Frode tyktes endnu for lidet forfaren i Krigsvæsenet. Erik, som aldrig undslog sig for nogen som helst Manddomsgjerning, påtog sig med Glæde dette Hverv og førte det tappert til Ende. Da han fik at vide, at Vikingerne havde syv Skibe, sejlede han imod dem med kun ét af sine, de andre lod han omgive med Forskansninger af Træ og beklæde med afskårne Grene. Da han så sejlede frem for nøjere at udspejle den fjendtlige Flådes Antal, og Slaverne satte efter ham, flyede han skyndsomst tilbage til sine egne Folk, men Fjenderne, som ikke vidste noget om det Baghold, han havde lagt for dem, og som var opsatte på at fange Flygtningen, trak hurtig og uafslædig på Årerne, thi Eriks Skibe kunde ikke tydelig ses, da de tog sig ud som en løvrig Skov. Da Slaverne havde vovet sig ind i en snæver Vig, så' de sig pludselig omringede af Eriks Flåde; først troede de, forbavsede over det usædvanlige Syn, at det var en sejlede Skov, men så fik de Øjnene op for, at der stak Sving bag Løvet. For sent angrede de nu, at de ikke havde passet bedre på, og prøvede på at sejle tilbage ad den samme Vej, som de så uforsigtig havde vovet sig ind på, men medens de lavede sig til at vende Stævnene, så' de Fjenden entre dem. Erik trak imidlertid sit Skib på Land og kastede med Slynger Sten på dem. Således faldt de fleste af Slaverne, og fyrretyve blev fangne og opgav senere Ånden under alskens Pinsler, martrede af deres Lænker og af Sult.

Imidlertid havde Frode for at gjøre et Tog til Slavernes Land samlet en stor Flåde såvel i Danmark som i Nabolandene. Det mindste Skib i den havde tolv Mand om Bord og havde lige så mange Årer. Erik drog nu efter at have befalet sine Mænd at vente tålmodig på ham af Sted for at møde Frode og meddele ham det Nederlag, han havde tilføjet Slaverne, og da han undervejs så' et Vikingskib, der var løbet på Grund og ikke kunde komme flot igjen, sagde han, som altid plejede at have et Fyndord på rede Hånd, når der hændte et eller andet: "Fattig Mand har kun en Lykke, og den er tynd". Derpå stævnede han derhen med sit Skib og gjorde det af med Vikingerne, som søgte at få deres Skib flot ved Hjælp af Stager og havde fuldt op at gjøre med at bjærge det. Da det var gjort, gav han sig atter på Vej til Frode, og da han vilde glæde Kongen med en Hilsen, der bragte Bud om Sejren, råbte han: "Hil være ham, der stifter velsignet Fred". Kongen sagde, at han vilde ønske, han måtte få Ret i, hvad han sagde, og at tit spæde vis Mand sandt, hvortil Erik svarede, at han visselig havde Ret, thi liden Sejr varselede om større, og små Ting forjættede tit store. Derpå rådede han Kongen til at

dele sin Styrke, sende det jyske Rytteri over Land og Resten af Hæren ad den korte Søvej. Havet var nu så fuldt af Skibe, at Havnene ikke kunde rumme dem, der var ikke Plads nok på Kysterne, til at Folkene kunde slå Lejr, og Pengene forslog ikke til at købe Levnedsmidler for, og Landhæren skal have været så stor, at den for at kunne skyde Gjenvej siges at have jævnet Bjærgene med Jorden, gjort Moser og Kjær farbare, fyldt Fordybninger op med Jord og de største Kløfter med Sten.

Imidlertid sendte Slavernes Konge Strutnik Bud og bad om Våbenstilstand, men Frode nægtede ham Tid til at ruste sig, man burde ikke ved at tilstå sin Fjende Våbenstilstand give ham Lejlighed til at samle Kræfter, sagde han; desuden havde han hidtil ikke taget Del i Krigsbedrifter, nu burde han ikke, da han havde begyndt derpå, trække Tiden ud med en tvivlsom Venten, thi den, som kommer godt fra sit første Krigstog, kan gjøre sig Håb om lige så god Lykke for Fremtiden; enhver vil nemlig af Kampens Begyndelse tage Varsel om dens videre Fremgang, thi Held i Begyndelsen af Krigen plejer at forjætte Held i Fremtiden. Erik roste den Klogskab, han havde lagt for Dagen i sit Svar, og sagde, at Legen burde fortsættes ude, som den var begyndt hjemme, hvorved han hentydede til, at det var Danskerne, der var bleven udæskede af Slaverne. Efter at have sagt dette, holdt han et overmåde heftigt Slag med Slaverne, i hvilket Strunik og de tapreste Mænd af hans Folk faldt, hvorpå Resten overgav sig. Frode sammenkaldte nu Slaverne og lod ved Herolder forkynde, at hvis der var nogen iblandt dem, som havde lagt sig efter at røve og stjæle, skulde de strax melde sig, thi den Slags Folk vilde han lønne med de største Hædersbevisninger. Ligeså bød han, at de, der var dygtige i Trolldomskunster, skulde træde frem, så vilde han belønne dem. Det var Løfter, Slaverne syntes godt om; nogle af dem var mere optagne af Håbet om Belønning end forsigtige og røbede sig selv, førend nogen anden kunde angive dem; deres store Begjærlighed efter Vinding narrede dem, så at de satte Undseelsen til Side for Fordelen og holdt deres Forbrydelser for at være Ære værd. Da de frivillig havde meldt sig, sagde Frode: "Denne Pest bør I selv rense eders Land for, Slaver", og derpå bød han strax Bødlerne at gribe dem og Landsens Folk at klynge dem op i de højeste Galger. Man skulde næsten tro, at der var flere til at lide Straffen end til at fuldbyrde den. Således udryddede den snilde Konge næsten hele det slaviske Folk ved at nægte dem, der havde tilstået sig skyldig i Forbrydelser, den Tilgivelse, han skjænkede de overvundne Fjender. Således fik Begjærligheden efter en ufortjent Belønning sin fortjente Straf, og Griskheden efter en uforskyldt Løn fik den Løn, den havde forskyldt. Jeg skulde mene, at de med Rette blev ombragte, eftersom de havde kunnet bjærges Livet, om de havde tiet stille, og selv kaldte Faren ned over sig ved at tale.

Kongen, som vandt stor Anseelse ved denne nys vundne Sejr, besluttede nu for ikke at vise sig mindre opsat på Retfærdighed end på Krig at omdanne sin Hær ved at give den ny Love, af hvilke nogle er i Brug endnu, medens senere Tider har afskaffet andre og sat ny i Stedet. Han fastsatte:

at enhver Høvding ved Byttets Deling skulde have en større Del end de andre Krigere. Høvidsmændene, som i Slaget plejede at gå lige bag efter Bannerne, skulde for deres Værdigheds Skyld have det Guld, der blev gjort til Bytte, de menige Krigere skulde nøjes med Sølv; Våbnene skulde tilfalde Kæmperne, de tagne Skibe skulde Landsens Folk have, thi de tilkom dem, der havde at bygge og udruste Skibe.

Ingen måtte holde noget, der hørte til Huset, under Lås og Lukke; mistede han noget, skulde han have det dobbelt erstattet af Kongens Kasse. Holdt nogen noget forvaret i lukket Kiste, skulde han bøde en Mark Guld til Kongen.

Den, som skånede en Tyv, skulde selv lide Tyvs Straf.

Den første, der gav sig på Flugt i Slag, skulde være uden for Lands Lov og Ret.

Da han kom tilbage til Danmark, bestemte han, for ved gode Foranstaltninger at råde Bod på den Fordærvelse, Grep havde fremkaldt ved sine ryggesløse Sæder, at Kvinderne skulde have Lov til at ægte, hvem de selv vilde, og ikke måtte tvinges til at tage nogen Mand. Således sørgede han ved Lov for, at en Kvinde holdtes for lovformelig gift, selv om hendes Fader ikke havde givet sit Samtykke til hendes Ægteskab.

Giftede en fri Kvinde sig med en Træl, måtte hun dele hans Kår, mistede sin Frihed og gik over i Trællestanden.

En Mand skulde ægte den Kvinde, han havde forført, hvem hun så end var.

En Horkarl skulde af den lovlige Husbond lemlæstes, for at Kyskhed ikke skulde tilintetgjøres ved skjændig Løsagtighed.

Røvede en Dansk fra en anden Dansk, skulde han give ham det røvede dobbelt tilbage og kjendes skyldig i Brud på Freden.

Dersom nogen bragte stjålet Gods til anden Mands Hus, og denne tog imod ham og lukkede Døren efter ham, skulde Hæleren have alt sit Gods forbrudt og prygles offentlig på Tinge som medskyldig i Tyvens Forbrydelse.

Enhver, der rømte af Landet og blev Landets Fjende eller førte Avindskjold mod Landsens Folk, skulde straffes på Liv og Gods.

Dersom nogen af Gjenstridighed var sen til at udføre Kongens Bud, skulde han straffes med Landsforvisning. (Det var nemlig Skik, når der pludselig var Krigsfare for Hånden, at sende en Træpil, der så' ud, som om den var af Jærn, om fra Mand til Mand som Budskikke.)

Gik nogen menig Mand i Slaget frem foran Høvidsmanden i første Række, blev han, i Fald han var Træl, fri Mand; var han Bonde, blev han Adelsmand, var han adelig født, blev han Høvding. (Så stor Løn vandt de kjække i gamle Dage, i den Grad mente vore Forfædre, at Adelskab tilkom de tapre, thi de holdt for, at en Mands Tapperhed ikke burde være en Følge af den Lykke, der var bleven ham til Del, men at hans Lykke burde være en Følge af hans Tapperhed.)

Ingen Retstrætte måtte indledes med noget edeligt Løfte eller med Væddemål. Den, som forlangte af en anden, at han skulde indgå sådant Væddemål, skulde betale ham en halv Mark Guld eller lide hård Legemsstraf. (Kongen forudså nemlig, at sådant kunde give den største Anledning til Strid.)

Enhver Strid skulde afgjøres med Sværdet, thi det tyktes ham ærefuldere at kæmpe med Våben i Hånd end at mundhugges. Satte nogen af de kæmpende sin Fod uden for den forud afstukne Kreds, skulde han betragtes som overvunden og gå glip af det, Striden drejede sig om. Dersom en Mand af Folket af en eller anden Grund gav sig i Kamp med en Kæmpe, skulde han gå imod ham fuldt rustet, men Kæmpen måtte kun bruge en Stok af en Alens Længde.

Dræbte nogen Udlænding en Dansk, skulde to Udlændinge undgjælde derfor med Livet.

Imidlertid samlede Gøter en Hær for at tage Hævn over Erik, og Frode sejlede da til Norge med en stor Flåde. Da de begge havde lagt til ved Rennesø, sendte Gøter, skræmmet af det store Ry, der gik af Frode, Sendemænd til ham for at bede om Fred. Erik svarede dem: "Skamløs er den Røver, der først søger Fred eller vover at tilbyde gjæve Mænd den, thi den, som vil opnå noget, må kæmpe for det. Slag bør mødes

med Slag, og Avind fordrives med Avind". Da Gøter, som stod noget derfra og gav nøje Agt, hørte dette Svar, råbte han, så højt han kunde: "Hver Mand kæmper for det gode i Forhold til, som han mindes Velgjerninger". Hertil svarede Erik: "Dine Velgjerninger har jeg gjengjældt dig ved at give dig gode Råd", hvorved han sigtede til, at ypperlige Råd er mere værd end nogen som helst Gave, og for at vise, at Gøter havde lønnet hans gode Råd med Utak, sagde han: "Da du vilde røve mig Hustru og Liv, gav du kun et slet Exempel til Efterfølgelse. Mellem os får kun Sværdet Lov til at dømme". Gøter angreb derpå den danske Flåde, men det gik ham ilde, thi han faldt i Slaget. Siden skjænkede Frode Roller hans Rige, der omfattede syv Fylker. Det Fylke, som Gøter i sin Tid havde givet Erik, overlod denne også Roller. Efter at have øvet disse Bedrifter tilbragte Frode tre År i den dybeste og tryggeste Fred.

Imidlertid havde Hunnerkongen, da han fik Nys om, at Frode havde forskudt hans Datter, sluttet Forbund med Olimar, Kongen i Østerleden, og i Løbet af to År rustet en Krigshær imod Danskerne. Frode samlede da også en Hær, ikke blot af Landsens egne Folk, men også af Nordmænd og Slaver. Da Erik, som han havde sendt ud for at udspejde Fjendens Hær, ikke langt fra Rusland traf på Olimar, der var bleven sat til Høvidsmand for Flåden, medens Hunnerkongen anførte Landhæren, tiltalte han ham sålunde:

*Sig, hvad betyder
alle de Snekker?
Pønser på Orlog du,
Olimar Konning?*

Olimar svarede:

*Frode jeg søger,
Fridlevs Søn.
Hvo er du,
som mig vover at fritte?*

Erik kvad:

*Aldrig fanger du
Sejr over Frode,
ingen står sig
i Strid med ham.*

Olimar kvad:

*En Gang får
den første være,
tit, hvad mindst
man venter, times,*

hvorved Kong Olimar gav til Kjende, at ingen bør sætte alt for stor Lid til Lykken. Erik red nu ind i Landet for at udspejde Hunnernes Hær. Da den gik forbi Erik, og han red forbi den, så han den første Fylking, da Sol stod op, den sidste, da Sol gik ned, og han spurgte derfor Folk, han mødte undervejs, hvem der rådede for så mange Tusind Krigsfolk. Da Hun - således hed Hunnerkongen - fik Øje på ham og hørte, at han havde påtaget sig en Spejders Hverv, spurgte han, hvad han hed, og Erik sagde da, at han gik under Navn af Allevegne mødt og ingen Sted funden. Kongen lod nu en Tolk hente og spurgte, hvad Frode tog sig for, hvortil Erik svarede: "Frode bier aldrig hjemme på en fjendtlig Hær; ikke har han for Skik at tøve i sin Borg, til Fjenden kommer, thi den, der tragter efter en andens Højhed, må våge og være på sin Post hele den udslagne Nat. Sent fanger sovende Mand Sejr; liggende Ulv finder sjældent Ådsel". Da Kongen

skjønnede, hvor dreven han var i at pryde sin Tale med Fyndord, sagde han: "Her har vi måske den Erik, der, efter hvad der er kommet mig for Øre, falskelig har anklaget min Datter", hvorpå han strax bød sine Mænd gribe ham. Men Erik sagde, at det ikke sømmede sig, at der var flere om at gribe én, og ved de Ord formildede han ikke blot Kongen, men gjorde ham endogså villig til at tilgive ham, om det end ikke er til at tage fejl af, at det mere var List end Velvilje, der lå bag ved den Tilgivelse; thi når han lod ham slippe, var det især, for at han skulde jage Skræk i Frode ved at fortælle ham, hvor stor en Hær han havde. Da Erik kom tilbage, og Frode bød ham gjøre Rede for, hvad han havde fået at vide på sin Spejderfærd, sagde han, at han havde set sex Konger, hver med sin Flåde, som hver talte fem Tusind Skibe, hvert med tre Hundrede Mand ved Årerne. Hvert Tusind af hele Skaren bestod af fire Fløje, og da der var tre Hundrede på hver Fløj, måtte hvert Tusind regnes til tolv Hundred. Da Frode nu kom i Tvivl om, hvad han skulde stille op imod så mange, og ivrig så' sig om efter Forstærkning, sagde Erik: "Dristigt Mod står gjæv Mand bi; Bjørn må bedes med bidske Hunde; Bulbidere må vi have, ikke fejge Fugle", og så gav han Frode det Råd at samle sin Flåde. Da den var rustet, sejlede de mod Fjenden. De Øer, der ligger imellem Danmark og Østerleden, indtog de og underlagde sig dem. Da de sejlede videre, stødte de på nogle Skibe af den ruthenske Flåde, og da Frode holdt det for en Skam at angribe dem, fordi de var så få, sagde Erik: "Krummer er også Brød; falden Mand bliver sjælden fed, og den bider ej, som i Bælg er bunden". Ved den Tale fik han Kongen til at lade være med at skamme sig ved at angribe dem og fik ham til at angribe de få med mange ved at forestille ham, at man må sætte Undseelsen til Side for det, man har Nytte af.

Derpå sejlede de imod Olimar, som på Grund af den Sendrægtighed, hans Flådes store Talrighed medførte, hellere vilde oppebie Fjenden end angribe ham; Ruthenernes Skibe var nemlig klodsede og på Grund af deres Størrelse vanskelige at ro. Men heller ikke hans Mandskabs store Mængde blev ham til Både, thi Ruthenerne havde mere deres Styrke i deres usædvanlige Talrighed end i Tapperhed, og den lille håndfaste Skare Danske sejrede over dem. Da Frode vilde sejle hjem, stødte han på sin Sejlads på en uhørt Hindring; Havet var nemlig helt opfyldt med Masser af Lig af faldne Mænd såvel som af Stumper af Skjolde og Spyd, der omtumledes af Bølgerne, så at Havnene ikke blot var trange, men også fulde af Stank. Skibene blev stikkende fast og kunde ikke komme frem for Lig, og de kunde ikke engang støde de rådne Lig, der lå og drev om, bort med Årerne eller drive dem bort med Stager, uden at der strax, så snart de havde fået et af Vejen, strax kom et andet drivende og tørnede imod Skibene. Man kunde næsten sige, at de var komne i Krig med de døde, at de måtte føre en ny Kamp med afsjælede Legemer.

Kong Frode lod nu de Folkeslag, han havde overvundet, sammenkalde og gav den Lov, at enhver Husfader, der var falden i den Krig, skulde højlægges med sin Hest og alt sit Våbenskrud. Hvis nogen Gravrøver af skammelig Havesyge forgreb sig på nogen af de døde, skulde han ikke blot bøde for det med Livet, men hans Lig skulde kastes for Markens vilde Dyr og ikke have nogen hæderlig Jordefærd. Det tyktes ham nemlig billigt, at den, som skjændede en andens Aske, selv ikke blev stedet til Jorden, men at hans Lig blev behandlet på samme Måde, som han havde behandlet en andens. En Høvidsmands Lig skulde brændes på et Bål, der var rejst på hans eget Skib, men ti Styrimænds Lig skulde brændes på èt Skib; enhver Jarl eller Konge, der var falden, skulde brændes på sit eget Skib. Så omhyggelige Forskrifter gav han angående de faldnes Jordefærd for at forebygge, at de blev jordede uden Forskjel. Alle Ruthenernes Konger med Undtagelse af Olimar og Dag var nu faldne. Han foreskrev også Ruthenerne at føre Krig på de Danskes Vis og forbød dem at tage sig nogen

Hustru, uden at købe hende, thi han mente, at det Ægteskab, man tilkjøbte sig, vilde blive mere at lide på. Endvidere fastsatte han, at den, som dristede sig til at voldtage en Jomfru, skulde straffes med at lemlæstes eller bøde for sin Brøde med tusind Mark Sølv. Derhos bestemte han, at den, der havde Lyst til Krigsvæsenet og attråede Navn af prøvet Kriger, skulde angribe èn Mand, holde Stand over for to, måtte kun trække sig lidt tilbage for tre, men havde ikke nødig at skamme sig ved at fly for fire. Han påbød også de Konger, han havde undertvunget, en ny Vedtægt angående Krigsfolkenes Lønning. Enhver Huskarl skulde have tre Mark Sølv om Året, en menig eller hvervet Kriger to, en menig, der havde udtjent sin Tid, kun en. Ved denne Lov krænkede han imidlertid Tapperheden idet han kun tog Hensyn til Soldaternes Stand og Vilkår og ikke til deres Mod; i det Stykke kan man laste ham for at have taget fejl, eftersom han gav dem, der stod ham nærmest, Fortrinet for dem, der havde Fortjenester at rose sig af.

Kongen spurgte nu Erik, om Hunnerhæren kunde måle sig i Styrke med Olimars Flåde. Erik kvad da:

*Ingen, tror jeg,
tælle den mægter,
Havet ej rummer den,
heller ej Jorden.
Skoven tyktes mig
tændtes i Brand,
da deres Lejrbål
lyste i Natten.*

*Af gungrende Hovslag
gnyede Jorden,
Vognene rumled
som rullende Torden,
tungt den tætte
Trængsel trådte,
Jorden gav sig,
når frem den gik.*

*Femten Bannere
flagre jeg så'
af hundred Faner
fulgtes hvert Banner,
Trop med hver Fane
holdt tyve Mærker,
med hvert et Hærtegn
en Høvding fulgte.*

Da Frode spurgte, hvad han skulde stille op imod så mange, rådede han ham til at sejle hjem og lade Fjenden gå til Grunde ved sin egen Masse. Han fulgte Rådet og var ikke mindre villig til at følge det end Erik til at give det. Hunnerne rykkede frem gennem uvejsomme Ørkener og Ødemarker, hvor der ingen Steds var Levnedsmidler at opdrive, og der begyndte at blive Fare for almindelig Hungersnød, thi Egnen var øde og sumpig, og der var ingen Udvej at finde til at afhjælpe Nøden. Omsider, da de havde slagtet og fortæret Trækdyrene, så de hverken havde noget at kjøre med eller noget at spise, spredte de sig, men deres Omstrejfen blev dem til lige så stor Fortræd som Hungersnøden. De skånede hverken Heste eller Æsler, ja holdt sig ikke engang fra Ådsler eller Uhumskheder. Til sidst sparede de ikke engang Hundene, intet var så

modbydeligt, at de ikke tog til Takke dermed, da det var på det sidste med dem, thi intet er for grumt, når man er stedt i den yderste Nød. Så hjemsøgte en almindelig Farsot de af Sult medtagne Mennesker; uden Ophør blev Ligene begravede, alle var angst for at dø, og ingen havde Medlidenhed med de døende, thi Angsten havde gjort det af med al menneskelig Følelse. Først rømmede de så lidt efter lidt i hele Fylkinger, senere i små Flokke ad Gangen. Også Spåmanden Ugg rømte fra Kongen; han var en Mand, hvis Alder ingen kjendte, men ældre end noget andet Menneske var han. Han søgte som Rømningsmand til Frode og åbenbarede ham alt, hvad Hunnerne tog sig for.

Imidlertid stødte Hedin, der var Konge over en ikke ringe Del af Norge, til Frodes Flåde med hundrede og halvtredsindstyve Skibe. Han udsøgte tolv af dem og sejlede helt hen til Flåden med et Skjold i Mastetoppen som Tegn på, at det var Venner, der kom. Det var en stor Forstærkning, han bragte Frode, og denne fattede det største Venskab for ham. Hedin og Hild, den jyske Småkonges Høgnes Datter, en Jomfru, der gik stort Ry af, fattede senere Kjærlighed til hinanden; inden de endnu havde set hinanden, havde deres Navnkundighed nemlig optændt dem til gjensidig Elskov, og da de fik Lejlighed til at se hinanden, kunde ingen af dem få Øjnene fra den anden, så stærk var den Elskov, der lænkebandt deres Blikke.

Imidlertid fordelte Frode sine Krigsfolk rundt om i Byerne og samlede omhyggelig det nødvendige Forråd til Brug om Vinteren, men hvor megen Umag han end gjorde sig, forsløg hans Midler ikke til at underholde hans kostbare Hær, og den kom næsten i lige så stor Nød som Hunnernes. For at hindre fremmede i at strømme til sendte han derfor en Flåde til Elben under Anførsel af Revil og Mevil, som skulde passe på, at ingen satte over Floden. Da Vinteren var leden til Ende, besluttede Hedin og Høgne at drage på Vikingetog sammen, Høgne vidste nemlig ikke af, at hans Stalbroder elskede hans Datter. Høgne var såre velskabt, men stivsindct, Hedin var også velskabt, men lille af Væxt. Da Frode så, at det Dag for Dag blev vanskeligere for ham at underholde sin Hær, sendte han Roller til Norge, Olimar til Sverige, Kong Ønev og Glomer, der var en stor Viking, til Orknøerne for at skaffe Levnedsmidler og lod hver især tage sine egne Krigsfolk med. Frode havde tredive Konger i sit Følge, som dels var hans Venner, dels hyldede ham som deres Overherre. Da Hun hørte, at Frode havde sendt en Del af sine Krigsfolk bort, samlede han en ny Hær. Høgne trolovede sin Datter med Hedin, efter at de først havde tilsvoret hinanden, at hvis en af dem blev dræbt, skulde den anden hævne ham.

Om Efteråret vendte de, der var bleven sendt ud for at skaffe Levnedsmidler, tilbage, men de var rigere på Sejrvindinger end på Levnedsmidler. Roller havde nemlig gjort Fylkerne Nordmøre og Søndmøre skatskyldige efter at have fældet deres Konge Arnthor. Olimar havde indlagt sig den største Navnkundighed ved at undertvinge fremmede Lande; han havde overvundet Thor Lange, Konge over Jemteland og Helsingland, og to andre ikke mindre mægtige Høvdinge samt underlagt sig Estland, Øland og Kurland og Øerne ud for den svenske Kyst; han vendte hjem med syv Hundrede Skibe, dobbelt så mange, som han var sejlet bort med. Ønev og Glomer samt Hedin og Høgne havde underlagt sig Orknøerne; de vendte hjem med ni Hundrede Skibe. Nu var der kommet Penge nok ind vidt og bredt fra til at bestride Udgifterne med og fuldt op af Bytte, så nu var der rigeligt nok til Krigsfolkenes Underhold. Tyve Riger var bleven underlagt Frodes Herredømme, hvis Konger i Forbindelse med de tredive tidligere nævnte kæmpede sammen med Danskerne. I Tillid til denne Styrke begyndte han Kampen med Hunnerne; allerede den første Dag rasede den så voldsomt, at der faldt så mange, at Ruslands tre største Floder var dækkede af Lig som af Broer, så at man kunde gå over dem, og så langt man i tre Dage kunde ride, var Jorden oversået

med Lig, så langt strakte Myrderiets Spor sig. Da Slaget havde varet i syv Dage, faldt Kong Hun, og da hans Broder, der hed lige sådan, så', at Hunnernes Fylking begyndte at vige, betænkte han sig ikke på at overgive sig med hele sin Hær. Efter det Slag underkastede et Hundrede og halvfjerdsindstyve Konger, som dels var Hunner, dels kæmpede sammen med Hunnerne, sig Kong Frode, hvilket Tal Erik havde gjort Rede for, den Gang han nævnede, hvor mange Bannere og andre Hærtegn de havde, da Frode spurgte ham, hvor stor Hunnerhæren var. Frode stævnede nu Kongerne til Tings og pålagde dem, at de for Fremtiden skulde leve under én og samme Lov; Olimar satte han over Holmegård, Ønev over Kønugård, den fangne Kong Hun gav han Sachsland og Revil Orknøerne; en Mand ved Navn Dimar satte han for Styret i Helsingland, Jarnberaland og Jæmteland samt begge Laplandene, og Dag gav han Herredømmet over Estland. Hver af disse Mænd pålagde han at udrede en bestemt Skat, idet han gjorde deres Underdanighed til Betingelse for sin Gunst. Frodes Rige omfattede nu imod Øst Rusland og nåede mod Vest til Rhinen.

Imidlertid bagvaskede onde Tunger Hedin hos Høgne og beskyldte ham for at have haft Samkvem med Hild, før end de havde haft Bryllup, hvilket den Gang af alle Folkefærd ansås for en stor Brøde. Høgne lånte lettroende Øre til denne Løgn og løse Tale og angreb med sin Flåde Hedin, der opkrævede Skat til Kongen hos Slaverne, men han blev overvunden i Slaget og flyede til Jylland. Således blev den af Frode indstiftede Fred først forstyrret af indvortes Krig, og Landsens egne Folk var de første til at bryde Kongens Lov. Frode sendte derfor Bud til dem og stævnede dem begge for sig og udspurgte dem nøje om Grunden til deres Fjendskab. Da han var kommen på det rene med den, afsagde han sin Kjendelse i Overensstemmelse med den Lov, han havde givet, men da han skjønnede, at ikke engang det kunde forsone dem, idet Faderen hårdnakket vedblev at kræve sin Datter tilbage, bestemte han, at Striden skulde afgjøres med Sværdet, thi det syntes at være det eneste Middel til at få Ende på den. I denne Kamp fik Hedin et svært Sår, men da han alt havde mistet en Mængde Blod, og Kræfterne begyndte at svigte ham, blev hans Fjende uventet greben af Mildhed, thi Høgne, som havde det fuldstændig i sin Magt at dræbe ham, ynkedes over hans Fagerhed og Ungdom og lod sin Grumhed vige for Mildhed, og for ikke at dræbe den unge Mand, der var lige ved at drage sit sidste Suk, holdt han sit Sværd tilbage. Det ansås nemlig i gamle Dage for en Skam at berøve en svag Yngling eller en afmægtig Livet; i den Grad tog Oldtidens Kæmper i deres Tapperhed Hensyn til alle Ærens Bud. Således blev Hedin da ved sine Stalbrødres Bistand ført tilbage til sine Skibe og frelst ved sin Fjendes Ædelmodighed. Syv År efter kæmpede de atter ved Hedinsø og gav hinanden Banesår. Høgne vilde have kunnet prise sin Lykke, hvis han i sin Tid havde været grum og ikke mild imod Hedin da han havde overvundet ham. Så stærkt, siges der, brændte Hild af Attrå efter sin Husbond, at hun om Natten skal have vakt de faldne til Live ved Galdresange, for at de kunde fortsætte Kampen.

På den Tid kom Alrek, Kongen af Sverige, i en svar Krig med Gest Blinde, Gøternes Konge. Gest Blinde, der var den svageste af dem, søgte til Frode og tilbød, at han vilde overgive sig og sit Rige til ham, om han vilde hjælpe ham. Han fik strax Skalk Skåning og Erik med til Hjælp og vendte tilbage med Forstærkning. Han havde besluttet at angribe Alrek med hele sin Styrke, men Erik holdt for, at de først burde gå imod hans Søn Gunthjov, der var Høvding over Vermland og Soløerne, thi, sagde han, de af Stormen trætte Søfolk burde sejle til den nærmeste Kyst, og dertil kom, at rodløst Træ sjældent trives. De angreb da Gunthjov, som faldt, og hvis Gravhøj endnu minder om hans Navn. Da Alrek hørte, at hans Søn var bleven dræbt, ilede han did for at hævn ham, og efter at have fået Øje på Fjenden sendte han Bud efter Erik og mindede ham

i en hemmelig Samtale om det Forbund, der havde været imellem deres Fædre, og bad ham om ikke at kæmpe sammen med Gest Blinde. Det vægrede Erik sig på det bestemteste ved, og Alrek bad da om Lov til at slås med Gest Blinde, idet han mente, at en Tvekamp var at foretrække for et almindeligt Slag. Hertil svarede Erik, at Gest Blinde var uskikket til at slås på Grund af sin høje Alder, og gav ikke blot den, men også hans svage Helbred til Påskud, men han vilde gå i Kamp med ham i hans Sted, sagde han, thi det var en Skam, om han vilde undslå sig for at gå i Tvekamp for den, han var kommen for at føre Krig for. Så holdt de ufortøvet Tvekamp. Alrek faldt, men Erik blev hårdt såret, og da det var vanskeligt at skaffe Lægemidler, varede det længe, før han fik sin fulde Førlighed igjen. Der var kommen Frode et falsk Rygte for Øre om, at han var falden, og Sorg derover pinte Kongens Sind svarlig, men Erik forjog hans Sorg ved sin velkomne Hjemkomst; han meldte ham nemlig, at Sverige, Vermeland, Helsingland og Solørerne ved hans Bestræbelser var bleven underlagt Frodes Rige. Frode gjorde ham strax til Konge over de Folk, han havde overvundet, og gav ham derhos Helsingland og begge Laplande, Finland og Estland imod at betale årlig Skat. Ingen svensk Konge før ham hed Erik, men fra ham gik Navnet over til de senere.

På den Tid herskede Alf i Hedemarken; han havde en Søn der hed Asmund. I Vigen herskede Bjørn, hans Søn hed Asvid. Så hændte det, at Asmund, der havde en ulykkelig Lidenskab for Jagt, da han en Gang var ude for at bede Dyr eller sætte Snarer for dem, blev overfalden af Tåge og kom bort fra sine Jægere, ind på en afsides Sti, og vankede om på de øde Åse uden Hest og Klæder og uden anden Føde end Svampe og Jordfrugter. Omsider kom han til Kong Bjørns Borg. Da de to Kongesønner havde været sammen en liden Stund, tilsvor de hinanden til Stadfæstelse af deres Venskab, at den af dem, som overlevede den anden, skulde lade sig begrave med den døde, thi så stærkt var Forbundet imellem dem og så stort deres Venskab, at ingen af dem vilde leve længere, når den anden var død.

Frode samlede nu en Hær fra alle de Lande, der lød under ham og sejlede med sin Flåde til Norge, medens Erik skulde føre Landhæren, thi som det går med Menneskenes Griskhed, jo mere han havde, des mere attråede han, og selv den ødeste og vildeste Del af Verden kunde han ikke afholde sig fra at angribe på uretmæssig Vis, i den Grad plejer stigende Velstand at øge Begjærligheden. Nordmændene, som opgav alt Håb om at kunne forsvare sig, og ikke trøstede sig til at sætte sig op imod Frode, begyndte for største Delen at fly til Halogaland. Også en Jomfru ved Navn Stikla flyede af Landet for at bevare sin Kyskhed, idet hun foretrak Krig for Brudfærd.

Imidlertid døde Asvid af Sot og blev begravet i en Hule med Hund og Hest, og Asmund lod sig som Følge af det Venskab, de havde tilsvoret hinanden, levende begrave sammen med ham, idet der blev lagt Føde ned med ham, som han en Stund kunde holde Livet oppe med. Nu kom Erik, som var draget op igjennem Landet med Hæren, til Asvids Grav, og da Svenskerne tænkte, at der var Skatte i den, brød de den op med Hakker; der viste sig da en Hule for dem, som var dybere, end de havde ventet, og for at få den undersøgt måtte de have en til at lade sig hejse ned i den med et Tov om Livet. Der blev ved Lodkastning udtaget en af de raskeste Ynglinge dertil. Da Asmund så ham blive hejset ned i en Kurv med et Tov ved, kastede han strax Manden ud og satte sig selv i Kurven og gav så dem, der stod ovenfor og styrede Tovet, Tegn til, at de skulde hejse ham op. Da de i Forventning om en stor Skat trak Kurven op og så en ukjendt Skikkelse i den, blev de forskrækkede over hans sælsomme Udseende, kastede Tovet og flyede til alle Sider i den Tro, at det var den døde, der var stået op af Graven, thi Asmund så gruelig ud i Ansigtet og syntes helt bedækket med noget fælt noget, ligesom levret Blod. Han søgte at kalde de flygtende tilbage og gav sig til

at råbe til dem, at de uden grund var bange for et levende Menneske. Da Erik så ham, undrede han sig især over hans blodige Ansigt, thi Blodet randt i Strømme ned ad det. Asvid var nemlig hver Nat bleven levende igjen og havde i sin stadige Kamp med ham revet det venstre Øre af ham, så det var et fælt Syn at se det ulægte, blodige Sår. Da de omstående bød ham fortælle, hvorledes han havde fået det Sår, kvad han:

*Sært jer synes,
at Lød jeg savner?
Levende Mænd
blandt Lig ej trives!
Ondt er i Verden
ene at være,
sårt er Venners
Hjælp at savne.*

*I Hulens Hvælving
mit Huld jeg misted,
dens Mulm og Mørke
mit Mod mig røved.
I Dødsens Angst
med Draugen jeg brødes,
når han til Liv
om Natten vågned.*

*Hårde Tag
tog jeg med Asvid,
fælt han mig flænged,
så Blodet flød.
Sært jer synes,
at Lød jeg savner?
Levende Mænd
blandt Lig ej trives.*

*Sin Hest han åd
og Hunden med,
fo'r så i mig
og vilde mig fælde;
hans Negle mig rev,
så Blodet randt,
mit Ansigt han flænged
og flåede mit Øre.*

*Ej dog uhævnet
ondt jeg led,
hans Hoved med Sværdet
fra Halsen jeg skilte.
Sært jer synes,
at Lød jeg savner?
Levende Mænd
blandt Lig ej trives.*

Imidlertid var Frode kommen med sin Flåde til Halogaland, hvor han, for at få et Skjøn over sit Mandskabs Styrke, som ikke syntes at kunne måles med Tal, bød sine Krigere opkaste en Høj, således at hver Mand bar en Sten til den. Den samme Måde at

tælle Hæren på benyttede også Fjenden, og Højene bærer endnu Vidnesbyrd derom for enhver, som ser dem. Her holdt Frode Slag med Nordmændene, og det blev en stræng Dag. Om Natten besluttede man sig på begge Sider til at trække sig tilbage. Ved Daggry kom Erik til ad Landevejen. Han rådede Kongen til at begynde Kampen igjen. I den Dyst mistede Danskerne så mange Skibe, at der af tre Tusind kun siges at være bleven hundrede og halvfjerdsindstyve tilbage, men Nordmændene led et så umådeligt Mandefald, at Rygtet fortæller, at der ikke var Folk nok til en Femtedel af Bygderne.

Efter at Frode havde vundet denne Sejr, var det hans Attrå at stifte Fred blandt alle Folk, så at enhver kunde have sit Gods i Sikkerhed for Tyve, og at der efter Krigen blev Fred i alle hans Riger. Han hængte derfor en Arming op på en Klippe, som kaldes Frodes Klippe, og en anden i Viglen, efter at han havde holdt Ting med Nordmændene og ladet dem vide, at de hang der for at prøve den Ærlighed, han havde påbudt, og truet med, at han vilde straffe alle Fylkets Høvdinge, hvis de blev stjålne. Således hang Guldet, uden at nogen passede på det, midt på alfar Vej til største Fare for Høvdingerne og til Fristelse for alle rovbegjærlige Folk, eftersom det var så let et Bytte. Frode bestemte også, at Søfolk skulde have frit Lov til at tage og bruge Årer, hvor de fandt dem, og at den, der skulde over en Flod, frit måtte bruge den Hest, han fandt nærmest ved Vadestedet, men skulde stige af, så snart dens Forben rørte Land, medens Bagbenene endnu var i Vandet, - han mente nemlig, at sådanne Tjenester snarere måtte skrives på Menneskelighedens Regning end regnes for Uret -; men den, der efter at være kommen over Floden, vovede at benytte Hesten længere, skulde have sit Liv forbrudt. Han bød også, at ingen måtte holde sit Hus eller sin Kiste aflåst eller gemme noget under Lås og Lukke; alle Tab lovede han tredobbelt Erstatning for. Han bestemte også, at det skulde være lovligt, når man var på Rejse, at tilegne sig så megen Føde af anden Mands Forråd, som var nok til ét Måltid; tog nogen mere end det Mål, skulde han anses for skyldig i Tyveri. Tyv skulde nagles til Galgen med Jærnspiler gennem Senerne, og en Ulv skulde hænges ved Siden af ham, for at det kunde ses, at et slet Menneske var at regne for lig med et vildt Udyr, idet de led samme Straf. Hæleren skulde have samme Straf som Tyven. Frode levede nu der i Landet i syv År i den lykkeligste Fred og fik en Søn Alf og en Datter Øvura.

I de Dage hændte det, at en svensk Kæmpe ved Navn Arngrim kom til Frode efter i Tvekamp at have fældet Skalk Skåning, fordi han en Gang havde røvet et Skib fra ham. Over al Måde opblæst af den Bedrift formastede han sig til at begjære Frodes Datter til Ægte, og da han mærkede, at Frode vendte det døve Øre til, bad han Erik der rådede for Sverige, om at stå ham bi. Erik rådede ham da til for at vinde Frodes Gunst at indlægge sig Fortjeneste ved at øve en eller anden ypperlig Dåd og vove en Dyst med Egder, Kongen i Bjarmeland, og Thengil, Kongen i Finmarken, thi de var de eneste, der unddrog sig Danmarks Herredømme, som alle andre lød under, og han drog da ufortøvet did med sin Hær. Finnerne er de Folk, som bor yderst mod Nord, og den Del af Verden, de har slået sig ned på, er knapt til at leve i eller Jorden der til at dyrke. De er såre dygtige til at kaste med Spyd, i det Stykke overgår intet andet Folk dem i Færdighed: de bruger i Kampen store og brede Pile; de lægger megen Vind på Galder og er dygtige Jægere. De har ikke faste Boliger, men flakker om og slår sig ned, hvor de har fældet Vildt; de løber på Skier over de snedækte Åse. Disse Folk angreb og underkuede Arngrim nu for at vinde Berømmelse. Da de havde tabt Slaget og gav sig på Flugt, kastede de tre Småsten bagud og magede det så, at det for Fjenden så ud, som det var lige så mange Bjærge, og da de således havde forblændet Arngrims Øjne, kaldte han sine Folk, der forfulgte Fjenden, tilbage i den Tro, at mægtige Fjælde lå hindrende i Vejen for dem. Da Finnerne Dagen efter atter kæmpede og blev slagne,

kastede de Sne på Jorden og gav det Udseende af en stor Flod, og Svenskerne lod sig atter forblænde og føre bag Lyset, thi det bares dem for, som de hørte et mægtigt Vand bruse, og da Sejrherrene blev bange for dette tomme Gjøglebillede, lykkedes det Finnerne at flygte. Tredje Dag begyndte de Kampen på ny, og nu havde de ikke længer noget, der kunde hjælpe dem til at fly, så da de så', at deres Fylking begyndte at vige, underkastede de sig Sejrherren. Arngrim pålagde dem at betale Skat og Skyld således, at der blev holdt Mandtal over Finnerne, og så skulde der hvert tredje År for hver tiende Mand udredes i Skat en Slæde læsset med Dyreskind. Derefter æskede han Bjarmelandskongen Egder til Tvekamp og fældede ham og pålagde så Bjarmerne at udrede et Skind for hvert Hoved. Derpå vendte han rig på Bytte og Sejrstegn tilbage til Erik, som fulgte med ham til Danmark og fyldte Frodes Øren med Lovtaler over den unge Mand og forestillede ham, at den, der havde udvidet hans Rige til Verdens yderste Grænser, vel var Kongens Datter værdig, og da Frode betænkte, hvor stor Fortjeneste, han havde indlagt sig, anså han det ikke for upassende at kaldes Svigerfader til den Mand, der havde vundet Navnkundighed viden om i Verden ved så store Bedrifter.

Arngrim avlede med Øvura tolv Sønner, hvis Navne jeg vil nævne:

Brand og Bjarre,
 Brodd, Hjarrande,
 Tand og Tyrving,
 to Haddinger,
 Hjørvard, Hjarvard,
 Hrane, Angantyr.

De havde fra Ungdommen af lagt sig efter Vikingefærd, og da de en Gang alle på ét Skib sejlede til Øen Samsø, stødte de under Land dér på to Skibe, som tilhørte Vikingerne Hjalmar og Ørvarodd. De angreb dem og ryddede dem for Folk, men da de ikke var visse på, at de havde fået fældet Styrimændene med, bandt de de faldnes Lig hvert til sin Toft og så' da, at de, som de søgte, ikke var imellem dem. Det blev de kjede af og agtede nu ikke den Sejr, de havde vundet, for at være et Halmstrå værd, thi de vidste, at de vilde komme til at udsætte sig for langt større Fare i den Kamp, der nu forestod. Hjalmar og Ørvarodd var nemlig gåede i Land for i Skoven at hugge sig et nyt Ror, da de havde mistet det ene af dem, de havde, i en Storm, som ilde havde medtaget deres Skibe, og de var nu i Færd med af en stor Træstamme, de havde fældet, at lave sig et nyt med deres Øxer. De tog det på deres Skuldre og bar det ned til Skibene uden at ane noget om det Nederlag, deres Stalbrødre havde lidt, og da de nu blev angrebne af Øvuras Sønner, som dryppede af de dræbtes nys udgydte Blod, blev de nødte til at kæmpe to imod mange; såre ulige var den Kamp, thi der var tolv imod to, men Sejren rettede sig ikke efter Tallet, thi alle Øvuras Sønner faldt. Hjalmar fik de fældet, men Ørvarodd bar Sejren hjem, og han var den eneste af hele den store Flok, Skæbnen lod blive i Live; med utrolig Anstrængelse havde han svunget det vældige, endnu ikke helt tilhugne Ror mod sine Fjender med sådan Kraft, at han med ét Slag knuste dem alle tolv.

Således blev Vikingeflokkene ved at færdes på Havet, skjønt Frode havde fået al egentlig Krigsstorm til at lægge sig. Dette var det, som især tilskyndede ham til at angribe Vesterlandene, thi hans eneste Tragten gik ud på at udbrede Fred. Han lod da Erik kalde, samlede alle de Rigers Flåder, der var ham underlagte, og sejlede til England med utallige Skibe. Da Kongen på den Ø skjønnede, at han ikke kunde måle sig med ham i Styrke, thi Havet syntes helt spærret af Skibe, gik han til Frode under Foregivende af, at han vilde overgive sig, og begyndte ikke blot at smigre ham og gjøre Stads af hans Storhed, men lovede også at give sig og sit Rige ind under

Danskerne, Folkenes Betvingere, og tilbød at udrede Skat og Skyld og hvad anden Afgift, de forlangte, og til sidst indbød han dem gjæstfrit til sig. Frode blev glad over Brittens Høviskhed, skjønt det vakte hans Mistanke om, at der stak Svig under, at Fjenden så villig og uden Tvang lovede alt og var så rask til at overgive sig, førend der var ført Krig, hvilket sjældnen plejer at være ærlig og oprigtig ment. Han frygtede også for Gjæstebudet, at der, når deres Ædruelighed blev hildet i Drukkenskabens Snarer, skulde blive øvet lønligt Forræderi imod dem. Hertil kom, at der var buden så få Gjæster, at de ikke syntes trygt at kunne efterkomme Indbydelsen, og det tyktes dem også tåbeligt at betro deres Liv til Fjender, hvis Ærlighed de ikke havde prøvet. Da Kongen fik Nys om, at de ikke ret vidste, hvad de skulde beslutte sig til, kom han igjen til Frode og bød ham til Gilde med fire og tyve Hundrede Mand; før havde han kun opfordret ham til at komme med tolv Hundrede. Skjønt Frode, efter at Tallet på de indbudne således var blevet øget, nok turde trøste sig til at komme til Gjestebudet, opgav han dog ikke sin Mistanke og sendte hemmelig Folk ud, som skulde strejfe om på Egnens afsides Steder og, hvis de på deres Spejderfærd opdagede noget Baghold, strax lade ham det vide. De gik derfor ind i Skoven, og da de stødte på en Lejr af væbnede Mænd, som hørte til den engelske Hær, standsede de først tvivlrådige, men da de kom fuldkommen på det rene med, hvorledes det hang sammen, skyndte de sig tilbage; Teltene var nemlig sorte, som overstrøgne med Beg, for at man ikke skulde blive opmærksom på dem, når man kom i Nærheden af dem. Da Frode fik det at vide, lagde han også et Baghold bestående af en stærk Skare af sine Hirdmænd, for ikke uforsigtig at gå til Gjestebudet uden at være sikker på at have betimelig Hjælp ved Hånden. Da de havde lagt sig i Skjul, lod han dem vide, at, når de skulde komme ham til Hjælp, vilde han give Tegn dertil ved at lade blæse i Luren. Derpå begav han sig til Gjestebudet med det fastsatte let bevæbnede Følge. Hallen var udstyret med kongelig Pragt, overalt tjeldet med Skarlagentæpper virkede med vidunderlig Kunstfærdighed og Pragt, Bjælkevæggene var prydede med Purpurforhæng, Gulvet belagt med så prægtige Tæpper, at man knapt turde træde på dem. Fra Loftet blinkede og skinnede mange Lygter og Olielamper, og Røgelsekarrene udsendte de sødeste Dampe svangre med den fineste Vellugt. Langs med alle Væggene stod en Række af prægtige Borde besatte med mangfoldige Retter; Bænkene var prydede med guldindvirkede Hynder og Stolene fulde af Puder. Det var, som om den ærefrygtindgydende Hal smilede til Gjæsterne, og der var i al den Herlighed intet at opdage, som ikke var en Lyst for Øjnene, eller som ikke lugtede godt. Midt i Hallen stod et Kar, som rummede en umådelig Mængde Drikke, så man let kunde fylde Bægrene, og der var mere end nok til, at alle de mange Gjæster kunde få deres Tørst slukket. Purpurklædte Tjenere gik om ordnede i Rækker med gyldne Bægre og kredensede høvisk Drikken, og det skortede heller ikke på Horn af vilde Oxer, i hvilke de bød Drikken om. Bordene strålede af gyldne Skåler og bugnede under skinnende Bægre, af hvilke de fleste funkede med indlagte Ædelstene. Der herskede overalt den største Overdådighed, på Bordene var der Overflod af kostelige Retter og af Bægere, som flød over af forskellige Drikke; de nøjedes heller ikke med at drikke Vinen ren og ublandet, men lavede en herlig Drik tilsat med alskens Safter hentede vidt og bredt fra. Fadene prangede med de kosteligste Retter, som for det meste bestod af Vildt, skjønt der heller ingen Mangel var på Retter tillavede af Tamdyrs Kjød. Englænderne tog sparsommere til Drikken end Danskerne, thi den Tryghed, disse følte, gav dem Mod på at drikke sig en Rus, medens hine havde mindre Lyst til at hengive sig til Drukkenskab, fordi de pønsede på Forræderi. Danskerne, som, med mine Landsmænds Tilladelse, er vant til om Kap at tømme Bægrene til Bunds, drak altså vældig. Da Englænderne så, at de var bleven overmåde beskjenkede, begyndte de at liste sig bort fra Gildet, og, medens Gjæsterne blev siddende i Hallen, anstrængte de sig af alle Kræfter for at

spærre Hallens Døre ved at skyde Slåer for og på alle andre Måder, og derpå gav de sig til at stikke Ild på Huset. Da Ilden begyndte at tage fat, dundrede de indespærrede Danskere på Dørene, men det var ingen Nytte til, de kunde ikke få dem op, og så gik de løs på Væggen for at bane sig en Udvej gennem den. Da Englænderne så, at den gav sig under Danskernes kraftige Angreb, stemte de sig imod den af alle Kræfter og støttede den vaklende Masse ved at anbringe svære Gjenstande op ad Ydersiden, for at de indespærrede ikke skulde slippe ud, når den ramlede sammen, men til sidst gav den efter for Danskerne, der var de stærkeste, thi jo større Faren blev, des mere anstrængte de sig, og nu var det en let Sag for de indespærrede at bryde ud. Så bød Frode, at der skulde blæses i Luren for at hidkalde den Skare, han havde lagt i Baghold, og tilkaldt ved Lurens skingrende Toner fangede den Forræderne i deres egen Snare og fældede både den engelske Konge og en utallig Mængde af hans Folk. Således ydede Hirdmændene Frode en dobbelt Tjeneste, idet de både frelste hans Mænd og fældede hans Fjender.

Imidlertid havde Ierne, forskrækkede over det stadig voxende Ry, der gik af Danskernes Tapperhed, lagt Fodangler af Jærn ud for at gjøre det vanskeligere at trænge ind i deres Land og for at formene dem Adgang til deres Kyster. Ierne bruger en let Rustning, der er nem at skaffe til Veje; de rager Håret af sig, så de er helt skallede i Nakken, for at man ikke skal kunne gribe dem i Håret, når de flygter; de vender Spydspidserne imod dem, der angriber dem i Ryggen, og plejer med Flid at vende Odden af deres Sværd imod deres Forfølgere, de kaster også for det meste Spydene bagud, thi de er mere drevne i at sejre ved at flygte end ved at kæmpe, så når man tror, at man har vundet Sejr over dem, er der Fare på Færde. Men Frode var forsigtig og vogtede sig vel for alt for ivrig at forfølge så svigefuld en Fjende. Han fældede Folkets Høvding Kjarval i Slaget. Dennes Broder overlevede ham, men tabte Modet til at gjøre Modstand og overgav Riget til Frode, som uddelte det Bytte, der var taget, blandt sine Krigsfolk for at vise, at han var fri for al Havesyge og overdreven Begjærighed efter Gods og kun tragtede efter at vinde Hæder.

Efter at have sejret over Englænderne og vundet Bytte i Irland vendte Frode tilbage til Danmark, og i tredive År var der slet ingen Krig. I den Tid blev det danske Navn berømt i næsten alle Lande på Grund af det overordentlige Lov, Danskerne havde på sig for Tapperhed. I den Hensigt at forlænge Varigheden af sit Riges Glans og give den evig Fasthed lod Frode sig det først være magtpåliggende at vise forøget Strænghed imod Tyveri og Røveri, som han anså for en indvortes Syge og Landeplage; når Folkene var bleven fri for dem, mente han, vilde de kunne nyde Livet mere i Ro, så at Fredens stadige Udbredelse ikke hæmmedes og hindredes af nogen Ondskab. Han drog også Omsorg for, at ingen hjemlig Farsot fortærede Landet, når Fjenderne holdt sig i Ro, og at ingen hjemlig Uredelighed gik i Svang, efter at der var opnået Fred udadtil. Endelig lod han i Jylland, der så at sige var hans Riges Hoved, ophænge en såre tung Armring på alfar Vej, for ved at stille et så kosteligt Bytte til Skue at sætte den Retskaffenhed, han havde påbudt, på Prøve, og skjønt det fristede de uredelige Sjæle og pinte de onde, gik dog Frygten for den utvivlsomme Fare af med Sejren. Så stor var Frodes kongelige Myndighed, at selv Guld, der var lagt frem, så enhver kunde tage det, var så sikkert, som om det lå gjemt bag de stærkeste Låse. Dette usædvanlige Påfund skaffede sin Ophavsmand stor Berømmelse. Efter at have anrettet Nederlag viden om i Verden og alle Vegne vundet Sejr satte han sig for at skaffe alle Mennesker Ro, for at Fredens Glæder kunde afløse Krigens Grumhed, og for at Mandslættets Ophør kunde blive Begyndelsen til Lykke, og han drog også Omsorg for, at alles Ejendom blev

beskyttet af det Værn, hans Lov ydede, for at ikke det, udenrigs Fjender havde måttet lade i Fred, skulde blive ranet af Røvere hjemme.

På den Tid kom Alverdens Forløser til Verden for at frelse Menneskene, idet han fandt sig i at iklæde sig et Menneskes Skikkelse; Krigens Luer var da slukkede, og alle Lande nød den dybeste Fred og Ro. Man holder for, at en så vidt strakt, alle Vegne så ligelig fordelt og ingen Steds på Jorden afbrudt Fred ikke så meget var knyttet til et jordisk Rige som til hin guddommelige Fødsel, og at det var Himlens Vilje, at denne usædvanlige Tidens Velgjerning skulde være et Vidnesbyrd om, at alle Tidens Ophav var nærværende.

Imidlertid fristede en Kone, der var forfaren i Trolddom, og som mere satte Lid til sine Kunster end frygtede Kongens Strængthed, sin Søns Griskhed for at få ham til at stjæle Armringen, idet hun lovede ham, at han nok skulde slippe ustraffet derfra, eftersom Frode på det nærmeste gik på Gravens Rand og kun slæbte svagelige Rester af et affældigt Liv om i et faldefærdigt Legeme. Da han som Svar på Moderens Opfordringer fremhævede den store Fare, der var forbunden med at følge dem, bød hun ham være ved godt Mod, enten skulde en Søko føde en Kalv, sagde hun, eller der skulde indtræffe en anden Hændelse, som skulde hindre Kongen i at straffe ham. Ved denne Tale forjog hun Sønnens Frygt og fik ham til at efterkomme hendes Opfordring. Da han havde begået Forbrydelsen, ilede Frode, som om der var tilføjet ham den værste Forsmædelse, i største Hidsighed og Vrede hen for at rive Konens Hus ned, efter først at have sendt Folk derhen, som skulde gribe hende og hendes Børn og føre dem for ham. Dette vidste Konen forud, og hun førte da Fjenderne bag Lyset ved et Blændværk, idet hun forvandlede sig til en Hoppe, og da Frode kom til, påtog hun sig Skikkelse af en Søko, der gik og græssede på Strandbredden; sine Sønner fik hun til at se ud som Kalve, mindre end hun. Kongen undrede sig over dette Særsyn og bød sine Mænd omringe dem, så de ikke kunde slippe ud i Vandet igjen. Derpå steg han af Vognen, som han betjente sig af på Grund af sit gamle Legemes Svaghed, og satte sig undrende på Jorden. Moderen, der havde påtaget sig Skikkelse af det største af Utyskerne, anfaldt nu Kongen og stangede ham i den ene Side. Dette Sår blev hans Bane, så lidt kom hans Død til at svare til hans Storhed. Hans Krigere, som tørstede efter at hævne hans Død, kastede nu Spyd efter Utyskerne og gjennemborede dem, og da de var dræbte, så' de, at det var Menneskelig med Dyrehoveder, og således blev Gjøglespillet, de havde drevet, åbenbart.

Således døde Frode, den navnkundigste Konge i hele Verden. Efter at have taget Indvoldene ud saltede hans Hirdmænd Liget og gjemte det så i tre År, thi de var bange for, at Landsdelene skulde falde fra, når det blev bekjendt, at Kongen var død, og især var de opsatte på at holde hans Død hemmelig for de fremmede, for ved at lade, som om han endnu var i Live, at kunne holde sammen på Riget, hvis Grænser for længst var bleven udvidede så stærkt, og i Kraft af Kongens fordums Myndighed at kræve den sædvanlige Skat og Skyld af Undersåtterne. De førte derfor hans afsjælede Legeme om, ikke som et Lig på Båre, men på en Vogn som en svag og kraftsløs Olding, som hans Krigere skyldte at vise den Tjeneste. Så stor Stads gjorde hans Venner af ham, selv efter hans Død. Men da Liget omsider begyndte at opløses, så de ikke kunde nære sig for Stank, og Forrådnelsen ikke var til at standse, begrov de det med kongelig Pragt ved Værebro i Sjælland og gjorde vitterligt, at Frode havde ønsket at dø og blive begravet dør i sit Riges anseligste Landsdel.

Sjette Bog

Hjarne og Fridlev

Da Frode var død, troede Danskerne fejlagtig, at Fridlev, der blev opfostret i Rusland, var død, og da Riget allerede syntes at vakle af Mangel på en Arving og ikke syntes vedblivende at kunne holdes til Kongeslægtens Hånd, tyktes det dem, at den var værdigst til Kongespiret, som til Frodes Forherligelse satte et Lovkvad som Indskrift på hans endnu friske Grav og i et fagert Eftermæle overgav den døde Konges Ry til Efterkommerne. En Mand ved Navn Hjarne, som var såre forfaren i dansk Skjaldskab, digtede da for at sætte den berømmelige Mand et herligt Æreminde, og også ansporet af den store Pris, på sin vante Vis et kunstløst Vers, der på det nærmeste lød sålunde:

*Længe førte de
Frode om Land,
da Drotten dyre
i Døden var dånet.
Langt Liv ønsked
hans Landsmænd Frode;
her gjemmer Graven
bag Grønsvær den gjæve.*

Da han havde kvædet dette Vers, lønnede Danskerne Skjalden med Kronen og gav således Danmark for en Gravskrift, skjænkede hele det store Rige som Løn for at sætte nogle få Bogstaver sammen; for så godt Kjøb kom han til den store Pris. Denne overordentlig høje Løn for et lidet Kvad overgik endogså den navnkundige Digterløn, Cæsar gav; den guddommelige Julius nøjedes nemlig med at skjænke den, der havde beskrevet og forherliget hans Sejrvindinger over hele Jorden, en By, men her skjænkede Almuens ødsle Gavmildhed en Bonde et helt Rige; ja ikke engang Africanus kunde måle sig med Danskerne i Rundhåndethed, da han lønnede den, der havde bevaret Mindet om hans Bedrifter, thi han vejede blot den omhyggelig udarbejdede Bog op med Guld, men her skaffede nogle få kunstløse Vers en Bonde Kongespiret.

I de samme Dage døde Erik, der var Høvidsmand i Sverige, af Sot. Da hans Søn Halfdan, som tog Styret i Faderens Sted, tabte Modet over de mange Anfald, tolv Brødre, der stammede fra Norge, gjorde på hans Land, og ikke formåede at straffe deres Voldsgjerninger, søgte han til Fridlev, som da opholdt sig i Rusland, i Håb om at få Hjælp af ham. Han kom til ham med bønlig Lader, græd over, at han var slagen og knust af en udenlandsk Fjende, og klagede ynkelig over den Fortræd, der var gjort ham. Af ham fik Fridlev at vide, at hans Fader var død, og idet han opfyldte hans Bøn om Hjælp, drog han til Norge med Våbenmagt. De før omtalte Brødre byggede på den Tid, efter at deres Forbundsfæller havde svigtet dem, på en Ø, der var omflydt af den strideste Strøm, en såre høj Vold og udvidede også deres Forskansninger til den flade Slette, og stolende på dette Tilflugtssted gjorde de jævnlig Udfald og hærjede Landsens Folk. De havde nemlig også bygget en Bro, ad hvilken de fra Øen kunde komme over på Fastlandet; den var gjort fast til Fæstningens Port, og de kunde med Tove styre den således, at den drejede sig ligesom om et Hængsel og snart gav Overgang over Floden, snart, når man hemmelig trak i Tovene, gik op og gjorde Tjeneste som Portfløj. Disse Mænd havde alle Mod i Brystet, var unge og stærke, smukke at se til og navnkundige for de Sejre, de havde vundet over Kæmper og Folkeslag, og havde fuldt op af Bytte. Jeg anfører nogle af deres Navne - de øvrige er i Tidens Løb gåede i Glemme: Gerbjørn, Gunbjørn, Arnbjørn, Stenbjørn, Esbjørn, Thorbjørn og Bjørn. Den sidst nævnte skal have haft en udmærket skabt Hest, der var så rap til at bruge Benene, at medens de andre ikke kunde svømme over Floden, banede den alene sig Vej gennem de

brusende Hvirvler uden at blive træt. Vandfaldet styrter nemlig så hurtig og stejlt ned, at Kræfterne svigter Dyrene, når de skal svømme der, så de for det meste drukner. Det strømmer nemlig fra Bjærgenes højeste Toppe ned ad Skrænterne, tørner mod Klipperne, brydes og falder så med vældig Brusen ned i Dalenes Dyb, og da det stadig stødes tilbage af Klipperne, der spærrer Vejen for det, beholder det bestandig samme Fart, så i hele Kløftens Længde strømmer det over af hvidt Skum, idet Bølgerne alle Vegne piskes på samme Måde. Men hvor det, efter at have væltet sig igjennem Snævringerne imellem Klipperne, vider sig ud og bliver roligere, danner det den nævnte Ø af en Klippe, der ligger i Vejen for det. På begge Sider af Øen skyder der en stejl Fjældkam ud bevoxet med mange Træer af alle Slags, der skjuler Floden, så at den ikke kan ses i Frastand. Bjørn havde også en usædvanlig vild Hund, et skrækkelig glubsk Bæst, som det var farligt for Mennesker at være sammen med og som tit ganske alene havde taget Livet af tolv Mand, men da dette mere er noget, jeg har hørt, end noget, jeg virkelig ved Besked om, må andre dømme om, hvor vidt det er sandt. Den skal, efter hvad jeg har hørt sige, i sin Tid have været Jætten Offots Yndlingshund og vogtet hans Kvæg på Græsgangene.

Disse unge Mænd plejede nu at gjøre Røvertog i Omegnen og anrettede ofte stort Blodbad. I Steden for at føre et skikkeligt Levned plyndrede de Huse, slog Kvæg ned, røvede alt, gjorde stort Bytte, brændte Husene af, når de havde plyndret dem, og myrdede Mænd og Kvinder i Flæng. Fridlev kom over dem, da de uforsigtig havde gjort et Udfald, og nødte dem alle til at fly til deres Fæstning; den overordentlig stærke Hest tog han, thi i Hastværket og Forskrækkelsen lod dens Herre den blive tilbage på den anden Side af Floden for at komme hurtigere af Sted, han turde nemlig ikke tage den med over Broen. Fridlev gjorde nu vitterligt, at hvis nogen dræbte nogen af de tolv Brødre, vilde han veje Liget op med Guld. Tilskyndede af Håbet om denne Belønning, men dog ikke så meget drevne af Havesyge som af Tapperhed, gik nogle af Kongens Kæmper lønlig til Fridlev og lovede at påtage sig denne Gjerning og enten at sætte Livet til eller bringe Røvernes afhuggede Hoveder. Fridlev roste dem for deres Tapperhed og for det Løfte, de gjorde ham, men bød dem vente og gik så ved Nattetid ned til Floden med kun én Ledsager, han agtede nemlig ved sin Tapperhed at komme Hjælpen i Forkjøbet for ikke at få Udseende af mere at måtte stole på andres Kræfter end på sine egne. Derpå slog han sin Ledsager ihjel ved at kaste en Mængde Sten på ham og kastede det afsjælede Legeme i Vandet efter at have givet det sine Klæder på og selv iført sig den dræbtes, for at det, når man så' Liget, skulde tage sig ud, som om det var Kongen, der var omkommet. Han tappede også med Flid Blod af Hesten, hans Ledsager havde redet på, og overstænkede den dermed, for at man, når den vendte tilbage til Lejren, skulde tro, at han selv var bleven dræbt. Derpå gav han sin Hest af Sporerne og drev den midt ud i Hvirvlerne, og da han var kommen over Floden, steg han af den og søgte ved Hjælp af Stiger at komme over Volden, der skjærmede Fæstningen. Da han var nået op til Toppen og kunde få fat i Brystværnet med Hænderne, steg han sagte over det, og uden at de, som holdt Vagt, mærkede det, listede han sig på Tåspidserne stille hen til Huset, hvor Røverne sad og holdt Måltid. Da han var nået frem til Hallen, tog han Stude under Bislaget, der ragede frem over Døren. Stolende på deres Fæstnings Styrke følte de Unge Mennesker sig så trygge, at de fik Lyst til at tage sig en Rus, thi de troede, at den stride Strøm gjorde den helt utilgængelig, da man hverken syntes at kunne svømme over den eller sætte over med Både, og det heller ingen Steder var muligt at vade over. Bjørn fortalte nu, opfyldt af Drikkelagets Lystighed, at han i Drømme havde set et Dyr komme op af Vandet og spy uhyggelige Flammer ud af Munden, så at alt blev hyllet i Ild; de burde derfor ransage hver en Krog

på Øen, sagde han, og ikke stole så stærkt på Stedets Sikkerhed, at de ved at føle sig alt for trygge uforvarende gik deres Undergang i Møde. Ingen Fægstning var så stærk blot ved sin Belliggenhed, at det naturlige Værn var tilstrækkeligt, når Mennesker ikke hjalp til. De skulde tage sig meget i Vare for, at den Advarsel, hans Drøm havde givet, ikke skulde gå i Opfyldelse og blive efterfulgt af en endnu sørgeligere Ulykke. De gik da alle ud af Fæstningen og ransagede omhyggelig Øen i hele dens Omkreds, og da de fandt Hesten, sluttede de, at Fridlev var druknet i Floden; de førte med Glæde Hesten inden for Porten, som om den bragte Bud om Kongens Død, thi de troede, at den havde kastet sin Rytter af og var svømmet over. Bjørn, som endnu havde Skræk i Blodet ved Tanken om den Drøm, han havde haft om Natten, opfordrede dem imidlertid til at holde Vagt, eftersom de endnu ikke syntes med Sikkerhed at kunne opgive deres Mistanke om, at der var Fare på Færde. Derpå gik han ind i sit Sovekammer for at lægge sig til Ro, men Mindet om hans Drøm rugede stadig dybt i hans Sjæl. Imidlertid var den Hest, som Fridlev, for at få Folk til at tro, at han var død, havde besprængt med Blod, som han dog kun havde taget lige under Huden, blodbestænket sprængt ind i hans Krigsfolks Lejr. De gik strax ned til Floden, og da de fandt Trællens Lig med de fine Klæder på, troede de, at det var Kongens, som den brusende Hvirvel havde ført ind til Bredden; hvad der især bidrog til denne Fejltagelse, var, at det forslåede Legeme var opsvulmet, Huden flået og stødt af Stenene og Trækkene i det blege og blodløse Ansigt ganske udviskede. Harmfulde herover gik nu de Kæmper, som nylig havde lovet Fridlev at påtage sig at ombringe Røverne, helt ned til den på Grund af sin stride Strøm så farlige Flod, for at det ikke skulde få Udseende af, at de besudlede den Hæder, de havde vundet ved at aflægge deres Løfte, ved fejgt at undlade at holde det. De andre fulgte deres modige Forbillede og gik lige så ivrige ned til Floden rede til at finde sig i det værste, i Fald de ikke fik hævnnet deres Konge. Da Fridlev så' dem, skyndte han sig at hisse Broen over til Fastlandet ned, og da han havde fået Kæmperne over til sig, dræbte han ved første Angreb dem, der holdt Vagt. Derpå angreb han også de andre og fældede dem den ene efter den anden med Undtagelse af Bjørn, som han, da han ved omhyggelig Pleje var bleven helbredet for sine Sår, imod helligt Løfte gjorde til sin Stalbroder, thi det tyktes ham bedre at nyde godt af hans Hjælp end at brovte af hans Død. Han sagde også, at det var skammeligt, at en sådan Tapperhedens Blomst skulde brydes i sin fejreste Vår og dø en alt for tidlig Død.

Da Danskerne, som tidligere havde fået falske Tidender om, at Fridlev var død, nu erfor, at han var undervejs, sendte de Folk ud for at hente ham hjem og bød Hjarne opgive Herredømmet, som han formentlig kun udøvede foreløbig og som Stedfortræder. Men han kunde ikke få sig til at give Afkald på så stor en Værdighed og foretrak at ofre Livet for Æren frem for at trække sig tilbage til Menigmands dunkle Kår. Han besluttede derfor at forsvare sin nuværende Stilling med Våbenmagt for ikke berøvet sin kongelige Værdighed at blive nødt til at gjenoptage den Lod, Skæbnen tidligere havde tildelt ham. Således blev Landet splittet og bragt i Røre af en Opstands voldsomme Rystelser. Nogle stod nemlig på Hjarnes Side, andre erkjendte på Grund af Frodes udmærkede Fortjenester Fridlevs Ret, og Menigmand vidste ikke, hvad han skulde bestemme sig for, idet nogle ærbødig bøjede sig for det bestående, andre for Mindet om Fortiden. Men Hensynet til Frodes Minde fik dog Overvægten, og dets Herlighed skaffede Fridlev mest Gunst; thi de fleste af dem, der så' dybere i Tingene, mente, at den bondefødte Mand burde fjernes fra Tronen, eftersom han uden Fødselsret kun ved Lykkens Gunst var nået til en Højhed, han ikke havde kunnet gjøre sig Håb om, og for at ikke den, som beklædte den med Urette, skulde stænge den retmæssige Arving til Værdigheden ude. Men Fridlev bød de Danskes Sendemænd

vende tilbage og opfordre Hjarne til enten at afstå Riget eller holde Slag med ham. Det tyktes Hjarne tungere end Døden at sætte Lysten til Livet over Æren og at søge Sikkerhed på Hæderens Bekostning; han holdt derfor Slag med Fridlev, men blev fuldstændig slagen og flygtede til Jylland, og efter atter at have samlet en Skare Krigsfolk angreb han på ny Sejrherren, men hans Mænd blev alle fældede, og han flyede ganske ene, som den Ø, der har fået Navn efter ham, bærer Vidne om. Da han nu skjønnede, at Lykken ikke altid svarer til Kækheden, og efter det dobbelte Nederlag, han havde lidt, så' sig berøvet næsten alle sine Tropper, slog han sig på Svig og drog til Fridlev, efter at have gjort sit Ansigt ukjendeligt, i den Hensigt at vinde hans Fortrolighed og så søge Lejlighed til at dræbe ham. Kongen tog imod ham, og i nogen Tid skjulte han sit Forsæt under Trælledonts Skin, thi han udgav sig for at være Saltsyder og gjorde det laveste Arbejde sammen med de Trælle, der var sat til de smudsigste Sysler; han var også altid den sidste til at sætte sig til Bords og vilde aldrig bade sig, for at ikke hans mange Ar skulde røbe ham, når han viste sig nøgen. Da Kongen for at berolige den Mistanke, han havde fattet til ham, tvang ham til at gå i Bad og kjendte sin Fjende på Arrene, sagde han: "Sig mig, du skjændige Røver, hvorledes vilde du have handlet med mig, dersom du klarlig var kommen på det rene med, at jeg stræbte dig efter Livet?" Hertil svarede den bestyrtede Hjarne: "Når jeg havde grebet dig, vilde jeg have æsket dig til Tvekamp, for at du kunde få bedre Lejlighed til at gjøre Beskyldningen til intet". Fridlev tog ham strax på Ordet, æskede ham til Tvekamp, fældede ham og begrov Liget i en Høj, der bærer den faldnes Navn.

Kort efter opfordrede Fridlevs Mænd ham til at tænke på at indgå Ægteskab for at få Afkom, men han holdt det for bedst at forblive i ugift Stand og anførte som Vidnesbyrd derfor sin Fader Frode, hvis Hustru ved sin Letsindighed havde påført ham så stor Vanære. Til sidst gav han dog efter for alles vedholdende Bønner og skred til at skikke Sendemænd til Kong Amund af Norge for at bejle til hans Datter. En af dem, Frok hed han, omkom undervejs i Bølgerne, og ved hans Død skete der et sælsomt Vidunder, thi da Bølgerne slog sammen over ham, vældede der Blod op fra Dybet og lagde en usædvanlig rød Farve over hele Havets Overflade, således at den efter kort forinden at have været hvid af Skummet, som Stormen piskede, nu svulmede med purpurrøde Bølger og sås antage en Farve, der stred imod dens Natur. Amund afslog uvægerlig Kongens Bejlen og behandlede Sendemændene på en hånlig Måde, og Grunden dertil var, sagde han, den Underkuelse, hvormed Frode fordem så hårdt havde trykket Norge. Men Frogerd, således hed Amunds Datter, tog ikke blot Hensyn til Fridlevs Herkomst, men ærede hans berømmelige Gjerninger og gav sig til at bebrejde sin Fader, at han lod hånt om at tage en Mand til Svigersøn, som i alle Måder var en fuldkommen Ædling, hvem det ikke skortede på Tapperhed og hvis Byrd var ulastelig. Hun tilføjede også, at det vidunderlige Udseende, Havet havde antaget, da Bølgerne pludselig forvandlede til Blod, tydede hun som et Varsel om Nederlag for Norge og Forjættelse om Sejr for Danmark. Da Fridlev nu søgte ved Udholdenhed at få ham til at tage sit Afslag tilbage og atter skikkede Sendemænd derop for at bejle til hende, blev Amund vred over, at han hårdnakket blev ved at bede om, hvad han en Gang havde sagt Nej til, og lod Sendemændene dræbe for ved denne Grumhed at lægge en Dæmper på den frække Bejlers Iver. Da Rygtet om denne Overlast nåede Fridlev, tog han Halfdan og Bjørn med sig og sejlede til Norge. Amund rustede sit Lands Stridskræfter imod ham og sejlede ham i Møde med en Flåde. Fjorden, hvor de to Flåder mødtes, hedder Froksund. Her forlod Fridlev ved Nattetid sin Lejr for at spejde, og da han hørte en usædvanlig Lyd tæt ved sig som om der blev slået på Kobber, standsede han og så' op og hørte da tre Svaner synge over sit Hoved og kvæde følgende Kvad:

*Hedins Snekker
 Havet pløjer,
 brede Bove
 Brådsø bryder;
 Træl imedens
 tømmer Guldskaal,
 frådser fro
 og fræk sig tér.*

*Herrekår
 det kaldes må,
 når Træl har Kongens
 Søn til Tjener.
 Sært kan Skæbnen
 skifte Lykken,
 Herrekår
 med Trællekår.*

Og efter at Fuglene havde kvædet det, faldt der et Bælte ned fra oven, hvorpå der var ristet Runer, som tolkede Kvadets Mening. Det var nemlig så, at Kongen i Thelemarken, som hed Hedin, havde en Søn, som en Jætte, der havde påtaget sig menneskelig Skikkelse, havde røvet, medens han gik og legede; han satte ham til at ro og sejlede med sit Skib over til den anden Bred, just som Fridlev på sin Spejderfærd kom forbi. Kongen kunde ikke finde sig i, at han lod den fangne Dreng trælle for sig, og hans Hu stod til at fratage Røveren hans Bytte. Drengen sagde til ham, at først og fremmest måtte han tale Jætten til med grove Ord, han vilde lettere få Bugt med ham, hvis han først tirrede ham med Nidvers. Fridlev kvad da:

*Est du en Jætte,
 som ingen kan kue,
 du, som dit Hoved
 mod Himlen støder?
 Hvi svinger du da
 så svagt et Sværd
 og løfter en Lanse
 så let og lille?*

*Snart skal jeg sløve
 dit svage Sværd,
 fejge Fæ,
 jeg fælder dig flux;
 du usle Øg,
 som Mod ej ejer,
 for mig som skjælvende
 Skygge skal fly.*

*Krop du har,
 men Kryster er du;
 lidet dit Mod
 dit Legem ligner.
 Hæder og Ære
 har du forlist,
 blandt gjæve Mænd*

du intet gjælder.

Da han havde kvædet det, huggede han en Fod og en Hånd af Jætten, drev ham på Flugt og befriede Fangen. Derpå gik han til Næsset, hvor Jætten havde sit Bo, og førte alt det Guld og Gods bort, som han havde i sin Hule. Glad over dette Bytte lod han den befriede Dreng ro sig over Havet og kvad gladelig dette Kvad:

*Amund, du sov,
mens Sværd vi svang,
fejg du var,
mens Fjenden vi fælded.
Trolden vi tæmmed
og tog hans Guld;
nu sæle vi sejle
på salten Vove.*

*Glad lad os trække
på Årerne, Gut,
til Dagen rødmer
de rørte Vande.
Frogerd skal spørge,
at Sejr vi fik,
så bliver hun Helten
huld og god.*

Dagen efter fandt der et stort Sammenstød sted imellem Tropperne, og Fridlev holdt et stort og blodigt Slag med Amund, og det både til Lands og til Vands, thi ikke blot var der opstillet Fylkinger i åben Mark, men de angreb også hinanden med deres Krigsflåder. Kampen førtes med stor Blodsudgydelse, og da Bjørn så, at hans Fylking begyndte at vige, løste han sin store Hund og pudsede den på Fjenden for ved Hundebid at vinde den Sejr, han ikke kunde opnå med Sværdet. Dette påførte Fjenden et forsmædeligt Nederlag, thi en hel Fylking tog Flugten, da Hunden angreb den med Tænderne. Det er ikke let at sige, om de havde mest Skam eller Skade af den Flugt, thi Nordmændenes Konge måtte jo skamme sig over sin Hær, eftersom Fjenden kunde gjøre det af med den ved Hjælp af et Dyr, og man kan ikke lægge Fridlev til Last, at han for at bøde på sine Krigeres svigtende Tapperhed tog en Hund til Hjælp. I det Slag faldt Amund. Hans Tjener An med tilnavnet Bueskytte æskede Fridlev til Tvekamp, men Bjørn, der jo var af ringere Byrd end Kongen, vilde ikke, at denne skulde kæmpe med en ufrels Mand, og æskede derfor selv An til Kamp. Da Bjørn havde spændt sin Bue og lagde en Pil på Strængen, gjennemborede en Pil, som An udskjød, Enden af Buestrængen; strax efter fulgte en anden Pil, der gjennemborede hans Knoer, og så en tredje, der borede sig ind i Pilen, der lå på Strængen. An, som var overmåde dygtig til at skyde med Bue på langt Hold, havde nemlig med Vilje blot beskadiget sin Fjendes Våben for at vise ham, at han kunde handle ligeså med ham selv og derved få ham til at opgive sit Forsæt. Bjørn tabte imidlertid ingenlunde derfor Modet, Han lod hånt om al Legemsfare og tog Kampen op med uforfærdet Mod og uden at fortrække en Mine og syntes hverken at give An noget efter i Færdighed eller at have mistet noget af sit sædvanlige Mod. Han lod sig i ingen Måde rokke fra sit Forsæt og gav sig uforfærdet i Kamp med sin Fjende. Da de begge gik sårede ud af den, holdt de senere med lige stor Attrå efter Berømmelse en anden, ligeledes på Agdarnæs.

Da Amund var falden, og Fridlev således var bleven befriet for sin værste Fjende og havde opnået en dyb og tryg Fred, bøjede han sit barske Sind til Elskov, og efter at

have vendt sine Tanker did rustede han en Flåde for at vinde den Brud, der fordem var bleven ham nægtet. Omsider gav han sig ud på Færden, men flåden blev overfalden af Vindstille, og han brød derfor ind i Bygderne for at søge Levnedsmidler. Der tog en Mand ved Navn Grubbe gjæstfrit imod ham, og hans Datter tog han til Slegfred og avlede med hende en Søn, der blev kaldt Olaf. Da der var gået en Stund, fik han Frogerd til Ægte. Da han sejlede hjem igjen til Danmark, havde han kun en lidet heldig Rejse og blev dreven ind til Kysten af en ukjendt Ø. Her åbenbarede en Mand sig for ham i Drømme og opfordrede ham til at hæve en Skat, der var gravet ned i Jorden, og angribe Dragen, der vogtede den; for at skjærme sig imod dens Edder skulde han hulle sig i en Oxehud og væрге sig imod Tændernes giftige Bid med et Skjold, der var overtrukket med Skind. For at prøve, om dette Drømmesyn havde talt sandt, angreb han Dragen, da den kom op af Vandet, og kastede længe forgjæves Spyd mod dens skjællede Side, thi Spydene prellede af imod den hårde Skal, der dækkede dens Legem. Men Dragen snoede sig mangefold, rykkede Træerne, den slog sin bugtede Hale om, op med Rode og hulede ved sine mange Vridninger Jorden helt ned til den faste Klippe, så der på begge Sider blev Banker, ligesom man på sine Steder ser to Høje lige over for hinanden med en Dal imellem. Da Fridlev nu skjønnede, at den øverste Del af Utskets Krop ikke var til at få Bugt med, gik han løs på den underste og borede Sværdet ind i Lysken, så Edderen væltede ud af Udyret, der vred sig i Dødskamp. Da Dragen var død, grov han Skatten op af dens underjordiske Bo og lod den føre bort på sine Skibe.

Ved Nytårstid fik Fridlev, skjønt det holdt hårdt, stiftet Forsoning imellem Bjørn og An, der gjentagne Gange havde holdt Tvekamp, og fik dem til at slutte Venskab i Steden for at hade hinanden. Han betroede dem også sin tre År gamle Søn Olaf til Opfostring. Han gjorde An til sin Hirdmand og gav ham sin Slegfred Juride, Olafs Moder, til Ægte, idet han mente, at hun roligere vilde finde sig i, at han forskjød hende, når hun blev gift med sådan en Kæmpe og kom til at hvile i hans kraftige Arm i Steden for i Kongens.

Det var Skik i gamle Dage at adspørge Nornerne om, hvilken Skæbne der var beskåren Børnene. Fridlev vilde da også have at vide, hvad Lykke der ventede hans Søn Olaf, og efter højtidelig at have aflagt sine Løfter gik han ind i Gudernes Tempel for at bede. Da han så' ind i Helligdommen, så' han tre Møer sidde hver på sin Stol. Den første af dem var mild af Sind og lovede Drengen Fagerhed og fuldt op af Yndest blandt Menneskene; den anden skjænkede ham som sin gode Gave en overordentlig Gavmildhed, men den tredje, der var mere ondsindet og misundelig, lod hånt om sine Søstres enstemmige Godhed og var opsat på at forringe deres Gaver, hvorfor hun føjede Nærighedens Lyde til Drengens øvrige Egenskaber, og idet de andre Velgjerninger således skæmmedes ved denne usalige Lydes Gift, føjede det sig så, at Olaf formedelst disse Gavers Forskjel fik et Tilnavn, der bar Vidne om, at hos ham var Gavmildhed parret med Karrighed. Sålunde gik det til, at denne Lyde, der knyttede sig til hans Velgjerninger, gjorde Skår i den oprindelige Ædelmodigheds Liflighed.

Da Fridlev vendte tilbage fra Norge og drog igjennem Sverige, påtog han sig af sig selv en Sendefærd og skaffede Halfdan, der endnu var ugift, Hedins Datter, som han i sin Tid havde frelst fra et Uhyre, til Ægtefælle. Imidlertid havde hans Hustru Frogerd født Frode, som fik sit Tilnavn af sin overvættets Gavmildhed. Formedelst Mindet om den Lykke, der havde hersket under hans Bedstefader, hvem hans Navn mindede om, var Frode allerede fra Vuggen og sin spæde Barndom af så elsket af alle, at han hverken fik Lov til at gå eller stå på Jorden, men stadig sad på Skjødet af Folk og blev kysset og klappet og således ikke blev givet en enkelt til Opfostring, men så at sige opfostredes af alle i Fællesskab.

Frode IV

Fridlev døde, da Frode gik i sit tolvte År, og Underkongerne i Sachsen, Sverting og Hanef, unddrog sig da den unge Konges Herredømme og prøvede åbenlyst på at gøre Oprør. Han overvandt dem i Slag og pålagde som Straf de overvundne Folk som Tegn på Trældom at betale en Skilling for hvert Hoved. Han gik nemlig så vidt i sin Gavmildhed, at han fordoblede den Sold, Krigerne havde haft fra gammel Tid af, hvilket den Gang var en helt ny Måde at vise sig gavmild på. Og han gav sig ikke på onde og egenmægtige Fyrsters Vis Lasternes lave Tilløkkelser i Vold, men stræbte ivrig efter, hvad der var nærmest til at indbringe ham Hæder, efter at gøre alle delagtige i sin Rigdom, efter at overvinde andre i Rundhåndethed, efter at være den første i Venlighed og, hvad der er det vanskeligste, at få Bugt med Misundelsen ved ædelt Sind. Af den Grund vandt denne Yngling også inden føje Tid så stor Navnkundighed hos alle, at der ikke blot gik lige så stort Ry af ham som af hans Forfædre, men at hans Berømmelse endogså overgik, hvad de ældste Frasagn havde at melde om Fortidens Konger.

På den Tid kom en Mand ved Navn Stærkodder, Storværks Søn, der enten på Grund af sine Kræfter, eller fordi Lykken var ham god, var undsluppen alene fra et Skibbrud, i hvilket hans Stalbrødre omkom, til Frode og blev modtagen af ham som Gjæstevæn formedelst sin utrolige Ypperlighed både i Henseende til Legeme og Sjæl. Efter at han en Stund havde været hos Frode og for hver Dag, der gik, var bleven stateligere udstyret, gav Frode ham omsider et prægtigt Skib og gav ham det Hverv som Viking at våge over Landets Kyster. Han havde nemlig af Naturen fået et Legeme, der overgik andre Menneskers i Ypperlighed, og hans Mod svarede i den Grad dertil, at man holdt for, at han ikke veg Pladsen for noget Menneske, hvad Tapperhed angik. Hans Navnkundighed strakte sig så vidt, at der endnu den Dag i Dag går det berømmeligste Ry af hans Bedrifter og af hans Navn. Ikke blot hos vore Fædre stod der nemlig Glans af hans udmærkede Manddomsgjerninger, men også i alle Dele af Sverige og Sachsen havde han vundet sig det herligste Ry. Efter hvad Sagnet melder, skal han være kommen til det Land, som Sverige grænser til imod Øst, hvor nu de barbariske Ester og andre Folkefærd vidt og bredt bo i Mængde. Et fabelagtigt og almindelig udbredt Sagn fortæller Ting om hans Fødsel, som strider imod sund Fornuft og ikke på nogen Måde står til Troende. Det hedder sig nemlig, at han skal have været af Jætteslægt, og at hans Nedstamning fra Utyskerne skal have røbet sig ved, at han havde en usædvanlig Mængde Hænder, men så hedder det sig fremdeles, at Guden Thor afrykkede de fire, som Naturen i sin overstrømmende Gavmildhed havde givet ham for meget, efter først at have revet Senernes Sammenføjninger over, så at han, efter at de Hænder, der gjorde ham til et Utyske, var tagne bort, kun havde to tilbage, og at hans Legeme, der før var svulmet op til jætteeagtig Størrelse og som Følge af Hændernes unaturlige Antal så' ud som en Jættes, fra da af blev tvunget ned i en bedre Skikkelse og holdt inden for menneskelig Størrelses Grænser. Der var nemlig i gamle Dage Folk, som var drevne i Trolddomskunster, nemlig Thor og Odin og adskillige andre, som med sære Koglerier forstod at lave Øjenforblindelse og derved vandt de enfoldige Sjæle og begyndte at gøre Krav på guddommelig Rang. Det var især Norge, Sverige og Danmark, de hildede i den tåbeligste Lettroenheds Garn, og som de, ved at ansøre disse Lande til at yde dem Tilbedelse, besmittede med deres Bedrageri. Virkningerne af deres Løgne gik nemlig så vidt, at alle andre ærede en vis guddommelig Magt i dem, holdt dem for at være Guder eller i Pagt med Guderne, opsendte højtidelige Bønner til disse Trolddoms Ophavsmænd og omfattede en vanhellig Vildfarelse med den Ærefrygt, der skyldes den sande Religion. Deraf kommer det, at Ugedagene hos os fører Navn efter dem,

medens det er vitterligt, at de gamle Romere opkaldte Dagene hver for sig enten efter deres Guders Navne eller efter de syv Planeter. Af selve Navnene på Dagene fremgår det imidlertid tydeligt, at de, der dyrkedes af vore Forfædre, ikke var de samme, som de gamle Romere kaldte Jupiter og Mercurius, eller som Grækenland og Latium ydede en af Overtro opfyldt Hyldest. De Dage, som hos os kaldes Thors eller Odins Dag, kalde de nemlig Jupiters eller Mercurius'. Dersom vi nu i Henhold til den anførte Fortolkning antage Thor for Jupiter og Odin for Mercurius, følger deraf, hvis vore Forfædre, som almindelig holdt for, at Thor var Odins Søn, stå til Troende, at Jupiter var Mercurius' Søn. Men da Romerne nu tværtimod forsikrer, at Mercurius er Jupiters Søn, bliver der ikke andet for, hvis de har Ret i deres Påstand, end at vi må antage, at Thor har været en anden end Jupiter og Odin forskjellig fra Mercurius. Der er dem, som mener, at de Guder, som vore Forfædre dyrkede, kun havde Gudenavnet til fælles med dem, der dyrkedes i Grækenland og Latium, men at de, da de så omtrent var jævnbyrdige med disse i Værdighed, lånte Dyrkelsen tillige med Gudenavnet fra dem. Dette må være nok sagt om Danmarks Guder i gamle Dage. Jeg har kortelig fremsat dette i al Almindelighed, for at Læserne klarlig kan se, hvilken Gudsdyrkelse vort Fædreland havde, da den hedenske Overtro herskede her. Nu tager jeg Tråden op igjen, hvor jeg slap den. De gamle fortæller, at Stærkodder, som jeg omtalte ovenfor, lod sine Bedrifters Førstegrøde tjene Guderne til Behag, idet han dræbte den norske Konge Vikar. Hermed hang det efter nogles Sigende således sammen: Da Odin i sin Tid vilde, at Vikar skulde dø en ynkelig Død, men dog ikke åbenlyst vilde undlive ham, skjænkede han Stærkodder, som allerede udmærkede sig ved sin usædvanlige Størrelse, ikke blot Manddomsmod, men også Evne til Skjaldskab, for at han skulde være så meget villigere til at være ham behjælpelig med at fuldbyrde Kongens Drab, thi det håbede han af ham til Tak for den Ære, han viste ham. Af samme Årsag skjænkede han ham også tre Mands Levetid således, at han i hver af dem skulde begå en Niddingsdåd; for disse Ugjerningers Skyld forlængede han således hans Liv. Stærkodder drog strax til Vikar, dvælede en Stund hos ham og skjulte det Forræderi, han pønsede på, under påtaget Underdanighed. Omsider drog han på Vikingetog sammen med ham. Da de et Steds længe blev hjemsøgte af voldsomme Storme, der i den Grad hindrede Sejladsen, at de måtte ligge stille største Delen af Året, mente de, at der måtte Menneskeblod til for at forsone Guderne. De lagde derfor Lodder i en Krukke, og Lodden faldt da således, at Kongens Liv krævedes som Offer. Stærkodder lavede da en Løkke af Vidjer og lagde den om Halsen på Kongen; han skulde blot tilsyneladende lide Døden og hænge en stakket Stund, sagde han, men Løkken var så fast, at den gjorde sin Skyldighed, så Vejret gik fra Kongen, medens han hang, og inden Dødskampen endnu var endt, røvede Stærkodder ham med sit Sværd den Smule Liv, han havde tilbage, og åbenbarede således sin Troløshed, da han burde have bragt ham hjælp. Jeg anser det ikke for fornødent at drøfte det Sagn, der går ud på, at de smidige Vidjer pludselig hærdedes, så Løkken blev, som om den var af Jærn. Derpå bemægtigede han sig Vikars Skib og sejlede, i den Agt at lægge sig efter Vikingsfærd, til en Mand, der hed Bemund og var den ypperste Viking i Danmark; Bemunds Stalbroder Frakk var nemlig bleven kjed af Vikingelivets Besværligheder og havde trukket sig ud af Samlaget med ham imod efter Aftale at udrede en Sum Penge. Stærkodder og Bemund lagde så megen Vind på Ædruelighed, at de, efter hvad der fortælles, aldrig nød nogen rusende Drik, for at ikke Afholdenheden, der er det Bånd, som holder fastest på Tapperheden, skulde lægges øde af Overdådighed. Efter at have hærjet vidt og bredt trængte de ind i Rusland for også at underkue det, og Landsens Folk, som ikke turde fortrøste sig til deres Mure eller Våben, søgte at standse Fjendernes Fremgang ved at lægge usædvanlig spidse Fodangler i Vejen for dem for på den Måde at standse dem, hvis

Fremgang de ikke på anden Måde kunde hindre, og for at Jorden lønlig kunde såre dem i Fodsålerne, som de var bange for at møde med deres Hær i åbent Slag. Men ikke engang en sådan Hindring formåede at holde Fjenden tilbage, thi Danskerne var listige nok til at gjøre Russernes Værk til spildt Umage. De tog nemlig strax Træsko på og trådte med uskadte Fødder på Spidserne under deres Fodsåler. Disse Fodangler var således indrettede, at de havde fire forskellige Spidser, som var således anbragte, at de, til hvilken Side de end faldt, stadig stod fast på tre Ben. Derpå trængte de ind i de tætte og uvejsomme Skove og drev Russernes Fyrste Flokke bort fra de Smuthuller imellem Bjærgene, han havde søgt Tilflugt til, og her gjorde de så meget Bytte, at der ikke var én af dem, som ikke vendte tilbage til Flåden belæsset med Guld og Sølv.

Da Bemund var død, blev Stærkodder formedelst sin Tapperhed til kaldt af Bjarmelandskæmperne, og blandt dem øvede han mange mindeværdige Bedrifter, hvorpå han drog til Sverige, hvor han lod Hvile falde på sig i syv År hos Frøs Sønner. Omsider drog han fra dem til Hakon, Statholderen i Danmark; da han opholdt sig i Upsal, på den Tid Ofringerne fandt Sted, blev han nemlig led ved de kvindagtige Danse, Bifaldet, Gjøglerne høstede ved deres Skuespil, og Bjældernes blødagtige Lyd, hvoraf det fremgår, hvor fjærnt hans Sind var fra al Yppighed, eftersom han ikke engang kunde holde ud at se derpå, i den Grad er Blødagtighed Tapperheden imod. Desårsag sejlede han sammen med Hakon til Irland, for at selv de fjerneste Riger i Verden ikke skulde undgå at føle Danskernes Våben. På den Tid var der en Konge på Øen, som hed Huglet. Skjønt han havde et velfyldt Skatkammer, var han dog så befængt med Gjerrighed, at han, da han en Gang forærede et Par Sko bort, som en kunstfærdig Håndværker sirlig havde udstafferet, tog Båndene af og således forvandlede Gaven til en Hån og ved denne stygge Adfærd forringede dens Værdi således, at han fik Had til Tak for den. Han plejede da heller aldrig at vise Gavmildhed imod nogen gjæv Mand, men gjorde kun godt imod Gjøglerne og Pudsensmagere, thi da han selv var en lumpen Sjæl, var det i sin Orden, at han søgte fortrolig Omgang med andre lumpne Sjæle, og at han, der var besmittet med Laster, lokkede og sleskede for Folk af samme Slags. To Ædlinger af udmærket Tapperhed havde han dog, Geigad og Svibdag, der ved deres herlige Krigsbedrifter lyste imellem deres blødagtige Stalbrødre som Ædelstene på en Mødding. De var da også de eneste til at forsvare Kongens Skatte. Da Kampen imellem Huglet og Hakon begyndte, brød Gjøglerne, hvis Letsindighed også gjorde deres Legemer svage, i deres Forfærdelse Rækkerne og tog skammelig Flugten, og det var al den Tak, Kongen fik af dem for de Velgjerninger, han havde bevist dem, men Geigad og Svibdag holdt ene Stand imod de mange fjendtlige Krigere og kæmpede med en så utrolig Tapperhed, at de ikke syntes at gjøre to Mands Gjerning, men en hel Hærs. Geigad tilføjede Hakon, der trængte hårdt ind på ham, et så vældigt Sår i Brystet, at det øverste af Leveren blev hugget af. Det var også ved den Lejlighed, at Stærkodder, da han trængte ind på Geigad med sit Sværd, fik et svart Sår i Hovedet; han sagde senere i et Kvad, at værre Sår havde han aldrig fået, thi skjønt Huden udenpå groede sammen igjen over det kløvede Hoved, blev der siddende en slem Buldenskab i Såret underneden. Da Huglet var overvunden og fældet og Irlænderne drevne på Flugt, lod Stærkodder alle dem af Gjøglerne, der var bleven fangne, piske, thi han mente, at det sømmede sig bedre at straffe en Flok Gjøglerne på en latterlig Måde ved at lade dem miste deres Hud end ved at fare så grumt frem imod dem at lade dem straffe på Livet. Således lod han den lumpne Bande, der drev Gjøglerhåndværk, lide en forsmædelig Straf og nøjedes med at revse den med vanærende Piskeslag. Derpå bød Danskerne, at Kongens Skatte skulde tages ud af Skatkammeret i Byen

Dublin og overgives til almindelig Plyndring, thi så store Skatte fandtes der, at ingen brød sig synderligt om, at de blev ligelig delte.

Derefter blev Stærkodder sammen med Slavernes Fyrste Vine sendt ud for at hindre Østerlænderne i at falde fra. De kæmpede med Kurlænderne, Semberne, Sangalerne og til sidst med alle Østerlændernes Hære og vandt vidt og bredt berømmelige Sejre. En Kæmpe ved Navn Visin, som der gik stort Ry af, havde i Rusland slået sig ned på et Fjæld, der hedder Anefjæld, og hjemsøgte Landene nær og fjærn med alskens Udstyr. Han havde for Skik at døve Od og Egg på ethvert Våben blot ved at se på det, hvis Årsag han, da han havde mistet al Frygt for Sår, blev så dumdristig, at han endogså bortførte anselige Mænds Hustruer i Mændenes Påsyn og voldtog dem. Opbragt ved Rygtet om disse Skjændselsgjerninger drog Stærkodder til Rusland for at dræbe denne Ildgjerningsmand og da han mente, at ingen Kamp var så hård, at han jo nok skulde bestå den, udæskede han Visin til Tvekamp og fældede ham efter at have berøvet ham den Fordel, hans Kunster gav ham. Han havde nemlig overtrukket sit Sværd med en ganske tynd Hud, så at det ikke var til Syne for Troldmanden, og hverken hans Trolddomskunsters Magt eller hans vældige Kræfter hjalp Visin noget, han måtte ligge under for Stærkodder. Derefter overvandt han i Byzanz, stolende på sine Legemskræfter, i Tvekamp en Kæmpe ved Navn Tanne, der havde Ord for at være uovervindelig, og drev ham i Landflygtighed til ukjendte Egne af Verden, og da ingen Vanskæbne nu havde været mægtig nok til at kunne unddrage hans Kræfter Sejren, drog han til Polen og overvandt der i Tvekamp en Kæmpe, som Danskerne kalder Vaske, men Tyskerne med nogen Forandring af Bogstaverne Wilzce.

Imidlertid begyndte Sachserne at pønse på Frafald og særlig at overveje, hvorledes de uden at indlede sig i åben Krig kunde få Bugt med Frode, der hidtil var uovervunden i Krig. Da de mente, at det bedst lod sig gjøre ved at holde Tvekamp med ham, skikkede de Sendemænd til ham, der skulde udæske ham, eftersom de vidste, at han stadig var rede til at udsætte sig for enhver Fare, og at hans ædle Sjæl ikke vilde undslå sig for nogen som helst Udfordring. De mente, at det var bedst at angribe ham nu, da de hørte, at Stærkodder, hvis Tapperhed de fleste var bange for, havde Ærind anden Steds. Men medens Frode tøvede med Svaret, som han sagde, han måtte tale med sine Venner om, vendte Stærkodder hjem fra Vikingetog, og han havde især det at indvende imod denne Udfordring, at det sømmede sig kun for Konger at holde Kamp med deres Ligemænd; det gik ikke an, sagde han, at de indlod sig på det med Mænd af Folket; det var bedre, at han, der var af ringere Byrd, tog den Dyst på sig. Sachserne gik da til Hame, der havde Ry for at være deres ypperste Mand i alle Legemsidrætter, gjorde ham mange Løfter og bød ham hans egen Vægt i Guld, hvis han vilde påtage sig den Tvekamp. Kæmpen lod sig lokke af det meget Guld, og i krigersk Optog ledsagede de ham til den bestemte Kampplads. Danskerne fulgte i krigersk Skrud Stærkodder, der skulde gå i sin Konges Sted, samme Steds hen. Hame, som i Tillid til sin Ungdom lod hånt om sådan en vissen og affældig Olding, foretrak at tage Tag med ham fremfor at angribe ham med Våben. Da han gik løs på ham, vilde han have kastet ham til Jorden, hvis ikke Lykken, som ikke vilde, at den gamle Mand skulde overvindes, havde hindret, at der skete ham nogen Fortræd. Det hedder sig nemlig, at, da Hame slog sin Næve i ham, sank han således sammen under den, at han, støttende sig på Knæene, berørte Jorden med sin Hage. Men denne sin Vaklen tog han glimrende Oprejsning for, thi da han igjen fik rettet sig i Knæhaserne og fik Hånden fri, så han kunde få draget Sværdet, kløvede han Hame midt igjennem. Mange Jordegodser med tresindstve Trælle på hvert blev Sejrens Løn. Efter Hames Fald blev Danskernes Herredømme over Sachserne så ublu, at de nødte dem til som Trældomstegn at betale en Skilling om

Året for hvert af deres Lemmer, der var en Alen langt. Det huede Hanef ilde, og opfyldt af Begjærlighed efter at få den Skat afskaffet pønsede han på Krig. Urokkelig Kjærlighed til hans Fædreland fyldte ham for hver Dag, der gik, mere og mere med Medynk med de undertrykte, og opsat på at give Livet hen for sine Landsmænds Frihed lagde han ikke Skjul på sin Lyst til at gjøre Oprør. Frode førte Tropper over Elben og fældede ham ved Byen Hannover, der er opkaldt efter ham. Sverting derimod, som ikke var mindre bedrøvet over sine Landsmænds Nød, talte ikke om den Ulykke, der var overgået hans Fædreland, men rugede endnu mere hårdnakket end Hanef over en Plan til dets Befrielse. Man hører jævnlig Folk være i Tvivl om, hvor vidt han bør roses eller lastes for dette sit Forsæt, men jeg betragter det rent ud som forbryderisk, fordi det hidrørte fra en forræderisk Attrå efter at gjøre Oprør, thi skjønt det syntes overmåde godt at søge at skaffe sit Fædreland Friheden, burde man dog ikke stræbe efter at opnå den ved Svig og Forræderi, og da nu Svertings Dåd rent ud var uhæderlig, kan den heller ikke kaldes god; thi det er smukkere åbenlyst at angribe den, man vil til Livs, og at tilfredsstille sit Had åbenlyst end at skjule den Lyst til at gjøre Fortræd, man i Virkeligheden føler, under påtaget Venlighed. Men hvad der avles af Forbrydelse, er der ingen Ære ved, og det bærer kun kortvarig og hurtig affaldende Frugt. Thi ligesom det er en falsk Sjæl, der med hemmelige Kunster dækker over sit fule Forræderi, således er det også i sin Orden, at hvad der er Svig ved, er usikkert og skrøbeligt. Det er jo nemlig bekjendt nok, at Fals for det meste slår sin egen Herre på Hals, og således gik det også med Sverting, efter hvad Rygtet melder. Da han nemlig havde besluttet at overfalde Kongen under Påskud af at gjøre Gilde for ham og brænde ham inde, overraskede Kongen ham og fældede ham, om han end selv også måtte lade Livet for Svertings Hånd. Det føjede sig altså så, at den enes Forbrydelse voldte begges Død, og skjønt Svigen nåede sit Mål over for Fjenden, slap dens Ophavsmand dog ikke ustraffet derfra.

Ingild

Efter Frode fulgte hans Søn Ingild. Han vendte sit Sind fra alt, hvad godt og hæderligt var, vanslægtede fra sine Forfædre og gav sig helt og holdent de frækkeste Udsvævelsens Tillokkelser i Vold, så at han helt vendte sig fra, hvad rigtigt og godt var, og hengav sig til Lasten i Steden for til Dyden og forsømte, efter at have overskåret alle Afholdenhedens Sener, sine Kongepligter og blev Ypperlighedens skidne Træl. Han lagde sig i Virkeligheden efter alt, hvad der strider imod og er uforeneligt med et sædeligt Liv. Den Hæder, hans Fader og Bedstefader havde vundet, besudlede han ved til Stadighed at hengive sig til den hæsligste Vellyst, Forfædrenes strålende Ære formørkede han ved de skammeligste Gjerninger. Han var nemlig i den Grad hengiven til Frådseri, at han hverken brød sig om at hævne sin Fader eller om at afværge den Uret, Fjenderne tilføjede Riget; når han blot kunde kildre sin Gane, mente han, at Mådehold og Selvbeherskelse ikke var noget at bryde sig om. Ved Dovenskab og Uvirksomhed besmittede han sit herlige Stamtræ, idet han førte et løsagtigt og vellystigt Liv, og hans Lyst var at styrte sin vanslægtede Sjæl, der vandrede ad Vildveje, som var langt borte fra dem, hans Fædre havde vandret ad, i Lasternes hæsligste Svælg. At træffe sit Valg imellem Fuglekræmmere, Køgemestre, Stegepander, de mangfoldige Steder, hvor der tilberedtes Midler til at kildre Ganen, de forskellige Mestre til at stege og krydre Maden stod for ham som det, man vandt Hæder ved. Derimod Våbenfærdighed, Krigsvæsen eller Krig kunde han hverken selv finde sig i at uddanne sig i eller tåle, at andre lagde sig efter. Således forsømte han alle mandige Idrætter og lagde sig i Stedet for efter kvindelige, thi hans Ganes stadige Trang til at blive kildret gjorde ham indtagen i al Slags Køkkenos. Stadig ræbende af sin Rus og blottet for den mindste Smule Ædruelighed røbede han ved sin stinkende Ånde den ufordøjede Råddenskab, hans Bug var fuld af. Han var i sin Overdådighed lige så vederstyggelig, som Frode havde været ypperlig i Krig, i den Grad havde Ganens utidige og fordævelige Pirring svækket hans Sjæl ved de stadige Nydelser. Stærkodder væmmedes så stærkt ved hans Umådeholdenhed, at han opgav Venskabet med ham og søgte Samlag med Svenskekongen Halfdan, idet han foretrak at tage sig noget for fremfor at gå ledig. Så stærkt var det ham imod blot at give sit Minde til Overdådighed. Svertings Sønner, som var bange for, at Ingild skulde hævne den Udåd, der var bleven øvet imod hans Fader, gav ham deres Søster til Ægte for ved denne gode Gjerning at forebygge Hævnen. De gamle siger, at hun fødte ham Sønnerne Frode, Fridlev, Ingild og Olaf, af hvilke somme dog påstår, at den sidste var Søn af hans Søster.

En Guldsmed af ringe Herkomst, men som var dreven i Smiger og udstyret med forskellige af de Smågenskaber, hvorved Kvinders Attrå især vækkes, havde ved sit forelskede Væsen fået Kongens Søster Helga til at skjænke sig Gjenkjærlighed. Efter Kongens Død havde der nemlig ingen været, som ærede Faderens Fortjenester i hans Afkom, og hun havde derfor været uden Optugtelse og Formyndere. Da Stærkodder ved rejsendes stadig gjentagne Beretninger var kommen under Vejrheden, kunde han ikke finde sig i, at Smedens Frækhed skulde gå ustraffet hen, thi ligesom han stadig mindedes de Velgjerninger, han havde nydt, var han altid rede til at straffe Frækhed. Han skyndte sig da med at give sig i Lag med at revse en så uhørt Frækhed, opsat på at gjengjælde den forældreløse Pige de Velgjerninger, hendes Fader havde vist ham. Han drog derfor gennem Sverige og kom til Smedens Hus, hvor han tog Stade tæt ved Dørtærskelen efter at have trukket Hatten ned over Øjnene for ikke at blive kjendt. Smeden, som ikke var tilstrækkelig fortrolig med det gamle Ord: "Tit skjuler

dårlig Kappe stærke Hænder", skjældte ham ud og bød ham skyndsomst forføje sig bort, han skulde få de sidste Stumper, der blev tilovers af det, Tiggerne fik at spise, sagde han. Den gamle Mand, hvis indgroede Selvbeherskelse gav ham Tålmodighed, havde imidlertid nok Lyst til at blive, hvor han var, og efterhånden komme på det rene med sin Værts Frækhed; hans Fornuft var nemlig større end hans Hidsighed og holdt hans stigende Vrede i Tømme. Så gik Smeden med åbenlys Frækhed hen til Pigen, smed sig i hendes Skjød og bød hende kæmme hans Hår med sine Jomfruhænder. Så tog han Skjorten til Side og forlangte, at hun skulde fange Lopper på ham, at hun, en Kvinde af den ypperste Byrd, uden at rødme skulde røre med sine Fingre ved hans skidne Skjorte. Så vovede han i den Tro, at han havde Lov til at gjøre, hvad hans Lyst drev ham til, at stikke sine lystne Hænder inden for hendes Kjortel og tage hende på Brystet, men hun havde ved at se nærmere til fået Kjending af den gamle Mand, som hun kjendte fra fordums Dage, og følte sig skamfuld; hun vilde ikke vide noget af den frække, vellystige Befamlen at sige og skubbede de ukyske Hænder til Side, hvorhos hun lod Smeden vide, at nu havde han Våben nødig, og bød ham holde op med sin lystne Leg. Stærkodder, som havde siddet ved Døren med Hatten ned over Øjnene, var allerede bleven så opbragt ved dette Syn, at han ikke længer kunde styre sig, men kastede sin Kappe og greb med højre Hånd om Sværdet for at drage det. Smeden, som ikke forstod sig på andet end Liderlighed, vaklede i pludselig Angst, og da han så', at nu trak det op til Slagsmål, opgav han alt Håb om at forsvare sig og så' den eneste Redning i Nøden i Flugt. Men nu var det lige så vanskeligt at slippe ud af Døren, som Fjenden passede på, som det var farligt at bie på Drabsmanden inde i Huset. Omsider var han nødt til at gjøre en Ende på sin Tøven, og han mente da, at en Fare, som der dog var en, om end ringe, Mulighed for at slippe igjennem, var at foretrække for en sikker og umiskjendelig Fare. Han greb da til Flugt, fordi det tyktes ham muligvis at kunne hjælpe, og fordi det var den nærmeste Vej til Frelse, skjønt det var hårdt nok, så stor Fare som der var derved; han opgav da sin Tøven som et Onde, der ingen Hjælp var at vente af, og som uundgåelig syntes at måtte medføre Fortræd. Men lige som han nåede Tærskelen, hug Stærkodder, der stod foran Døren, Bagdelen af ham, så han tabte Fodfæstet og faldt halv død om; den gamle mente nemlig, at han omhyggelig burde undgå at bruge sine berømmelige Hænder til at slå en lumpen Askepuster ihjel, og at Vanære vilde være en hårdere Straf for hans skamløse Elskov end Døden. Der er jo nemlig dem, som holder for, at den, der får et ordentligt Smæk, bliver værre straffet end den, der bliver slået helt ihjel. Således gik det til, at Pigen, som ingen Forældre havde til at tage sig af hende, for Fremtiden førte sig op som en vel optugtet Kvinde og så at sige overtog en omhyggelig Formynders Gjerning over sig selv. Men da Stærkodder så' sig om og skjønnede, at Husets Folk var bedrøvede over den Fortræd, dets Herre nys havde lidt, overdængede han den sårede med Hånsord og begyndte at kvæde, som følger, til hans Bespottelse:

*Hvorfor sørger
I så såre?
Hvi så tyst
og trist i Hallen?
Kærer I for
kjælen Husband,
som for Brynde
Bagen misted?

Blusser ej som
før hans Elskov?*

*Fik det med hans
Frækhed Ende?
Kom kun frem, du
Kvindedårer,
Ord vi vil
i Venskab veksle.*

*Suk og sørg
ej længer, Svende,
hæng dog ikke
så med Hov'det.
Munter vil jeg
nu jer melde,
hvi jeg kom,
og hvad jeg så'.*

*Bud jeg fik
om Helgas Bejler,
fik i Sinde
selv at se ham;
mest får ukjendt
Mand at se,
derfor jeg mit
Åsyn dulgte.*

*Så' jeg da
et sælsomt Syn,
Smeden ind i
Hallen svansed;
let på Tå
omkring ham tripped,
smiled sødt
og smisked kjælent.*

*Fin han var
i al sin Fore,
Bæverskind
hans Kappe bræmmed,
Brogen var
med Guld baldyret,
på hans Sko
Karfunkler skinned.*

*Hans Hår med broget
Bånd var bundet,
kunstig kruset,
sirlig krøllet.
Strunk og stolt
han stod i Hallen,
Stormand kjendes
strax på Tøjet.*

*Han, den usle
Askepuster,*

Kongebarn
for Jævning kaldte.
I Jomfruskjød
den Skjelm sig slængte:
"Kæm mit Hår,
min hulde Brud.

"Kløe føler
jeg i Kroppen,
lysk mig lidt,
og lop mig, kjære",
famled så
med lystne Fingre
frækt på hendes
fulde Barm.

Strax dog Møen
Stærkod kjendte:
"Væk med Hånden!
Var dig Svend
Stærkod, tror jeg,
står ved Døren,
Ve og Vunder
vist dig venter".

Ej den Askepuster ænsed
Kongebarnets
kloge Tale:
"Frygt dog ej
en fattig Stavkarl,
Helte bærer
Helteskud".

Flux af Balgen
fløj mit Glavind,
kløved brat
hans brede Bag.
Kongebarnet
fik en Kindhest,
Blod i stride
Strømme nøs hun.

Græd hun da
for al sin Gammen,
Blod og Tårer
brat blev blandet;
endte er nu
den usle Elskov
med den brødefulde Brynde.

Af dit Bryst jeg
Blodet kryster,
glæd dig, Mø,
det ej er Mælk.

Som en Træl jeg
 flux dig solgte,
 bar du under
 Hjærte Barn.

Kostbar Skat
 er Kvindes Rygte;
 sky selv Skin,
 som kan det skjænde.

Klaffer knuser
 mangel Kvinde,
 giv til Klaffer
 aldrig Grund.

Tåbelig
 og tosset var du,
 lidt din Ære
 kun du ænsed,
 da du kyssed
 slig en Karl,
 elsked slig en
 Askepuster.

Aldrig mer
 din Æt du glemme;
 husk, at du er
 Frodes Datter
 Runden at så
 ædel Rod,
 bør du kun
 en Konge kåre.

Smed som Smed
 jeg smæder ej,
 højt jeg mangel
 Smed vil hædre,
 når han smeder
 Sværd og Spyd,
 hvasse Våben
 værd at bære.

Lidet dog
 den Smed jeg lider,
 som kun smeder
 gyldne Smykker.
 Tit det røde
 Guld han rapser,
 Kryster jeg ham
 altid kalder.

Sålunde kvad Stærkodder og havde lige så megen Fornøjelse af sine Ord som af sin Gjærning. Derefter vendte han tilbage til Halfdan, trådte med største Venskab i hans Tjeneste og aflod aldrig fra krigerske Idrætter, så han stadig vendte sin Sjæl fra Vellyst og lod den være helt optagen af Krig og Orlog.

Ingild havde to Søstre, Helga og Åse, af hvilke den første var fuldt giftefærdig, medens den anden var yngre og endnu ikke mandvoxen. En Nordmand ved Navn Helge fik Lyst til at bejle til Helga og sejlede til den Ende til Danmark. Han havde udstyret sit Skib med den største Pragt, Sejlene var guldbaldyrede, Masterne forgyldte og Tovværket purpurfarvet. Da han kom til Danmark, lovede Ingild at opfylde hans Ønske, hvis han som Bevis på sit Ry dristede sig til at tage en Dyst op med de Kæmper, der blev stillet imod ham. Det Vilkår havde Helge intet imod, han vilde gjerne gå ind på den Overenskomst, svarede han, og Fæstensøllet blev da drukket med stor Højtidelighed. Nu fortælles der, at i de Dage var ni Sønner af en Høvding på Sjælland voxet til og udmærkede sig frem for andre i Henseende til Styrke og Mod. Den ældste af dem hed Angantyr, og da han, som også bejlede til Pigen, nu erfor, at hun, som var bleven nægtet ham, var bleven lovet Helge, udæskede han ham til Kamp for at jage sin Ærgrelse bort med Sværdet. Helge gik ind på at give Møde, og det blev efter begges Ønske bestemt, at Kampen skulde finde Sted på Bryllupsdagen; det ansås nemlig af alle for en Skam og Skjændsel, når nogen vægrede sig ved at møde, når han var bleven æsket til Kamp, og på den ene Side ængstedes Helge derfor af Tanken om den Skam, det vilde være, om han holdt sig tilbage fra Kampen, og på den anden Side af Frygt for at tage sig den Dyst på, han holdt nemlig for, at det var ubilligt og i Strid med de almindelige Vedtægter for Holmgang, når det nu havde fået Udseende af, at han havde lovet ene at tage Kampen op med ni Mand. Da han nu grublede over dette, sagde hans Fæstemø, at han nødvendigvis måtte have Hjælp, og opfordrede ham til at afholde sig fra en Kamp, han ikke syntes at kunne få andet end Død eller Skam ud af, så meget mere som han ikke havde gjort nogen fast Aftale med dem, han skulde slås med, om hvor mandstærke de havde Lov til at møde. Han skulde derfor undgå den Fare og sørge for sin Sikkerhed ved at bede Stærkodder, som holdt til ovre hos Svenskerne, om at komme ham til Undsætning, han plejede altid at hjælpe Folk, der var stedt i Våde, og førte tit ved at tage en Hånd i med Ting, der så' bedrøvelige ud, til en lykkelig Ende. Dette Råd huede Helge vel, og med et lidet Følge begav han sig da til Sverige. Da han kom til Upsal, som er den ypperste By i det Land, blev han selv udenfor, men sendte en ind, som skulde føle sig for hos Stærkodder ved at hilse ham høvisk og byde ham til Gjæst ved Frodes Datters Bryllup. Den Høflighed tog Stærkodder nu såre fortrydelig op, som om det ligefrem var en Fornærmelse; han så' hvast på den unge Mand og sagde, at hvis han ikke havde nævnt hans dyrebare Frodes Navn, skulde han være kommen til at bøde, fordi han kom med sådan tåbelig Besked til ham og bildte sig ind, at Stærkodder havde for Skik som en Hofnar eller Snyltegjæst at løbe efter Osen fra et fremmed Kjøkken for fin Levemådes Skyld. Da Tjeneren kom tilbage med den Besked, begav Helge sig til Kongeborgen, hilste den gamle i Frodes Datters Navn og bad ham være hans Stalbroder i den Kamp, han var bleven udæsket til, han mente nemlig, at hans egne Kræfter ikke vilde forslå dertil, eftersom der ikke i den Aftale, der var bleven gjort, var bleven truffet nogen sikker Bestemmelse om, hvor mange han skulde slås med. Da Stærkodder havde fået at vide, når og hvor Kampen skulde stå, optog han ikke blot hans Begjæring vel, men satte Mod i ham ved at love ham sin Bistand og bød ham drage tilbage til Danmark med sit Følge, selv vilde han så skyde Gjenvej did ad Lønstier, sagde han. Helge drog da bort, og nogle Dage efter gav Stærkodder sig på Vej, og kan man tro, hvad Rygtet fortæller, skal han have skyndt sig så stærkt, at han på én Dag tilbagelagde lige så stort et Stykke Vej som de, der var rejst forud for ham, brugte tolv Dage til, så det traf sig så, at begge Parter nåede Vejende på én og samme Tid og mødtes ved Ingilds Hus. Da Stærkodder nu der, som om han kunde være en af Tjenerne, gik langs ad Bordene, hvor Gjæsterne sad bænkedede, opmuntrede de før omtalte ni Mand hverandre til den forestående Kamp, idet de med hæslige Lader

udstødte gruelige Hyl i Munden på hverandre og rendte frem og tilbage som Gjøglerne, ja, der er dem, som siger, at de gjøede ad den nys ankomne Kæmpe som olme Hunde. Stærkodder skjældte på dem, fordi de skabte sig så latterlig ved at skære Ansigter og gjorde sig til Nar ved således at tage Munden fuld og gabe op; det var fra sligt, sagde han, at kvindagtige Mænd i deres tøjlesløse Blødagtighed fik deres frække Liderlighed. Da han så blev spurgt, om han havde Mod til at slås, svarede han, at de kunde stole på, at han havde Kræfter til at tage det op ikke blot med én, men med så mange, de vilde stille imod ham, og da de ni hørte det, gik det op for dem, at det måtte være ham, som de havde hørt vilde komme langvejs fra for at hjælpe Helge. For at Brudekammeret kunde være under så meget sikrere Bevogtning, påtog Stærkodder sig nu også frivillig at holde Vagt ved det, og efter at have trukket Døren til, skød han et Sværd for i Stedet for Slå og stillede sig så selv på Post og sikrede således Brudeparrets Nattero. Da Helge vågnede og havde fået Søvntheden rystet af sig, kom han i Tanker om sit Løfte og iførte sig sine Hærklæder, men da han så', at der endnu var en stakket Stund igjen, før den mørke Nat var leden, og han vilde vente til Daggry, lagde han sig atter i Sengen og gav sig til at gruble over den farlige Sag, der var så nær for Hånden, og så listede Søvn sig atter over ham i sin Sødhed, så at han faldt i en dyb Slummer. Da Stærkodder ved Daggry kom ind og fandt ham sovende i sin Hustrus Arme, vilde han ikke forstyrre ham i hans søde Søvn ved barsk og brat at rive ham ud af den, for at det ikke skulde se ud, som om han vækkede ham af Fejghed og således afbrød deres ny søde Pagt. Han holdt altså for, at det var smukkere ene at gå Faren i Møde end at skaffe sig en Stalbroder ved at forstyrre andres Lyst, og gik stille sin Vej ud på den Hede, som på vort Sprog hedder Rolyng, hvor han uden at ænse Fjendernes Komme satte sig under Skrænten af en Høj udsat for Vind og Sne, og, som om det var mildt Forårsvejr, afførte han sig sine Klæder og gav sig til at fange Lopper; om det så var den Purpurkåbe, han nylig havde fået af Helga, kastede han den over Tornebuskene, for at ingen skulde kunne sige, at han med noget Klædningsstykke skjærmede sig imod det rasende Haglvejrs Pile. Nu kom Kæmperne hen til Højen fra den modsatte Side, søgte sig et Sted, hvor de kunde sidde i Læ for Vinden, og tændte et Bål til Værn mod Kulden. Da de ikke så' noget til Stærkodder, sendte de omsider en op på Toppen af Højen, for at han der oppe fra, ligesom fra et Vagttårn, tydelig kunde holde Øje med, når han kom. Da han var kommen helt op ad den høje Bakke, fik han nede på Skrænten Øje på en gammel Mand, som den faldende og fygende Sne havde dækket lige op til Skuldrene; han spurgte ham da, om det var ham, der skulde slås med dem, som de havde fået Løfte om, og da Stærkodder svarede Ja, det var ham, kom de andre til og spurgte, om han vilde slås med dem alle på én Gang eller med en ad Gangen. Hertil svarede Stærkodder: "Når en ynkelig Flok Hunde gjør ad mig, plejer jeg at jage dem bort på en Gang, ikke én for én", hvorved han gav til Kjende, at han hellere vilde slås med dem alle end tage dem for enkeltvis, og at han holdt for, at de Fjender burde smædes med Ord før end med Sværd. Så begyndte Kampen, og han fældede sex af dem uden selv at blive såret, og skjönt de tre, der var tilbage, tilredte ham således med sytten Sår, at det meste af Indvoldene hang ud af Livet på ham, fældede han også dem ligesom deres Brødre. Da han nu således uden Indvolde og med svigtende Kræfter pintes af svar Tørst, krøb han i sin Attrå efter at få noget at drikke på Knæene ned til Åen tæt ved for at tage Vand af den, men da han så', at den var besmittet med Blod, væmmedes han ved dens Udseende og afholdt sig fra at drikke af det forpestede Vand. Angantyr var nemlig falden ud i Åløbet og havde farvet Vandet således med sit røde Blod, at det ikke så' ud som Vand, men som en rød Vædske, og Stærkodder holdt det derfor for hæderligere at miste sine Kræfter end at styrke dem med så led en Drik. Skjönt hans Kræfter næsten var slupne op, krøb han derfor på sine Knæ hen til en stor

Sten, der lå i Nærheden, og lagde sig for en stakket Stund med Ryggen lænet op ad den; man ser endnu en Hulhed i Stenens Overflade, som om Vægten af den liggende Mands Legeme havde sat et tydeligt Mærke i den. Det Mærke tror jeg nu dog er kunstig frembragt af Mennesker, thi det tykkes mig hartad utroligt, at en Sten, der er så hård, at den ikke er til at skære i, således skulde kunne blive blød som Vox, at blot det, at en Mand rørte ved den, idet han lænede sig til den, skulde være nok til, at man kunde se, at et Menneske havde siddet der, og til at gjøre den hul for bestandig.

En Mand, som kom kjørende forbi i en Vogn og så' Stærkodder bedækket med Sår næsten over hele Kroppen, blev i lige høj Grad skrækslagen og forbavset ved dette Syn; han drejede af og kørte hen til ham og spurgte, hvad Løn han kunde vente, i Fald han tog sig over at helbrede hans Sår. Stærkodder vilde nu hellere pines af sine svare Vunder end tage imod Hjælp af lumpne Folk, og han vilde derfor have Besked om Mandens Herkomst og hvad han levede af. Da han hørte, at han gjorde Tjeneste som Bysvend, lod han det ikke være nok med at foragte ham, men gav sig til at skjælde ham Huden fuld, fordi han satte al Hæder og Ære til Side og gav sig af med sådan en smudsig Bestilling, besmittede hele sit Liv med Vanære, holdt Fattigfolks Fortræd for egen Vinding, aldrig troede på nogens Uskyld, stadig var rede til at rejse uretfærdig Anklage imod alle og enhver, aldrig var gledere, end når der vederfores andre noget sørgeligt, og aldrig gjorde sig mere Flid med nogen Ting, end når det gjaldt om lumskelig at udspejde, hvad alle andre tog sig for, og svigefuldt søge Lejlighed til at gå i Rette med uskyldige Menneskers Måde at være på. Da Bysvenden var kjørt, kom der en anden, som ligeledes tilbød Hjælp og Lægedom; han bød Stærkodder også ligesom den forrige gjøre Rede for sine Vilkår, og han sagde da, at han var gift med en anden Mands Trælkvinde og gjorde Markarbejde for hendes Herre for at købe sin Kone fri. Heller ikke hans Hjælp vilde Stærkodder vide noget af at sige, fordi, sagde han, han burde skamme sig over sit Ægteskab, eftersom det var en Trælkvinde, han havde giftet sig med; havde der været nogen Ære i ham, vilde han i det mindste have holdt sig for god til at pleje Omgang med anden Mands Trælkvinde, men delte sin Ægteseng med en fribåren Kvinde. Hvor store Tanker må vi ikke gjøre os om denne Mands Højsind, eftersom han, skjønt han befandt sig i den største Livsfare, viste sig lige så stor i Henseende til at vrage Hjælp, som han havde vist sig i Henseende til at tage imod Sår! Da Manden var gået, kom en Kvinde forbi; hun gik hen til Stærkodder og vilde aftørre hans Sår, men han bød hende først gjøre Rede for sin Herkomst og hvad hun tog sig for, og hun sagde da, at hun var Trælkvinde og plejede at arbejde i Møllen. Da Stærkodder fremdeles spurgte, om hun havde Børn, og hun svarede, at hun havde et Pigebarn, bød den gamle hende gå hjem og give sin skralende Tøs Bryst, thi han holdt det for ganske utilbørligt at tage imod Hjælp af en Kvinde af den laveste Stand; han vidste også, at hun duede bedre til at nære sit eget Kjød og Blod med Mælk end til at læge andre Folks Sår. Da hun var gået, kom en ung Mand kjørende. Da han så' Oldingen, kom han hen og vilde forbinde hans Sår, og da Stærkodder spurgte ham, hvem han var, svarede han, at han var en Bondesøn og selv gjorde Bondearbejde. Stærkodder priste hans Herkomst og sagde, at hans Gjerning var al Ære værd, thi Folk, som ikke kjendte til anden Vinding end den, de erhvervede sig i deres Ansigts Sved, måtte visselig synes at fortjene deres Livs Ophold ved ærligt Arbejde; han holdt også for, at Bondelivet med Rette burde foretrækkes for den mest glimrende Velstand, eftersom dets sunde og herlige Frugter sås at være fremspirede og udviklede i et tarveligt Livs Skjød, lige langt fra Pragt og Usselhed. Han vilde imidlertid ikke undlade at skjænke den unge Mand en Gave for hans Venlighed og gav ham derfor Kåben, han havde kastet over Tornebuskene, som Løn for den Agtelse, han havde vist ham. Bondesønnen kom da helt hen til ham, lagde

de Dele af Maven, der var bleven afrevne, på Plads igjen og bandt de udfaldne Indvolde op med Vidjer. Derpå lagde han den gamle Mand op i Vognen og kørte ham med den største Ærbødighed tilbage til Kongeborgen.

Imidlertid begyndte Helga at tale sin Mand til med såre varsomme Ord. Hun vidste, sagde hun, at Stærkodder, så snart han kom tilbage efter at have overvundet Kæmperne, vilde revse ham, fordi han ikke havde givet Møde; han vilde være af den Formening, at han mere havde givet efter for Fejghed og Lyst end holdt, hvad han havde lovet med Hensyn til den aftalte Kamp. Han burde derfor drabelig sætte sig til Modværge imod ham, thi dem, der viste sig tapre, plejede han at skåne, de fejge derimod hadede og afskyede han. Helge agtede ikke mindre på, hvad hun rådede ham til, end på, hvad hun forudsagde ham, og gjorde sig stærk både på Legeme og Sjæl, opsat på at vise Mands Mod og Hjærte. Da Stærkodder kom til Kongeborgen, sprang han uden at ænse den Smerte, hans Sår voldte ham, hurtig af Vognen, slog Døren til Brudekammeret ind med Næven og brød derind, som om hans Legeme var uskadet fra Top til Tå. Helge sprang da, som hans Hustru havde rådet ham, ud af Sengen og huggede ham med Sværdet i Panden, og da det så' ud til, at han vilde til at svinge Sværdet igjen, opsat på at give ham et Sår til, sprang Helga skyndsomst ud af Sengen, greb et Skjold og holdt det for og frelste således den gamle Mand fra den truende Død, thi Helge hug så drabelig til, at hans Sværd kløvede Skjoldet helt ned til Skjoldhulen. Således kom denne prisværdige Kvinde sin Ven til Hjælp med sin Snildhed og skjærmede med sin Hånd den, hun havde vildt Fortræd med sit Råd, og som hun værnede sin Husbond med Råd, værnede hun Oldingen med Dåd. Dette bevægede Stærkodder til at skjænke Helge Liver; når en Mand ved tydelige Beviser på Tapperhed lagde Mod og Mands Hjærte for Dagen, burde han spares, sagde han; thi den, hvis ædle Sjæl udmærkede sig ved sådant Mod til at væрге for sig, havde ingenlunde fortjent Døden.

Stærkodder vendte tilbage til Sverige, inden der endnu var bleven gjort noget for at helbrede hans Sår med Lægemedler, og inden der var kommet Ar på noget af dem. Dér var Halfdan bleven dræbt af sine Medbejlere, og efter at have kuert visse Folks Oprør indsatte Stærkodder hans Søn Sigvard som Arving i hans Faders Herredømme. Hos ham blev han en Stund, men da det Rygte bredte sig, at Ingild, den svigefuldt dræbte Frodes Søn, var så lavsindet, at han i Steden for at straffe sin Faders Drabsmænd viste dem Godhed og Venskab, blev han, da han hørte det, optændt af Harme over så gruelig en Brøde, og i sin Sorg over, at en Yngling med så herlige Anlæg havde glemt, at han var Søn af så berømmelig en Fader, tog han en stor Sæk Kul på Nakken, som om det var en kostelig Byrde, og begav sig på Vej til Danmark. Når Folk, han mødte på Vejen, spurgte, hvorfor han bar på sådan en usædvanlig Byrde, svarede han, at de Kul vilde han bruge til at hvæsse Kong Ingilds Sløvhed med. Ad korte Gjenveje tilendebragte han hurtig sin Rejse, over Hals og Hoved, så at sige i ét Åndedræt, og da han omsider kom til Ingilds Hus, gik han, som han havde for Skik, op og satte sig på de ypperstes Bænk, thi hos det sidste Slægtleds Konger var han vant til at blive holdt i den højeste Anseelse. Da Dronningen kom ind og så' ham bedækket med Smuds og iført simple og snavsede Bondeklæder, fik hans hæslige Udseende hende til at tage sig det alt for let med at danne sig en Mening om Gjæsten, hun dømte Manden efter Klæderne, skjældte ham ud for hans Dumhed, at han havde taget Sæde over sine Overmænd og taget en Plads, han med sine Bondeklæder var uværdig til, og bød ham rømme den, for at han ikke skulde røre ved Hynderne med sine Klæder, der var uslere, end sømmeligt var. Hun tog nemlig i sin Uvidenhed om, at stundom lyser Sjælen herligere i et Højsæde end Klæderne, det for Dumhed og Frækhed, som

han gjorde af Stolthed. Den tapre gamle Mand adlød, skjønt han blev fortrydelig over således at blive vist af, slugte med udmærket Selvbeherskelse Fornærmelsen, som hans Tapperhed så lidet havde fortjent og bar den Tort, der tilføjedes ham, uden at svare eller kny. Helt kunde han dog ikke skjule sin bitre Harm. Idet han nemlig rejste sig og gik ned i den nederste Ende af Hallen, kastede han hele sit Legemes Vægt så voldsomt imod Væggenes Egebjælker, at Huset var lige ved at ramle sammen ved den umådelige Rystelse, Bjælkerne fik. Således gav han med ubønhørlig Strængthed sin Harm Luft over for Dronningens fornærmelige Ord, opbragt ikke blot over, at han var bleven vist af, men også over den Tort, at hun havde revet ham i Næsen, at han var fattig. Da Ingild kom hjem fra Jagt, tog han ham nærmere i Øjesyn, og da han så', at han hverken så' sig fornøjet om eller viste ham Ærbødighed ved at rejse sig, skjønnede han af Rynkerne i hans Pande, at det var Stærkodder. Da han nemlig så' den hårde Hud, Krigerlivet havde givet hans Hænder, Arrene foran på Brystet og den hvasse Kraft i hans Blik, gik det strax op for ham, at en Mand, hvis Legeme bar Mærker af så mange Sår, ikke kunde have en svag Sjæl. Han skjændte derfor på sin Hustru og formanede hende strængt til at lade sin hovmodige Vrede fare, til ved Smiger og forekommende Betjening at formilde ham, hun havde skjældt ud, til at kvæge ham med Mad og Drikke og fornøje ham med venlig Tiltale; hans Fader, sagde han, havde i sin Tid sat denne Mand til at være hans Formynder, og han havde på den kjærligste Måde våget over ham i hans Barndom. Da hun nu for sent lærte Oldingens Sind at kjende, slog hun om fra Barskhed til Mildhed og gjorde ved ivrig at betjene ham Stads af den, hun havde krænket ved at vise ham bort og såret med grove Skjældsord; hun, som havde været en opbragt Værtinde, begyndte nu på det ivrigste at gjøre sig behagelig og søgte at formilde hans Vrede ved at vise sig opmærksom imod ham, så man bør regne hende hendes Vildfarelse så meget mindre til Last, som hun var hurtig til at opgive den, efter at hun var bleven vist til rette. Men hun kom alligevel til at bøde hårdt for den, thi det Sted, hvor hun havde beskæmmet den tapre gamle Mand ved at vise ham bort fra hans Sæde, fik hun senere at se bestænket med hendes dræbte Brødrers Blod.

Om Natten holdt Ingild Måltid sammen med Svertings Sønner, og det blev det kosteligste Gilde, thi Bordene bugnede under herlige Retter. Han søgte ved venlig Opfordring at formå den gamle Mand til ikke at bryde for tidlig op fra Gjæstebudet, som om det var muligt at undergrave en sådan fast og stærk Dyd med kunstig tillavede Retters Tillokkelser. Men da Stærkodder havde taget dem i Øjesyn foragtede han sådan vellystig Nydelse og vilde ikke på nogen Måde rette sig efter fremmede Skikke, men med den Selvbeherskelse, han især havde sin Styrke i, gjorde han sig hård imod Yppighedens Fristelser og vilde ikke lade de lækre Sager, et Gjæstebud bød ham, gjøre Skår i den Navnkundighed, hans Krigsbedrifter havde indbragt ham. Hans Tapperhed elskede nemlig Tarvelighed og var en Fjende af Overflødighed i Nydelse af Mad og Drikke og hadede al Umådeholdenhed, thi den gav sig ingen Sinde Tid til i nogen Måde at lægge Vind på Overdådighed, men satte altid Vellyst til Side og gav Dyden den Ære, der tilkom den. Da han derfor så', at de gamle mådeholdne Sæder og al god og gammel Skik blev lagt øde af nymodens Yppighed og Overdådighed, vragede han de kostelige Spiser og bad om noget, der bedre passede for en Bonde. Idet han således foragtede Frådseri, nøjedes han med røget og harsk Mad og stillede sin Sult med den største Velbehag, jo tarveligere Maden var, for ikke at svække den sande Tapperheds Kraft ved at besmitte den med udenlandsk Vellysts falske Liflighed eller opgive den gamle Tarvelighed for nymodens Forgudelse af Ganen. Han var for øvrigt også vred over, at en og samme Slags Kjød blev anrettet både stegt og kogt ved samme Måltid, thi han holdt den Mad for vederstyggelig, som var gennemtrukken med Køkkenos og

som Dyrefederens Kunst havde indgnedet med mange forskellige Blandinger. Ingild derimod lod hånt om de Forbilleder, Forfædrene havde givet, og tog sig større Frihed i Henseende til at ændre Bordskikkene, end de fra Fædrene arvede Sæder tillod, thi da han først havde givet sig Tysklands Sæder i Vold, skammede han sig ikke ved at give efter for dets kvindagtige Yppighed. Ikke så lidt Næringsstof for Overdådighed har vort Fædreland fået i sig fra den Mudderpøl. Derfra kom de kostelige Retter, de fine Køkkener, Kokkenes skidne Bestilling og alle Slags modbydelig Pølsemad; derfra kom den Tøjlesløshed i Klædedragt, vi har optaget, idet vi afveg fra den af Fædrene anviste Vej. Således har vort Land, der opelskede Mådehold som en medfødt Egenskab, tigget sig Overdådighed til hos sine Naboer, og dens Tillokkelser havde således betaget Ingild, at han ikke holdt det for Skam at gjengjælde Uret med Velgjerninger, og at Tanken om hans Faders ynkelige Død ikke afnødte ham et bittert Suk.

Dronningen vilde imidlertid ikke bryde op uden at have opnået sin Hensigt, og i den Tro, at hun bedst vilde kunne få Bugt med den gamle Mands Vrede ved Hjælp af Gaver, tog hun af sit eget Hoved et herlig forarbejdet Hovedbind og lagde det i hans Skjød, medens han sad og spiste, ivrig efter at købe hans Velvilje, da hun ikke formåede at sløve hans Tapperhed. Stærkodder, hvis Harme over Fornærmelsen endnu ikke havde lagt sig, kastede hende Gaven i Ansigtet, thi det tyktes ham, at den Gave mere bar Vidne om Foragt end om Ærbødighed; og klogt var det af ham, at han ikke anbragte denne usædvanlige Kvindeskrud på sit arrede Hoved, der var vant til Hjælmen, vel vidende, at en Kvindes Pandebånd ikke bør sættes på en Mands Hoved. Således hævnede han sig på hende, fordi hun havde afvist ham, ved til Gjengjæld at afvise hende, lønnede Ringeagt med Ringeagt og viste sig næsten lige så stor i den Hævn, han tog over Forsmædelsen, som han havde vist sig i den Måde, hvorpå han bar den. Den gamle Krigers Sjæl, der var knyttet til Mindet om Frode med så mange uløselige Venskabsbånd og eggedes ved alle de mange og store Velgjerninger, den afdøde Konge havde vist ham, kunde ikke ved nogen Slags lokkende Smiger forføres til at opgive den Hævn, han havde foresat sig, men selv efter Kongens Død var han opsat på at yde ham den Tak, han skyldte ham for hans Velgjerninger, og at lønne den Godhed, han havde modtaget af den afdøde, hvis kjærlige Sind og gavmilde Venkab han havde nydt godt af, medens han levede. Så dybt bar han nemlig det sørgelige Billede af Frodes Drab indgravet i sit Hjærte, at Ærbødigheden for den berømmelige Høvding ikke kunde udrides af hans Sjæls Inderste, og at han af den Grund ikke betænkte sig på at give det gamle Venkab Fortrinnet fremfor den nuværende Velgjerning. Hertil kom, at Mindet om den tidligere Forsmædelse ikke gjorde ham det muligt at føle nogen Taknemlighed for den påfølgende Venlighed, da han ikke kunde glemme den Tort, hans krænkede Æresfølelse havde lidt, thi Mindet om Fornærmelser såvel som om Velgjerninger plejer at sidde fastere i stærke end i svage Menneskers Sjæle. Han fulgte nemlig ikke deres Skik, som holder Trop med deres Venner i Medgang og forlader dem i Modgang, som mere dyrker Lykken end Venskabet og tænker mere på eget Tarv end på at vise Velvilje imod andre. Kvinden blev nu imidlertid hårdnakket ved sit Forsæt, og da hun skjønnede, at Oldingen ikke engang på den Vis kunde lokkes til at tage Del i Gildelystigheden, bød hun, for at fortsætte den Smiger, hun havde begyndt, med endnu mere overstrømmende Elskværdighed og for at gjøre endnu mere Stads af Gjæsten, en Fløjtespiller blæse et Stykke, det bedste, han kunde, idet hun vilde bøje hans stædige Harme ved Musik og ved Hjælp af kunstfærdig Velklang få Bugt med hans medfødte Barskhed. Men Fløjtes eller Strengenes Lokketoner formåede ikke at svække Mandens Standhaftighed, thi da han hørte dem, skjønnede han, at den Ære, der vistes ham, mere var for et Syns Skyld end præget af Kjærlighed, så man

kunde fristes til at tro, at den skuffede Gjøgler snarere spillede for en Billedstøtte end for et Menneske, og han gjorde den Erfaring, at det er forgjæves at angribe en så overvættets Strængthed med Gjøglerkunster, og at en sådan Kolos ikke lader sig rokke af tomt Mundsvejr. Udtrykket af hårdnakket Harmen i Stærkodders Ansigt var nemlig i den Grad blevet forøget, at han i ingen Måde syntes mere bevæget end sædvanlig, thi den Strængthed, hans Løfter pålagde ham, var hverken bleven formildet ved Fløjtes Toner eller ved, hvad der kildrede Ganen, og han holdt for, at der burde lægges mere Vægt på hans modige og mandige Forsæt end på, hvad der kildrede Ørene, eller på Gjestebudets Tilløkkelser. Han kastede derfor det Ben, han havde gnavet, i Ansigtet på Gjøgleren, så de oppustede Kinder faldt sammen, da Luften voldsomt fór ud, og således gjorde han vitterligt, i hvor høj Grad hans Strængthed væmmedes ved det Bifald, Gjøgleren søger, thi hans af Vrede tilstoppede Øren var ikke tilgængelige for nogen Påvirkning af Vellyst. Med denne Gave, der var Gjøgleren værdig, straffede han en usømmelig Gunstbevisning ved at lønne den med Skam til Tak, idet han på bedste Måde værdsatte Fløjtespillerens Fortjenester ved at skjænke ham et Ben at fløjte i og give ham et hårdt Stykke til Løn for hans bløde Triller. Det var da heller ikke let at sige, om Gjøgleren fløjtede eller græd højest; de bitre Tårer, han udgjød, var et Vidnesbyrd om, hvor liden Plads der er for Mod i blødagtige Hjerter; han havde nemlig helt og holdent givet sig Vellysten i Vold og aldrig lært at bære Modgang. Det Sår, han fik, varslende om det Blodbad, der yderligere skulde følge på ved det Gjestebud. Stærkodder, hvis Sind stadig var opsat på Strængthed, og som stadig med urokkelig Barskhed pønsede på Hævn, væmmedes nemlig lige så meget ved Musiken, som andre frydedes ved den, og lønnede den Tjeneste, der huede ham ilde, med at beskjemme Gjøgleren ved at kaste Ben efter ham, idet han vedkjendte sig, at han skyldte sin udmærkede Vens herlige Aske mere end sin skjændige Fostersøns skamløse Væsen. Derpå digtede og kvad han, for yderligere at håne Gjøgleren, på stående Fod en Vise om ham. Men Dronningen undrede sig såre over denne Dyd, som hun ikke havde mægtet at svække, og blev til sidst opfyldt af Beundring for ham, som hun forgjæves havde søgt at vinde ved Velgjerninger.

Men da Stærkodder så, at Frodes Drabsmænd var i Kongens højeste Gunst, røbede hans hvasse Blik den mægtige Harmen, han følte, og hans Åsyn åbenbarede, hvad der rørte sig i hans Indre, idet den Strængthed, der lyste ud af hans Øjne, vidnede om den Storm, der lønlige rasede i hans Sjæl, og til sidst, da Ingild søgte at formilde ham ved at byde ham kongelige Retter, stødte han Maden fra sig, fordi han, der var fornøjet med simpel Husmandskost, væmmedes ved udenlandske Retter og vant, som han var, til almindelig Spise, ikke vilde kildre Ganen med Lækrierer. Da han blev spurgt, hvorfor han satte sådant et mørkt Ansigt op og ikke vilde nyde godt af den kongelige Velviljes Gunst, sagde han, at han var draget til Danmark for at træffe Frodes Søn og ikke en Mand, som stoppede sin grådige og forslugne Mave med en Mangfoldighed af kunstige Retter. Den tyske Overdådighed, som Kongen havde vænnet sig til, havde nemlig drevet ham til at lade Mad, som allerede var kogt, stege for at kunne mætte sig på lækre Sager. Derpå kunde han ikke dy sig for at gå i Rette med Ingilds Sæder og udøste al sin bitre Dadel over hans Hoved, fordømte hans Pligtforsømmelse, at han dvask af Overmættelse gav den af at æde opståede Tunghed Luft i hæsleg Ræben, at han af Tyskerne lod sig lokke ind på Vildveje, der lå fjærnt fra al Afholdenhed, og var i den Grad blottet for Dyd, at han ikke engang tragtede efter den svageste Skygge af den. Men den største Skjændselsbyrde, han bar på, sagde han, var, at han ikke strax, da han blev våbenfør, havde tænkt på at hævne sin Fader, men satte Naturens Lov til Side og viste dem, der havde udgydt hans Faders Blod, Gunst og Bevågenhed,

omfattede Folk, der havde fortjent det værste, med den inderligste Kjærlighed, og ikke blot undlod at straffe dem, han burde have straffet på Livet, men endogså holdt dem for værdige til den Ære at leve sammen med ham og sidde til Bords med ham. Derhos skal han have kvædet dette Kvad:

*Yngling, som ej
Krigen ynder,
vige bør
for hvide Hår.
Ej man modig
Mand hør laste,
er han gammel
end og grå.*

*Mangen Mand
har Mod i Brystet,
har han end
i Håret Sne.
Tidens Tand,
som alt fortærer,
tærer ej
på tapres Mod.*

*Nu mig grådig,
Gjæst fortrænger
gjæv at se til,
grisk af Sind;
lækkersulten
kun ham lyster
sig med Mad
og Drik at mæske.*

*Anden Sæd
i Frodes Sal:
der til Højboards
Helten sattes,
bænkedes blandt
bolde Mænd,
ham først Mad
og Mjød blev buden.*

*Andre Tider,
andre Sæder,
nu i Krogen
Kæmpen sidder,
var vel dreven
helt på Dør,
om ej Væggen
var i Vejen.*

*Ej den gamle
Gjæst man hædrer;
Hirdmænd håner
Helten frækt.*

*Ej for sligt
jeg søgte hid,
men for nyt
hos jer at nemme.*

*Vide vil jeg,
hvorfor, Ingild,
du din Faders
Drab ej hævner.
Mat og mæt
du blot dig mæsker,
ligger på
den lade Side.*

*Sidste Gang
jeg så' dig, Frode,
fremvis i min
Hu jeg følte:
talt' er Danedrottens Dage,
snart for Fjendehånd han falder.*

*Og mens langt
af Led jeg vanked,
færdedes
i fjærne Lande,
fælded de
med Svig Kong Frode,
Ve mig, at jeg
borte var!*

*Havde Stærkod
stået hos,
hævnet flux
din Død han havde
eller delt
med Drotten Døden,
fro og frejdig
fulgt sin Konge.*

*Ikke drog jeg
hid til Danmark
for at feste
eller frådse;
hid fra Svears
Land jeg søgte
for at træffe
Frodes Søn.*

*Håbed herlig
Helt at se,
finder så
den frække Frådser.
Sandt du spæede,
Svears Konge:*

*Ædlest Drot
får uslest Søn.*

*Men er Ingild
end en Usling,
ej skal dog den
Ufærd times,
at de Skatte,
Frode samled,
falde skal
i fremmed Vold.*

Ved disse Ord kom Dronningen til at ryste og tog det Pandebånd, hvormed hun på Kvindevis havde smykket sit Hår, af Hovedet og bød den opbragte Olding det, som om hun dermed kunde afvende hans Vrede. Stærkodder kastede det harmfuld, på den forsmædeligste Måde i Ansigtet på hende og kvad atter med høj Røst:

*Giv ej mig
slig Kvindegave,
vil ej selv du
Smykket bære.
Hårbånd ej
for Helte passer,
sligt kun Kvindesjæle fryder.*

*Giv det heller
til din Husbond,
han vist glad
ved Gaven bliver;
kosteligt det
klæder en, som
rundt i stegte
Fugle roder.*

*Hil dig, Drot,
for herlig Dronning!
Krage søger
Mage, ser man!
Liderlig som
Skjøgen ligger
hun og boler
med sin Husbond.*

*Hun med Mad
som Svin ham mæsker,
Bordet under
Retter bugner;
stegt hun koger,
kogt hun steger,
som det er
hos Tysken Sæd.*

*Så' man før
en Konge frådse,
som nu Danedrotten frådser,*

rage rundt
i rådne Fugle,
søbe Sovs
og Østersslim!

Spegekjød
er Heltekost,
Kæmpen ej
sin Gane kildrer.
Fårekjød
og saltet Flæsk
vi for Herremåltid holdt.

Ej af gyldne
Trug vi åd,
Vin og Most
var ej vor Drik;
sjælden fik vi
Mjød at smage,
Øl vi drak
til daglig Brug.

Frådser, har du
Frode glemt?
Skal ej Helten
hævnes, Ingild?
Så' man før
en Søn vel sidde
hos sin Faders
Fjendes Ætmænd?

Nidding den,
som nøjes vil
med Mandebod
for Fadermord!
Usling den,
som ærer dem,
han som Fjender
burde fælde.

Hører jeg
om herlig Stordåd
Skjalden højt
i Hallen kvæde,
skjuler jeg
med Skam mit Åsyn,
sørger over
Frodes Søn.

Bedst for dig,
om døv du blev,
slap for om
din Skam at mindes;
Drapa om

en Kæmpedåd,
nager tit
en Niddings Hjærte.

Som en Skygge
skal din Skjændsel
følge dig,
hvor end du færdes,
om du flyr
til fjærnest Østen,
eller fjærnt i
Vest dig fjæler.

Dvæler du
i Dybsens Grund,
holder du dig
skjult på Himlen,
hvor den kolde
Karlsvogn kjører,
altid skal
din Skam dig følge.

Hårdt mod Frode
Guder handled,
at de slig en
Søn ham gav.
Som i Skibskjøl
Skarn sig samler,
sanker Ingild
Laster sammen.

Ræd for, at din
Skam skal rygtes,
skal i Kroge
du dig skjule;
dorsk ved Arnen
skal du dvaske,
aldrig ses blandt
ædle Mænd.

Du, som feyg
din Fader glemte
og ej hævned
Heltens Drab,
er ej blandt
hans Æt at regne,
troløs jeg
og Træl dig kalder.

Let det var
dit Liv ut tage,
som det er
et Kid at kvæle
eller lidet

*Lam at dræbe
med et Snit af
Slagterkniven.*

*Svertings Søn,
din bolde Svoger,
arver Danmark
efter dig;
han, hvis Søster
er din Slegfred,
Lønner får
for Frodes Drab.*

*Hende som Hustru
og Dronning du hædrer
med røde Karfunkler
og kostbare Spanger.
Men Stærkod skammer sig
over din Skjændsel,
tænker med Sorg
på svundne Dage.*

*Frække Fjender
fester og frådser
i Frodes Hal
og frygter ej Hævn.
Gildere Gammen
ej gives mig kunde,
end om Svertings Æt
svam i sit Blod.*

Ved sine eggende og manende Ord bevirkede han, at Kongens sløve og kolde Sjæl fængede, idet hans Bebrejdelser virkede som en Flintsten og slog Tapperhedens lyse Luer ud af den. I Førstningen vendte Ingild nemlig det døve Øre til, medens hans Fosterfader kvad, men ansporet af hans indtrængende Formaninger flammede Hævnlystens Ild omsider op i hans Sjæl, og han blev fra Svirebroder forvandlet til Fjende. Til sidst sprang han op fra sit Sæde og udøste al sin Vrede over sine Bordfæller, drog med blodtørstig Grumhed Sværdet mod Svertings Sønner og sigtede med blottet Klinge efter deres Struber, hvis Svælg han havde kvæget med Bordets Glæder. Han dræbte dem strax og druknede således Bordets hellige Ret i Blod, brød deres Forbunds skrøbelige Bånd og forvandlede et skammeligt Gjæstebud til ærefuld Blodsudgydelse; fra Gjæsteben blev han forvandlet til Fjende, fra Ypperlighedens usleste Træl til Hævnens grummeste Fuldbyrder. Stærkoddens indtrængende Formaningstale blæste nemlig Liv i hans bløde og svage Ynglingesind, kaldte Modet frem af hans Sjæls Lønkroge og vakte det til Liv igjen og bevirkede således, at Ophavsmændene til det grummeste Mord fik deres vel fortjente Straf. Ynglingens Mod var nemlig ikke udslukt, det havde blot så at sige været flygtet bort, og nu havde Oldingen draget det frem for Lyset og drevet det til en Dåd, der var så meget større, som den havde ladet vente på sig; mere Ære var det jo at fylde Bægrene med Blod end med Vin. Hvilken Kraft må der ikke have været i denne Olding, som ved sine veltalende Formaninger uddrev den umådelige Lastefuldhed af Kongens Hjærte og efter at have nedbrudt Slethedens Skranker såede Dydens kraftigste Sæd i dens Sted! Selv stod han også Kongen bi og tog med lige så stor Iver Del i hans Dåd, lagde ikke blot selv den største Tapperhed

for Dagen, men kaldte også den tilbage, der havde været udryddet af en andens Bryst.
Da Dåden var øvet, tog han til Orde og kvad:

*Hil og sæl,
min høje Herre,
nu jeg ser,
du Mod ej savner.
Længe tav du,
nu du taler
uden Ord
med ædel Dåd.*

*Lad os fælde
hele Flokken,
ikke én
vor Hævn skal undgå;
hver nu bøde,
hvad han brød;
længe nok dem
Livet undtes.*

*Væk med dem,
som alt vi vog,
ud af Hallen
med de Ådsler!
Ej på Bål
I skal dem bære,
læg dem ud
som Ulveføde.*

*Sig mig, Rota,
ræd Mands Rædsel,
har nu nok vi
hævnet Frode?
Syv Mand så' vi
slagne segne,
sone Frodes
Fald med Døden.*

*Hil dig, Ingild,
nu jeg hilser
dig som dådstæærk
Danedrot.
Aldrig har jeg
Håbet sluppet,
at du var
din Fader værdig.*

*Lyd mit Råd
og jag af Landet
flux din lede,
frække Dronning;
Ulveæt du
ellers avler*

*thi af ondt
kun ondt kan fødes.*

*Herlig var den
Tid, da Hakon
skjægløs jeg
i Striden fulgte.
Kun på Kamp
og Krig vi tænkte,
blide Kår vi
aldrig kjendte.*

*Hu og Krop vi
kraftig hærded,
lededes ved
løse Sæder,
mætted os,
men ej os mæsked,
herlig Idræt
kun os hued.*

*Alle Kongens
Kæmper klædte
sig i Hvergarn
eller Vadmæl,
nøjedes med
Søvn om Natten,
Dagen brugte
vi til Dåd.*

*Andre Tider,
andre Sæder,
nu man frådser
frækt ved Bordet,
flunker flot
i fine Klæder,
løber om med
lange Lokker.*

*Lov og Ret
med List man bøjer,
øver Vold og
krænker Uskyld;
lysten skjømter
man med Skjøger,
Helten spydig
Spot man byder.*

*Føjg Mand ej
sin Skæbne flyr,
intet Skjold
mod Døden skjærmer;
hvor han sig
i Verden fjæler,*

*Dødsens Dag
og Dommen kommer.*

*Jeg, som stedse
Striden søgte,
skal i Fred
jeg fare heden?
sygne under
sodet Ås,
snarløs dø
i Sengehalmen?*

Syvende Bog

Frode V

Folk, der er kyndige i gamle Sager, fortæller, at Ingild havde fire Sønner, af hvilke de tre faldt i Krig og kun Olaf blev Konge efter sin Fader; andre fortæller, at Olaf var Søn af Ingilds Søster, hvilket dog er uvist. Efterslægten ved kun liden Besked om hans Bedrifter, som Oldtidens Slør har skjult; kun det sidste Råd, hans Visdom indgav, har overlevet Glemselen. Da han lå på sit yderste, bød han nemlig af Omsorg for sine Sønner, Frode og Harald, at den ene skulde have Magt og Myndighed til Lands, den anden til Vands, og det ikke for bestandig, men således, at de skiftedes til at have den et År ad Gangen. Således blev Kongemagten delt lige imellem dem, men Frode, som først fik Herredømmet til Søs, kom i Vanry for de mange Nederlag, han led på sine Vikingetog. Grunden til, at det gik ham så ilde, var, at hans Søfolk var nygifte og foretrak de ægteskabelige Glæder for Besværlighederne ved Krigstjeneste uden for Landet. Da der var gået en Tid, tilfaldt Herredømmet til Søs den yngre Broder Harald, og han udsøgte sig, af Frygt for at lide samme Skuffelse som Broderen, Krigsfolk, der ikke var gifte. Hans Lykke svarede til det Valg, han havde gjort, thi han vandt som Viking lige så stor Berømmelse, som hans Broder havde fået Vanhæder, og derover blev Broderen misundelig på ham. Hertil kom, at deres Hustruer, Signe og Ulfhild, af hvilke den ene var Datter af Svenskekongen Sivard, den anden af Karl, Statholderen i Gøtland, jævnlig trættes om, hvem af dem der var mest højbåren, og fik gjort Ende på Samkvemmet imellem deres Mænd, og Følgen blev, at, da Samlivet således var blevet brudt, delte Harald og Frode det Boskab, de havde fælles, og lagde mere Vægt på de trættekjære Kvinders onde Ord end på Broderkjærlighedens Pligter.

Frode mente nu også, at hans Broders Hæder bragte ham i Foragt, og han bød da en af sine Hirdmænd lønlig at ombringe ham, da han skønnede, at hans Undermand i Alder overgik ham i Mod. Da Dåden var øvet, lod han hemmelig Gjerningsmanden myrde, for at denne hans Medvider ikke skulde røbe Forbrydelsen. Derpå bød han, for at gjøre det troligt, at han var uskyldig, og undgå at blive brændemærket for denne Udåd, at der skulde anstilles en omhyggelig Undersøgelse over, hvorledes det var gået til med den Ulykke, der så uventet havde voldt hans Broders Død. Men hvor mange Kunster han end gjorde, kunde han dog ikke hindre, at Menigmand i sit stille Sind gav ham Skylden. Da han senere en Gang spurgte Karl, hvem der havde dræbt Harald, svarede Karl, at det var falsk af ham at spørge om en Ting, som han godt selv vidste. De Ord blev Karls Død, thi Frode skønnede, at han hemmelig havde bebrejdet ham Brodermord.

Derpå blev Harald og Halfdan, Haralds Sønner med Karls Datter Signe, stræbte efter Livet af deres Farbroder, men deres Fosterfædre udtænkte et snildt Middel til at frelse deres Liv. De bandt nemlig afhuggede Ulvekløer under deres Fodsåler og lod dem ved tit at løbe omkring opfyldte Moradset i Nærheden af Huset, hvor de boede, og den snedækte Jord med deres Spor, for at det skulde se ud, som om der havde været Vilddyr på Færde. Derpå dræbte de nogle Trælkvinders Børn, rev deres Lig i Stykker og spredte deres sønderrevne Lemmer rundt om. Da man nu forgjæves søgte efter de to Knøse, fandt man de spredte Stumper af Ligene, fik Øje på Ulvesporene og så, at Jorden var bestænket med Blod; man troede da, at Drengene var bleven fortærede af grådige Ulve, og næsten ingen kunde tvivle over for et så håndgribeligt Bevis på, at de var bleven sønderrevne. Troen på det, man havde set, blev Knøsenes Værn. Deres Fosterfædre skjulte dem strax i en stor Steneg, for at der ikke skulde være noget Spor af, at de var i Live, og i lang Tid blev der bragt dem Føde under Foregivende af, at de var Hunde; de blev også kaldt ved Hundenaavne, for at der ikke skulde komme

noget ud om, at de blev holdt skjult. Kun Frode vilde ikke tro på, at de var døde, og han gik til en Kvinde, der var kyndig i Spådomskunst, og spurgte, hvor de var skjulte. Så kraftige var hendes Galdresange, at hun havde Ord for i lang Afstand at kunne se en Ting og drage den frem, om den så var aldrig så godt gjemt. Hun sagde at en Mand ved Navn Ragnar hemmelig havde påtaget sig at opfostre dem og for at skjule dem kaldte dem ved Hundenaavne. Da de nu ved hendes Galdresanges overvættes Kraft så' sig dragne ud af deres Skjul og stadig trækkes nærmere og nærmere hen imod Sejdkvindens Øjne, lod de, for ikke at blive forrådt ved den Magt, denne forfærdelige Tvang havde over dem, en Regn af Guld, som de havde fået af deres Fosterfædre, falde i Skjødet på hende. Da hun havde fået denne Gave, lod hun, som hun pludselig blev syg, og faldt om som død. Da Tjenerne spurgte, hvad Grunden var til, at hun således pludselig var faldet sammen, sagde hun, at det var umuligt at udgranske, hvor Haralds Sønner var flyet hen, thi deres Magt var så stor, at den svækkede Virkningen selv af hendes kraftigste Sange; hun måtte derfor nøjes med en ringe Gave og kunde ikke vente nogen større Belønning af Kongen. Da Ragnar nu mærkede, at Rygtet om ham og hans Fostersønner begyndte at blive almindeligt i Folkemunde, drog han til Fyn med dem. Her blev han fanget af Frode og tilstod, at han havde skjult Knøsene, men bad Kongen om at skåne hans Myndliger, som han havde berøvet deres Fader, han måtte ikke tro, der var nogen Lykke ved dobbelt Frændemord, sagde han. Ved disse Ord forvandlede han Kongens Grumhed til Skamfuldhed og lovede, at hvis de gjorde noget Opstyr i Riget, skulde han melde Kongen det. Således skaffede han sine Myndliger Sikkerhed og levede mange År uden Frygt.

Da de var bleven voxne, drog de til Sjælland, og da deres Venner bød dem at hævne deres Fader, svor de, at enten de eller deres Farbroder skulde være Dødsens, inden der var gået et År. Da Ragnar fik Nys om det, gik han, tilskyndet af Erindringen om, hvad han havde lovet, ved Nattetid til Kongeborgen og sagde i al Stilhed, at han kom for, som han havde lovet, at meddele Kongen noget, men han vilde ikke have, at de vækkede Frode, thi Kongen vilde ikke vide af, at nogen vækkede ham, når han sov; gjorde nogen det, plejede han at straffe dem med Sværdet; for så grov en Forbrydelse ansås det i gamle Dage påtrængende at forstyrre en Konge i hans Søvn, når det ikke var nødvendigt. Da Frode om Morgenen fik dette at vide af Vagten, skjønnede han, at Ragnar var kommen for at bringe ham Bud om, at der var et Anslag i Gjære, og han samlede derfor en Krigsstyrke og besluttede at forekomme Svig ved Grumhed. Haralds Sønner havde ingen anden Udvej end at anstille sig som forrykte; da de pludselig så sig overrumplede, begyndte de nemlig som forrykte Mennesker at bære sig ad, som om de blev forfulgte af onde Ånder, og da Frode troede, at de var besatte, opgav han sit Forehavende, idet han anså det for en Skam at angribe dem med Sværd, der syntes i Færd med selv at vende Sværdet imod sig. Men Natten efter brændte de ham inde, og sålunde fik han sin fortjente Straf for Brodermordet, thi efter at have angrebet Kongeborgen stenede de først Dronningen til Døde, og derpå tvang de, efter at have stukket Ild på Huset, Frode til at krybe ind i en for længst udgravet snæver Hule og søge Tilflugt i dens underjordiske Ganges Smuthuller. I denne Indespærring holdt han sig skjult, til han omkom kvalt af Røg og Dunster.

Halfdan og Harald

Da Frode var tagen af Dage, herskede Halfdan i henved tre År over Danmark; derpå overgav han Herredømmet til sin Broder Harald som Stedfortræder og hærjede som Viking med Vold og Magt på Øland og de nærliggende Øer, der skilles fra Sveriges Fastland ved et bugtet Sund. Her trak han om Vinteren sine Skibe på Land og omgav dem med en Vold, og tre År tilbragte han på dette Togt. Derpå angreb han Sverige og fældede Kongen i et Slag. Så vilde han tage en Dyst op med Kongens Dattersøn Erik, en Søn af hans Farbroder Frode, og da han havde fået at vide, at Eriks Kæmpe Hake var dreven i at døve Sværd med Galdresange, lavede han sig til at hugge med en vældig Kølle besat med Jærnkopper, som om han vilde overvinde Trolddomsmagten med Træets Kraft. Derpå satte han - thi han overgik alle andre ved sin udmærkede Tapperhed - midt under Fjendernes hidsigste Angreb Hjælmen på sit Hoved, kastede Skjoldet og svang med begge Hænder Køllen imod den Mur af Skjolde, der blev rejst imod ham, og ingen Hindring var så stærk, at den ikke blev slået i Stumper og Stykker af dens vældige Slag; også Kæmpen, der styrtede frem for at slås med ham, fældede han med et voldsomt Hug med sit Våben. Han tabte nu alligevel Slaget og flyede for at søge Lægedom for sine Sår til Helsingland til en Mand, der hed Vitolf, og som i sin Tid havde tjent Harald. Denne Mand havde tilbragt største Delen af sit Liv i Felten, men efter sin Høvdings sørgelige Død havde han trukket sig tilbage til denne øde Egn og søgte i Bondegjerning Hvile efter Krigens vante Idrætter. Selv var han ofte bleven ramt af Fjendens Spyd og Pile, og han havde erhvervet sig en ikke ringe Kyndighed i Lægekunsten ved stadig at måtte læge sine egne Sår; men hvis nogen søgte at opnå hans Hjælp ved at smigre for ham, plejede han i Steden for at helbrede ham at give ham noget, som hemmelig gjorde ham Skade, thi han holdt det for ædlere at true sig Velgjerninger til end at sleske sig dem til. Da Eriks Krigsfolk, opsatte på at angribe Halfdan, vilde til at gå løs på hans Hus, berøvede han dem Synet således, at de hverken kunde se Huset, skjønt det var tæt ved, eller finde Vej til det, i den Grad sløvede han deres Syn med en skuffende Tåge.

Da Halfdan ved Vitolfs Bistand var kommen helt til Kræfter igjen, tog han Thore, en Kæmpe af udmærket Dygtighed, med sig og erklærede Erik Krig. Da den fjendtlige Styrke rykkede frem, og han så, at den var hans overlegen i Antal, bød han, at en Del af hans Hær skulde skjule sig imellem Buskene ved Vejen for fra dette Baghold at gjøre det af med Fjenden, når han rykkede frem, hvor Vejen var snævest. Dette forudså Erik, som havde undersøgt Vejen, han måtte rykke frem ad, og han mente derfor, at han måtte trække sig tilbage, for at han ikke, når han fulgte den foreskrevne Vej, ved Fjendernes Svig skulde komme i Klemme imellem de stejle Bjærges Krumninger. Det kom derfor til Kamp imellem dem i en Dal, der på begge Sider indesluttedes af stejle Bjærgskrænter. Da Halfdan så, at hans Fylking vaklede, klavrede han tillige med Thore op på en Klippe, hvor der var fuldt op af store Sten, og derfra væltede de løsrevne Klippemasser ned over Fjenden nedenunder og knuste hans Fylking ved deres Fald og Vægt. Således gjenvandt Halfdan med Sten den Sejr, hans Våben var gået glip af. På Grund af denne tapre Bedrift fik han Tilnavnet Bjærggram, der synes at være sammensat af Ordet Bjærg og et Ord, der betegner hans Vildhed. Han kom snart i så stort Ry blandt Svenskerne, at de holdt ham for at være en Søn af den store Thor, og at Folket viste ham guddommelig Ære og anså ham for værdig til, at man offentlig ofrede til ham. Men eftersom det plejer at falde de overvundne vanskeligt at slå sig til Ro, og de undertvungnes Frækhed bestandig higer imod, hvad der er dem forment, angreb Erik, medens han pønsede på at råde Bod på de Tab, hans Flugt havde påført ham,

de Landsdele, Halfdan havde underlagt sig. Ikke engang Danmark undlod han at lade sin Grumhed gå ud over, idet han anså det for al Ære værd at besøge den Mands Land, der havde fordrevet ham fra hans eget. Idet han således foretrak at påføre et andet Land Overlast frem for at vise den tilbage, der blev tilføjet hans eget, friede han Sverige fra Fjender, thi da Halfdan erfor, at hans Broder Harald var bleven slået af ham i tre Slag og fældet i det fjerde, blev han af Frygt for at miste Riget nødt til at forlade Sverige og vende hjem til Danmark, og således kom Erik så meget hurtigere igjen i Besiddelse af Herredømmet over Sverige, som han havde været let til at opgive det. Havde Lykken været ham lige så gunstig i Henseende til at bevare Herredømmet som i Henseende til at gjenvinde det, vilde den ikke have givet ham i Halfdans Vold. Med hans Tilfangetagelse gik det sålunde til: Da Halfdan var vendt tilbage til Sverige, skjulte han snedig sin Flåde og sejlede imod Erik med to Skibe. Erik angreb ham med ti, og ad forskellige Krogveje sejlede han så tilbage til det Sted, hvor han havde sin Flåde skjult. Erik forfulgte ham for langt, og den danske Flåde kom frem på Havet. Erik blev omringet, men han afslog det Tilbud, der blev gjort ham om at beholde Livet på Betingelse af Trældom, han kunde ikke indlade sig på at sætte Livet over Friheden og foretrak Døden for Trællekår for ikke at få Ord for af Begjærlighed efter Livet at lade sig fra fri Mand gjøre til Træl og for ikke at blive den Mands underdanige Tjener, som Lykken for stakket siden havde gjort til hans Ligemand. Så lidt vil Tapperheden vide af at købe Livet med Vanære. Han blev da lagt i Lænker og sendt bort til et Sted, hvor mange vilde Dyr holdt til, og fik således et Endeligt, som en sådan Sjælsstorhed ikke havde fortjent.

Halfdan, som nu var Herre over to Riger, smykkede det Ry, han havde vundet, med trefoldig Hæder; han var nemlig veltalende og forfaren i at digte på den fra Fædrene nedarvede Vis og ikke mindre udmærket til al Kæmpeidræt end til at håndhæve sin kongelige Magt og Myndighed. Men da han fik Nys om, at to dristige Vikinger, Toke og Amund, truede de omliggende Landsdele, angreb han dem og fældede dem i et Søgslag, thi intet, holdt de gamle for, var mere værd at eftertrægte end Berømmelse, som ikke vandtes ved Rigdoms Glans, men ved Våbendåd. De navnkundigste Mænd i gamle Dage lagde derfor Vind på at tage sig af Oprør og yppe Strid, hadede Lediggang, foretrak Krig for Fred, satte en Ære i Dyder og ikke i Rigdom og havde mest Glæde af Kamp og Krig, mindst af Gjæstebud.

Men Halfdan kom ikke længe til at savne en Medbejler. En Mand ved Navn Sivald, af såre berømmelig Herkomst, fortalte nemlig med Gråd og Klage de på Tinge forsamlede Svenskere, hvorlunde Frode og hans Dronning var komne af Dage, og vakte derved så stort Had til Halfdan hos næsten alle, at de Fleste gav deres Minde til, at han måtte gjøre Oprør. Han lod sig nu ikke nøje med at have opnået deres Stemmer, men bedårede i den Grad Folkets Sind ved sin Ærgjerrigheds Kunster, at han fik næsten alle med til at sætte Kongekronen på hans Hoved. Han havde syv Sønner, der var så drevne i Trolddomskunster, at de tit, når de pludselig blev grebne af voldsomt Raseri, hylede skrækkelig, bed i deres Skjolde, slugte gloende Kul og gik igjennem et hvilket som helst Bål, man tændte op for dem, og der var så intet andet Middel til at få Bugt med deres Afsindighed end enten at lægge dem i Lænker eller bringe dem Menneskeliv som Sonoffer. Dette Raseri indgav deres grumme Sind eller onde Ånder dem. Da Halfdan spurgte dette, medens han var optagen af Vikingetog, sagde han, at det var godt, at hans Krigsfolk, som hidtil havde raset imod fremmede, nu kom til at bruge Sværdene imod deres Landsmænds Kjød og Blod, og at de, som havde været vante til at lægge Vind på at udvide Riget, nu kom til at hævne den Uret, der var bleven øvet ved, at man havde bemægtiget sig det. Da han rykkede frem, skikkede Sivald Sendemænd til ham

og opfordrede ham til, i Fald hans Bedrifter svarede til det Ry, der gik af dem, og han var så stor en Mand, som han havde Ord for at være, at møde ham og hans Sønner i Enekamp og skåne sin Hær ved selv at udsætte sig for Fare. Da Halfdan svarede, at det ikke var Lov, at mere end to skulde kæmpe med hinanden, sagde Sivald, at det var intet Under, at en ugift Mand, som ingen Børn havde, undslog sig for den Kamp, der bødes ham, eftersom hans kølige Natur havde gydt ham en led Kulde både i Kroppen og i Sjælen; Børn hørte sammen med deres Ophav, thi de var komne til Verden som Kjød af hans Kjød; han og hans Sønner måtte derfor regnes for én Mand, thi Naturen havde så at sige givet dem ét Legeme. Opbragt over denne skammelige Spot tog Halfdan mod Udfordringen for ved ypperlige Manddomsgjerninger at hævne den forsmædelige Bebrejdelse, der var bleven gjort ham, fordi han var ugift. Medens han nu vankede om i en skyggefuld Skov, rykkede han en Eg, der stod på hans Vej, op af Jorden med Rode og lavede sig en vældig Kølle af den ved blot at hugge Grenene af, og stolende på dette Våben digtede han følgende korte Kvad:

*Knejsende jeg
Køllen bærer,
Køllen, som
skal knuse Fjenden.
Glade vist ej
Gøter vorder,
får de først
dens Hug at føle.*

*Hårdest Hals
dens Hug skal knække,
Pandebrask
som Glar den bryder,
vilde Voldsmænd
Ve den volder,
for dens Slag
skal Svensken segne.*

*Blod skal flyde,
Ben skal brydes,
hvor min svenske
Kølle svinges.
Sine Landsmænds
Liv den øder,
Frænde tit er
Frænde værst.*

Efter at have kvædet dette gik han løs på Sivald og hans syv Sønner; deres svare Kræfter nyttede dem intet imod hans vældige Kølle, og han fældede dem alle.

På den Tid satte en Mand, som kom fra Helsingland og hed Hardben, en Ære i at røve og voldtage Kongedøtre; hvo, som vilde hindre ham i at tilfredsstille sin Lyst, slog han ihjel; han foretrak altid fornemme Jomfruer for dem af ringe Herkomst, og jo mere højborne de Møer var, han krænkede, des mere Ære mente han, han havde af det. Ingen, som vovede at måle sig med ham i Tapperhed, slap ustraffet derfra; hans Krop var så stor, at den målte ni Alen i Længde. Han havde til Husfæller tolv Kæmper, som havde den Bestilling at binde ham for at dæmpe det Raseri, der kom over ham, hver Gang Kamplysten kom op i ham. Disse Mænd opfordrede Halfdan til at holde Tvekamp

med Hardben og hans Kæmper, og han ikke blot lovede det, men lovede også med den største Selvtillid, at han nok skulde gå af med Sejren. Da Hardben hørte det, blev han strax greben af Raseri, bed Stykker ud af Skjoldranden, slugte brændende Kul, tog gloende Emmer i Munden og sank dem, så de gik helt ned i Indvoldene, løb uden at ænse nogen Fare gennem knitrende Flammer, og til sidst, da han havde bedrevet alle Slags Grumheder, gjennemborede han i sit Raseri sex af sine Kæmper med sit Sværd. Det er uvist, om denne Afsindighed kom over ham som Følge af Kamplyst, eller den hidrørte fra medfødt Vildhed. Derpå gik han tillige med Resten af sine Kæmper løs på Halfdan, som knuste ham med en umådelig stor Hammer, og således gik han glip af Sejren og mistede oven i Kjøbet Livet, og både Halfdan, som han havde udæsket, og de Konger, hvis Døtre han havde taget med Vold, fik Hævn over ham.

Men Skæbnen bød stadig Halfdan uventet Anledning til Kamp, som om den aldrig kunde blive kjed af at sætte hans Kræfter på Prøve.

Det traf sig så, at en Finne ved Navn Egder på sine Vikingetog gjorde Strandhug hos Svenskerne, og Halfdan angreb ham da med tre Skibe - så mange, havde han nemlig fået at vide, at også Egder havde. Natten gjorde Ende på Kampen, inden han havde overvundet ham, men Dagen efter fældede han ham i Tvekamp. Så kom det ham for Øre, at en vældig Kæmpe ved Navn Grim under Trusel om Tvekamp bejlede til Thorhild, Datter af en Underkonge ved Navn Hød, og at hendes Fadcr havde kundgjort, at den, der ryddede Kæmpen af Vejen, skulde få Datteren til Ægte, og skjønt Halfdan var bleven gammel i ugift Stand, følte han sig ikke mindre tilskyndet ved Underkongens Løfte end ved Kæmpens Frækhed og begav sig til Norge. Da han kom did, udslettede han alle Mærker, man kunde kjende ham på, ved at sværte sit Ansigt med Snavs, og da han kom ind på Kamppladsen, drog han først sit Sværd. Da han vidste, at hans Fjende havde døvet det med sit Blik, kastede han det på Jorden, drog et andet af Balgen, gik løs på Grim med det og hug de yderste Led af hans Brynje og den nederste Del af hans Skjold igjennem. Grim undrede sig over, at han havde kunnet gjøre det, og sagde, at han ikke mindedes at have set nogen gammel Mand kæmpe taprere; derpå drog han sit Sværd og kløvede med et Hug Skjoldet, Halfdan holdt op imod ham. Da han ikke strax kunde få den højre Hånd trukket til sig efter Hugget, var Halfdan ufortøvet rede og skyndte sig at hugge den af med sit Sværd, men Grim greb ikke des mindre Sværdet med venstre Hånd, stak ham i Låret og gav ham således et ringe Sår som Hævn for, at han havde lemlæstet ham. Halfdan, som nu havde sejret, tillod den overvundne at købe den Rest af Liv, han havde tilbage, for en Sum Penge, thi han vilde ikke have Ord for skammelig at tage de usle Rester af Liv fra en ukampfør og lemlæstet Mand, og herved viste han sig næsten lige så stor ved at skåne sin Fjende, som han havde vist sig ved at overvinde ham. Som Løn for sin Sejr fik han Thorhild til Ægte og avlede med hende en Søn Asmund, som de norske Konger holder det for en Ære at nedlede deres Herkomst fra, idet de således ordentligvis fører deres Æt op til Halfdan.

Så var der en Viking ved Navn Ebbe, som, skjønt han var af ringe Byrd, ansporet af den Selvtillid, han følte som Følge af sin Tapperhed, attråede et fornemt Giftermål. Han forlangte Sigrid, en Datter af Gøternes Konge Yngve, til Ægte og derhos Hælvten af Riget i Medgift. Halfdan blev spurgt til Råds, om man skulde tilstå ham dette Giftermål, og han rådede da til, at man på Skrømt skulde gå ind derpå, så skulde han nok få det forpurret, lovede han. Han pålagde dem også at lade en Plads stå åben til ham ved Gjæstebudet. Yngve fulgte Rådet, og Halfdan aflagde da alt, hvad der vidnede om hans kongelige Værdighed, og påtog sig en fremmed og uanselig Skikkelse. Da han ved Nattetid indfandt sig til Bryllupsfesten, blev de, han mødte, forskrækkede for ham og undrede sig over, at der var kommen en Mand, som var større end andre Mennesker.

Så snart han var kommen ind i Kongeborgen, mønstrede han alle dem, der var der inde, og spurgte, hvem det var, der sad næst ved Kongen. Da Ebbe nu svarede, at det var Kongens tilkommende Svigersøn, der sad ved Siden af ham, spurgte Halfdan ham med de harmfuldeste Ord, om han var afsindig eller besat af onde Ånder, siden han havde Frækhed nok til at mænge sin Slægts usle Smuds med en højbåren Æts Herlighed og dristede sig til at lægge sine Bondenæver på Kongeætten, og så nøjedes han ikke engang med at begjære hende, men vilde have Del i et fremmed Rige. Derpå udæskede han ham til Kamp og sagde, at han ikke fik sit Ønske opfyldt, før han havde sejret. Ebbe sagde, at Utysker sloges om Natten, Mænd om Dagen, men for at han ikke skulde undslå sig for Kampen under Påskud af, at det var Nat, svarede Halfdan hertil, at Månen skinnede så klart, at det var lyst som om Dagen. Således nødte han Ebbe til at slås og forvandlede Gildet til et Skuespil og fældede ham, så der blev Ligfærd i Steden for Bryllup. Da der var gået nogle År, drog han til Danmark, og da han ingen Børn havde, efterlod han sine Skatte til Yngve og bestemte, at han skulde være Konge efter ham. Yngve blev senere fældet i Krig af en Medbejler ved Navn Ragnald; han efterlod sig en Søn ved Navn Sivald.

Sivald

Sivald havde en Datter, der hed Syrithe og var så overvættes blufærdig, at skjønt hun formedelst sin Skjønhed havde en stor Mængde Bejlere, lod det til, at ingen af dem kunde få hende til blot så meget som at se på sig. Stolende på denne sin Selvbeherskelse bad hun sin Fader give hende den til Husbond, som ved sine fagre Ords Sødhed kunde opnå et Blik af hende. I gamle Dage plejede nemlig Pigernes Selvbeherskelse hos os mægtig at tæmme frække Mænds Blik, for at Sindets Renhed ikke skulde besmittes af den Frihed, Øjnene tog sig, og man lagde Vind på, at Ansigtets Blufærdighed bar Vidne om Hjærtets Kyskhed. Nu var der en Mand ved Navn Ottar, Ebbes Søn, som stadig brændte af Begjærlighed efter at bejle til denne Jomfru, hvad enten det nu var hans store Bedrifter eller Tillid til hans Veltalenhed og høviske Væsen, der opflammede ham, men skjønt han ved at opbyde alle sin Ånds Kræfter søgte at formilde hendes Blik, kunde han med al sin Kunst ikke få hende til at slå Øjnene op, og han drog bort undrende sig over hendes Strængheds uovervindelige Standhaftighed. Så var der en Jætte, som var opsat på det samme, og da han skjønnede, at han heller ingen Vegne kunde komme med hende, underkjøbte han en Kvinde, som efter at have vundet Jomfruens Fortrolighed en Tid lang tjente hende som Terne og omsider fik lokket hende langt bort fra hendes Faders hus ved listig at dreje om ad en Sidevej, hvorpå Jætten strax styrtede frem og bortførte hende til en Bjærgegns snævraste Afkroge. Andre holder for, at han selv falskelig påtog sig en Kvindes Skikkelse og ved stadig at øve sine listige Kunster fik Pigen lokket bort fra Hjemmet og så til sidst bortførte hende. Da Ottar spurgte det, gjennemsøgte han Bjærgets Afkroge for at finde Jomfruen, og da han havde fundet hende, slog han Jætten ihjel og førte hende bort med sig, men Jætten havde med sådan Flid bundet Pigens Hår, at de var helt filtret ind i hinanden og ligesom dannede en sammenhængende kruset Masse, så det næsten ikke var muligt at få den sammenfiltrede Hårknode løst op uden at bruge Kniven.

Ottar søgte atter ved at lokke for Pigen på forskjellig Måde at opnå et Blik af hende, og først efter at han længe forgjæves havde søgt at få hende til at slå sine ubevægelige Øjne op, opgav han sit Forehavende, da han ingen Vegne kunde komme; men krænke Pigen kunde han ikke få sig til, thi han vilde ikke på så styg en Måde sætte en Plet på så højebåren en Jomfru, Så vankede hun længe ad forskellige Krogveje om i Ødemarkerne, til hun i Skoven kom til et Hus, hvor der boede en Ellekvinde af overmåde stor Væxt. Hun satte hende til at vogte sine Geder, men Ottar hjalp hende fri og fristede hende atter ved at kvæde sålunde:

*Lad dig sige,
lyd mit Råd,
føj min Vilje,
vord min Viv;
bedre, Mø,
det vist dig båder
end at gjæte
Gygens Geder.*

*Bort fra Hexens
hus du fare,
fly nu flux
og følg mig, Mø.
Snart jeg på
min snelle Snekke*

*fører dig
til mine Frænder.*

*Vend til mig
dit Blik, du væene,
se, med Længsel
jeg dig søgte.
Blot et Blik
jeg beder om,
kan du nænne
det at nægte?*

"Hvad har således forstyrret din Forstand og gjort dig så afsindig", sagde han, "at du hellere vil vogte fremmedes Hjord og regnes blandt Utyskers Trælkvinder end, som det sømmer sig, give dit Minde til at blive min Viv?" Men for at hendes kyske Sinds Standhaftighed ikke skulde komme til at vakle ved Synet af noget, af hvad der var om hende, holdt hun ikke des mindre urokkelig Øjnene nedslagte. Hvor stor må ikke Kvindernes Ærbarhed have været i de Tider, eftersom de ikke engang ved deres Elskers ivrigste Lokken kunne bevæges til at se blot ganske lidt op!

Da Ottar ikke engang ved de to gode Tjenester, han havde vist hende, kunde opnå et Blik af Jomfruen, vendte han skamfuld og bedrøvet tilbage til sin Flåde. Syrithe løb på sin vante Vis langt bort over Klipperne, og da det traf sig så, at hun på sin Omflakken kom til Ebbes Ganrd, udgav hun sig, skamfuld over sin Nøgenhed og Hjælpeløshed, for at være et Fattigmandsbarn. Ottars Moder skjønnede nu imidlertid alligevel, at hun var en ædelbåren Kvinde, til Trods for at hun var falmet og klædt i en fattig Kjortel, viste hende til Sæde på en Hædersplads og beholdt hende hos sig med en Venlighed, som var al ære værd, thi Jomfruens Dejlighed røbede hendes ædle Herkomst, og hendes Åsyn bar Vidne om hendes Æt. Da Ottar så hende, spurgte han hende, hvorfor hun skjulte sit Ansigt med sin Kjortel, og for yderligere at prøve hendes Sindelag, foregav han, at han skulde have Bryllup og lod Syrithe bære Lyset, da han gik til Brudekammeret. Da Lyset næsten var brændt ned, og hun pintes mere og mere, alt som Flammen kom nærmere og nærmere, lagde hun en sådan Tålmodighed for Dagen, at hun ikke rørte Hånden, så man skulde tro, at hun ingen Smerte følte ved, at hun brændte sig; den Ild, der var i hendes Indre, dæmpede nemlig den udvortes Hede, og den glødende Attrå i hendes Sjæl holdt Flammen, som sved hendes Hud, Stangen.

Omsider bød Ottar hende give Agt på sin Hånd, og bly slog hun Øjnene op og så på ham med sit milde Blik; det foregivne Bryllup blev nu strax opgivet, og hun fulgte med ham til Brudesengen som hans Hustru. Senere fangede Sivald Ottar og hade i Sinde at lade ham hænge, fordi han havde skjændet hans Datter, men Syrithe gjorde da strax Rede for, hvorledes det var gået til med hendes Bortførelse, og skaffede ikke blot Ottar Kongens Gunst igjen, men fik også sin Fader til at ægte hans Søster.

Nogen Tid efter stod der på Sjælland et Slag imellem Sivald og Ragnald med udsøgte Krigere af udmærket Tapperhed på begge Sider. I tre Dage anrettede de et stort Blodbad, men så stor var Tapperheden på begge Sider, at det var uvist, hvorhen Sejren vilde vende sig. Da styrtede Ottar, hvad enten han nu var bleven kjed af den langvarige Kamp eller blev greben af Begjærlighed efter at vinde Hæder, med Dødsforagt ind på Fjendernes Fylking, hvor den var tættest, fældede Ragnald midt iblandt hans tapreste Krigere og skaffede således pludselig Danskerne Sejr. Dette Slag blev ellers mærkeligt ved den Fejghed, de anseligste Stormænd lagde for Dagen, thi hele Hæren blev greben af en sådan Rædsel, at fyrretyve af de tapreste Svenskere

siges at have vendt Ryg og taget Flugten. Den ypperste iblandt dem, Stærkodderj plejede ellers ikke at lade sig for skrække, om det så gik nok så hårdt til, og Faren var aldrig så stor, men nu blev han greben af en sælsom Angst og foretrak at følge sine Stalbrødre på Flugten frem for at lade hånt derom. Jeg skulde næsten tro, at det var guddommelige Magter, der indjog ham denne Skræk, for at han ikke skulde bilde sig ind, at han var i Besiddelse af overmenneskelig Tapperhed. Således plejer de dødeliges Lykke aldrig at være fuldkommen. Alle disse Mænd gav sig i Tjeneste hos Hake, den største Viking i de Tider, som Vrag fra Krigen. der skylledes op til ham.

Sigar

Derpå blev Sigar Konge efter sin Fader Sivald. Han havde Sønnerne Sivald, Alf og Alger og en Datter, Signe. Alf, som overgik de andre i Mod og Fagerhed, gav sig i Vikingefærd. Hans Hår, der var ganske lyst, var omstrålet af en sådan Skjønhed, at det skinnede som Sølv. I de samme Dage skal der i Gøtland have været en Konge ved Navn Sivard, som havde to Sønner, Vemund og Østen, og en Datter, Alvilde, som så at sige lige fra Vuggen af var så ærbar, at hun stadig skjulte sit Ansigt med sit Slør for at undgå, at hendes Skjønhed vakte nogens Attrå. Hendes Fader satte hende i stræng Forvaring og lod hende opfostre en Drage og en Snog, for at dette Kryb, når det voxede til, kunde vogte hendes Kyskhed, thi det var ingen let Sag at bane sig Vej til et Kammer, som der var sat så farlig en Slå for. Han bestemte også, at, om nogen forgjæves søgte at skaffe sig Adgang dertil, skulde han strax halshugges og hans Hoved sættes på en Stage.

Den Frygt, der således var knyttet til dette dumdristige Foretagende, lagde en Dæmper på Ungersvendenes iltre Sind. Alf, Sigars Søn, fandt imidlertid, at det var desto berømmeligere at gjøre Forsøget, jo farligere det var; han meldte sig derfor som Bejler og fik Anvisning på at fælde Dyrene, der holdt Vagt uden for Jomfruens Bur, thi, som kundgjort var, tilkom det den, der besejrede dem, at tage hende i Favn. For ret at egge deres Raseri imod ham hyllede han sig i et blodigt Skind, og omgjordet med det jog han, så snart han var kommen inden for Indhegningens Port, et gloende Stål. som han holdt i en Tang, i Svælget på den gabende Drage og fældede den således. Derpå kastede han sit Spyd midt i Gabet på Snogen, der snoede og bugtede sig frem imod ham, og det blev dens Bane. Da han nu krævede den Løn, der var lovet for Sejren, sagde Sivard, at han kun vilde tage den til Svigersøn, som hans Datter selv frit valgte. Pigens Moder var den eneste, som ikke så' med gunstige Øjne på hans Bejlen, og udforskede i en hemmelig Samtale sin Datters Sind. Da denne ivrig priste ham for hans Tapperhed, gjorde hun hende hårde Bebrejdelser, fordi hun slappede sin Kyskhed og lod sig fange af lokkende Blikke og uden at spørge om hans Dyd med letfærdigt Sind kastede sine Øjne på Skjønhedens dårende Tillokkelser. Så fattede Alvilde Foragt for den danske Ungersvend, ombyttede sine Kvindeklæder med Mandsdragt og blev fra en over al Måde bly Jomfru til en grum Viking. Efter at have taget adskillige Piger, der var lige sådan sindede som hun, i sin Tjeneste kom hun tilfældigvis til et Sted, hvor en Flok Vikinger sørgede over Tabet af deres Høvding, som var falden i Kamp. Formedelst hendes Fagerhed gjorde de hende til deres Høvding, og hun udførte Bedrifter, der langt overgik, hvad man kunde vente af en Kvindes Mod. Alf gjorde mange møjsommelige Togter for at opsøge hende, og ved Vintertid traf det sig så, at han stødte på Blakmannerne Flåde. Vandet var på den Tid hårdt frosset, og Skibene var omgivne af en sådan Ismasse, at de ikke var til at få af Stedet, om man så trak på Årerne af alle Kræfter. Da den langvarige Frost bød de indespærrede en sikrere Vej, beføl Alf sine Mænd at begive sig ud på Havets faste Flade med deres Sokkebrog på, efter at de havde taget deres glatte Sko af for bedre at kunne stå fast, når de løb over Ismarken. Blakmannerne troede, at de vilde tage Flugten, så hurtig deres Fødder kunde bære dem, og angreb dem derfor, men de kunde ikke stå fast på Benene, thi den glatte Is gjorde deres Gang usikker. Danskerne derimod gik med faste Fjed over det af Kulden stivnede Vand og overmandede deres Fjender, der var usikre på Benene. Efter at have overvundet dem satte de Kursen mod Finland. Da de dør kom ind i en snæver Vig, sendte de Spejdere ud og fik da at vide, at havnen holdtes besat af nogle få Skibe. Alvilde var nemlig før end de sejlet ind i den samme snævre

Vig med sin Flåde. Da hun nu så Skibe, hun ikke kjendte, langt borte, roede hun dem hurtig i Møde, thi hun holdt for, at det var bedre at angribe Fjenden end at bie på ham. Alfs Mænd syntes ikke om at angribe Fjendens Skibe med de få, de havde, men han svarede, at han vilde skamme sig, om nogen skulde komme og fortælle Alvilde, at han havde opgivet sit Forsæt, fordi der kom nogle få Skibe imod ham, man burde ikke lade sådan en Småting sætte en Plet på det Ry, man havde vundet ved store Bedrifter. Danskerne undrede sig ikke lidet over, hvor deres Fjender havde så fagre Legemer og så velskabte Lemmer fra. Da Søslaget begyndte, sprang Alf over i Alvildes Forstavn og gik frem helt til Bagstavnen, idet han fældede enhver, der stillede sig imod ham. Hans Stalbroder Borkar slog Hjælmen af Alvilde, og da han så, hvor glathaget hun var, skjønnede han, at her burde man kysse og ikke slås, lægge de grumme Våben til Side og handle med Fjenden på en blidere Måde. Alf blev glad over, at hun, som han med utrættelig Møje og under så mange Farer havde søgt til Lands og til Vands, nu uformodentlig førtes ham i Møde; han greb hende ivrig og nødte hende til igjen at ombytte Mandsdragten med Kvindeklæder, og siden fik han med hende en Datter Gyrithe. Borkar ægtede en af Alvildes Følge ved Navn Gro og fik med hende en Søn Harald, som den næste Slægt kaldte med Tilnavnet Hildetand.

For at nu ingen skal undre sig over, at det svage Kjønn lagde sig efter Krigsvæsen, vil jeg gjøre et lille Sidespring for kortelig at gjøre Rede for sådanne Kvinders Vilkår og Sæder. Der gaves i fordums Dage blandt Danskerne Kvinder, som omdannede deres kvindelige Skjønhed til mandigt Væsen og anvendte næsten al deres Tid på krigerske Idrætter, for at deres Tapperhed ikke skulde sløves ved Yppigheds Smitte. De hadede nemlig al Slags vellystig Levemåde og hærdede stadig Legeme og Sjæl ved Udholdenhed og Anstrængelse, og idet de gav Afkald på al kvindelig Svagheds Blødagtighed, tvang de Kvindesjælen til at lægge sig efter mandlig Grumhed og lagde så ivrig Vind på Krigsvæsenet, at man kunde fristes til at tro, de ikke længer var Kvinder. Det var især sådanne, som havde stærke Sjæle eller udmærkede sig ved slanke, høje Legemer, der plejede at slå ind på det Liv. Som om de glemte de Kår, de var fødte i, og foretrak Barskhed for kjæle Ord, bød de kamp i Steden for Kjærtegn, tørstede efter Blod og ikke efter Kys, lagde sig hellere efter Krigens end efter Kjærlighedens Idrætter og krystede Spyd i de Hænder, de burde have brugt ved Væven, tænkte ikke på Brudesengen, men på Døden, og angreb med hvasse Våben de Mænd, som de kunde have frydet med deres Skjønhed. Nu vender jeg tilbage fra denne Udflugt og tager Tråden op igjen.

Tidlig om Våren, da Alf og Alger atter havde givet sig ud på Vikingetog og afsøgte Havet i forskjellige Retninger, stødte de med hundrede Skibe på Underkongen Hamunds Sønner Helvin, Hagbard og Hamund. De yppede Kamp med dem, og kun Tusmørkets Tåge standsede deres af Blodbadet trætte Hænder, og Krigsmændene fik Befaling til at holde Fred om Natten. Dagen efter blev Freden fornyet og stadfæstet ved gjensidig Ed, thi så store Sår havde begge Parter fået i Gårsdagens Kamp, at der ikke kunde være Tale om at begynde igjen, så de, som lige stor Tapperhed havde udmattet, blev af Nødvendigheden drevne til at holde Fred. I de samme Dage bejlede Hildegisel, en Tysker af fornem Herkomst, stolende på sin Fagerhed og høje Byrd, til Sigars Datter Signe, men hun nærrede den største Foragt for ham på Grund af hans Uanselighed, thi Mod havde han selv ingenting af og vilde helst grunde sin Lykke på andres Gjævhed. Det Ry, der gik af Hakes store Bedrifter, havde især bøjet hendes Hu til ham, thi hun havde større Tanker om de stærke end om de svage og beundrede ikke Skjønhed, men Bedrifter, vel vidende, at al Fagerheds Tillokkelse blegner i Sammenligning med Tapperhed og ingenlunde kan veje op mod den. Der gives nemlig Piger, som mere

betages af deres Elskeres Navnkundighed end af deres smukke Udseende, som ikke dømmes efter det ydre, men efter det indre, og som kun Ærbødighed for en Mands Mod kan opflamme til at give ham deres Tro. Men da Hagbard nu kom til Danmark med Sigars Sønner og uden deres Vidende fik deres Søster i Tale, fik han hende til at love ham hemmelig at skjænke ham sin Elskov. Da senere Ternerne holdt Mandjævning imellem de gjæveste Mænd og sammenlignede deres Adkomster til Berømmelse, sagde hun, at hun foretrak Hake for Hildegisel, thi hos denne fandt hun intet andet, der var værd at prise, end hans Skønhed, men hos hin vejede det gjæve Sind op imod det uskjønne Ansigt. Og ikke tilfreds med at have prist ham med jævne Ord, kvad hun denne Vise:

*Favr og fin
ej Folk ham finder,
men som herlig
Helt han prises.
Mod og Manddom
Manden pryder
mest af alt
i mine Øjne.*

*Se, hvor stolt
hans Øje stråler,
Adel lyser
af hans Åsyn!
Om den anden
ej jeg véd
andet end,
at fager er han.*

*Kun en stakket
Stund det varer,
før hans Fagerhed
er falmet.
Vist jeg om
den anden ved:
aldrig ruster
Heltens Ry.*

*Mig ej flygtig
Skønhed frister,
dårer mig
som mange andre.
Højt jeg priser
Heltens Manddom,
ænses ej
et fagert Ansigt.*

Det bares dem, som var til Stede og hørte denne Vise, for, som kvad hun Hagbards Pris under Hakes Navn. Hildegisel blev gram i Hu over, at hun foretrak Hagbard for ham og fik ved Gaver en blind Mand ved Navn Bølvís lokket til at få Venskabet mellem Sigars og Hamunds Sønner vendt til Had. Kong Sigar plejede nemlig ved alt, hvad han tog sig for, at lytte til to gamle Mænds Råd, af hvilke Bølvís var den ene. De var så forskellige i Sind, at den ene plejede at bringe Folk, der var Fjendskab imellem, til at fatte Venskab

for hinanden, den anden lagde Vind på at sætte Splid imellem Venner og puste til Ilden, når der var Fjendskab imellem dem. Bølvis bagvaskede da først Hamunds Sønner for Sigars Sønner med løgnagtig og onskabsfuld Tale; de plejede aldrig trofast at holde Fred og Stalbroderskab, sagde han, det var bedre at holde Styr på dem ved at kriges med dem end ved at slutte Forbund med dem. Ungersvendenes Pagt blev da brudt, og medens Hagbard var borte, angreb Sigars Sønner Alf og Alger Helvin og Hamund og fældede dem ved den Havn, som kaldes Hamunds Vig.

Hagbard kom så senere med friske Kræfter for at hævne sine Brødre og fældede dem i et Slag. Hildegisel slap fra det med et Spyd igjennem begge Arsballerne, hvilket gav Anledning til Spot over de tyske Stridsmænd, thi dette Sår var jo ikke blot stygt, men også skjændselsfuldt.

Derpå klædte Hagbard sig i Kvindeklæder, og som om han ingen Overlast havde tilføjet Sigars Datter ved at dræbe hendes Brødre, gik han ene til hende i Tillid til det Løfte, hun havde givet ham, idet han mere stolede trygt på hendes Troskab end nærede Frygt for Følgerne af sin Dåd. I den Grad lader vellystig Attrå hånt om Farer. Og for at have et Påskud for Rejsen udgav han sig for Hakes Skjoldmø og sagde, at han bragte Bud fra ham til Sigar. Da han om Aftenen fik sit Natteleje anvist blandt Ternerne, og Pigerne, som tvættede hans Fødder, tørrede dem, spurgte de, hvoraf det kom, at hans Ben var så lådne og hans Hænder så hårde at føle på. Han kvad da:

*Sært, at I
kan spørge, Piger,
hvi min Sål
er seig som Horn,
hvi min Læg
er grov og låden,
hvi min Hånd
er hård at kryste.*

*Strandens Sten
min Sål har slidt;
Vind og Vejr
på Huden virker.
Ej som I
jeg altid sad
stille i
en Fruerstue.*

*Snart jeg snelt
min Snekke sejled,
snart på Strand
jeg Strandhug gjorde,
stormed Borge,
brændte Byer,
aldrig Rør
og Lad jeg rørte.*

*Kun i Plader
jeg mig klædte,
bar som I
ej bløde Klæder;
altid Sværd*

*og Spyd jeg svang,
det gjør Huden
hård og ru.*

Signe tøvede ikke med at støtte dette hans Udsagn med samstemmende Udtalelser. Det var rimeligt, sagde hun, at Hænder, der hyppigere havde med Sår end med Uld at gjøre og hyppigere var optagne af Kamp end af at sysle med Væven, havde et til deres Gjerning svarende Udseende og ikke var svage og bløde at føle på som andre Kvinders. De var jo hærdede dels af Krigens Anstrængelser, dels af Arbejdet til Søs. Hakes Skjoldmø gav sig jo nemlig ikke af med Kvindesysler, men var vant til med blodbestænket Hånd at svinge Lansen og kaste med Spyd. Intet Under derfor, at hendes Fodsåler var hærdede af de umådelige Vandringer, hun havde gjort, og at de ru Stene på Strandbredderne, hun så tit havde måttet gå på, havde slidt dem, så Huden på dem var bleven tyk og seig og ikke var fin og blød at føle på som deres, eftersom de næsten aldrig gik ud, men stadig sad indelukkede i Borgen. Da Hagbard var kommen til at dele Seng med hende under Påskud af, at han burde hædres med det fornemste Leje, hviskede han til hende midt under de Gammensord, de vexlede:

*Fagre Mø, som
fro jeg favner,
og som under
mig din Elskov,
vil du aldrig
Vennen svigte,
aldrig elske
anden Mand ?*

*Om din Fader
nu mig fanger,
vil med Hagbard
grumt han handle.
Flux mit liv
jeg da må lade,
mangt han har
på mig at hævne.*

*Først jeg dine
Brødre fælded,
nu med dig
jeg Leje deler;
aldrig efter
det han under
Hagbard Liv
og Livets Lykke.*

*Sig du væene,
hvad du vil,
når mit Liv
jeg nu må lade.
Tungt det falder
mig at tænke
dig i anden
Elskers Arm.*

Hertil svarede Signe:

*Aldrig anden
Mand jeg elsker,
andens Viv
jeg aldrig vorder.
Skal dit Liv du
lade, kjære,
følger jeg dig
flux i Døden.*

*Ene dig
jeg gav min Elskov,
Ingen før
i Favn mig tog;
aldrig skal os
Skæbnen skille,
Liv og Død
med dig jeg deler.*

*Om dig hvasse
Våben bider,
falder Signe
ved din Side;
hvad der end
din Død skal volde,
samme Lod
mig Livet røver.*

Disse Ord oplivede således Hagbards Mod, at han havde mere Gammen af hendes Løfte end Frygt for den Fare, der ventede ham, når han skulde gå. Da Ternerne havde forrådt ham og Sigars Stridsmænd angreb ham, forsvarede han sig længe og kraftig og fældede adskillige at dem i Døren. Omsider blev han fangen og ført frem på Tinge, hvor Folkets Meninger var delte. Mange sagde nemlig, at han burde straffes på Livet for så stor en Misgjerning, men Bilvis, Bølvis' Broder, og andre fældede en bedre Dom; det var bedre at gjøre Brug af hans Tapperhed end at fare grumt frem imod ham, sagde de. Så trådte Bølvis frem og sagde, at det var onde Råd, som bød Kongen at tilgive, når han burde have Hævn. og med uværdig Medynk vilde mildne hans retfærdige Harmen. Hvorledes skulde Sigar over for ham kunne bevæges af Tilbøjelighed til Skånsel eller Medynk, ham, som ikke blot havde berøvet ham den Trøst, han skulde have af sine to Sønner, men også havde påført ham Skjændsel ved at forføre hans Datter?

Denne Mening bifaldt de fleste, og så blev Hagbard da dømt til Døden, og der blev rejst en Galge, han skulde hænges i. Således gik det til, at den, som fra første Færd af næsten ingen Stemmer havde haft imod sig, blev straffet, fordi alles Grumhed vendte sig imod ham. Straks efter rakte Dronningen ham et Bæger og bød ham slukke sin Tørst, idet hun truede ham sålunde:

*Ædle Helt,
du bolde Hagbard,
tag det Bæger,
jeg dig byder!
Ej bør rød
og ræd du ryste;*

*drik dig Mod til,
før du dør.*

*Ravne skal
dit Ådsel slide,
når i Galgen
højt det gynger,
mens din Sjæl
til Helhjem stævner
for blandt Skygger
sig at fjæle.*

Ungersvenden tog Bægeret, hun bød ham, og svarede:

*Bægeret, du
byder, Dronning,
vil jeg fro
og frejdig tømme.
Hel forgjæves
Hagbard venter,
glad jeg snart
til Valhal går.*

*Uden Hævn ej
heden går jeg,
barnløs snart
mit Ord du sander.
Sårt du dine
Sønner savner,
som mit gode
Glavind vog.*

Således hævnede han sig for hendes Trusler ved at minde hende om, at han havde dræbt hendes Sønner, og derpå kastede han Bægeret i Ansigtet på hende, så Vinen randt ned ad det.

Imidlertid spurgte Signe sine grædende Terner, om de kunde få sig til at deltage med hende i, hvad hun havde sat sig for, og de lovede at gjøre alt, hvad deres Jomfru ønskede, og det gav de hende deres Ord på. Derpå sagde hun med grædende Tårer, at hun vilde følge den eneste Mand, hun havde delt sit Leje med, i Døden, og bød dem, så snart der blev givet Tegn fra Udkigstårnet, at stikke Ild på Huset med Fakler, og derhos skulde de lave Strikker af deres Hovedklæder og, idet de skjød Skamlerne bort under deres Fødder, kvæle sig med dem. Det gik de ind på, og for at de skulde blive mindre bange for Døden, gav hun dem Vin at drikke og drak dem selv til. Så blev Hagbard ført op på den Høj, som siden har båret Navn efter ham, for at hænges der. For nu at prøve sin elskedes Troskab bød han Knægtene hænge hans Kappe op i Galgen, det vilde more ham, sagde han, at se, hvorledes hans nær forestående Død vilde tage sig ud. De gjorde, som han bød, og Vagten i Udkigstårnet, som troede, at det var Hagbard, han så' hænge i Galgen, gav Tegnet til de i Borgen forsamlede Piger. Disse stak strax Ild på Huset og hængte sig, idet de skjød Skamlerne bort under deres Fødder. Da Hagbard så' Kongeborgen omspændt af Luer og det vel kjendte Jomfrubur brænde, sagde han, at han følte større Glæde over sin elskedes Troskab end Sorg over, at han skulde dø, og idet han opfordrede de hosstående til at dræbe ham, vidnede han i følgende Kvad, hvor lidet han ænsede Døden:

*Hurtig, Svende,
hæng nu Hagbard!
glad han nu
i Døden går.
Signes Bur
nu lystig brænder;
se, hvor Luen
liflig lyser.*

*Sagn og Sang
skal Signe prise,
trofast Brud
har Bålet tændt,
Liv og Død
vi svor at dele,
holdt hun har,
hvad huldt hun loved.*

*Højt jeg love
må min Lykke,
at jeg fik
så ædel Brud.
Her var godt,
men bedre hisset;
aldrig skal
vi to nu skilles.*

"Se", sagde han, "jeg hilser min forestående Død med Glæde; thi ikke engang blandt Skyggerne tilsteder Kjærligheden, at de elskendes Favntag ophører". Og medens han sagde det, hængte Knægtene ham. Men på det ingen skal tro, at alle Oldtidens Spor er helt forsvundne, bekræftes Troværdigheden af det, som nys er fortalt, endnu den Dag i Dag ved Vidnesbyrd på selve Stedet, thi både har Hagbard ved sin Død givet det Navn, og ikke langt fra Sigars By er der et Sted, hvor en Høj rager lidt op over Sletten og ved sin Jorddyngge viser, at der har været et gammelt Bosted.

En Mand har også fortalt Absalon, at han havde set en Bjælke, der var funden der på Stedet, og som en Bonde havde stødt på med sit Plovjærn, da han pløjede Jorden.

Da Hake Hamundssøn spurgte denne Tidende og nu vilde vende sine Våben fra Irerne imod Danskerne for at hævne sin Broder, forlod Hake Sjællænder, Vigers Søn, og Stærkodder ham. De havde været hans Stalbrødre hele Tiden, siden Ragnald faldt, men nu følte den ene sig tilskyndet af Venskab, den anden af Hensynet til sin Herkomst, og således drev forskellige Grunde dem begge til at handle på samme Vis. Fædrelandskjærlighed afholdt nemlig Hake fra at angribe Danmark, thi medens de andre førte Krig imod fremmede, vilde han være kommen til at kæmpe med sine Landsmænd.

Stærkodder derimod vilde ikke gå som Fjende imod den gamle Sigar, fordi han havde nydt Gjæstevenskab hos ham og således vilde være kommen til at lønne godt med ondt. Så stor Ærbødighed nærer nemlig somme for Gjæstevenskabet, at de ikke er at bevæge til at øve nogen Overlast imod dem, de mindes en Gang at have nydt Venlighed af. Men Hake, som regnede sin Broders Død for et større Tab end sine Kæmpers Frafald, samlede sin Flåde i den Havn, som hedder Hærvig, lod sine Krigsfolk gå i Land og opstillede sin Fylking af Fodfolk dèr, hvor nu den By, Esbern

har bygget, med sine Forskansninger beskjærmer de omboende og formener vilde Barbarer Adgang. Derpå delte han sine Folk i tre Skarer og sendte to Tredjedele af Flåden i Forvejen til Åen Suså, idet han satte nogle få Mænd til at ro. Skibene skulde gjøre den vanskelige Sejlads op ad Åens Krumninger og i fornødent Fald komme Fodfolkene til Undsætning. Selv gik han med Resten til Fods og søgte for det meste ind i Skovene for ikke at blive set. Denne Vej, som i gamle Dage var opfyldt af store Skove, er nu til Dels tjenlig for Ploven og kun sparsomt bevoxet med Krat. For at de ikke, når de kom ud på åben Mark, skulde savne Træernes Skjul, bød han dem afhugge Grene og bære dem foran sig, og for at intet skulde besvære dem under deres hurtige Fremrykning, bød han dem derhos kaste en Del af deres Klæder samt deres Sværdskeder fra sig og bære Sværdene blottede. Til evigt Minde herom gav han en Høj og et Vadested Navn.

Ved således at rykke frem om Natten skuffede han to Vagtposter, men da han kom til den tredje, ilede Spejderen, som blev dette usædvanlige Syn var, strax til Sigars Sovekammer og sagde, at han havde en sælsom Tidende at melde, han havde set Løv og Buske gå som Mennesker. Da Kongen spurgte, hvor langt borte den gående Skov var, svarede han, at den var tæt ved, og Kongen sagde da, at dette Vidunder varslede hans Død. Derfor kaldes den Sump, hvor Grenene blev huggede af, i Folkemunde Helmosen. Da han var bange for, at der var for snæver Plads i Byen, forlod han den og søgte ud i åben Mark for at byde Fjenderne Slag der. Ved det Sted, som nu hedder Valbrønde, hvilket vil sige Ligbrønden, måtte han bide i Græsset, efter at Slaget var gået ham imod. Hake benyttede sig af sin Sejr til at fare frem med Grumhed og lod så stor en Misgjerning følge efter sin Lykke, at han, opsat på at dræbe i Flæng, hverken ænsede Byrd eller Kjøn. Han kjendte hverken til Medlidenhed eller Skam, men rødnede sit Sværd i Kvindeblod og dræbte grumt Mødre og Børn i det almindelige Blodbad.

Sivald, Sigars Søn, som hidtil havde holdt sig hjemme i sin Faders Hus, samlede nu, da han fik Nys om dette, en Hær for at tage Hævn over Hake. Denne, som blev forskrækket over det store Tilløb, Sivald fik, besluttede nu med Tredjedelen af Hæren at vende tilbage til Flåden i Hærvig og tage Vejen over Havet. Hans Stalbroder Hake med Tilnavnet den Hugprude, mente imidlertid, at han mere burde sætte Lid til den nys vundne Sejr end nære Frygt, fordi Hake drog bort, og, idet han foretrak Døden for Flugt, vilde han bevare Resten af Hæren. Han trak da Lejren lidt tilbage og ventede ved Byen Axelsted en liden Stund på, at Flåden skulde komme, idet han lastede sine Stalbrødre for deres Sendrægtighed, fordi det varede så længe, inden de kom. Flåden, der var bleven sendt ind i Åen, var nemlig endnu ikke kommen til den Havn, den efter Bestemmelsen skulde ankre op i. Sigars Fald og Kjærligheden til Sivald opflammede nu imidlertid Almuens Sind i den Grad, at begge Kjøn blev opsatte på Kamp, så at man ikke skal tro, at Kvinderne holdt sig tilbage fra at hjælpe til i Slaget. Næste Morgen mødtes Hake og Sivald, og Slaget varede i to Dage. Der blev kæmpet med den største Grumhed, begge Høvdinge faldt, og de, der var tilbage af Danskerne, sejrede. Men Natten efter, at Slaget var endt, nåede Flåden den bestemte Havn efter at være sejlet igjennem Suså. I gamle Dage var denne Å nemlig sejlbare, men nu er den så tilgroet og smal, at kun få Skibe kan komme ind i dens snævre og dorske Løb. Da Søfolkene ved Daggry så deres Stalbrødres Lig, opkastede de for at jorde Høvdingen en anselig Høj, som endnu i vore Dage er navnkundig og kaldes Hakes Gravhøj. Pludselig kom så Borkar over dem med sine skånske Ryttere og huggede dem ned, og efter at have fældet Fjenderne besatte han Skibene, som nu var blottede for Rorfolk, og satte over Hals og Hoved med åndeløs Hast efter Hamunds Søn.

Han traf ham, og efter at det var gået Hake ilde i Slaget, flyede denne slagen af Skræk med tre Skibe til Skotland, hvor han to År efter døde.

Fra Sigar til Harald Hildetand

Alle disse Krige og Ulykker havde i den Grad svækket den danske Kongeslægt, at der nu kun var Gyrithe, Alfs Datter og Sigars Sønnedatter, tilbage af den. Da Danskerne ikke længer havde deres højbårne Fyrster til at stå for Styret, som de var vante til, overdrog de Herredømmet til Mænd af Folket og valgte sig Fyrster blandt Menigmand, satte Østmar over Skåne og Hunding over Sjælland, Hane gav de Herredømmet over Fyn og Rørik og Hother over Jylland, således at de skulde dele Magten og Myndigheden imellem sig. For at man nu ikke skal være uvidende om, hvem der blev Stamfader for den følgende Kongeslægt, falder det mig ind, at jeg nødvendigvis må gjøre et lidet Sidespring for at gjøre Rede for visse Ting.

Der fortælles da, at Gunnar, den tapreste blandt Svenskerne, en Gang af de vægtigste Grunde var bleven opbragt på Nordmændene og ved sine Bønner opnåede tilladelse til at angribe dem, men så misbrugte denne Tilladelse ved at udsætte sig for de største Farer. Det første af de Angreb, han havde sat sig for, rettede han imod Jæderen, hvor han fo'r frem med Ild og Sværd; Bytte brød han sig ikke om, hans eneste Glæde var, at Veje og Stier overalt, hvor han fo'r frem, blev bedækkede med Lig og bestænkede med Blod, thi medens andre plejede at undgå Blodsudgydelse og at lægge mere Vind på at vinde Bytte end på at øve Manddrab, foretrak han Grumhed for Vinding og søgte helst at tilfredsstille sin Blodtørst ved at dræbe Mennesker, og tilskyndede ved denne Grumhed kom Landsens Folk den truende Fare i Forkjøbet ved at overgive sig. Da Nordmændenes Konge Ragnald, som var en højt bedaget Olding, hørte, hvorledes han fo'r frem, lod han grave en Hule og sin Datter Drot indelukke i den med passende Følge og Levnedsmidler for lang Tid. Også nogle Sværd, der var smedede med den største Kunstfærdighed, nedlagde han tillige med det kongelige Boskab i Hulen for ikke at sætte Fjenden i Stand til at tage og bruge det Sværd, som han så', han selv ikke kunde gjøre Brug af. Og for at man ikke skulde blive Hulen var på Grund af dens Højde, lod han Bakken oven over den jævne med Jorden. Derpå drog han i Krig, men da han med sine gamle Lemmer ikke kunde gå alene i Slaget, støttede han sig til sine Hirdmænds Skuldre og gik således ført og holdt oppe af andre. Han faldt i Slaget efter at have kæmpet med mere Iver end Held, og hans Land fik efter hans Død stor Grund til at skamme sig.

For at straffe det overvundne Folk for dets Fejghed på en usædvanlig styg Måde satte Gunnar nemlig en Hund til Høvding over det. Hvad skal vi vel tro, han har tilsigtet med dette, andet end at lade et hovmodigt Folk føle sig rigtig grundig straffet for sit Overmod ved at måtte bøje sine stive Nakker for en gjøende Hund. Og for at Forsmædelsen skulde være fuldstændig, indsatte han Jarler, som i Hundens Navn skulde varetage Landets Anliggender, og satte Stormænd af forskjellig Rang til stadig at våge over den. Han fastsatte også, at hvis en af Hirden fandt det forsmædeligt at vise sin Høvding Hyldest og ikke vilde være med til i dybeste Ærbødighed at følge den, når den rendte frem og tilbage, skulde han straffes med Lemlæstelse. Han pålagde også Folket dobbelt Skat og Skyld, idet der både skulde betales af Høstens Afgrøde og om Foråret. Således opnåede han ved at knække Nordmændenes Hovmod, at de ret tydelig fik at fornemme, hvilket Skår der var gjort i deres Stolthed, eftersom de så' sig tvungne til at bringe en Hund Hyldest. Da han hørte, at Kongens Datter var anbragt i et Skjulested langt borte, anspændte han al sin Sindrighed for at opspore, hvor hun var, og så skete det da, at han, som selv søgte efter hende sammen med andre, utydelig hørte en Lyd som af Hvisken, der kom langt borte fra under Jorden. Han gik langsomt videre og skjelnede nu tydeligere en menneskelig Stemme. Han befol da, at Jorden, de gik på,

skulde graves op helt ned til den faste Klippe, og Hulen kom da pludselig for Dagen, og han så' dens bugtede Gange. Trællene, som søgte at forsvare de blottede Adgange til Hulen, blev dræbte og Pigen trukket ud af den tillige med de dør forvarede Sager, men sin Faders Sværd havde hun med megen Omtanke gjemt på et endnu hemmeligere og sikrere Sted. Gunnar tvang hende nu til at være ham til Vilje, og hun fødte ham Sønnen Hildiger, som i den Grad slægtede sin Fader på i Henseende til Grumhed, at han altid var opsat på Manddrab, ikke tænkte på andet end på at slå Mennesker ihjel og altid led af en umættelig Blodtørst. Han blev da også til sidst landsforvist af sin Fader for sin ulidelige Grumhed, men da han strax fik et Jarledømme overladt af Alver, anvendte han fremdeles al sin Livstid på Krig og Orlog, fejdede på sine Naboer og anrettede Mandslæt iblandt dem, thi han opgav intet af sin vante Grumhed, fordi han var bleven landsforvist, og skiftede ikke Sind, fordi han havde måttet skifte Bosted.

Imidlertid havde Borkar fået Nys om, at Ragnalds Datter Drot med Vold var bleven tvungen til at ægte Gunnar, og han skilte da denne både ved Hustru og Liv og tog selv Drot til Ægte, hvilket hun ikke var uvillig til, thi det tyktes hende ret og billigt, at hun ægtede sin Faders Hævner, hun sørgede nemlig over sin Fader og kunde aldrig med Glæde være hans Banemand til Vilje. Med hende avlede Borkar en Søn Halfdan, som i sin første Ungdom havde ord for at være tåbelig, men senere blev berømmelig ved de mest strålende Bedrifter og vandt Ry for de ypperligste Egenskaber, der kan pryde en Mand. Medens han endnu var Dreng, gav en navnkundig Kæmpe, som han i Kådhed havde drevet Gjæk med, ham en Gang en Næsestyver, og han gik da strax løs på ham med en Stok, han havde i Hånden, og slog ham ihjel. Dette var et Varsel om det Ry, han skulde vinde ved sine Bedrifter; den Foragt, han tidligere havde været Gjenstand for, veg i Resten af hans Liv Pladsen for det mest strålende Ry. Den Handling indviede hans herlige Krigsbedrifters Storhed.

I de Dage hjemsøgte en ruthensk Viking ved Navn Rød skammelig vort Fædreland med Plyndring og Grumhed. Han var så glubsk, at, medens andre dog ikke kunde nænne at plyndre deres Fanger helt ind til Skindet, anså han det ikke for utilbørligt også at plyndre dem for de Klædningsstykker, der dækker de Dele af Legemet, som Blufærdigheden byder at skjule. Derfor plejer vi endnu at bruge Ordet Røde-Ran for at betegne et meget grovt og umenneskeligt Røveri. Han havde også stundom for Skik at anvende følgende Pinselsstraf: han gjorde den højre Fod rigtig fast på Jorden, og det venstre Ben bandt han til Grene, som i den Hensigt var bøjede, og når Grenene så blev slupne og sprang tilbage, flaktes Kroppen midt ad. Hane, Kongen på Fyn, vilde gjerne indlægge sig stor Hæder og Ære og prøvede derfor på at bekæmpe ham med sin Flåde, men måtte give sig på Flugt kun fuJgt af én Mand. Det er til Spot og Spe for ham, at det Ordsprog er blevet gængs: "Hane er hjemme rigest". Nu kunde Borkar ikke længer holde ud at se på den Fortræd, hans Landsmænd led, og han angreb derfor Rød; de kæmpede sammen, og de omkom sammen. Efter hvad der fortælles, blev Halfdan hårdt såret i det samme Slag og var en Tid lang svag af de Sår, han havde fået. Et af dem havde på en temmelig iøjnefaldende Måde skæmmet hans Mund. Den knuste Del af Læben var nemlig så svullen, at Kjødet ikke kunde gro ud og fylde den buldne Flænge. Dette skaffede ham et forsmædeligt Tilnavn, uagtet Sår forpå ellers snarere plejer at indbringe den, der får dem, Ros og ikke Skam. Så ondsindet kan den almindelige Mening undertiden tyde, hvad der i sig selv er Ære værd.

Da Gyrithe, Alfs Datter, imidlertid betænkte, at hun var den eneste, der var tilbage af Kongestammen, og der ikke fandtes nogen, som var hendes Jævning i Byrd, og som hun kunde ægte, aflagde hun Løfte om frivillig Kyskhed, idet hun anså det for bedre ikke at gifte sig end at ægte en Mand af Folket, og for at sikre sig inod Vold lod hun sit

Jomfrubur bevogte af en udsøgt Skare Kæmper. En Gang traf det sig så, at Halfdan kom til hende, da Kæmperne, hvis Broder han selv som Dreng havde slået ihjel, var borte. Han sagde da til hende, at hun burde løse sit Jomfrubælte og ombytte Kyskhed med Elskov, at hun ikke burde give i den Grad efter for sit Ønske om at leve kysk, at hun lod hånt om ved at gifte sig at gjenoprette det forfaldne Kongedømme. Han bød hende tage ham, der var af overmåde ædel Byrd, i Betragtning som en, hun kunde gifte sig med, eftersom hun syntes kun at ville unde nogen sin Elskov af den Grund, han havde nævnet. Hertil svarede Gyrithe, at hun ikke kunde få sig til at parre den Rest, der var tilbage af Kongestammen, med en Mand af ringere Herkomst, og ikke nok med, at hun bebrejdede ham hans Byrd, men hun lagde ham også hans vanskabte Mund til Last. Halfdan sagde da, at hun havde sigtet ham for to Lyder, for det første, at hans Herkomst ikke var glimrende nok, for det andet, at han havde en Flænge som et Hareskår, der ikke vilde gro sammen; derfor vilde han nu ikke komme igjen for at bejle til hende, før han havde vundet så stor Berømmelse i Krig, at den gjorde begge disse Lyder til intet. Han bad hende også om ikke at unde nogen Mand at dele Leje med hende, før end hun havde spurgt sikre Tidender om, at han var kommen hjem, eller at han var død. Kæmperne, hvis Broder han forlængst havde dræbt, blev vrede over, at han havde talt med Gyrithe, og forfulgte ham til Hest. Da han så' det, bød han sine Stalhrødre skjule sig, thi han vilde ene tage imod Kæmperne, sagde han, og da hans Ledsagere tøvede og holdt for, at den Befaling vilde de have Skam af at adlyde, drev han dem bort med Trusler; Gyrithe skulde aldrig spørge, at han af Frygt unddrog sig en Kamp. Han fældede strax en Eg og tildannede den som en Kølle, kæmpede så ene med tolv og dræbte dem. Da de havde måttet bide i Græsset, vilde han ikke lade sig nøje med den Ære, han havde vundet ved så ypperlig en Bedrift, men fik, for at udføre endnu større Ting, af sin Moder de Sværd, der havde tilhørt hans Bedstefader, det ene hed Lysing, det andet Hviding på Grund af den Glans, der lyste af den hvasse Od. Da han spurgte, at der rasede en Krig imellem Svenskekongen Alver og Ruthenerne, drog han på stående Fod til Rusland, tilbød Landsens Folk dør sin Bistand og blev af alle modtagen med den største Ære. Alver var ikke langt borte, de var kun skilte fra hinanden ved et lidet Stykke Vej. Alvers Stridsmand Hildiger, Gunnars Søn, udæskede Ruthenernes Kæmper til at slås med sig, men da han så' Halfdan træde frem og godt vidste, at han var hans Broder, fik Blodets Røst Overtaget over hans Tapperhed, og han sagde, at han, der havde Ry for at have fældet halvfjerdsindstyve Kæmper, ikke vilde slås med en lidet forsøgt Mand. Han bød ham først forsøge i det mindre, så kunde han bagefter gå over til Ting, der svarede til hans Kræfter. Dette sagde han ikke af Mistillid til sit Mod, men for at bevare sin Ærlighed, thi han var ikke blot meget tapper, men også forfaren i at døve Sværd med Galdresange. Da han nu betænkte, at Halfdans Fader var hans egen Faders Banemand, rørte der sig to Følelser i ham: Lyst til at hævne sin Fader og Kjærlighed til Broderen, og han holdt det derfor for rådeligere at unddrage sig Udfordringen end at begå en stor Brøde. Halfdan forlangte da, at en anden Kæmpe skulde gå imod ham i hans Sted, og fældede den, der mødte frem; det varede ikke længe, før end også Fjenderne tilkjendte ham Sejrskransen, og alle erklærede ham enstemmig for den tapreste af alle. Dagen efter forlangte han at slås med to og fældede dem begge, tredje Dagen vog han tre, fjerde Dagen fire, femte Dagen fem. Da ottende Dagen kom, og Tallet på dem, han sloges med, og de Sejre, han vandt, stadig var voxet i samme Forhold, fældede han elleve i én Dyst. NU skjønnede Hildiger, at det Ry, han havde vundet for sine Bedrifter, ikke var større end Halfdans Tapperhed, og han kunde nu ikke længer få sig til at nægte at kæmpe med ham. Da han var bleven dødelig såret af Halfdan med et Sværd, der var omviklet med Klude, kastede han sine Våben og tiltalte liggende på Jorden sin Broder sålunde:

Godt det er
en Gang at skifte
gode Ord
i Gammenslag.
Våben nu vi
lade hvile,
vexle Ord som
gode Venner.

Tid vi har
til sindig Tale,
lider end mit
Liv mod Enden.
Mig til Døden
Nornen dømte
dig hun Liv
og Lykke under.

Svensk og Dansk,
som krydsed Sværd,
begge samme
Moder bar.
Fandt end sent
vi først hinanden,
begge Drot vi
died, Broder.

Tungt, at Broder
Broder fælder;
glad jeg er, at
mig det gjaldt.
Vist jeg ved,
du sande vil,
ej jeg svang
mit Sværd med Lempe.

Se mit gode
svenske Skjold,
mangen Dåd
på det du skuer;
malet står der
mangen Sejr,
mange Fjender
som jeg fælded.

Se, i Midten
står min Søn,
ham jeg vog
imod min Vilje.
Svart hans Faders
Hjærte sved det
da mit Glavind
gav ham Døden.

*Ilde Lykken
leger med os,
snart til Gråd
den Gammen vender.
Ingen bryder
Nornens Bud,
Skæbnen, hun os
skikker, får vi.*

Da han havde kvædet dette, lastede Halfdan ham, fordi han først nu, da det var for sent, åbenbarede, at han var hans Broder. Han svarede, at han havde tiet for ikke ved at undslå sig for Kampen at skulle få Ord for at være feig og ved at indlade sig på den få Ord for at have begået en Brøde, og medens han således søgte at undskylde sig, døde han. Men blandt Danskerne udbredte det Rygte sig, at Halfdan var falden for Hildigers Hånd. En Sachser af den fornemste Byrd, Sivard hed han, begyndte nu at bejle til Gyrithe, der var den eneste, som var tilbage af den danske Kongeæt. Hemmelig foretrak hun Halfdan for ham, og så stillede hun da sin Bejler det Vilkår, at hun ikke vilde ægte ham, før end han havde samlet Daneriget, der nu var splittet i Stumper og Stykker, til et Rige og med Våbenmagt givet hende tilbage, hvad der var ranet fra hende med Urette. Sivard prøvede forgjæves derpå, men da han havde bestukket alle dem, der havde noget at sige i den Sag, blev hun omsider trolovet med ham. Da Halfdan i Rusland fik dette at vide af Kjøbmænd, sejlede han så hurtig hjem, at han kom, inden Brylluppet var holdt. På Brylluppets første Dag bød han, inden han gik op til Kongeborgen, sine Mænd, at de ikke måtte forlade de Vagtposter, han havde anvist dem, før end de hørte Våbenngny langt borte. Ukjendt af Gjæsterne gik han frem for Jomfruen, og for ikke at åbenbare sin Mening for flere ved at sige den rent ud i simple Ord nedlagde han den i et dunkelt og tvetydigt Kvad, som følger:

*Da fra Danmark
bort jeg drog,
Kvinders Falskhed
ej jeg kjendte.
En jeg vog,
og to jeg vog,
tre og fire
så Jeg fældte.
Fem og sex
på Valen segned,
syv og otte
fulgte efter,
ni og ti
sig måtte neje,
elleve faldt
i sidste Omgang.
Ej for Rænker
ræd jeg var,
stolt jeg på
et Løfte stoled.
Tåbe tro
på Kvindetale,
lide trygt*

på Kvindeløfter.

Hertil svarede Gyrithe:

*Last mig ej
for sveget Løfte,
last kun Rygtet,
som har løjet.
Tung om Hjærtet
jeg det troede,
da det meldte,
du var død.*

*Hårdt de trygled
mig og trued,
nødig jeg
til sidst mig nejed.
Glad jeg nu
min Hånd dig giver,
aldrig svigter
jeg mit Ord.*

"Ingenlunde har jeg brudt mit Løfte til dig", sagde hun, "om jeg end, ene, som jeg var, ikke mægtede at modstå så manges Overtalelser og vægre mig ved at gjøre, hvad de strængelig formanede mig til i Henseende til at modtage dette Ægteskabstilbud". Jomfruen havde endnu ikke fået talt ud, da Halfdan gjennemborede hendes Brudgom med sit Sværd, og ikke nøjet med at have fældet en Mand, fældede han største Delen af Gjæsterne. Da Sachserne vaklende frem og tilbage i Drukkenskab angreb ham, blev de ihjelslagne af hans Mænd, som nu kom til. Derefter ægtede Halfdan Gyrithe, men da han kom på det rene med, at hun var ufrugtbar, og han var i højeste Grad opsat på at få Afkom, drog han til Upsal for at opnå, at hun blev frugtbar, og der blev da svaret ham, at, om han vilde avle Børn, måtte han først bringe sin Broders Skygge et Sonoffer. Dette Bud adlød han, og så opnåede han, hvad han ønskede, idet han med Gyrithe fik en Søn, som han kaldte Harald. I hans Navn søgte han igjen at samle Daneriget og give det dets fordums Omfang, thi det var blevet splittet ved Høvdingernes Vold og Uret, og i en Krig på Sjæl land angreb han da en såre navnkundig Kæmpe ved Navn Vesete og faldt i Slaget. Da Gyrithe, som af Kjærlighed til sin Søn deltog i Slaget i Mandsklæder, så' det, tog hun Sønnen, der kæmpede ivrig, medens hans Stalbrødre flyede, på sine Skuldre og bar ham hen til en Lund i Nærheden. De fleste af Fjenderne var for trætte til at forfølge hende, men en at dem skjød en Pil igjennem Bagdelen på ham, medens han hang på hendes Ryg, og Harald syntes derfor, at hans Moder mere havde påført ham Skam end ydet ham Hjælp.

Harald Hildetand

Harald var såre fager og overmåde stor af Væxt, ligesom han overgik sine jævnaldrende i Kræfter og Legemsbygning. Odin, på hvis Bud han syntes at være bleven avlet, var ham så gunstig at love, at Jærn ikke skulde kunne volde ham nogen Mén, og som Følge heraf mægtede Våben, som sårede andre, ikke at tilføje ham nogen Skade. Han undlod da heller ikke at gjengjælde denne Velgjerning, thi, efter hvad der fortælles, skal han have lovet Odin Sjælene af dem, han fældede. Til Minde om sin Fader lod han nogle Runeristere indhugge hans Bedrifter på en Klippe i Bleking, som jeg allerede har omtalt i Fortalen. Derpå drog han, da han spurgte, at Vesete skulde holde Bryllup i Skåne, did i en Tiggers Skikkelse, og da Gjæstebudet om Aftenen var til Ende, og alle lå døde af Drik og Søvn, sprængte han med en Bjælke Brudekammerets Væg. Vesete tilføjede ham ikke noget Sår, men slog ham sådan over Munden med en Knippel, at han mistede to Tænder derved; senere voxede der uventet et Par Kindtænder ud i Stedet og bødede på Skaden. Heraf fik han Tilnavnet Hildetand, som nogle siger, han fik, fordi han havde en Række fremspringende Tænder. Efter ved denne Lejlighed at have fældet Vesete fik han Herredømmet i Skåne. Derpå angreb han Hader i Jylland og fældede ham, og en Bys Navn hevarer stadig Mindel om hans Fald.

Derpå bemægtigede han sig Lejre, efter at have fældet Hunding og Rørik, og samlede atter det splittede Danerige i dets gamle Omfang. Så spurgte han, at Asmund, Kongen over Vigen, var bleven berøvet sit Rige af sin ældre Søster, og opbragt over en sådan Frækhed af en Kvinde, drog han, medens Krigen endnu var uafgjort, til Norge med et Skib for at komme Asmund til Undsætning. Da Slaget begyndte, gik han imod Fjenden iført en Purpurkåbe og med en guldbaldyret Hue på Hovedet, så at han snarere måtte siges at være pyntet til Fest end rustet til Kamp, således stode han i Steden for på Våben på den lønlige Vished, han havde om, at Lykken var ham god. Men hans Mod svarede ikke til hans Dragt, thi skjønt han var våbenløs og kun iført sit kongelige Skrud, gik han frem foran de væbnedes Fylkinger, stillede sig blot i Kampen og udsatte sig for de største Farer. Spydene, der slyngedes imod ham, mistede al Evne til at volde ham Men, ret som om deres Odde var døde, og da Fjenderne så, hvorledes han kæmpede våbenløs, trængte de ind på ham og var, om ikke for andet, så for Skams Skyld, nødte til at gå drabelig frem. Men Harald, som stadig var uskadt, fældede dem med sit Sværd eller nødte dem til at fly, og således gav han Asmund hans Rige tilbage, efter at han havde dræbt hans Søster. Da Asmund bød ham Sejrens Løn, sagde han, at Æren alene var Løn nok, og viste sig således lige så stor ved at afslå de Gaver, der bødes ham, som han havde vist sig ved at fortjene dem. Herved indgjød han alle lige så stor Beundring for sin Uegennyttighed som for sin Tapperhed, idet han erklærede, at Sejren skulde bringe ham Hæder og ikke Guld og Gods.

Imidlertid døde Svenskernes Konge Alver og efterlod sig Sønnerne Olaf, Yngve og Ingild. Yngve var ikke fornøjet med den Magt og Anseelse, der var gået i Arv til ham fra hans Fader, og for at udvide sit Rige erklærede han Danskerne Krig. Da Harald var opsat på at få Gudernes Mening at vide om, hvilket Udfald Krigen vilde få, kom der en overmåde stor gammel Mand, som kun havde et Øje og havde en låden Kappe på, til ham og sagde, at han hed Odin og forstod sig på Krigsvæsen, og han gav ham de nyttigste Anvisninger om, hvorledes han skulde opstille sin Hær i Slagorden, Han bød ham, når han skulde kæmpe til Lands, at dele hele sin Hær i tre Fylkinger, som han hver skulde ordne i tyve Rækker, men den midterste Fylking skulde desuden springe frem foran de andre to med tyve Mand opstillede i fem Rækker, og den ligesom de to andre

skulde han give Form som Spidsen af en Kegel eller Kile, og på begge Sider af den skulde Fløjene gå skråt ud. Rækkerne i hver af Fylkingerne skulde han ordne således, at der, når Krigsfolkene stillede sig op, i den forreste Række skulde være to Mand og så kun én flere i hver af de følgende, således at der i anden række var tre, i tredje fire og således fremdeles; således skulde Forholdet holdes alle Rækkerne igjennem, indtil Fløjmændene i Midterfylkingens sidste Række kom i lige Linie med og sluttede sig tæt op til Sidefløjenes sidste række, og derfra skulde så hver Fylking fortsættes videre med ti Rækker. Bag disse Fylkinger skulle han opstille det unge Mandskab med Kastespyd og bag det igjen de gamle, som med deres prøvede Tapperhed skulde styrke deres Stalbrødres Kræfter, når de glippede; derefter, skulde en med Valpladsen vel kjendt Regnemester hertil føje Fløje af Slyngekastere, som skulde stå bag deres Stalbrødre og angribe Fjenden på langt Hold med deres Blider, og bag ved dem igjen skulde han i Flæng og uden Hensyn til Stand og Vilkår stille Folk af enhver Alder og Rang.

Bagtroppen skulde han derhos ordne i tre Kiler ligesom Fortroppen og med det samme Forhold i Rækkerne. Den bageste Del af denne vilde så, idet den stødte op til de foranstående, beskytte dem just derved, at den vendte til den anden Side. Men kom han i Søslag, skulde han udskille en Del af sin Flåde, som så, når han begyndte slaget, på mangfoldig Måde skulde fare hid og did omkring de fjendtlige Skibe. Efter at have tilegnet sig disse Regler i Krigskunsten kom han Svenskerne i Forkjøbet og fældede Yngve og Olaf, medens de endnu var ved at lave sig til at føre Krig. Da deres Broder Ingild sendte Bud til ham og under Påskud af, at det stod ilde til med hans Helsen, bad om Våbenstilstand, tilstod han ham hans Begjæring, for at hans Tapperhed, som havde lært at skåne dem, der havde Sorg og Kvide, ikke skulde få Udseende af at krænke den, der nu kun havde så krank en Lykke.

Da Ingild senere udæskede ham ved skammelig at røve hans Søster, mattede han ham længe ved at påføre ham en Krig, i hvilken Sejren snart hældede til den ene, snart til den anden Side, indtil han omsider sluttede Venskab med ham, idet han holdt det for bedre at have ham til Forbundsfølge end til Fjende.

Da han derefter spurgte, at der skulde være Krig om Kongedømmet imellem Trøndernes Konge Olaf og Jomfruerne Stikla og Rusla, blev han såre opbragt over disse Kvinders Frækhed og drog, uden at nogen vidste af det, til ham, forklædte sig således, at man ikke så hans fremstående Tænder, og angreb Jomfruerne. Han fældede dem begge og gav to Havne Navne, der mindede om deres. Ved den Lejlighed gav han et storartet Bevis på sin Tapperhed, thi uden at have andet på end en Skjorte, som man bærer den under Rustningen, stillede han sit Bryst blot for Fjendernes Våben. Da Olaf tilbød ham Løn for Sejren, afslog han den, så det var ikke let at sige, om han havde lagt størst Tapperhed eller Uegennyttighed for Dagen. Derpå angreb han en frisisk Kæmpe ved Navn Ubbe, som tit hærjede på Jyllands Kyster og anrettede stort Mandefald blandt Almuen, og da han ikke kunde få Bugt med ham med Våben, bød han sine Krigsfolk gribe ham med Hænderne, strakte ham til Jorden og lod ham binde og lægge i Lænker.

Således overvandt han på en forsmædelig Måde den, som han kort i Forvejen havde troet skulde tilføje ham et svært Nederlag.

Harald gav ham imidlertid sin Søster til Ægte og fik ham derved til at tage Krigstjeneste hos sig, og derpå gjorde han de Folk, der boede ved Rhinen, skatskyldige og udskrev Krigsfolk af de tapreste iblandt dem. Lidende på dem overvandt han Slavenland i Krig og bød, at dets Hovedsmænd Dal og Duk formedelst deres Tapperhed blot skulde tages til Fange og ikke dræbes. Efter at have taget dem i

sin Tjeneste, underlagde han sig med Våbenmagt Aquitanien og drog så strax efter til England, fældede Humbreneres Konge og tog alle de ypperste af det overvundne Lands Ungdom med sig; som den første iblandt dem regnedes Orm med Tilnavnet den Bretske. Rygtet om disse Bedrifter lokkede Kæmper til ham fra alle Dele af Verden, og dem samlede han i en Flok for sig, som han gav Sold. Hans Styrke øgedes således ved dette Tilløb, at han holdt alle Lande i den Grad i Ro ved den Frygt, hans Navn indgjød, at han betog alle deres Fyrster Modet til at kæmpe indbyrdes, og på Havet turde ingen tiltage sig noget Herredømme, uden at han gav sit Minde dertil, thi fra Arilds Tid af havde i Daneriget Herredømmet til Lands været adskilt fra Herredømmet til Vands.

Imidlertid døde Ingild i Sverige og efterlod sig en ganske liden Søn, Ring, som han havde med Haralds Søster. Harald gav ham Formyndere og gjorde ham til Konge i hans Fædrenerige. Efter således at have underlagt sig Lande og Fyrster levede han halvtredsindstyve År i Fred. For at Krigsfolkenes Mod ikke skulde sløves til Dorskhed i denne lange Fredstid, bestemte han, at Kæmperne flittig skulde undervise dem i at give og afbøde Hug og Stød. Nogle af hans Kæmper var drevne i en mærkelig Måde at kæmpe på, idet de plejede at ramme Modpartens Øjenbryn med et Hug, som aldrig fejlede. Blinkede nogen af Frygt, når Hugget faldt, blev han strax jaget bort fra Hirde og afskediget af Krigstjenesten.

I de Dage drog Olaf eller Ole, en Søn af Sivard og Haralds Søster, fra Norge til Danmark opsat på at se sin Morbroder.

Eftersom det er vitterligt, at han først kom i Haralds Hird og efter Svenskekrigen fik Herredømmet over Danmark, hører det i visse Måder hid at fortælle, hvad Mindet har bevaret om hans Bedrifter. Da Ole havde nået sit femtende År i sin Faders Gård, gav han hartad utrolige Beviser på, hvilke ypperlige Gaver han besad både i Henseende til Sjæl og Legeme, og derhos var han så grum og vild af Åsyn, at han over for Fjenden udrettede det samme med sine Øjne som andre med Våben og skræmmede selv de modigste med sine hvasse og lynende Blikke. Da han havde spurgt, at Gunne, Hovedsmanden over Thelemarken, sammen med sin Søn Grim på Stimandsvis hærjede i Ødeskoven, der er opfyldt af tæt Krat og skumle Dale, blev han harmfuld over dette Uvæsen og bad sin Fader om at give ham Hund og Hest og sådanne Våben, som let kunde skaffes til Veje, idet han fordømte den Ungdom, der lod den Tid, der burde vies til Tapperhed, hengå i Ørkesløshed. Da han havde fået, hvad han bad om, ransagede han på det omhyggeligste den nævnte Skov og fandt da Spor dybt indtrykte i Sneen, som røbede, hvor Stimanden havde haft sin Gang. Ledet af dem kom han over et Bjærg og nåede til en overmåde stor Elv. Her hørte Menneskesporene, som han hidtil havde fulgt, op, og han besluttede da at sætte over Elven, men selve Vandets Masse, hvis Bølger rullede af Sted i rivende Fart, syntes at gjøre det umuligt at komme over, thi der var fuldt op af skjulte Skjær, så hele Elvelejet stod som i én skummende Hvirvel. Lysten til at komme hurtig af Sted fik imidlertid Overtaget i Oles Sind over Tanken om Faren, så hans Mod fik Bugt med hans Frygt, og hans Dumdristighed lod hånt om Faren, han anså intet for vanskeligt, når han havde Lyst dertil, og kom på sin Hest igennem de brusende Hvirvler. Da han var kommen over Elven, kom han til nogle snævre Passer, som på alle Sider var omgivne af Moser, som det ikke var let at trænge ind i, fordi der var opkastet en Vold foran dem. Han førte sin Hest over Volden og så da en Indhegning med mange Stalde. Opsat på at sætte sin Hest ind dèr, drev han en Flok af dem, der var der, ud, men så kom en Mand ved Navn Toke, Gunnes Træl, ud, opbragt over, at en fremmed var så fræk, og angreb ham hårdelig, men han afbødede hans Angreh blot ved at holde Skjoldet for. Ole syntes, det vilde være en Skam at dræbe ham med sit Sværd og han greb ham

derfor og knuste hvert Ledemod i ham og kastede ham så ind i Huset, han var kommen så hæsblesende ud af. Gunne og Grim blev strax rasende over denne Forasmædelse, kom ud hver af sin Dør og gik begge på en Gang løs på Ole uden at ænse hans Alder og Kræfter. Han sårede dem dødelig, og da deres Legemskræfter var helt udtømte, kvad Grim, skjönt han næsten var helt kraftesløs og knapt kunde drage sit sidste Suk, med sin sidste Rallen følgende Vise:

*Mat og mødig
nu jeg mærker,
at i Døden
snart jeg dåner;
tungt og trægt
jeg tækker Vejret,
ud af Såret
Livet siver.*

*Dog en stakket
Stund endnu
vil vort Sværd
vi modig svinge,
at, vi, når
i Grav vi gjemmes,
må for Mod
og Manddom prises.*

*Sidste Slag
vi nu vil slå,
før vi skal
til Helheim fare.
Med på Farten
skal vor Fjende!
Samme Grav
os alle gemme!*

Sålunde kvad Grim, og hans Fader, som vilde kappes med ham i ubetvingeligt Mod og føje sin Opfordring til sin Søns kjække Vise, kvad nu:

*Vælder Blodet
end af Brystet,
er kun lidet
Liv os levnet,
kjækt vi til
det sidste kæmper,
at vort Ry
må evigt leve.*

*Sværd for sidste
Gang jeg svinger,
flux jeg nu
vor Fjende fælder,
Trende Lig
på Bål skal lægges,
samme Urne
Asken gemme.*

Da han havde kvædet dette, gjorde de begge, støttende sig på deres Knæ - thi den nær forestående Død havde udtømt deres Kræfter - en sidste Kraftanstrengelse for at kæmpe med Ole, for at de kunde få deres Fjende med i Døden, thi at de skulde dø, ænsede de ikke, når blot han, som fældede dem, kom til at gjøre dem Følgeskab. Ole fældede den ene af dem med sit Sværd, den anden lod han sin Hund gjøre det af med. Men han vandt ikke denne Sejr, uden at den kostede ham Blod, thi han, som hidtil var forbleven uskadt, havde nu fået et Sår foran på Kroppen. Hans Hund slikkede ham flittig, og så kom han til Kræfter igjen. For at udbrede sikker Kundskab om sin Sejr hængte han Stimændenes Lig op i Galger, så de kunde ses vidt og bredt. Derhos bemægtigede han sig deres Borg og gjemte alt det Bytte, han fandt der, til Brug i Fremtiden.

På den Tid havde Brødrene Skate og Hjale's frække Overmod i den Grad taget Overhånd, at de røvede fagre Jomfruer fra deres Forældre og krænkede dem. Det traf sig nu så, at de fik i Sinde at røve Æse, en Datter af Olaf, Underkongen i Vermland, og de lod da hendes Fader vide, at hvis han ikke vilde give hende til Pris for dem, måtte han enten selv gå i Tvekamp til Værn for sit Barn eller stille en anden i sit Sted. Da Ole spurgte det, glædede han sig over den Lejlighed til Kamp, der her tilbød sig, og gik til Olafs Hus forklædt som Bonde. Han fik Plads blandt de nederste ved Bordet, og da han så, at hele Kongens Hus sørgede, kaldte han med Forsæt Kongens Søn hen til sig og spurgte, hvorfor de satte så bedrøvelige Ansigter op. Han svarede, at hvis der ikke snart kom nogen til Hjælp, vilde hans Søsters Kyskhed inden føje Tid blive krænket af nogle grumme Kæmper. Ole spurgte så, hvad Løn den vilde få, der satte sit Liv på Spil for Jomfruen, og da Sønnen spurgte Olaf derom, svarede denne, at den, der gik i Kamp for hans Datter, skulde få hende til Ægte. De Ord vakte i høj Grad Oles Lyst til at indlade sig på det Vovestykke.

Jomfruen havde for Skik at gå tæt hen til Gjæsterne og holde et Lys op for Ansigtet og tage dem nøje i Øjesyn for at danne sig et sikkert Skjøn om deres Sæder og Levemåde, som gjæstede dem, ja, man tror endogså, at hun af Ansigtets Mærker og Linier skjønnede deres Herkomst, hun så' på, og blot ved sit skarpe Syn kunde afgjøre, hvad Byrd enhver var af. Da hun nu kom hen til Ole og stod og så' på ham med sine forskende Øjne, blev hun slået af det usædvanlig gruopvækkende, der var i hans Blik, og faldt om næsten død, men da hendes Kræfter lidt efter lidt vendte tilbage, og hun igjen begyndte at trække Vejret friere, prøvede hun igjen på at se på Ungersvenden, og hun gled da pludselig og faldt forover, som om hun var helt fra sig selv. Tredje Gang prøvde hun på at åbne sine lukkede og nedslagne Øjne, men faldt atter pludselig om ude af Stand ikke blot til at åbne Øjnene, men også til at stå på sine Fødder. I den Grad kan Forbavselse lamslå. Olaf spurgte nu, hvoraf det kom, at hun faldt så tit, og hun svarede, at hun var bleven slået af Gjæstens barske Blik, han var af Kongeæt, og hvis han kunde gjøre Røvernes Forsæt til intet, var han overmåde værdig til at blive hendes Husbond. De bad nu alle Ole om at blotte sit Ansigt - han havde nemlig trukket Hatten ned over det -, at de kunde se hans Træk. Han bød dem da alle aflægge deres Sorg og holde sig fra al Gråd og Kvide, og så blottede han sit Ansigt, og alle stirrede ivrig på ham undrende sig over hans store Fagerhed, thi hans Lokker var gule og skinnede som Guld. Øjnene holdt han lukkede for ikke at indjage dem Skræk, når de så dem. Så fattede de Mod igjen i Håb om bedre Tider, og det var, som om Gjæsterne vilde give sig til at danse og Hirdmændene til at hoppe og springe, idet den dybeste Sørgmodighed vejredes bort af overstrømmende Glæde og Munterhed. Således borttog Håbet Frygten, og Gjæstebudet fik et helt andet Udseende, og intet var, som det havde været fra første Færd af; således forjog en Gjæsts venlige Løfte

den fælles Frygt af alles Sind. Imidlertid kom Hjale og Skate med ti Svende, som om de vilde bortføre Pigen lige på Stedet, og gjorde Ustyr overalt med Råben og Skrigen. Hvis Kongen ikke strax overgav dem Pigen, udæskede de ham til Kamp, sagde de. Ole besvarede strax deres Skrål med at love, at han vilde slås med dem; han stillede den Betingelse, at ingen lumsk måtte angribe nogen bagfra, medens Kampen stod på, der skulde kun kæmpes Ansigt mod Ansigt. Derpå fældede han med sit Sværd, som hed Løgthe, ene dem alle tolv, hvilket var en større Bedrift, end man skulde vente af ham efter hans unge Alder. For øvrigt fandt Kampen Sted på en Holm midt i en Mose, og ikke langt derfra ligger der en Landsby, som til Minde om denne Kamp bærer begge Hjale og Skates Navne i Forening.

Nu fik han altså som Sejrens Løn Pigen til Ægte, og da hun havde født ham en Søn Omund, fik han af sin Svigerfader Lov til at drage hjem og se til sin Fader. Da han havde fået at vide, at hans Land på Underkongen Thores Vegne blev angrebet af BlotToste og Ljotar, som også havde et Tilnåvn, ilede han did for at kæmpe med dem, kun fulgt af en Svend, der var forklædt som Kvinde. Da han ikke var langt fra Thores Borg, gjemte han sit Sværd i en hul Stok og lod sin Ledsager gjøre ligeså, og da han kom til Kongeborgen, skjulte han sit sande Åsyn under en falsk Skikkelse og gav sig Udseende af at være en affældig Olding. Han havde været Stodderkonge hos Sivard, sagde han, men Kongens Søn Ole havde ved sit stadige Had drevet ham i Landflygtighed. Så begyndte adskillige af Hirdmændene strax spotvis at hilse ham med Kongenavn, knæle for ham og række ham Hånden. Derpå bød han dem gjøre Alvor af, hvad de havde gjort for Spøg, drog Sværdet, han havde skjult i Stokken, og gik løs på Kongen. En Del hjalp Ole, idet de tog Spøgen for Alvor og ikke vilde bryde det Løfte, de spotvis havde givet, men adskillige brød sig ikke om det tåbelige Løfte og stillede sig på Thores Side, så der opstod en indbyrdes og tvivlsom Kamp. Omsider blev Thore overvældet og dræbt ikke mindre af sine egne Folks end af sin Gjæsts Våben, og Ljotar, der var bleven dødelig såret og skjønnede, at Sejrherreren, Ole, var lige så skarpsindig som tapper til at øve Bedrifter, gav ham Tilnavnet den Flinke og spåede ham, at samme Slags Svig, som han havde anvendt over for Thore, også vilde blive hans Bane, thi der var ingen Tvivl om, at Forræderi blandt hans egen Husstand vilde fælde ham. Og med de Ord på Læberne opgav han pludselig Ånden. Vi ser altså, at den døendes sidste Ord med Spådomskløgt varslede Sejrherreren Død, som den med Tiden skulde times ham.

Efter disse Bedrifter begav Ole sig ikke til sin Fader, førend han havde skaffet ham Fred i hans Hus. Hans Fader gav ham Anførselen til Søs, og han fældede i Søslag halvfjerdsindstve Søkonger, af hvilke Birvil og Hvirvil, Torvil, Nef og Onef, Redvard, Rand og Erand var de ypperste. Ved den Hæder og Ære, han således vandt, opflammede han mange Kæmper, hvis hele Digten og Tragten gik ud på at øve tapre Bedrifter, til at slutte Forbund med ham. Han dannede sig endog en Livvagt af ubændige Ungersvende, som brændte af Begjærlighed efter at vinde Hæder. I den optog han også Stærkodder og behandlede ham med den største Ære og viste ham større Venskab, end han selv havde Gavn af. Udrustet med sådanne Kræfter revsede han ved sin store Navnkundighed Nabokongernes Frækhed således, at han berøvede dem al Styrke til at føre Krig med hinanden og også betog dem al Lyst og Dristighed dertil.

Derefter drog han til Harald og fik også af ham Anførselen til Søs, og til sidst blev han sendt i Krigstjeneste hos Ring. På den Tid var der en Mand ved Navn Brun, som ene var indviet i og deltog i alle Haralds Råd og Anslag. Hver Gang Harald og Ring havde Brug for et hemmeligt Bud, plejede de at betro Hvervet til ham. Grunden til denne Fortrolighed var, at Harald og Brun var bleven opdragne sammen og havde leget

sammen som Børn. Da han på en af sine stadige møjsommelige Rejser druknede i en Flod, påtog Odin sig hans Navn og Udseende og bragte ved at røgte de Sendelser, der blev ham overdragne, på forræderisk Måde den stærke Enighed, der var imellem Kongerne, til at vakle, og så stor var hans Falskhed i Henseende til at så Splid, at han på begge Sider avlede et så bittert Had imellem dem, der var knyttede til hinanden med Venskabs og Frændskabs Bånd, at det kun syntes at kunne stilles ved Krig. I Førstningen voxede Uenigheden imellem dem i Stilhed, indtil den hemmelige Avind brød åbenlyst frem, da det, de pønsede på hver for sig, kom for Dagen. Efter at Fjendskabet var erklæret, gik der syv År med at træffe Forberedelser til Krigen. Nogle siger, at Harald ikke handlede, som han gjorde, dreven af Had eller af Skinsyge i Henseende til Kongemagten, men med Flid og af egen Drift hemmelig søgte en Anledning til at komme af med Livet, thi da han formedelst sin Alderdom og sin Strængthed var bleven Landsens Folk til Byrde, foretrak han at falde for Sværd fremfor at pines af Sygdom, vilde hellere opgive Ånden på Valpladsen end i Sengen og attræde en Død, der svarede til hans forbigangne Livs Bedrifter. For derfor at gjøre sin Død så meget berømmeligere og fare heden med et så meget større Følge stod hans Hu til at få mange til at gå i Døden sammen med ham, og han beredte sig derfor af egen Drift til Krig, for at der kunde være Stof til Mandsslæt. Af disse Grunde var han opsat på både selv at komme af med Livet og at skille andre af dermed, og for at Mandefaldet kunde blive lige stort på begge Sider, magede han det så, at begge Parter var omtrent lige mandstærke, idet han dog lod Ring have en noget større Styrke, fordi han helst så, at han gik ud af Kampen med Livet og som Sejrherre.

Ottende Bog

Harald Hildetand

Svenskekrigen er først bleven beskrevet i danske Vers af Stærkodder, som selv var en af Hovedmændene i den, og dens Historie er mere bevaret i mundtlig Overlevering end i Skrifter. Idet jeg nu har sat mig for at gjengive den Fremstilling, som han efter Fædrenes Skik gav i Modersmålet, på Latin, vil jeg først og fremmest opregne de ypperste Stormænd på begge Sider, thi den store Hob, som det ikke engang er muligt at give nøjagtigt Tal på, har jeg ingen Lyst til at opregne. Og først vil jeg da nævne dem, der stod på Haralds Side, og derefter dem, der tjente Ring.

Af de Høvdinge, der var stødt til Harald, var vitterlig de navnkundigste Svend og Sambar, Ambar og Elle, Rate Fynbo, Salgard og Ro, som førte Tilnavn efter sit lange Skjæg. Til dem kommer Skalk Skåning og Alf Aggessøn, Ølve Brede og Gnepja Gamle samt Gard, som grundlagde Byen Stang. Endvidere Haralds Frænder Blend, der havde hjemme i det yderste Thule, og Brand med Tilnavnet Billing. Til dem sluttede sig Thorny og Thorving, Tejt og Hjalte. Disse Mænd var sejlede til Lejre rustede til Kamp med Legemet, men de udmærkede sig også ved ypperlige Åndens Gaver, og til deres anselige Ydre svarede den Iver, hvormed de øvede sig i åndelige Idrætter; de afskjød nemlig Pile ikke blot med Buer, men også med Blider, kæmpede for det meste Mand for Mand med Fjenden og var også overmåde forfarne i at digte på Modersmålet. Så ivrig havde de lagt Vind på ligelig at øve Sjæl og Legeme. Men fra Lejre kom Hjort og Borg, Bele og Beigad, og til dem sluttede sig Barre og Toke. Fra Slesvig var Hake Huggenkind og Tymme Sejlmager komne under Anførsel af Hed og Visna, som Naturen havde givet Mands Mod i Kvindekroppe. Vebjerg var opfyldt af det samme Mod, og hende fulgte Bo Bramessøn og Brat Jyde, begjærlige efter Krig. I samme Flok var Orm den Bretske, Ubbe Friser, Are den Enøjede, Alf og Got. Efter dem nævnes Dal den Tykke og Duk Slaver. Visna, der var en såre hårdsinde Kvinde og overmåde forfaren i, hvad der hørte til Krigsvæsenet, var omgiven af en Flok Slaver, af hvilke Barre og Gnizle var de ypperste, men de andre i den Flok dækkede Legemet med små Skjolde og havde meget lange Sværd og himmelblå Skjolde, som de i Slaget enten kastede om på Ryggen eller gav til Trosknægtene, hvorpå de uden at dække Brystet og med Legemet udsat for alskens Fare med dragne Sværd stormede ind i Kampen. Som de ypperste blandt dem udmærkede sig Tolkar og Yme. Efter dem nævnes med Berømmelse Toke fra Jom samt Otrit, som førte Tilnavnet hin Unge. Hed, der var omgiven af de raskeste Mænd, førte en væbnet Skare i Striden; de ypperste blandt dem var Grimar og Grensle. Efter dem nævnes Ger Liflænder, Hame og Hunger, Humble og Bjarre som de tapreste blandt Kongerne. Disse Mænd holdt tit Tvekamp og havde Held med sig og vandt vidt og bredt herlige Sejre. Således æredes de Jomfruer, jeg har nævnet, ikke blot for deres Høviskhed, men også for Dygtighed til Kamp, og nu førte de deres Landkrigere i Slag. Således strømmede den danske Hær sammen Skare efter Skare. Der var syv Konger lige i Mod, men ikke på samme Side, idet nogle af dem havde sluttet sig til Harald, andre til Ring. På Haralds Side stod endvidere Høme og Hosathul, Him og Hasting og Hedin den Smækre, samt Dag med Tilnavnet Grenske og Harald Olafssøn. Fra Hadeland kom Hår og Herlev samt Hødbrod med Tilnavnet den Ubændige og tog Tjeneste i den danske Hær. Fra Imisland kom Humnehy og Harald; til dem sluttede sig Hake og Bemundssønnerne Sigmund og Serk, som alle kom Nord fra. Alle disse Mænd tjente Kongen, som viste dem gavmildt Venskab, thi han holdt dem højt i Ære og skjænkede dem guldprydede Sværd og kosteligt Krigsbytte. Der kom også gamle Gandalfs Sønner, som Harald viste stort Venskab, fordi de havde tjent ham fra gammel Tid af. Havet var opfyldt af den danske Flåde, der syntes at danne ligesom en Bro

imellem Sjælland og Skåne; de, der vilde færdes imellem disse to Landsdele, havde en nem Vej til Fods over denne tætte Skibshob. Men Harald vilde ikke ruste sig til Krig, uden at Svenskerne vidste Besked derom, derfor skikkede han Sendemænd til Ring, der åbenlyst skulde erklære ham Fjendskab og gjøre almindelig kundbart, at Freden imellem dem var brudt. Dem bød han også i Forvejen forkynde Stedet, hvor Slaget skulde stå. Nu har jeg opregnet dem, der stod på Haralds Side.

På Rings Side opregnes Ulf, Agge, Vindar, Egil den Enøjede, Gøt, Hildir, Gute Alfssøn, Styr den Stærke og Sten fra Venern. Hertil kommer Gert den Raske og Grom Vermlænding. Så de, der havde hjemme ved den nordre Del af Elben, Saxe Splitter, Sal Gøtlænder, Thord Nikkende, Thrond med Næsen, Grunde, Odde, Grind, Tove, Koll, Bjarke, Høgne den Snilde, Rokar den Sorte. Disse Mænd anså det for under deres Værdighed at slå sig sammen med Hoben og sondrede sig ud fra den øvrige Hær i en Flok. Derhos nævnes Rane Hildessøn og Liud Gode, Svend den Skallede, Rethyr Falk og Rolf Kvindekjær. Til dem sluttede sig Ring Adilssøn og Harald fra Thoten, Valstén fra Vigen, Thorolf Digre, Thengil den Høje, Hun og Sølv, Birvil den Blege Borgar og Skumbar. Fra Thelemarken kom de tapreste, de, som havde mest Mod og mindst Overmod, Thorlev den Stædige, Thorkel Gotlænder, Grette den Onde, der holdt af at gjøre Indfald. Efter dem kom Had den Hårde og Roald Tå. Fra Norge nævnes Thrond Trønder, Toke fra Møre, Ravn Hvide, Hafrbjarne, Blig Braknæse, Bjørn fra Sogn, Find fra Fjordefylke, Besse fra Fjalar, Sivard Ornehoved, Erik Sagamand, Holmstén Hvide, Rut Tvivler, Erling Snog. Fra Jæderen kom Odd Engelskmand, Alf Vidførle, Ejnar Tykvom og Ivar den Drøje. Fra Island kom Mår den Røde, der var født og opfostret i det Landskab, som kaldes Midfjord, Grombar Gamle, Gram Bryndalk og Grim fra Skjære i Skagafjord. Dernæst Berg Spåmand med sine Følgesvende Brage og Ravnkel. Men blandt Svenskerne var de tapreste: Arvake, Keklukarl, Krok Bonde, Gudfast og Gunne fra Gislemark. De var Frænder af Guden Frø og Gudernes trofasteste Vidner. Også Yngve og Ole, Alver og Folke, Alriks Sønner, gik i Krigstjeneste hos Ring; de var raske på Hånden, rådsnare og meget nære Venner af Ring. De holdt også for, at Guden Frø var deres Slægts Stamfader. Blandt dem var også Sigmund fra Sigtun, en vældig Stridsmand på Tinge, dreven i at få Overenskomster om Kjøb og Salg bragt i Stand. Derhos Froste Tumling. Sammen med ham var Alf den Høje fra Upsal; han var flink til at kaste med Spyd og plejede at gå forrest i Slaget. Ole var omgivet af syv Konger, der var såre raske på Hånden og rådsnare, nemlig Holte og Hendil, Holmar, Lejf og Home og derhos Ragnald Ruthener, Radbards Sønnesøn, samt Sivald, der pløjede Havet med elleve Snekker, Læse, Pannoniernes Overvinder, hejsede gyldent Sejl på sin guldbeslagne Snekke, og Erik Helsing sejlede på et Skib, hvis Stævne var bugtede som en Drage. Tryggve og Torvil kom sejlene for sig selv med tolv Skibe hver. Forøvrigt var der i hele Rings Flåde to Tusind fem Hundrede Skibe, og den gotlandske Flåde ventede på den svenske i den Havn, som hedder Garnum.

Ring anførte Landhæren, Ole havde han sat til at stå for Styret på Flåden. Gotlænderne havde fået Tid og Sted berammet, hvornår de skulde møde Svenskerne imellem Vig og Verund. Da så' man vidt og bredt Snekker pløje Havet, og de fra Masterne udspændte Sejl hindrede Udsigten. Den svenske Flåde havde en heldig Sejlads og kom først til Kamppladsen, Danskerne havde ugunstigt Vejr at kæmpe med. Ring lod det Mandskab, der var om Bord på Flåden, gå i Land og lod det flokkevis opstille i Slagorden tillige med det, han selv havde ført over Land. Da Hæren begyndte at udfolde sig i videre Udstrækning over Sletterne, viste det sig, at den ene Fløj nåede helt til Verund. Kongen red selv omkring iblandt Mængden, der ikke havde Rede på Sted og Orden, og stillede alle de flinkeste og bedst rustede forrest under Anførsel af

Ole, Regnald og Vivil; Resten af Hæren opstillede han på begge Fløjene ligesom i en Bue. Den højre bød han Yngve og Tryggve og Alrikssønnerne at tage sig af, over den venstre satte han Læse. Store Flokke af Ester og Kurer dækkede Hærens Flanker. Bagest stod Slyngekasterne.

Imidlertid var den danske Flåde efter i syv samfulde Dage at have sejlet for Medbør nået til den Stad Kalmar, og vel måtte man undre sig, når man så at sige vidt og bredt så' Havet sætte Sejl til for Vinden og Himlen skjules af de fra Ræerne bugnende Sejl; Flåden var nemlig bleven forøget med Slaver og Liflændere og syv Tusind Sachsere. Men til at føre og vejlede dem, der drog over Land, udvalgte Skåninger, thi de var vejkjendte. Da den danske Hær nåede frem til Svenskerne, som stod rede til at tage imod den, bød Ring sine Krigsfolk tålmodig vente, til Harald havde opstillet sin Slagorden, og ikke blæse til Angreb, førend de så', at Kongen havde besteget sin Vogn ved Siden af Bannerne. Han håbede, sagde han, at en Hær, der satte sin Lid til en blind Mands Anførsel, let vilde blive slagen. Harald, som på Gravens Rand var bleven greben af Begjærlighed efter en andens Rige, var ikke mindre vidløs end blind; skjønt han, når han betænkte, hvor gammel han var, næsten burde lade sig nøje med en Grav, kunde han ikke få Magt nok. Fjenden havde letsindigt og frækt begyndt Krigen, Svenskerne var derfor nødte til at kæmpe for deres Frihed, deres Fædreland og deres Børn. Desuden var overmåde få af Fjenderne Danske, de fleste i deres Hær var Sachsere og andre blødagtige Folkefærd. Svenskerne og Nordmændene burde derfor betænke, i hvor høj Grad Nordboerne altid havde været Tyskere og Slaver overlegne. En Hær, som snarere syntes at bestå af sammenløbet Udskud end af en fast og pålidelig Krigsstyrke, var kun Foragt værd. Ved denne Tale opflammede han ikke lidet sine Krigeres Mod. Brun, som Harald havde befalet at opstille Hæren i Stedet for ham, ordnede den nu i Kilefylking, stillede Hed på højre Fløj, satte Hake over den venstre og lod Visna bære Banneret. Harald, der sad på sin Vogn, beklagede sig nu så lydelig, han kunde, over, at Ring lønnede de Velgjerninger, han havde vist ham, med Utaknemlighed. Han, der havde fået sit Rige som Gave af ham, påførte ham nu Krig. Ring havde hverken Medlidenhed med en gammel Mand eller skånede sin Morbroder, men satte alt Hensyn til Frændskab og nydte Velgjerninger til Side for sine egne Lidenskaber. Han bød derfor Danskerne mindes, at de altid havde vundet Berømmelse ved at sejre over fremmede, at de mere havde været vante til at herske over deres Naboer end til at adlyde dem, og opfordrede dem til ikke at finde sig i, at en så stor og strålende Hæder blev tilintetgjort ved et overvundet Folks Frækhed, eller tilstede, at det Rige, han havde vundet, da han stod i sin Ungdoms Vår, blev ham fratagen nu i hans affældige Alderdom.

Så gjaldede Lurerne, og Kampen begyndte af yderste Kraft på begge Sider. Man kunde fristes til at tro, at Himlen var falden ned på Jorden, at Skove og Sletter sank i Afgrunden, at alt blandedes imellem hinanden, at det gamle Kaos var vendt tilbage, at guddommelige og menneskelige Ting hvirvledes imellem hinanden af et rasende Uvejr, og at alt på én Gang styrtedes i Undergang. Da de begyndte at kaste med Spyd, fyldte Våbnenes ulidelige Klirren Luften med et utroligt Gny, Dampen fra Sårene lagde sig pludselig som en Tåge over Himlen, og Dagens Lys formørkedes af den tætte Spydhaugl. Og Slyngekasterne udrettede heller ikke lidt i Slaget. Men da de med Hænderne eller med Blider havde bortskudt alle deres Kastevåben, sloges de i Nærkamp med Sværd og jærneslagne Køller, og da nåede Blodsudgydelsen sit Højdepunkt; Sveden begyndte at drive af de trætte Legemer, og Sværdenes Gny hørtes langt bort. Stærkodder, som er den første, der har beskrevet dette Slag på Modersmålet, kæmpede forrest i Fylkingen, og han fortæller, at han fældede Haralds

Hirdmænd Hun og Elle, Hort og Burgha og hug den højre Hånd af Visna. Han siger også, at en Mand ved Navn Ro tillige med to andre, Gnepja og Gardar, blev sårede af ham og faldt i Slaget, og foruden dem Skalks Fader, som han ikke nævner ved Navn. Han fortæller endvidere, at han slog Hake, den tapreste af Danskerne, til Jorden, men at han til Gjengjæld blev så hårdt såret af ham, at han gik af Slaget med Lungen hængende ud af Brystet, at han fik Halsen halvt skåret over og mistede en Finger på den ene Hånd, og at et gabende Sår længe holdt sig åbent, som om det aldrig vilde sætte Ar eller kunde læges. Han vidner også, at Pigen Vebjörg kæmpede mod Fjenden og fældede Kæmpen Sote, og medens hun truede flere andre Kæmper med Døden, gjennemborede Thorkel fra Thelemarken hende med en Pil. Gotlænderne var nemlig så stærke til at spænde Buen, at deres Pile endogså gik igjennem Skjoldene, og intet var værre til at anrette Mandsslæt, Pilespidserne trængte igjennem Brynjer og Hjælme, som om det var den bare Krop, de ramte. Imidlertid havde Ubbe Friser, den raskeste af Haralds Krigsfolk og udmærket frem for andre i Henseende til Legemsvæxt, fældet fem og tyve udsøgte Kæmper, foruden at han havde såret elleve. Alle disse var af svensk eller gøtisk Herkomst. Derpå angreb han den forreste Fylking, trængte ind iblandt Fjenderne, hvor de stod tættest, og jog med Sværd og Lanse de skrækslagne Svenskere fra hinanden, så de flygtede til alle Sider, og det hele var nær ved at blive til almindelig Flugt, da Hagder, Rold og Grette angreb Kæmpen og kappedes med ham i Tapperhed, idet de satte sig for at forebygge det almindelige Nederlag ved at udsætte sig selv for Fare. Men angribe ham på nært Hold turde de dog ikke, de holdt sig i Afstand og skjød med Pile efter ham, og således blev Ubbe på langt Hold gjennemboret af en Mængde Pile, idet ingen dristede sig til at indlade sig i Håndmænge med ham. Der sad hundrede og fire og fyrretyve Pile i Kæmpens Bryst, inden Kræfterne svigtede ham og han bed i Græsset. Da først anrettede Thrønderne og Folkene fra Dalarne et vældigt Nederlag blandt Danskerne; Striden blussede nemlig op igjen som Følge af den store Kraft, Bueskytterne udfoldede, og intet voldte vore Landsmænd større Fortrød.

Men da Harald, som var blind af Ælde, hørte sine Folks klagende Mumlen, forstod han, at Lykken havde tilsmilet hans Fjender. Han kørte i en med Leer besat Stridsvogn, på hvilken Brun forræderisk gjorde Tjeneste som Kusk, og nu bød han da denne skaffe sig at vide, hvorledes Ring havde opstillet sin Fylking. Brun trak lidt på Smilebåndet og sagde, at han havde opstillet sin Hær til Kamp i Kilefylking. Da Kongen hørte det, blev hans Sind uroligt, og såre forundret spurgte han, af hvem Ring kunde have lært at ordne sin Hær på den Måde, så meget mere som det var Odin, der havde opfundet den Opstilling og lærte den fra sig, og ingen andre end han havde fået Undervisning af ham i denne ny Måde at ordne Fylkingen på. Da Brun ingen Ting svarede hertil, gik det op for Kongen, at han var Odin selv, og at Guden, som fordem havde været ham så huld, nu havde påtaget sig en anden Skikkelse for enten at komme ham til Undsætning eller unddrage ham sin Hjælp. Han begyndte da strax ivrig at bønfalde ham om at lade den afgjørende Sejr tilfalde Danskerne, som han før havde været huld, og at øve sin Velgjerning imod dem fuldt ud, så Enden kom til at svare til Begyndelsen, og til Gjengjæld lovede han at vie alle de faldnes Sjæle til ham. Men Brun lod sig ingen Måde bevæge af hans indtrængende Bønner, han stødte pludselig Kongen ud af Vognen, så han styrtede til Jorden, rev i Faldet hans Kølle fra ham, svang den mod hans Hoved og dræbte ham med hans eget Våben. Omkring Kongens Vogn lå der utallige Lig af slagne Kæmper, den uhyggelige Dyngge gik helt op over Hjulene, ja, Lighoben nåede helt op til Vognstangen. Af Rings Hær var der nemlig faldet henved tolv Tusind Ædlinger og af Haralds henved tredive Tusind for ikke at tale om de mange af Almuen, der havde måttet lade Livet.

Da Ring spurgte, at Harald var død, gav han Tegn til, at hans Fylking skulde opløses, og bød sine Mænd holde inde med Kampen. Derpå sluttede han Fred og Stilstand med Fjenderne efter at have mindet dem om, at nu, da de havde mistet deres Høvding, var det ørkesløst at kæmpe længer, og så bød han Svenskerne søge rundt omkring i de hulter til bulter liggende Dynger af Lig efter Haralds, for at det kongelige Lig ikke skulde gå glip af de Gravofre, der tilkom det, og Folk begyndte da ivrig at lede imellem Ligene. Der gik en halv Dag med at søge efter det, og da det omsider blev fundet tillige med Køllen, lod Ring for at forsone Haralds Ånd, Hesten, han red på, spænde for Kongens Stridsvogn, prydede den med et gyldent Sadeldækket og indviede den til ham. Derpå aflagde han højtidelige Løfter og tilføjede en Bøn om, at Harald på den Ganger måtte ride til Underverdenen forud for dem, der havde fulgt ham i Døden, og hos dens Fyrste opnå rolige Boliger for sine Stalbrødre og sine Fjender. Så lod han rejse et Bål og bød Danskerne sætte deres Konges guldprydede Skib op derpå. Og da Ilden fortærede Liget på Bålet, gik han omkring blandt de sørgende Stormænd og opfordrede dem indtrængende til gavmildt at nære den ved med rund Hånd at kaste Våben og Guld og alt, hvad de ellers havde af Klenodier, ind i den for at hædre en så stor og af alle så fortjent Konge. Han bød også, at det brændte Ligs Aske skulde lægges i en Urne og føres til Lejre og der bisættes på kongelig Vis med hans Hest og Våben. Ved således fuldt ud at give sin Morbroder den Ære efter Døden, der tilkom ham, vandt han Danskernes Hjærter og vendte deres Had til Kjærlighed. De bad nu, om Hed måtte blive sat over det, der var tilbage af Riget, men for at Fjendernes svigtende Kræfter ikke strax skulde voxe til igjen, skilte han Skåne fra Danmark og satte Ole til at råde for det, og lod blot Hed stå for Styret på Sjælland og i de øvrige Dele af Riget. Således lagde den omskiftelige Lykke Daneriget under Svenskernes Vælde. Og her ender Fortællingen om Bråvallaslaget.

Ole

Sjællænderne, som havde haft Harald til Konge, og hvis Sind Erindringen om deres fordums Lykke stadig foresvævede, fandt imidlertid, at det var en Forsmædelse at lade sig foreskrive Love af en Kvinde; de henvendte sig derfor til Ole og bad ham om ikke at tåle, at de, der havde været vante til at tjene den navnkundigste Konge, nu skulde være en Kvinde underdanige; de lovede derhos, at de vilde falde fra hende og underkaste sig ham, om han vilde gribe til Våben for at fri dem fra deres forsmædelige Kår. Ole var ikke sen til at opfylde deres Bøn, fristet såvel af Mindet om hans Forfædres Berømmelse som af Krigernes Hyldest. Han stævnede derfor Hed til sig og nødte hende mere ved Trusler end ved Våbenmagt til at afstå alle de Landsdele, hun rådede over, med Undtagelse af Jylland, og Jylland gjorde han endda skatskyldigt for ikke at give en Kvinde fri Rådighed over et Rige. Han avlede nu også en Søn, som han gav Navnet Omund. Men så forfaldt han til Grumhed og blev så uretfærdig en Konge, at alle de, som tidligere havde fundet det forsmædeligt at lade sig beherske af en Dronning, nu fortrød, at de havde skammet sig over at stå under hende, og tolv Høvdinge begyndte at lægge Råd op imod hans Liv, hvad enten det nu var deres Fædrelands Ulykke, der drev dem dertil, eller de af anden Grund var fjendtlig sindede imod Ole. Blandt dem var Hlenne, Atyl, Thott og Vithne, af hvilke den sidst nævnte var af dansk Afstamning, skjønt han var Høvedsmand over Slaverne. Da de ikke stolede på, at deres egne Kræfter eller Kløgt vilde forslå til den Dåd, fik de for Penge Stærkodder til at være med. Han lod sig overtale til at øve Dåden med sit Sværd og besluttede for at røgte det blodige Hverv, han havde påtaget sig, at angribe Kongen, medens han var i Bad. Han gik ind til ham, medens han var ved at tvætte sig, men blev strax slået af hans hvasse Blik og hans Øjnes stadige Bevægelighed og flimrende Glans, hans Lemmer lammedes af hemmelig Angst, han standsede, trådte et Skridt tilbage og lod Hånden synke og opgav sit Forsæt. Således kunde han, der havde trådt så mange Høvdinges og Kæmpers Våben under Fødder, ikke udholde en enkelt våbenløs Mands skarpe Blik. Men Ole, som godt vidste, hvilken Magt hans Åsyn havde, tilhylede det og bød ham trine nærmere og melde, hvad han havde at melde, thi han var på Grund af gammelt Stalbroderskab og lange Tidens fortrolig Omgang den sidste, han vilde have mistænkt for Forræderi. Men Stærkodder sprang med draget Sværd ind på Kongen, gjennemborede ham og hug ham i Halsen, da han prøvede på at rejse sig. Hundrede og tyve Pund Guld fik Stærkodder i Løn, men senere sørgede han, naget af Anger og Skam, så bitterlig over den Udåd, han havde begået, at han ikke kunde holde sine Tårer tilbage, blot den kom på Tale, i den Grad skammede han sig, da han var kommen til sig selv igjen, over sin grumme Brøde. Han dræbte også til Straf for den Misgjerning, han havde begået, nogle af dem, der havde tilskyndet ham til den, og hævnede således den Dåd, han selv havde lånt Hånd til.

Omund

Danskerne gjorde nu Oles Søn Omund til Konge, idet de mente, at de burde tage mere Hensyn til hans Faders ædle Byrd end til, hvad han havde gjort sig fortjent til af dem. Efter at han var bleven voksen, stod han i ingen Måde tilbage for sin Fader i Henseende til Bedrifter, han lagde nemlig Vind på at nå eller overgå dem, Ole havde øvet. I de Dage herskede en Mand ved Navn Ring over en Del af Nordmændene, og det store Ry, der gik af hans Datter Æse, fik Omund, som just så' sig om efter en Kone, til at kaste sine Øjne på hende. Men en særegen Ejendommelighed hos Ring gjorde Skår i hans Håb om et heldigt Udfald af sin Bejlen, han attråede nemlig kun til Svigersøn en Mand af prøvet Tapperhed, thi han satte lige så stor Ære i Våbendåd, som andre sætter i Velstand. For at vinde Navnkundighed på den Vis og få Ry for Tapperhed søgte Omund derfor at opnå sit Ønske ved Hjælp af sine Stridskræfter og sejlede til Norge med en Flåde i den Hensigt at angribe Rings Rige under Påskud af, at han havde Arveret dertil. Odd, Underkongen på Jæderen, tog venlig imod ham og erklærede, at Ring visselig havde bemægtiget sig Omunds Fædrearv og klagede over, at han jævnlig øvede Overlast imod ham selv. Ring var imidlertid på Vikingetog i Irland, så det var et Land uden Høvding, Omund angreb, og han skånede derfor, hvad der hørte Menigmand til, gav Rings særlige Gods til Pris for Plyndring og dræbte hans Frænder. Odd havde også sluttet sig til Omund. Men hvor mange og mangfoldige Bedrifter denne end øvede, kunde han aldrig få sig til at tilføje Folk, der var ham underlegne i Antal, Overlast, thi han huskede stadig på, at han, som havde den tapreste Fader, burde sejre i sine Krige ved Tapperhed og ikke ved Antallet af Krigsfolk. Imidlertid kom Ring hjem fra sit Vikingetog, og da Omund spurgte det, begyndte han at bygge et meget stort Skib, hvorfra han ligesom fra en Fæstning kunde angribe Fjenden ovenfra med Kastespyd. Han gjorde Athyls Sønner Homod og Thole til Stavnboer på det og gjorde den ene af dem til Styrmand og satte den anden til at væрге Stævnen. Det skortede hverken Ring på Kløgt eller Dygtighed til at tage det op med dem, han lod nemlig kun en ringe Del af sine Folk stille til Skue og magede det så, at Fjenden skulde angribes i Ryggen. Da Omund af Odd havde fået Kundskab om dette snedige Anslag, sendte han Folk ud, der skulde gjøre det af med dem, der var lagt i Baghold, og bød Athyl Skåning angribe Ring. Han var mindre heldig i at adlyde dette Bud end rask til at give sig i Lag dermed, han tabte Slaget og led et sådant Nederlag, at han måtte fly til Skåne. Efter at Omund med Odds Bistand igjen havde fået samlet Stridskræfter, lod han sin Flåde udfolde sig for at holde Søslag. Samtidig gik Athyl, som i Drømmesyner havde fået sikker Kundskab om Krigen i Norge, hurtigst muligt under Sejl for at gjøre godt igjen, hvad han havde forbrudt ved sin Flugt, og stødte til Omunds Glæde til ham, lidt før Slaget skulde begynde. Stolende på hans Hjælp gav Omund sig i Lag med det og havde lige så meget Held med sig, som han gik tillidsfuld til det, thi i den Dyst, han selv tog, vandt han den Sejr, som hans Mænd var gået glip af. Dødelig såret så' Ring på ham med sine bristende Øjne, og efter at have vinket ham hen til sig med Hånden, så godt han kunde, thi Stemmen svigtede ham, bad han ham indstændig om at blive hans Svigersøn og forsikrede, at han med Glæde gik i Døden, når han efterlod sin Datter sådan en Husbond. Han døde, inden han kunde få Svar, og Omund udgjød Tårer over hans Død. Han gav Homod, hvis trofaste Bistand han havde nydt godt af i Krigen, den ene af Rings Døtre til Ægte og ægtede selv den anden.

I de samme Dage havde Jomfru Rusla, som i Henseende til ypperlige Krigsbedrifter viste større Mod, end Kvinder plejer at lægge for Dagen, i Norge ført hyppige Kampe med Sin Broder Thron, om hvem der skulde have Overherredømmet. Da hun ikke

kunde finde sig i, at Omund herskede over Nordmændene, erklærede hun alle, der lød under Danmark, Krig. Da Omund fik Bud herom, sendte han sine dygtigste Mænd ud for at undertrykke dette Oprør, men Rusla overvandt dem og blev så hovmodig af sin Sejr, at hendes Sind opfyldtes af overdrevne Forhåbninger, og hun satte sin Hu til at bemægtige sig Overherredømmet i selve Danmark. Hun angreb først Halland, hvor hun blev modtagen af Homod og Thole, som Kongen havde sendt did, og overvunden måtte hun ty til sin Flåde. Kun tredive af hendes Skibe lykkedes det at slippe bort, de øvrige blev tagne af Fjenden. Da hun var undsluppen Danskerne, blev hun angrebet af sin Broder Thron, som blev overvunden af hende og mistede hele sin Hær og måtte flygte over Dovrefjæld uden en eneste Følgesvend, og således omskiftede hun, som kort i Forvejen havde måttet vige for Danskerne, nu Flugt med Sejr ved at overvinde sin Broder. Da Omund spurgte det, sejlede han igjen til Norge med en stor Flåde, og det første, han gjorde, var at lade Homod og Thole, som han sendte til Thelemarken ad en hemmelig Gjenvej, ophidse Folkene der til at rejse sig imod hendes Herredømme, og Følgen blev, at Rusla blev fordreven fra Riget af Almuen og tyede ud på Øerne i Håb om at kunne bjærge sig der, og da Danskerne kom, vendte hun Ryg og flyede uden Sværds slag. Kongen forfulgte ivrig den flygtende, opbragte hendes Flåde på Havet og tilintetgjorde den fuldstændig og vandt en afgjørende Sejr over Fjenderne uden Blodsudgydelse og gjorde herligt Bytte. Rusla, der var sluppen bort med nogle ganske få Skibe, pløjede Bølgerne af alle Kræfter, og medens hun søgte at undslippe Danskerne, stødte hun på sin Broder og blev dræbt af ham. Således plejer uforudsete Farer at volde størst Fortræd, og de Ulykker, man mindst frygter, gjør Tilfældet ofte værre end dem, der truer. Kongen gav Thron et Høvdingdømme til Løn, fordi han havde fældet sin Søster, Resten af Landet gjorde han skatskyldig, og derpå vendte han hjem til Danmark.

På den Tid var Thore og Bjørn, Ruslas ypperste Kæmper, på Vikingetog ved Irland. De havde i sin Tid svoret at hævnne deres Herskerinde, og da de nu spurgte hendes Død, skyndte de sig til Omund og æskede ham til Holmgang, hvilket det fordem ansås for en Skam for en Konge at afslå, thi i gamle Dage regnedes en Fyrstes Navnkundighed mere efter Våbendåd end efter Rigdom. Homod og Thole trådte nu frem og bød sig til at kæmpe med dem, der udæskede Kongen. Omund priste dem højlig derfor, men vægrede sig i Førstningen for Skams Skyld ved at tage imod deres Hjælp, men til sidst gav han efter for sine Mænds mange Bønner og fandt sig i, at andre forsøgte Lykken i hans Sted. I den Kamp, hedder det sig, bed Bjørn i Græsset, og Thore slap fra det hårdt såret. Da han var kommen sig af sine Sår, tog Kongen ham strax i sin Tjeneste og gjorde ham til Jarl over Norge. Derpå krævede han ved Sendemænd den sædvanlige Skat af Slaverne, men de tirrede ham ikke blot ved at dræbe Sendemændene, men også ved at angribe Jylland. Han overvandt da i et Slag syv Konger og stadfæstede ved sin Sejr den vante Ret til Skat.

Stærkodder var nu bleven affældig som Følge af sin høje Ælde, og man holdt for, at han nu havde udtjent som Krigsmand og Kæmpe. For at han nu ikke for sin Alderdoms Skyld skulde miste sin fordums Hæder, mente han, det vilde være ypperligt frivillig at søge Døden og af egen Drift fremskynde den. Han, som så tit havde bestået herlige Kampe, holdt for, at det vilde være skammeligt at dø Strådød, og for at forøge den Navnkundighed, han havde vundet i sit forbigangne Liv, foretrak han at falde for en hvilken som helst fribåren Mands Hånd frem for at vente på en sendrægtigt kommende naturlig Død. Så forsmædeligt ansås det i gamle Dage for at være for dem, der gav sig af med Krigsvæsen, at dø på Sottesengen. Da han nu altså var affældig og hans Øjnes Lys slukket, og han var led ved at leve længer, bar han, for at kjøbe en til at blive

hans Drabsmand, det Guld han havde tjent ved at dræbe Ole, hængende om Halsen, idet han mente, at den bedste Måde, hvorpå han kunde sone det Højforræderi, han havde begået, vilde være at betale den samme Løn, han havde fået for at dræbe Ole, for selv at blive dræbt og at udrede det Guld, han havde fået for en andens Død, som Betaling for sin egen, thi det, tyktes ham, var den smukkeste Brug, han kunde gjøre af den Løn, han havde tjent på så skammelig Vis. Omgjortet med to Sværd vaklede han af Sted støttende sine kraftsløse Skridt med to Stokke, og da en Almuesmand så' ham, tyktes det ham overflødig, at den gamle Mand havde to Sværd, hvorfor han spottende bad ham om at give ham det ene af dem. Stærkodder vakte Håb hos ham om, at han vilde gjøre hvad han bad om, og bød ham komme nærmere, og så drog han det ene Sværd og gjennemborede ham. Det så' en Mand ved Navn Had, der var ved at bede vilde Dyr med sine Hunde - hans Fader var den Hlenne, som Stærkodder i sin Tid dreven af Anger over sit ugudelige Mord på Ole havde dræbt -, og nu opgav han sin Jagt og bød to af sine Følgesvende spore deres Heste af alle Kræfter og ride ind på den gamle Mand for at skræmme ham. De sprængte af Sted, men da de vilde ride tilbage, stoppede Stærkodder dem med sine Stokke, og de måtte bøde med Livet. Had blev såre forskrækket ved at se dette og red nærmere, og han kjendte da den gamle, men denne kjendte ikke ham. Så spurgte Had, om han vilde tuske et Sværd bort for en Vogn, hvortil Stærkodder svarede, at i gamle Dage plejede han at revse Spottefugle, og aldrig havde frække Folk fornærmet ham ustraffet, men hans blinde Øjne kunde ikke skjelne Ynglingens Træk, og derfor kvad han denne Vise, der skulde kundgjøre, hvor harmfuld han var:

*Altid fremad
 Floden flyder,
 sådan lider
 Livets Løb.
 Stund, som svandt,
 for stedse svandt,
 og til sidst
 er Døden sikker.*

*Gammel Mand
 har liden Gammen,
 dumme Øjne,
 døve Øren,
 Ælde lammer
 alle Lemmer,
 sløver Vid
 og slapper Viljen.*

*Grumt har Tidens
 Tand mig gnavet,
 frem i Mørke
 jeg mig famler.
 Tungt og trægt
 jeg Jorden træder,
 støtte må mig
 tvende Stave.*

*Glemt af alle
 er den gamle;
 før hans Ry*

om Lande fløj.
 Ikkun Had
 måske mig husker;
 måtte jeg
 dog ham blot møde!

Grant jeg mindes,
 gjæv han var,
 trofast Ven
 mod sine Venner,
 ej sit Guld
 for dem han gjemte,
 og for Fjender
 ej han flyede.

Så for mig
 det Nornen maged,
 at mit Liv
 i Kamp er ledet;
 altid glad jeg
 svang mit Glavind,
 Gammen var mig
 Slagets Gny.

Stovt jeg stod
 i Stridens Stævne,
 flokkevis jeg
 Fjender fælded;
 Ulv og Ørn
 jeg Ådsler skaffed,
 Hæder vandt jeg
 mig ved Hug.

Skjold og Hjælm
 jeg sønder hugged,
 selv blev ej
 for Sår jeg sparet;
 end den Mand
 jeg mindes grant,
 som mig kraftig
 Issen kløved.

Had svarede og kvad:

Skal jeg så dig
 skue, Skjald,
 dig, som kvad
 om Kamp og Konger?
 Sig mig, hveden
 hid du vandred,
 hvorhen fører
 dig din Vej?
 Sært din Skæbne
 nu er skiftet;

hvor er Kæmpens
 kjendte Kræfter?
 Mat du vakler
 hen ad Vejen,
 støtter dig på
 tvende Stave.

Som på Vandet
 Vind og Vove
 tumler med
 den tunge Skude,
 så har Livet
 leget med dig,
 liden Lyst
 det har dig levnet.

Bedst, mig tykkes,
 nu du bytter
 mod en Vogn
 dit hvasse Våben;
 aldrig Sværd
 du svinger mer,
 giv du mig
 dit gode Glavind.

Bedre vil
 en Vogn dig både
 end de Stave,
 som dig støtter.
 Giv dit Sværd mig
 med det gode,
 vil med Magt
 du ej det miste.

Stærkodder svarede:

Tåbe, tomme
 Ord du taler!
 uden Løn
 bør Hjælp man yde.
 Vandre på min
 Fod jeg vil,
 ej mit Sværd
 til dig jeg sælger.

Skam dig, at du
 håned Skjalden,
 som bør højt
 i Ære holdes!
 Smukt en gammel
 Helt at smæde,
 som har Ros og
 Ry fortjent!
 Give dig

mit gode Glavind!
 Er det Våben
 du vel værdig?
 Kun en bold
 og ædel Kæmpe
 svinge skal
 mit hvasse Sværd.

Ej for fejge
 Folk det passer,
 ej for Folk,
 som Vellyst fryder.
 Mæsk din Bug
 med Mad og Mjød;
 bedre det
 end Kamp dig båder.

Tit på Hjælme
 tungt det faldt,
 da med Oles
 Søn jeg drog.
 Hvem jeg mødte
 på min Vej,
 gol med Gny
 mit Glavind over.

Fly jeg Kurlands-
 flokken lærte,
 da den spændte
 Snarer for os.
 Tungt på Træsko
 Dansken trådte,
 skarpe Pigge
 ej ham skaded.

Hame vog jeg
 - hårdt han hug -,
 Ynk jeg voldte
 Estlandsynglen;
 Svarlig skreg
 Sangalers Skare,
 da jeg fulgte
 Flebaks Søn.

Hårdt det holdt
 at bjærge Ho'det
 fra de Mænd
 i Thelemarken,
 brast da både
 Hjælm og Brynje,
 Hårdt de Smedes
 Hamre hugged.

Over Tysken

Hævn jeg tog,
 da jeg Svertings
 Sønner fælded,
 gjæsted dem
 i Gammenslag,
 hævned glad
 den gode Frode.

Fager Mø
 jeg modig værned,
 Brødre syv
 i Græsset bed.
 Jorden dør
 mit Blod fik drikke,
 aldrig Græs
 der groede siden.

Så med Ker
 til Søs jeg kæmped,
 Vaske vog jeg,
 fælded Visin,
 fælded Lers
 de fire Sønner,
 kued alle
 Bjarmlands Kæmper.

Fangede så
 Irsers Fyrste,
 tog Dublins
 de dyre Skatte.
 Aldrig går det
 vist i Glemme,
 hvad jeg øved
 på Bråvalla.

Længe nok
 du lyttet har,
 dog kun lidt
 fik du at vide.
 Aldrig fik min
 Tale Ende,
 om jeg skulde
 alt fortælle.

Sålunde kvad Stærkodder. Da han endelig af deres Samtale skjønnede, at Had var Hlennes Søn, og således kom på det rene med, at den unge Mand var af fornem Herkomst, bød han ham sin Hals til Hug, idet han opmuntrede ham til ikke at være bange for at tage Hævn over sin Faders Banemand, og derhos lovede han, at når han gjorde det, skulde han få det Guld, han havde fået af Hlenne. Og for end yderligere at ophidse ham imod sig, skal han have kvædet sålunde:

Had, din Fader,
 bør du hævne,
 jeg med Vold

*og Vilje vog ham.
 For hans Bane
 selv jeg byder
 dig mit Liv
 og Løn derhos.*

*Længe var jeg
 led ved Livet,
 men kun Helt
 skal Helten fælde.
 Føj mig nu
 og dræb din Fjende,
 glad i Døden
 går den gamle.*

*Trøsket Træ,
 som ej kan trives,
 vige bør
 for Træ, som voxer.
 Fældes vil jeg,
 før jeg falder,
 sød er Død,
 som selv man søger.*

Med disse Ord tog han Pengene op af Pungen og rakte ham dem. Had, der lige så meget ansporedes af Begjærlighed efter at komme i Besiddelse af Guldets som af Lyst til at hævne sin Fader, lovede, at han vilde gjøre, som han bad, og ikke afslå den Løn, han bød ham. Stærkodder rakte ham ivrig sit Sværd. strakte Halsen frem og opmuntrede ham til at hugge til uden Frygt og til ikke at bruge Sværdet som en Kvinde, og lod ham derhos vide, at når han, efter at have fuldt byrdet Drabet, sprang imellem Hovedet og Kroppen, inden denne faldt, vilde Våben ikke bide på ham; men om han sagde dette for virkelig at belære ham eller for at straffe ham for Drabet, er ikke let at sige, thi det kan godt være, at Legemets Masse vilde have knust ham, når han sprang. Had svang Sværdet af al sin Magt og hug Hovedet af den gamle. Da det afhuggede Hoved faldt til Jorden, skal det, efter hvad der fortælles, have bidt i Græsset, så at Mundens Glubskhed endnu i Dødens Stund bar Vidne om hans Sinds Grumhed. Had, som frygtede for, at der stak Svig under Stærkodders Løfter, vogtede sig imidlertid vel for at springe; havde han været letsindig nok til at gjøre det, vilde han måske være bleven knust af Liget, idet det faldt, og således være kommen til at bøde med sit eget Liv, fordi han havde dræbt den gamle. Dog vilde han ikke lade så vældig en Kæmpe ligge ubegravet og lod derfor hans Lig jorde på den Slette, der hedder Rolyng.

Sivard

Omund døde, efter hvad jeg har erfaret, overmåde rolig under den dybeste Fred og efterlod sig to Sønner og lige så mange Døtre. Den ældste Søn Sivard arvede Riget, medens hans Broder Budle endnu var spæd. På den Tid havde Svenskekongen Gøtar fattet en grænseløs Elskov til den ene af Omunds Døtre på Grund af det Ry, der gik af hendes overordentlige Dejlighed, og han overdrog da en Mand ved Navn Ebbe, Sibbes Søn, det Hverv som hans Sendemand at bejle til Jomfruen. Han røgtede sit Hverv forstandigt og bragte velkomment Bud med tilbage om, at Pigen gav sit Samtykke. og der var nu ikke andet, han ønskede, end at komme til at holde Bryllup, men da Gøtar var bange for at holde det blandt fremmede, bad han om, at hans Brud måtte blive sendt over til ham, idet han atter benyttede sig af Ebbe, den samme Sendemand, som han havde skikket til Danmark første Gang.

Da Ebbe nu kun med et ganske lidet Følge drog igjennem Halland, søgte han Nattely i en Landsby, hvor to Brødre havde deres Huse liggende lige over for hinanden med en Flod imellem. Disse Brødre havde for Skik at myrde dem, de gjæstfrit havde modtaget, idet de snedig forstod at skjule deres røveriske Færd under Venligheds Maske. De havde hængt en aflang Bjælke ligesom en Perse og forsynet med en Jernegg op i den øverste Del af Huset, hvor den var gjort fast med skjulte Kjæder, og ved Nattetid plejede de så at fire den ned ved at give los på Kjæderne og skære Hovederne af dem, der lå neden under den. På den Måde havde de med dette Hængeværk halshugget adskillige. Efter at Ebbe og hans Mænd havde nydt et rigeligt Måltid, redte Tjenerne et Leje til dem ved Arnen, således at de ved Hjælp af den lumske Bjælke kunde hugge Hovederne af dem, som de lå der med dem op imod Ilden. Da de var gået, bød Ebbe, som nærede Mistanke til den Indretning, de havde hængende over Hovederne på sig, sine Stalbrødre at lade, som om de sov, og så skifte Plads, det vilde både dem overmåde vel, sagde han. Der var imidlertid nogle iblandt dem, som ikke hørte med til Ebbes Følge, og som ikke brød sig om det Bud, de andre lød, men blev liggende ganske rolig der, hvor de fra først af havde lagt sig. Da det så var begyndt at blive mørk Nat, blev den svære hængende Indretning firet ned af dem, der var sat til at passe den, og idet den slap ud af Båndene, der holdt den, og med stor Kraft faldt til Jorden, slog den dem, der lå under den, ihjel. Da nu de, hvem det pålåg at udføre denne Misgjerning, kom med Lys for at forvisse sig om, hvorledes det var gået, så de, at Ebbe, for hvis Skyld de især havde gjort det, forsigtig havde forebygget Faren. Han angreb dem strax, og de måtte bøde med Livet for, hvad de havde gjort. I det gjensidige Blodbad mistede Ebbe også sine Ledsagere, men han fandt en Båd og slap på den over den af Isflager opfyldte Flod og bragte Gøtar Bud om det Nederlag, han havde lidt, i Steden for om Udfaldet af sit Ærinde.

Gøtar skønnede, at dette var sket på Sivards Anstiftelse, og beredte sig til at hævne den Uret, der var tilføjet ham, med Våbenmagt. Sivard blev overvunden af ham i Halland og flyede, efter at Fjenderne havde taget hans Søster til Fange, til Jylland. Her vandt han et Slag imod Slavernes Almue, der havde vovet sig til Kamp uden at have nogen Høvidsmand, og den Sejr skaffede ham lige så megen Ære, som hans Flugt havde bragt ham Skam. Men da de, som han havde slået, dengang de ingen Høvidsmand havde, kort efter fik en Anfører, blev han overvunden af dem i et Slag på Fyn. Han kæmpede gjentagne Gange med dem i Jylland, men havde stadig Uheld med sig, og Enden blev, at han efter at have mistet Skåne og Jylland kun havde den midterste Del af Riget tilbage ligesom Dele af en fortæret, hovedløs Krop. Hans Søn Jarmerik faldt tillige med sine små Søstre i Fjendens Hænder, og den ene af Pigerne blev solgt til

Nordmændene, den anden til Tyskerne, thi i gamle Dage plejede Giftermål at være Gjenstand for Salg. Daneriget, som var blevet udvidet med så meget Mod, navnkundigt ved Forfædrenes store Bedrifter og styrket ved så mange Sejre, blev således ved én Mands Fejghed fra den mest strålende Lykke og den mest blomstrende Tilstand drevet så langt ud i Skjændsel, at det nu selv måtte udrede Skat, i Steden for at det før havde opkrævet den. Men Sivard, som så tit var bleven slagen og havde måttet fly på den skammeligste Måde, kunde ikke udholde at holde Statens søndrede Ror i sin Hånd under de forsmædelige Kår, Landet nu var stedt i, efter at Forfædrene havde vundet så megen Hæder, og for at han ikke ved at leve længere skulde sætte den sidste Rest af Ære til, skyndte han sig at søge en hæderlig Død på Valpladsen, thi Attrå efter at afkaste al Bekymring gjorde hans Sjæl, der ikke kunde glemme Ulykken, led ved Livet; i den Grad havde hans Begjærlighed efter at slippe bort fra sin Skam gjort ham Dagens Lys forhadet. Efter at have samlet Krigsfolk erklærede han derfor en Mand ved Navn Simon, der under Gøtars Overhøjhed var Høvidsmand i Skåne, åbenlys Krig, og idet han drev den igjennem med hårdnakket Letsindighed, endte han efter at have fældet Simon sit Liv under et stort Blodbad blandt sine Fjender. Befri Fædrelandet for den Tynge at måtte betale Skat kunde han dog ikke.

Budle og Jarmerik

Imidlertid holdtes Jarmerik tillige med sin jævnaldrende og Diebroder Gunn i Fængsel hos Slaverkongen Ismar. Omsider blev han tagen ud af Fængslet og sat til Agerbrug og måtte gjøre Bondearbejde. På Grund af den Dygtighed, hvormed han røgtede denne Gjerning, blev han forflyttet til Opsynsmand over Kongens Trælle. Da han også røgtede dette Hverv med den største Redelighed, blev han optagen blandt Kongens Hirdmænd, og da han på Hofmandsvis lagde overordentlig Høviskhed for Dagen, blev han snart en af Kongens Venner og fik den første Plads i hans Fortrolighed, og ved sine Fortjenester nåede han således ligesom Trin for Trin fra de laveste Kår op til Ærens højeste Tinde. For ikke at henleve sin Ungdom i Sløvhed og Dorskhed øvede han sig i krigerske Idrætter og udviklede ved Flid de Gaver, Naturen havde skjænket ham. Alle holdt af Jarmerik, kun Dronningen nærrede Mistillid til ham. Så meldte Rygtet pludselig, at Kongens Broder var død. Ismar vilde give ham den prægtigste Begravelse, og for at gjøre så meget større Stads af hans Ligfærd lod han med kongelig Rundhåndethed berede et Gjæstebud. Jarmerik, hvem ellers Omsorgen for Husvæsenet påhvilede sammen med Dronningen, begyndte imidlertid at se sig om efter en Udvej til Flugt, hvortil den Omstændighed, at Kongen var borte, syntes at byde Lejlighed. Han var nemlig på det rene med, at, skjønt han levede i Glans og Herlighed, vilde han dog kun vedblive at være Kongens usle Træl og så at sige leve af Nåde og andres Velgjerninger. Han mente derhos, at skjønt han nød de største Æresbevisninger hos Kongen, var Friheden at foretrække for al Gammen, og han brændte af den største Begjærlighed efter at se sit Fædreland og sin Slægt. Men da han vidste, at Dronningen havde sørget for tilstrækkelige Vagtposter, for at ingen af Fangerne skulde undløbe, sørgede han for ved List at nå, hvad han ikke kunde nå med Magt. Han tog derfor en af Bast og Vidjer flettet Kurv af Form som et Menneske, af den Slags, som Bønderne plejer at bruge til at skræmme Fuglene fra Kornet med, lagde en levende Hund i den, afførte sig sine Klæder og klædte Kurven på med dem, for at den skulde få så meget større Lighed med et Menneske. Derpå brød han Kongens eget Skatkammer ned, tog Pengene ud deraf og gjemte dem på Steder, som kun han kjendte. Imidlertid havde Gunn, som han havde pålagt at skjule, at han var borte, båret Kurven ind i Borgen og fået Hunden til at gjø, og da Dronningen spurgte, hvad der var på Færde, sagde han, at det var Jarmerik, der var gået fra Forstanden og råbte op. Da hun så den menneskelignende Kurv, lod hun sig narre af Ligheden og bød, at det forrykte Menneske skulde kastes ud af Huset. Gunn bar da Kurven udenfor og lagde den i Sengen, som om det var hans Stalbroder, der var helt rasende. Da det lakkede ad Nat, muntrede han Skildvagterne og beværtede dem rigelig med Mad og Vin, og da de sov, skar han deres Hoveder af og lagde dem ned imellem Benene på dem for at gjøre deres Død så meget forsmædeligere. Dronningen vågnede ved Støjen og styrtede til Døren nysgjerrig efter at få at vide, hvad Grunden dertil var, og da hun uforsigtig stak Hovedet udenfor, gjenneborede Gunn hende med sit Sværd, inden hun fik set sig for. Da hun fornam sit Banesår, segnede hun om, rettede Blikket mod sin Banemand og sagde: "Havde jeg fået Lov til at beholde Liv og Helsen, skulde ingen Svig hjælpe dig ustraffet ud af Landet", og den Slags Trusler udstødte hun mange af imod sin Banemand, inden hun døde. Derpå stak Jarmerik sammen med Gunn, hans Forbundsfølge ved denne berømmelige Dåd, hemmelig Ild på Teltet, hvor Kongen ved Gjæstebudet fejrede sin Broders Ligfærd, og alle var overvældede af Drik. Da Ilden greb om sig vidt og bredt, rystede nogle Rusen af sig, steg til Hest og satte efter Ophavsmændene til Branden, da de havde set, hvem det var. Men de to Ynglinger sprængte først af Sted på de Heste, de havde taget, og til sidst, da det lange Ridt havde mattet Dyrene, flygtede de videre til Fods. Da Forfølgerne næsten

havde indhentet dem, blev en Flod, de kom til, deres Frelse. Der var nemlig en Bro over den, og for at sinke Forfølgerne overhuggede de, inden de gik over den, Plankerne ind til Midten, så den ikke blot ikke kunde bære nogen Vægt, men var lige ved at styrte sammen. Da de var komne over, skjulte de sig omhyggelig i en mørk Afgrund. Slaverne, der satte efter dem, så' ikke den Fare, der truede dem, men red uforsigtig ud på Broen, og da Plankerne ramlede sammen under Vægten af Hestene, styrtede de i Floden. Da de svømmede ind til Bredden, blev de modtagne af Gunn og Jarmerik og enten druknede eller blev dræbte. Således udførte de to Ungersvende med en så overordentlig Snildhed, som om de ikke var bortløbne Trælle, men gamle kløgtige Mænd, en Bedrift, der var større, end man kunde vente efter deres Alder, og udførte heldig deres sindrigt udtænkte Plan. Da de nåede Strandbredden, tog de et Skib, som de tilfældigvis traf på, og sejlede ud på Dybet. Da Barbarerne, som forfulgte dem, så dem sejle, søgte de at kalde dem tilbage ved at råbe til dem, at hvis de vendte om, lovede de dem, at de skulde blive Konger, thi efter hvad der var almindelig Vedtægt fra Arilds Tid af, skulde den, der dræbte en Konge, være hans Efterfølger. Medens de flygtede, døvede Slaverne længe deres Øren med uafbrudt at råbe deres træske Løfter efter dem.

På den Tid herskede Budle, Sivards Broder, som Stedfortræder over Danskerne, men da Jarmerik kom hjem, nødte de ham til at overgive Riget til ham, så han fra Konge blev Undersåt. I de samme Dage dræbte Gøtar Sibbe, som han skyldte for at have krænket hans Søster. Opbragte over Sibbes Død tyede hans Frænder jamrende til Jarmerik og lovede, at de for at få Hævn for deres Frænde vilde angribe Gøtar sammen med ham. Og de holdt, hvad de lovede, thi efter ved deres Bistand at have fældet Gøtar bemægtigede Jarmerik sig Sverige. Da han nu herskede over to Folk, påførte han i Tillid til sin forøgede Magt Slaverne Krig. Fyrretyve slaviske Fanger lod han hænge, hver med en Ulv ved Siden af sig. Den Straf blev tidligere anvendt for Frændemord, nu vilde han, at den skulde anvendes over for Fjenderne, for at man af dette Fællesskab med grumme Vilddyr kunde skjønne, hvor rovgriske de havde været over for Danskerne. Efter også at have underlagt sig Landet lagde han Besætninger på passende Steder. Derpå drog han videre og anrettede Nederlag blandt Semberne, Kurlænderne og adskillige andre af Østerledens Folkefærd; Slaverne holdt for, at nu, da Kongen var optagen på denne Måde, var der Lejlighed for dem til at gjøre oprør, og efter at have dræbt de Høvdinger, han havde sat over dem, hærjede de Danmark. Jarmerik opsnappede, da han vendte tilbage fra Vikingetog, deres Flåde og ødelagde den, og ved den Bedrift øgede han end yderligere den Hæder, han havde vundet ved sine tidligere Sejre. Deres Stormænd tog han for øvrigt Livet af på en Måde, som det var en Ynk at se på; han trak nemlig først Remme igjennem deres Haser, og så bandt han dem til vilde Tyres Klove og pudsede Bulbidere på dem, så de blev slæbt over Stok og Sten ud i Sumpe og Moradser. Det tog Modet fra Slaverne, og de bøjede sig i Angst og Bæven for Kongens Myndighed. Efter at Jarmerik nu var bleven beriget med Bytte fra så mange Folkefærd, lod han med beundringsværdig Kunstfærdighed opføre en Bygning på en høj Klippe for at have et sikkert Sted at gemme det på. Han opkastede en Høj af Græstørv og lagde Grunden med en Mængde Klippeblokke; den nederste Del omgav han med en Vold, i Midten var der Kamre og øverst Brystværn, og helt rundt omgav han den med en uafbrudt Række Vagtposter. Fire overmåde store Porte, en på hver Side, gav uhindret Adgang, og i dette prægtige Hus opdyngede han alle sine Skatte. Efter således at have ordnet sine Sager hjemme vendte han atter sin Hu til fremmede Lande. Han begyndte igjen at sejle og var ikke sen til at holde Søslog med fire hellespontiske Brødre, gamle forfarne Vikinger, som han mødte på Havet. Efter at

have kæmpet med dem i tre Dage holdt han inde med Kampen imod at få deres Søster og Hælvten af den Skat og Skyld, de havde lagt på dem, de havde overvundet.

Derpå kom Bikke, en Søn af Liflændernes Konge, efter at være undsluppen fra det Fangenskab, de nys omtalte Brødre holdt ham i, til Jarmerik, men han havde nu alligevel ikke glempt den Uret, denne havde øvet imod ham ved i sin Tid at have berøvet ham hans Brødre. Han blev venlig modtagen af Jarmerik og fik snart en afgjørende Stemme ved alle hans hemmelige Rådslagninger. Da han mærkede, at han i alle Ting kunde få Kongen til at gjøre, hvad han sagde, forledte han ham, når han spurgte ham til Råds, til de afskyeligste Ting og drev ham til at begå Forbrydelser og Skjændselsgjerninger, og således søgte han snedig at skade Kongen under Skin af at være ham en tro Tjener. Det var især hans nærmeste Frænder, han ophidsede ham imod, idet han således søgte ved List at opnå den Hævn for sine Brødre, som han ikke kunde skaffe sig med Magt, og Enden blev, at Kongen, som lagde sig efter de skidneste Laster i Steden for efter Dyd, blev almindelig forhadet på Grund af de Grusomheder, han begik efter sin troløse Rådgivers Tilskyndelse. Endogså blandt Slaverne udbrød der Oprør imod ham, og for at dæmpe det lod han trække Reb igjennem Benene på dem af deres Høvdinge, han havde fanget, hvorpå han lod dem sønderrive af Heste, som trak hver til sin Side. Således omkom deres Fyrster ved at få deres Legemer splittede ad til Straf for deres Halsstarrighed, og det holdt Slaverne i fast og urokkelig Underdanighed.

Imidlertid greb Jarmeriks Søstersønner, der var fødte og opdragne i Tyskland, støttende sig på den Adkomst, de havde til Riget efter deres Bedstefader, til Våben imod deres Morbroder, idet de påstod, at det lige så godt tilkom dem som ham. Han ødelagde deres Fæstninger i Tyskland med Krigsmaskiner, belejrede eller indtog adskillige af deres Byer og jævuede endog nogle af dem med Jorden og vendte hjem til Danmark med en Sejr, som intet Blod havde kostet ham. Så kom de hellespontiske Brødre med deres Søster, for at han, som aftalt var, kunde holde Bryllup med hende. Da det var fejret, drog han atter efter Bikkens Tilskyndelse til Tyskland, fangede i et Slag sine Søstersønner og betænkte sig ikke på at lade dem hænge. Han samlede derpå Landets Stormænd under Påskud af, at han vilde gjøre Gilde for dem, og lod dem dræbe på samme Måde.

Kongen satte sin Søn Broder, som var født ham i et tidligere Ægteskab, til at have Opsigt med sin Stifmoder, og det Hverv røgtede han med den største Årvågenhed og Samvittighedsfuldhed, men Bikke beskyldte ham hos hans Fader for at have bedrevet Ukyskhed med hende, og for at give det Udseende af, at det ikke var nogen falsk Anklage, underkjøbte han Folk til at aflægge falsk Vidnesbyrd. Da Anklagen var bleven fremsat i sin fulde Udstrækning, og Broder ikke kunde anføre noget til Støtte for sit Forsvar, bød hans Fader sine Venner fælde Dom over den overbeviste Misdæder, idet han holdt for, at det vilde være mindre stridende imod hans faderlige Følelser at lade andre idømme Sønnen den Straf, der tilkom ham, end at gjøre det selv. De kjendte alle for Ret, at han burde landsforvises, med Undtagelse af Bikke, han gyste ikke tilbage for at fælde en grummere Dom, at han skulde lade sit Liv; den, der havde begået en så skammelig Forbrydelse, burde hænges, sagde han; men for at ingen skulde tro, at det var hans Faders Grumhed, der voldte det, skulde han, når han havde fået Strikken om Halsen, holdes oppe af Tjenere med en Bærestang. sagde han, så at de, når de blev trætte og slap Byrden, så at sige blev skyldige i den unge Mands Død og ved deres Brøde friede Kongen fra Beskyldning for at have dræbt sin Søn. Hvis den anklagede ikke fik sin Straf, tilføjede han derhos, vilde han pønse på Anslag imod sin Faders Liv. Bolersken Svanhild burde for at komme af med Livet på så forsmædelig en Måde som muligt trædes ihjel af Dyr. Kongen fulgte Bikkens Råd og lod sin Søn

hænge, men lod de omstående støtte ham med en Planke, så han ikke kvaltes, og da Strikken således ingen Skade gjorde ham, idet den kun trykkede Halsen ganske lidt, så' det ud, som om Straffen kun fuldbyrdedes for et Syns Skyld. Men Dronningen lod han binde til Jorden med de stærkeste Bånd for at lade hende søndertræde af Heste. Hun skal, efter hvad der fortælles, have været så fager, at selv Hestene gyste tilbage for at søndertræde så dejlige Lemmer med deres smudsige Hove. Det bares Kongen for, som om dette måtte være et Vidnesbyrd om hans Hustrus Uskyldighed, og greben af Anger over sin Vildfarelse skyndte han sig at løse den falskelig anklagede. Imidlertid kom Bikke hastig til og sagde, at når hun lå med Ansigtet opad, skræmmede hun Hestene med sin grufulde Galdren, de kunde kun træde hende under Fødder, når hun lå næsegrus. Han vidste nemlig godt, at hendes Fagerhed var hendes Frelse. Efter at Dronningen var bleven lagt, som han sagde, blev Hesteflokken dreven frem og satte de mange Hove dybt i hendes Legeme, og sålunde døde Svanhild. Imidlertid gik den Hund, Broder plejede at have med sig, hen til Kongen, idet den ligesom klagede sig og syntes at græde over den Straf, dens Herre led, og hans Falk, som blev bragt til Kongen, begyndte med Næbbet at plukke Fjerene helt af på Brystet. Kongen tog dens Nøgenhed som et Varsel om, at han vilde blive barnløs, og for at forebygge dette Varsel sendte han skyndsomst Folk hen at løse hans Søn af Strikken, thi han tog den fjerløse Fugl som et Forbud om, at han vilde komme til at gå barnløs i sin Grav, i Fald han ikke tog sig i Agt. Da Broder var bleven befriet fra Døden, blev Bikke ræd for, at han vilde blive straffet for sin Anklage, og han skyndte sig derfor til de hellespontiske Brødre og meldte dem, at Kongen havde ladet Svanhild lide en forsmædelig Død. Da de satte Sejl til for at hævne deres Søster, vendte han tilbage til Jarmerik og sagde ham, at Hellespontierne lavede sig til at påføre ham Krig. Kongen holdt for, at det var sikrere at kæmpe bag Mure end i åben Mark, og trak sig tilbage til den faste Borg, han havde bygget, og for at kunne udholde en Belejring dér fyldte han de indre Rum med Forråd og besatte Brystværnene med væbnede Mænd. Borgens øverste Tinder var helt rundt smykkede med Skjolde, der funkede af Guld. Nu traf det sig så, at Hellespontierne, da de skulde dele det Bytte, de havde gjort, dræbte en stor Hob af deres Mænd, som de beskyldte for at have gjort sig skyldige i Underslæb. Da de nu som Følge af denne indbyrdes Strid havde fældet så mange af deres Krigsfolk, mente de, at det vilde overstige deres Kræfter at indtage Borgen, og de søgte derfor Hjælp hos en Troldkvinde ved Navn Gudrun: hun magede det så, at Kongens Stridsmænd pludselig blev slagne med Blindhed og gav sig til at slås indbyrdes. Da Hellespontierne så' det, rykkede de frem med et Stormtag og besatte de forreste Adgange til Portene. Derpå rev de Stolperne op og brød ind i Huset, hvor de fældede Fjendens blinde Skarer. Under det Ustyr kom Odin til og kastede sig midt ind iblandt de kæmpende, hvor Trængslen var størst, og gjengav ved sin guddommelige Magt Danskerne, som han altid havde omfattet med faderlig Kjærlighed, det Syn, som Trolddomskunster havde berøvet dem, og derhos gav han dem Anvisning på, at de, skjønt Hellespontierne plejede at hærde deres Legemer imod Våben ved Galdresange, kunde fælde dem ved at overdænge dem med Sten. Således gjorde begge Hære det gjensidig af med hinanden. Jarmerik mistede begge Ben og begge Arme, og den afstumpede Krop rullede om blandt Ligene. Efter ham blev Broder Konge, men det var han kun lidet skikket til.

Snie

Efter Broder tog Sivald Styret. Hans Søn Snie lagde sig, da hans Fader blev gammel, ivrig efter Vikingefærd og ikke blot bevarede han Riget, men gjengav det, mindsket, som det var blevet, dets gamle Omfang. Da han var bleven Konge, gjorde han Ende på Kæmperne Eskil og Alkils Frækhed og forenede ved denne Sejr atter Skåne, der længe havde været unddraget Danmarks Overhøjhed, med Riget. Omsider blev han betagen af Elskov til Gøtekongens Datter, og hun gjengjældte hans Kjærlighed. Så skikkede han hemmelig Sendemænd til hende for at få Lejlighed til at komme sammen med hende, men de blev fangne af Pigens Fader, som lod dem hænge til Straf for den Sendefærd, de så letsindig havde påtaget sig. Snie, som var opsat på at hævne dem, faldt ind i Gøtland, og da Kongen dér mødte ham med sin Hær, opfordrede de før nævnte Kæmper ham til at lade Sagen afgjøre ved Holmgang mellem begge Kongernes Kæmper. Snie stillede da den Betingelse, at hver af Kongerne enten skulde miste sit eget Rige eller vinde den andens, efter som Lykken var hans Kæmper imod eller med, så at den overvundnes Rige blev Sejrens Løn. Enden blev, at Gøtekongen trak det korteste Strå som Følge af, at det gik hans Kæmper ilde, og måtte afstå sit Rige til Danskerne. Da Snie fik at vide, at Gøtekongens Datter efter sin Faders Tilskyndelse var bleven ført bort og gift med Svenskekongen, sendte han en Mand i pjaltede Klæder, der plejede at gå om og tigge på Alfarvej, til hende for at forfare hendes Sind. Da han på Tiggeres Vis havde lagt sig tæt ved Dørtærskelen, fik han tilfældigvis Dronningen at se, og han sagde da med sagte Stemme: "Snie elsker dig". Hun hørte, hvad han sagde, men lod, som om hun ingenting hørte, og hverken så sig tilbage eller vendte om, men gik videre ind i Borgen, og da hun strax efter kom tilbage, sagde hun med så sagte Stemme, at han næsten ikke kunde høre det: "Jeg elsker den, der elsker mig", og derefter gik hun videre ud af Hallen. Tiggeren blev glad over, at hun havde givet Tilsagn om Gjenkjærlighed, og da han Dagen efter sad ved Døren, og Dronningen kom, sagde han på sin vante kortfattede Måde: "Til Ønskets Opfyldelse kræves der et Sted". Hun opfattede også denne Gang Meningen af hans snilde Ord og gik videre, idet hun fuldstændig lod som ingenting. Da hun lidt efter gik forbi ham igjen, sagde hun, at hun snart kom til Bøkesøre, thi did havde hun bestemt sig til at fly. Da Tiggeren havde fået det at vide, spurgte han igjen på sin sædvanlige snilde Måde for at få Rede på, hvornår hun vilde holde sit Løfte, og hun var lige så snild som han og lige så dunkel i sin Tale og svarede ham så kortfattet, hun kunde, at det vilde blive først på Vinteren. Hendes Ledsagere, som havde opfattet enkelte Ord af denne Elskovstale, troede, at det, der i Virkeligheden var Udslag af den største Snildhed, var fuldstændig Dårekistesnak. Da Snie havde fået Besked af Tiggeren, bortførte han Dronningen på et Skib, da hun var gået ud under Påskud af at ville i Bad, efter at han først havde taget hendes Mands Skatte. Siden var der jævnlig Krig imellem ham og Svenskekongen, idet denne søgte at få sin lovlige Hustru tilbage og hin at holde fast på sin ulovlige Elskov, og Udfaldet var tvivlsomt, thi Sejren vendte sig snart til den ene Side, snart til den anden.

På den Tid blev Markernes Afgrøde fordærvet som Følge af overmåde dårligt Vejr, og der blev svar Dyretid. Da Almuen som Følge af Levnedsmidlernes Knaphed led hårdt af Hungersnød, pålagde Kongen, der ivrig grublede over, hvorledes han skulde kunne hjælpe på de strænge Tider, Folket Ædruelighed, thi han havde lagt Mærke til, at der gik mere med til at slukke Drankernes Tørst, end de sultne fik. Han forbød derfor Gjæstebud og bød, at der ikke måtte brygges Øl af Korn, idet han ved at forbyde overflødigt Drikkeri mente at kunne tage Bråden af Hungersnøden, og at der kunde skaffes fuldt op af Mad, når Folk tørstede.

Nu var der en Mand, som var meget opsat på at fugte sin Hals og derfor var overmåde kjed af, at alt Drikkeri blev forbudt. og så fandt han da med stor Snedighed på en ny Måde at tilfredsstille sin Lyst på og brød det almindelige Påbud om Afholdenhed ved selv at hengive sig til Drukkenskab, idet han for den Fornøjelses Skyld anvendte et på en Gang latterligt og skarpsindigt Middel. Han tilfredsstillede nemlig sin Lyst til at drikke sig fuld ved at slikke den forbudne Drik i sig dråbevis. Da han nu for den Sags Skyld blev stævnet for Kongen, erklærede han, at der ikke kunde tænkes noget mere ædrueligt Menneske end ham, eftersom han holdt sin Begjærlighed efter at drikke i fulde Drag i Tømme ved den sindrige Opfindelse, han havde gjort, i Retning af at drikke lidt ad Gangen, og han vedblev at væрге sig imod den Beskyldning, der var rejst imod ham, ved at skyde sig ind under, at han blot søbede. Så blev det under Trusler forbudt ham ikke blot at drikke, men også at søbe, men han kunde ikke aflægge sin Vane, og for at nyde den ulovlige Drik på en lovlige Måde og ikke lade nogen anden råde over sin Hals dyppede han Skorper i Øl, spiste Brødet, der var helt gennemtrukket med Øl, og trak den attråede Rus i Langdrag ved at spise langsomt, og således nåede han den forbudne Overmættelse på en Måde, der ikke syntes at stride imod Forordningen. Så hårdnakket og rasende var hans Drikfældighed, at han satte Livet på Spil for sine Udsvævelsers Skyld og uden en Gang at lade sig skræmme af Kongens Trusler stivede sin ubesindige Lyst af, så den lod hånt om al Fare. For anden Gang blev han stævnet for Kongen anklaget for at have handlet imod Forordningen, men selv da undlod han ikke at forsvare, hvad han havde gjort, idet han gjorde gjældende, at han ingenlunde havde brudt de Love, Kongen havde givet, eller ved de Nydelser, han havde hengivet sig til, krænket det Bud, han havde udstedt om Mådeholdenhed, særlig når man tog i Betragtning, at den Beskrivelse af Afholdenhed, der gaves i Forordningen om Ædruelighed. syntes at gjøre det utvivlsomt, at det var forbudt at drikke Øl, men ikke at spise det. Kongen svor nu ved Rigets Bedste og kaldte alle Guder til Vidne derpå, at hvis han nogen Sinde igjen vovede sligt, skulde han undgjælde derfor med Livet. Han holdt imidlertid for, at Døden ikke var nær så hård som Ædruelighed, og at det var lettere at give Afkald på Livet end på overstadig Drik, og han kogte atter Korn i Vand og gjærede Øllet, og da han nu ikke længer håbede at kunne anføre noget yderligere til Forsvar eller Undskyldning for sin Drikfældighed, gav han sig den åbenlyst i Vold, satte Dumdristighed i Steden for sin tidligere Snildhed og tømte frejdig sit Bæger, idet han hellere vilde vente på den Straf, Kongen vilde give ham, end blive ædruelig. Da Kongen nu spurgte ham, hvorfor han så mange Gange havde formastet sig til at gjøre, hvad der var forbudt, svarede han: "Det er ikke så meget min Drikfældighed som Velvilje over for dig, Konge, der er Skyld deri. Jeg tænkte nemlig på, at en Konges Ligfærd må fejres med et Gilde, og for at der nu ikke formedelst Kornmangel skal savnes Øl ved det Gilde, der skal fejres, når du dør, har jeg brygget den forbudne Drik. så det er mere Omtanke end Drikfældighed, der har drevet mig dertil. Jeg tvivler nemlig ikke om, at du dør af Sult før end nogen anden, så at du bliver den første, der skal begraves, thi du har selvfølgelig udstedt denne usædvanlige Mådeholdsforordning, fordi du var bange for, at det først vilde komme til at skorte dig selv på Føde. Det er dig selv og ikke andre, du tænker på, når du indlader dig på at påbyde sådant Gneri". Mandens vittige Spot bragte Kongen til at opgive sin Vrede og skamme sig i Stedet for, og da han så, at den Forordning, han havde udstedt for det almene Vels Skyld, indbragte ham Spot, lod han Hensynet til Almenhedens Tarv fare og tilbagekaldte Forordningen, idet han hellere vilde opgive sin Hensigt end pådrage sig sine Undersåtters Harme.

Hvad enten det nu kom af, at Jorden fik for lidt Regn, eller den var for udmarvet, var Markerne, som jeg alt har sagt, golde og gav kun liden Grøde, så det skortede Landet

på Levnedsmidler, og det mattedes af Hungersnød, og da det Forråd, der var, kun forslod lidt, var der ingen Udvej til at fjærne Hungersnøden. Så blev der efter Forslag af Åge og Ebbe vedtaget en Folkebeslutning om, at de gamle Folk og Småbørnene skulde slås ihjel, kort sagt alle, der ikke var kraftige nok til at bære Våben, skulde sendes ud af Landet, så at kun de stærke og kraftige fik Lov til at blive der, og ingen andre end dygtige Krigere og Jordbrugere måtte blive boende i deres Huse og Fædrenehjem. Da de bragte deres Moder Gambaruk denne Tidende, skjønnede hun, at Ophavsmændene til denne skammelige Beslutning havde søgt Redning i en Forbrydelse; hun fordømte, hvad der var vedtaget på Tinge, og sagde, at man ikke burde af hjælpe Nød ved at dræbe sine nærmeste; et hæderligere Råd og langt tjenligere for deres Sjæles og Legemers Velfærd vilde det være, om de uden at tilsidesætte de Hensyn, de skyldte Forældre og Børn, ved Lodkastning bestemte, hvem der skulde drage af Landet. Og dersom Loddet traf affældige Oldinger, skulde de stærke byde sig til at drage i Landflygtighed i deres Sted og frivillig påtage sig at bære denne Byrde for de svage. De, der kunde få sig til at købe Livet for Brøde og Ugudelighed og lade en så uretfærdig Bestemmelse gå ud over deres Forældre og Børn, var ikke værd at leve, thi de satte Grumhed i Kjærlighedens Sted, og alle de, for hvem Kjærlighed til deres eget Liv havde mere at sige end Kjærlighed til deres Forældre og Børn, gjorde sig kun ilde fortjente af Fædrelandet. Dette Forslag blev forelagt Folkeforsamlingen, og de fleste stemte for det. Der blev altså trukket Lod om, hvorledes hver især havde at forholde sig, og de, som Loddet traf, dømtes til at drage af Landet. Således skete det, at de, som ikke af egen Drift havde villet bøje sig for Nødvendigheden, nu blev nødte til at føje sig efter Lykkespillets Dom. De sejlede først til Bleking og dernæst forbi Moring og lagde så til Land ved Gotland, hvor de, som også Paulus Diaconus vidner, på Gudinden Friggs Tilskyndelse skal have antaget Navnet Longobarder, som det Rige, de siden stiftede, blev opkaldt efter. Omsider lagde de til ved Rügen, hvor de forlod deres Skibe og begyndte deres Tog over Fastlandet. De drog igjennem mange Lande, som de hærjede, og efter at have anrettet Nederlag vidt og bredt søgte de sig omsider Bopæle i Italien og ombyttede Folkets gamle Navn dér med deres eget.

Imidlertid blev Danmark som Følge af, at Agerdyrkningsarbejdet mindskedes og Plovfurterne blev overgroede, mere og mere som et Skovland at se til, mistede næsten helt det oprindelige smukke Grønsvær og blev bedækket med tætte og fæle Skove, der voxede op. Dette bærer da også Markerne endnu den Dag i Dag Vidne om, thi disse, som fordem var frugtbart Agerland, ses nu at være opfyldte med Træstammer, og hvor fordem Agerdyrkerne grov dybt i Jorden og spredte de store Græstørv, der voxer nu Skov, som dækker Jorden, der endnu bærer Spor af at have været dyrket i gamle Dage. Havde den ikke ligget udyrket, øde og overgroet i lange Tider, havde ét og samme Jordsmon ingenlunde således kunnet blive delt imellem de Furer, Ploven har draget, og Træernes faste Rødder. Også de Høje, som Folk i gamle Dage havde opkastet på den flade Mark for at begrave døde, er nu overgroede med Skov. Man kan også spredt i Skovene se talrige Dynger af Sten, som i sin Tid var spredte over Markerne i hele deres Udstrækning, men som Bønderne omhyggelig havde samlet og lagt i Dynger, for at de ikke skulde hindre dem i at pløje alle Vegne, idet de foretrak, at et lille Stykke Jord gik til Spilde, fremfor at hele Marken var tung at arbejde i. Af det Arbejde, som Bønderne den Gang havde gjort for lettere at kunne dyrke Jorden, kan man altså slutte, at Befolkningen i Oldtiden var talrigere end senere Tiders, som nøjes med små Marker og holder Agerdyrkningsarbejdet inden for snævrere Grænser, end man gjorde i gamle Dage. Den nulevende Slægt undrer sig derfor over, at den i Steden for en Jord, som i gamle Dage var mægtig at bære Korn, har fået en, som kun er skikket

til at frembringe Olden, og over, at der i Steden for Plovstjerten og Kornmarkerne er kommet et Land bevoxet med Træer. Dette, som jeg har fortalt så sandfærdigt, som jeg har kunnet, må være nok om Snie.

Bjørn, Harald og Gorm

Efter Snie fulgte Bjørn, og efter ham kom Harald til Styret. Hans Søn Gorm vandt ikke ringe Navnkundighed blandt Danskernes Høvdinge i gamle Dage ved sine modige Bedrifter. Han lagde sig nemlig efter en ny Måde at lægge sin Kjækhed for Dagen på, idet han foretrak at anvende det Mod, der var gået i Arv til ham, på at udforske Naturens Hemmeligheder fremfor at øve det på Krigsbedrifter, og ligesom andre Konger tilskyndedes af Krigsiver, således drev hans Hjærtens Attrå ham til at granske alle de underfulde Ting, han enten selv stødte på, eller som Rygtet meldte om. Og da han var opsat på at se fremmede og usædvanlige Ting, holdt han særlig for, at han måtte undersøge et Rygte, der var kommet til ham fra Islænderne om en vis Gejrrøds Gård. De fortalte nemlig jævnlig utrolige Ting om de store Skatte, han havde samlet dèr, men Vejen did var opfyldt af alskens Farer og næsten utilgjængelig for Mennesker, hed det sig. Efter hvad Folk, som havde prøvet det, forsikrede, måtte man nemlig sejle over Havet, der ligger uden om Jorden, lade Solen og Stjærnerne bag sig og vandre ned i Kaos, til man til sidst kom til Steder, hvor der intet Lys var, men herskede stadigt Mørke. Men han kuede i sit ungdommelige Sind Frygten for de Farer, der truede, ikke så meget af Begjærlighed efter Bytte som af Lyst til at vinde Hæder, thi han håbede, at hans Berømmelse vilde øges meget, om han vovede sig i Lag med et ganske uprøvet Foretagende. Tre Hundrede Mænd erklærede, at de nærrede samme Ønske som Kongen, og han gjorde Thorkil, der havde bragt Rygtet, til Fører på Toget, eftersom han var stedkjendt og vidste Besked om de Egne, det gjaldt om at komme til. Han vægrede sig ikke ved at påtage sig dette Hverv, men bød, at Skibene, for at de kunde modstå det Havs usædvanlige Barskhed, de skulde sejle over, skulde bygges stærkere end ellers og forsynes med Tovværk med mange Knuder og beslås tæt med Nagler, samt at de skulde lades rigelig med Levnedsmidler og overdækkes med Oxehuder, der kunde beskytte det indre af dem imod Søerne, der væltede ind over dem. Så gav de sig på Rejsen med kun tre Skibe med hundrede udsøgte Mænd i hvert.

Men da de kom til Halogaland, var det forbi med Medbøren, og de tumledes om hid og did på Havet, udsatte for en vanskelig Sejlads' Farer. Omsider, da de var fuldstændig blottede for Levnedsmidler, så de endogså savnede Brød, måtte de fordrive Sulten med en Smule Grød. Efter at der var gået nogle Dage, hørte de Stormen brage og buldre langt borte, som om den var ved at overskylle Klipper. Så skjønnede de, at der måtte være Land i Nærheden, og en ung Mand, som var overordentlig smidig, fik da Befaling til at klatre op i Mastetoppen for at holde Udkig, og han meldte, at der var en stejl Ø i Sigte. Glade stirrede alle med begjærlige Øjne efter Landet, han pegede på, idet de ivrig ventede på den Tilflugt, det forjættede Land bød dem. Da de omsider var nåede i Land, gik de ad såre høje Stier over Skrænter, der spærrede Vejen for dem, op på en højere liggende Del af det. Så sagde Thorkil, at de ikke måtte tage mere af det Kvæg, der i Mængde løb omkring på Strandbredden, end hvad der behøvedes til at stille deres Sult én Gang; gjorde de det, vilde Landvætterne hindre dem i at drage bort. Men Søfolkene, der var mere opsatte på at sørge for, at de kunde mætte sig en Tid lang, end på at gjøre, hvad han bød, satte det Råd, han gav dem for deres Sikkerheds Skyld, til Side for Lysten til at frådse og fyldte Skibenes tomme Lastrum med Kroppe af slagtede Oxer. Dyrene var meget lette at fange, thi de viste ingen Frygt, men flokkedes undrende ved det uvante Syn af Mændene. Natten efter kom en Mængde Utysker flyvende og slog sig ned på Kysten, råbte op, så det gjaldede i hele Skoven, og omringede og besatte Skibene. Et af dem, som var større end de andre og væbnet med en stor Knippel, gik på sine Fødder over Dybet, og da det kom tæt hen til dem, begyndte det at råbe, at

de ikke fik Lov til at sejle bort, førend de havde sonet den Uret, de havde begået ved at slagte Oxerne, og udleveret en Mand for hvert Skib som Erstatning for Gudernes Kvæg. Thorkil føjede sig efter Utyskets Trusler for at frelse alle ved at ofre nogle få og udleverede tre Mand, som blev udtagne ved Lodkastning.

Da det var gjort, fik de Medbør og sejlede til det yderste Bjarmeland. I dette Land hersker der stadig Kulde, det er bedækket med såre høj Sne, ikke engang Sommerhedens Magt virker på det, Korn voxer der ikke, og der er fuldt op af vilde Dyr, som man sjælden ser andre Steder. Der er mange Elve, hvis Vand vælter brusende og skummende af Sted på Grund af de mange Klipper, der findes i Elvelejerne. Her lod Thorkil Skibene trække på Land og bød Folkene opslå deres Telte på Strandbredden, nu var de komne til et Sted, sagde han, hvorfra der kun var et lille Stykke Vej til Gejrrød. Han forbød dem derhos at inklade sig i Samtale med nogen, hvem der så kom; der var intet, som gav Utyskerne mere Magt til at gjøre Fortræd, end når Fremmede ikke tiltalte dem med fornøden Høflighed, og derfor var det det sikreste, at hans Kammerater tav stille; han alene kunde trygt tale, fordi han allerede kjendte dette Folkefærds Sæder og Skikke. Da Mørket begyndte at falde på, kom der en usædvanlig stor Mand og blandede sig imellem Søfolkene, som han hilste ved Navn. De blev alle forskrækkede, men Thorkil sagde, at ham skulde de tage gladelig imod, det var Gudmund, Gejrrøds Broder, som på det kjærligste beskjærmede alle, som landede der, imod enhver Fare. Da Gudmund spurgte, hvorfor de andre var så tavse, svarede han, at de var ganske ukyndige i Sproget og skammede sig ved at tale et Sprog, de ikke kunde. Så indbød Gudmund dem til at være hans Gjæster og lod dem sætte sig op på Vogne. Som de nu kjørte, så' de en Flod, som der førte en Guldbro over. Den var de opsatte på at komme over, men han holdt dem tilbage og sagde, at den Flod dannede Skjellet imellem Menneskenes og Utyskernes Verden, længere end til den havde ingen dødelig Lov til at komme. Så kom de til deres Vejvisers Hus. Der tog Thorkil sine Stalbrødre til Side og formanede dem til at bære sig ad som forstandige Mænd over for de forskjellige Slags Fristelser, Skæbnen førte dem i Møde; de skulde afholde sig fra de fremmedes Mad og mætte sig med deres egen; de skulde sætte sig afsides fra de indfødte og ikke sidde ved Siden af nogen af dem, medens de sad til Bords. De, der nød af den Mad, vilde nemlig miste deres Hukommelse og for bestandig komme til at leve i et hæsligt Samkvem med Utyskernes gyselige Skarer. Ligeledes formanede han dem til at afholde sig fra deres Tjenestefolk og deres Bægere. Ved Bordene stod Gudmunds tolv udmærket vel begavede Sønner og lige så mange såre fagre Døtre. Da han så', at Kongen kun nød, hvad hans egne Folk bød ham, bebrejdede han ham, at han afviste hans Venlighed, og klagede over, at han krænkede sin Gjæsteven, men Thorkil var ikke i Forlegenhed for en passende Undskyldning. Han sagde nemlig, at Folk, der spiste Mad, de ikke var vante til, for det meste plejede at blive alvorlig syge deraf, og at det ikke så meget var af Mangel på Taknemlighed for den Høflighed, en fremmed viste ham, som af Iver for at bevare sin Helbred, at Kongen sørgede for sine legemlige Fornødenheder på den Måde, han var vant til, og lod sin egen Mad sætte frem for sig. Han måtte derfor ingenlunde optage det som Foragt, der blev gjort af fornuftig Lyst til at fri sig for Sygdom. Da Gudmund så', at Gjæsterne ved deres Nøjsomhed gjorde de svigefulde Anstalter, han havde truffet, til intet, besluttede han, da han ikke kunde få Bugt med deres Afholdenhed, at gjøre det af med deres Kyskhed og opbød ivrig al sin Sindrigheid for at svække den. Han tilbød Kongen en af sine Døtre til Ægte og lovede de andre, at de skulde få de Kvinder af hans Husstand, de vilde have. De fleste var tilbøjelige til at gå ind derpå, men Thorkil forebyggede ved sine heldbringende Formaninger, at de faldt for den Fristelse, ligesom han havde gjort over for de andre,

idet han med vidunderlig Sikkerhed forstod på én Gang at optræde som en forsigtig Gjæst og som en munter Bordfælle. Fire af Danskerne foretrak Vellyst for Velfærd og tog imod Tilbudet. Samkvemmet med Kvinderne berøvede dem Forstanden og Mindet om Fortiden og gjorde dem vanvittige; siden den Tid skal de, efter hvad der siges, ikke have været ved deres fulde fem. Havde de holdt sig inden for tilbørlig Selvbeherskelses Grænser, vilde de i Hæder og Ære have målt sig med Herkules, deres Mod vilde have overgået Kæmpers, og de vilde til evig Tid bevares i Mindet som udmærkede Mænd, der havde udført beundringsværdige Bedrifter for Fædrelandet. Gudmund, som fremdeles fastholdt sit Forsæt og stadig pønsede på Svig, gav sig nu til at rose sin Haves Dejlighed og søgte at lokke Kongen der ned for at nyde af dens Frugter, opsat på at få Bugt med hans standhaftige Forsigtighed ved Hjælp af Øjenslyst og hvad der kunde friste Ganen. Thorkil bestyrkede ligesom før Kongen imod dette falske Påfund; han afviste denne forstilte Venlighed under Påskud af, at han måtte påskynde sin Rejse. Da Gudmund skjønnede, at Thorkil i alle Måder var kløgtigere end han, opgav han Håbet om at føre sin Svig igjennem, kørte dem alle over på den anden Flodbred og lod dem rejse videre. Da de drog videre, så' de ikke langt borte en skummel og vanrøgtet By, som mest lignede en dampende Sky. På Stager, der var opstillede rundt omkring på Brystværnet, var der anbragt afhuggede Mandehoveder. Foran Porten lå overordentlig glubske Hunde, som bevogtede Indgangen. Thorkil kastede et Horn besmurt med Fedt til dem, at de kunde slikke på det, og således slap han billig til at dæmpe deres rasende Glubskhed. Indgangen gennem Portene var anbragt højt oppe; de klavrede derop ad Stiger og kom med Besvær ind ad den. Det Indre af Byen var fuldt af mørke og hæslige Spøgelser, og det var ikke let at sige, hvad der var gyseligst, at se eller høre disse skrigende Skikkelser; alt var vederstyggeligt, og råddent Skarn plagede de nysankomnes Næser med en utålelig Stank. Så kom de til Klippehuset, som Rygtet sagde var Gejrrøds Borg. De besluttede at stige op på dets snævre og gruopvækkende fremspringende Brystværn, men ved selve Indgangen standsede de forfærdede og kunde ikke gå et Skridt længer. Da Thorkil så', hvor forsagte de var, fik han dem ved mandig Tiltale til at opgive deres Betænkeligheder ved at gå ind og formanede dem til at holde Styr på sig selv og ikke røre ved noget af, hvad der fandtes i Huset, selv om det kunde være fornøjeligt at eje det, eller det så' godt ud; de skulde holde deres Sind fjærnt fra al Begjærlighed så vel som fra Frygt, måtte ikke attrå, hvad der kunde være fornøjeligt at tage, og ikke være bange for, hvad der var gyseligt at se, skjønt de vilde komme til at færdes imellem nok af begge Dele. Greb de grisk efter noget, vilde deres Hænder pludselig blive som bundne fast, og de vilde ikke kunne rive dem løs fra det, de havde rørt ved, de vilde ligesom være knyttede til det med et uopløseligt Bånd. Derhos pålagde han dem at gå ind i Orden, fire ad Gangen. Broder og Buk var de første, som prøvede at gå ind, og med dem fulgte Thorkil og Kongen, og så kom de øvrige ordnede i Rækker. Indenfor var Huset forfaldent alle Vegne og opfyldt af en stærk og hæslig Damp, og man så' fuldt op af alle Ting, som kunde såre Øje eller Hjærte. Dørstolperne var besmurte med ældgammel Sod, Væggene bedækkede med Smuds, Loftet var lagt af Spyd, Gulvet bedækket med Snoge og overstænket med alskens Uhumskhed, alt frembød et så usædvanligt Skue, at det indjog de indtrædende Skræk; men frem for alt pinte den stadige lede Stank deres Næser. Blodløse spøgelseagtige Uhyrer sad på Jærnstole, og Siddepladserne var adskilte fra hverandre med Blygitre; ved Dørtærsklerne holdt gyselige Dørvogtere Vagt. Nogle af disse gjorde Larm med sammenbundne Stokke, andre havde en grim Leg for, idet de fra begge Sider trak i en Gedehud. Her formanede Thorkil dem igjen og pålagde dem ikke i letsindig Griskhed at strække Hænderne ud efter forbudne Ting. De gik videre gennem et Brud i Klippen, og ikke langt derfra så' de en gammel Mand med gjennemboret Krop sidde på en

Forhøjning lige over for det Sted, hvor der var brudt noget bort af Klippen, og på Stole ved Siden af sad tre Kvinder, hvis Legemer var fulde af Bylder, og som så' ud, som om de havde mistet al Kraft i Ryggen. Thorkil, som vidste god Besked om, hvorledes det hang sammen, fortalte sine nysgjerrige Stalbrødre, at Guden Thor i længst forsvundne Tider, da han var bleven tirret af Jætternes Frækhed, havde jaget en gloende Stålstang igjennem Brystet på Gejrrød, der kæmpede med ham, og så var Stangen fløjet videre og havde sønderrevet Fjældet og gjenembrudt dets Sider; men Kvinderne, sagde han, havde han ramt med sin vældige Tordenkile, og til Straf, fordi de havde angrebet den nævnte Gud, havde de fået Ryggen knækket. Da de gik derfra, så' de syv Tønder ombundne med Guldbånd, hvori der hang store Sølvringe forbundne med dem ved talrige Led. Ved dem lå der en i begge Ender guldbeslået Tand af et sjældent Vilddyr; ved Siden af den lå der et stort Bøffelhorn, kunstfærdig udskåret og prydet med udsøgte strålende Ædelstene, og ved Siden af det igjen lå der et overordentlig tungt Armbånd. Opflammet af tøjlesløs Begjærlighed greb en af Mændene med sine griske Hænder efter Guldarmbåndet uden at ane, at der skjulte sig den største Fare under det herlige Metals Glans, og at dødbringende Ulykke lurede bag det strålende Bytte. En anden, som heller ikke kunde styre sin Begjærlighed, strakte sine rystende Hænder ud efter Hornet, og en tredje, som heller ikke kunde styre sine Fingre, tog, for at kappes med de andre i Mod, Tandens på Skulderen. Det Bytte, de havde gjort, var lysteligt at se til og så' tillige ud til at være godt at have, thi det var fagert og tillokkende at skue. Men Armbåndet blev til en Slange, der med sine hvasse Gifftænder sårede ham, der bar det; Hornet forlængede sig og blev til en Drage, der tog Livet af den, der bar det, og Tandens forvandlede sig til et Sværd, der borede sin Od i Hjertet på den, der bar den. De andre blev bange for, at de skulde få samme ulykkelige Skæbne som deres Stalbrødre, mente, at de uskyldige vilde omkomme ligesom de skyldige, og turde ikke engang håbe, at deres Uskyldighed sikrede dem. Så førte Døren til et andet Værelse dem ind i et snævert Rum, hvor der åbenbarede sig et endnu rigere hemmeligt Skatkammer fuldt af Våben, der var for store til at passe til Legemer af Menneskestørrelse. Imellem dem sås en Kongekåbe med tilhørende prægtig Hat og et vidunderlig skjønt forarbejdet Bælte. Thorkil blev så betagen af Beundring ved Synet af disse Ting, at han gav sin Begjærlighed frie Tøjler og opgav den Selvbeberskelse, han havde sat sig for; han, som så tit havde formanet andre, kunde nu ikke holde sin egen Attrå i Tømme, men greb Kappen, og dette letsindige Forbillede fik alle de andre til også at vove sig til at plyndre. Men så rystedes Huset i sin dybeste Grund og begyndte pludselig at vakle som i Bølgegang, og Kvinderne råbte, at de alt for længe havde tålt disse skjændige Røvere, og pludselig sprang de, som de før havde anset for halv døde eller livløse Spøgelser, op fra deres Sæder, som om de adlød Kvindernes Skrig, og gik voldsomt løs på de fremmede, og de andre Utysker udstødte hæse Brøl. Så tog Broder og Buk deres Tilflugt til den Idræt, de var gammelkjendte med; de angreb Spøgelserne, der trængte ind på dem, med Pile alle Vegne fra, og med deres Buer og Slynger drev de Utyskernes Fylking tilbage. Intet andet Middel kunde være virksommere til at drive dem tilbage end det, men alligevel frelste denne Bueskydning kun tyve af hele Kongens Følge, de andre blev sønderrevne af Utyskerne. De, der var slupne derfra, gik tilbage til Floden, hvor Gudmund færgede dem over; han modtog dem i sit Hus, men hvor længe og hvor meget han end bad dem om at blive, kunde han ikke få dem til det, og til sidst lod han dem da drage bort efter at have givet dem Gaver. Her vogtede Buk kun lidet på sig selv, hans Selvbeherskelse slappedes, og han aflagde den Dyd, han hidtil havde været i Besiddelse af, thi han fattede en ubetingelig Elskov til en af Gudmunds Døtre og favnede hende, men det Favntag blev hans Undergang, thi pludselig begyndte det at hvirvle rundt i hans Hjerne, og han mistede Erindringen om, hvad der hidtil var sket.

Således blev den ypperlige Helt, der havde sejret over så mange Utysker og fået Bugt med så mange Farer, overvunden af Elskov til en Jomfru og lod sin Sjæl fjærne sig fra Dyden og gå under Vellystens usle Åg. Af Ærbødighed imod Kongen fulgte han ham på Vej, da han drog bort, men da han skulde over Vadestedet med sin Vogn, sank Hjulene dybt i, og han blev greben af de stærke Hvirvler og omkom. Kongen begræd sin Vens Død og skyndte sig at sejle bort. I Førstningen gik hans Rejse heldig, men så blev de tumlet om af Modbør; hans Folk omkom af Sult, og der var kun få tilbage af dem; så vågnede Frygten for Guderne i hans Sind, og han tog sin Tilflugt til at aflægge Løfter til Guderne, idet han holdt for, at i den yderste Nød var der kun Hjælp at finde hos dem. De andre anråbte forskellige Guder og mente, at de burde ofre til flere Guder, men selv bad han og bragte Sonofre til Udgårdsloke, og så opnåede han det gunstige Vejr, han ønskede.

Da han kom hjem og betænkte, hvor mange Have han havde befaret, og hvor mange Besværligheder han havde gennemgået, mente han, at han burde holde sin af Anstrængelser trætte Sjæl borte fra alle Gjenvordigheder, og tog sig derfor en Dronning fra Sverige og gav sig i Steden for at drive sine tidligere Sysler i Lag med i Ro og Mag at tænke. Han levede således længe i den største Fred og Ro, men da hans Liv næsten var ledet til Ende, og han i Kraft af de rimelige Grunde, visse Folk anførte derfor, var kommen til Erkjendelse af, at Sjælene er udødelige, drøftede han stadig i sit stille Sind under allehånde Overvejelser, hvilke Boliger han vilde komme til, når hans Sjæl forlod Legemet, eller hvilken Løn man gjorde sig fortjent til ved ivrig Tilbedelse af Guderne.

Medens han nu grublede over dette, kom nogle Mænd, som ikke var vel sindede imod Thorkil, til ham og sagde, at det blev han nødt til at rådspørge Guderne om; Vished i så vigtig en Sag, der overgik menneskelig Forstand. og som det ikke var let for de dødelige at komme på det rene med, måtte man søge hos de himmelske Sandsigere. Derfor måtte han stemme Udgårdsloke gunstig for sig, og det var ingen mere skikket til end Thorkil. Der var også nogle, som beskyldte ham for at lægge Råd op imod Kongen og stræbe ham efter Livet. Da Thorkil nu så, at det var bestemt, at han skulde udsætte sig for den yderste Fare, bad han om at få dem, der havde forklaget ham, med som Ledsagere på Rejsen. Da de, som havde bagvasket en uskyldig Mand, så, at den Fare, de havde beredt en anden, faldt tilbage på dem selv, søgte de at tage deres Råd tilbage, men det hjalp ikke, at de tudede Kongen Ørene fulde, han nødte dem til at give sig ud på Sejladsen under Thorkils Anførsel og hånede dem oven i Kjøbet, fordi de var bange. Således vender det onde, man udpønser imod en anden, sig for det meste med Nødvendighed imod Ophavsmanden selv. Da de mærkede, at de med Nødvendighed dreves ud i denne uundgåelige Fare, spændte de Oxehuder over Skibet og fyldte det rigeligt med Levnedsmidler.

Så sejlede de og kom til et Sted, hvor der ingen Sol var og heller ingen Stjærner, hvor der intet Dagslys fandtes, men en evig Nat rugede. Efter at de længe havde sejlet under denne usædvanlige Himmel, slap deres Ved op, så de ikke havde noget at nære Ilden med, og da de ikke kunde koge deres Mad, stillede de deres Sult med rå Føde. Men adskillige af dem, der gjorde det, blev farligt syge af den ufordøjelige Mad, de fyldte sig med, thi først blev Maverne efterhånden slappede som Følge af den uvante Kost, og så bredte Smitten sig videre, og Sygdommen angreb selve Livskraften, og således voldte Umådeholdenhed både i den ene og i den anden Retning Fortræd, thi ligesom det var skadeligt at faste, således var det farligt at tilfredsstille sin Spiselyst, så de kunde ikke spise trygt, og det holdt hårdt at afholde sig derfra. De var allerede ved at opgive alt Håb om Frelse, da der pludselig - ligesom Buestrængen lettest brister, når den spændes stærkest -, lyste dem en uventet Forjættelse om Hjælp i Møde. De så

nemlig pludselig et Bål skinne ikke langt borte, og det gav atter de fortvivlede Mænd Håb om at bevare Livet. Thorkil, der anså det for et af Himlen sendt Middel til Frelse, besluttede at tage noget Ild fra det, og for at være sikrere på at kunne finde tilbage til sine Stalbrødre gjorde han en Ædelsten fast i Toppen af Skibsmasten, for at den med sin Glans kunde tjene som Kjendingsmærke. Da han var kommen i Land, fik han Øje på en Hule i en snæver Kløft, som en smal Vej førte hen til. Han bød sine Ledsagere vente udenfor og gik selv ind i Hulen, hvor han så to sorte, overmåde store Mænd, som med deres Næser, der så ud som Horn, var i Færd med at holde Ilden ved lige med alt, hvad de kunde få fat på. Indgangen var hæslig at se til, Dørstolperne rådne, Væggen sort af Smuds, Loftet snavset og Gulvet fuldt af Slanger, så alt stødte i lige høj Grad Øje og Sind. Den ene af Jætterne hilste på ham og sagde, at han havde indladt sig på et yderst vanskeligt Foretagende ved i sin brændende Attrå efter at besøge en fremmed Gud og med nysgjerrig Granskning at ransage en Egn uden for Verden. Han vilde imidlertid anwise ham, ad hvilke Veje han skulde drage for at fuldbyrde den Rejse, han havde sat sig for, dersom han kunde sige tre Fyndord hvert med en Sandhed i. Så sagde Thorkil: "Ingen Steds, hvorhen jeg kom, så jeg Folk med slige Næser. - Aldrig var jeg noget Sted, hvor så nødig jeg gad være. - Bedst den Fod mig tykkes nu, som kan først herfra mig bære". Jætten frydede sig over Thorkils Kløgt og roste hans Fyndords Sandfærdighed; derpå sagde han, at han først måtte rejse til et Land, hvor intet Græs kunde gro, og som var hyllet i tæt Mørke; men inden han kunde nå sit Bestemmelsessted, måtte han først sejle i fire Døgn og stadig ro. Der vilde han så kunne besøge Udgårdsløke, som havde opslået sin skidne Bolig i fæle og hæslige Huler. Thorkil blev meget forskrækket ved at høre, at der blev pålagt ham så lang og farlig en Sørejse, men det usikre Håb fik Overtaget over den Frygt, han i Øjeblikket følte, og han bad om en Brand. "Ja", sagde Jætten, "vil du have Ild, må du sige tre Fyndord til". Så sagde Thorkil: "Godt Råd bør følges, kommer det end fra ringe Mand. - Så langt har jeg letsindig vovet mig ud, at, om jeg kan slippe hjem, har jeg først og fremmest mine Ben at takke for min Frelse. - Stod det mig frit for at vende om, skulde jeg vel vogte mig for at komme her igjen".

Derpå bragte han Ild til sine Stalbrødre, og så fik han gunstig Bør og kom fjerde Dagen efter til Havnen, han søgte, og så da for sig et Land, hvor en stadig Nat gjorde Afvexling af Lys og Mørke umulig. Han kunde næsten ingen Ting se, men skimtede dog en usædvanlig stor Klippe. Opsat på at undersøge den bød han sine Ledsagere, der holdt Vagt udenfor, at slå Ild med Flintesten og tænde et Bål i Indgangen som et hensigtsmæssigt Værn imod onde Ånder. Derpå lod han nogle andre bære en Fakkell foran ham og klemte sin Krop ind igennem Hulens snævre Svælg og så da alle Vegne imellem en Mængde Slanger, der krøb omkring, talrige Jærnstole. Dernæst faldt hans Øjne på en langsomt rindende Flod, hvis Vand sagtelig gled hen over Sandbunden. Den gik han over og kom så til en Hule, der skrånede lidt mere nedad, og fra den åbnede der sig for de indtrædende en mørk og fæl Hal, i hvilken de så Udgårdsløke sidde bunden på Hænder og Fødder med umådelig store Lænker; hvert af hans stinkende Hovedhår var så stort og stivt som et Spyd af Korneltræ. Med sine Stalbrødres Bistand rykkede Thorkil, for at man så meget snarere skulde tro på hans Bedrifter, et at dem ud af Hagen på ham, hvilket han fandt sig i, og strax blev der så voldsom en Stank, at ingen af dem, der stod hos, kunde trække Vejret uden at stoppe Næsen til med Kappen. Med Nød og næppe slap de ud, overspyede af Slangerne, der fo'r imod dem fra alle Sider. Kun fem af Thorkils Ledsagere nåede om Bord på Skibet med deres Høvedsmand, de andre blev dræbte af Edderen. De onde Ånder satte rasende efter dem og spyede fra alle Sider deres Edder ned på dem, men Søfolkene skjærmede sig med deres Huder

og kastede Edderen, der blev spyet ud over dem, tilbage. En af dem, som vilde se ud, blev ramt i Hovedet af Edderen, og strax blev det skilt fra Halsen, som om det var hugget af med et Sværd. En anden kigede ud under Huderne, og da han tog Øjnene til sig igjen, var han blind. En tredje stak Hånden ud for at slå sin Kappe til Side, og da han tog Armen til sig igjen, var Hånden borte som Følge af Edderens Kraft. De andre anrånede forgjæves Guderne om at være dem gunstigere, men så bad Thorkil til hele Verdens Gud og ikke blot bad til ham, men bragte ham også Ofre, og så varede det ikke længe, før de havde den samme Himmel over sig som før og efter en heldig Sejlads nåede lysere Himmelstrøg. Det bares dem for, som om de var komne til en helt anden Verden og nåede til selve Indgangen til den af Mennesker beboede Verden. Omsider lagde han til Land ved Tyskland, som da havde antaget Kristendommen, og hos Folket der lærte han Begyndelsesgrundene til den sande Gudsdyrkelse. Efter at næsten alle hans Stalbrødre var omkomne dør som Følge af den uvante Luft, de havde indåndet, rejste han tilbage til Danmark, kun ledsaget af to, som den grumme Skæbne havde sparet. Al den Uhumskhed, han var bleven oversmurt med, havde gjort hans Skikkelse og oprindelige Ansigtstræk i den Grad ukjendelige, at ikke engang hans Venner kunde kjende ham; men da han havde fået Snavset vasket af sig, kjendte de ham, og Kongen blev overordentlig opsat på at høre, hvorledes hans Sendefærd var løbet af. Men hans Fjender havde endnu ikke opgivet deres Avind, og nogle af dem sagde, at Kongen vilde dø en brat Død, så snart han lyttede til, hvad Thorkil fortalte. Kongen var så meget mere tilbøjelig til at fæste Lid til dette Udsagn, som en Drøm, der falskelig havde forudsagt ham det samme, havde gjort ham lettroende. Der blev derfor på Kongens Bud lejet Folk, som skulde dræbe Thorkil om Natten. Dette fik han på en eller anden Måde Færten af, og uden at nogen vidste det, stod han op af sin Seng og lagde en svær Træblok i sit Sted, og da han havde gjort det, huggede de lejede Mordere løs på Træblokken, og således gjorde han Kongens svigefulde Anslag til intet. Dagen efter trådte han frem for Kongen, da denne sad ved Måltidet, og sagde: "Jeg tilgiver din Grumhed og forlader dig din Vildfarelse, at du i Steden for at takke mig har besluttet at straffe mig, der bringer gode Tidender hjem fra min Sendefærd. Du, for hvem jeg har sat Livet på Spil under så mange Gjenvordigheder og rendt Panden imod så mange Farer, og som jeg håbede taknemlig vilde lønne mig for mine Bedrifter, du, og du alene, skjønner jeg, vil straffe mig grumt for min Tapperhed. Men jeg giver Afkald på at hævne mig og nøjes som Straf for den Krænkelse, du har tilføjet mig, med den Skam, du må føle i dit Hjertes inderste - hvis en utaknemlig kan føle Skam. Jeg gjør dig ikke Uret ved at sige, at du overgår alle onde Ånder i Grumhed og alle Vilddyr i Vildhed, når jeg, som er sluppen fra så mange Utskyskers lumske Angreb, ikke har kunnet være sikker for Angreb af dig". Kongen fik nu Lyst til at høre alt af hans egen Mund, og i Erkjendelse af, at det ikke var let at stå Skæbnen imod, bød han ham fortælle i ret Orden alt, hvad der var hændet ham. Han lyttede begjærlig til alt, hvad han fortalte, indtil Talen kom på hans Gud; at han blev ilde omtalt, kunde han ikke finde sig i; han kunde ikke tåle, at det blev lagt Udgårdsløke til Last, hvor led han var, og det skar ham i den Grad i Hjertet at høre, hvor fæl han var bleven, at han ikke kunde holde det ud og opgav Ånden midt under Fortællingen. Således kom han, medens han ivrig dyrkede en falsk Gud, til Erkjendelse af, hvor Usalighedens Fængsel i Sandhed er. Stanken af det Hår, Thorkil havde plukket ud af Jættens Skjæg til Vidnesbyrd om sine store Bedrifter, bredte sig også imellem de tilstedeværende og dræbte mange af dem.

Gøtrik

Da Gorm var død, blev hans Søn Gøtrik Konge. Han udmærkede sig ikke blot ved Tapperhed, men også ved ædelt Sind, og det er ikke let at sige, om hans Tapperhed var større end hans Mildhed, thi han tøjlede i den Grad sin Barskhed med Venlighed, at de to Ting syntes at holde hinanden i Ligevægt hos ham.

På den Tid kom der til Kong Gøt af Norge to Islændere, Bjørn og Ræv, og Kongen forærede Ræv, som han gjorde mest Ære af og viste størst Fortrolighed, en svær Armring. En af Hirdmændene gav sig, da han så' det, til med store Ord at rose Gavens Anselighed og sagde, at Gøt ikke havde sin Lige i Godhed. Men skjønt Ræv skyldte Kongen Tak for den Velgjerning, han havde modtaget af ham, kunde han dog ikke godkjende de store Ord, hvormed Hirdmanden så overdrevent priste ham, og sagde, at Gøtrik var mere gavmild end Gøt. For at knuse Smigrerens tomme Påstand vilde han hellere aflægge Vidnesbyrd om den fraværendes Gavmildhed end løgnagtig sleske for den Velgjører, han stod Ansigt til Ansigt med; og for det andet holdt han for, at det var langt bedre at blive beskyldt for Utaknemmelighed end at støtte en tom og pralende Ros ved at istemme den, og at man hellere burde gjøre Indtryk på Kongen ved alvorlig Sandhed end ved løgnagtig Smiger. Ulv - således hed Hirdmanden - blev imidlertid ikke blot ved med stædig at fastholde sine Lovtaler over Kongen, men vilde endogså lade det komme an på en Prøve og foreslog Ræv, at de skulde vædde. Ræv drog så med hans Samtykke til Danmark, hvor han traf Gøtrik siddende på sin Trone i Færd med at betale sine Krigere deres Sold. Da Kongen spurgte, hvem han var, svarede han, at man kaldte ham den lille Ræv. Det lo somme af, og somme undrede sig derover, men Gøtrik sagde: "Det hører sig til, at en Ræv tager sit Bytte med Munden", og med de Ord tog han en Ring af sin Arm, kaldte Manden hen til sig og stak ham den i Munden. Ræv satte den straks på sin Arm og holdt denne, prydet med Guld, som den nu var, op til Beskuelse for alle, men den anden Arm holdt han skjult, som fordi den intet Smykke havde, og til Løn for hans Snildhed skjænkede Kongen ham med sin enestående Rundhåndethed en Ring til, der ikke stod tilbage for den første. Det blev han såre glad over, ikke så meget på Grund af Gavens Anselighed, som fordi han vandt det Væddemål, han havde indgået. Da Kongen hørte om Væddemålet, glædede han sig over, at han havde vist sig gavmild imod ham mere ved et Tilfælde end med Forsæt, og sagde, at han havde mere Fornøjelse af at give ham Gaven, end han havde af at modtage den. Så drog Ræv tilbage til Norge, og da Hirdmanden ikke vilde betale det tabte Væddemål, slog han ham ihjel og fangede Gøts Datter, som han gav til Gøtrik.

Efter at Gøtrik, som også kaldes Godfred, havde kæmpet i fremmede Lande og øget sin Hæder og Styrke ved det Held, der fulgte hans Våben, foretog han sig blandt andre mindeværdige Ting også at pålægge Sachserne den Lov med Hensyn til Skatten, de havde at udrede, at hver Gang der foregik Kongeskifte i Danmark, skulde deres Høvdinge afgive hundrede hvide Heste til den ny Konge ved hans Tronbestigelse, og når der foregik Høvdingeskifte hos Sachserne, skulde den ny Høvding ligeledes, strax når han overtog Magten, udrede denne Skat og ved således at vise sin Lydighed bøje sig for Danmarks Vælde, idet han anerkjendte vort Lands Overherredømme og højtidelig tilkjendegav sin Underkastelse. Og Gøtrik nøjedes ikke engang med at undertvinge Tyskland, men skikkede Ræv som offentlig Sendemand til Sverige for at søge at vinde det. Svenskerne turde ikke tage Livet af ham med åbenlys Vold, men vovede sig til at gjøre det lumskelig, idet de dræbte ham med en Sten, medens han sov; de hængte nemlig en Møllesten op over ham og skar så Tovene, den hang i, over og lod den falde ned på hans Hals. Som Bod for denne Brøde blev det bestemt, at hver

af dem, der havde haft Del i den, skulde betale tolv Mark Guld til Gøtrik og alle andre hver en Unze. Den Afgift kaldte de Ræveskat.

Imidlertid skete det, at Frankernes Konge Karl overvandt Sachserne i Krig og ikke blot nødte dem til at antage Kristendommen, men også til at underkaste sig hans Herredømme. Da Gøtrik spurgte det, angreb han de ved Elben boende Folkefærd og søgte igjen at lægge Sachsen ind under sit Rige som i gamle Dage, thi Sachserne holdt ivrig fast på det Åg, Karl havde lagt på dem, og foretrak det romerske Herredømme for det danske. Karl havde just den Gang trukket sin sejrige Hær tilbage hinsides Rhinen og afholdt sig derfor fra at angribe den fremrykkende Fjende, som om Floden, der lå imellem dem, hindrede ham deri, og da han besluttede sig til at gå over den igjen for at gjøre det af med Gøtrik, fik han Bud fra Pave Leo i Rom om at komme did og beskytte Byen. Han efterkom denne Opfordring og overdrog sin Søn Pipin at føre Krigen imod Gøtrik, så at Pipin, medens Karl selv kæmpede med en Fjende langt borte, skulde tage Vare på den Krig, han var kommen i med sin Nabo; thi optagen, som han var, af Bekymringer til to Sider, måtte han dele sin Stridsmagt for at få tilstrækkelige Midler til at møde Kravene fra begge Sider. Imidlertid vandt Gøtrik en herlig Sejr over Sachserne, og efter at have samlet ny Stridskræfter og fået tilvejebragt en talrigere Hærstyrke besluttede han at hævne sig ikke blot på Sachserne, men på alle Tyskerne for den Uret, de havde begået imod ham ved at afkaste hans Herredømme. Først underlagde han sig med sin Flåde Frisland. Dette Land er meget lavt, og når det rasende Hav bryder gennem Digerne, der er opkastede som Værn imod Bølgerne, plejer hele Vandmassen at skylle ind over de åbne Marker. Gøtrik pålagde Friserne en Skat, der mere var usædvanlig end hård; jeg vil kortelig gjøre Rede for, hvorledes den udrededes. Der blev bygget et Hus, som var to Hundrede og fyrretyve Fod langt og delt i tolv Rum, hvert på tyve Fod, så at de tilsammen strakte sig i den angivne Længde. I den øverste Ende af dette Hus sad Kongens Skatmester, og i den nederste Ende lå der ret ud for ham et rundt Skjold. Når Friserne nu kom for at betale Skat, måtte de kaste Pengestykkerne hver for sig i Skjoldets Hulhed, og kun dem, som Skatmesteren langt borte, som han sad, tydelig hørte klinge, tog han for gode og regnede med i den kongelige Skat, så at han kun regnede det for Skat, der blev betalt med Pengestykker, som han på Frastand hørte falde i Skjoldet; de, hvis Klang var svag, så at den ikke nåede hans Øren, blev ganske vist også lagt i Skatkammeret, men de blev ikke regnet med i Skatten. Da adskillige Pengestykker ikke gav så tydelig Klang, at Skatmesteren kunde høre den, blev Følgen, at adskillige, som kom for at betale den Skjærv, de havde at erlægge, måtte af med mange flere Penge, end det egentlig tilkom dem at betale. Denne Skattebyrde skal Karl senere have fritaget dem for. Efter at være draget igjennem Frisland besluttede Gøtrik, da Karl allerede var vendt tilbage fra Rom, at trænge ind i de fjærnere Dele af Tyskland, men så blev han svigefuldt angreben af en af sine egne Mænd og faldt for Forræderens Sværd. Da Karl spurgte det, sprang han op med overstrømmende Glæde og tilstod, at noget glædeligere end denne Begivenhed aldrig var faldet i hans Lod.

Niende Bog

Olaf, Heming og Sivard

Da Gøtrik var død, blev hans Søn Olaf Konge. Opsat på at hævne sin Faders Død betænkte han sig ikke på at indvikle sit Fædreland i Borgerkrig, idet han satte Hensynet til, hvad han skyldte det almene, til Side for sine sønlige Følelser. Da han var død, blev hans Lig lagt i en Høj, der blev opkastet tæt ved Lejre, og som bærer hans Navn.

Efter ham fulgte Heming, om hvem jeg ikke har fundet andet, der er værd at berette, end at han sluttede Fred med Kejser Ludvig og stadfæstede den med Ed. Men den avindsyge Tid har måske skjult mange udmærkede Bedrifter af ham, skjønt de gjorde ham navnkundig i hans Levetid.

Efter dem blev Sivard med Tilnavnet Ring Konge. Han var en Søn af en Konge i Norge, der hed lige sådan, og Gøtriks Datter. Det var Skåningerne og Sjællænderne, der hjalp ham til MagtEn, thi hans Søskendebarn Ring, der ligeledes var Gøtriks Dattersøn, havde Jylland, så Herredømmet over Riget var delt, og som om de to Landsdele ikke var værd at regne for noget formedelst deres Lidenhed, begyndte fremmede Folk ikke blot at ringeagte dem, men også at angribe dem. Sivard gik løs på dem med større Forbitrelse end på sin Medbejler til Riget, og da han foretrak Krig med udvortes Fjender for Borgerkrig, forsvarede han i fem År standhaftig sit Fædreland mod alskens Farer; han vilde nemlig hellere finde sig i, at der blev gjort Skår i hans Herredømme hjemme for så meget lettere at råde Bod på den Skade, der kom ude fra. Derfor greb Ring, som var begjærlig efter den Del af Landet, han rådede for, Lejligheden og søgte at tilrive sig Herredømmet over hele Riget og betænkte sig ikke på at volde den Mand Fortræd i hans eget Land, som vågede over det uden for det; han angreb nemlig de Landsdele, han rådede for, og lønnede ham således med Utaknemmelighed for det Forsvar, han førte for det fælles Fædreland. Så gav nogle af Sjællænderne, der var Sivard såre hengivne, for at lægge deres oprigtige Troskab imod den fraværende for Dagen, hans Søn Ragnar Kongenavnet, skjønt han knapt var kommen ud af Vuggen endnu, ikke fordi de ikke vidste, at han endnu var uskikket til at være Konge, men fordi de ved at føre så kosteligt et Pant frem vilde ophidse Sivards sløve Forbundsfællers Sind imod Ring. Men da Ring spurgte, at Sivard imidlertid var vendt hjem fra sit Krigstog, angreb han Sjællænderne med en stor Hærstyrke og lod dem vide, at, hvis de ikke overgav sig, blev de dræbte. Sjællænderne, som kun havde Valget imellem Skam og Fare og som nærede Mistillid til deres Kræfter, fordi de var så få, bad om Våbenstilstand, for at de kunde overveje Sagen. Den blev tilstået dem, men da det ikke tyktes dem muligt at blive Sivard tro, og det tyktes dem uhæderligt at give sig under Ring, vaklede de længe bekymrede imellem Frygt og Skam. Da ikke engang de gamle kunde finde Råd i denne Sag, tog Ragnar, som tilfældigvis var til Stede i Forsamlingen, Ordet og sagde: "En kort Bue skyder Pilen af i Hast. Skjønt jeg måske kan synes med drengagtig Dumdristighed at foregribe de ældres Tale, beder jeg jer om at tilgive mig, i Fald jeg fejler, og at bære over med mig, i Fald jeg fører umoden Tale. Men den, der giver kloge Råd, bør ikke afvises, selv om han ellers ikke synes at være synderlig Ære værd. Nyttige Lærdomme bør optages med lærvilligt Sind. Eftersom det nu på den ene Side er skammeligt at brændemærkes som Rømningsmand og Overløbere og på den anden Side letsindigt at vove, hvad der overstiger ens Kræfter, og vi altså er på det rene med, at det er lige galt, hvilken af Delene vi vælger, bør vi lade, som vi går over til Fjenden og så rømme fra ham i Tide, så snart vi ser vort Snit dertil. Det er bedre ved forstilt Eftergivenhed at forebygge Fjendens Vrede end ved at vægre os at give ham Våben i Hænde til at angribe os skarpere med; thi hvad andet gjør vi, når vi unddrager os den stærkeres Herredømme, end selv at give ham Våben til at skære

Halsen over på os med? Den virksomste Svig udklækkes ofte af dunkle Råd, og Ræv må man fange med List". Ved dette forstandige Råd gjorde han på én Gang Ende på deres Vaklen og tilførte den fjendtlige Hær en Styrke, som skulde blive til dens egen Skade. Forsamlingen, som i lige høj Grad undrede sig over dette Barns Veltalenhed og Kløgt, greb med Begjærlighed dette overordentlig snilde Forslag, som syntes langt at overgå, hvad man kunde vente sig efter hans Alder. De gamle, som ikke selv havde kunnet finde på Råd, skammede sig ikke ved at lyde et Barns Råd, som, hvor liden end den var, der gav det, var fuldt af den største Visdom. Men af Frygt for at udsætte den, der havde givet dem dette Råd, for umiddelbar Fare bragte de ham til Norge, for at han kunde blive opfostret der. Kort efter angreb Sivard Ring og holdt Slag med ham; han fældede Ring, men fik selv et Ulivssår, som han døde af efter få Dages forløb.

Ragnar Lodbrog

Efter ham blev Ragnar Konge. På den Tid fældede Svenskekongen Frø den norske Konge Sivard, indespærrede hans Frænders Hustruer i et Skjøgehus og udbød dem offentlig til Beskjæmmelse. Da Ragnar spurgte det, drog han til Norge opsat på at hævne sin Bedstefader. Da han kom did, ilede adskillige af disse Kvinder, som enten nylig havde måttet give deres Legemer til Pris eller frygtede for, at der snart vilde blive gjort Vold på deres Kyskhed, ivrig til hans Lejr i Mandsklæder og erklærede, at de vilde foretrække Døden for Skjændsel. Han, som vilde hævne den Tort, der var bleven tilføjet Kvinderne, skammede sig da heller ikke ved at benytte de Kvinders Hjælp, hvis Forsmædelse han vilde hævne, imod Ophavsmanden til denne Skjændighed. Blandt dem var også en Skjoldmø ved Navn Ladgerd, som havde Mands Mod i Brystet, skjønt hun kun var en Jomfru, og med Håret udslået over Skuldrene kæmpede i første Række. Alle beundrede hendes uforlignelige Bedrifter - Håret, der flagrede hende ned ad Ryggen, røbede nemlig, at hun var en Kvinde -, og da Ragnar havde fældet sin Bedstefaders Drabsmand, udsurgte han flittig sine Krigere om denne Pige, som han havde lagt Mærke til forrest i Fylkingen, og tilstod, at han havde denne ene Kvinde at takke for Sejren. Da han havde fået at vide, at hun var af ædel Byrd blandt Nordmændene, bejlede han indtrængende til hende ved Sendemænd. Hun foragtede hemmelig hans Bejlen, men lod, som hun vilde føje ham, og efter at hun ved løgnagtige Svar havde fået sin forelskede Bejler til at tro, at han vilde få sit Ønske opfyldt, beføl hun, at en Hund og en Bjørn skulde bindes i Forstuen til hendes Hus, idet det var hendes Agt at beskytte sit Kammer mod den ivrige Elsker ved Hjælp af disse to glubende Dyr. Men Ragnar, som blev glad over det gunstige Svar, gik om Bord på sit Skib, sejlede over Havet og begav sig, idet han bød sine Ledsagere at blive tilbage i Guldalen - således hedder en Dal der på Egnen -, ene til Pigens Hus. Der blev han modtagen af de glubske Dyr, men det ene gjennemborede han med sit Spyd, det andet greb han i Struben, drejede Halsen om på det og kvalte det og fik så Jomfruen som Løn for den overvundne Fare. I sit Ægteskab med hende fik han to Døtre, hvis Navne ikke er bleven bevarede i Erindringen, og en Søn Fridlejf, og i tre År holdt han sig i Ro og Gammen.

Jyderne, som er et trodsigt Folkefærd, troede, at han formedelst det Giftermål, han nys havde indgået, aldrig vilde vende tilbage, og de sluttede derfor Forbund med Skåningerne og prøvede på at angribe Sjællænderne, som med inderlig Hengivenhed bevarede deres Troskab imod Ragnar. Da Ragnar spurgte det, udrustede han tre Hundrede Skibe, og efter at være sejlet hjem med gunstig Vind tilintetgjorde han ved Landsbyen Hvideby Skåningerne, der vovede at holde Slag med ham, og da Vinteren var leden, kæmpede han sejrrig med Jyderne, der boede ved Limfjorden, et Sund i den Del af Landet. Efter for tredje og fjerde Gang at have overvundet Skåningerne og Hallænderne vendte han sin Hu til Kong Herrøds Datter Thora, som han attråede at ægte, og forskjød Ladgerd. Han troede nemlig ikke, hans Hustru var til at stole på, eftersom han mindedes, hvorlunde hun i sin Tid havde sat to grumme Vilddyr ud på ham for at berede ham Døden. Imidlertid havde Svenskekongen Herrød bragt sin Datter nogle Slinger til Opfostring, som hans Ledsagere havde fundet, da han en Gang var på Jagt i Skoven. Hun adlød strax sin Faders Bud og fandt sig i med sine Jomfruhænder at opfostre dette Øglekuld, ja hun sørgede endogså for, at de hver Dag fik en hel Oxekrop at æde sig mætte på, uden at ane, at hun ved at opføde dem beredte Landet en Ulykke. Da de var bleven fuldvoxne, afsved de nemlig hele Omegnen med deres pestsvangre Ånde, og Kongen, som nu fortrød sin enfoldige Gjerning, lod kundgjøre, at den, der friede Landet for denne Plage, skulde få hans

Datter til Ægte. Mange Ungersvende indlod sig forgjæves på dette farlige Foretagende, ikke mindre tilskyndede af Tapperhed end af Elskov. Da Ragnar af Folk, som rejste imellem Landene, fik Nys om dette, bad han sin Fostermoder om at give ham en ulden Kappe og et Par meget lodne Broge, som kunde skjærme ham imod Slangebidene; han mente nemlig, at han til Beskyttelse måtte have lodne Klæder, og for lettere at kunne røre sig i dem tog han dem tillige bløde og bøjelige. Da han på sit Skib var kommen til Sverige, og det faldt i med Frostvejr, dykkede han sig med Vilje i Vandet og lod de våde Klæder Stivfryse for at gjøre dem mere uigjennemtrængelige. Således påklædt tog han Afsked med sine Ledsagere, idet han opfordrede dem til at være Fridlejf tro, og gik ene op til Kongeborgen. Da han fik Øje på den, spændte han Sværd ved Lænd og tog et Spyd med Svingrem i sin højre Hånd. Da han så gik videre, kom en usædvanlig stor Slange glidende frem imod ham, og i dens Spor fulgte en anden, der var lige så stor. De gjorde alt, hvad de kunde, snart for at knuse Ungersvenden med deres Halers Bugtninger, snart for uafsladelig at overgyde og overspy ham med deres Edder; Hirdmændene, der var krøbne i sikkert Skjul, så' imidlertid til i Frastand som rædde Småpiger, og Kongen selv flyede ligeledes rædselsslagen med nogle få Mænd til et snævert Kammer. Men Ragnar, som stolede på sine frosne Klæders Hårdhed, gjorde Slangernes giftige Angreb til Skamme ikke blot med sine Våben, men også ved Hjælp af Klæderne, og holdt ene under utrættelig Kamp Stand imod de to Gab, der uafsladelig spyede Edder på ham, thi deres Tænder afbødede han med Skjoldet og Edderen med Klæderne. Til sidst slyngede han med kraftig Hånd Spydet imod de to Udyr, der angreb ham, borede det igjennem Hjærtet på dem begge og førte således Kampen lykkelig til Ende. Kongen så' nysgjerrig på hans Påklædning, og da han så', hvor lodden og grov den var, men især den nederste Del af den og allermest Brogene, gav han ham skjemtvis Tilnavnet Lodbrog. Han indbød ham også til Gjæstebud med ham selv og hans Venner, for at han kunde kvæge sig efter de overstandne Besværligheder, men Ragnar sagde, at han først måtte se til sine Kammerater, som han havde ladet blive tilbage. Han gik da bort og vendte tilbage med dem, alle prægtig klædte i Anledning af Gjæstebudet, de skulde til, og omsider, da det var til Ende, fik han den for Sejren fastsatte Løn. Med Thora fik han to herligt begavede Sønner, Radbard og Dunvat, og de fik Brødrene Sivard, Bjørn, Agnar og Ivar.

Imidlertid afsatte Jyderne og Skåningerne opflammede af en uslukkelig Oprørslue Ragnar og overgav Herredømmet til en Mand ved Navn Harald. Ragnar sendte Bud til Norge og bad om venlig Hjælp imod dem, og Ladgerd, hvis gamle Kjærlighed endnu levede stærk og standhaftig i hende, sejlede da skyndsomt til Danmark tillige med sin nye Husbond og sin Søn og bragte ham, som i sin Tid havde forskudt hende, en Flåde på hundrede og tyve Skibe. Da Ragnar mente, at han havde al den Hjælp nødvendig, han kunde få, opbød han til Værn Folk af enhver Alder, satte svagelige Folk sammen med stærke og betænkte sig ikke på at stikke Dreng og Oldinge ind i de stærkes Fylkinger. Han søgte først at knuse Skåningerne og holdt et vældigt Slag med Oprørerne på den Slette, der kaldes Uldager. Dér viste Ivar, som kun var syv År gammel, at han havde en fuldvoxen Mands Kraft i en Drengs Legeme, men Sivard blev, medens han angreb Fjenden Ansigt til Ansigt, såret og faldt næsegrus til Jorden. Da hans Stalbrødre så' det, gav de sig opfyldte af den største Ængstelse til at se sig om efter, hvorhen de kunde fly, så det kom ikke blot til at gå ud over Sivard, men nedslog næsten hele Ragnars Hærs Mod. Men Ragnar styrkede atter ved mandig Dåd og Opmuntring sine forfærdede Mænds sunkne Mod og drev dem til at prøve på at sejre, just som de var ved at blive overvundne. Ladgerd, som i sit spæde Legeme havde et uforligneligt Mod, dækkede også med det Forbillede, hun gav på glimrende

Tapperhed over Krigsfolkenes Tilbøjelighed til at give sig på Flugt; thi hun gjorde en Svingning og faldt uventet Fjenden i Ryggen, så den Skræk, der var opstået blandt hendes Stalbrødre, gik over i den fjendtlige Hær. Til sidst måtte Haralds Hær vige, og efter at hans Folk havde lidt et stort Nederlag, flyede han. Da Ladgerd kom hjem fra Slaget, gjennemborede hun om Natten sin Husbonds Strube med et Spyd, hun havde skjult under sin Kjortel, og så tilegnede hun sig hele hans Magt og Værdighed, thi denne overmodige Kvindesjæl holdt det for fornøjeligere at have Herredømmet uden Husbond end at dele hans Kår.

Sivard blev ført til en By i Nærheden, hvor han lod sig pleje af Læger, men de var fuldstændig ved at fortvivle, thi det skrækkelige Sår gjorde alle de Lægemedler, de anvendte, til Skamme. Men så så' de en Mand af forbavsende Størrelse gå hen til den syges Seng, og han lovede Sivard, at hvis han vilde indvi alle de Mænds Sjæle, han fældede i Kamp, til ham, skulde han strax blive karsk. Han lagde heller ikke Dølgsmål på sit Navn, han hed Roster, sagde han. Da Sivard skjønnede, at han ved at give et ringe Løfte kunde opnå et stort Gode, gik han ivrig ind på, hvad Manden forlangte. Så strøg Oldingen pludselig med Hånden den blå Plet, der var en Følge af Forrådnelsen i Såret, bort, og der kom strax Ar på det. Til sidst dryssede han Støv i Øjnene på ham, og så gik han. Der kom pludselig Pletter på Øjnene, og til Forbavselse for dem, der så' det, fik disse Pletter den største Lighed med små Snoge. Jeg skulde næsten tro, at Ophavsmanden til dette Under har villet åbenbare den Grumhed, Ungersvenden skulde lægge for Dagen i Fremtiden, ved det umiskjendelige Vidnesbyrd, hans Øjne bar om den, for at den mest iøjnefaldende Del af hans Legeme ikke skulde savne en Forjættelse om hans senere Liv. Da den gamle Kone, som tilberedte hans Lægemedler, så' ham få disse Snogemærker i Ansigtet, blev hun greben af en usædvanlig Skræk for Ungersvenden, dånede og faldt om. Herfra stammer Sivards vidt kjendte Tilnavn Snogøje.

Imidlertid døde Ragnars Hustru Thora af en hidsig Sygdom, hvilket voldte ham, som elskede sin Hustru højt, overordentlig bitter Sorg. Da han holdt for, at han bedst kunde forjage den ved Arbejde, besluttede han at søge Trøst i Idrætter og dulme sin Smerte ved Anstrængelser. Idet han derfor for at drive sin Kummer på Flugt og finde Trøst tænkte på Krigsbedrifter, bød han, at enhver Husfader skulde bringe ham det af sine Børn, han satte mindst Pris på, eller en Slave, der var upålidelig og doven til sit Arbejde, for at han kunde komme i Krigstjeneste hos ham. Skjønt denne Forordning kun syntes lidet skikket til at fremme hans Formål, viste han dog, at de ringeste Danske overgik de tapreste Mænd blandt andre Folkefærd, og de unge Mennesker havde stor Nytte deraf, idet de, som således udvalgte, kappedes om at aftvætte det Dorskhedsmærke, der var blevet sat på dem. Han bestemte derhos, at enhver Retstrætte skulde pådømmes af tolv godkjendte Ældste; alle andre Retsmidler afskaffedes, og det tilstededes hverken Sagsøgeren eller Sagvolderen at tale sin Sag. Denne Forordning havde det gode ved sig, at den gjorde det umuligt letsindig at yppe Retstrætter, og han mente derved tilstrækkelig at have forebygget, at onde Mennesker falskelig anklagede nogen. Derefter påførte han England Krig og sårede og fældede i et Slag Hame, som var Konge dør og Fader til Ella, en såre ædel Ungersvend. Derpå fældede han Jarlerne over Skotland, Petland og de Øer, som kaldes Sudrøerne eller de sydlige Øer, og satte sine Sønner Sivard og Radbard over disse Landsdele, der nu havde mistet deres Høvding. Efter også med Magt at have berøvet Norge dets Konge bød han dette Land lyde Fridlejf, og ham satte han også over Orknøerne, som han berøvede deres egen Jarl.

Nogle af Danskerne, som i deres halsstarrige Had imod Ragnar hårdnakket vedblev at pønse på Oprør, sluttede sig imidlertid til Harald, som hidtil havde været i Landflygtighed, og søgte at bringe hans kuldcastede Lykke på Fode igjen. Ved denne Fremfusenhed vakte de hele Borgerkrigens Frækhed imod Kongen og indviklede ham i Farer hjemme, da ingen Fare truede ham ude fra. For at holde dem i Ave drog Ragnar imod dem med en Flåde bemanded med danske Øboer, tilintetgjorde Oprørernes Hær og drev Harald, den slagne Hærs Høvedsmand, på Flugt til Tyskland og nødte ham til forsmædelig at aflægge den Værdighed, han frækt havde tiltaget sig. Han nøjedes heller ikke med simpelt hen at ombringe Fangerne, men foretrak at pine dem til Døde, så at de, han ikke kunde få til at opgive deres Troløshed, ikke engang fik Lov til at opgive Ånden uden at blive straffede med den største Grumhed. For øvrigt fordelte han deres Jordegodser, der var flygtede sammen med Harald, blandt sine Krigsfolk, idet han mente, at deres Fædre blev så meget hårdere straffede, når de så', at den Ære at tage Arv efter dem blev dem til Del, som de havde forstødt, medens de, som de holdt mere af, gik glip af deres Fædrearv. Men ikke engang det var nok til at slukke hans Hævntørst, han besluttede oven i Købet at angribe Sachsen, fordi han troede, at det var hans Fjenders Tilholdssted, og at Harald var tyet dertil. Han bad sine Sønner om at stå ham bi og angreb Karl, som just da opholdt sig ved sit Riges Grænse dør. Efter at Ragnar havde opsnappet hans Skildvagter og listet sig forbi de udstillede Vagtposter, troede han, at Resten vilde være let at gjøre, og håbede, at det vilde gå rask fra Hånden, men så kom der pludselig en med guddommelig Spådomsgave udrustet Kvinde, som om hun var en fra Himlen sendt Sandsigerske eller Fortolkerske af den guddommelige Vilje, og advarede Karl med heldbringende Forkyndelse og forebyggede ved sin lykkelige Spådom den truende Fare, idet hun lod ham vide, at Sivards Flåde havde lagt til ved Floden Seines Munding. Kejseren lånte opmærksomt Øre til hendes Ord, og da han tydede dem som et Budskab om, at Fjenden var i Landet, sørgede han for, at de Barbarer, hvis Komme således var blevet meldt ham, blev holdt i Ave ved, at han gik imod dem og holdt Slag med dem. I det Slag, han holdt med Ragnar, havde han ikke så meget Held med sig, som man skulde have ventet efter den Forsigtighed, hvormed han belavede sig på Faren. Han, næsten hele Europas utrættelige Overvinder, der var draget gennem så stor en Del af Verden og alle Vegne havde vundet de største og mest strålende Sejre, så' nu den Hær, der havde overvundet så mange Stater og Folkefærd, vende Ryg i Slaget og blive slået af en lille Flok fra en enkelt Landsdel.

Da Ragnar efter at have pålagt Sachserne Skat fik sikker Tidende fra Sverige om, at Herrød var død, og derhos fik at vide, at hans Sønners Arv efter deres Bedstefader blev forholdt dem ved hans Efterfølger Sørles Svig, bad han Bjørn, Fridlejf og Radbard om at slå sig sammen med ham, - thi Regnald, Hvidsærk og Erik, hans Sønner med Svanløg, havde endnu ikke nået våbenfør Alder -, og drog til Sverige. Da Sørle mødte ham med sin Hær, lod han Ragnar vælge, om der skulde holdes almindeligt Slag eller Tvekamp, og da han valgte Tvekamp, stillede Sørle en Kæmpe af udmærket Mod ved Navn Skard tillige med hans syv Sønner til Holmgang med ham. Ragnar tog sine tre Sønner med; de kæmpede i begge Hæres Påsyn, og Ragnar gik ud af Kampen som Sejrherre. Bjørn fik, fordi han havde tilføjet Fjenden et Nederlag uden selv at lide nogen Skade, et Tilnavn, som han beholdt alle sine Levedage, og som forkyndte, at hans Sider var så hårde, som om de var af Jærn. Denne Sejr gav Ragnar Tillid til, at han vilde overvinde enhver Fare, og han angreb da Sørle og fældede ham og alle de Krigsfolk, han førte i Marken. Han skjænkede Bjørn Herredømmet over Sverige som Løn for hans udmærkede Tapperhed, og så afholdt han sig i nogen Tid fra Krig og holdt sig i Ro. Han fattede nu stor Elskov til en Kvinde, og for lettere at komme i Besiddelse af hende søgte

han ivrig at vinde hendes Fader ved at vise ham den største Velvilje, indbød ham ofte til Gjæstebud og behandlede ham så med den yderste Høflighed, rejste sig ærbødig op, når han kom, og hædrede ham ved at bænke ham ved sin Side, glædede ham tit med Gaver og stundom med de venligste Ord. Da Faderen indså, at al den Ære ikke blev ham til Del for hans egne Fortjenesters Skyld, grundede han over, hvad Grunden dertil vel kunde være, og kom så på det rene med, at hans Konges stiltiende Bevågenhed hidrørte fra Kjærlighed til hans Datter, idet han skjulte sin Attrå for hende under Skin af Venlighed imod ham. For nu at gjøre Elskerens Snildhed til Skamme vogtede han så meget omhyggeligere på hende, just fordi han mærkede, at han eftertragede hende med hemmelig Attrå og stor Halsstarrighed. Men Ragnar, som til sin Glæde havde fået sikkert Bud om, at hun gav ham sit Ja, begav sig ud til den Gård, hvor hun holdtes i Forvaring, og idet han gik ud fra, at intet er umuligt for Elskov, gik han ene til en Bonde i Nabolaget og bød sig til Gjæst hos ham. Næste Morgen byttede han Klæder med Kvinderne og kom i Kvindedragt til sin elskede, medens hun var ved at spinde, og for ikke at røbe sig var han snild nok til også at give sig i Lag med denne Kvindesysse, skjønt hans Hænder ikke var øvede i Kunsten; om Natten fik han så sin Vilje med Pigen og favnede hende. Da det lakkede ad Tiden, da hun skulde føde, og hendes tiltagende Sværhed røbede, at hun havde sat sin Kyskhed til, trængte Faderen, som ikke var sikker på, hvem hans Datter havde ladet sig besvangre af, hårdt ind på hende for at få hende til at sige, hvem hendes ukjendte Forfører var, og da hun hårdnakket påstod, at hun ikke havde haft andre i Sengen hos sig end sin Terne, overlod han til Kongen at få Sagen oplyst. Ragnar kunde ikke finde sig i, at den uskyldige Terne skulde lade en så usædvanlig Beskyldning sidde på sig, og skammede sig ikke ved at tilstå sin egen Brøde for at godtgjøre en andens Uskyldighed. Ved denne ædle Adfærd både gjendrev han den falske Beskyldning, at en Kvinde havde avlet Barnet, og opnåede, at et latterligt Rygte ikke kom ud blandt onde Tunger. Han lyste Barnet, hun skulde føde, i Kuld og Kjøn og sagde, at han vilde, det skulde kaldes Ubbe. Da Drengen omtrent var bleven voxen, lagde han til Trods for sin Ungdom en moden Mands Forstand for Dagen, thi han elskede sin Moder, fordi hun havde givet sig hen til en højtbåren Mand, men nærrede ingen Ærbødighed for sin Fader, fordi han havde nedladt sig til en Elskov, der var under hans Værdighed.

Derefter rustede Ragnar sig til et Tog imod Hellespontierne, stævnedes Danskerne til Tinge og lovede, at han vilde give Folket overmåde heldbringende Love; han fastsatte, at medens enhver Familiefader hidtil skulde afgive den af sine Sønner, han agtede ringest, til Krigstjeneste, skulde han nu ruste sin kraftigste Søn eller sin pålideligste Træl. Da det var gjort, drog han ledsaget af sine Sønner med Undtagelse af Ubbe af Sted og angreb og underlagde sig Hellespontierne og deres Konge Dian efter at have overvundet dem i adskillige Slag, og til sidst fældede han Kongen efter at have påført ham en Mængde Ulykker. Hans Sønner Dian og Daxon, der var gifte med Ruthenerkongens Døtre, fik deres Svigerfader til at hjælpe dem med Krigsfolk og tog sig med den største Iver for at hævne deres Fader. Da Ragnar så, hvor umådelig stor deres Hær var, tvivlede han om, at hans Krigsstyrke var tilstrækkelig, og bød, at nogle Kobberheste skulde sættes på Hjul, så de kunde føres af Sted, kjøres omkring på Vogne, som let kunde drejes, og af al Magt drives ind iblandt Fjendernes tætteste Skarer. Dette bidrog så meget til at splitte Fjendernes Fylking, at Håbet om Sejr mindre syntes at bero på Krigsfolkene end på disse Indretninger, som med deres uimodståelige Masse knuste alt, hvad der kom i Vejen for dem. Den ene af Høvdingerne blev dræbt, den anden flyede, og hele Hellespontierne gav sig på Flugt. Skytherne, med hvem Daxon også var nær beslægtet på mødrene Side, skal også være bleve

tilintetgjorte i det Nederlag. Deres Land fik Hvidsærk. Ruthenerkongen, som ikke stolede på sine Kræfter, skyndte sig i Tide at unddrage sig Ragnars frygtelige Våben ved Flugt.

Da Ragnar havde været på Vikingefærd på det nærmeste i fem År og hurtig havde bragt alle andre Folkefærd til at underkaste sig, fik han at vide, at Bjarmerne, som han nylig havde overvundet, men hvis Underkastelse ikke var til at stole på, åbenbart unddrog sig hans Herredømme. Da de fik Nys om hans Komme, fik de ved deres Galdresange Himlen til at stå dem bi og drev de ophidsede Skyer op til et voldsomt Uvej. Det hindrede en Stund Danskerne i at sejle, og så slap Levnedsmidlerne op for dem. Da Uvejret pludselig hørte op, sved den mest brændende Hede dem med sin Brand, og den Plage var ikke lettere at holde ud, end den stærke Kulde havde været, således plagede et ulykkebringende Overmål i begge Retninger skiftevis deres Legemer og ødelagde dem ved sin overvældende Styrke først til den ene Side og så til den anden, og hertil kom så Blodgang, der gjorde det af med de fleste, så Danskerne, som ingen Vegne kunde komme som Følge af Vejrets farlige Beskaffenhed, omkom i Massevis af den Legemssot, der opstod overalt. Da Ragnar mærkede, at den Magt, hvormed Vejret holdt ham tilbage, snarere var kunstig end naturlig, sejlede han videre, så godt han kunde, og kom til Kurernes og Sembernes Land, hvor man viste hans Myndighed den højeste Grad af Ære som den mest hæderkronede Sejrhærs Magtfuldkommenhed. Denne Hyldest gjorde Kongen endnu mere opbragt på Bjarmerne for deres Overmod, og han søgte at hævne den Foragt, de havde vist hans kongelige Myndighed, ved uventet at angribe dem. Deres Konge, hvis Navn ikke kjendes, blev rædselslagen ved dette Fjendernes pludselige Indfald, og da han ikke turde indlade sig i Kamp med dem, flyede han til Matul, Kongen i Finmarken. Stolende på dennes Bueskytters udmærkede Dygtighed fortrædige han ustraffet Ragnars Hær, der overvintrede i Bjarmeland. Finnerne plejer nemlig at løbe hurtig på glatte Træskinner og farer af Sted til hvilken Side de vil, så man holder for, at de er i Stand til efter Behag at nærme eller fjærne sig; så snart de nemlig har gjort Fjenden Fortræd, flyver de bort med samme Hastighed, som de kom med, de er ikke længere om at trække sig tilbage end om at rykke frem. Deres Behændighed så vel som den Dygtighed, hvormed de forstår at bruge deres Skier, gjør dem derfor udmærket skikkede både til at angribe og til at flygte. Man kan tænke sig, hvor Ragnar den Gang må have undret sig over sin kranke Lykke, da han, som i sin Tid havde besejret Romerriget, da det stod på sit Højdepunkt, nu så sig styrtet i den største Fare af en våbenløs og uordnet Hob. Han, som på den mest udmærkede Måde havde gjort det af med den romerske Krigsstyrkes mest glimrende Pryd og den herligste Anførers ypperlige Krigsfolk, måtte vige for en rå og vild Hobs usle og fattige Udrustning. Han, hvis Krigshæder hidtil det tapreste Folkefærds Magt ikke havde formået at mindske, kunde nu ikke stå sig imod en lille Flok af et foragteligt Folk. Således gik det til, at han med den Krigsstyrke, med hvilken han på det tapreste havde gjort det af med Verdens berømteste og prægtigste Hær og med Krigsmagtens tungeste Våben, at han med den Hær, med hvilken han i åben Mark havde gjort Ende på så mange Fodfolks, så mange Lejres og så mange Hestfolks Våbenbrag, måtte finde sig i at angribe en ussel og ukjendt lille Folkehob hemmelig og ligesom på Stimandsvis. Således gik det til, at han ikke skammede sig ved at plette sin strålende Hæder, som han havde vundet åbenlyst og ved Dagens Lys, med Svig i Nattens Mørke og i Steden for at holde sig i åben Tapperhed tog sin Tilflugt til hemmelige Baghold. Det blev lige så nyttigt, som det tog sig stygt ud. Han glædede sig ikke mindre over Finnernes Flugt end i sin Tid over Karls og tilstod, at han havde fundet større Kræfter hos dette Folk, der var blottet for alt,

end hos den bedst udrustede Krigsstyrke; thi det faldt ham lettere at holde Stand over for Romernes tungeste Våben end over for de pjaltede Finners Pile. Da Bjarmernes Konge var dræbt og Finnekongen jaget på Flugt, lod Ragnar til evig Amindelse om sin Sejr sine Bedrifter indriste på Klippetoppene.

Imidlertid lod Ubbe sig af sin Morfader Esbern forlede til formastelig at tragte efter Kongemagten, satte den Ærbødighed, han skyldte sin Fader, til Side og gjorde Fordring på Kongekronen for sit eget Hoved. Da Ragnar af de svenske Jarler Kelther og Thorkil fik Nys om denne Frækhed, sejlede han i største Hast til Gotland. Da Esbern mærkede, at de to nævnte Mænd var Ragnars Sag hengivne med sjælden Troskab, søgte han ved at tilbyde dem Belønninger at få dem til at svigte Kongen, men de holdt ubøjelig fast ved, hvad de havde sat sig for, og sagde, at deres Vilje rettede sig efter Bjørns, hvorhos de lod ham vide, at der ikke var en eneste Svensker, som vilde vove at gjøre noget, der var ham imod. Så var Esbern ikke sen til at prøve sig frem hos ham ved at skikke Sendemænd til ham med de fagreste Ord. Han erklærede, at han aldrig vilde hælde mere til Forræderi end til Trofasthed og anså det for den største Skjændsel at foretrække en troløs Broders Gunst for den retsindigste Faders Kjærlighed; Sendemændene lod han hænge til Straf, fordi de havde opfordret ham til så svar en Brøde, og Svenskerne straffede på samme Måde de øvrige, der hørte til Sendemændenes Følge, med Døden for deres strafværdige Opfordring. Da Esbern skjønnede, at hans underfundige og hemmelige Anstalter kun havde liden Fremgang, samlede han åbenlyst Krigsfolk og skred uden Omsvøb til Krig. Men Ivar, der var Hovedsmand over Jylland, erklærede, at ingen af Parterne i denne ugudelige Strid kunde være Guderne velbehagelig, og han unddrog sig derfor fra den syndige Krig ved frivillig at drage i Landflygtighed. Ragnar angreb Esbern i det Sund, som hedder Grønsund, og fældede ham; den dræbtes afhuggede Hoved bød han skulde stilles op i Forstavnen til Skræk for Oprørerne. Ubbe flygtede, men begyndte atter Krigen på Sjælland og angreb sin Fader. Da hans Fylking var splittet ad, og han ene blev angreben fra alle Sider, fældede han så mange af den fjendtlige Hær, at Fjendernes Lig dyngede sig op og dannede som det stærkeste Bolværk om ham, inden for hvilket det var en let Sag for ham at hindre sine Angribere i at komme ham nær. Til sidst blev han dog overvældet af Fjendens tætte Skarer, fangen og ført bort for at lægges i Lænker; med umådelig Kraft sprængte han Lænkerne og rystede dem af sig, men da han søgte at bryde og afkaste de Bånd, som så blev lagt på ham, var det ham ikke muligt at slippe af sit Fangenskab. Da Ivar fik Nys om, at Oprørerens Straf havde gjort Ende på Urolighederne i Landet, vendte han hjem til Danmark, hvor Ragnar modtog ham med den største Ære, fordi han, medens denne grumme Strid rasede, i hvilken Fader og Søn stræbte hinanden efter Livet, havde lagt den største Frændekjærlighed for Dagen.

Imidlertid fik Daxon, som længe forgjæves havde søgt at overvinde Hvidsærk, der stod for Styret i Skythien, til sidst denne lokket i en Fælde under Påskud af, at han vilde slutte Fred med ham. Han blev gjæsteventlig modtaget af Hvidsærk, men havde en Skare væbnede Mænd i Beredskab, som han lod kjøre ind i Byen under Foregivende af, at de vilde drive Handel, og som så ved Nattetid skulde angribe hans Værts Hus. Hvidsærk anrettede et sådant Nederlag blandt denne Stimandsskare, at han var omgivet af en hel Dynge Lig af Fjender, så at de for at tage ham til Fange måtte sætte Stiger til. Tolv af hans Stalbrødre blev ligeledes fangne af Fjenden på samme Måde, og da det blev stillet dem frit for at vende hjem til deres Fædreland, erklærede de, at de vilde ofre deres Liv for Kongen og foretrak at dele en andens Fare for at trække sig ud af den, de selv var stedte i. Men Daxon blev så greben af Medlidenhed ved Synet af Hvidsærks overvættede Fagerhed, at han ikke kunde bære det over sit Hjærte

at bryde denne Knop, der var ved at folde sig ud til den herligste Blomst. Han bød ham ikke blot Livet, men også sin Datter til Hustru med Hælvten af Riget i Medgift, idet han hellere vilde skåne ham på Grund af hans Fagerhed end straffe ham på Grund af hans Tapperhed. Men så sjælsstor var Hvidsærk, at han ikke brød sig det ringeste om et Liv, der skjænkedes ham af Nåde, han afslog Tilbudet om at slippe for al Straf, som om det var en Velgjerning, der kun var såre lidet værd, holdt selv fast på sin Dødsdom og sagde, at Ragnar vilde være lemfældigere med den Hævn, han vilde tage for sin Søn, i Fald han fik at vide, at han selv havde fået Lov til at vælge sin Døds måde. Hans Fjende undrede sig over denne Fremfusenhed og lovede, at han skulde blive ombragt på den Måde, han selv bestemte. Den Tilladelse tog Ungersvenden imod som en stor Velgjerning, og han bad om, at han måtte blive bunden og brændt tillige med sine Stalbrødre.

Daxon var ikke sen til at opfylde hans indstændige Bønner om at måtte komme af med Livet og lod ham ombringe på den Måde, han bad om som om en Gunst. Da Ragnar spurgte dette, var han nær ved at sørge sig til Døde; han klædte sig ikke blot i Sørgeklæder, men lagde sig også i sin store Bedrøvelse til Sengs og gav sin Smerte Luft i Suk og Klager. Hans Hustru, som havde mere end Mands Mod, bebrejdede ham hans Svaghed og styrkede hans Mod ved mandig Opmuntring, kaldte hans Sjæl tilbage fra Sorgen og opfordrede ham til af al Magt at øve Krigsbedrifter; det var rimeligere, sagde hun, at en tapper Fader sonede sin Søns blodbestænkte Aske med Våben end med Tårer; og hun formanede ham til ikke i kvindagtig Sorg at pådrage sig lige så megen Vanære ved Gråd, som han før havde vundet Hæder ved Tapperhed. Hendes Ord gjorde Ragnar bange for, at han ved kvindagtig Sorg kunde sætte den Navnkundighed, hans Tapperhed tidligere havde skaffet ham, på Spil, han aflagde sine Sørgeklæder og de andre Tegn på Sorg, og i Håb om snarlig Hævn vakte han atter sit slumrende Mod. Således kan stundom de svage Sjæle styrke de stærke. Han overdrog til Ivar at tage Vare på Riget, omfavnede med faderlig Kjærlighed Ubbe, som atter var kommen i Gunst hos ham som i fordums Dage, og så sejlede han med sin Flåde til Rusland, fangede Daxon og sendte ham betyngtet med Lænker til Udgård for at holdes i Forvaring der. Det er vitterligt, at Ragnar ved denne Lejlighed behandlede sin kjæreste Søns Drabsmand med den største Mildhed og Lemfældighed, idet han for at opnå den Hævn, han attråede, lod sig nøje med at sende den skyldige i Landflygtighed fremfor at lade ham dræbe. Denne Mildhed bragte Ruthenerne til at skamme sig ved yderligere at rase imod en Konge, som de ikke engang ved bitter Uret kunde drive til at ombringe sine Fanger. Det varede heller ikke længe, før Ragnar atter skjænkede ham sin Gunst og gav ham tilbage til hans Land, imod at han lovede hvert År at overrække ham Skatten knælende og barbenet ledsaget af tolv af Landets Ældste, som ligeledes skulde være barbenede. Han holdt det nemlig for bedre at gå lemfældig til Værks over for en fangen og ydmygt bedende Mand end at svinge den blodige Øxe og vilde hellere til Stadighed bøje den stolte Nakke under Trældomsåget end hugge den over én Gang for alle. Da han drog bort derfra, satte han sin Søn Erik med Tilnavnet Vejrhat over Sverige. Her fik han at vide, at medens Fridlejf og Sivard var på Krigstog med ham, havde Nordmændene og Skotterne svigagtig overdraget Kongeværdigheden til to andre, og han gjorde det da først af med ham, der havde tilrevet sig Magten i Norge, og gav dette Rige til Bjørn.

Derpå drog han sammen med Bjørn og Erik til Orknøerne, som han hærjede, og omsider lagde han til Land ved Skotlands Grænsen, og efter at have udmattet Skotternes Konge Murial ved et tre Dages Slag fældede han ham, men hans Sønner Dunvat og Radbard blev efter at have kæmpet ypperlig dræbte af Fjenderne, så den

Sejr, deres Fader vandt, var bestænket med deres Blod. Da han kom hjem til Danmark, fik han at vide, at hans Hustru Svanløg imidlertid var død af Sot, og strax søgte han Trøst for Sorgen i Ensomhed og stængte tålmodig sin syge Sjæls Kummer inde bag sit Hus' Vægge. Denne bitre Sorg fik imidlertid Ende, da Ivar pludselig vendte hjem, fordreven fra sit Rige.

Gallerne havde nemlig jaget ham bort og svigagtig overdraget Kongemagten til en Mand ved Navn Ella, Hames Søn. Ragnar tog Ivar med som Vejviser, eftersom han var stedkjendt der i Landet, sejlede did med sin Flåde og kom til den Havn, som hedder Norwich. Der udskibede han sine Krigsfolk, og efter et Slag, der trak ud i tre Dage, drev han, efter at der var flydt en Mængde engelsk og såre lidt dansk Blod, Ella, der havde stolet på Gallernes Tapperhed, på Flugt. Efter at have dvælet et År dør som Sejrherre kaldte Ragnar sine Sønner til Hjælp og drog til Irland, og efter at have dræbt Kongen dør, Melbrik, belejrede, stormede og indtog han Dublin, der var helt opfyldt med Barbarernes Skatte. Dør lå han i Lejr et År, og så sejlede han igjennem Middelhavsstrædet og trængte frem helt til Hellespont, idet han drog igjennem de mellemliggende Riger og alle Vegne vandt de berømmeligste Sejre, og Skæbnen ingen Steds afbrød hans stadige og heldige Fremgang.

Imidlertid havde Harald med Bistand af nogle Danske, som kun havde liden Lyst til at følge Ragnar på hans Krigstog, igjen begyndt Uroligheder i Riget og anmasset sig Kongenavnet. Da Ragnar vendte tilbage fra Hellespont, mødte han ham med Våbenmagt, og da det gik Harald uheldig, drog denne, som indså, at hans Hjælpekilder hjemme var udtømte, til Kejser Ludvig, som den Gang opholdt sig i Mainz, for at bede ham om Hjælp. Ludvig, som var opfyldt af den største Iver for at udbrede den sande Tro, stillede Barbaren et Vilkår, idet han lovede ham Hjælp, hvis han vilde gå ind på at antage Kristendommen, thi der kunde ingen Hjerternes Enighed være imellem Folk, som havde forskjellig Tro; enhver, som søgte Hjælp, måtte derfor først have samme Religion, og man kunde ikke være fælles om store Bedrifter, når man var uenig om, hvorledes man skulde dyrke Gud. Denne Kejserens Beslutning skaffede både hans Gjæst Frelsen og ham selv Ry for Fromhed; så snart Harald højtidelig havde ladet sig døbe, hjalp han ham strax med sachsiske Krigsfolk, og stolende på dem lagde Harald med Umage og Bekostning Vind på at bygge en Kirke i Landskabet Slesvig, som han viede til Gud. Således tog han sit Forbillede i Henseende til den hellige Gudsdyrkelse fra de romerske Kirkeskikke; han erklærede Hedningernes Vildfarelser for vanhellige, nedbrød deres Templer, jog Offerpræsterne i Landflygtighed, afskaffede deres Præsteskab og var den første, som indførte Kristi hellige Lære i sit barbariske Fædreland og lagde Vind på den sande Gudsdyrkelse efter at have forkastet Afgudernes, og endelig iagttog han med den samvittighedsfuldeste Omhu alt, hvad der kunde tjene Religionen til Beskyttelse. Men han havde mere Fromhed end Held med sig ved det, han således begyndte på, thi Ragnar kom over ham, krænkede de Kirkeskikke, han havde indført, gjorde den sande Religion fredløs, gjenindsatte den falske i dens gamle Plads og lod dens Skikke komme til deres gamle Ære og Værdighed. Men Harald måtte gå i Landflygtighed og gjorde sig skyldig i Helligbrøde, thi han, der havde givet et lysende Forbillede ved at begynde på at indføre den sande Lære, var den første til at svigte den, og efter at have gjort sig berømmelig ved sin Fromhed blev han en skjændig frafalden.

Imidlertid begav Ella sig til Irland, hvor han ombragte alle dem, der med Troskab hang ved Ragnar, med Sværdet eller på anden Måde straffede dem. Da Ragnar angreb ham med sin Flåde, straffede den Almægtige ham i sin retfærdige Vrede åbenlyst for den Foragt, han havde vist Religionen, thi han blev fangen og kastet i Fængsel, og

hans syndige Legeme blev givet Slinger at æde, og Øglerne frådsede ynkeligt i hans Indvolde. Hans Lever blev fortæret, og en Slange gnavede som en grum Bøddel på selve hans Hjærte. Da kvad han med modig Røst om alle sine Bedrifter, og da han havde opregnet dem alle, tilføjede han:

*"Om Grisene vidste,
hvad Galten må lide,
til Strid de stævned
og stormed Stien".*

Af de Ord skjønnede Ella, at der endnu var nogle af hans Sønner i Live, og han bød da, at Bødlerne skulde holde op og Slingerne tages bort, men da Svendene ilede til Ormegården for at udføre Kongens Befaling, var Ragnar allerede kommen den i Forkjøbet ved sin Død. Må vi ikke sige om denne Mand, at to Norner havde delt hans Skæbne imellem sig? Den ene skjænkede ham en velbeholden Flåde, et mægtigt Rige og de vældigste Kræfter til Vikingefærd; den anden påførte ham hans Berømmelses Tilintetgjørelse, hans Krigsfolks Fald og den beskeste Død, idet Bødlen så' de giftige Øgler flokkes om ham og frådse i det Hjærte, som havde holdt urokkelig Stand over for enhver Fare. Af ham, som fra at være den herligste Sejrherr sank ned til usle Fangear, kan vi lære, at ingen skal stole for trygt på Lykken.

Ragnar Lodbrogs Sønner

Ivar fik Budskabet om Ragnars Død, da han just var ved at se på de offentlige Lege, men han fortrak ikke des mindre ikke en Mine og så' i ingen Måde mere nedslået ud end sædvanlig, han holdt ikke blot Budskabet om Faderens Død hemmeligt ved at skjule sin Sorg, men han forbød endogså det ved Rygtet skrækslagne Folk at gjøre Larm eller gå bort, før Legene var til Ende. Han bevarede sit muntre Ansigt for ikke at afbryde Legen og vendte ikke Blikket fra den offentlige Lystighed for at dvæle ved sin egen Sorg, for at han ikke ved pludselig at gå over fra den største Munterhed til den dybeste Bedrøvelse skulde få Ord for mere at vise sig som en sørgende Søn end som en munter Høvding. Da Sivard modtog Budskabet, jog han i sin Bestyrtelse, mere opfyldt af Kjærlighed til Faderen end af Følelse af sin egen Lidelse, det Spyd, han tilfældigvis holdt i Hånden, dybt ned i Foden, idet han i sin Sorgs Hårdhed ikke ænsede legemlig Smerte, thi for lettere at kunne udholde det Sår, der var blevet tilføjet hans Sjæl, lagde han an på at såre en Del af sit Legeme hårdt, hvorved han på én Gang viste sin Tapperhed og sin Sorg og bar sin Skæbne som en lige så bedrøvet som standhaftig Søn. Bjørn sad og kastede Tærninger, da Budskabet om Faderens Død blev bragt ham, og han knugede Tærningen, han holdt om med Hånden, så voldsomt, at han klemte Blodet ud af Fingrene, så det sprøjtede ud på Bordet, hvorved han gav til Kjende, al Lykkens Kast var mere lunefuldt end Tærningens, han spillede med. Da Ella spurgte det, skønnede han, at den af de tre Brødre, som ingen sønlig Kjærlighed havde lagt for Dagen, havde båret Faderens Død med størst Sjælskraft, og at han derfor måtte tage sig mest i Agt for Ivars Tapperhed. Men Ivar drog til England, og da han indså, at hans Flåde ikke var stærk nok til at holde Slag med Fjenden, foretrak han List for Dumdristighed og anvendte sin Snildhed over for Ella, idet han som Pant på, at der skulde være Fred imellem dem, forlangte så megen Jord, som han kunde ompænde med en Hestehud. Han fik, hvad han forlangte, thi Kongen sagde, at det kun var en ringe Begjæring, og glædede sig over, at så mægtig en Fjende bad om lidt og ikke om meget, thi en lille Hud kunde jo kun spænde om et lille Stykke Land. Men Ivar skar Huden ud i tynde Strimler og ompændte med den et Stykke Land, der var så stort, at han kunde bygge en By derpå. Nu angrede Ella sin Ødselhed og skønnede for sent, hvor meget mere der var i en Hud, når den blev skåren i Strimler, end når den var hel, thi den Hud, han havde troet vilde ompænde et lille Stykke Jord, så' han nu indtage en stor Landstrækning. Men Ivar førte så rigelige Levnedsmidler ind i Byen, han byggede, at den kunde udholde en Belejring, idet han lagde Vind på, at den lige så godt skulde kunne værges sig imod Hungersnød som imod Fjenden.

Imidlertid kom Sivard og Bjørn til med en Flåde på fire Hundrede Skibe og erklærede Kongen åbenlys Krig og æskede ham til Slag. Da det var holdt til den fastsatte Tid, og de havde fanget Kongen, bød de, at der skulde ristes en Ørn på hans Ryg, idet det var dem en Gammen at gjøre det af med deres grummeste Fjende ved at mærke ham med Billedet af den grummeste Fugl, og de lod sig ikke nøje med at riste Såret i hans Ryg, men de dryssede Salt på det blodige Kjød. Efter at Ella således havde måttet lade Livet, drog Bjørn og Sivard hjem til deres Riger. Ivar rådede for England i to År. Imidlertid havde Danskerne stadig gjort Oprør og yppet Krig og overdraget Herredømmet til to Mænd af Kongeslægten, Sivard og Erik. Ragnars Sønner angreb dem i Forening med en Flåde på sytten Hundrede Skibe ved Slesvig og gjorde det af med dem efter et halvt Års Kamp. Gravhøjene står endnu som Vidnesbyrd derom. Det Sund, i hvilket Kampen stod, blev ikke mindre navnkundigt ved Sivards Død. Nu var næsten hele Kongestammen uddød med Undtagelse af Ragnars Sønner. Efter at Bjørn

og Erik var vendt hjem, satte Ivar og Sivard sig fast i Danmark for at lægge fastere Tøjler på Oprørerne og satte Agnar over England. Opbragt over, at Englænderne forjog ham, foretrak han med Sivards Bistand at udrydde sit Lands Indbyggere og lade Markerne ligge brak og udyrkede, frem for at det skulde opføre en overmodig Slægt, og lod den hæsligste Goldhed brede sig over Øens fedeste Agerland, idet han sagde, at det var bedre at herske over en Ørken end over et hovmodigt Land. Da Erik derpå var bleven dræbt i Sverige som Følge af en vis Østens Ondskab, og Agnar vilde hævne hans Død, udgjød han sit eget Blod over Fjenden, medens han ivrig søgte at hævne en anden, og medens han var opsat på at revse sin faldne Broders Drabsmand, ofrede han Broderkjærligheden sit eget Liv.

Så overtog Sivard med et almindeligt Landstings Samtykke sit Fædrenerige, men efter alle de Nederlag, han havde anrettet vidt og bredt, lod han sig nøje med den Navnkundighed, han vandt hjemme, og vilde hellere have Ord for at være udmærket i Fredens end i Krigens Gjerninger; han opgav at lægge sig efter Krigsvæsen og blev efter at have været den grummeste Hærmand Fredens omhyggeligste Vogter og søgte nu lige så meget sin Ære i Fred og Ro, som han før havde holdt for, at den beroede på Sejrenes Mængde. Lykken begunstigede denne Omskiftelse af hans Idrætter, så at ligesom han ikke angreb nogen, var der heller ingen, der øvede Fjendtligheder imod ham.

Erik Barn

Sivard efterlod sig ved sin Død en ganske liden Søn, som snarere måtte siges at have arvet hans Sind end Riget og den Fred, han havde indstiftet. Haralds Broder Erik brød nemlig uden Hensyn til Drengens spæde Alder ind i Landet med en Skare Oprørere og bemægtigede sig Kronen uden at skamme sig ved at angribe det Barn, der var Rigets retmæssige Konge, og tilrive sig en Magt, der ikke tilkom ham - han viste sig jo så meget uværdigere til Kronen, som han ikke undså sig ved at røve den fra en, der ikke kunde forsvare sig. Han skilte altså ham af med Kongemagten og sig selv med al Dyd, og idet han angreb et Barn i Vuggen, drev han al Mandighed ud af sit Hjærte, thi hvor Begjærlighed og Ærgjerrighed brændte, var der ingen Plads for Frændekjærlighed. Men denne Hjærteløshed hævnede Himlen i sin Vrede, thi der kom Krig imellem ham og Haralds Søn Guttorm, og den endte brat med et stort Mandefald; de omkom begge tillige med utallige andre, og den danske Kongestamme, der var svækket ved det grummeste Mandsslæt, var nu indskrænket til den eneste Søn, Sivard havde efterladt sig.

Så vandt han da Kongemagten ved at miste sine Frænder, så det var til større Gavn for ham, at de blev dræbte, end om de var blevne i Live. Han opgav det Forbillede, hans Fader havde givet, og trådte i sin Bedstefaders Fodspor, thi lige på en Gang viste det sig, at han var i højeste Grad ivrig til at drive Vikingefærd. Gid han ikke også var optrådt som en letsindig Arving af Ragnars Ånd i Henseende til at udrydde Kristendommen! Han pinte og plagede nemlig stadig alle fromme Mennesker, berøvede dem deres Gods og drev dem i Landflygtighed. Men det tjener til intet at gå i Rette med ham for hans første Tid, eftersom jeg må prise hans sidste Dage, thi det Liv, som begynder skammelig, men ender smukt, er mere værdigt til Ros end det, som begynder på en Måde, der fortjener Anerkjendelse, men løber ud i Synd og Brøde. Ansgars heldbringende Formaninger fik nemlig Erik til at aflægge sit vanhellige Sinds Vildfarelser, han sonede, hvad han i sit Overmod havde forbrudt, og viste sig lige så ivrig til at udøve Fromhed som tidligere til at foragte den, så han optog ikke blot en mere heldbringende Lærdom med lærvilligt Sind, men aftvættede også ved den Renhed, der var over Slutningen af hans Liv, de Pletter det havde fået i Begyndelsen. Ved sin Død efterlod han sig en Søn Knud, som han havde med Guttorm Haraldsøns Datter.

Knud

Han var endnu kun et Barn, så både han og Riget trængte til en Formynder. Men da det tyktes de fleste, at det både var besværligt og let kunde vække Avind at påtage sig dette Hverv, besluttede man at udtage en Mand dertil ved Lodkastning, thi de viseste Danskere var bange for i så vigtig en Sag selv at træffe et Valg, stolede mere på Skæbnen end på deres egen Mening og vilde hellere lade Valget komme an på et Træf end på moden Overvejelse. Så skete det da, at en vis Ennignup, en Mand af den største og mest ufordærvede Dyd, blev nødt til at tage dette byrdefulde Hverv på sine Skuldre, og da han havde tiltrådt Styrelsen, som Lodkastningen havde tildelt ham, tog han ikke mindre Hensyn til hele Rigets Tilstand end til Kongens unge Alder, hvorfor da også nogle, som ikke er synderlig kyndige i Historien, har tildelt ham en Plads midt i Kongerækken. Da Knud efter at have trådt sine Børnesko var voxet op til Mand, fjærnede han dem, der havde vist ham den Velgjerning at opfostre ham, og blev efter at have været en Knøs, man næsten havde opgivet alt Håb om, en over al Forventning gjæv Mand. Kun den ene Ting ved ham må man begræde, at han døde uden at have antaget Kristendommen.

Frode

Kongemagten gik strax efter over til hans Søn Frode. Hans Lykke, som øgedes ved Våbendåd og Krig, nåede et sådant Mål, at han atter lagde de Lande, der i sin Tid var faldne fra Danmark, under det gamle Åg og tvang dem til Lydighed som i fordums Dage. I England, som alt en Stund havde været kristnet, tog han imod den hellige Dåb, og da det var hans Attrå, at den Frelse, han selv havde vundet, også skulde blive hans Folk til Del, bad han Agapetus, som den Gang var Pave i Rom, om at lade Danmark oplære i Kristendommen. Men han oplevede ikke at få sit Ønske opfyldt, thi han døde, inden Sendemændene fra Rom var komne; hans Hensigt var visselig bedre end hans Held, og for sit fromme Forsæt opnåede han lige så stor Løn hisset som andre for, hvad de får udrettet.

Gorm Engelskmand

Efter Frodes Død kom hans Søn Gorm, som førte Tilnavnet Engelskmand, fordi han var født i England, på Tronen dør på Øen, men den Lykke var mindre varig end rask til at falde i hans Lod, thi da han drog fra England til Danmark for at ordne Sagerne dør, blev et langvarigt Tab Følgen af en kortvarig Fraværelse. Englænderne, som holdt for, at alt Håb om at opnå Friheden beroede på hans Fraværelse, pønsede på almindeligt Frafald fra Danskerne og tog over Hals og Hoved Mod til sig og gjorde Oprør. Men jo mere Englænderne hadede og foragtede ham, des mere trofast holdt Danskerne fast ved ham, så da han begjærlig efter Herredømmet strakte begge Hænder ud efter de to Lande, fik han det ene, men mistede uigjenkaldelig det andet, thi han gjorde aldrig noget kjækt Forsøg på at vinde det tilbage. Så vanskeligt er det at holde sammen på store Riger.

Harald

Derpå blev hans Søn Harald Konge i Danmark. Efterslægten har halvvejs glemt ham og har ingen ypperlige Bedrifter at melde om ham, fordi han mere lagde Vind på at bevare Kongemagten end på at udvide den.

Gorm den Gamle

Nu blev Gorm Konge, en Mand, som bestandig var fjendtlig sindet imod Kristendommen og opsat på at tage al Ære fra de Kristne, som om de var de vederstyggeligste Mennesker. Alle, der bekjendte sig til den Tro, pinte han med al den Fortræd af forskjellig Slags, han kunde, og blev ikke træt af at forfølge dem med Bagvaskelser. Ja, for at gjenindføre det gamle Hedenskab i Templerne jævned han den Kirke, som fromme Mennesker havde bygget på Byen Slesvigs Grund, fuldstændig med Jorden, som om det var en vanhellig Bolig for Ugudelighed, og straffede således dem, han ikke havde pint og plaget, med at rive deres Gudshus ned. Skjønt han havde Ord for at have en overmåde anselig Skikkelse, svarede hans Sjæl kun lidet til Legemet. Han var nemlig så at sige så mæt af at herske, at han nøjedes med at bevare sin kongelige Magt og Myndighed uden at bryde sig om at udvide den, holdt det for bedre at værne om det, han havde, end at strække Hånden ud efter andres og var mere opsat på at passe på det, som hørte ham til, end på at forøge det ved at erhverve mere.

Da Rigets Ældste opfordrede ham til at gifte sig, begjærede han den engelske Konges Edelreds Datter Thyra til Ægte. Hun, som overgik andre Kvinder i Alvor og Dygtighed, stillede sin Bejler det Vilkår, at hun først vilde gifte sig med ham, når hun fik Danmark i Morgengave. Det gik han ind på, og så blev hun trolovet med ham. Den Nat, da hun for første Gang besteg det ægteskabelige Leje, bad hun på det indstændigste sin Brudgom, om han i tre Nætter vilde lade hende i Fred. Hun vilde nemlig ikke have Samkvem med ham, før end en Drøm havde givet hende Varsel om, hvorvidt hendes Ægteskab vilde blive frugtbar, og under Skin af Kyskhed opsatte hun derfor sin Indvielse i Ægteskabets Hemmeligheder, idet hun skjulte sit Forsæt, at lære sit Afkom at kjende, under Blufærdighedens Slør og med påtaget Ærbarhed ventede med at have ægteskabeligt Samkvem med sin Husbond, til hun havde udforsket, hvad Lykke hun vilde have med at forplante Ætten. Somme holder dog for, at når hun lod sin Husbond vente på Ægtesengens Glæder, var det fordi hun ved sin Afholdenhed vilde formå ham til at antage Kristendommen. Skjønt den unge Mand brændte af Elskov til hende, foretrak han dog at give efter for hendes Afholdenhed hellere end for sin egen Attrå, holdt for, at det var sømmeligere at bekæmpe sin Elskovslyst end at nægte sin elskede, hvad hun med Tårer bad ham om, thi han anede ikke, at det var af Beregning, hun bad ham derom, men troede, det kom af Blufærdighed, og således blev han, der burde have favnet hende som Husbond, hendes Kyskheds Vogter for ikke lige ved Begyndelsen af sit Ægteskab at få det Mærke på sig, at han var så hengiven til Vellyst, at hans Attrå var stærkere end hans Ærbarhed. Og for ikke at foregribe den Elskov, Møen forment ham, flyttede han sig ikke blot langt til Side fra hende, men lagde oven i Købet sit dragne Sværd imellem dem, så at han delte Lejet imellem sig og sin Brud. Men den Gammen, han frivillig havde givet Afkald på, havde han kort efter af en frydefuld Drøm, thi da han var falden i Søvn, bares det ham for, at der kom to Fugle ud fra hans Hustrus Skjød, den ene større end den anden, og svang sig til Vejrs og fløj op imod Himlen og da der var gået en liden Stund, kom de tilbage og satte sig hver på sin af hans Hænder. Anden og tredje Gang vovede de sig, efter at have hvilet sig lidt, med udspilede Vinger op i Luften, men til sidst kom den mindste af dem ene tilbage til ham, og dens Fjer var bestænkede med Blod. Som han nu lå der i dyb Søvn, jamrede han sig i sin Forfærdelse over dette Syn og fyldte hele Huset med høje Skrig. Da hans Folk kom til og spurgte, hvad der var på Færde, fortalte han, hvad han havde drømt, og Thyra, som nu skjønnede, at hun vilde blive velsignet med Afkom, opgav nu sit Forsæt og var lige så opsat på at aflægge sin Kyskhed, som hun før havde været

ivrig til at bede om at måtte bevare den. Hun gav afkald på sin Jomfrustand og hengav sig i Elskov, undte sin Husbond den Gammen at favne hende, som han lystede, og lønnede ham således for hans Dyd og Afholdenhed, men det vilde hun aldrig have gjort, sagde hun, hvis ikke hans Drøm havde givet hende Vished om, at hun vilde vorde frugtbar. Således kom hun på en lige så snild som usædvanlig Måde, ved at anstille sig kysk, til Kundskab om det Afkom, hun skulde føde. Hun blev da heller ikke skuffet i sin Forventning, thi det varede ikke længe, før hun havde den Glæde at blive Moder til Knud og Harald. Da de havde nået Manddomsalderen, udrustedes de en Flåde og kuede Slavernes tøjlesløse Overmod, og ikke engang England undlod de at plage på samme Måde. Edelred glædede sig over deres Mod, som om den Overlast, hans Dattersønner gjorde ham, var ham en sand Fornøjelse, og tog imod den skammeligste Uret, som om det var den kosteligste Velgjerning. Han holdt det nemlig for en langt større Dyd, at de var tapre, end at de viste ham skyldig Ærbødighed, og derfor anså han det for langt bedre, at de hjemsøgte ham som Fjender end gjorde sig behagelige for ham som fejge Mænd. I selve deres store Kjækhed så' han en Prøve på det Manddomsmod, de vilde lægge for Dagen i Fremtiden, thi han kunde ikke tvivle om, at de, som fo'r så kjækt frem imod deres Mødrenefrænder, med Tiden også vilde hjemsøge fremmede. I den Grad foretrak han den Uret, de øvede imod ham, for skyldig Lydighed, at han med Forbigåelse af sin Datter bestemte, at de skulde arve England efter ham, idet han ikke betænkte sig på at lægge mere Vægt på, at han var Bedstefader, end på, at han var Fader. Deri handlede han jo nu ikke uforstandig, han var nemlig på det rene med, at det sømmede sig bedre, at Mænd havde Kongemagten end Kvinder, og holdt for, at der burde gjøres Forskjel på en ukrigerisk Datter og tapre Dattersønner. Således gik det til, at Thyra, skjønt hun selv blev gjort arveløs, uden Misundelse så' sine Sønner arve hendes Faders Rige: hun holdt nemlig for, at det, at de blev foretrukne for hende, snarere var til Ære end til Skam for hende.

Efter at de nu havde beriget sig ved at gjøre mangfoldigt Bytte på Vikingetog, satte de med det største Mod deres Håb til at angribe Irland. Medens de belejrede Dublin, som holdtes for at være Landets Hovedstad, gik Kongen med nogle få Folk, der var særdeles dygtige i Bueskydning, ind i en Skov, der lå tæt ved Byen. Her var Knud med en stor Mængde af sine krigere optagen af at se på Lege, der holdtes ved Nattetid, og Kongen omringede ham da på svigefuld Vis og afskjød langt borte fra en Pil imod ham; den ramte ham i Brystet og gav ham Banesår. Men Knud, som frygtede for, at hans Fjender skulde bryde ud i Jubel over den Fare, han var stedt i, og derfor var opsat på at skjule, at han var dødelig såret, råbte med sin Stemmes sidste Kraft til sine Mænd, at de skulde føre Legene til Ende uden Forstyrrelse. Ved denne List opnåede han, at Danskerne underlagde sig Irland, før end Irlænderne havde fået Nys om hans Død. Hvem vilde ikke sørge over sådan en Mands Død, hvis Selvbeherskelse skaffede hans Krigere Sejren ved, at hans Kløgt nåede længere end hans Liv? Danskerne var nemlig stedte i den yderste Våde og i sådan Fare, at de var lige ved at opgive Håbet, men ved at lyde deres døende Høvdings Bud sejrede de snart over dem, de frygtede for.

På den Tid var Gorm bleven så højt bedaget, at han gik på Gravens Rand, en lang Række År havde han været blind, og eftersom han havde nået en Alder, der strakte sig til menneskelig Levetids yderste Grænse, var han mere bekymret for sine Sønners Liv og Trivsel end for det stakkede Liv, han havde igjen, men særlig sin ældste Søn elskede han så højt, at han havde svoret, at han vilde dræbe den, som først meldte ham hans Død. Da Thyra havde fået sikre Tidender om hans Død, og ingen turde sige det rent ud til Gorm, tog hun sin Tilflugt til List og forkyndte i Gjærning, hvad hun ikke turde sige med Ord. Hun tog nemlig det kongelige Skrud af sin Husbond og iførte ham usle

Klæder og bar også andre Tegn på Sorg til Skue, hvorved hun åbenbarede Grunden, thi i gamle Dage plejede Folk at gjøre Brug af sådanne Tegn ved Ligfærd, for at det barske Udvortes kunde vidne om Sorgens Bitterhed. Så sagde Gorm: "Melder du mig Knuds Død?" - "Den melder du, og ikke jeg", svarede Thyra, og ved de Ord gjorde hun sin Husbond Dødsens og sig selv til Enke, så hun på én Gang fik sin Husbond og sin Søn at sørge over, og, da hun meldte Manden Sønnens Død, forenede hun dem i Døden og kom til at følge dem begge til Graven med samme Tårer, idet hun begræd den ene som Hustru og den anden som Moder, skjønt hun just da snarere burde have været opmuntret ved Trøst end knust af Ulykker.

Tiende Bog

Harald Blåtand

Da Gorm var død, var Harald ivrig efter at forøge det Riges Anseelse, han havde arvet efter ham, ved udmærkede tapre Bedrifter, og han sejlede derfor med en Vikingeflåde til Østerleden og hærjede på Havet dør rundt omkring. Men skjønt dette indbringende Tog skaffede ham fuldt op af Vinding, fik han, da Edelred imidlertid døde, mere Anledning til at sørge over sin Bedstefaders Død end til at glæde sig over Riget, han skulde arve efter ham. Medens Lykken gjorde ham rig på Skatte, som han tog fra Barbarerne i Dyrgevis, berøvede den ham nemlig Englændernes, så medens den skjænkede ham Bytte udenlands, skilte den ham ved, hvad han havde hjemme, og ved hvad han skulde have arvet. Edelreds Søn Adelsten, som Faderen havde forbigået i sin sidste Vilje, harmedes nemlig over den Forskrivning, der indsatte Harald som Arving, og han kuldkastede derfor Faderens Vilje og søgte at sætte sin egen igjennem. Nu mente Kongen af Norge, at det var Skade, at så indskrænket en Mand skulde være Konge over så stort et Rige, og han rustede derfor en Flåde og sejlede over til Øen i Håb om at bemægtige sig den. Da Adelsten skjønnede, at han ikke kunde måle sig med ham i Styrke og derfor ikke turde indlade sig i Kamp, gik han fra Krig over til Underdanighed og søgte ved Føjelighed og Venlighed at vinde Fjendens Velvilje, eftersom han ikke var Mand for at drive ham bort med Våbenmagt. Han modtog ham nemlig ikke blot med det venligste Ansigt og de fagreste Ord, men for på en så meget heldigere Måde at fri sit Land for Fjendens Våben lovede han at opfostre hans søn Hakon, som da var ganske lille, og derhos at lade sit Rige gå i Arv til ham. Ved dette Tilbud mente han fornemmelig, at han vilde opnå at kunne bruge Nordmændenes Våben imod Harald, thi hans Grumhed var han bange for, og da han selv ingen Børn havde, fandt han det rådeligere at trøste sig derfor ved godvillig at tage sig en Arving end at vente, til han fik sig en påtvungen. De Vilkår var Fjenden meget ivrig til at tage imod, og ved at gå ind på den foreslåede Overenskomst viste han stor Tillid til dens Retsindighed, Tilbudet kom fra, idet han ikke betænkte sig på at betro en Søn, der var ham kjærere end hans eget Liv, til ham, skjønt han ikke havde sat hans Ærlighed på Prøve.

Derefter vendte Harald tilbage fra Østerleden med sin Flåde, men skjønt han havde den største Ret til at bestride, hvad hans Morbroder havde gjort, skjulte han tålmodig sin Harme og fandt sig i hans Herskesyge, idet han hellere fromt vilde undvære, hvad der med Rette tilkom ham, end grumt sætte sig i Besiddelse deraf. Kort Tid efter fik Hakon Bud om, at hans Fader var død, og da han allerede var ved at hejse Sejl for at drage bort, kom Adelsten i stor Hast for at kalde ham tilbage, og han opsatte da Sejladsen lidt og lagde Skibet nærmere ind til Land. Han troede nemlig, at Adelsten vilde give ham nogle nye Leveregler foruden dem, han hver Dag havde plejet at få af ham, og Kongen sagde da også til ham, at han ikke måtte sætte et vrantent Ansigt op ved Gildebordet, men, når han så' sig om blandt sine Venner, skulde se mildt til dem. Adelsten havde nemlig givet ham adskillige andre Forskrifter i Henseende til høvisk Væsen og syntes nu ikke om, at han ikke også skulde vide Besked om, hvad der skikkede sig ved Gjæstebud. Efter at Norge var tilfaldet Hakon ved hans Faders Død, fik han kort efter, da hans Fosterfader døde, også England.

Nu frygtede Harald for, at den Tålmodighed, hvormed han havde båret den Fornærmelse, der var tilføjet ham, og som man hidtil havde tilskrevet det Hensyn, han skyldte Frændskabet, vilde blive bebrejdet ham som Fejghed, og at det, som i Virkeligheden var Mådehold, vilde blive lagt ham til Last. Han besluttede derfor først at tilføje Hakon Skade ved at vække Ustyr i Norge, idet han mente, at når han havde fået Bugt med de Stridskræfter, han havde hjemme, kunde han lettere gjøre det af med

dem, han havde i fremmed Land. Efter at han nu med kongelig Magt og Myndighed havde tugtet Barbarerne, stødte han, da han vendte tilbage til Danmark, på Harald Gunhildssøn, som søgte Hjælp imod Hakon og lovede, at han vilde betale Skat, hvis han ved Danskernes Bistand fik tilstrækkelig Forstærkning, så at han kunde udrette noget. Han fik da også, stedt i de vanskeligste Omstændigheder, som han var, den blideste og venligste Modtagelse af Kongen, thi denne gav ham Eyvind og Karlshoved til Kampfæller og en Flåde på tresindstyve Skibe, så nu havde han den Styrke, han søgte, og med den drog han bort, mere opfyldt af Håb ved den Hjælp, Danskerne havde ydet ham, end han i sin Modgang havde været af Frygt. Da han med sin Flåde var kommen til Norge, og der ikke bød sig nogen Lejlighed til at holde Søslag med Fjenden, sloges han med ham til Lands. I dette Slag opfordrede Eyvind Hakon til at gå frem foran blandt de kæmpendes Skarer, og da Kongen med høj Røst gav sig til Kjende, huggede han efter ham med en usædvanlig stor Øxe og vilde have ramt ham, hvis ikke en af hans Hirdmænd med Fare for sit eget Legeme havde afbødet det Hug, der var rettet imod Kongen. Eyvind drev Øxens Egg imod Hirdmanden med sådan Kraft, at den gik lige igjennem ham uden at møde nogen Hindring i hans Legeme, og da den gik dybt ned i Jorden, og han søgte at trække den op, idet han stemmede imod med Knæene, sprang Hakon op på den dræbte Krigsmands Lig og gjennemborede Eyvind, så det er ikke let at sige, hvem af dem der viste størst Trofasthed imod den anden, thi Krigsmændene afværgede Kongens Død ved at ofre sit eget Liv, og Kongen tog den mest glimrende Oprejsning for sin Redningsmands Drab og hævnede den Mands Død, ved hvis ædle Dåd han selv havde undgået Døden. Hvad kan være berømmeligere end denne Krigsmands Dåd, som lagde mere Vægt på, at den anden slap skadesløs derfra, end på at han selv gjorde det, som frivillig satte Livet til for sin Høvding og ved selv at gå i Døden forebyggede den Fare der truede alle hans Stalbrødre? Imidlertid kom Thoralf, som Hakon havde lagt i Baghold, for at han skulde falde Fjenden i Ryggen, angreb Fylkingen, fældede Karlshoved og drev Danskerne på Flugt. Den ene Mands Fald afgjorde virkelig alle de andres Skæbne, men Hakon, som var bange for at forfølge de flygtende alt for ivrig, var fornuftig nok til at kalde sine Stalbrødre tilbage og holde igjen på deres hidsige Forfølgelse, for at ikke de uforsigtige Krigsfolks Uagtsomhed skulde få til Følge, at de overvundnes Skæbne atter blev Sejrherrerne til Del. Således var der lige stort Mandefald på begge Sider, så begge Parter tilskrev sig Sejren, thi skjønt den ene Part syntes nærmere ved den, var dens Tab lige så stort som den overvundnes. Men da Hakon atter søgte ned til sin Flåde, skete der noget mærkværdigt, som ligefrem lyder utroligt. Man så nemlig et Spyd svæve om oppe i Luften, hid og did, hvilket fyldte alle, som så det, med lige så megen Frygt som Undren; det fløj nemlig med usikre Svingninger til forskellige Sider, så det så ud, som om det omhyggelig spejdede efter, hvor det skulde slå ned. Medens alle umådelig forbavsede stirrede på dette Under og ikke vidste, hvad en så usædvanlig Ting varslede, faldt det pludseligt og bragte den Fare, der syntes at true alle, over Hakons Hoved alene. Somme holder for, at Haralds Moder Gunhild ved Trolddomskunster har skaffet dette Spyd til Veje og dermed hævnnet sin Søns Nederlag på Sejrherreren. Ved sin Fjendes uventede Død kom Harald til Kongemagten, og i tre År betalte han ærlig og redelig den Skat, han havde lovet Danskerne.

Ved den Tid kom Styrbjørn, en Søn af den svenske Konge Bjørn, efter at hans Farbroder Olafs Søn Erik havde skilt ham ved Riget, tillige med sin Søster Gyrithe til Harald, Thyras Søn, for ydmygt at bede om Hjælp, og han fandt ham så meget mere redebon til at slutte Venskab med ham, som han villig gik ind på at give ham sin Søster til Ægte. Derefter bemægtigede Harald sig Slavenland med Våbenmagt og

lagde en stærk Besætning i Julin, den anseligste By der i Landet, og til Høvding for de Krigsfolk indsatte han Styrbjørn. Deres Vikingetog, på hvilke de lagde det største Mod for Dagen og efterhånden sejrrigt bredte sig til Nabolandene, blev til sidst så frygtelige, at de opfyldte alle Have i Norden med stadige Nederlag. Dette bragte Daneriget større Fordel, end det kunde have haft af noget Krigsforetagende til Lands. Blandt dem var Bue, Ulv, Karlsevne, Sivald samt mange andre, som jeg ikke udførlig vil opregne, eftersom det snarere vil volde Kjedsomhed end være til nogen Fornøjelse. Imidlertid påkaldte Styrbjørn, som stadig eggedes til Hævnlyst og var opsat på at få Oprejsning for den Uret, der var tilføjet ham, Haralds Bistand og drog sin Vredes Sværd imod Eriks forhadte Herredømme, idet han mindedes de Tab, han havde lidt. Harald drog for den Sags Skyld til Halland, men så fik han Bud om, at Tyskerne under Kejser Otto havde gjort Indfald i Riget. Da han var mindre ivrig efter at angribe et fremmed Land end efter at forsvare sit eget, foretrak han at sørge for Tingene hjemme frem for at kæmpe udenlands, som det havde været hans Agt; han skyndte sig over Hals og Hoved tilbage til Jylland for at bringe de betrængte Jyder Hjælp. Da han kom did, var Kejseren uden Modstand draget igjennem hele Jylland, eftersom der ingen Konge var til at føre an, men da han havde nået Limfjorden, som på den Tid gjorde Vendsyssel til en Ø, kunde han ikke komme længere, og efter at have kastet et Spyd i Vandet dør vendte han ikke blot om ad Ejderen til, men gjorde det således, at det i højeste Grad lignede en Flugt. Som Følge af, at han kastede sit Spyd i Bølgerne for at efterlade et Minde om sig, kom Sundet til at bære hans Navn, men al den Drabelighed han kom stormende med, faldt til sidst ud til ingenting. Harald forfulgte Resterne af Fjenden, som skyndte sig af Sted i Huj og Hast, angreb Ebbe, som førte Bagtroppen, og dræbte ham og dem, han traf på. Imidlertid havde Styrbjørn, tilskyndet af sine Krigeres hånlige Opfordringer, letsindig betroet sin Skæbne til sine Stalbrødres Tapperhed, og havde med tåbelig Dumdristighed uden at oppebie Kongens og hans Krigsfolks Tilbagekomst selv styrtet sig i Undergang. Han vovede nemlig overilet at indlade sig i Slag efter letsindig at have angrebet Svenskerne og faldt selv. Visselig må hver den, som under vanskelige Omstændigheder mere retter sig efter andres letsindige Råd end efter, hvad hans egen Forstand siger ham, siges selv at byde Halsen frem for Fjendens Sværd.

Derefter gav Thyra sig i Lag med at grave en Grav og bygge en Forskansning fra Slesvig til Vesterhavet for at betrygge Landet imod hemmelige Indfald af udenlandske Fjender, og for yderligere at styrke denne Forskansning byggede hun oven på den en Jordvold som det stærkeste Bolværk. Senere opførte Kong Valdemar og Danmarks Ærkebiskop Absalon, drevne af den samme Kjærlighed til Fædrelandet, oven på den en Mur af brændte Sten for hellere at gjøre den gamle Vold i Stand ved Hjælp af en stærkere ny Bygning, da den forfaldt, end med Tiden at lade den helt falde sammen i sin Svaghed. De brugte nemlig den oprindelige Befæstning som Grundvold, fuldførte med Mandekløgt, hvad den brave Kvinde ufuldkomment havde begyndt, og gjorde Værket så meget ypperligere, som de vidste, at de overgik hende i Snille. Hun, som havde en Mands Mod i sit Kvindehjærte, friede også Skåne, som kuedes af Svenskernes Herredømme, for den Byrde at betale Skat, og idet hun således hist drev Fjenden tilbage med sin Vold og her med Våben, værnede hun med lige Styrke Landets Grænser til forskjellige Sider.

Imidlertid døde Harald i Norge, og hans Søn Hakon blev nu ivrig opsat på at fri sit Land for den Skam, at Slægt efter Slægt måtte betale Skat; da han spurgte, hvad Kejseren havde taget sig for i Jylland, og håbede, at Harald for lange Tider vilde blive indviklet i Krig med Tyskerne, havde han endog den Dristighed åbenlyst at vægre sig ved at udrede Skatten, idet han satte større Håb og Lid til Sachsernes Våben end til sine

egne Kræfter. Men efter at Striden med Kejseren var bleven bilagt, antog Harald den katholske Religion og skaffede således sit Rige Fred med Gud og Mennesker, og friede således, idet han gjorde det forfængelige Håb, Hakon havde fattet, til Skamme, sig selv fra Vildfarelse og sit Land fra Krig. Da han fik Nys om Hakons Frafald, mente han, at han burde straffe den norske Ungdoms Gjenstridighed des strængere, jo frækkere den, efter hvad han hørte, havde kastet med Nakken ad ham. Han sendte derfor den julinske Vikingskare imod den under Anførsel af Bue og Sivald og med Pålæg om at hævne den Ringeagt, den havde vist ham. Da Hakon så', hvilken Styrke de mødte op med, og skjønnede, at den Sten forslog hans Kræfter ikke til at løfte, søgte han, da han ikke selv havde Midler til at afværge den truende Fare, i sin Mistillid til menneskelig Styrke Bistand hos de himmelske Magter og søgte at stemme dem gunstig for sig ved at bringe dem et usædvanligt Offer. Han havde to overordentlig lovende Sønner, og dem slagtede han skammelig ved Altrene som Offer for Sejren, idet han ikke betænkte sig på at købe Riget med sine Børns Liv og hellere vilde undvære at kaldes Fader end Konge. Hvad kan være tåbeligere end denne Konge, som gav to kjære Børns Liv hen for én Kamps uvisse Udfald, som kunde få sig til at købe Krigslykke med Sønnemord og bringe Krigsguderne sin Barnløshed som Offer! Følgen blev, at da Danskerne indlod sig i Søslag med ham, mødte de alle Vegne, hvor de i Kampen vendte sig hen for at angribe ham, et vældigt Uvejr, der tilføjede dem lige så megen Skade som Fjenden. Ja, dette Trolddomsvejr piskede de Danskes Hoveder således med usædvanlige Haglslag, at deres Øjne blev fuldstændig blindede, som om det var Pile, Bygerne angreb dem med, og de havde en hårdere Dyst med Vind og Vejr end med Fjenden. Så blev da Enden, at Nordmændene, hvem Himlens Kræfter hjalp i højere Grad end deres egen Styrke, drev Danskerne på Flugt, før end de fik slået dem ihjel, idet disse utvivlsomt mærkede, at de havde Gudernes Vrede imod sig. Blandt dem var Karlsevne og Sivald, som blev tagne til Fange af Sejrherrerne, og skjønt de i Kampen havde øvet de herligste Bedrifter, vandt de dog endnu større Hæder i Lænker, end de havde vundet i Slaget. Hakon, som var opsat på at lære den danske Ungdoms vidt berømte Mod og Manddom nøjere at kjende, sendte nemlig to Mænd hen til Fangerne for grundig at sætte deres Tålmod på Prøve, thi efter hvad Rygtet fortalte, skulde de have så stor medfødt Sjælskraft, at de ikke engang, når de blev slået i Ansigtet, så meget som blinkede med Øjnene, men stadig bevarede den samme Sindsro, hvor meget man end tirrede dem med Hug og Stød. For at prøve det slog først den ene af Hirdmændene Sivald med en vældig Knippel, men han blinkede ikke, ja han stod endogså des stivere imod Skæbnen, jo hårdere den Prøve var, hans Tapperhed blev sat på. Karlsevne viste ikke mindre Sjælsstyrke, thi da den anden Hirdmand svang en Øxe imod hans Hoved, strakte han ham til Jorden med et Spark, rev, skjønt han var bunden, Øxen, han skulde have været halshugget med, ud af Hænderne på ham, der prøvede på at gjøre det, og huggede Hovedet af ham, han havde sparket omkuld, og afværgede således den Fare, der truede ham, ved en lige så håndfast som rask Kraftanstrængelse, thi ikke engang som Fange, tynget af raslende Lænker, kunde man berøve ham hans Dådskraft, men selv i den største Forsmædelse gav han en des herligere Prøve på sit Mod, jo hidsigere han mærkede, at Skæbnen rasede imod ham; hverken den nærførestående Død eller de forsmædelige Lænker mægtede at hindre ham i frit at lade sin Tapperhed råde. Opfyldt af Beundring for deres Standhaftighed lovede Kongen at eftergive dem deres Straf, hvis de vilde sværge ham Huldskab og Troskab, thi han vilde hellere gjøre Brug af dem som ypperlige Krigere end straffe dem; men de holdt det for uhæderligt af Hensyn til deres Liv at lade sig tvinge til Lydighed, eftersom de satte større Pris på at være deres Konge tro end på at frelse deres eget Liv; de kastede overmodig Vrag på det Vilkår, han bød dem, og vilde ikke forlænge Livet ved at gå ind på en skammelig Overenskomst.

Da Hakon mærkede det, mente han, at han for deres Tapperheds Skyld burde skjænke dem Livet for ikke at få Ord for at have straffet deres Standhaftighed i Steden for at rose den.

Der berettes, at Harald fik to Sønner med Gyrithe. Den ældste af dem, Hakon, overstrålede sin Broder Svend ved sine ypperlige Anlæg og herlige Naturens Gaver. Han angreb Semberne, og da han mærkede, at hans Krigsfolk begyndte at tabe Modet over for den farlige Krig, trak han Flåden på Land og stak Ild på den for at betage deres ængstelige Sind alt Håb om Flugt og gjorde således ved Hjælp af den hårde Nødvendighed Ende på deres Fejghed og Sløvhed, thi ved at berøve dem Udsigten til at slippe bort på Skibene fik han dem til at lægge an på at bane sig Vej tilbage ved Sejrvinding, så med jo større Sindsro han skilte sig selv af med sin Flåde, med des større Tryghed gik han til at gjøre Bytte hos Fjenden. Skæbnen ynkedes da også over denne danske Høvding, som søgte Værn for sine Søfolk i Skibenes Tilintetgjørelse, da han skjønnede, at kun fuldstændig Opgivelse af Flåden kunde hjælpe ham til Sejr. Således hidførte han en lykkelig Afgjørelse ved denne lige så farlige som kloge Beslutning. Danskerne bemægtigede sig nemlig Sembernes Land, og efter at have dræbt Mændene tvang de Kvinderne til at ægte dem, og efter således at have overskåret de ægteskabelige Troskabsbånd, der knyttede dem til Hjemlandet, idet de med større Lyst holdt sig til de fremmede Kvinder, gav de ved at knytte ny Ægteskabsbånd med dem Fjenden Lod og Del i deres Lykke, og Semberne regner sig ikke med Urette for at nedstamme fra det danske Folk, thi Sejrherrene betoges i den Grad af Kjærlighed til de fangne Kvinder, at de ikke brød sig om at vende hjem, men foretrak det fremmede Land for deres eget og de Ægteskaber, de havde indgået der, for dem, de havde indgået hjemme.

Derefter døde Dronning Thyra Danebod, og Harald lod hende stede til Jorde med den største Pragt og begrave tæt ved Faderens Grav under almindelig Landesorg, thi der var ikke det Hus, hvor man ikke sørgede bitterlig over hendes Bortgang og mente, at ved hendes Død var hele Landets Velfærd gået til Grunde. Hvor nu Kirken står, ser man de to Ægtefællers Grave, en på hver Side af den.

Jeg kan ikke forbigå i Tavshed, hvad der nu følger. En Mand ved Navn Toke havde en Tidlang tjent i Kongens Gård, og da han i Dygtighed overgik sine Stalbrødre, havde han ved sine fortræffelige Egenskaber skaffet sig adskillige Fjender. En Gang tog han i en Rus i et Gildelag Munden for fuld og pralede af, at han var så overvættets dygtig i Bueskydning, at han var Mand for på langt Hold at skyde et Æble, der var anbragt på en Stok, ned i første Skud, om det så var aldrig så lille. Da hans Avindsmænd havde hørt det, kom det også snart Kongen for Øre, og han var lavsindet nok til at lade Faderens Selvtillidsfuldhed gå ud over Sønnen, idet han bød, at man i Steden for Stokken skulde tage hans kjære Dreng, og at Toke, hvis han ikke, som han havde sagt, skjød Æblet af hans Hoved i første Skud, skulde bøde for sit tomme Praleri med sit eget Hoved. Således nødte Kongens Bud Hirdmanden til at gjøre mere, end han havde lovet, fordi hans Avindsmænd lumskelig lagde ham de Ord til Last, han havde sagt, da han var drukken, så at han som Følge af, hvad han havde sagt, blev nødt til at gjøre, hvad han ikke havde sagt, til at forsøge

sig på et Mål, han slet ikke havde tænkt på, og til i Gjerning at vise langt mere, end han havde givet sig ud for at kunne. Hans Mod var nemlig så stort, at han ikke kunde få sig til at opgive den Selvtillid, han med Rette nærede, skjønt det var Bagvaskeres Snarer, han var bleven hildet i. Jo vanskeligere Prøven var, des mere sikker på sig selv gik han derfor til den. Han stillede Drengen op og lagde ham indtrængende på Sinde, at han måtte holde Ørene stive, ikke bøje Hovedet, men stå ganske rolig, når Pilen

kom susende, for ikke ved den ringeste Bevægelse at gjøre den Prøve, han skulde give på sin Kunstfærdighed, til Skamme. Derhos lod han ham, for at betage ham al Frygt, vende Ryggen til, for at Synet af Pilen ikke skulde skræmme ham. Så tog han tre Pile ud af sit Kogger, lagde en af dem på Buestrengen og ramte sit Mål med den. Havde Tilfældet føjet det så ilde, at den havde ramt Drengens Hoved, vilde Sønnens Ulykke uden Tvivl være kommen til at gå ud over Faderen, og det mislykkede Skud vilde også have bragt Skytten Døden. Jeg véd derfor ikke, om jeg mest skal beundre Faderens Dygtighed eller Sønnens Sjælsstyrke, thi hin undgik ved sin Kunstfærdighed at dræbe sit Barn, og denne gik som Følge af den Ro, han lagde for Dagen såvel i Henseende til Legeme som til Sjæl, både selv uskadt ud af Faren og friede sin Fader fra at forsynde sig; Drengens mandige Sjæl lagde Styrke i hans barnlige Legeme, og han lagde lige så meget Mod for Dagen, medens han stod og ventede på Pilen, som Faderen viste Dygtighed til at afskyde den, og ved sin Standhaftighed bevirkede han, at både han og hans Fader ikke satte Livet til. Men da Kongen nu spurgte Toke, hvorfor han havde taget flere Pile ud af Koggeret, da han jo kun havde Lov til at prøve sin Lykke i Bueskydning én Gang, svarede han: "For med de andre at tage Hævn over dig, hvis den første var gået fejl, thi jeg, der var uskyldig, vilde ikke lide Straf, medens du ingen Straf fik for din Grumhed". Ved disse frimodige Ord gav han til Kjende, både at han fortjente Ros for sit Mod, og at Kongen havde fortjent Straf for den Befaling, han havde givet.

Men kort efter, at han vel var sluppen fra dette Skæbnens Uvejr, brød der et nyt løs over ham. Da Harald nemlig en Gang gjorde sig til af sin store Færdighed i den Kunst at løbe på Skier, som Finnerne er så dygtige i, dristede Toke sig til at rose sig af, at det var han endnu dygtigere til, og Kongen nødte ham da til at vise en Prøve på den Færdighed, han havde gjort sig til af, ved at løbe ned ad den Klippe, der kaldes Kullen. Hvad det skortede ham på i Henseende til Øvelse, bødede han til fulde på ved sit Mod; thi da han var steget op på Klippetinden, spændte han de glatte Skier under Fødderne og satte i fuld Fart ned ad den stejle Skrænt med en lille Stok i Hånden, og var Mand for med fast og sikker Hånd tilbørlig at styre den hovedkulds Fart over de fremspringende Klippestykker, og hverken den store Fare eller nogen som helst Rædsel kunde hindre ham i at holde sig støt og stiv. Synet af den umådelige Afgrund vilde have skræmmet enhver anden og fået ham til at dåne af Skræk, førend Faren endnu rigtig var begyndt. Omsider stødte Skierne, han stod på, imod et Klippestykke og sønderbrødes; han fik Stumperne rystet af sig, og det havde til Følge, at han slap fuldkommen uskadt derfra, og medens han ellers havde været Dødsens, hjalp dette heldige Skibbrud ham uventet til at komme til Ankers og bjærge Livet; efter det voldsomme Sammenstød med Brinken, hvorved han mistede Skierne, kunde han nemlig løbe sikkert; men havde de uoverstigelige Klippemasser og de uhyre Afgrunde ikke hemmet hans Løb, vilde det uden Tvivl have ført ham lige ud i Havet neden for Klippen. Nu blev han optagen på et Skib, men Rygtet meldte den hadefulde Konge, at det var gået ham ganske anderledes ilde, og Stumperne af Skierne, som blev fundne i Vandet af nogle Søfolk, gav yderligere en falsk Bekræftelse af, at han var bukket under for Faren. Men da han nu holdt for, at hos Harald kunde han ikke med Tryghed være, eftersom han skønnede, at han i Steden for at belønne ham for hans Mod og Manddom udsatte ham for den ene Fare efter den anden, gav han sig i Tjeneste hos hans Søn Svend for at lade sin Dygtighed komme ham til gode.

Harald udrustede nu hele Rigets Flåde for ikke at have for ringe Styrke rede til det store Værk, han havde for. Der var nemlig på Jyllands Kyst bleven fundet en usædvanlig stor Sten, som han vilde smykke sin Moders Grav med, og den bød han

skulde slæbes did af Flokke af Mennesker og Øxne. Imidlertid var de, som sammen med Svend stod for Styret på Flåden, blevne lede og kjede af Haralds Herredømme, dels fordi han var gunstig stemt imod Kristendommen, dels fordi han lagde usædvanlige Byrder på Almuen, og de formåede og bestak da en Mand til snedig at forhøre sig hos Svend, om han skulde være villig til at gribe til Våben imod sin Fader og bemægtige sig Riget. Herved lod Svend sig forlede til at trakte efter at vinde Riget ved Fadermord; han takkede Sendemanden og svarede, at han med Glæde tog imod den Ære, Landet tilbød ham. Da han havde givet sit Samtykke, lagde de fornemste i Landet, idet de trygt stolede på hans Begjærlighed efter Kongemagten, som de nu var på det rene med, dristig for Dagen, hvad de hidtil lønlig havde pønset på; hvad de hidtil hemmelig havde higet efter, skred de nu virkelig åbenlyst til at sætte i Værk og udråbte strax på Tinge Svend til Konge. Imidlertid gav Harald, som var optagen af Stenen, hans Folk trak, sig til ivrig at spørge en af sine Mænd, der kom fra Flåden, om han nogen Sinde havde set Mennesker binde an med så vældig en Blok. Hertil svarede Manden, at han nylig havde set Mennesker trække en Byrde, der var endnu større, og da Kongen blev ved at udfritte ham desangående, sagde han: "Jeg var nys Vidne til, at Danmarks Rige blev trukket fra dig, nu kan du selv afgjøre, hvad der var tungest at trække". Således fik Harald, da han bejlede til en andens Ros for sit Forehavende, Budskab om, at hans Rige var blevet ham berøvet. Nu angrede Kongen, at han havde ladet Mennesker bøje Nakken under Øxnes Åg, thi da han opgav sit Forsæt at lade dem slæbe Stenen og vilde have dem til at gribe til Våben i Steden for, fik han at mærke, at hans Krigsfolk var alvorlig forbitrede på ham. Thi Hæren, som han havde plaget og beskæmmet med så forsmædeligt Arbejde, vægrede sig nu ved at kæmpe for den, der havde givet den Åget at bære, og hverken hans kongelige Magtsprog eller hans Bønner kunde formå den til at frelse hans Liv, efter at han ved et skammeligt Magtbud havde bøjet alles Nakker. Nogle var der dog, som ikke delte den almindelige Mening, men under det almindelige Oprørs Storm viste Kongen den samme Hengivenhed, som de havde været vant til. Med deres Bistand søgte han ved Våbenmagt at gjøre sin Søns Bestræbelser til intet, men Svend gjorde kraftig Modstand, og efter at være overvunden i et Slag flygtede han til Sjælland. Efter at have samlet Krigsfolk dør havde han lige så krank en Lykke i et Slag til Søs, og da han nu havde mistet alle sine Krigsfolk hjemme, var der ikke andet for ham at gjøre end at søge udenlands for at bede om Hjælp. Han forlod altså Danmark og drog landflygtig til Julin, der var helt fuldt af danske Krigsfolk, og som så at sige var Moderskjødet for hans pålideligste Krigsstyrke. Svend lod sig imidlertid ikke nøje med at have krænket den Ærbødighed, han skyldte sin Fader, ved at forfølge ham med sit Had, men for at vinde Almuen for sig tog han sig halsstarrig for med tøjlesløs Ugudelighed at gjøre det helt af med Religionen, uddrev al Kristendom af Landet, oplod Kirkerne for Offerpræsterne og besmittede atter Altrene med hedenske Ofre. Med en Hær af Danske og Slaver angreb hans Fader ham igjen ved Helgenæs' Kyst, og efter at have kæmpet hele Dagen havde han hverken sejret eller måttet fly. Så bestemte de, da Hærene var trætte af at kæmpe, at de vilde tales ved næste Dag for at slutte Fred. Da Harald i Tillid til den forestående Overenskomst gik omkring, som om der var Fred og ingen Fare, og kom ind i Skovens Tykning, hvor han satte sig imellem Buskene for at forrette sin Nødtørft, blev han såret med en Pil af Toke, der brændte af Begjærlighed efter at hævne den Uret, han havde tilføjet ham, og såret blev han af sine Mænd ført tilbage til Julin, hvor han kort efter opgav Ånden. Hans Lig blev sendt til Roskilde og højtidelig jordfæstet i den Kirke, han selv nylig havde bygget, thi det utaknemmelige Fædreland, som hidtil ikke havde skjønnet på, hvad der tjente til dets Bedste, fik nu, da det var for sent, Øjnene op for sin fromme Konges gode Gjerninger og mente, at hvad det havde nægtet ham i levende Live, burde det fuldt ud yde ham nu, da han var

død; det stræbte af yderste Evne efter at fejre hans Jordefærd med al mulig Pragt og viste al mulig Kjærlighed mod Liget af den Mand, som det i levende Live overmodigt havde hadet.

Svend Tveskjæg

Da Harald var død, glædede Svend sig over, at han nu havde gunstig Lejlighed til at rase imod den kristne Religion; han

oprykkede den helt med Rode og bevirkede, at Danskerne aflagde Kristendommen, som de havde antaget, og vendte tilbage til Hedenskabet, og de optog så meget frejdigere deres tidligere Vildfarelser, som de nu var sikre på, at den, som havde været strængest til at dadle dem, nu var borte. Denne hans Letsindighed straffede Gud i sin Harmen over den Foragt, han viste ham, ved at bringe ham i ikke lidet ublide Kår og påføre ham de sørgeligste Skæbnens Omskiftelser, thi han aflod ikke med hårdt at hjemsøge ham, der førte an med Hensyn til Frafald fra Religionen, og bringe ham i de hårdeste Kår og nødte ham til at leve et besk Liv, blottet for al Glæde og Lykke. Folkene i Byen Julin, som hærjede Danmark, tog ham nemlig til Fange, og for at slippe løs igjen måtte han love at udrede lige så meget Guld og dobbelt så meget Sølv, som han vejede. Da Danskerne, som satte alt for stor Pris på ham formedelst hans Frafald fra Religionen, havde skudt den Sum sammen, blev han givet tilbage til Fædrelandet, men han lod ikke des mindre vedblivende hånt om at åbne sine Øjne, der var tilslørede af Vankundighedens tykkeste Mørke, for det klare Lys' Stråler, ja han var et sandt Uhyre, fuldt af Ondskab, lignede kun lidet sin Fader i Sind og skammede sig ikke ved at stige ned fra den herlige Glans, der havde omstrålet ham, til Mørkets Afgrund. Men medens hans egne Synder blev ham til Skade, kom andres Velvilje ham til gode. Da han atter fristede samme Skæbne som forrige Gang, stillede Landets Ædlinge deres Børn som Gisler for ham, og han opnåede at blive given fri ved at gå ind på at udrede den samme Sum som sidst. Men da han ikke mægtede at udrede det lovede Guld og Sølv af sit eget Skatkammer, solgte han dels offentlig og dels under Hånden Skove og Lunde til dem, der havde givet deres Børn, som de elskede højere end deres eget Liv, som Borgen for ham, og det, der på denne Måde kom ind, betalte han strax til dem, der havde taget ham til Fange. Skåningerne og Sjællænderne købte Skovene i Fællig og betalte dem under ét, men i Jylland købte kun Folk, der var forbundne med hinanden ved Slægtskab, i Fællig.

På den Tid var det almindeligt, at Danskerne lå i Viking, Slaverne gjorde det derimod kun sjældent, men nu begyndte det også i større Udstrækning at komme i Brug hos dem, idet Vikingerne i Byen Julin nu brugte de Danskes Kunster imod Danskerne selv og gjorde dem mest Fortræd med det, de selv havde lært dem. Denne Vane at gjøre Indfald i Landet har i vore Dage Kong Valdemars og Ærkebiskop Absalons ivrige Vågen over Undersåtternes Tarv fået Bugt med, thi som Følge af deres kraftige Bistand kan man nu dyrke Jorden i Ro og sejle trygt på Havet.

Svend, som tørstede efter at hævne de Nederlag, han havde lidt, og især var opsat på med Våbenmagt at gjøre det af med Julin, Tilholdsstedet for det ryggesløseste Pak, lagde sig imidlertid med så stor en Flåde i Sundet mellem Øerne Møen og Falster, at det var helt fuldt af hans Skibe. Da det så' ud til, at han snart vilde vende sig imod Slavenland, holdt Julinerne, som både var dristige og snilde, det for rådeligst at forebygge Fjendens Angreb ved List. De vidste nemlig, at Danskerne for Flådens Sikkerheds Skyld lod Vagtskibe sejle omkring den om Natten, og så underkøbte de nogle udsøgte Søfolk, og dem lod de en Morgen, således som Folkene på Vagtskibene plejede, sejle med en liden Båd ind i Havnen, der var fuld af Skibe, så det så' ud, som om den vendte tilbage fra Nattevagt; da de var nået hen til Kongens Skib, sagde Styrmanden, at han havde noget, som det var Kongen magtpåliggende at vide, at sige ham under fire Øjne. Kongen troede, at han havde Bud at bringe om et eller andet, de

havde opdaget i Løbet af Natten, trak Tjeldingen til Side og stak Hovedet ud og bøjede sig ned til ham, der vilde tale med ham, for at de kunde tale fortroligere sammen. Da Manden så, at Lejligheden var gunstig til at udføre den List, han havde i Sinde, greb han ham pludselig med et voldsomt Tag om Halsen, trak ham ned fra Skibet og lod sine Medhjælpere kaste ham ned i Båden, og så var Søfolkene ikke sene til at trække på Årerne af alle Kræfter og tage Flugten. Idet de således greb til dristig Forslagenhed, opnåede de ved List, hvad de ikke kunde nå med Magt, og han, som kort i Forvejen havde strålet i kongelig Glans og Herlighed, var nu ved Lykkens forsmædelige Spil bleven Barbarers usle Træl - jeg ved ikke, om det mest var for den Uret, han havde øvet imod sin Fader eller imod Religionen - og måtte i Fangehullet bøde for Forbrydelsen mod sin Fader i selve det Land, hvorhen han havde jaget sin Fader i Landflygtighed, og var nu også nødt til at røve sit Fædreland dets Velstand, efter at han havde berøvet det Religionen. Hans Folk kunde nemlig ikke hurtig nok komme ham til Hjælp, eftersom de først måtte tage Tjeldingerne af Skibene, stikke Årerne ud og hejse Anker. Hans Krigsfolk kom altså til kort over for Slavernes Svig, og da de ikke havde Kongen til at føre dem an, turde de ikke drage imod Slaverne, hvorfor Flåden opløstes, og Krigsfolkene blev sat i Land, hvor de havde hjemme.

I denne Nød og Kvide kom Kvinderne Svend til Hjælp, da Mændene ikke kunde, thi da Rigets Midler var udtømte, så der ikke engang var Guld nok til at løskjøre ham for, var Kvinderne højsindede nok imod ham til at aftage deres Ørenpyrdelser og kappes om også at bringe deres øvrige Smykker, og ved Vægten af alt dette udfyldte de den forlangte Løsesum, idet de satte større Pris på, at deres Konge led vel, end på deres fagre Smykkers Dejlighed. Så stærkt lå det begge Kjøen på Sinde at skaffe ham fri. Kvinderne holdt det snarere for en Fornøjelse end for en Byrde at løskjøre Rigets Støtte med deres egne Midler, og man betænkte sig ikke på at frelse hans Liv ved, at alle skjød sammen, hvad der skulde til, skjønt han først og stadig havde lagt Vind på Frafald fra Religionen. Folket, som ikke vidste, at han styrtede det i Fordærvelse, anså det for en god Gjerning at lønne den største Ugudelighed med de største Velgjerninger, omfattede ham, der havde forbrudt sig imod sin Fader og imod Gud, med ufortjent Taknemmelighed og lønnede med Kjærlighedsgjerninger, hvad det burde have straffet. Lige så stort Had det havde næret til Harald, lige så stor Kjærlighed nærede det nemlig til Svend, og medens det havde afskyet ham, som indførte Kristendommen, elskede det ham, som foragtede den. Således godkjendte Folket Gudsforagteren og straffede den gudfrygtige, gjorde lige så megen Ære af Sønnens Syndighed, som det havde vist Faderens Fromhed Foragt, og blev ikke træt af at overøse ham med Velgjerninger, fordi han havde afskaffet Kristendommen, idet det tre Gange friede ham af Vikingernes Fangenskab ved at udrede de fastsatte Løsepenge. Han viste sig da også taknemmelig imod Kvinderne og lønnede dem for, hvad de havde gjort for ham, thi han gav Kvinderne lovlig Arveret, hvilket de hidtil ikke havde haft. Men for at få det Sølv ind, som han skulde udrede, lige så meget som tidligere, bød han, at hans Jordegods skulde sælges, så ligesom han selv var bleven solgt af fremmede, udbød han Riget til Salgs til sine Undersåtter. Jeg ved ikke, om man skal ynke ham eller ønske ham til Lykke, fordi han var bleven mager, thi hvad han havde tabt i Huld, sparede han i Løsepenge, så Penge tjente han ved det Svind. Forøvrigt lod Barbarerne sig ikke nøje med at presse Penge af ham, men de handlede endnu grummere imod ham ved også at nøde ham til at sværge, at han ikke vilde bære Nag til dem og plagede således Staklen med to Vilkår, af hvilke det ene var vanskeligt at opfylde og det andet skammeligt at gå ind på, thi man kan blive nødt til at udrede sine Midler til Fjenden, men at skrive den Uret, man har lidt, i Glemmebogen og lade den strafskyldige gå fri for Straf er en Velgjerning,

man har Skam af, thi er det svagt at bøje sig for Overlast, er det forsmædeligt at give Afkald på Hævn for den; man har mindre Skam af at tvinges over Evne end af ikke at bruge sine Kræfter ordentlig. I sin Iver for at slippe fri for Fangenskabets var Kongen ikke sen til at gå ind på det foreskrevne Vilkår og aflægge den forlangte Ed på, at han ikke vilde hævne sig, og ved den Velgjerning, han skjænkede Fjenderne derved, at de vidste sig sikre, berigede han dem ikke mindre end ved Pengene, han måtte udrede, og han viste så meget mere Trællesind, som han fandt sig i at erhverve sig Friheden på en skammelig Måde. Så meget havde Kjærligheden til deres gamle Fædreland endnu at sige hos Rømningsmændene i Julin, at de, da de vidste, at Haralds Søn var den eneste, der var tilbage af Kongestammen, mente at burde spare hans Liv, for at Riget ikke skulde gå over i fremmede Hænder. Derfor begjærede de hans Penge, ikke hans Liv, og vilde hellere råde Bod på deres Armod ved at tage hans Guld end mætte deres Had med hans Blod.

Men Guds Vrede havde endnu ikke mistet sin Bråd over for denne Fyrste, der var falden fra Religionen, thi Herren hidsede også Sverige til Fjendskab imod Danmark. Kongen af Sverige, som førte Tilnavnet Sejrsæl formedelst de Sejre, han havde vundet, havde ikke glemt den Hjælp, Harald i sin Tid havde ydet Styrbjørn imod Svenskerne, og var i høj Grad forbitret på Svend. For at hævne sig førte han en Hær over til Danmark, opsat på at gjengjælde den Fortræd, Faderen havde gjort ham, ved at overvinde Sønnen. Thi skjønt han var nær beslægtet med ham på mødrene Side, gav han sin Harme Fortrinet for Frændskabet, og han gjorde det så meget tryggere, som Svend for det meste kun havde en krank Lykke, der stadig fik flere Skår ved de Ulykker, der væltede ind over ham, medens han selv bestandig i højeste Grad havde haft Lykken med sig. Svend blev overvunden af ham i et Slag i Skåne, hvor han efterlod en overmåde fager Datter Thyra, som han havde opkaldt efter sin Farmoder - hvem der var Moder til hende, ved jeg ikke -, og drog landflygtig til Olaf Tryggvessøn, der stod for Styret i Norge, hvor han herskede med fuld kongelig Magt og Myndighed, skjønt han endnu ikke bar Kongenavn. Svend satte så meget mere sit Håb til ham, som han mindedes, at Harald i sin Tid havde hjulpet hans Fader til Riget igjen, da han var bleven fordrevet derfra. Skjønt Olaf skyldte ham Tak for den Velgjerning, skjøttede han nu alligevel ikke om at lønne ham for det gode, hans Fader havde gjort, behandlede den ydmygt bedende Flygtning med Ringeagt, afslog ganske at give ham den Hjælp, han bad om, og vilde næsten slet ingen Støtte yde Staklen. Han undlod ikke blot at hjælpe ham, men skammede sig ikke engang ved at vise ham Døren, hvis Fader havde hjulpet hans Fader tilbage til Riget. Nedslået over dette forsmædelige Afslag begav Svend sig skyndsomst til England for at søge Hjælp der. Kong Edvard, som var ganske ung, beskyldte ham, der kom for at bede om Hjælp, for, at det var Ærgjerrighed, der drev ham, han troede nemlig, at Flygtningen i Virkeligheden ikke kom for at søge Hjælp, men snedig, under Påskud af at være dreven i Landflygtighed, pønsede på Lejlighed til at bemægtige sig hans Rige, og idet han således anså hans kranke Lykke for et Vidnesbyrd om hans Træskhed, vendte han det døve Øre til; i den Grad gjorde den Lykke, Faderen havde haft, Sønnens Elendighed mistænkelig. Efter at disse ondsindede Konger således havde skuffet hans Håb og ladet hans Bønner uænsede, drog han til Skotland, og den Barmhjærtighed, han ikke havde fundet hos Folk af mildere Sæder, fandt han hos vilde Barbarer. Så ustadig og foranderlig plejer Lykken gjerne at være, at Mennesket undertiden, når han er gået glip af, hvad han håbede, lettere opnår, hvad han ikke håbede.

Denne hårde Modgang drev Svend til at fatte Kjærlighed til Religionen; han vendte sine Øjne bort fra Mørket og oplod dem for det saliggjørende Lys. Thi da han skjønnede,

at han særlig for de to Forsyndelser, Fademordet og Helligbrøden, var bleven tugtet i fuldt Mål med to tilsvarende hårde Straffe, Fangenskab og Landflygtighed, fattede han from Ærbødighed for den saliggjørende Lære, han før havde ringeagtet, omvendte sit Hjerter til Gudsdyrkelse og sonede begge sine hæslige Misgjerninger med angerfulde Tårer, og efter i alle Måder at have fulgt Kirkens Forskrifter modtog han rettelig Dåbens hellige Sakramente. Lige så fordærvelig en Modstander, han før havde været af Kristendommen, lige så stærk en Støtte blev han nu for den. Gud var da heller ikke sen til at lade sig formilde ved hans Anger og skjænkede ham i sin Nåde hans fordums Lykke igjen, og da Erik døde efter at have været Konge i syv År, beredte Gud strax Vej for ham til Riget, førte ham fra Landflygtighed tilbage til Fædrelandet og skjænkede ham i Steden for hans fordums Armod den største Magt og Ære. Eriks Søn Olaf vendte nemlig tillige med sin Moder Sigrid tilbage til Sverige, hvor han blev og lod hende stå for Styret. Således skete det næsten samtidig, at Svend bøjede sig for Religionen og kom i Besiddelse af sit Rige. Men for ikke ved sin Fromhed at tirre dem, hvis Kjærlighed han havde vundet ved Ugudelighed, og pludselig pådrage sig deres Had, skjulte han sin Guds frygtighed for Almenheden og lod den kun hemmelig komme frem. Følgen af disse forskellige Rørelser i ét og samme Hjerter, den største Frygt og den inderligste Fromhed, blev, at hans Sind, som nølende droges til begge Sider, kom i den yderste Tvivlrådighed, thi på den ene Side stormede Frygt for at miste Riget, på den anden Side Frygt for at krænke Gud ind på hans Hjerter og bragte det i dobbelt Fare; han frygtede for Guds Hævn, hvis han forkastede Religionen, og for Almuens, hvis han vedkjendte sig den. Da han i sit Hjerter grundig sammenlignede og overvejede disse to så modstridende Følelser, indså han dog, at han burde frygte Gud mere end Mennesker. Han gik derfor hemmelig til de fornemste Mænd og søgte ved i Løndom at formane dem at få dem til at antage Kristendommen, idet han røgtede dette Prædikeembede så godt, han i sin Vankundighed kunde, thi boglærd og kyndig i Kirkens Lære var han ikke. I den Grad drev hans Lyst til at grundlægge Religionen ham til at påtage sig en Lærers Gjerning, skjønt det både skortede ham på Snille og Øvelse. Men det sunde Lægemedel, som det friske Hoved således greb til, skjød de tørre og gjenstridige Lemmer fra sig, thi Folket, som elskede den gamle Tro, vilde ikke låne den ny lærvilligt Øre, var led ved den fremmede Gudsdyrkelse og holdt ivrig fast ved den fra Fædrene nedarvede. Så gav Gud for at forherlige sit Navn Kongen, der var opsat på at udbrede Religionen, men ikke mægtede det, en udmærket forstandig og from og derhos overmåde boglærd Mand ved Navn Pope til Medhjælper ved dette herlige Arbejde. På det offentlige Ting, der holdtes ved den Havn, som kaldes Isøre på Grund af den megen Is, der findes i den, gav Pope, da han ikke ved sin Tale kunde få Danskerne til at antage Troen, ved et uimodsigeligt Tegn det sikreste Vidnesbyrd om, at det var sandt, hvad han forkyndte, og stadfæstede sin Læres Troværdighed ved et stort og helligt Jertegn. Han spurgte dem nemlig om de vilde lyde hans Formaninger, hvis de så' ham tage gloende Jærn i Hånden uden at lide nogen Skade derved, og da alle svarede, at i så Fald vilde de ganske sikkert lyde ham, bød han dem skaffe en gloende Jærnhandske, og den stak han Hånden i helt op til Albuen, bar den strax uforfærdet således om iblandt dem alle og kastede den for Kongens Fødder, og så viste han dem til alles ærefrygtfulde Forundring, at hans Hånd i ingen Måde havde lidt Mén, men var ganske uskadt og uforandret. Ved dette underfulde Syn fik han dem, som ellers var ubøjelige, til at falde til Føje, og den Fare, han havde udsat sig for, blev således ikke en Hindring for hans Formaninger, men en Prøve, der bestyrkede dem, thi ved den dristige Standhaftighed, hvormed han opfyldte sit Løfte, overvandt han jo visselig selve Naturen. Ved denne berømmelige Undergjerning bibragte han endog til evige Tider vort Folk Kristendommen. En Følge heraf blev også, at Danskerne afskaffede den

Skik at holde Tvekamp og besluttede, at de fleste Rettergangssager skulde afgjøres ved Jærnbyrd, idet de holdt for, at Sagernes Prøvelse rettelig burde henskydes under Guds Dom fremfor at henvises til Kamp imellem Mennesker. Til Løn herfor blev Pope af Ærkebiskop Adeldag i Bremen gjort til Biskop i Århus, hvortil han så vel ved sit Liv som ved sine Gjerninger var overmåde værdig. Den samme Værdighed tildeltes Henrik i Slesvig, Lefdag i Ribe og Gerbrand i Roskilde; i den Grad fremmede den gudfrygtige Konge med den nøjeste Overholdelse af Religionens Forskrifter Kristendommen ved at beskikke nye Præster og forherligede den ved at bygge Kapeller og Kirker. Hidtil havde de nævnte fire Hjemsteder for Gudsdyrkelsen måttet nøjes med Forstandere, der var hentede udenlands fra, og af Mangel på Bisper tagne blandt Landets egne Børn havde det mere beroet på Tilfældet end på en fast Regel, hvem der kom til at beklæde Bispestolene.

Ikke mindre udrettede i Norge Bernhard, der var draget derover fra England, ved sine gavnlige Formaninger. Dog var Olaf, Kongen dør, så opsat på at tage Varsler af Fuglenes Skrig og anden Tegnudlæggelse, at han, som vel havde modtaget den hellige Dåb, men kun i ringe Mål havde tilegnet sig den sande Gudsdyrkelses Begyndelsesgrunde, ikke ved noget Forbillede på Fromhed eller nogen Lærdom og Formaning var til at afholde fra at rette sig efter Spåmændenes Forskrifter og udforske Fremtiden ved Hjælp af dem, der gav Agt på Fuglene. Han var derfor blottet for virkelig Fromhed og havde kun fået Skyggen af den og gjorde selve det Skin af Kristendom, han havde påtaget sig, til intet ved sin falske Overtro. Samme Biskop Bernhard fik ved sin Nidkærhed Kong Olaf af Sverige til at omvende sig til Kristendommen og hædrede ham ved at give ham Navnet Jakob til Ære for den Fremgang, han gjorde i Troen; om det var ham eller Biskop Unne af Bremen, der fik denne Konge til at antage Kristendommen og lade sig døbe, ved jeg dog ikke for vist. I de Dage blev Kirken i Lund bygget, og Gudstjenesten dør forvaltedes under Roskildebispen Gerbrands Overhøjhed. For øvrigt ligger Unne begravet i den fra gammel Tid af navnkundige By Birka, Bernhard i Gravhvælvingen i Lund.

Imidlertid bejlede Kong Olaf i Norge, som endnu var ugift, dreven af Begjærlighed efter at vinde Navnkundighed og bemægtige sig Danmark, til Dronning Sigrid for at opnå Sveriges Bistand. For nu ikke at udsætte sit Land for at blive angrebet fra to Sider af to Kongers forenede Hære, betjente Svend sig af en overmåde snild List. Han fik nemlig to forslagene og dygtige Hirdmænd til at drage til Olaf og bede ham om Beskyttelse, idet de foregav, at Svend havde gjort dem fredløse. Han tog venlig imod dem, som han plejede over for landflygtige, og da de var komne på en fortrolig Fod med ham, skjønnede de, at nu kunde de sætte deres Forehavende i Værk, og begyndte vidt og bredt at lovprise Thyra samtidig med, at de talte ondt om Svend, og lige så ivrige de var til at smæde Faderens Vandel, lige så ivrige var de til at rose Datterens Dejlighed. I den Grad løj disse foregivne landflygtige skammelig under Venskabs Maske. Egget af al den Tale om hendes Fagerhed lod Olaf sig overtale af dem til at skikke Sendemænd til Svend for at bejle til hende, og da de blev stedede for Svend, lovede han dem, at Beijleren skulde få hende til Ægte. Det Budskab blev Olaf overmåde glad for, thi han mente, at det var fornøjeligere at holde Bryllup med en Ungmø end med en, der havde været gift før, var opsat på at tage en Jomfru i Favn og kunde ikke finde sig i at slide sin Ungdom hen med en Enke, og han lagde da heller ikke Skjul på, hvor ringe han agtede den ene, og hvor højt han agtede den anden. Han stævnedes nemlig højtidelig Sigrid til sig under Påskud af, at han vilde tale med hende, og bad hende komme over til ham på hans Skib, for at de kunde tales ved dør. Dronningen vægrede sig længe ved at opfylde hans Bøn for at have et sikkert Værn i sin Blufærdighed, men omsider gav hun efter. Da

hun med Nød og næppe havde ladet sig overtale dertil, blev et Bræt, der var ophængt i Kroge, lagt ud som en Bro, ad hvilken hun skulde gå om Bord på Skibet, og da hun trådte ud på det for at gå over til Kongen, blev det trukket bort under hende af Folk, der lå på Lur for det sammes Skyld, og hun styrtede på Hovedet i Vandet. Og Søfolkene nøjedes endda ikke med at have gjort den ophøjede Dronning denne grove Tort, men for rigtig tydelig at lade hende forstå, at de anså hende for et liderligt Kvindfolk, forøgede de yderligere den Forsmædelse, de havde tilføjet hende, ved at give sig til at råbe op og vrinske ad hende. Det var ægte norsk Høviskhed, der, fuld af Svig og Spot, ikke undså sig ved at lokke en fornem Kvinde, der kom i god Tro, i en skammelig Fælde, træde en ærbar Kones Ære forsmædelig under Fødder og give hende Skam til Tak for hendes Kjærlighed. Hvo, som viser det Folk Godhed og Venlighed, må sandelig være belavet på at få alt andet end Tak derfor. Dronningen, som nær havde sat Livet til ved den farlige Medfart, slap med Nød og næppe i Land, medens Svenskerne stod og skammede sig. Da hun omsider var kommen til sig selv igjen, skjønnede hun, at Kongen havde handlet imod hende, som om hun var et liderligt Kvindfolk, og den Tort kunde hun ikke bære i Tavshed, men overøste ham med alle de Trusler, hun kunde, for den skjændige Måde, han havde behandlet hende på, thi da hun var bleven krænket på det hårdeste på to Måder, dels ved den Fare, hun var bleven udsat for, og dels ved den Tort, der var overgået hende, kunde hun ikke rolig finde sig i den Forsmædelse, hun havde lidt, idet hun, en fuldkommen ulastelig Dronning, var bleven gjort til Spot og Spe af en uforskammet Bejler. Således berøvede den snilde Fyrstes Skarpsindighed, som han med beundringsværdig Forslagenhed havde forstået at skjule, Olaf den Hjælp, han havde håbet på, og han var tillige klog nok til at skaffe sig den selv; thi Svend bejlede strax til Sigrid og fandt hende lige så venlig sindet imod ham, som hun var hadefuld imod Olaf; han hævnede også snildt den Tort, der var overgået hans Hustru, ved at nægte Olaf sin Datter. Da nogen Tid var leden, fødte Sigrid ham en Søn Knud.

Således gik Olaf glip af to ypperlige Ægteskaber, idet han letsindig stødte den ene Brud fra sig og derved gjorde sig fortjent til, at den anden stødte ham fra sig, så han kunde også takke sit Overmod imod den ene for, at han mistede den anden. Da han nu vidste, at Svend ikke plejede at have Held med sig i Krig, tog han ikke hans Styrke, men kun hans kranke Lykke i Betragtning, udrustede en ypperlig Flåde og beredte sig til at hævne sig med Våbenmagt. Svend kaldte sin Stifsøn til Hjælp og holdt Søslag med Fjenden. I dette kæmpede på Olafs Side en Bueskytte ved Navn Ejnar, der var stor af Væxt og såre forfaren i sin Kunst; han spændte sin vidunderlig store Bue med sådan Kraft, at ingen Ting var så hård, at den kunde modstå de Pile, han afskjød med den; som Følge af den Fart, hvormed de kom, gik de igjennem alt, hvad der kom i Vejen for dem. En Pil, der ramte Skibsmasten, banede sig således ved den Kraft, hvormed den var afskudt, Vej igjennem den, gik derpå igjennem Kongens Skjold og så ud igjennem en Skibsplanke, og det var knapt nok, at den standsede i Farten, da den kom ned i Vandet. Han alene formåede derfor at gjøre Fjenden større Skade end alle hans Stalbrødre tilsammen, og hertil kom, at han skjød så sikkert, at alt, hvad han sigtede på, ramte han. Svend blev forskrækket for denne vældige Bue og mere bange for den ene Træskinne end for hele Fjendens Flåde, og da han så, at det eneste Middel til Frelse var at få den ødelagt, bød han dem af hans Folk, der var forfarne i Bueskydning, hellere at skyde på Buen end på Skytten selv, opsat på at kæmpe med større Tryghed, når Buen først var ødelagt. Da hans udsøgte Skytter nu kappedes om at lade deres Pile hagle ned over den, traf det sig så, at en af dem ramte Buen og således berøvede Bueskytten Lejlighed til yderligere at vise sin Færdighed og Fjenden Sejren. Da Buen brast, gav den et vældigt Brag, og bestyrtet herover spurgte Olaf, hvad det var, der brast, hvortil Ejnar

svarede: "Det var Norges Rige, der brast af din Hånd"; han mente nemlig, at hans Bue var Kongen til større Hjælp end Hæren, og forudsagde ved sit fyndige og kløgtige Svar Kampens Udfald, og det gik da også, som han spåede, Buens Ødelæggelse varslede virkelig Nordmændenes Nederlag. Olaf foretrak selv at gå i Døden frem for at falde for Fjendehånd og sprang derfor over Bord i sin fulde Rustning, som om han gladelig gav Afkald på Livet, når han blot slap for at se Fjenden som Sejrherre. Da Svend havde fået Bugt med sine Fjender, var han ivrig efter at overtale dem til at underkaste sig, som han havde drevet på Flugt med Våbenmagt, hvorfor han med Venlighed tiltalte dem, over hvem han havde vundet en herlig Sejr, og han anså det ikke for at være hans Ære for nær at slutte Fred med de overvundne. Da det ikke var ham nok at have underlagt sig Norge, drog han derpå til England, hvor han sluttede den Overenskomst med Adelsten, at han ved hans Død skulde arve Riget og Kongeværdigheden efter ham.

På den Tid fulgte Rimbrand efter Pope, Markus efterfulgte Henrik og Fulbert Lefdag på Bispestolen. Efter Fulbert blev Odinkar Hvide, en Mand af den fornemste Herkomst Biskop. Han var så rundhåndet over for Gud, at han ikke beholdt det mindste af sin rige Fædrearv tilbage for sig selv, men helt og holdent anvendte den til Kirkens Fornødenheder og berigede mange Kirker, som hidtil intet havde ejet, ved at tillægge dem store Jordegodser, så at de ypperste Byer i Jylland har hans fromme Gavmildhed at takke for næsten al den Jord, de ejer. Således sørgede han mere for Troens Fremme end for sit eget vel og søgte hellere en fast og varig Ære end en flygtig, beredte ved i Timeligheden at give Afkald på sit Gods sin Sjæl evig Glæde og vilde hellere selv undvære sin Fædrearv, end at Kirken skulde savne Midler, hvorfor han overlod sin Arv til ham, om hvem han vidste, at han gjengjælder fromme Gaver med varige Goder. Og han nøjedes ikke med at skjænke sit Gods til Kirken, men udøvede derhos alle Slags Dyder og føjede til sine Velgjerninger i Henseende til jordisk Gods også al den Gavn, et dydigt Liv medfører. Han drog til Sjælland og Skåne for at forkynde Guds Ord og bidrog vidunderlig til at udbrede den sande Lære, og for ikke mindre at gavne Sjælene end Legemeerne var han lige så ivrig til at udbrede Religionen, som han havde været til at berige Kirken, som han havde skjænket sin Fædrearv, og som han også var rede til at lade Livet for.

Mæt af Dage og træt af Livets Gjenvordigheder anvendte Svend Resten af sin Levetid til utrættelig at tjene Herren, hans Gudsfrygt holdt ud til det sidste, og fri for al Forulempelse af Mennesker døde han i den fuldkomneste Lyksalighed. Tvende Norner havde delt hans Skæbne imellem sig, thi den omskiftelige Lykke bragte ham vekselsvis Spot og Hæder, gjorde ham fra Konge til Fange og fra Fange til landflygtig. Hvem skulde have troet, at han fra Kongetronen skulde komme i Slavernes Lænker, og hvem skulde på den anden Side have troet, at han fra Slavernes Lænker skulde vende tilbage til Tronen? Men han blev alligevel fra Konge Fange og fra Fange atter Konge. Således måtte han snart regnes blandt de ulykkeligste og snart blandt de lykkeligste Mennesker og fik under Skæbnens Omskiftelser sin fulde Del både af Lykke og Ulykke.

Knud

Da Svend var død, vilde Englænderne og Nordmændene ikke længere finde sig i at stå under fremmedes Herredømme, men anså det for bedre at vælge Konger blandt deres egne end at låne dem fra deres Naboer; de faldt derfor fra Danmark, og Edvard blev Konge i England, Olaf i Norge. Knud, som nu sad på Tronen i Danmark, turde, så kort efter at han var kommen til Styret, ikke gå imod den overmåde store Styrke, de havde, og han lod derfor, som om han ikke tænkte på at gjenvinde de Riger, hans Fader havde hersket over, hvilket han dog ingenlunde havde opgivet, og for dog ikke at holde sit Herredømme helt inden for Danmarks Grænser besluttede han først at angribe Slavenland og Semberland som de Riger, han lettest kunde få Bugt med; Svend havde nemlig, fordi han var bunden af sin Ed, ikke turdet underkue Slaverne, skjønt de havde tilføjet ham grov Overlast, og Semberland, som Hakon havde undertvunget, var faldet fra Danskerne, da han var død, og nu lå det Knud som den, Daneriget var gået i Arv til, ivrig på Sinde at hævne den Overlast, hans Fader havde lidt, på Slaverne og at straffe Semberne for deres Frafald. Han vidste også godt, at gode Evner styrkes til at tage fat på større Ting ved først at forsøge sig på mindre, og han var derfor opsat på ved selve Begyndelsen af sin Krigerbane at indvie sin Ungdom med en ypperlig Bedrift. Men derfor tøvede han heller ikke med at angribe de frafaldne Lande, men gik måske så meget kraftigere løs på dem, fordi, jo mere Erfaring tapre Mænd vinder, des dristigere anvender de den til udmærkede Bedrifter. Da han havde opnået sin Hensigt, og hans Forhåbninger havde fået Næring ved to glimrende Sejrvindinger, besluttede han nemlig at vinde den tredje Sejr over Englænderne, og for at det kunde gå raskere fra Hånden, skjulte han det Had, han nærrede til Olaf, der havde bemægtiget sig Norge, og fik ham tillige med hans Broder Harald til at gribe til Våben imod den engelske Konge, der ligesom den norske Konge var falden fra Danmark -, visselig et lige så snildt som farligt Påfund, at bruge den ene Fjende imod den anden og få dem, der havde gjort fælles Sag i Henseende til Ærgjerrighed, til at bekæmpe hinanden med Våbenmagt. Da det nu kom til et overmåde hidsigt Slag imellem den danske og engelske Hær, var der en Mand ved Navn Thymme, en Sjællænder af Herkomst, som, da han så, at hans Landsmænds Bannere var stærkt i Færd med at vige for Fjendernes Angreb, tog en liden Gren, han tilfældigvis fik fat på, og gjorde den fast på sin Lanse; idet han nu brugte den som Banner og istemte det Kampråb, Knuds Krigsfolk plejede at opmuntre hverandre med, fik han, som en Forkæmper, Lykken stod bi, Fylkingerne, som allerede var begyndt at flygte, til at vende om. Således blev han, ikke så meget ved sit Banner som ved sit Mod, en heldbringende Bannerfører for sine Landsmænd og gjenrejste Danskernes vaklende Lykke, så den ikke svigtede, men førte til Sejr, idet han ikke blot selv lagde det største Mod for Dagen, men også gjengav sine Stalbrødre deres, da de næsten havde opgivet det. Efter denne berømmelige Dåd fik han senere Tilnavn, og Kongen hædrede ham derhos efter Fortjeneste for hans Tapperhed ved at gjøre ham til Høvidsmand. Danskerne, som havde mistet en Bannerfører af den fornemste Byrd, skammede sig da heller ikke ved, idet de atter tog Mod til sig, at følge en Mand af ringe Stand, der viste dem Vejen til Frelse, hvilket førte til et lige så herligt Udfald, som det så uanseligt ud. Da Edvard nu så, at hans Folk havde tabt Modet, og at den Tapperhed, den danske Hær gik frem med, ikke var til at modstå, opgav han Kampen og sluttede den Overenskomst med Fjenden, at så længe han levede, skulde Knud have Hælvten af Riget i Fællig med ham, og når han døde, skulde han arve det hele. Således opnåede Sejrherren af den overvundne, at han i sin Levetid gjorde ham delaglig i Riget og indsatte ham til Arving af det hele efter sin Død. I de samme Dage blev Knud indtagen i en overmåde fager Kvinde ved Navn Alvine, som var Olafs

Frille, og krænkede hende, og hvad enten det nu var, fordi Knud havde røvet ham hans elskede, eller fordi han sveg ham for den Del af England, han havde lovet ham, satte Olaf Hensynet til det fælles Krigstog til Side for den Krænkelse, han selv havde lidt, og drog, da Krigen var til Ende, lige så bedrøvet som vred hjem til Norge, idet han ikke holdt det for mer end billigt, at han forlod den, der så skammelig havde forurettet ham.

Syv År efter kom der en Gang nogle Mænd ind i Hallen, hvor Knud sad ved Måltidet, og hilste ham som Konge over hele England. Han troede, at det skulde være en underfundig Bebrejdelse for den Overenskomst, han havde sluttet med Edvard, og svarede, at den skammede han sig ikke over, men han blev rød i Hovedet af Harme, thi han mente, at de sagde disse Ord for at drive Gjæk med ham. Så åbenbarede Mændene uforsigtig den blodige Gjerning. de havde begået, og pralede af, at de havde myrdet Edvard, i den Tro, at de derved vilde tækkes Kongen, medens de i Virkeligheden opflammede ham til den heftigste Vrede derved. I Steden for, som de havde håbet, at belønne dem lod Knud dem strax hænge som Højforrædere og straffede således deres afskyelige Misgjerning på den forsmædeligste Måde, thi skjønt han indså, at han var bleven befriet for en farlig Modstander, foretrak han dog at straffe Misdæderne for deres Brøde fremfor at takke dem for den Nytte, de havde gjort ham. Andre siger, at Knud hemmelig havde givet Befaling til at dræbe Edvard, og at han nu bød, at Morderne skulde straffes, for derved at bortlede Mistanken fra sig selv, idet han holdt for, at han for at få Folk til at tro, at han var uskyldig og ikke havde Del i den Misgjerning, måtte lade dem, der havde øvet Udåden, undgælde på det hårdeste. Dog berøvede denne Tildragelse i Førstningen Knud en Del af den Kjærlighed, hans Hirdmænd havde til ham. Efter nu at have erhvervet Herredømmet over England tog han sig for at slutte Venskab med sine Naboer, ægtede Normannerhertugen Roberts Datter Emma og gav hans Broder Richard sin Søster Estrid til Ægte. Med Emma avlede han Knud og Gunhild og knyttede således de to Folk sammen i Samdrægtighed ved Blodets Bånd.

For øvrigt forøgede han sin Hær med ypperlige unge Krigere, og for så meget snarere at få samlet en dygtig og kampberedt Hird tilbød han tapre Mænd såre høj Sold, idet han holdt for, at hans Riges Hæder og Ære ikke så meget vilde komme til at bero på hans Krigsfolks Antal som på deres Mod og Manddom, og kjække Krigere, som altid lokkes til at søge Ære, når der også er Løn at vinde, kappedes om at strømme til hans Hird. Denne Gavmildhed lokkede også en Svensker ved Navn Ulf, en Mand, som var mere svigefuld end tapper, til at tage Krigstjeneste hos ham. Da jeg nu tilfældigvis er kommen til at nævne ham, vil jeg kortelig gjøre Rede for hans Herkomst. En Mand i Sverige havde en fager Datter, som en Gang var gået ud at lege med sine Terner. Så kom der en overmåde stor Bjørn, som jog hendes Piger på Flugt, greb hende selv og bar hende ganske lemfældig i sine Labber til sit Hi i Skoven. Ved Synet af hendes dejlige Skabning påkom der ham imidlertid en hel anden Lyst, han blev mere opsat på at favne hende end på at æde hende, og hun, som han havde taget for at sønderrive hende, blev nu Gjenstand for hans skammelige vellystige Attrå, thi fra Røver blev han strax forvandlet til Elsker, glemte sin Sult og favnede hende. Og for at sørge så godt, han kunde, for hende med Levemåde gjorde han jævnlig Strejftog i Nabolaget og røvede Kvæg, og hun, som hidtil kun havde været vant til lækre Retter, måtte nu vænne sig til at spise blodigt Kjød. I den Grad gjorde den fangne Piges Dejlighed det af med Røverens vilde Grumhed, at hun så' ham, som hun havde været bange for tørstede efter hendes Blod, begjærlig efter hendes Kjærlighed, og at han, som hun havde frygtet for strax vilde æde hende, bragte hende Føde. Hvor når ikke Kjærligheden hen, og hvad får den ikke Bugt med? Den kan endogså få grumme Vilddyrs Ædelyst til at vige for Vellystens Bud. Omsider blev Hjordens Ejer kjed af at miste alt sit Kvæg; han

passede på, omringede Udyret med Hunde, satte af al Magt efter det under Glam og Hujen og forfulgte det til dets Hi, hvor det holdt Pigen forvaret, idet hun var omgivet af uvejsomme Sumpe og hvor der stadig var mørkt som Følge af de indfildrede Grenes tætte Løv. Her blev Dyret strax omringet af Jægerne, som gjennemborede det med deres Spyd. Naturen magede det i sin Kjærlighed snildelig så, at Frugten af denne hæslige og unaturlige Parring ikke blev så fæl at se til, som man kunde have ventet; det Utske, Bjørnen havde avlet, fødte hun på sædvanlig Måde, og Dyrets Blod skjultes under menneskelige Ansigtstræk. Drengen blev af sine Frænder kaldt Bjørn efter sin Fader, og da han var kommen til Kundskab om sin sande Herkomst, tog han en blodig Hævn over sin Faders Banemænd. Hans Søn Thorgils Sprageleg trådte i alle Måder i sin Faders Fodspor, hvad Dyd og gode Sæder angår; hans Søn igjen var Ulf, hvis Sind svarede til hans Herkomst, idet hans Tænkemåde stemte med det Blod, han havde arvet fra sin Stamfader.

Så vender jeg efter dette Sidespring tilbage til, hvor jeg slap. Da Olaf og hans Broder Harald stærkt truede Danskerne, angreb Knud Olaf med en engelsk Flåde og nødte ham til at gå i Landflygtighed til sin Svigerfader Gerithaslav, der var Høvding i Østerleden, og efter at have gjenvundet Norge vendte han hjem og jog sin Svoger Richard af Landet, fordi han bar det grummeste Had til hans Søster, men Søsteren lod han drage til Sjælland og gav hende kongelig Magt og Myndighed over den Landsdel. Imidlertid var Svenskekongen Olaf død og bleven efterfulgt af Omund, som fik Tilnavn af, at han levede så længe. Ved dette Dødsfald fattede Olaf af Norge Håb om at kunne gjenvinde sit Rige, eftersom Knud ingen Hjælp kunde få af sin Broder mere og havde mistet den bedste Del af sine Krigsfolk, hvorfor han efter at have fået Hjælp fra Svenskerne dristig bemægtigede sig Herredømmet i Norge. Ved heldbringende Love førte han sit Folk, som hidtil ikke havde vidst af Lov og Ret at sige og levede spredt og med rå Sæder, til en bedre Levevis, og disse gamle Love holdes endnu den Dag i Dag højt i Ære af Menigmand i Norge. Og ikke mindre Berømmelse indlagde han sig ved det mindeværdige Vidnesbyrd, han gav om, hvor nidkjær han var til at følge Religionens Forskrifter og ære Gud. Da han nemlig en Søndag af Ubetænksomhed sad og snittede med en Kniv i et Stykke Træ, og de, der var til Stede, gjorde ham opmærksom på, at det stred imod Religionen, sankede han strax Spånerne sammen, og af Had til sin Hånd, fordi han ved dens Hjælp havde begået denne Synd i Tankeløshed, stak han Ild i dem og lod dem brænde Hånden, han holdt dem i, idet han således straffede den Synd, han havde begået af Uagtsomhed, med en hård Pinsel. Så nøjeregnende var han i at overholde selv Religionens mindre vigtige Bud, at han ikke betænkte sig på at pålægge sig selv en pinlig Straf for en sådan Overtrædelse, thi da han var forvisset om, at der ventede dem, som forsyndede sig, Straf i Helvede, vilde han forebygge den hårdere Pinsel ved en lettere og holdt det for sikrere med tålmodig Standhaftighed at hærde sin Hånd til at lide Straf strax end at Sjælen skulde være i Angst og Våde for den Straf, der ventede den i Fremtiden. Således mente han, at han ikke burde tilgive sig selv, for at ikke andre derved skulde afholdes fra at frygte Gud, og led sin Straf, for hvad han uden Synd havde kunnet lade være at ænse, og skjønt han havde kunnet undskylde sin Forseelse med Uagtsomhed, angrede han den strax, for ikke at bedrage Gud, stærkere, end han havde haft nødig, og vilde hellere, at Straffen, han underkastede sig, skulde være et Vidnesbyrd om hans Forbedring, end at det, at han unddrog sig Straf, skulde være et Vidnesbyrd om Brøde. Ved denne sin store Klogskab og Guds frygt viste han således, at han mere tog Hensyn til Religionen i det hele taget end til sin særlige Forseelse. Denne Dåd skaffede ham på Grund af dens omsigtsfulde Fromhed, den bar Vidne om, et Tilnavn, der vil bevares til evige Tider. Fremdeles var

han de fattiges Tilflugt og de umyndiges Værge, viste Gejstligheden Ærbødighed og kom alle dem til Hjælp, som havde lidt Skade og Overlast, og derhos flød der af hans Bryst som af en Gavmildhedens Kilde adskillige andre Dyder. Dette får være nok sagt, thi hans Fromhed, som Kirken har givet ham Helgennavn for, trænger ikke til Ros af nogen enkelt Mand.

Ulf var imidlertid bleven optændt til det stærkeste Had imod Knud, fordi Kongen lagde så megen Vind på Dyd og Tapperhed, men da han ikke trygt kunde lade sit Fjendskab komme for Dagen, skjulte han sin Svig under Nidkærheds Maske for så meget kraftigere at kunne spinde sine Rænker imod ham. Da Svenskerne jævnlig brød ind i Skåne, var han nemlig den første til at bede om Lov til at drage derover for at holde dem i Tømme, og da denne Begjæring var bleven ham tilstået, bad han om at få Brev med Kongens Hånd og Segl med til Estrid, hvori det pålagdes hende at gjøre, hvad han bød. Da han havde fået det, gav han sig strax til at bejle til Estrid, så at han i Steden for, som det var pålagt ham, at føre Krig kun talte om Giftermål og foretrak at optræde som Elsker frem for trofast at røgte det Hverv, der var blevet ham overdraget. Estrid, som troede, at han handlede i Overensstemmelse med hendes Broders hemmelige Bud, modsatte sig ikke, da han blev ved at trænge på. Således forvanskede denne snedige Høvding det Hverv, der var blevet ham overdraget, og skuffede, dreven dertil af den Avind, han havde fattet, med sin slebne Tunge, som han var en Mester i at bruge, den godtroende Broder og Søster og fik hildet dem i sit Forræderis skjændige Garn, hvorpå han erklærede Danmark Krig og dristig kom åbenlyst frem med, hvad han hidtil havde dækket over med Svig. Men for at Knud ikke skulde hævne sig på ham, når han kom til Danmark, drog han med sin Hustru til Sverige for at undgå sin fortjente Straf. Dèr pønsede han stadig på, hvorledes han skulde bære sig ad med at udføre sit Forsæt, at falde ind i Danmark og fik Omund og Olaf til at gå med til hans Forehavende, idet han foreslog denne at angribe Sjælland med en Flåde, hin at angribe Skåne med en Hær og lovede, at han selv vilde komme til med en Flåde fra Sverige. Da dette Anslag rygtedes, sejlede en Mand ved Navn Hagen, som var Kongen overmåde hengiven, fra Landsbyen Stangby over til ham, så hurtig han på nogen Måde kunde, og åbenbarede ham det hele og lagde således ved sin ædle Adfærd for Dagen, hvor højt han elskede sin Konge og sit Land. Da Kongen havde fået Tidenden om denne store Sammenrottelse, fulgte han strax, ledsaget af en Hær, med den, som havde bragt den, og for at Hagen ikke skulde kunne sige, at han intet havde fået, fordi han havde påtaget sig den lange og farlige Sejlads, skjænkede han ham til Belønning to Jordlodder i Skåne.

Imidlertid havde Olaf befalet sin Flåde at blive liggende i Ro under en af Øerne og havde selv med et godt og hurtig sejlen Skib begivet sig til Sjælland. Der stævnede han Ting og opfordrede med al den Veltalenhed, han kunde opbyde, Almuen til at gå ham til Hånd, idet han snart lokkede for dem alle på én Gang, snart for de enkelte hver for sig med søde og fagre Ord, idet han holdt for, at den Magt, han nåede ved at give gode Ord, var mere at lide på end den, han tilkæmpede sig. En af de Ældste svarede ham snedig på den venligste Måde, så han fattede stort Håb om, at han vilde få Almuen til at være ham til Vilje, men det var jo kun Forstillelse. Medens Kongen og Almuen nu således skiftede Ord, kom der en af Spejderne nede fra Stranden og meldte, at der kom nogle store Skibe sejlen ind imod Land. Da Olaf blev noget urolig herover, sagde den gamle, som ventede Kong Knud, at de Skibe skulde han ikke være bange for, det var blot Kjøbmandsskibe, der, som de havde for Skik, førte Varer til Landet; han mente nemlig, at man ikke kunde få nogen bedre Lejlighed til at overvælde Fjenden, end når man skjulte sit Had under Venligheds Maske og holdt Håbet oppe i ham med løs Snak. Da der atter kom Bud om det samme, fik han også Bugt med Kongens Frygt ved at

forsikre ham, at der ingen Fare var; men til sidst fattede Olaf Mistanke til hans Ord og sendte en Spejder ned til Stranden med Pålæg om at komme på det rene med, om det var Knud, eller det var Kjøbmandsskibe, der så' ud som en Krigsflåde. Da Spejderen kom tilbage og sagde, at Havet vrirmede af Krigsskibe, bebrejdede Kongen den gamle hans Løgnagtighed og afbrød strax Samtalen, men den gamle fastholdt ikke desto mindre, at han kun havde sagt, hvad sandt var, for nu kom de, sagde han, som man kunde tinge med om Danmark med Våben i Hånd. Olaf fik med Nød og næppe Tid til at flygte og søgte, alt hvad Årerne kunde trække, tilbage til sin Flåde. Knud lagde nu strax derefter ind i Havnen og lod sine af Træthed medtagne Rorfolk hvile sig ud den Nat. Af Landsens Folk fik han dør at vide, at Omund havde besat Skåne med en Landhær, og at Ulf lå i Helgeå med en Flåde. Han drog da selv imod Omund og sendte Flåden over for at bekæmpe dem, der lå i Åen. Da Hovedsmændene på Flåden fik Tidende om, at Omund var bleven slagen i et stort Slag ved Stangbjærg, blev de opsatte på at øve lige så tapper en Dåd, for at det ikke skulde kunne siges, at de havde ligget på den lade Side, medens deres Konge viste sådan Kjækhed. For nu så meget lettere at komme over på den Ø, som Fjenden havde besat, gik de i Land på en anden, som lå i Nærheden af den, og slog Bro midt over Åen; her udvider den sig nemlig, så den mere ligner en stor, stillestående Sø end en Å. Ulf pålagde sine Folk, at de ikke måtte forstyrre Fjenden i hans Forehavende, men blot skyde på ham på langt Hold med Pile og Kastespjyd, når han gik over; på den Måde, sagde han, vilde han selv berede sig sin Undergang. Da Arbejdet var skredet langt frem, opstillede Ulf sin Slagorden på den modsatte Bred, som om han vilde hindre Danskerne i at gå over. Da de så' det, blev de blot så meget mere opsatte derpå og gik i store Mængder ud på Broen. Som de nu var sammentrængte der og higede efter at komme til at slås strax, uden at betænke, hvilken farlig Vej de trådte, brast Broen pludselig sammen under dem, og de måtte opgive deres kamplystne Ånd i Bølgerne. Thi, som det plejer at gå under sådanne farlige Forhold, når en igjen kom op over Vandet, var der strax en anden, som greb fat i ham og trak ham ned, så han druknede, så at medens de således hulter til bulter hang fast ved hinanden for at få Hjælp, beredte de hinanden Undergang og drog dem, hos hvem de søgte Frelse, med sig i Døden; tyngede, som de var, af deres Rustninger, kunde de nemlig ikke redde sig ved Svømning. Således forrådte Ulf snarere Danskerne, end han overvandt dem, og opnåede ved Fjendens Letsindighed, hvad han ikke kunde nå ved egne Kræfter, og gjorde det lykkelig af med sine Fjenders urokkelige Tapperhed mere ved at holde sig stille end ved at angribe dem. Nu var han ræd for den Hævn, Danskerne vilde tage for den Dåd, og da han så', at han havde Flåden imod sig på den ene Side og truedes af Kongen på den anden, fandt han, at det var rådeligst at tage sin Tilflugt til List, eftersom det vilde være vanskeligt for ham at klare sig med Magt. Han overvejede nøje, hvorledes han skulde slippe bort, og da han skjønnede, at den eneste Udvej, han havde, var at opgive sin Flåde, lod han de større Skibe blive tilbage og satte om Natten alt sit Mandskab over til den nærmeste Bred med Både, hvorpå han lønlig listede sig bort med det og fik det bragt i Skjul. Da Danskerne ved Daggry, tørstende efter at hævne deres Stalbrødrers Nederlag, stormede løs på Fjendens Skibe, fandt de dem blottede for Forsvarere. Kongen bød, at Søen skulde ransages og lod Ligene af de druknede, der blev fiskede op med Kroge og Bundgarn, begrave ved Byen Asum, der ligger ved Åen. Olaf fik han ryddet af Vejen ved at bestikke nogle Nordmænd til at gjøre Oprør imod ham. Således blev denne højsindede Konge angreben af sine have syge Landsmænd, og de, som udenlands havde kæmpet for ham, rådede ham Bane hjemme. Hans Broder Harald, som frygtede for lignende Troløshed fra sit Folks Side, drog til Byzanz og unddrog sig således ved Landflygtighed i et fjærnt Land sine Landsmænd, hvis Troskab han ikke stolede på.

Da Knud nu således var bleven Herre over sex mægtige Riger, lod han også sin Herligheds Glans lyse over det romerske Rige, thi han gav Kejser Henrik dør sin Datter Gunild til Ægte, og da hans Svigersøn kort efter blev fordreven ved et Oprør i Italien, kom han ham til Hjælp, underkuede Oprørerne og gjenindsatte ham i hans fordums Velstand. Da han var vendt tilbage fra det Tog, satte han sin ældste Søn Harald over England, Knud over Danmark og Svend, som han havde avlet med Alvina, over Norge, men uden at det gjorde noget Skår i hans egen Magt og Myndighed, thi skjønt han gav hver af sine Sønner et af disse Lande at råde for, forbeholdt han sig ikke des mindre at råde for dem alle tre i Fællesskab med dem og vilde ikke overlade nogen anden den øverste Myndighed. Derhos gav han disse endnu unge Fyrster de tapreste Mænd til Hjælp ved Varetagelsen af deres Gjerning. Noget efter fik Estrid, da hun havde født en Søn, som blev kaldt Svend, sin Broder til for Barnets Skyld at tage hendes Husbond til Nåde igjen, thi den Gunst, Knud havde nægtet Ulf formedelst hans Troløshed, mente han at burde skjænke ham af Hensyn til det Barn, hvis Frænde han var. Han gav endogså Anglernes Statholder Godvin hans Søster til Ægte, opsat, som han var, på at knytte de to Folk til hinanden ved Venskab og Frændskab. Hun fik, efter hvad der fortælles, med ham Sønnerne Harald, Bjørn og Toste. Men Kejseren avlede med Gunild en Søn, hvis Lykke kom til at svare til hans Navn, thi han hed Magnus, hvilket betyder den store. Fra ham siges Tysklands berømmelige Fyrster og ypperlige Stormænd at nedstamme i lige Linie.

På den Tid kom der en overmåde velbegavet vendisk Yngling ved Navn Godskalk til Kongen og gik i Krigstjeneste hos ham. Hans Fader Pribignev, som elskede Kristendommen og forgjæves søgte at få Slaverne, som var faldne fra den kristne Religion, til igjen at antage den, havde, hvad der ellers stred imod Landets Skik, givet ham Læremestre, for at han kunde blive oplært i Videnskaberne, men da han spurgte, at Sachserne, der higede efter at bemægtige sig Slavenland, havde dræbt hans Fader, blev han såre opbragt og vilde ikke lade sit Sind mildne ved at lægge sig efter fredelige Sysler. Han kastede strax Bogen og greb til Våben; for at fremmede Idrætter ikke skulde få ham til at være efterladende med Hensyn til de fra Fædrene nedarvede Skikke, lagde han Bogen på Hylden og gav sig til at være Krigsmand, satte Videnskaberne til Side og vilde hellere være en modig Hævner end en fejj Lærling, idet han holdt for, at det var bedre at anvende sin Sjæls Kræfter på, hvad der krævede Kjækhed, end på, hvad der krævede Flid. Derfor fulgte han mere sin Naturs end sin Lærers Tilskyndelser, og efter omsider at have hævnet sin Fader tog han Tjeneste hos Knud. Således blev denne unge Mands Sind på selve Lærdomstemplets Tærskel sporet af Grumhedens Brod og kunde ikke bekæmpe den Hårdhed, der var ham i Kjødet båret, end de Begyndelsesgrunde af Videnskaberne, han havde tilegnet sig.

På den Tid skal der, efter hvad der berettes, være foregået Bispeskifte i Danmark. Avak fulgte nemlig efter Gerbrand og Odinkar den yngre blev Biskop i Ribe.

Knud havde ellers, når han drog om i de tre før nævnte Riger, en Hird på sex Tusind Mand fordelt på tresindstyve smukt udstyrede Skibe, som hvert rummede hundrede væbnede Mænd. Om Sommeren lå den ude for at værge Riget, om Vinteren plejede han at lade den gå i Borgeleje; sin Sold fik den månedsvis.

En Gang, da den højhellige Fest skulde fejres til Minde om, at Verdens Skaber lod sig føde til Verden for at dele sin Udødelighed med os, havde Knud budt Ulf til Gjestebud i Roskilde, og da denne havde drukket sin Forstand bort, gav han sig, for at forherlige sig selv, til om Natten at synge Viser om det Nederlag, Knuds Krigsfolk for ikke så længe siden havde lidt, da de druknede i Helgeå. Kongen mente, at han

herved åbenbart lagde ham til Last, at han havde udsat sine Folk for Fare, blev heftig opbragt over hans Smædesang og fandt, at det var under hans Værdighed at have en Mand til Gjæst, om hvem han vidste, at han havde berøvet ham hans ypperste Kæmper. Han bød derfor de tilstedeværende midt under Gjæstebudet at dræbe Ulf, og således fik han den Straf, han ærlig havde fortjent for sin kåde Tunge, og medens han drukken mindedes andres Død, sang han sig sin egen Død til og fyldte de Bægre, han havde tømt så begjærlig, med sit eget Blod. Han havde virkelig også fortjent at komme til at tømme en besk Skål i Steden for en, der smagte ham vel. eftersom han så kådmundet gjorde sig en Ære af at have været Skyld i, at Kongens gjæveste Mænd måtte lade Livet. Da det var gjort, gav Knud sin Søster som Bod, fordi han havde krænket Frændskabet og gjort hende til Enke, to Stykker Land, hvoraf hun senere skjenkede Tiende til Helligtrefoldighedskirken, som holdes højt i Ære i Roskilde.

Der strømmede mange Krigsfolk til Knud, og de var nok så besværlige ved deres Sindelag som ved den Sold, han måtte udrede til dem. De fleste af dem havde nemlig mere af Kræfter end af gode Sæder, og de, som havde udmærket sig i Krig, så' med Foragt ned på, hvad der sømmer sig i Fred, så at de, der var ypperlige uden for Landets Grænser, syntes fæle hjemme, og der næsten ikke var én at finde, som på én Gang var en tapper Mand og et skikkeligt Menneske. Derfor var også adskillige ligefrem skadelige at have ved Hove formedelst deres Vold og Kiv. Da Kongen skjønnede, at de var så overmåde forskellige i Henseende til Landsmandskab, Sprog og Sind, thi de dreves af forskellige og indbyrdes stridige Tilbøjeligheder, somme af Kådhed, somme af Misundelse og somme af Vrede, udstedte han en i de nøjagtigste Bestemmelser affattet overmåde nyttig Hirdskrå, der kunde gjøre Ende på den af så mange Forskjelligheder flydende Splid og lære Krigsfolkene, hvad der sømmede og skikkede sig. Han overvejede på det omhyggeligste denne Sag, og vejledet af de Råd. han fik af Ope Sjællænder, der overgik alle andre i Klogskab og Myndighed, undertrykte han alt Had mellem Stalbrødrene, for at Splid inden Rigets Grænser ikke skulde forstyrre Freden uden for dem, og pånødte så at sige de urolige Krigsfolk Broderkjærlighed ved at tvinge dem til at overholde Lovene. Og for at knytte Tapperhed og Høviskhed sammen fik han de tapreste Krigere til at antage de smukkeste Sæder, opsat, som han var, på at udrydde alle tøjlesløse og trættekjære Mennesker fra sin Hird, som man tømmer det skidne Bundvand ud af Kjølrummet i Skibet. For altså at holde uhøviske Mennesker borte fra Hirden fastsatte han, at hver Kriger skulde have sin bestemte Plads ved Bordet, efter som han havde tjent til, så at den skulde sidde øverst, som havde tjent længst; han holdt det nemlig for billigt, at den, som var gammel i Tjenesten, fik en Hædersplads ved Bordet. for at det ikke, når de sad der i Flæng, skulde få Udseende af, at der ingen Forskjel var på deres Fortjenester. Hændte det, at en kom for sent, fordi han af en eller anden Grund var bleven forsinket, skulde hans Kammerater gjøre Plads til ham imellem sig. Var de kommen til at sidde så tæt sammen, at den, der kom sidst, ikke kunde få Plads, fordi der var for mange til Bords, skulde den, der havde taget hans Plads, rejse sig og indtage den næste, idet hans Sidemand igjen indrømmede ham sin Plads, og således skulde de gjensidig gjøre Ære af hinanden ved at rejse sig, indtil alle Bordfællerne havde flyttet sig ned, og han, der var kommen for sent, havde fået den Plads, der tilkom ham, og den, som sad nederst, måtte så gå fra Bordet. Vilde nogen af Overmod ikke vige fra den Plads, der tilkom en anden, forebragte denne sin Klage for de nærmest siddende og førte dem som Vidner på Tinge imod Sagvolderen, hvoraf Følgen så blev, at den, som trodsig havde forholdt ham hans Plads, forsmædelig blev jaget af Tjenesten. Tre Gange havde Kongen dog Ret til at fritage dem, der havde gjort sig skyldige i denne Forseelse, for Straf, dog kun således,

at de for hver Gang, de havde krænket en Stalbroder ved at forholde ham den Plads, der tilkom ham, blev rykket en Plads længer ned ved Bordet. Således havde han nemlig indrettet Loven, at den gik en Middelvej imellem Strængthed og Mildhed, forenede Lemfældighed med Hårdhed, idet den hverken udelukkede Anger eller fritog den, som forså sig, for Straf. Gjorde nogen sig fjerde Gang skyldig i samme Forseelse, blev han vist fra Bordet, hvor de andre Hirdmænd sad, og måtte spise for sig selv og ikke have Krus eller Disk fælles med nogen af sine Stalbrødre. Thi Kongen holdt for, at mere end tre Gange burde ingen have Tilgivelse, så måtte han tage Skade for Hjemgjæld, fordi han så tit havde fortjent sin Straf. Således straffede han Gjenstridighed med Vanære, thi Kongen holdt for, at den, som foragtede Krigeræren, selv gjorde sig uværdig, og at den, som ikke havde tilbørlig Ærbødighed for sine Ligemænd, heller ikke vilde have det for sine Overmænd. På samme Måde straffedes også alle Småforseelser, såsom hvis en skjældte en anden ud eller for at håne ham hældte ham over med Drikke.

For øvrigt plejede Kongen hyppigere at gjøre Brug af sin Sømagt end af sin Landmagt, og når der var Brug for Rytteri, måtte de Krigere, der ingen Heste havde, skiftes til at holde Vagt for at passe på Hestene. De, som, når Hestene skulde vandes, stadig red på deres Stalbroders Hest og aldrig på deres egen, ifaldt ligeledes den oven for nævnte Straf, thi så magtpåliggende var det Kongen. at hans Folk viste den skyldige Ærbødighed, at han mente, at selv de, som forså sig ved i ringe Grad at vise Overmod, burde straffes. Den, som tre Gange, når der blev kastet Neg ind i Stalden, havde budt sin egen Hest Kjærnen og en andens Strået af de fælles Neg, måtte på samme Måde finde sig i at få sin Værdighed forringet eller med Skam forlade Tjenesten. Lige så omhyggelig forbød han dem, når de red deres Heste til Vands, at plumre Vandet for hinanden, så nøje vågede han over, at den ene Stalbroder også i Småting lempede sig efter den anden.

Den, som, medens han var på Post, havde ladet sig således overvælde af Søvn, at man kunde tage hans Klæder eller Våben fra ham, ifaldt den samme Straf, thi den, som ved at sove forsømte at passe den Vagt, han var sat til, ansås ikke for at være Riget til Gavn. Grovere Forseelser gik Loven strængere til Værks imod. Sårede nogen en af sine Stalbrødre med Hånd, Sværd eller Stav, eller rev nogen voldelig noget ud af Hænderne eller rykkede ham i Håret, eller havde nogen lagt Råd op imod Kongen, og det tilstrækkelig blev godtgjort med Vidner, blev han som en grov Forbryder udstødt af Hirten og kom ikke mere til at gjøre Krigstjeneste.

Den, som havde lidt nogen alvorlig Overlast af en anden, lod sig først stede for Kongen og indstævnedes Sagen for ham; derpå stævnedes han tre Gange Sagvolderen til at møde på Tinge, hver Gang med mindst to af sine Stalbrødre som Stævningmænd. Var Sagvolderen, som skulde indkaldes for Retten, bosiddende Mand, skulde han en Gang stævnes i sit Hus, to Gange inden Hirten ved sin Plads ved Kongens Bord, ligegyldigt, om han var til Stede eller ikke, men var han ikke bosiddende, skulde han tre Gange stævnes inden Hirten ved sin Plads. Når Retten var sat, aflagde Stævningmændene, der tillige optrådte som Vidner, Ed på, at de rettelig havde forkyndt Stævningen for Sagvolderen, og at hverken Venskab eller Had drev dem til at tage sig af Sagen. Derpå skulde to aflægge Vidnesbyrd imod Sagvolderen i Hovedsagen, efter at det først var pålagt dem at aflægge Ed på, at de hverken af Venskab for Sagsøgeren eller af Had til Sagvolderen vilde vidne andet, end hvad de havde set og hørt. I Sager, der drejede sig om Forbrydelser imod Kongen, plejede man mest at fæste Lid til, hvad der var hørt, ellers gik Vidnesbyrdene ud på, hvad der var set. Hvad Vidnerne havde udsagt, tilstededes det ikke at tage til Gjenmæle imod, thi deres Beskyldninger kunde hverken rokkes ved, at andre tog Sagvolderen

i Forsvar, eller ved hans egen Gjendrivelse, så stor Vægt og Betydning tillagdes der nemlig deres Ord, at det ansås for vanvittigt, ja næsten for gudsbespotteligt at tvivle om deres Sandhed. Sagvolderen kunde altså over for Vidnesbyrdene hverken undskylde sin Forseelse eller godtgjøre sin Uskyldighed med noget som helst Bevis. Heller ikke tilstededes det ham, hvis Sagsøgeren tilbød at aflægge Ed, at sætte sin Ed imod hans. Efter Vidnernes Afhøring fulgte strax Dommernes Kjendelse, der gik ud på, at Sagvolderen som den, der åbenlyst var funden skyldig og nu ikke havde noget at sige derimod, havde forbrudt sit Gods og sin Ære, skulde gå i Landflygtighed og være udelukket fra al Krigstjeneste; hvo, som fjendtlig efterstræbte ham, skulde have sin Ære lige ubeskåren derfor og være fri for al Tiltale. Dommen blev afsagt, hvad enten Sagvolderen var til Stede eller ikke, det hjalp ikke, om han end var langt borte, Vidnerne blev lige fuldt førte og Dommen fældet, og når begge disse to Ting var besørgede. tilstededes det ikke den anklagede at anføre noget til sit Forsvar. Når Dommen var fældet, spurgte Kongen, om de øvrige tilstedeværende godkjendte den, thi selv sad han der blot som Tilhører, idet han havde overdraget Dommermyndigheden til Hirten, da han holdt det for uanstændigt at dømme Mænd, som han selv havde skjænket sin Gunst. Da han bluedes ved at fælde strænge Domme over dem, hvis udmærkede Tjeneste han havde gjort Brug af, henviste han derfor de Sager, der forelagdes ham, til Hirdens Kjendelse og foretrak at lade Tavshed bære Vidne om hans Lemfældighed frem for ved at dømme at give Strængighed til Kjende. Når Krigerne havde svaret, og alle enstemmig havde godkendt Dommen, plejede den domfældte at blive spurgt, om han agtede at rømme til Lands eller til Vands. Således foretrak Kongen at straffe sine undergivne med Landflygtighed frem for at lade dem bøde med Livet, og for ikke at vise sig grum lod han dem selv vælge, hvorledes de vilde fly af Landet.

Dersom den domfældte valgte at drage bort til Søen, skulde han ledsages ned til Havet af alle sine Stalbrødre; der blev overladt ham et Fartøj med Årer, Levnedsmidler og et Øsekar, og så biede de nede ved Stranden, til man havde tabt Årerne eller, i Fald han førte Sejl, Ræerne af Syne. Så gjentog alle den nys fældede Dom, udstødte de skrækkeligste Forbandelser over Flygtningen og dømte ham enstemmig til Døde. Drev Stormen ham i Land igjen, blev han strax behandlet som Fjende og straffet, fordi han havde krænket Hirten, hans fordums Stalbrødre anfaldt ham hidsig og fuldbyrdede Dødsdommen på ham, så det var lige så farligt som forsmædeligt for dem, der havde forbrudt sig, at fly på denne Måde. Men hvis den, der var bleven udstødt af Hirten, foretrak at fly til Lands, skulde han på samme Måde følges til Skoven af Hirten, og når han havde skilt sig fra den, skulde de alle bie så længe, indtil de skjønnede, at han var kommen et godt Stykke bort; så skulde hele Hirten tre Gange gjøre vældigt Gny og Bulder og opløfte høje Råb, for at Flygtningen ikke ved en Fejltagelse skulde vende tilbage til den. Så blev alle ubønhørlig strænge imod ham, thi efter at alt var højtidelig fuldbyrdet efter Loven, fældede de Dødsdom over ham, for at det ikke skulde hedde sig, at de straffede en på Livet, som ikke var dømt til Døden, hvilket havde til Følge, at han, som havde forbrudt sin Ret til det ærefulde Samliv med Hirten, skammelig måtte føre et omflakkende Liv som fredløs. Således blev de, som forbrød sig imod Krigstugten, dømt æreløse og behandlede som Uds kud, thi det var Kongen om at gjøre at straffe de skyldige med For smædelse, ikke om at udgyde deres Blod, thi det holdt han for en ringere Straf end at berøve dem Æren. Hvis nogen af hans fordums Stalbrødre mødte den således dømte og ikke dræbte ham, når han havde en Pil mere end han eller var selvanden, blev han delagtig i hans Skjændsel, fordi han havde været bange for at straffe ham for hans Brøde. Således bød Loven, at de, som forså sig imod, hvad der

var Sæd og Skik inden Hirdden, skulde udstødes af denne, det var den Straf, der kom over deres Hoveder, som forbrød sig imod Hirdloven.

Dersom Sagsøgeren ikke kunde fælde Sagvolderen med Vidnesbyrd, tilkaldte denne sex af sine Stalbrødre som Mededsmænd og godtgjorde således sin Uskyldighed i den Brøde, han beskyldtes for. Men hvis en af Hirdden af Uvidenhed var kommen til at krænke en anden, som han ikke vidste var hans Stalbroder, skulde han også stille sex Mand af Hirdden, som med deres Ed vidnede, at det var sket ved en Fejltagelse. For øvrigt havde de, som Retten højtidelig havde kjendt for overbeviste og dømt som oven anført, forspildt al Lykke og var udsatte for al Modgang, og det så meget vissere, som Biskopperne i alle tre Riger højtidelig lyste Band over dem, der var kjendt skyldige i sådanne Forseelser. Således havde denne Tugt en dobbelt Magt, idet den både støttede sig til Kongens og til Kirkens Myndighed, så at man kunde sige, at Guds Dom faldt sammen med Menneskenes. Denne Lovens Strænghed fik Bugt med al Splid, gjorde Ende på alt Fjendskab og al Oprørskhed og gjorde Hirdden mere venlig sindet over for Kongen. Senere undergik den imidlertid den Lempelse, at der blev indført Pengebøder, enten fordi Iveren for at overholde den slappedes, eller på Grund af Fyrsternes Mildhed, dog kom denne Lempelse ikke den til gode, der slog nogen med Kjæp, eftersom det var det Våben, man gjennede Hunde fra sig med. Så ømtålelig var vore Forfædres Ære, at de anså det for den største Skjændsel at blive slået på en forsmædelig Måde.

Det traf sig imidlertid så, at det blev Kongen selv, som først brød sin Lov, så at Retten, som hidtil havde stået fast og var bleven oprigtig og ubrødelig overholdt, blev krænket af ham, idet han en Gang, da han var drukken, dræbte en af sine Krigere. Da han indså, at han åbenbart havde forbrudt sig imod de Love, han selv havde givet, blev han greben af bitter Anger, sammenkaldte Hirdden, steg ned fra sin Kongetrone og satte sig i alles Påsyn ydmygt ned på Jorden, hvorpå han bød Hirdmændene idømme ham Straf for den Brøde, han havde begået, og erklærede, at han villig vilde tage imod den Straf, de ikjendte ham. Skjønt han kunde have dækket over sin Gjerning med sin kongelige Magt og Myndighed, underkastede han sig således Hirdens Dom og vilde hellere ved Ydmyghed give et Vidnesbyrd om sin Sagtmodighed end bruge sin Magt og derved vise sig overmodig. Hirdmændene gik grædende bort fra Tinget og skjønnede, da de overvejede Sagen, at det både vilde være usømmeligt og skadeligt for dem at dømme Kongen efter Lovens Strænghed, thi de vidste vel, at uden ham var de som et Legeme uden Sjæl, der vilde blive et Bytte for dem, de før havde hersket over. De tilstod for sig selv, at det hele Krigsvæsen vilde komme ud af sine Fuger, når han skulde lide Lovens Straf, at hans Fredløshed vilde være Fredløshed for dem alle, hans Fald Fald for dem alle, og at hans Domfældelse vilde være en Fare for dem alle. De vidste derfor ikke, hvad de skulde gjøre i så vanskelig en Sag, og da de i lige høj Grad frygtede for, at den Dom, de havde at fælde, skulde blive for lemfældig og for stræng, besluttede de, at Kongen selv skulde idømme sig sin Straf, idet de mente, at det var bedre at henvise den til Kongens Myndighed end til Undersåtters Skjøn. De holdt nemlig for, at hans Brøde kunde sones, eftersom det var vitterligt, at den mere var begået i Hidsighed end med Overlæg. De gjorde ham derfor fra anklaget til Dommer og gav ham, der var rede til at tage imod sin Straf, Lejlighed til, om han vilde, at frikjende sig selv. Den Myndighed til at dømme ham, som han så smukt havde overdraget dem, gav de ham tilbage, for at de ikke skulde komme til at afgjøre denne vanskelige Sag ved en overilet Kjendelse og enten tage for lemfældig Hævn for deres Stalbroder eller før grum Straf over deres Konge. Således blev Kongens Liv og Velfærd, som han var lige ved at sætte til ved sin Brøde, bevaret på Grund af Forholdenes Vanskelighed. De

mente desuden også, at han var bleven hårdt nok straffet for sin Brøde, idet han, som stod på Lykkens Tinde, havde ydmyget sig så dybt. Omsider gik de da igjen ærbødig frem for Kongen, satte ham atter op på hans Trone og gjengav ham, der som anklaget ængstelig afventede Sagens Udfald, sin Sindsro ved at gjøre ham til sin egen Dommer. Kongen dømte da. at hans Brøde skulde sones med Mandebod, og medens denne ellers plejede at være fyrretyve Mark Sølv, dømte han sig selv til at betale tre Hundrede og tresindstyve Mark og lagde oven i Købet ni Mark Guld til som Gave, hvorhos han fastsatte som Lov, at Manddrab siden stadig skulde kunne sones ved en Bøde af den Størrelse. En Tredjedel af Summen skulde tilfalde Kongen, en Tredjedel Hirdmændene og en Tredjedel den dræbtes Frænder, men i dette Tilfælde, hvor han selv både var Konge og Sagvolder, delte han sin Tredjedel imellem Kirkens Tjenere og de fattige i den Tanke ved denne fromme Gave at forsone Gud, der er alles Herre. Han optrådte således som en nådig Dommer og en ædeltænkende Sagvolder, idet han kun ventede Nåde for sig og søgte Tilgivelse for sine Forseelser ved at anvende den Bøde, han skulde udrede, på tilbørlig Måde. For øvrigt var der i hans Levetid ingen, der forbrød sig mod Hirdloven og følgelig heller ingen, der blev straffet efter den; da den på anførte Måde forebyggede al Oprørskhed, holdt Hirdmændene sig nemlig fra Kiv og Strid, thi i Henseende til at straffe toges der hverken Hensyn til Frændskab eller Venskab, men dømtes efter Lovens fulde Strænghed. Nu er imidlertid den gamle Mandstugt i Hirten sløvet og slappet, og der begås skammeligere Ting imellem Hirdmændene end imellem Folk, der ikke hører til Hirten, thi al Anklage imod dem, der forser sig, er forstummet, og den, der skulde straffe Forseelsen, tager den i Forsvar, og ingen holder Hirdens tøjlesløse Sæder i Tømme med fast og stræng Hånd. Vor Tids Konger har således ikke undset sig ved at afskaffe denne Vedtægt angående Mandstugten i Hirten, som var bleven styrket ved længe at være bleven holdt i Hævd, thi medens Fred og Ro her hjemme forstyrres af Splid og Oprør, går den gode gamle Skik af Brug, medens man over for tøjlesløse og hidsige Ungersvende hellere bør anvende Strænghed end alt for stor Mildhed og Overbærenhed. Man ser altså, at Knud på denne Måde oprigtig og kraftig lagde Vind på at opretholde Mandstugten i sin Hird. Derhos blev det forordnet, at Kongen ikke måtte afskedige nogen Krigsmand og ingen Krigsmand tage sin Afsked af Kongens Tjeneste uden Dagen før Nyår, og denne Skik bredte sig siden fra Kongernes Hird til Folk af ringere Stand, som længe har efterlignet den og holdt sig til den.

Imidlertid døde Svend, som stod ved Roret i Norge, og Landets Styrelse faldt strax igjen tilbage til hans Fader. Derpå sejlede Knud med en stor Flåde til Normandiet for at kræve Richard til Regnskab, fordi han havde brudt sit Ægteskab, forskudt hans Søster og handlet utilbørlig grumt imod sin Hustru, og straffe ham, fordi han havde hånet Ægteskabets hellige Rettigheder. Da han dør kort efter modtog det sørgelige Budskab, at også hans Søn Harald var død, lod han dog det Tog, han havde for på Rigets Vegne, være sig mere magtpåliggende end sin personlige Sorg, fremskyndede Toget lige så stærkt som før og hverken tabte Modet eller blev mindre ivrig til at udføre sit Forehavende, thi han vendte ikke sit Blik fra den almene Krigsfærd og lod det dvæle ved den Sorg, der havde ramt ham selv alene. Således viste han sig, idet han med udmærket Selvbeherskelse bar, hvad Skæbnen skikkede ham, på én Gang som en stærk Fader og en dygtig Høvding og gav et lige så udmærket Exempel på Sjælsstyrke ved tålmodig at bære Tabet af sin Søn som ved at stræbe Fjenderne efter Livet. Richard flyede til Sicilien og skyndte sig således at komme hans Angreb i Forkjøbet ved at tage Flugten.

Imidlertid blev Knud syg som Følge af de svære Krigsstrabadser, han havde udstået, og da han mærkede, at hans Kræfter svandt, og at han snart skulde dø, sammenkaldte

han sine Stormænd og pålagde dem, at de ikke måtte vende hjem, førend de havde ført Krigen til Ende; de vilde uden Tvivl vinde Sejr, sagde han, når de tog Båren med hans Lig på deres Skuldre og således bar ham som Høvding i Spidsen for Fylkingen; og når Fjenden så var slået på Flugt, skulde de, for at han kunde få så meget mere Berømmelse i sin Grav, stede hans Lig til Jorden i Rouen. De skulde love Indbyggerne Frihed til Løn derfor, så vilde Franskmændene villig give deres Minde dertil, når de kom på det rene med, at Fjenden strax vilde forlade deres Land, så at de ved at vise en ringe Villighed kunde fri det for en stor Frygt og Fare. O, hvilken umådelig Iver lagde den døende Konge ikke for Dagen, da han allerede næsten død gavnede sine i den yderste Våde stedte Krigsfolk ved sine Råd, thi den døendes kloge Forsynlighed blev de efterlevendes Frelse. Hans Lig, der blev båret om i Fylkingen af Krigere, hjalp nemlig Danskerne til Sejr, som om han endnu var i Live, og opmuntrede dem, så man kunde sige, at den døde i lige så høj Grad havde Lykken med sig som den levende. Derefter bad de strax Indbyggerne i Rouen, om de måtte jorde ham dør, og lovede til Gjengjæld at drage bort. Fjenderne greb med Begjærlighed dette Forslag og overlod dem et Sted i deres By til at begrave ham på. Efter at hans Krigsfolk således havde holdt Slag på den Måde, han havde pålagt dem, sluttet Overenskomst med Byfolkene og højtidelig jordfæstet deres Konge, som de, efter at han var død, havde båret på deres Skuldre i Slaget, drog de efter at have begravet ham som Sejrherre hjem til deres Fædreland uden at tage andet med end Levnedsmidler. Sådant Endeligt fik Knud, og ingen af vore Konger har været berømmeligere end han, om end nogle af dem kan have vundet flere Sejre, thi Rygtet forøgede i den Grad hans Bedrifters Storhed, at han i Navnkundighed kom til at overstråle dem, der var hans Jævninge i Dåd, og medens andres Berømmelse er gået i Glemme og bleven fortæret af Tidens Tand, står hans evindeligt frisk og grøn efter at have vundet lange Tidens Hævd, thi han var både from og tapper og lagde ikke mindre Vind på at gavne Kirken end sit Rige. Da han vidt og bredt havde vundet Ære og Berømmelse ved Krigsbedrifter, lagde han sig nemlig efter fredeligere Idrætter, underholdt på adskillige Steder Munke på sin egen Bekostning, forøgede Klostrenes Tal ved at bygge ny og fordoblede mangefold Kirkernes Anseelse, der bestandig lå ham særlig på Sinde, ved at skjænke dem Gaver af det kongelige Gods. Også Munkene skjænkede han rige Gaver for at vise, at han ikke lagde mere Vind på Tapperhed end på Fromhed, idet det var ham om at gjøre at vinde lige stor Berømmelse for begge Dele. Og som Følge af den Iver, han lagde for Dagen i så Henseende, opnåede han en sådan Navnkundighed, at medens de tapreste Kongers Krigerry i Tidernes Løb er sunket ned i Glemsel, vil Efterslægten bevare hans berømmelige Navn i uforgængelig Erindring.

Hardeknud

Imidlertid lagde Svend Estridssøn, som i England ventede på,

at Knuds Søn Hardeknud skulde komme derover, Krigsfolk rundt om i Fæstningerne, for at kunne være så meget tryggere for. at Landsens Folk ikke vovede at falde fra Knud, thi han stolede ikke på Englænderne og vilde ikke give dem Våben i Hænde ved uhindret at lade dem indtage de befæstede Stæder. Så snart Nordmændene spurgte, at Knud var død, faldt de strax fra Danmark, fordi de skammede sig ved at stå under fremmed Herredømme, og overgav Riget til Olafs Søn Magnus kaldet den Gode, hvem Landsens Folk havde skjænket deres Kjærlighed formedelst hans Faders Fromhed; det var dem nemlig ikke nok at have vist Faderen Hengivenhed, så de overførte den også på Sønnen. Imidlertid begyndte Knud, der var lige så bestyrtet over Nordmændenes Troløshed som over sin Faders Død, at blive bange for, at hvis han indlod sig i Krig med sine Naboer og blev forsinket derved, kunde han som Følge af sin Fraværelse gå glip af England, og han holdt det da for rådeligere at finde sig i det mindre Riges Frafald end at give det større Lejlighed til at vove noget lignende, idet han fandt, at den blotte Frygt for et større Onde vejede mere end et ringere Onde i Virkeligheden. Derfor skjulte han sin Harme over den Krænkelse, der var tilføjet ham, og tilbød Ransmanden, at de skulde slutte edelig Overenskomst om, at den af dem, som først døde, skulde efterlade den overlevende sit Rige, for at den ny Deling af Rigerne ikke skulde gjøre noget Skår i den gamle Regeringsmåde, og for at de Riger, som fordem havde været forenede, ikke skulde forblive adskilte. Så stærk Vægt lagde han nemlig på, at Danmark og Norge stod under ét og samme Herredømme, at han foretrak, at det ene blev underlagt det andet, frem for at de begge skulde have hvert sin Styrelse, og hellere vilde, at fremmede skulde herske over hans Fædreland, end at dette skulde styre sig selv uden at have de fremmede med. Denne Overenskomst var selvfølgelig så meget tåbeligere, som det kom til at bero på et Lykketræf, hvilket af de to Riger der skulde opnå et anseligt Herredømme, og hvilket der skulde have forsmædelige Trællekår. Denne Overenskomst sluttede de og beseglede den begge med deres Ed. Derpå drog Knud til England, og da han som Følge af Svends Forsynlighed fandt Landet fuldstændig roligt, gjorde han sin Halvbroder Edvard, som Emma havde født i sit første Ægteskab med Edvard, til Medkonge, ikke fordi han nærede nogen Broderkjærlighed til ham, men for ved Rundhåndethed og Ædelmodighed at lægge en Dæmper på hans Ærgjerrighed og ved at overlade ham en Del af Magten afholde ham fra at tragte efter den hele. Derfor gjorde han ham til Medkonge, ikke så meget fordi han nærede Agtelse og Venskab for ham, som af Frygt for Englændernes Ærgjerrighed og den Anseelse, hans fædrene Byrd gav ham. Men Edwards Sind var ringere end hans Byrd, thi han gav adskillige Prøver på, at det både stod ilde til med hans Hjærte og med hans Forstand. Da Knud havde stået for Styret i to År, døde han.

Magnus den Gode

Da Knud var død, skyndte Svend sig at sejle til Danmark, idet han satte sin Lid til, at han var hans nære Frænde. Besætningerne lod han blive tilbage i England, og for dette Riges Vedkommende stode han ikke blot på Godvinssønnerne, som han var nær beslægtet med, men også på sin Medkonges Dumhed og Dorskhed. Da Magnus spurgte det, bemægtigede han sig med Landsens Folks Samtykke Danmark i Henhold til den sluttede Overenskomst og som tilfaldet ham ved Knuds Testamente, og fremlagde imod Svend, som beråbte sig på sit Slægtskab med Knud, det Forlig, der i sin Tid var indgået, idet han ikke tog i Betænkning i Kraft af et Testamente at gjøre Fordring på et Rige, som han efter sit Slægtskab slet intet Krav havde på. Men Danskerne fandt også, at de af Hensyn til den indgåede Overenskomst, som de ved Ed havde forpligtet sig til, burde vise sig mere standhaftige i at overholde Samvittighedens Bud end i at rette sig efter, hvad Frændskab og Landsmandskab bød, og efter at have overvejet begge Medbejleres Krav foretrak de derfor den fremmede for deres Landsmand, idet de mere tog Hensyn til det indgåede Forlig end til Slægtskabet med Kongehuset og lagde mere Vægt på at holde, hvad de havde lovet, end på Hensynet til Fædrelandet. De stillede sig altså af Samvittighedshensyn på den fremmedes Side og forbigik Knuds Slægting, vilde hellere tage den Tort på sig at støde deres egne Kongers Æt fra Tronen end bryde deres Ed, idet de ved deres Valg ikke lagde an på at smigre, men kun tog Hensyn til det Ord, de havde givet, og erklærede, at de skyldte deres Samvittighed mere end Riget og ikke vilde gjøre sig til Menedere ved at bryde deres Løfte. Hvor højt må vi ikke sige, at Ret og Retfærdighed stod i Pris hos Folk den Gang, når vi ser, hvor megen Vægt der blev lagt derpå imellem Mænd af forskellige Folkefærd! Gid Religionen, som nu er bleven gammel i Gårde her i Landet, havde den samme Magt og Myndighed i vore Dage, som den havde hos vore Forfædre, da den endnu kun var spæd og knapt havde slået Rod! Svend, som fandt, at den Overenskomst, hans Søskendebarn havde sluttet, var tåbelig, søgte forgjæves at få den kuldkastet ved at forestille Danskerne, at det var umådelig dumt at bøje sig for dem, de før havde hersket over, at give Afkald på den fælles Frihed for én Mands tankeløse Eds Skyld og pludselig efter at have udøvet det mest glimrende Herredømme at give sig i den forsmædeligste Trældom. Men Almuen holdt vedblivende på, at det var Overenskomsten og ikke Slægtskabet, der skulde gjælde, og dens Samvittighedsfuldhed gik af med Sejren. Medens Kong Magnus således på Grund af Danskernes Ordholdenhed fik det, som han ønskede, blev Svend i sin Lettroenhet narret af Englændernes Troløshed, thi da han var draget bort fra England, lagde Harald Godvinssøn, som svigefuldt nærrede Håb om at kunne tilegne sig Herredømmet over hele England, Råd op med Landsens Folk og gjorde under Venskabs Skin på én og samme Tid rundt om i forskellige Landsbyer et prægtigt Gilde for den danske Hær, der var fordelt i Fæstningerne, og da Krigerne om Natten var overvældede af Drik og Søvn, lod han dem forræderisk myrde. Således gjorde den Nat i et Øjeblik Ende på Danskernes gamle Herredømme, som Forfædrene i lange Tider med Tapperhed havde arbejdet på at nå, og som Lykken aldrig siden har undt os at få igjen, og således kom England ved en Skjændselsgjerning atter til sin Selvstændighed, som det havde mistet ved Fejghed. Harald, som på én Gang gjorde det af med Danskerne og skaffede sine Landsmænd Friheden, overdrog Herredømmet til Edvard, ikke for hans Dygtigheds, men for hans høje Byrds Skyld, for så vidt som han lod Edvard være Konge af Navn, medens han selv var det af Gavn og omgjærdet af Magt nåede, hvad han ikke kunde nå i Kraft af sin Herkomst. Men Edvard, som kun havde Byrd at gjøre sig til af, men hverken Vid eller Forstand, nærrede ved det tomme Skin af Myndighed, der var over ham, slette Menneskers Ondskab og Stormændenes Frækhed; af Navn var han

Landets Konge, men i Virkeligheden de mægtiges usle Træl, der lod sig nøje med, at andre høstede Frugterne, medens han selv kun havde Skin og Skygge. Således delte de Herredømmet over Englænderne, Kongenavn og Kongemagt imellem sig, og der blev gjort sådan Forskjel på Navn og Magt, som om det var to Ting, der ikke havde noget med hinanden at gjøre. Harald var imidlertid ikke fornøjet med at have Magten, han vilde også have Kongenavnet, idet han også misundte Edvard den Ære, det gav; han stræbte derfor efter selv at vinde Kronen, og for at få sin Begjærlighed styret begik han den Forbrydelse at lade Kongen dræbe, hvorpå han bemægtigede sig Kongenavnet, der syntes at være det eneste, der fattedes ham.

Imidlertid besluttede Svend, skjønt han kun havde få Tilhængere at støtte sig til, at prøve Krigslykken over for Magnus og betænkte sig ikke på med sine få og dårlig udrustede Krigsfolk at yppe Strid med ham, skjønt han havde en stor Hær. Først kæmpede han med ham til Søs og derefter til Lands i Jylland; det gik ham ilde i begge Slag, og slagen trak han sig over på Fyn, så hans Lykke var lige så tynd som hans Fylking. Da han mærkede, at al Hjælp svigtede ham, og at han ikke blot var Gjenstand for Fjendernes, men også for sine egne Foragt, pønsede han på over Sjælland og Skåne at ty til Sverige, hvor han håbede på Hjælp fra sin fædrene Slægt. Medens Magnus hidsig forfulgte ham både til Lands og til Vands, brød Vendernes Hær pludselig ind i Jylland. Dette Indfald gjorde Sejrherren tvivlsom om, hvorvidt han skulde forfølge den flygtende Fjende eller vende sig imod den fremrykkende. Anføreren for den vendiske Hær var den anseligste af Vendernes Stormænd, som havde mistet tolv Sønner, der drev Sørøverfærd i Danmark, og nu var han falden ind i Jylland for med Sværd i Hånd at hævnne deres Død. Da Landsens Folk nu på det indstændigste bad Magnus om at holde Slag med denne Fjende, lod han sin Medbejler fare, vendte sine Våben imod den udenrigske Fjende i Steden for imod den indenrigske, og tænkte ikke mere på sig selv, men kun på det almene Vel, for at det ikke skulde hedde sig, at han var ivrigere til at tage Vare på sine egne Sager end på Rigets. Skjønt han var af fremmed Herkomst, betænkte han sig ikke på, uagtet Kronen endnu ikke sad fast på hans Hoved, at vove sig i Fare for det Rige, som det endnu ingenlunde var vist, han vilde komme til at herske over. Om Natten, før end Slaget stod, havde han i Drømme et Syn, der gav ham sikkert Varsel om, hvorledes det vilde gå. Medens han lå og sov, åbenbarede der sig nemlig en Skikkelse for ham og forjættede ham Sejr over Fjenden, og som Vidnesbyrd om, at han virkelig skulde sejre, sagde den, skulde han dræbe en Ørn. Da han om Morgenens vågnede, fortalte han, hvad han havde drømt, hvorover alle undrede sig såre. Det gik, som Drømmen havde varslet, thi da Hæren rykkede frem, så han Ørnen, der var bleven vist ham i Drømme, sidde tæt ved, hvorpå han sporede sin Hest og sprængte hen til den og skyndte sig således med at gjennebore den med sit Spyd, at den ikke fik Tid til at flyve bort. Denne sælsomme Tildragelse fyldte dem, der så den, med Håb om Sejr; Hæren greb strax Varslet og tydede Ørnens Død som en sikker Forjættelse om Fjendernes Nederlag; thi da de så, at det gik, som Drømmen havde varslet, tilegnede alle sig Lod og Del i det gunstige Varsel, der var givet Kongen om, at Lykken vilde være med ham, og var alle lige hurtige til at anse det for en given Sag, at de vilde sejre. Deres Tro på Varslet gjorde dem så modige, at de uden at ænse nogen Fare kappedes om at styrte sig ind i Kampen, som om de allerede havde Sejren i Hænde. Og da de således først havde angrebet Fjenden, fik Slaget det Udfald, Drømmen havde varslet, og Venderne blev fuldstændig slagne.

Ved denne lykkelige Sejr vandt Magnus i høj Grad Almuens Gunst, og styrket ved den Hjælp, den ivrig ydede ham, gav han sig atter til at forfølge sin Medbejler til Riget, så meget ivrigere, som det Held, der havde forøget den Kjærlighed, Landsens

Folk nærrede til ham, i samme Grad mindskede Svends Vennesælhed og ikke blot vendte Almuens Hjærter fra ham, men også i høj Grad mindskede den Styrke, han havde tilbage, så han ikke alene intet Håb kunde gjøre sig om at samle flere Folk, men endogså mistede dem, han havde fået samlet. Blandt dem, som opgav den ulykkebringende Krigstjeneste under Svend, var også Venderen Godskalk. Han betænkte nemlig, at nu havde han så længe kun haft Ulykke af at kæmpe under en anden, og da han skjønnede, at der intet Håb var levnet hans Høvding, bluedes han ikke ved at opgive sin Tjeneste hos ham og falde fra ham og holdt det for sikrere at prøve Lykken på egen Hånd end at holde sig til en andens, thi da han mistvivlede om, at Svend kunde gjøre sig Håb om bedre Tider, vilde han i alt Fald ikke undlade at hævne sin Faders Død. Det gik også, som han tænkte, thi efter at have holdt flere Slag med forskjelligt Udfald underlagde han sig Slavenland, så at han, som, hvor det drejede sig om fremmedes Anliggender, stadig var bleven overvunden, viste sig uovervindelig, da han kæmpede for sin egen Sag. Han var imidlertid ikke fornøjet med lykkelig at have erhvervet sig dette Herredømme, men underkuede senere også Sachsenland for at hævne sin Faders Død, idet han mente, at der kun var liden Hæder ved at vinde Herredømme og Rigdom, når han ikke tillige fik Hævn.

Magnus blev så højt elsket af sine Undersåtter, fordi han havde værget Landet, at alle enstemmig gav ham Tilnavnet den Gode, og således opnåede han ved Lykkens Gunst, hvad der plejer at blive andre til Del for deres Dyder. Svend var imidlertid, som sagt, da hans Sag var helt håbløs, draget til Skåne og agtede sig til Sverige, hvorfra han stammede på fædrene Side. Da Magnus, som forfulgte ham med stor Hidsighed, kom forbi Byen Alsted, blev hans Hest sky for en Hare, der kom løbende imod den, og Kongen styrtede over imod en Stub med skarpe Kanter og slog sig ihjel. Hans Lig blev ført til Norge og bisat i Kongernes Gravsted i Trondhjem. Således hjalp Himlen i sin Miskundhed Svend, som hidtil havde haft så krank en Lykke, og som al menneskelig Hjælp svigtede, og viste ham den Velgjerning at skjænke ham Riget, som Lykkens Ugunst havde berøvet ham.

Ellevte Bog

Svend Estridssøn

Efter Magnus' Død var Forholdene i Danmark meget usikre og udsatte for Tilfældets Omskiftelser, thi Svend, som mere var kommen til Magten ved et Lykketræf end i Kraft af sin Dygtighed, var ikke Mand for at bringe Danerigets Lykke på Fode igjen. Det skortede ham nemlig i den Grad både på Folkegunst og Myndighed, at han hverken mægtede at bøje sine Undersåtters Hjærter, der var opfyldte af Forbitrelse over den Uret, han tidligere havde tilføjet dem, til oprigtig Ærbødighed for ham, eller at vinde deres Kjærlighed, så de lod Vreden fare. Der var nemlig så meget af det gamle had tilbage i Danskernes Hjærter, at de gav deres særlige Følelser Fortrinet frem for Hensynet til det almene Vel og hellere vilde lade Fædrelandets Ære gå til Grunde som Følge af deres Koldsindighed end under denne Konges Førelse bringe den på Fode igjen. Det er nemlig ikke nogen let Sag at rykke indgroet Nag op med Rode, thi medens Kjærlighed let kan forvandles til Had, plejer det at være svært at vende Had til Kjærlighed, og det Sind, som en Gang har fattet Afsky for nogen, kan sjælden bringes til at tjene denne tro og oprigtig; når det først har næret heftigt Fjendskab, har det ondt ved senere at blive venlig stemt. Den Afmagt, der havde sin Oprindelse fra heftigt Fjendskab og som var bleven næret ved hemmelig Avind, betog ikke blot Kongen Håbet om at øve berømmelig Dåd, men tog endogså Glansen af de Bedrifter, han virkelig udførte. Men ligesom dette var et Vidnesbyrd om den Ringeagt, de nærede for den ny Konge, vidnede det på den anden Side om den Kjærlighed, hvormed de omfattede hans Forgænger; den Brøde, de begik ved at trodse Svend, satte Kronen på den Troskab, de havde vist imod Magnus.

I Begyndelsen af Svends Regeringstid døde Roskildebispen Avak. I hans Sted kom Vilhelm, der havde været både Håndskriver og Præst hos Knud den Store, en Engelskmand af Herkomst, men i rigt Mål udstyret med alle Dyder og såre kyndig i alle gejstlige Sager. Indtil hans Tid havde Skåningerne i kirkelig Henseende stået under Roskildebispens Overhøjhed, men nu blev Bispedømmet delt, Skåne blev selv et Bispedømme, og det ny Embede blev oven i Kjøbet strax delt imellem to tæt ved hinanden liggende Byer, nemlig Lund og Dalby, som delte Myndigheden i kirkelig Henseende imellem sig og kappedes om at håndhæve den. Henrik blev Biskop i Dalby og Egin i Lund, men da Henrik drak sig ihjel, blev hele Myndigheden og den dermed forbundne Værdighed tildelt Lundebispen Egin, så begge Bispedømmer så at sige gik over på én Hånd, skjönt det jo egentlig var Uret, at de ædruelige Borgere skulde gå glip af den Ære, der var bleven dem til Del, fordi deres fordrukne Bisp fik den Død, han havde fortjent. Men Sjælehyrdens skammelige Drikfældighed gik nu ud over hans Hjord, og den uskyldige By måtte bøde for sin Biskops Umådelighed i Drik ved at give Afkald på Bispesædet. Den ene lagde således hans usalige Drikkeri i Graven, den anden blev forfremmet på Grund af sin fornuftige Mådeholdenhed, thi sådan Umådelighed, som er utilbørlig for en Lægmand, end sige for en Biskop, vil til alle Tider være Gjenstand for Foragt, Spot og Latter. Således gjorde denne Drukkenbold af en Biskop det af med Bispesædets Værdighed, som han besudlede med sit skammelige Drikkeri, og det Embede, han havde vanæret i levende Live, fik han ophævet ved sin Død, og ved sin Begjærlighed efter at tømme denne Verdens Bæger havde han da også fortjent at tabe sin Ret til at drikke af Herrens Kalk. Den Stand, han burde have gjort Ære, gjorde han Skam, og i Steden for at formane til Dyd og gode Sæder førte han an til skammelig Udyd, så det var vel fortjent, at han, der burde have foregået andre med et godt Exempel i Henseende til Ædruelighed og Mådehold, fik så forsmædelig en Død til Straf for sin Drikfældighed. Hans Minde står antegnet med ikke ringe Blusel i

Danmarks Årbøger, thi han, som døde så forsmædelig en Død, har ved sin skammelige Færd bragt Skjændsel over hele Folket.

Her er der et passende Sted til at tale om Kong Olafs Broder Harald, der har efterladt sig et berømmeligt Navn. Da han havde mistet sin Broder og indså, at han ikke kunde bjærge Livet i sit Fædreland, flyede han til Byzanz. Formedelst et Drab blev han af Kongen dør dømt til at kastes for en Drage, de havde i Slottet, og sønderrives af den, thi man holdt for, at der ikke gaves nogen virksommere Måde at tage Livet af Misdædere på end at lade den bide dem. Da han gik ind i Fængslet, kom en såre tro Træl, han havde, til og bød sig af egen Drift til at dele Skæbne med ham; han opgav sin Trællestand for at blive sin Herres Stalbroder og vilde hellere gå i Døden med ham end svigte ham. Fangevogteren undersøgte dem begge meget omhyggelig og hissede dem derpå våbenløse og afklædte ned i Tårnet gennem Gluggen. Trællen var helt nøgen, men Harald viste han den Ærbødighed at lade ham beholde Skjorten, og da Harald lønlig stak et Armbånd til ham, strøede han nogle Småfisk ud på Gulvet, for at Dragen kunde have noget at stille sin første Sult på, og for at Fangerne i Mørket dernede i Tårnet dog kunde se en lille Smule ved det Skin, Fiskeskjællene gav fra sig. Derpå sankede Harald en Del Dødningeben sammen, pakkede dem ind i Skjorten og pressede dem sammen, så de dannede en fast Klump ligesom en Kølle. Og da Dragen nu overmåde grådig kom styrtende frem imod sit Bytte, sprang han med et rask Sæt op på Ryggen af den og jog en Ragekniv, som han havde skjult på sig, ind i Navlen på den, det eneste Sted, Jærn kunde bide på, thi ellers var hele Dragens Krop besat med de stiveste Skjæl, der ikke var til at skære igennem. Den Kniv viste Kong Valdemar, som var meget for at høre og fortælle Historier, tit sine fortrolige Venner; den var da så fortæret af Rust, at den næsten ikke kunde skære. Da Harald nu sad så højt til Hest på Dragens Ryg, kunde Utysket hverken gribe ham med sin Mund eller komme til at gjøre ham nogen Fortræd med sine hvasse Tænder eller til at slå ham med Halen, og nu gjorde Trællen Brug af Køllen. han havde lavet, og slog løs på Uhyrets Hoved, til Blodet flød og det omsider knustes under de tunge Slag og Dragen opgav Ånden. Da Kongen spurgte det, forvandlede hans Hævntørst til Beundring, han eftergav Harald Straffen for hans Kjækheds Skyld, thi han mente, at et sådant Mod burde man skjænke Livet, ja han nøjedes ikke med at eftergive ham Straffen, men skjænkede ham oven i Købet sit Venskab, thi han gav dem et Skib og Penge og lod dem drage bort. Medens han således burde have straffet Brøden, skånedes han Kjækheden og vilde hellere gjøre Ære af Tapperhed end straffe en Forseelse.

Da Harald var kommen hjem, bemægtigede han sig Norge og påførte derpå Danmark Krig. Svend samlede da Jyderne og angreb med større Hidsighed end Betænkksomhed hele den norske Flåde i Djurså, og som hans Flåde var ringere end Fjendens, således fik han også krankere Lykke, thi Krigslykken kom til at svare til Krigsstyrken. Han var nemlig lige så uheldig i Kampen som letsinaig til at indlade sig på den. Største Delen af Jyderne sprang af Frygt for Sværdene i Floden og sparede således Fjenden Ulejligheden, idet de anså det for rådeligere selv at tage Livet af sig end at falde for Fjendehånd. Hvad de frygtede fra Fjenden, påførte de sig selv, og da de havde to Døds måder at vælge imellem, foretrak de at drukne frem for at fældes af Våben. Medens de således ængstelig veg tilbage for den ene Døds måde, greb de ivrig efter den anden, og medens de flyede for Fjenden, øvede de fjendtlig Grusomhed imod sig selv, som om det var lempeligere at komme af med Livet i Vandet end uden for Vandet, og som det var en voldsommere Døds måde at blive slået ihjel med Sværd end at drukne. Det er således ikke let at afgjøre, om de søgte Døden på en mandig eller på en kvindagtig Måde, jeg véd ikke for vist, om man skal sige, at det var Fejghed

eller Tapperhed, der gjorde dem så opsatte på at komme af med Livet, thi den heftige Sindsbevægelse, de var i, gjorde det tvivlsomt, om de var modige eller ængstelige, da de således begik Selvmord. Kort efter fik Svend, den slagne Hærs Høvidsmand, Forstærkning fra Skåne, Sjælland og andre af Øerne og begav sig med sin Flåde til Nisåen, og da Harald også kom did, sejlede han ham i Møde i rum Sø. Da Danskerne nu så', hvor få de var i Sammenligning med Fjendens Mængde, fandt de på at bøde på deres ringe Antal ved at lægge sig tæt sammen, og de bandt derfor Skibene sammen efter at have ordnet dem, for at de, når Flåden således holdtes fast sammen, lettere kunde komme hverandre til Hjælp, og for at der, når den hårde Nødvendighed således var over dem, måtte være et uløseligt Fællesskab for dem alle så vel i Henseende til Flugt som til Sejr, idet ingen kunde bryde ud af så fast forbundne Rækker. Således mente de at burde styrke deres Mandskabs Svaghed ved at tvinge det til at holde sammen.

Her må vi med Berømmelse omtale en af Skjalm Hvides Rorkarle ved Navn Aslak formedelst hans overmåde store Tapperhed. Da Danskerne holdt Søgslag med Nordmændene, nøjedes han nemlig ikke med at kæmpe på den berømmeligste Måde på sit eget Skib, men efter at have afkastet alle sine Hærklæder med Undtagelse af sit Skjold, sprang han over på det Skib, hvor Fjenderne stod tættest, og med en Egestamme, som han havde fældet for at lave et Ror af den, slog han drabelig løs på Fjenderne og knuste med mange og tunge Slag alt, hvad der kom i Vejen for ham, og så forbavsede blev Stridsmændene over de drønende Slag, han slog, at de helt glemte deres egen Fare for at se på denne modige Mand, ja selv de tapreste Kæmper på begge Sider glemte i deres Beundring for hans Bedrift at slås og ænsede hverken Kamp eller Fare, mere opsatte på at se på ham end på at værgе sig selv, og alle de boldeste Stridsmænd satte Hensynet til den Fare, de var stedte i, til Side og var mere opfyldte af Forbavselse over ham end af Frygt for, hvorledes det skulde gå dem selv. Han kæmpede således drabeligere med sin Knippel end de andre med deres Sværd, og slog således ned for Fode, at hverken Danskerne eller Nordmændene vilde have troet det, hvis de ikke havde set det med deres egne Øjne. Han hjalp i den Grad sine Stalbrødre til at holde Fjendernes Mængde Stangen til Trods for, at de var så få, at han holdt den ulige Kamp stående uafgjort, til det led ud på Natten, og magede det så, at Lykken ikke hældede mere til den ene Side end til den anden, uagtet Forskjellen i Henseende til Mandsstyrke var så stor. Omsider da han havde gjort det af med alle Folkene på Skibet, dels slået dem ihjel med sin Knippel, og dels stødt dem over Bord, stod han ene tilbage som den beundringsværdige Sejrherre over så mange Fjender, bedækket med mange, men lette Sår. Denne Bedrift vilde have været utrolig, hvis ikke Absalon selv havde fortalt den.

Medens Danskerne nu ikke kunde vente nogen Tilgang af friske Stridskræfter, kom en norsk Høvding uventet sine Landsmænd til Undsætning. Da Skåningerne så det, løste de nedslagne og modfaldne, for at Larmen ikke skulde røbe dem, forsigtig deres Skibe ud fra Flåden, huggede Tovene over, brød Samlaget og listede sig i Nattens Mulm og Mørke bort fra den øvrige Flåde og flyede med dæmpede Åreslag hemmelig op ad Åen, ad den Vej, de var komne, forlod så deres Skibe og flygtede gennem uvejsomme Egne til Spot og Skjændsel, så længe Danmark består, thi denne skammelige Flugt, som de havde al Grund til at blues over, har sat et uudsletteligt Brændemærke på dem over for Efterkommerne. Da det blev lyst, skammede Kong Svend sig i høj Grad over, at Skåningerne således havde taget Flugten, og foretrak at vove en Dyst og kæmpe det tapreste, han kunde, frem for at give sig på Flugt. Skjønt han så', at Fjenden var ham overlegen både i Henseende til Flåde og Mandskab,

opbød han derfor de få Stridskræfter. han havde tilbage, opsat på ved sin Tapperhed at aftvætte den Skamplet, hans Stalbrødre havde sat på ham, og idet han gik ud fra, at det i Krig ikke så meget kommer an på Stridsmændenes Tal som på deres Mod. Men den Kamp, han således ubetænksomt indlod sig på, fik et ulykkeligt Udfald, thi Sejren tilfaldt den Side, hvor der var flest. Skjalm Hvide, som i sin Levetid havde hele Sjællands Stridsmagt under sig, blev hårdt såret og omringet af en stor Mængde Fjender, så han blev tagen til Fange, ikke fordi han havde tabt Modet, men fordi han mistede så meget Blod, at Kræfterne helt svigtede ham. Og så stor Ærbødighed viste Fjenderne denne udmærkede Mand, at de for at bevare hans Liv satte ham i sikker Forvaring, skjønt de ellers ikke plejede at skåne deres Fanger. De kunde nemlig ikke bringe over deres Hjærter at lade så anselig en Mand springe over Klinge. thi den Modgang, han for Tiden var stedt i, mægtede ikke at tilintetgjøre den Højagtelse, de nærrede for ham fra gammel Tid af. I Nattens Mulm undveg han imidlertid fra sine Bevogtere ved Geddesø. Harald lod sig for øvrigt ikke nøje med at have udtømt Danskernes Kræfter ved disse to Sejre, men hjemsøgte dem jævnlig med fjendtlige Efterstræbelser. Da Svend trængtes hårdt af ham, tog han sig, med større Frejdighed end Held, for at forsvare sit hærjede Land. Men da han allerede havde lidt to Nederlag, turde han dog ikke tredje Gang friste Lykken i åben Krig, thi han så' godt, at han ved de to Slag, han ubetænksomt havde indladt sig på, havde bragt Danmark i en ulykkelig Forfatning.

Imidlertid havde de yngre Godvinssønner, som også var begjærlige efter Kongemagten, fattet Nag til deres Broder og havde ved af egen Drift at forlade Landet unddraget sig hans forhadte Herredømme, idet de hellere vilde underkaste sig en frivillig Landflygtigheds Ulykke end blive i Landet og se deres Broder sidde i Glans og Herlighed. Til sidst kom de til Kong Harald i Norge og lovede ham Hørighed og Lydighed, samt at både de og deres Fædreland skulde underkaste sig ham, hvis han vilde hjælpe dem til at bemægtige sig det. Harald, som var meget ærgjerrig og herskesyg, gik strax ind på deres Forslag og sejlede med en norsk Flåde til England. På samme Tid angreb Normannernes Hertug lige så hidsig Landet på en anden Kant. Harald, Kongen af England, som således var stedt imellem to fjendtlige Hære, kunde ikke blive enig med sig selv om, hvilken af dem han først skulde vende sig imod, og lod dem derfor i nogen Tid uhindret rykke frem begge to. Nordmændene troede, at hans Tøven var et Tegn på Frygt, og uden at bryde sig om, at de ikke var ordentlig rustede, gav de sig, som om der ingen Fare var på Færde, til at røve og plyndre af alle Kræfter. Men medens de således uforsigtig strejfede om i spredte Hobe, blev de overfaldne af Englænderne, som med Lethed nedhuggede dem. Denne Sejr gjorde Englænderne så modige, at de ikke betænkte sig på at vove sig til, hvad det skulde være, og da deres Dumdristighed stadig voxede, angreb de kort efter Normannerne og satte i et uheldigt Slag den Ære til, som de nys havde vundet ved deres Sejr over Nordmændene, og man vilde ikke have vidst, hvor den slagne Konge var bleven af, hvis han ikke senere var bleven funden og røbet af nogle Bønder i en skummel Udørken. Hans to Sønner drog strax tillige med deres Søster over til Danmark, hvor Svend, uden at tænke på, hvad deres Fader havde forbrudt imod ham, tog venlig imod dem som nære Pårørende. Datteren giftede han med Russerkongen Valdemar, som af sit eget Folk kaldtes Jarislaus. En Dattersøn af ham er vor Konge, som ikke blot har arvet hans Blod, men også hans Navn; således randt Englands og Østerledens Kongeblood sammen i ham, som vi priser os lykkelige ved at kalde vor Konge, og som er en Pryd for begge de Folk, han stammer fra.

Da Harald, som formedelst sine Ugjerninger havde fået Tilnavnet den Onde, var død, og Svend således var bleven denne sin argeste Fjende kvit, kom hans

Herredømme, der hidtil havde været temmelig vaklende, ind på en lykkelig Bane, og den danske Kongesnekke, som havde haft ondt ved at bjærge sig, fik nu strygende Medbør. Medens han vandt et berømmeligt Navn ved Gavmildhed og Godgjørenhed og ansås for fuldkommen i Henseende til høvisk Væsen, lagde han også ivrig Vind på at bygge og udsmykke Kirker og vejlede sit Folk, som endnu var temmelig ukyndigt i Religionen, til en grundigere Gudsdyrkelse. Men denne prisværdige Stræben besudlede han med sin umådelige Løstgighed, thi han besvangrede adskillige fornemme Jomfruer, og medens han ingen ægtefødte Sønner efterlod sig, havde han adskillige Slegfredsønner, blandt andre Gorm, Harald, Svend og Omund, samt Ubbe og Olaf, Niels, Bjørn og Benedikt, hvilke sidste alle mere slægtede Fader end Moder på. Af lige så uægte Herkomst var Knud og Erik, der blev til så stor Pryd for Danmark. Datteren Syrithe, som senere blev gift med Venderen Godskalk, og som der vil blive talt om i det følgende, skal ligeledes have været et Slegfredsbarn. Omsider besluttede Kongen at vende sit Sind fra Vellyst og tøjlesløs Elskov og at tæmme det ved at pålægge det Ægteskabets Kyskhed, og for at rive sig løs fra sine mange Slegfredkvinder ved at give sig i et sømmeligt Ægteskab og holde sig til én, så han ikke yderligere satte sin Kraft til ved sådan Løstgighed, ægtede han, opsat på at få ægtefødte Børn, Svenskekongens Datter Gyda, der var hans Frænke, som om det kunde kaldes et virkeligt Ægteskab. Således besmykkede han, da hans Hu stod til et helligt Ægteskab, sin Løstgighed med Ægteskabets Navn, og faldt strax af én Synd i en anden, thi det var mere tilgiveligt, at han havde Samkvem med Kvinder, der stod ham fjærnt, end med én, der var ham pårørende, skjönt begge Dele er brødefuld Ukyskhed.

Dette vilde Bisperne Egin og Vilhelm ikke lade gå upåttalt hen, de søgte, men forgjæves, at få Kongen til at opgive dette utilbørlige Ægteskab, formanede ham indtrængende til at bryde det og bebrejdede ham, som ret og billigt var, skarpt hans ukyske Lidenskab. Og da de mærkede, at deres Formaninger ikke hjalp, klagede de over dette ulovlige Ægteskab til Ærkebiskoppen af Bremen og overlod til ham som deres foresatte at straffe Brøden. Da han nu gik i Rette med Kongen for hans Ukyskhed og ved fromme og nyttige Formaninger søgte at få ham til at opgive den, svarede Svend ham med Trusler og lod ham vide, at han med Våbenmagt vilde revse ham for hans uforskammede Irettesættelser. Han kunde altså ikke finde sig i at blive sat i Rette og holdt det for bedre at følge sin Grumheds Indskydelser end at rette sig efter, hvad Mænd, der var beklædte med hellig Myndighed, sagde, vilde hellere svigte Religionen end opgive den, han havde ægtet. Af Frygt for, at Svend skulde angribe Hamborg med sin Flåde, forlagde Ærkebispen nu sit Sæde til Bremen.

Vilhelm søgte imidlertid ved sine Formaninger at få Kongen, som virkelig pønsede på sligt, til at afstå fra sit Forsæt, og ved sin fromme Tale og sine indtrængende Formaninger fik han ham til at slå sin rasende Forbitrelse af Tankerne og til at opgive sit Forehavende. Således kom Kongen snart på bedre Tanker, og da han ved den velsignelsesrige Magt, hans Sjælesørger fik over ham, var kommen til sin Fornuft igjen, overskar han strax det utilbørlige Samlivs Bånd, tøjlede sin overstadige Ukyskhed og forskjød sin Hustru, så han opgav ikke alene sin Vrede, men gav også Afkald på det ulovlige Ægteskab, han havde indgået. Gyda drog tilbage til sit fædrene Hjem, tog Enkesløret og førte siden alle sine Dage den reneste Vandel; hun aflagde Kyskhedsløfte og vilde ikke vide af nogen Mand mere, thi da hun havde besmittet sig ved et ulovligt Ægteskab, vilde hun ikke indgå noget nyt. Hun levede Resten af sine Dage i ugift Stand kun optagen af Fromhed og gjorde ved med stræng Kyskhed at afholde sig fra tilladeligt Ægteskab Bod for den Brøde, hun havde begået ved at indgå et utilladeligt. Hun lod imidlertid ikke Livet gå hen i Ørkesløshed og Lediggang, men

virkede hver Dag herligt Kirkeskrud, og det Arbejde holdt hun også stadig sine Terner til. Blandt andet skjænkede hun Roskilde Domkirke en Messehagel af kostbart Stof og forarbejdet med vidunderlig Kunst, baldyret med smukke Billeder. Og hun virkede mange andre Stykker til kirkeligt Brug under Gudstjenesten.

Svend satte overmåde stor Pris på Omgang med gejstlige Folk og drog mange sådanne til sig, men skjønt han havde megen Ærbødighed for Lærdom, tog han dog mest Hensyn til deres Sæder, thi han anså det for utilbørligt at skjænke nogen sin største Fortrolighed, blot fordi han var lærd, og holdt i den Grad for, at Skikkelighed var mere værd end Kundskaber, at han ved Præstevalg mere så' på Dyd og gode Sæder end på Lærdom og hellere vilde omgive sig med redelige end med lærde Folk. Blandt andre kaldte han til sin Omgangskreds en Nordmand ved Navn Svend, som i højeste Grad udmærkede sig i alle Dyder, men som kun var lidet bevandret i boglige Kunster. Han havde været Lagmand, før han blev Præst, og skjønt han kun var lidet kyndig i Latinen, var han overmåde veltalende, når han brugte sit Modersmål. Da de andre mærkede, at Kongen foretrak ham formedelst hans Dyd, som han havde mere af end de, besluttede de at drive Gjæk med ham ved på en latterlig Måde at blotte hans Ukyndighed. Da han skulde læse Messe, gav de ham en Bog, som de for at gjøre ham til Latter havde streget et Par Bogstaver ud i. Da han efter Bogen skulde læse den højtidelige Bøn for Kongen, kom han som Følge af den Forfalskning, hans Medbejlere havde foretaget med den, og som han ikke havde Kundskab nok i Latinen til at opdage, til at kalde ham Guds Æsel i Steden for Guds Tjener. En Tjener hedder nemlig på Latin famulus, og nu havde de slettet de to første Bogstaver ud, så der stod mulus, hvilket betyder et Æsel. De tilstedeværende brast i en så umådelig Skoggerlatter over denne hans Ukyndighed, at selve Gudstjenesten blev til Spot ved denne grove Skjemt. Da Messen var til Ende, lod Kongen Bogen tage fra Alteret, og da han så', at den for nylig var forfalsket af avindsyge Hænder, og at det var denne Forfalskning, der var Skyld i, at Bønnen var bleven fejlaglig læst, blev han greben af Harme imod Svends Avindsmænd, irettesatte dem for deres Svig og erklærede, at de var langt mere at laste for deres Misundelse end Svend for sin Vankundighed, og hertil føjede han, at det ikke skulde komme til at vare længe, før Svend kunde bebrejde dem, der havde drevet Spot med ham, at de var vankundigere end han. Derpå opfordrede han ham til at drage til en Højskole og lovede, at han skulde betale, hvad det kostede, og det var så langt fra, at han for den Sags Skyld unddrog ham sin sædvanlige Omgang, thi han vilde ikke have Ord for at begunstige hans Avindsmænds Misundelse i Steden for at misbillige den. Svend rejste så bort og arbejdede med den største Iver på at erhverve sig Kundskaber, thi han var såre opsat på at dyrke Videnskaberne, som han hidtil kun lidet havde lagt sig efter, og for grundig at sætte sig ind i dem drog han af Landet og gav sig i Lære ved en udenlandsk Højskole, udviklede de overmåde gode Anlæg, han havde, og tilegnede sig grundig Latinen. Med stor Lærvillighed erhvervede han sig stor Kundskab i dette Sprog både i Henseende til Ordforråd og Grammatik, aflagde den bondeagtige Stivhed, man havde lagt ham til Last, og tilegnede sig ved Øvelse den smukkeste Veltalenhed. Så ivrig var han til at samle sig Kundskaber, at han efter kort Tids Forløb vendte hjem som en berømmelig Mester i boglige Kunster, hvis Lærdom de, der havde spottet ham for hans Vankundighed, ikke kunde andet end beundre.

Den højeste Plads i Kongens Gunst og Fortrolighed havde Vilhelm, og han gjengjældte da også det Venskab, Kongen nærede, thi ligesom Kongen elskede ham højere end alle andre, viste han også Kongen større Trofasthed end nogen af dem, han ellers havde om sig, og hvis Tjeneste udgjorde hans tryggeste Værn. Følgende Tildragelse afgiver det skjønneste Vidnesbyrd om Bispens Nidkjærhed og om Kongens

Ydmyghed. Da Svend nemlig fejrede Nytårsaften med et stort Gilde, hvortil han havde indbudt sine Stormænd, og det kom ham for Øre, at nogle af disse hemmelig havde talt uærbødig og ondt om ham, mente han, at de i drukken Kådhed havde røbet de forræderske Tanker, de bar på. og i sin Forbitrelse sendte han Folk hen for at dræbe dem i Trefoldighedskirken, da de om Morgenen kom for at holde Bøn, som om Kirken var det Sted, der bedst egnede sig til at slå Folk ihjel på. Han begik således en dobbelt Forbrydelse, idet han ikke blot krænkede Gjæsteretten, men også gjorde sig skyldig i Helligbrøde, gjorde Guds Hus til et grueligt Rettersted og uden Hensyn til Tid eller Sted blot gjorde, hvad hans Lidenskab tilskyndede ham til. Bispem blev, som rimeligt var, harmfuld over denne Krænkelse af Kirken, men lod i Førstningen som ingenting, så Livdrabanterne ikke mærkede, hvor vred han var, idet han opsatte at straffe denne Misgjerning, til den belejlige Tid kom. Da han så skulde til at forrette Gudstjenesten, undlod han ikke blot at gå Kongen i Møde for ærbødig at tage imod ham, men da han vilde gå ind i Kirken, stod han uden at ænse det Venkab, der var imellem dem, i Døren i sit Bispeskrud og forment ham Adgangen ved at spærre for ham med sin Stav, idet han erklærede ham for uværdig til at betræde det Guds Hus, hvis Fred han ikke havde undset sig ved grovelig at forstyrre, og hvis Helligdom han havde besudlet med Blod, og han gjorde heller ikke den Ære af ham, der ellers tilkom ham, thi han kaldte ham ikke Konge, men Bøddel og Blodhund. Og han lod sig ikke nøje med at tale Misdæderen hårdt til, men stødte ham for Brystet med Piggen på sin Stav og lod ham vide, at han måtte bøje sit gjenstridige Sind og gjøre Bod for det Drab, der var blevet udført efter hans Befaling. Han gav nemlig den Ærbødighed, han skyldte Religionen, Fortrinet for sit personlige Venkab, thi han var ganske på det rene med, at Venkabets Pligter var et, og noget andet hans hellige Embedes Ret, og at han i Henhold til den burde gå lige strængt i Rette med Brøden, hvad enten det var Herre eller Tjener, der begik den, og ikke tage lempeligere på den fornemme end på den ringe. Og skjønt det vilde have været fuldt tilstrækkeligt at vise Kongen bort, lyste han ham også i Band og betænkte sig ikke på at udtale Forbandelsen over ham lige op i hans åbne Øjne, så han gik til Værks med en så vidunderlig Dristighed, at det ikke er let at sige, om han gik Kongen stærkest på Livet med Hånd eller Mund, idet han først overøste ham med grove Smædeord og derefter stødte ham tilbage med sin Hånd og knuste Lasten i det Hjærte, hvis Dyd han hidtil havde æret. Han mente nemlig, at over for en så åbenbar Brøde burde Straffen ikke lade vente længe på sig, idet han holdt for, at det var lettere at kvæle Synden i Spiren, medens den så at sige endnu ikke var kommen ud af Svøbet, end når den havde fået Væxt, for at den ikke skulde slå for dybe Rødder, når der gik for lang Tid hen. Ligesom Kongen var bleven dreven til at begå sin Udåd i et Anfald af Ustyrlighed og Overilelse, således dreves Bispem altså til at straffe ham af en Strenghed, der havde sit Udspring i gudelig Nidkjærhed. Idet han således tappert holdt Hævd over Religionen, viste han sandelig ikke blot sin Stand den Troskab, han skyldte den, men avede også Letsindigheden på en gavnlige Måde. For ikke at få Udseende af at undlade at hævde sit hellige Embedes Værdighed lagde han en Alvor for Dagen, som om han havde glemt al Overbærenhed, vilde ikke være Ven med Religionens Fjende eller hellere stå som en Jabroder end gjøre sin Skyldighed som Biskop. For øvrigt var han kun tilsyneladende Kongens Uven, i Virkeligheden var han hans Ven, thi han foretrak at lægge sit trofaste Venkab og sin oprigtige Kjærlighed for Dagen ved retfærdig Strængighed fremfor ved utilbørlig Overbærenhed. Derfor aflagde han for en Tid sin Mildhed og påtog sig et strængt Sind i Steden for sin sædvanlige Sagtmodighed, idet han med fuld Føje mente, at han for at håndhæve Kirkens Tugt burde tage strængt på Veje. Da Drabanterne styrtede ind på ham med dragne Sværd, bevarede han derfor sin Sjælsstyrke og ænsede det ikke og viste sig nu lige så stor

ved at foragte Faren, som han før havde vist sig ved at udæske den. Ved den store Sjælskraft og det ædle Sind, han således lagde for Dagen, viste han til fulde, at han ved det Værn, han havde i sin Kjærlighed til Gud, var hævet over al Frygt for Mennesker. Kongen, som skjønnede, at det ikke var Overilelse og Hidsighed, der drev ham, men at han handlede i Kraft af den Strængthed, hans Embede pålagde ham, forbød dem at dræbe ham, skammede sig i sin Samvittighed og bluedes mere over den Brøde, han havde begået, end over, at han var bleven vist bort, begav sig strax tilbage til sin Borg, fandt sig rolig i, at han så forsmædelig var bleven vist til Rette, og tog ikke engang Bispen de hårde Ord ilde op, hvormed han i sin ædle Harmen overøste ham. Derpå afførte han sig sit kongelige Skrud og iførte sig ringe og simple Klæder, idet han hellere vilde bære Sorg til Skue ved at bære grove Klæder end Gjenstridighed ved at vise sig i Pragt og Herlighed, thi så hårdt havde den sørgelige Dom, Bispen fældede over ham, ramt ham, at han ikke kunde holde ud at bære Kongeskrudet, men aflagde Tegnene på sin kongelige Værdighed og klædte sig i Bodsdragt, og sammen med Skrudet aflagde han også sin kongelige Myndighed og blev fra en vanhellig Voldsmand Guds oprigtige Tilbeder. Han gik nemlig barfodet tilbage til Våbenhuset, kastede sig i Støvet ved dets Tærskel, kyssede ydmygt Jorden og bekæmpede med Blusel og Beskedenhed Harmen, som Forsmædelse plejer at egge, thi han hævnedes sig ikke strax, fordi han var bleven vist bort, men sonede ved Skam og Anger den Brøde, han havde begået ved at give Befaling til at øve den blodige Gjærning. Jeg holder for, at hans Sjæl har forvildet sig ind i Synden og ikke har haft hjemme der, thi ligesom han af Overilelse blev dreven til sin ugudelige Gjærning, således beherskede han siden sit Sind med den største Beskedenhed og Ydmyghed. Hvor sagtmodig af Hjærte må vi ikke sige, han var, eftersom han ikke blot undlod at straffe Bispen, der åbenlyst med den største Strængthed betjente sig af sit Embedes Myndighed over for ham, men endogså fik sig til at vise ham Ærefrygt ved med den største Ydmyghed at bede om Tilgivelse, så at han fortjente den, både fordi han skammede sig og fordi han gjorde Bod! Han vidste nemlig, at han ikke kunde forsone Gud ved at gjøre Brug af sin Magt, men kun ved Ydmyghed, derfor gjorde han prisværdig Bod for sin grumme Misgjærning ved bitterlig at sørge over den, ja, skjønt han ved den Måde, hvorpå Bispen havde skammet ham ud, var bleven i høj Grad forvirret, lod han sin af Forsmædelsen opskræmmede Fromhed få Overtaget over sin Harmen, og lige så stor en Krænkelser han ved sin grumme Befaling havde tilføjet Religionen, lige så stor Ærbødhed viste han den nu i sin Sønderknuselse. Men da han således ydmygede sig, kom Bispen ham til Hjælp med usædvanlig Mildhed, thi da Salmesangen var begyndt og den første Salme sunget, og man efter Kyrie eleison skulde til at istemme Gloria in excelsis, fik han af Drabanterne at vide, at Kongen lå og bad uden for Kirkedøren. Han bød da Klerkerne holde inde med Sangen og gik til Døren og spurgte Kongen, som han fandt liggende dør, hvorfor han teede sig således, og da Kongen bekjendte sin Synd, lovede at gjøre Bod og bad om Bispens Tilgivelse, hævdede han strax Bandet, omfavnedes ham, som han lå der i Støvet, og bød ham aftørre sine Tårer, aflægge Bodsdragten og atter iføre sig sit kongelige Skrud og være ved godt Mod, idet han tilføjede, at han ikke burde vise sig for den glade Menighed med Sorg i Sinde. Han kunde nemlig ikke bære over sit Hjærte, at Kongen skulde bære et nedslagent Åsyn til Skue, der så lidet passede til hans kongelige Værdighed, eller ligge så ydmygt der ved Døren, derfor opmuntrede han ham med venlige Ord, bød ham iføre sig sin forrige Dragt, der passede bedre til hans høje Stilling og, når han havde iført sig dette Skrud, komme ind i Kirken, idet han mente, at han havde gjort tilstrækkelig stræng Bod ved at te sig så ydmyg og bønfoldende kaste sig i Støvet. Efter derpå at have pålagt ham den Bod, han havde at gjøre, bød han alle Sangerne, som gjorde Tjeneste i Koret, at gå ham i Møde, for at Modtagelsen kunde blive så meget højtideligere, bød

ham trine ind i Kirken og tog strax imod ham med stor Ærbødighed og førte ham helt op til Alteret, medens alle jublede af Glæde. Således bødede han nu ved ærbødig Venlighed på den tidligere Strængthed og gav ved så udmærket en Æresbevisning Kongen Oprejsning for den forsmædelige Bortvisning og viste ikke ringere Ærbødighed over for den bodfærdige end Strængthed over for Misdæderen, ja betog endogså den sorrifulde hans Bekymring, indgjød ham Mod og forjog hans bitre Sorg ved at lade alle juble ham i Møde. Således fik han det, som den mægtige Mand havde forbrudt ved sin Misgjerning, sonet ved sin gudelige Nidkjærhed. Og Menigmand gav i højeste Grad sit Bifald til Kjende ved Synet af Kongens Ydmyghed og fandt, at han viste sig mere from i sin Bodfærdighed end brødefuld, da han bød sine Mænd begå Udåden. Bispen var således optrådt som en både nidkjær og from Straffedommer, havde i samme Sag lagt både Strængthed og Mildhed for Dagen og været lige så rede til at tilgive som til at straffe, thi medens han strængt afviste hans Gjenstridighed, tog han overbærende imod hans Ydmyghed og forenede således Kjærlighed og Retfærdighed, at han ikke afviste den bodfærdige og ikke tog imod den overmodige. Han viste i alt dette fuldt ud et faderligt Hjærte, thi som en Fader revsede han først og lokkede så med gode Ord og kunde lige så lidt få sig til at tage den hoffærdige i Favnsom til at foragte den ydmyge. Derpå optog han igjen den afbrudte Gudstjeneste og sang en Salme til Guds Pris, fordi Kongen var bleven bodfærdig, og Glæden var nu så meget større, som det, der var gået forud, havde været grueligt og bedrøveligt. Kongen holdt sig derpå to Dage i Ro, og først på den tredje Dag kom han iført sit kongelige Skrud midt under Messen ind i Kirken, gik frem i Højkoret og lod en Herold højtidelig påbyde Tavshed, hvorpå han i alles Påhør gik hårdelig i Rette med sig selv og bekjendte, at han havde forsyndet sig svarlig imod Gud. Så priste han Bispens Overbærenhed, at han så hurtig havde tilgivet ham så stor en Brøde og løst ham af Bandet, og gjorde vitterligt, at han til Bod for den blodige Udåd, han vel ikke havde begået med egen Hånd, men som var bleven begået på hans Bud, skjænkede Hælvten af Stevns Herred til Kirken. At han således ikke skammede sig ved i manges Påhør at tilstå sin Brøde, knyttede et uopløseligt Bånd imellem Kongeborg og Kirke, thi Kongen bevarede ikke blot det samme Venkab for Bispen som tidligere, men gjorde endnu større Ære af ham; den Tjeneste, han havde vist ham, tilskyndede ham mere til at vise ham Gunst, end den Forsmædelse, han havde tilføjet ham, opflammede ham til Vrede, thi han skjønnede, at det ikke var personligt Nag, men Harmen over den Krænkelser, han havde tilføjet Religionen, der havde drevet ham. Kongen elskede derfor Bispen for hans beundringsværdige Nidkjærhed, og Bispen elskede Kongen for hans fromme Ydmyghed, og der gik ikke en Dag, uden at de begge bad til, at de måtte komme til at følges ad i Døden, så at den faste Enighed, der var imellem deres Sjæle, ikke måtte blive brudt; de kappedes begge ivrig om i den største Ærefrygt at vise hinanden alle mulige Tjenester og gjorde i deres trofaste Venkab gjensidig så megen Ære af hinanden, at man snarere skulde tro, at de var Ligemænd, end at det var en højere stillet, der omgikkes fortløig med sin Undermand.

Jeg kommer nu til at tale om Svends Søn Knud, som ved Lykkens Gunst var bleven udstyret med Naturens rigeste Gaver og gav så store Prøver på Dygtighed og Tapperhed, at de langt overgik, hvad man kunde vente af hans Alder. Han samlede nemlig Landets Ungdom og underkuede de omstrefjende Sørøvere og indlagde sig ved at sejre over Sember og Ester i sin Ungdom en sådan Berømmelse, at den langt overgik den, hans Fader havde vundet, og denne Sejr varslede om, hvorledes hans Herredømme med Tiden vilde blive. Han lå stadig ude for at udvide og beskjerme Riget og udførte Bedrifter, som man skulde have ventet, at han på Grund af sin unge

Alder knapt havde Mod til at være Tilskuere ved. Han hærdede også ved stadig Øvelse sit unge Legeme for at kunne være dygtig i Krig og føre Våben som en Mand, og så stort Krigerry vandt han, at det syntes, som om Knud den Store var levet op igjen, som om han havde arvet ikke blot hans Navn, men også hans Mod og Lykke, og ingen tvivlede om, at han vilde blive sin Faders Efterfølger på Tronen, thi i Henseende til Tapperhed var han allerede moden, så han måtte anses for vel skikket til denne Værdighed. Rundhændethed skortede det ham heller ikke på, så ung han var. Hans ældre Broder Harald var derimod sløv og dorsk og tilbragte sin Ungdom i stadig Læd og Ørkesløshed.

Omsider blev Svend, som formedelst høj Alderdom var bleven såre affældig, angreben af Feber ved Byen Søderup i Jylland, og det blev hans Helsot. Da han mærkede, at Sygdommen tog til, og at det led mod Døden, samlede han sine sidste Kræfter og bad dem, der var hos ham, at sørge for, at han blev begravet i Roskilde, og han lod sig ikke nøje med, at de lovede ham det, men lod dem gjøre deres Ed derpå, thi i gamle Dage nærede Kongerne en sådan Ærbødighed for dette Sted, at de altid plejede at ville begraves der, hvor de i levende Live havde haft deres Kongesæde. Kongens Lig var allerede med stor Højtidelighed blevet ført over til Sjælland, da Vilhelm fik Bud om at drage det i Møde. Han begav sig da ufortøvet til Roskilde, så hurtig han kunde og da han var kommen ind i Trefoldighedskirken, sammenkaldte han Graverne og bød dem først grave Graven til Kongen og derefter en Grav til ham selv. Graverne, som troede, at disse Ord snarere var undslupne ham i hans Sorg end var hans virkelige Mening, sagde, at de døde havde Grav behov, men ikke de levende, men han forsikrede dem, at de vilde komme til at tage imod hans Lig førend imod Kongens, han havde altid ønsket at følge ham i Døden, og det Ønske vilde han få opfyldt. Herover blev Graverne helt forundrede, thi de troede, at han talte i Vildelse, men han tvang dem til at adlyde ham, idet han truede dem med Straf, hvis de ikke gjorde, som han bød, så vis var han på, at han skulde dø, skjønt han endnu følte sig helt karsk. Derpå sporede han sin Hest og skyndte sig at drage Ligtoget i Møde, men da han kom til Topshøj Skov, så han ved Vejen to overmåde høje Træer, og han bød da sine Folk fælde dem og lave en Ligbåre af dem. De troede, at det var til Kongens Lig, han vilde have den lavet, og gjorde, som han bød, og da den var færdig, læssede de den på en Vogn, der blev trukket af overmåde stærke Heste. Da de havde Skoven bag sig, og Bispen så, at det kongelige Ligtog ikke var langt borte, bød han Kusken holde, tog sin Kappe af, bredte den ud på Jorden og lagde sig ned på den som for at hvile sig. Derpå rakte han Hænderne i Vejret og bad Gud om at gjøre Ende på hans Liv, hvis hans Tjeneste i nogen Måde havde været ham til Behag, thi han vilde hellere strax følge sin Ven i Døden end leve skilt fra ham, og da han havde sagt det, sov han hen, som om han lå hjemme i sin Seng. O, hvilken Endrægtighed må der ikke have været imellem dem, eftersom han hellere vilde dø med sin Ven end overleve ham! Da hans Tjenere undrede sig over, at han blev liggende så længe, og forgjæves søgte at få ham til at rejse sig, opdagede de, at han var død, og nu fyldte dette uventede Dødsfald alle med ny Sorg. De lagde ham på Ligbåren og førte hans Lig foran Kongens tilbage til Byen, så var han end død senere end han, kom hans Ligtog dog først; Svends Ligbåre blev båren på hans Mænds Skuldre, men han blev kjørt, som om han førte Toget an, og således kom han først til Kirken, så det blev vitterligt, at han havde spået sandt. Ved denne mærkværdige Døds måde viste han ret, at det mere var Kongens Venskab end hans høje Stilling, han havde sat Pris på. Der blev nu holdt en prægtig Jordefærd, og de tvende Lig blev begravede tæt ved hinanden. Det var i Sandhed et Venskab, der var Ære værd, eftersom den af de to Venner, der levede længst, fattede Lede til Livet og

længtes efter Døden, da han havde mistet den anden. Efter Vilhelm valgte Klerkerne enstemmig den ovenfor nævnte Svend Nordmand til Biskop.

Det trak i Langdrag med Valget af Kong Svends Eftermand, fordi Folket ikke kunde blive enigt med sig selv om, hvem det skulde vælge. Største Delen af Danskerne mindedes nemlig, hvor store Farer Knud havde ført dem ud i, inden han endnu havde noget rigtigt at sige, og var bange for, at det skulde blive endnu værre, i Fald han blev Konge. Således udtødte de hans Tapperhed på værste Måde og fordømte med det skammeligste Vrangsyn på hans Fortjenester det, som netop burde regnes ham til Ære, forholdt ham den Løn, der tilkom ham for hans herlige Egenskaber, og udelukkede ham til Gjengjæld for hans berømmelige Bedrifter skammelig fra Tronen. Og ligesom de vragede ham af Frygt for at komme til at tage sig noget for, således satte de, opsatte, som de var, på Lediggang, Pris på Harald, foretrak Dorskhed for Dristighed og vilde hellere have en fejg Konge end en tapper. Derfor foragtede de ham, der havde vundet Navnkundighed ved sine herlige Anlæg, skammede sig ikke ved at overlade Lasten Tronen, som de forholdt Dyden, vragede Tapperheden og gjorde Ære af Fejgheden. For at pynte og sætte Sminke på denne deres utaknemmelige Tænkemåde gjorde de imidlertid gjældende, at Harald, der var den ældste, havde Krav på Tronen i Kraft af sin Førstefødselsret. Det var i Sandhed en sælsom Måde at tage Tingene på! Den ene afskyede de for hans Dyd, den anden holdt de af for hans Udyd. Skåningerne var de eneste, som var tilbøjelige til at gjøre, hvad ret og billigt var, de elskede Knud for hans Bravhed og foragtede Harald for hans Ladhed. Så holdt man da Ting ved Isøre for at afgjøre, hvem man vilde vælge. Der skærer det store vildene Hav sig ind i Landet med en temmelig snæver Vig, hvor der går en strid og stærk Strøm som Følge af, at der er så kort imellem Strandbredderne, og midt ude i den er der Sandrevler, som kommer til Syne, når det er Ebbe, men er skjulte i Flodtiden, så de er farlige for de søfarende. Skåningerne havde lagt til ved Østsiden af Vigen, og den øvrige Flåde ved Vestsiden, og Brødrene holdt Ting hver på sit Sted og med sine Tilhængere. Da Harald havde fået samlet dem, der holdt med ham, sagde han, at han ingenlunde vilde anse det for nogen Skam, at hans Broder blev ham foretrukken, hvis Skæbnen ikke selv havde gjort ham til hans Undermand ved at lade ham komme til Verden efter ham, og det ikke var latterligt, at den ældre skulde stå under den yngre, og skjønt Knud var hans Overmand i Henseende til Tapperhed, havde han det Fortrin frem for ham, som Naturen havde givet ham, at han var ældst. Det var også ubilligt, at det skulde blive hans Broder til Gavn, at han havde pint og plaget Landsens Folk og bragt Landet i Fare, og at han derimod skulde udelukkes, fordi han havde været mild imod alle. Man burde heller ikke sætte så stor Pris på Fortjenester, at man lønnede den, der havde skaffet en Ulykker på Halsen, med sin Gunst og den, der skabte ens Lykke, med at vrage ham, thi det var at gjengjælde ondt med godt og godt med ondt. Derhos lovede han, at han, hvis de satte ham på Tronen, vilde afskaffe de strænge Love og efter deres eget Tykke sætte milde og lempelige Love i deres Sted. Da han gav så store Løfter om Ting, de i så høj Grad ønskede, lod de sig dåre af hans giftige Smigertale, udråbte ham til Konge og overlod ham sit Fædrenerige, skjønt de snarere burde have foragtet ham for hans Dorskhed end vist ham nogen Ære eller Gunst.

Harald Hein

Således vandt han ved sine søde Ord Folkets Gunst, så det lagde mere Vægt på hans falske Løfter end på Knuds aldrig overvundne Tapperhed, og Striden imellem Brødrene, der øgedes ved, at nogle holdt med den ene og andre med den anden, blev således afgjort uden Voldgiftsmænd og Dommere blot ved deres Tilhængeres Stemmer. Støttende sig til den ukyndige og vildledte Mængde lod Harald strax ved Sendemænd sin Broder vide, at han ikke burde tragte efter Kongemagten, der var bleven tilkjendt ham som den ældste, eller anse sig for at være mere Ære værd end den, han vidste havde Førstefødselsretten forud for ham, samt at han ikke med Borgerkrig og indre Splid burde lægge det Rige øde, som deres Forfædre havde bragt i Agt og Ære ved deres Dyder, eller ryste Landet ved at rejse et fordærveligt Oprør, så Landsens Folk kom til at stå i Våben imod hverandre, men hellere stænge Ærgjerrigheden ude fra sit Sind, opgive sin Letsindighed og ikke skamme sig ved at støtte sin Medbejler. Til Formaningerne føjede han Trusler, og det Budskab, han skikkede ham, var nok så meget egnet til at tirre ham til Krig som til at lokke ham til Fred. Derhos lod han Folk, som han havde underkjøbt, overtale de fleste af Knuds Tilhængere til at gå over til ham ved at give Løfter om, at han vilde forbedre Lovene og indføre en friere og fornøjeligere Levemåde. Således blev Menigmand dels ved Håb og dels ved Frygt bragt til at falde fra Knud, og da hans Krigsfolk også svigtede ham, flygtede han med kun tre Drageskibe til de snævre Farvande ved den skånske Kyst og måtte således forlade det Rige, hvis Grænser han havde beskyttet og udvidet. Da Broderen skikkede en Sendefærd til ham med Opfordring til at vende tilbage og Løfte om, at han vilde dele Riget med ham, foragtede han denne søde Tale og flygtede til Sverige, idet han holdt for, at det vilde være meget tåbeligt nu, da Lykken var gået ham imod, at fæste Lid til Løfter fra den Kant, hvorfra han havde fået Trusler i sin Medgangs Tid. Han gav sig strax til ivrig at fortsætte den Krig i Østerleden, han havde begyndt, medens hans Fader levede, uden at blande sig i sit Fædrelands Sager, som om han helt havde glemt den Uret, der var bleven tilføjet ham.

Harald blev nu mindet om at holde, hvad han havde lovet, og efter at have holdt Rådslagning i otte Dage brugte han sin kongelige Myndighed til at hæve Almuens Magt, idet han først og fremmest gav en Lov, i Henhold til hvilken den anklagede fik Ret til at tage til Gjenmæle og forsvare sig, inden Klageren fik fremført, hvad han havde til Støtte for sin Klage. Medens det nemlig tidligere ikke havde været tilladt at rejse Indsigelse imod vidnefast Søgsmål, fik den anklagede nu Ret til at gjendrive Sagsøgerens Klagemål med Ed. Denne Lov blev, efterhånden som den vandt Hævd, ganske vist til Gavn for Enkeltmands Frihed, men skadelig for Edens Hellighed, thi Retten til at fri sig for Tiltale, ikke med Våben eller Vidner, men udelukkende med Ed, har forført mange til at besmitte sig med Mened og derhos fuldstændig ophævet Brugen af Tvekamp, thi de senere Slægter fandt, at det er bedre at afgjøre Stridigheder med Ed end med Sværdet, men er Sværdet farligt for Liv og Lemmer, er Eden farlig for Samvittigheden. Denne Skik har Danskerne hårdnakket bevaret og holdt fast ved til den Dag i Dag, de vil hellere give Slip på Livet end give Afkald på den, hellere sætte deres Velfærd på Spil end miste den. Harald gik for øvrigt i den Grad op i Andagtsøvelser, at han for dem forsømte at våge over, at de Love, han gav, blev strængt overholdte; som Følge af den Slaphed, hvormed de håndhævedes, gjorde alle ustraffet, hvad Fortræd de vilde, og alt Værn for Ret og Retfærdighed blev kuldkastet. Han betænkte ikke, at Gud finder mere Behag i, at en Konge forvalter sit Rige rettelig end giver sig tom Overtro i Vold, i at han strængt våger over Retfærdigheden end søger at tækkes ham

ved Overflod at Bønner, ja, at Gud Herren lettere forsones ved, at man fremmer Ret og Retfærdighed, end ved at man ofrer ham Røgelse, at han synes bedre om, at man slår Synden ned, end at man slår sig for Brystet, at han hellere ser en Konge tvinge Lasterne i Knæ end ham selv knæle, og at Håndhævelsen af Fattigmands Ret er ham kjærere end noget som helst Offer. Thi skjønt en Konge rettelig bør lægge Vind på Religionen, sømmer det sig dog stundom bedre for ham at sidde i Dommersædet end at knæle for Alteret. Men nok herom. Kjærlighed til Religionen var det eneste, han udmærkede sig ved, de uretfærdigste Handlinger fandt han sig i med overvættets Langmodighed, og han opfyldte i Virkeligheden langt fra alt, hvad han havde lovet. Han ikke blot tilgav Misgjerninger, men han gav dem ligefrem frit Spil og gjorde Landet lige så fattigt på Lov og Ret, som han havde lovet at gjøre det rigt derpå. Han holdt det ikke engang for uværdigt at afvige fra, hvad der ellers anses for Kongeskik i Henseende til Adfærd og Optræden. Efter at have siddet på Tronen i to År døde han.

Knud den Hellige

Da han var død, blev Knud kaldt tilbage og besteg med sine Brødres Samtykke Tronen. Krigen i Østerleden, som han havde begyndt i sin Ungdom og også havde ført i sin Landflygtigheds Tid, fortsatte han af al Magt, efter at han var kommen på Tronen, mere for at udbrede Kristendommen end af Begjærlighed, skjønt han også var opsat på at øge sin Navnkundighed nu, da Lykken var ham god. Han opgav da heller ikke dette Forehavende, førend han i Bund og Grund havde underkuet Kurernes, Sembernes og Esternes Lande. Efter at have fået Bugt med disse Fjender, så' han sig om efter en Dronning, og da han syntes, at intet af de Giftermål, han kunde opnå i Nabolandene, var ham anseligt nok, ægtede han Grev Robert af Flanderns Datter Edle, som fødte ham Sønnen Karl.

Da han mærkede, at de gamle Loves Kraft var bleven svækket og tilintetgjort som Følge af Stormændenes Overmod, søgte han af al Magt at indføre den gamle Tugt igjen, udstedte de strængeste Befalinger om, at der nøje skulde våges over, at Lovene overholdtes, og bragte igjen den forfaldne og ødelagte Retspleje i dens forrige Skik og Orden. Han så' hverken igjennem Fingre med Frænder eller Pårørende, men lod Retten have sin Gang uden Persons Anseelse, lod ikke Venner eller fortrolige gå fri for Straf, men fulgte i alle Måder de gamle Sædvaner og Vedtægter, strammede med fast Hånd Retfærdighedens slappede Bånd og trådte i Henseende til Strængthed i sin Faders Fodspor, hvorved han da også pådrog sig det stærkeste Mishag hos Rigets Stormænd.

Religionen bragte han igjen i Ære og Anseelse og viste Gejstligheden stor Bevågenhed. Da han så', at den grove og uoplyste Almue ikke havde den tilbørlige Ærefrygt for Bisperne, og han ikke vilde, at de, der beklædte så høj en Værdighed, skulde regnes lige med Lægfolk, var han så omtænksom at udstede en Forordning, der gav dem Gang og Sæde blandt Høvdinger, ja han gav dem endogså den første Plads blandt Rigets Stormænd, som om de var Fyrster, for at den Ære, der blev dem til Del, kunde svare til deres Værdighed. Han vilde nemlig ikke, at så vigtigt et Embede skulde forringes ved, at der vistes det mindre Ærbødighed, end der tilkom det, og at de, der beklædte den højeste Plads i Herrens Hus, skulde agtes ringe. Og det var ikke blot Bisperne, hvis Værdighed han forøgede, han lagde også Vind på ved de mest velmenende Forordninger at bringe den ringere Gejstlighed i Agt og Ære; for at forøge dens Anseelse unddrog han således Tvistigheder imellem gejstlige fra den almindelige Rettergang og henviste dem til Gejstlighedens egen Afgjørelse og overlod til den at idømme Pengebøder, når nogen var anklaget for at have forsyndet sig imod Religionen og ikke kunde rense sig for Anklagen, ligesom han overdrog den Ret til at idømme Straf i alle Tilfælde, hvor nogen havde overtrådt Kirkelovene, så at alle den Slags Sager for Fremtiden blev udsøndrede fra den verdslige Ret og henviste til den gejstlige, alt for at Gejstligheden ikke i så Henseende skulde stå på lige Fod med Folk, der stod under den i Værdighed. Derfor forøgede han dens Anseelse og vilde, at den skulde være Gjenstand for større Ærbødighed end Lægfolk, selv om de var højt på Strå. Følgen heraf var, at i Danmark kan ingen andre end Kongen, Bisperne og den, som har størst Udsigt til at blive Tronfølger, drage nogen gejstlig til Ansvar. Han søgte også at vænne Menigmand, som endnu var ubevandret i, hvad der hørte sig til over for Kirken, til at udrede Tiende, men alle hans Overtalelser i så Henseende var forgjæves, thi denne ny Skik var Folket endnu ikke modent nok til at forstå.

Imidlertid fortsatte Biskop Svend i Roskilde Arbejdet på Stenkirken, som Vilhelm havde begyndt, og Kirken blev så vidt færdig, at der kun fattedes Plads til

Prædikestolen, men før der var skaffet Plads til den, kunde Kirken ikke indvies, og til den Ende lod Svend da Vilhelms Gravmæle fjærne og hans Ben flytte hen til det Sted, hvor de nu hviler. Natten før Indvielsen skulde finde Sted, havde Kirkevogteren, medens han lå og sov, en Åbenbaring. Der viste sig nemlig en Mand i Bispeskrud for ham, og han sagde, at det var nok, at Svend ved at bygge Kirken færdig havde tilegnet sig Vilhelms Fortjeneste og taget Æren for en andens Arbejde; nu krænkede han oven i Kjøbet den, hvis Hæder han således havde røvet, ved at flytte hans Ben og skille ham og hans kjære Konge ad. Gjærningsmanden vilde ganske sikkert selv være kommen til at undgælde for denne Krænkelse, hvis ikke det hellige Levned, han førte, havde hindret det, men nu skulde det gå ud over den Del af Kirken, han havde bygget, thi nu vilde han tilintetgjøre hele det Arbejde, han havde udført. Han pålagde derhos Kirkevogteren at sørge for, at ingen yderligere vovede at forulempe hans Grav; flyttede nogen hans Ben fra deres Plads, skulde det ikke komme til at gå ustraffet hen. Derpå stødte han med sin Stav til Muren, så hele Murværket ramlede sammen, og det var et Vidnesbyrd om, at det havde sin Rigtighed med, hvad Kirkevogteren havde drømt, thi Kirken styrtede virkelig pludselig sammen helt ned til Grunden, og Drømmen slog så fuldstændig til, at Sammenstyrtingen indtraf i samme Øjeblik, som Kirkevogteren drømte det, og hvad han alene havde set i Drømme, kunde enhver se med sine egne Øjne, da det var blevet Dag. Men der skete også det store Under, at Murene, da de styrtede sammen, ikke knuste Kirkevogteren, thi hverken Stenene, der ramlede ned om ham fra alle Kanter, eller noget af alt det andet, der faldt, gjorde ham nogen Skade, han sov ganske trygt, skjønt hans Leje var lige ved Stedet, hvor Sammenstyrtingen skete. Da Folk, opskræmmede af Braget, kom styrtende og til deres Forfærdelse så', at Kirken var ramlet sammen, kom Kirkevogteren, som de troede var bleven slået ihjel, uskadt ud fra Stendyngerne, alle så' på ham med store Øjne opfyldte af from Beundring, og det er ikke let at sige, hvad de var mest forbavsede over, at Kirken var styrtet sammen, eller at Kirkevogteren var sluppen levende derfra, og det, at de nedstyrtende Sten ingen Mén havde voldt ham, blev da også taget som et ikke ringe Vidnesbyrd om, at han virkelig havde haft den Drøm, han fortalte. Men da han meddelte Biskoppen det Pålæg, Vilhelm havde givet ham om Natten, smilede Svend og sagde, at det undrede ham ikke, at han var lige så stræng, efter at han var død, som han havde været i levende Live, men han vilde nu alligevel lægge Vind på at få den Del af Kirken, der var styrtet sammen, opført igjen.

Som Følge heraf forblev Vilhelms Grav længe urørt, indtil i vore Dage Domprovst Herman og Læsemester Arnfast med Landprovst Isaks Minde bød, at den skulde åbnes, for at Biskop Asger kunde blive jordfæstet dør, da de fandt, at det både var det bekvemmeste og hæderligste Gravsted. Da de havde gravet helt ned til Bunden, fandt de Bispens Kåbe helt uskadt imellem hans af Ælde fortærede Ben. Da de tog dem op, fornam de omstående, uden at der ellers var noget, som kunde give Anledning dertil, så liflig en Duft, at det var, som om den udstrømmede fra en Salighedens Kilde med Salve, og ingen tvivlede om, at den, fra hvis jordiske Levninger der udgik en så sød Vellugt, måtte have sit Bosted i Himlen. Så stærkt hang denne Duft ved deres Hænder, som havde rørt ved Benene, at de i hele tre Dage ikke kunde få den bort, hvor meget de end tvættede sig. De behandlede imidlertid ikke disse jordiske Levninger med den Ærbødighed, de burde have vist dem, men lagde dem hen i den yderste Udkant af Graven, men de undgik da heller ikke deres fortjente Straf for denne Formastelighed, thi alle de, som havde været Ophavsmænd til denne vanhellige Gjærning, måtte bøde for deres Dumdristighed med et ulykkeligt Endeligt, og hver af dem blev straffet så strængt, som han havde fortjent for sin større eller mindre Delagtighed i denne Krænkelse af

Gravfreden. Herman fik nemlig, da han sad på Landemodet under Absalons Forsæde, Helvedesild i Næsen, hvilket ikke blot røvede ham hans Legemskræfter, men også satte ham ud af Stand til at tale. Sygdommen bredte sig, og stum og målløs døde han, inden der var gået tre Dage, og vel havde han fortjent at blive straffet på den Del af sit Legeme, hvormed han så uskjønsomt havde indsuget den hellige Duft. Arnfast fik ikke nogen blidere Død, thi da han vilde styrke sine svage Nerver, forøgede den Lægedrik, han tog, på Grund af en Uagtsomhed hans Svaghed i Steden for at helbrede ham, og til sidst brækkede han Leveren op i små Stykker, som Lægen samlede op i et Bækken, og som Biskop Absalon så', da han viste ham den Venlighed at se til ham. Den syge forsikrede i hans Nærværelse, at han led dette, fordi han havde krænket Vilhelms jordiske Levninger, det var åbenbart, sagde han, at han blev straffet, fordi han ikke havde adlydt hans Bud, han lovede derhos, at han vilde vie sig og alt sit Gods til Guds Tjeneste, men efter at have været syg i tre Måneder døde han i stor Anger og Ruelse. Da den tredje af dem, der havde været Ophavsmand til den letsindige Gjerning, så', hvor ynkelig de to andre kom af Dage, blev han bange for, at der forestod ham en lignende Straf, og han søgte da at forebygge den ved fromme Gjerninger; han stiftede nemlig med stor Bekostning et Nonnekloster ved vor Frue Kirke og vågede, så længe han levede, over, at Nonnerne dør førte et ærbart og dydigt Levned. Helt gik han dog ikke fri for Straf, thi han led længe af Lungetæring, og den døde han af. Således døde den første en brat Død, og de andre tæredes til det sidste hen af en langsom Sot, hver i sin Del af Legemet, og hver især fik altså sin Straf, efter som hans Skyld i Krænkelsen af Bispens Grav havde været større eller mindre, thi da de ikke klogelig havde taget vare på deres Tarv, pådrog de sig Døden ved deres Synd.

Svend vilde nu ikke have Ord for at tage sig det let med at gjenopbygge Kirken, som han havde lovet, og han førte derfor den påbegyndte Opførelse af Roskilde Domkirke til Ende, og til Pryd for den ophængte han i den en med den største Kunst og Omhu forfærdiget Krone, idet han holdt for, at et sådant kongeligt Smykke hellere burde tjene til Pryd i Kirken end falde i have syge Menneskers Hænder. Omtrent samtidig fuldførte Biskop Egin med Kongens Bistand Opførelsen af St. Laurentius' Kirke i Lund, som han selv havde påbegyndt. Kongen lod begge disse Kirker indvie og skjænkede dem rige Gaver. Til St. Laurentiuskirken skjænkede han nemlig sammen med Bispens Penge til at udrede årlig Løn til Sangerne, og derhos skjænkede Kongen af sin egen Kasse og af sit Jordegods og Bispens af de Indtægter, der tidligere var bleven tillagt Kirken, hvad der behøvedes til deres daglige Underhold, og så ivrig kappedes de om at lægge deres Fromhed for Dagen, at det ikke er let at sige, hvem af dem der viste Gud størst Ære. På Indvielsens første Dag skjænkede Kongen, da han højtidelig knælede for Alteret, Fjerdedelen af den Indtægt, han havde af at slå Mønt, Fjerdedelen af de Bøder, Folk blev dømt til at udrede til ham, og Fjerdedelen af Midsommersskatten som en Gave, den, der til enhver given Tid var Bisp, skulde have til evig Arv og Eje. Og ikke mindre rundhåndet var han imod de andre Klerker, thi han skjænkede dem, der gjorde Tjeneste i Koret, næsten hele sin Part af Indtægterne af det Jordegods, der lå under Kirken, og kun de Bøder, der kom ind for Forsømmelse af Krigstjeneste og Brud på Landfreden, ligesom også Gods, som der ingen Arvinger var til, forbeholdt Kongen sig selv. Han viste sig således ikke mindre rundhåndet i Henseende til at skjænke Kirkerne Privilegier end til at give dem Gaver. Og for at hans Love skulde stå fast til evige Tider, bestemte han, at den, som prøvede på at rokke ved dem, skulde lyses i Kirkens Band. Mange forsøgte dog senere dumdrigt at kuldkaste denne gamle Forordning, men endnu står den dog ved Magt. Idet Kongen således i alle Måder lagde Fromhed og Nidkjærhed for

Dagen, udmærkede han sig især ved Kjærlighed til Religionen, som han aldrig undlod at vise den største Opmærksomhed og Hyldest.

Da han skjønnede, at hans mange Brødre formedelst deres ungdommelige Vilterhed faldt Landet en hel Del til Besvær, tog han dem til sig og gav dem med stor Bekostning fyrsteligt Underhold for sin egen Regning med Undtagelse af Olaf, der var Statholder i Slesvig, og tog således denne Byrde fra Almenhedens Skuldre over på sine egne. Da han så, at Danskerne som Følge af, at de havde ladet Sværdet ruste i Skeden, havde mistet det Ry, de havde haft i hans Grandonkels Dage, fik han omsider Lyst til at inklade sig på ny Foretagender. Og da han ikke vilde nøjes med den Hæder, han havde vundet ved sine Sejre i Østerleden, besluttede han, for så meget sikrere at få Lejlighed til at lægge sit Mod for Dagen, at gjøre sin Arveret gjældende over for England, som Danskerne ved Tidernes Ugunst havde mistet. Han betænkte nemlig, at hans Forfædre aldrig havde vundet større Krigerhæder og Rigdom samt udvidet Rigets Grænser mere end ved at underlægge sig England, og at det Bytte, de havde gjort på denne ene Ø, havde kastet større Glans over dem end alt, hvad de havde vundet i hele Østerleden. Han holdt derfor for, at det måtte være en sløv og vanartet Sjæl, der ikke vilde træde i deres Fodspor, og vilde hellere helt undvære at have et Rige at råde over end have sit Herredømme indskrænket inden for et lille Lands snævre Grænser. For at hans Foretagender nu kunde komme til at svare til den Tapperhed, hans Forfædre havde lagt for Dagen, og hans Bedrifter blive jævnbyrdige med deres, så han kunde opnå lige så berømmeligt et Navn som sin Oldefader, tog han sig for ved sin Ihærdighed at gjenoprette, hvad hans Fader havde forspildt ved sin Dorskhed, og besluttede at vende sin Faders Minde Ryggen og kappes med Oldefaderen. Han indviede først Olaf i sine lønlige Planer, og da denne tilskyndede ham til at sætte dem i Værk, åbenbarede han dem for Landsens Folk, som alle sammen ivrig bifaldt dem. Men han, om hvem Kongen havde troet, at han gjengjældte hans broderlige Kjærlighed, var hemmelig hans Medbejler; Knud troede, at han gjengjældte de Følelser, han nærrede for ham, og anede intet om hans lumske Forstillelse, og selv om hans Forstand advarede ham, hindrede hans fromme Sind ham i at nære en styg Mistanke til sin Broder, opgive den Tillid, han mente Frænder burde have til hinanden, og af Frygt for Svig skære sine Fjender og sine nærmeste over en Kam. Men Olaf havde i sin Begjærlighed efter at opnå Kongemagten glemt al Pligt imod sin Broder, skjulte det falskeste Hjærte under et Skin af den største Troskab og hilste ikke blot med fagre Ord det Forehavende, Kongen kundgjorde, men bestyrkede ham også deri ved sine Opmuntringer, ikke fordi han håbede, at hans Broder vilde kunne gjenerobre det mægtige England, men for at han kunde vække Had imod ham, der udbød denne Leding, når det viste sig, hvor vanskelig en Sag det var. Idet han bedømte sin Broders Sind på en hadefuld Måde, lønnede han hans fromme Kjærlighed ved svigefuldt at pønse på at få ham taget af Dage. Han vidste nemlig godt, at han var bleven forhadet, fordi han ved ny Love havde bragt den før uænsede Strængthed og Retfærdighed på Fode igjen, og for yderligere at forøge det Had, man nærrede til ham, tilskyndede han ham derfor hemmelig til, hvad han vidste var ilde set af Almenheden. Og for ikke at være ene om at spinde Rænker udsøgte han sig Forbundsfæller og stiftede hemmelig en S sammensværgelse. Og hans Bestræbelser var heller ikke forgjæves, thi Stormændene, hvis Voldsgjerninger Kongen havde lagt en Dæmper på ved sine Forordninger, slog sig sammen med Olaf om hans brodermorderiske Foretagende. Knud, som troede, at alle var opsatte på at vinde Hæder, og ikke anede, at nogen havde ondt i Sinde, havde imidlertid opbudt Flåden og var sejlet til Limfjorden, ad hvilken der er den korteste Vej til Havet, og som man fordem kunde sejle igjennem, men som nu ikke længer kan befares på Grund af

Sandbanker. Her ventede han længe på, at Broderen skulde komme, og som Følge af denne Opsættelse slappedes Mandskabets Iver. Olaf undskyldte sig, fordi han tøvede så længe, og trak det fra Dag til Dag i Langdrag med at komme, idet han pønsede på Midler til at gjøre Toget til intet, søgte stadig Udflugter ved falske Foregivender om allehånde Forhindringer for derved at trække Tiden ud, for at få Lejlighed til at berøve Kongen Riget, hvis han drog bort uden ham, eller for at få Mandskabet til at rømme fra ham, når det blev kjed af at vente længer, så at Kongen enten kunde blive Gjenstand for almindelig Foragt, i Fald han undlod at straffe Rømningsmændene, eller almindelig forhadet, i Fald han straffede dem. Således skuffede han ved sin Tøven både sin Broder og sin Konge og søgte ved sit rænkefulde og forræderske Påfund at gjøre et ædelt og kjækt Forehavende til intet. Og hans snedige Anslag lykkedes, thi da Mandskabet var blevet kjed af at vente, faldt hele Flåden fra Kongen. Denne, som ikke vidste noget om, hvad hans Broder havde for, og Gang efter Gang havde sendt Bud til ham med Opfordring om ufortøvet at komme, bød nemlig, da han omsider kom på det rene med hans Troløshed, Flåden at blive liggende og vente på ham og skyndte sig med en udsøgt Skare til Slesvig, hvor han til Broderens Forfærdelse kom bag på ham og tog ham til Fange. Derpå blev Olaf ført frem for ham og anklaget, og da han ikke tilbørlig kunde gjendrive de Beskyldninger, der blev rejst imod ham, bød Kongen sine Krigere binde ham som den, der var overbevist og ude af Stand til at anføre noget til sit Forsvar. De vægrede sig imidlertid ved at tilføje en Mand af kongelig Byrd en så utilbørlig Forsmædelse, thi de nærrede så stor Ærbødighed for Kongestammen, at de hellere vilde dræbe en, der var runden af den, end binde ham, idet de holdt for, at han lettere måtte kunne bære den Lod, der er fælles for alle Mennesker, end lide en Træls Straf. Danskerne har nemlig altid anset det for den største Skam og Skjændsel at blive bundet og holdt for, at fribårne Mænd blev hårdere straffede ved at blive berøvet Æren end ved at miste Livet, og at den ene af disse Straffe er lige så langt at foretrække for den anden, som der er Forskjel på, hvad der sker efter Naturens Orden, og hvad Vanheld kan medføre. Knud og Olafs Broder Erik udførte da den Befaling, Krigsfolkene vægrede sig ved, idet han mente, at man burde lægge mere Vægt på et retfærdigt Kongebud end på Hensynet til en slet Broder og ikke skåne sin egen Slægt, når det gjaldt om at straffe Misgjerninger, thi den, der har bidt Hovedet af al Skam, fortjener ikke, at man gjør Ære af hans Byrd, og ved at give sig Sletheden i Vold fordunkler man al den Glans, ens Herkomst giver en. Han tog altså mindre Hensyn til Brodernavnet end til Broderens forræderske Anslag. Således mister man den Ære og Anseelse, ens Byrd giver, når man begår lumpne Gjerninger.

Derpå lod Kongen Olaf i Lænker føre til Flandern på et Skib, og dør blev han så kastet i Fængsel. De sammensvorne, som ikke havde fået Nys om, at han var bleven fangen, talte nu, for snildelig at få Flåden til at opløse sig, under Hånden med Mandskabet, og under Påskud af, at Kongen ved sin Uvirksomhed og Fraværelse trak Sagen i Langdrag, pålagde de det at drage hjem, hver til sit. Havde nogen åbenlyst opfordret hertil, vilde han have forbrudt sit Gods og enten være bleven nødt til at gå i Landflygtighed eller straffet på Livet, derfor fandt de, som tilskyndede til Frafald, det sikrest at lade Mandskabet selv tage sig Ret til at rømme, så at ingen enkelt kunde udpeges som Ophavsmand dertil, men Rømningen snarere måtte lægges alle end enkelte til Last. Stormændenes forræderske Anslag fandt så god en Modtagelse hos den ubetænksomme og letsindige Mængde, at den ikke mindre i Tillid til deres Myndighed, end fordi den var kjed af at vente, ganske trygt greb Lejligheden til at drage hjem. Da Kongen fik Nys herom, blev han først bedrøvet, men derefter glad, thi han benyttede den Tort, der var tilføjet ham, til at fremme Religionens Tarv, idet han greb

Lejligheden til som Bøde at pålægge Almuen Tiende, glad over, at Omstændighederne gav ham Lejlighed til at sætte sit nyttige Forehavende igjennem, og opsat på at lade den Tort, der var tilføjet ham, blive til Kirkens Ære. Da Stormændene spurgte, at Olaf, som de havde håbet at få til Anfører i deres Oprør, var bleven tagen til Fange af sin Broder, opgav de deres svigefulde Anslag og lod, som om de aldrig havde tænkt på sligt. Kongen lod nu stævne til Ting og lod Almuen vide, at Krigstugten altid havde været de danske Våbens ypperste Støtte, at de underordnede altid før havde adlydt de overordnedes Befalinger, at Kongernes Myndighed hvilede på Undersåtternes Samstemning, at intet havde bidraget mere til at øge Fyrsternes Navnkundighed end Krigsfolkernes Troskab, og at deres Herredømme ingenting havde at betyde, når det ikke blev støttet af Almuen. Nu var der imidlertid for nylig tilføjet ham en Tort, som aldrig før var overgået nogen Konge; Ophavmændene til dette uhorste Frafald havde foretrukket Sløvhed for Kjækhed og i deres Begjærlighed efter Ørkesløshed undergravet det herligste Foretagende. Han tilføjede derhos, hvor meget de skulde give i Bøde for den skammelige Brøde, de havde begået ved således at rømme, hver især af Styrmandene skulde betale fyrretyve og hver af Rorfolkene tre Mark Sølv. Ingen gjorde Indsigelser, alle lovede at erlægge denne Bøde, og Knud erklærede da, at han vilde eftergive dem den, hvis de vilde gå ind på at yde Tiende til Præsterne. Almuen bad nu om Lov til at rådslå om denne Sag og gik lidt til Side for at overveje, om den burde gå ind på det Vilkår, Kongen foreslog. Begge Dele fandt man vanskelige, thi skulde Bøden udredes, vilde de fleste blive forarmede, mente man, men Tienden, der skulde udredes til evige Tider, vilde tynges på dem, der skulde udrede den, som en stedse varende Trældom. Af to Onder vælger man jo helst det mindste, og de fandt nu, at det, der skulde vare ved, var det største; da de skjønnede, at de i det ene Tilfælde kun lod Straffen gå ud over sig selv, men i det andet tillige over deres Efterkommere, foretrak de den øjeblikkelige Armod for den stadige Byrde. Efter at have overvejet Omstændighederne valgte de derfor at bøde for, hvad de havde forbrudt, ved blot at lade Straffen gå ud over dem selv og ikke over deres Efterkommere og foretrak én Gang for alle at udrede Pengene fremfor bestandig at give Afkald på deres Frihed, idet de holdt for, at der ingen Skam var ved at udrede, hvad det med Rette var deres Skyldighed at udrede, men at det var en Skam for dem at lade sig overtale til at udrede, hvad de ikke havde behov. De anså det også for en Tort at skulle udrede Tiende af deres Afgrøde til uvedkommende og mente, at det havde ingenting med Religionen at gøre. Da Kongen hørte, at de valgte det Vilkår, der huede ham mindst, drog han op i Nørrejylland under Påskud af at ville inddrive Bøderne og beskikkede Toste med Tilnavnet Snyder og hans Stalbroder Hjort til at opkræve Pengene, thi han var opsat på at drive Almuen til at gå ind på at yde Tiende af Frygt for Bøderne; han gav også Fogderne Tilhold om at gøre Udlæg i deres Ejendele, som ikke kunde betale, uden dog at lægge Beslag på dem. De røgtede imidlertid deres Hverv med større Strængthed, end det var blevet dem pålagt, og udsugede Almuen utilbørlig. Kongens Fjender førte nu Kæremål herover for Almuen på Tinge og overdrev deres Bagvaskelser yderligere ved at lægge Løgn til; de gjorde Sagen værre, end den i Virkeligheden var, og fik gjort Fogderne almindelig forhadte, thi de holdt sig kun til, hvad Tjenerne gjorde, og ikke til, hvad Kongen havde pålagt dem, talte ikke om, hvad den, der havde givet Befalingen, havde for Øje, men kun om, hvorledes de, der havde fået den, bar sig ad. Ophidset heraf angreb Mængden Fogderne og gjorde Ende på den Uret, der overgik dem alle, ved at rejse en almindelig Opstand, idet de mere tog Hensyn til, hvad der gik for sig, end til hvad Kongen havde befaleet skulde ske. Og det var dem ikke nok at have slået dem ihjel, men i deres Raseri vilde de Kongen selv til Livs. Han havde imidlertid begivet sig til Slesvig i den Tro, at den bedste Dæmper, han kunde lægge på deres Hidsighed,

var, at han forføjede sig bort. Sin Dronning lod han blive dør tillige med deres Søn og pålagde dem, hvis Sagerne tog en farlig Vending, at flygte til Flandern, da der ingen Sikkerhed var for dem blandt Oprørerne; han var nemlig bange for at efterlade sin Søn, som endnu var for ung til at kunne tage Styret, i Folkets Vold.

Vendelboerne, som mente, at deres Frihed udelukkende beroede på deres Våben, hoverede over, at han havde taget Flugten, som om de allerede havde vundet Sejr, og da Jyderne rykkede frem imod ham, og han så, at de, han før havde stolet på, havde svigtet ham, og at Tiden var for knap til, at han kunde samle ny Krigsfolk, fandt han, at det var det sikreste at flygte videre, og begav sig over til Fyn for at bjerge Livet, men dør blev der ikke des mindre til Trods for hans fromme Sindelag øvet den skammeligste Vold imod ham, thi det øgede end yderligere Jydernes Mod til at fare grumt frem, og de eggede yderligere Mængdens letsindige Ophidselse, og den Frihed, Folk således fik til at fare frem, som de vilde, fik Uvejret til ret for Alvor at bryde løs over Kongen. De turde nemlig af Frygt for Straf ikke opgive, hvad de havde begyndt på, men anså det nu for nødvendigt at fremture i deres forbryderiske Gjerning til det sidste, thi da de nu to Gange havde forbrudt sig imod ham, troede de ikke, at der kunde være Tale om, at han vilde tilgive dem deres Forseelser. Derfor tørstede de efter hans Blod og stræbte med det mest glødende Had denne fromme Mand efter Livet, og idet de opgav alt Håb om Tilgivelse, vilde de hellere tage ham af Dage end bide på hans Hævn. Det var dem derfor ikke nok at have drevet ham ud af Jylland, men de besluttede også at fordrive ham fra Fyn. Kongen havde allerede, da han havde fået Bud om, at de var gået over Bæltet, besluttet at flygte over til Sjælland, men en Mand ved Navn Blakke, som havde vundet hans største Fortrolighed, men som i Virkeligheden lønlig var hans Avindsmand, rådede ham under hyklet Troskabs Maske til ikke at flygte, men søge Tilflugt i Odense; det sømmede sig ikke for ham at krybe i Skjul på Kvindevis, sagde han, og derhos lovede han, at han nok imidlertid skulde udspejde, hvad Almuen tog sig for, og søge at stille dens Vrede ved at give den gode Ord, og hvis det ikke lykkedes ham at formilde den, skulde han nok lade ham det vide så betids, at han kunde få Tid til at fly. Dette Forslag gik Kongen ind på. Det var imidlertid så langt fra, at Blakke røgtede den Sendefærd, han havde påtaget sig, at han tværtimod ophidsede Almuen med onde Råd og i Steden for at formilde den yderligere optændte dens Had til Kongen. Han opfordrede Bønderne til, det snarest de kunde, at se at få fat på denne Konge, som førte falsk Klage imod dem, og ikke lade ham få Lejlighed til at undfly, det var ikke at bære Avindskjold imod sin Konge, men at straffe en Voldsmand, fordi han underkuede dem; hvad man gjør for at værne om Ret og Ære, kunde aldrig være Synd; de, som værgede deres Fædreland, måtte siges at tjene en god Sag og kunde ikke anses for Landsforrædere; hvor det gjaldt om at værne alles Frihed, faldt der ingen Skyld på den enkelte. Desuden vilde de ske en Ulykke, hvis det, de havde begyndt på, glippede for dem, men førte de det igjennem, var de vel farne. Med disse og lignende Talemåder ophidsede han Hoben til at dræbe Kongen, fik alle gjort opsatte på at fuldbyrde deres ulyksalige Forehavende imod den uskyldige og pustede så djævelsk til Ilden, at de vanvittige Menneskers Raseri slog ud i lyse Luer, thi deres Voldsomhed voxede strax, så snart han begyndte at egge dem, thi i Steden for trofast at stille sig imod deres Letsindighed stillede han sig i Spidsen for den rasende Hob, og som Følge af hans ulykkesvangre Tale brusede Oprørsstormen endnu voldsommere op, og Uvejret brød løs i hele sin Vildskab, da Hoben havde fået en Fører. Da han kom tilbage til Kongen, sagde han, at Bønderne nu var fredeligere stemte, og at det vilde være let at få Oprørsstormen til at lægge sig, når Kongen blot på sin Side vilde lade sin Vrede fare og eftergive de skyldige deres Straf. Kongen, som troede, at han ærlig og redelig havde

røgtet sit Hverv, hædrede ham med et prægtigt Gjæstebud og skjænkede oven i Kjøbet denne Mand, der udtødte hans fromme Sind så ondskabsfuldt, Gaver. Forræderens Troløshed vandt ham begge Parter Gunst, thi idet han skiftevis gik så til den ene og så til den anden, handlede han stik imod det Hverv, han havde påtaget sig, optrådte ikke som Mægler, men som Forræder og ophidsede til Ondskab i Steden for at udspejle den og udtødte Kongens Tanker til det værste over for Almuen og gav en falsk Fremstilling af Almuens Hensigter over for Kongen. Således skuffede denne underfundige Mand under Skin af at optræde som Sendemand imellem Kongen og Almuen i lige høj Grad begge Parter, idet han fik Kongen til at lade være at flygte for den truende Hob og Hoben til at lade være at skåne den tøvende Konge. Da han Dagen efter gav Kongen lige så gode Løfter, sendte denne ham atter ud for at udspejle, hvad Oprørerne tog sig for, og valgte atter sin og Almuens fælles Fjende til at stifte Fred imellem dem, og denne undlod ikke at røgte sit Hverv med sin sædvanlige Troløshed. Ophidset ved hans ulykkesvangre Ord blev den oprørske Almue endnu voldsommere opsat på at undlive Kongen. Imidlertid var Knud, som plejede at gå til Messe hver Dag, og som ikke på nogen Måde vilde forsømme Gudstjenesten, gået ind i St. Albani Kirke for at holde Bøn dèr, thi for at hans Yndest ikke skulde mindskes, vilde han hellere vende sig til Gud i Bøn end imod sine Fjender med Våbenmagt. Medens han nu forrettede sin Andagt der, stimlede den oprørske Hob sammen med Våben i Hånd og slog Kreds om Kirken. Alle de af Krigsfolkene, som kunde slippe derind før Fjenden, søgte ind til Kongen for at dele Faren med ham, opsatte på at følge ham i Døden, thi skjønt de kunde bjærge Livet ved at fly, foretrak de Faren ved at blive og vilde hellere vinde sig et berømmeligt Eftermæle ved at lade Livet end søge Sikkerhed ved Flugt. Hvor umådelig brave må vi dog ikke sige, at disse Krigsmænd var, som ikke vilde svigte deres Konge i Ulykken, men gik Faren i Møde, skjønt de godt kunde undgå den, og hellere vilde væрге deres Konges Liv end bjærge deres eget, skjønt det stod dem fuldstændig frit for at fly! Benedikt undlod heller ikke at gjøre, hvad Broderpligten bød, men besluttede at dø i Kirken sammen med sin Broder, men Erik blev omringet af Fjenden, og da han, ene, som han var, ikke kunde stå sig imod Mængden, banede han sig med Sværdet Vej midt igjennem Fjendernes tætte Skare og slap bort. Da nu ingen turde formaste sig til med Vold og Magt at bryde ind på det hellige Fredssted, gav Blakke, medens de andre nølede, sig til at slå løs på Kirkedøren med sit Sværd, og ved således at gå i Spidsen fik han de andre til at gå lige så frækt til Værks. Han var således den, som anstiftede og førte an ved Helligbrøde så vel som Kongemord. Da Hoben så det, gik den dreven af sit oprørske Sindelag løs på Kirken, brød ind i den og besmittede Guds Hus med Helligbrøde. Blakke blev dræbt i selve Døren, lige som han trængte ind i Kirken, og måtte således bøde for sin Morderfærd og fik sin fortjente Straf for sit Brud på Kirkefreden. Hans Død blev hævnnet ved hans Banemands Fald, og således måtte den ene lade Livet for sin Brøde, den anden for sin Trofasthed. Jeg skulde næsten tro, at det fromme Blod, der her blev udgydt sammen med Morderblod, har søgt sin egen Vej, så at det fromme og det syndige Blod har rundet hvert i sit Leje uden at blande sig med hinanden. Benedikt, som stod og tog imod dem, der brød ind i Kirken, faldt, medens han tappert værgede Døren. Kongen selv bevarede stolende på sin gode Samvittighed den urokkeligste Sindsro, medens Blodbadet rasede om ham med Bulder og Gny, og var lige så optagen af sin Andagt, som om der slet ingen Fare var på Færde, Frygt og Angst fik ingen Magt over ham, han blev standhaftig til det sidste, ja ikke engang i sin sidste Stund ophørte han med at forrette sin Andagt. Thi da Hoben fra alle Kanter brød igjennem Væggene, der kun var af Træ, og han derfor skjønnede, at hans Død var nær for Hånden, lod han en Præst hente og skriftede sine hemmelige Synder, gjorde ved den bitreste Sorg Bod for, hvad han havde syndet i sit forbigangne Liv, og erhvervede

sig Salighed ved sin oprigtige Anger, og så stor Lid satte han til sin Uskyldighed, at han ikke overvældet af Faren syntes at sky Døden, men uden Frygt at søge den. Ja, han kastede sig endogså med udbredte Arme ned for Alteret og biede rolig på Døden, og medens han lå dør som et Slagtoffer og ventede på sin Banemand, blev han dødelig såret af et Spyd, der blev kastet ind igjennem Vinduet og gjenneborede ham, og han bragte således sit Liv som et fromt Offer og udgjød til sidst sit eget Blod, efter at hans Krigsfolk havde udgydt deres. Og skjønt han alle Vegne fra blev gjenneboeren af Spyd, rørte han sig ikke af Pletten og forlod ikke det Sted, han lå på, før han havde opgivet Ånden og blev lagt på Ligbåren. Af hans hellige Vunder randt der mere Hæder end Blod, thi hans Udgang af Livet herved blev Indgangen til et bedre Liv hisset, og medens hans Fjender fuldbyrdede deres Straffedom over ham, blev Guds Dom ham til Frelse. Lyksaligt var for ham det Mord, de begik, thi idet de uddrev ham af de jordiske Dyders Kreds, åbnede de de himmelskes for ham, og idet de berøvede ham en forgjængelig og forkrænkelig jordisk Magt og Myndighed, gav de ham Lod og Del i Himlens uforkrænkelige og evige Salighed. Senere gav da også den Hellighed, han lønlig havde båret i sig, sig strålende til Kjende i de klareste Vidnesbyrd.

Da Dronningen spurgte, hvad der var sket, begav hun sig med sin umyndige Søn hjem til Flandern. To Døtre lod hun blive tilbage her, af hvilke Ingrid blev gift med Folke, en storættet Svensker, hvem hun fødte Sønnerne Benedikt og Knud, og således blev hun Farmoder til Birger Jarl i Sverige, som lever endnu, og til hans Brødre. Den anden, Cæcilia, blev gift med Erik, der var Statholder i Gøtland, hvem hun fødte Sønnerne Knud og Karl, fra hvem der stammer et talrigt Kuld af de herligste Ædlinge.

Da Almuen havde ombragt Kongen, glædede den sig såre, ja gjorde sig en Fornøjelse af at hovmode sig over den Udåd, den burde have grædt over. Da de anførte Nidkjærhed som Grund til, at de havde begået dette Mord, og besmykkede det ved at sige, at det var en Voldsmænd, de havde undlivet, vilde Gud ikke, at den Løn, der tilkom hans Stridsmand, skulde forholdes ham, men kundgjorde ved de klareste Vidnesbyrd Helgenens lønlige Uskyld og føjede til den Glans, der havde været over hans Liv, også en strålende Herlighed efter Døden. For klarlig at lægge Mordernes Ondskab for Dagen gav han ved Undergjerninger til Kjende, hvilke herlige Egenskaber han, som de havde myrdet, havde været i Besiddelse af, og åbenbarede ved underfulde og herlige Tildragelser den Fromhed, som Menigmand ikke havde haft Øje for. Almuen undrede sig såre over disse Jertegn, men den så' med onde Øjne på hans Fromhed og søgte længe forgjæves at fordunkle det tydelige Vidnesbyrd, som disse Tegn aflagde, thi da den stadig var optændt af den gamle Avind og hårdnakkethed blev ved sit gamle Had, kunde den ikke få sig til at vise den Mand guddommelig Ære, som den holdt for, at den havde undlivet, fordi han var en Misdæder, og derfor søgte den ved menneskelig Kløgt at bortforklare, hvad Himlen gjorde vitterligt. Thi skjønt de så', at Himlen billigede den Adfærd, de havde fordømt, foregav de dog, for at svække og undergrave Tilliden til Jertegnene, at de havde været i deres gode Ret, da de tog ham af Dage, og skammede sig ikke ved med den største Hårdnakkethed at forsvare denne deres Påstand og stå urokkelig fast på, at de havde handlet rigtig. De nøjedes således ikke med at have røvet Kongen Livet, men søgte også i Døden at fratage ham, de havde ombragt, den Ære, der tilkom ham, og at begrave hans Ry. Men guddommelig Glans formår Mennesker ikke at hulle i Mørke, Jertegnenes Lys trængte med Sandhedens klare Stråler igjennem Tvivlens Tåge, thi hans hellige Legeme virkede helbredende for allehånde Sygdomme og Skrøbeligheder og gjorde mange karske. Og da de avindsyge Bagvaskere som Følge af Jertegnenes overhåndtagende Mængde blev nødte til at bøje sig for hans Hellighed og ikke længer kunde hindre Folk i at tro på den, vedblev de dog med at

forsvare, hvad de havde gjort, thi de indrømmede vel hans Hellighed, men foregav, at den ikke så meget beroede på de Fortjenester, han havde indlagt sig i sit Liv, som på den Anger, han havde lagt for Dagen i sin sidste Stund. Således hævdede de på den ene Side, at de havde været i deres Ret til at gjøre, hvad de gjorde, og gjorde på den anden Side Ære af ham, de havde undlivet. De sagde nemlig, at Kongen havde fortjent sin Død, men at hans Angerstårer havde gjort ham til en Helgen, thi de holdt for, at det, som i hans levende Live havde drevet ham, mere havde været Havesyge end Guds frygt. Denne Vildfarelse måtte de imidlertid senere bøde hårdt for. Men også deres Efterkommere, som har arvet deres Forfædres Avind, påstår, at hans Hellighed ikke beror på hans Liv, men på hans Anger, og gjør sig således ved deres nuværende Vantro medskyldige i Fortidens Vildfarelse, og det er ikke muligt at få dem til at lade deres Had fare og oprigtig påskjønne hans Hellighed. Denne, som først kom for Dagen i den lille By Odense, strålede imidlertid ud over næsten hele Jordens Kreds, og hans Dyrkelse, som først optoges af den nævnte Bys Borgere, bredte sig lidt efter lidt til alle, så hans Levned så vel som hans Undergjerningers Hellighed, som de Odense Folk først havde været ene om at gjøre Ære af, blev Gjenstand for almindelig Tilbedelse, og endnu den Dag i Dag er den Lykke ham forundt, at hans salige Ånd gjør Undergjerninger, thi ligesom han i sit jordiske Liv lagde Vind på at fremme sit Lands Tarv ved den Beskjærmelse, han ydede det, har han, efter at han nu har opnået den himmelske Udødelighed, endnu ikke afladt med at tage det i sin himmelske Varetægt. Derfor indtager han nu som Følge af sin på Ære og Berømmelse så rige Hellighed en strålende Plads på Helgenlisten, ja han viser endog ved daglige Jer-tegn sin Helligheds heldbringende Virkninger og gjengjælder den Ondskab, Landsens Folk udviste imod ham, med Velgjerninger. Til evige Tider vil Danmark være stolt af hans herlige Dyder. Sådan en Glans lader Himlen efter Døden stråle om sine Helgener, når Menneskenes Avind sætter sig op imod Himlens Godhed.

Tolvte Bog

Olaf Hunger

Da Knud var bleven dræbt, gav Jyderne, der som Følge af deres ugudelige Sammenrottelse, som de stadig holdt fast ved, var særlig gunstig stemte for Olaf, denne deres Stemmer og forlangte ivrig at få ham til Konge, thi de håbede, at han vilde gjøre Gjengjæld imod dem, eftersom de havde udsat sig for så stor Fare for at skaffe ham Riget, hvorimod de ikke holdt det for rådeligt at overdrage denne Værdighed til nogen af hans Brødre, som de troede ilde på Grund af den store Kjærlighed, de havde næret til Knud. For at få ham tilbage, så han kunde overtage Riget, måtte de gå ind på at udrede en Sum Penge og stille Niels, der var både hans og Knuds Broder, som Gissel for hans Løsladelse. Det var jo ikke noget ringe Vidnesbyrd om Broderkjærlighed, Niels således aflagde, idet han ikke betænkte sig på at tage sin Broders Lænker på sig og derved skaffe ham Riget. Men da Erik hørte det, betænkte han, at det var ham, som efter deres Broders Befaling havde tilføjet ham den Tort, og af Frygt for hans Hævn flyede han til Sverige med sin Hustru Bodil, en Datter af Ulf Gallessøns Søn Trugod. Imidlertid kappedes Danskerne om at skaffe de Penge til Veje, der skulde udredes for, at Gislet kunde komme tilbage, og at betale den fastsatte Sum. Da Olaf var bleven udfriet af Fangenskab i Flandern, gjorde Himlen ham i sin Vrede over Brodermordet ligesom til en Ødelæggelse for den Frugtbarhed og Overflod, Landet hidtil havde været velsignet med, thi da Danskerne jublede over den ny Konges Tronbestigelse og skamløst spottede over den forrige Konges Fald, besluttede Gud, som altid harmes over de lastefulde, og som ikke længe vilde lade deres Ugudelighed gå ustraffet hen, at tugte dem for deres Frækhed med Armod og at lade dem bøde, som de havde fortjent, for det Mord, de havde begået i Fællesskab, ved at lade dem alle lide Nød. Da han ikke blot vilde straffe nogen enkelt, men lade det gå ud over alle, lod han det nemlig i lige så mange År, som Knud havde siddet på Tronen, være det ubetimeligste Vejr og påførte dem således med sin himmelske Magt en Straf, som menneskelig Kraft ikke mægtede at stå sig imod. I Foråret og om Sommeren afsved nemlig den stærke Hede al Grøde på Markerne, og om Efteråret regnede det så stærkt, at det, der var voxet op på lavtliggende eller side Steder, gik i Leje som Følge af den stadige Oversvømmelse, Regnskyllene medførte, medens Vejret måtte have været lige det stik modsatte, om det skulde have været Menneskene tjenligt. I Sommertiden savnede man den fornødne Væde, og i Efteråret, da man helst skulde have tørt Vejr, skyllede Regnen ned, så der ingen Måde var dermed, og Markerne, der var fuldstændig oversvømmede, så' vidt og bredt ud som hele Søer. Hvad Sommeren med Nød og Næppe havde ladet komme frem, ødelagde således Efteråret, og så utidigt var Vejret, at Regnen ikke kunde råde Bod på den Fortræd, Heden havde gjort, og Heden ikke få Bugt med den Oversvømmelse, Regnskyllene medførte. Ja, Bønderne måtte endog sejle om i Både på de oversvømmede Marker og sanke de enkelte Ax sammen, der drev om på Vandet, og derefter tørrede de de rådne Smuler, der var igjen af dem, i Ovne, malede dem og lavede Grød af dem, thi Brød duede de ikke til. Følgen heraf blev, at der opstod en sådan Hungersnød, at største Delen af Landsens Folk omkom af Mangel på Føde. De rige blev således fattige, og de fattige døde, de fornemme mistede deres Velstand, og de ringe satte Livet til, thi de rige skaffede sig, da deres Levnedsmidler slap op for dem, for Guld og Sølv, hvad de behøvede til at bjærge Livet med, men de fattige, som hverken havde Penge eller Mad, sultede rundt omkring ynkelig ihjel. Kongen selv kom i den yderste Nød og måtte bytte sig Korn til for det meste af sit Jordegods, lod sine Ejendomme sælge og købte Levnedsmidler for Pengene, han fik ind for dem. De adelige undså sig heller ikke ved i samme Hensigt at skille sig ved deres Værdighedstegn. Men i Nabolandene var der fuldt op af Korn, så det var åbenbart, at

det var det enkelte Folk, der skulde straffes, og ikke en almindelig Landeplage. Denne hårde Tugtelse nødte omsider Landsens Folk til at anerkjende Knuds Hellighed, som de hidtil ikke havde villet indrømme, og til at ære og tilbede hans Højhed, som de før havde foragtet, og denne åbenbare Straf, som udelukkende ramte Danskerne, medens andre Folk havde fuldt op af Korn, godtgjorde da sandelig også tydelig nok både Mordernes Brøde og den myrdedes Uskyld.

Biskop Svend, som nød den største Anseelse blandt Danskerne, havde forudsagt, at denne Ulykke vilde ramme Landet, da han formanede Landsens Folk til at gjøre Bod for det Mord, de havde begået, thi han mente Folket det ærligt og ærede Gud. tog nøje Vare på alt, hvad der angik Religionen, og prædikede med overordentlig Veltalenhed. Derfor var han også yndet af alle, nød den højeste Anseelse og var i Besiddelse af den største Veltalenhed. Og han opbyggede ikke blot sine Undergivne ved de Ord, han talte, men også ved det herlige Forbillede, han gav dem ved sit Levned, thi hans Tænkemåde var lige så smuk som hans Tale. Da Trefoldighedskirken var bygget færdig, opførte han Omgangen i den, og i dette fromme Værk stod Kong Knud ham trolig bi. Ikke mindre magtpåliggende var det ham at få bygget Kirker til Vor Frues Ære, en lod han opføre i Roskilde, og en anden arbejdede han ivrig på i Ringsted, og en tredje grundlagde han i Slagelse for St. Michael, så stor Iver lagde han for Dagen i Henseende til at bygge Kirker. Og han lod sig ikke nøje med den Fromhed, han kunde vise her hjemme, men for yderligere at forøge den i fremmede Lande skyede han ikke det Besvær at give sig ud på Pilgrimsfærd. Da han på Vej til Jerusalem var kommen til Byzanz, samlede han allehånde Klenodier og Helgenlevninger og sendte dem hjem til Brug i Domkirken, men efter at Grækenland havde skuet hans Fromhed, fik så Rhodus hans Død at se. Omtrent samtidig døde Richvald i Lund, og Asger, en Mand, der både udmærkede sig ved høviske Sæder og høj Byrd, blev hans Efterfølger på Bispestolen dør.

I de næsten ti År, Olaf sad på Tronen, var Landet stadig stedt i sådan Nød, at han ikke kunde udrette noget, der var en Konge værdigt, og Naboerne, der foragtede ham for hans Fattigdoms Skyld, holdt det for en Skam at påføre sådan en Hungerkonges Krig, idet de mente, at det ikke sømmede sig med Våbenmagt at gjøre det af med Sult, og at Mennesker ikke burde pine den, Gud straffede, eller yderligere forøge Himlens Straf ved menneskelig Magt; hvem vilde nemlig nære Misundelse imod et Land, som i så mange År var blevet hærjet af den forsmædeligste Nød? Da Kongen nu skulde fejre Julefesten, var der ikke Brød nok; han så selv efter alle Vegne, hvor udhungret hans Hus var, og såre forfærdet over, at den Skam skulde overgå ham, at han ikke havde Mad nok at sætte på Bordet, bedækkede han sit Ansigt med sine Hænder, græd bitterlig og kærede i sin store Kvide med Suk og Klage over de strænge Tider, græd over, at han kun havde så mager en Kost at byde så mange Gjæster, og syntes, at det var den største Skam og Forsmædelse, at de skulde sulte på så højhellig en Dag. Jeg mener nu, at det kun tilsyneladende var andres, men i Virkeligheden sin egen Nød, han græd over. Derpå opløftede han sine Øjne til Himlen og bad ydmygt Gud den almægtige om, hvis han var fortørnet på hans Folk, da at lade ham undgælde derfor i dets Sted, thi han syntes, at de svare Tider, der overgik Landet, var den usaligste Skæbne, der kunde blive det til Del, og skammede sig ved at stille så smal en Kost, som snarere var til at spise sig sulten end mæt i, til Skue for sine fornemme Gjæster. Himlen bønhørte ham; han fik hurtig Ende på sin Elendighed; thi ved sin fromme Bøn - hvis der ellers kan være Tale om Fromhed hos en Brodermorder - skaffede han sig selv Døden og frelste sit Land; ved denne sin ædle Livsledelse afvendte han den store Ulykke, Landet var blevet straffet med, så han efterlod sig et smukkere Minde ved sin

Død, end ved hvad han havde udrettet i levende Live, eftersom han tog sin Død af Sorg over Landets Nød. Han viste, hvor stor Kjærlighed han i sit Hjærte bar til sine Undersåtter, idet han vilde afvende deres Ulykke ved at lade sit eget Liv, og bad om, at den almindelige Elendighed måtte gå ud over ham alene. Man kan derfor ikke nægte, at from må han alligevel have været, eftersom han ofrede sin egen Velfærd for sine Undersåtters. Hungersnøden blev nemlig så at sige jordet med ham, der var Skyld i den, og de, som før havde måttet sulte, kunde nu atter blive mætte.

Erik Ejegod

Efter Olafs Død blev Erik, som kom næst efter ham i Alder, kaldt tilbage fra Sverige og til stor Glæde for alle valgt til hans Eftermand. I hans Tid kom Folket, der så længe havde lidt Nød som Følge af Dyrtiden, atter på Fode, og Kornet, som nu fik betimelig Regn, trivedes nu igjen, ja, medens han stod for Styret, var der så stor Overflod på Markerne, at en Skjæppe Korn, ligegyldigt af hvilken Slags, kunde kjøbes for en Penning. Denne Overflod varede også ved i alle hans Regeringsår. Han fik da også sit Tilnavn Ejegod, ikke blot for sine Dyders, men også for de gode Tidens Skyld, thi Armod blev afløst af Velstand, Mangel af Overflod. Jeg tænker, det kan være fornøjeligt kortelig at høre noget om denne Mands fortræffelige Egenskaber. Han var nemlig ikke blot i Besiddelse af herlige Sindets Gaver, men Naturen havde også givet ham en så sjældnen og beundringsværdig Væxt, at han var et Hoved højere end alle andre, og hans Førlighed svarede til hans Højde, så man skulde tro, at Naturen havde skabt og udviklet hele hans Legeme med den største Omhu og Nøjagtighed; Kræfter havde den også givet ham i Forhold til hans herlige Legemsvæxt, så at ligesom ingen var hans Jævning i Væxt, kunde heller ingen måle sig med ham i Styrke, thi i begge Henseender var han udmærket frem for alle andre. Han var, når han sad ned, Mand for at kaste længere med Spyd eller Sten end Folk, som stod op, så det, at han sad ned, kunde ikke hindre ham i at vise, hvad han duede til, ja, han kunde i den Stilling brydes med to af de stærkeste Mænd, og medens han trak den ene ned til sig, holdt han den anden klemmt imellem sine Knæ, og han holdt ikke op, førend han havde fået først den ene og så den anden under sig og bundet begges Hænder på Ryggen. Og ikke mindre dygtig var han til at trække Tov, thi medens han selv holdt i Enden af ét Tov med hver Hånd, lod han fire udmærkede stærke Mænd trække i den anden Ende af de to Tove, og de anstrængte sig ikke blot forgjæves for at trække ham op fra hans Sæde, men han trak snart i det, han holdt i højre, og snart i det, han holdt i venstre Hånd, og bevirkede ved sin store Styrke, at hans Modstandere måtte slippe deres Tag eller, hvor megen Modstand de end gjorde, lade sig trække med, da de ikke kunde trække ham til sig. Han havde også den herligste Røst og talte på Tinge ikke blot med stor Veltalenhed, men også så højt og tydeligt, at han grant kunde høres, ikke blot af dem, der stod tæt ved, men også af dem, der stod langt borte. Derhos havde han, for at vinde Almuens Gunst, for Skik at slutte sine Taler på Tinge med at pålægge Mændene, når de kom hjem, at hilse deres Koner og Børn så vel som deres Tyende fra ham med Løfte om, at han nok skulde sørge for, at der skete enhver hans Ret, thi i Henseende til at gjøre Ret og Skjel, sagde han. havde han samme Skyldighed over for alle.

Disse herlige Sindets og Legemets Gaver fordunkledes imidlertid af én Ting, og det var hans Løstgængelighed, der satte stygge Pletter på hans Levned ved hans Mangel på Mådehold. Han nøjedes nemlig ikke med at pleje Omgang med sin Ægtehustru, men holdt Friller, skjønt Skæbnen havde været ham så god at tildele ham en Hustru, der udmærkede sig både ved Fagerhed og Dyd. Heller ikke skortede det Dronning Bodil på Overbærenhed over for sin Husbonds utilbørlige Adfærd, thi hun viste de Piger, hun mærkede, han havde fattet Elskov til, moderlig Kjærlighed, og for at vise sin Husbond så meget større Føjelighed optog hun dem blandt sine Terner, så længe hun levede, ja, for at deres Fagerhed kunde komme så meget bedre til sin Ret, satte hun endogså tit deres Hår med sine egne Hænder, og skjønt det havde været mere end nok, at hun ikke blev vred, viste hun dem oven i Kjøbet Kjærlighed. Da hun ikke kunde være sin Husbond til Behag ved sin egen Fagerhed, vilde hun nemlig være det ved andres og foretrak at frede om Mandens Kjærlighed til dem frem for at hævne den Tort, der

tilføjedes hende, for at den ellers så berømmelige Herre ikke skulde komme i Orde som den, der førte sig skammelig op, og fordi det tyktes hende smukkere at vise sig venlig end hadefuld over for dem, der røvede hende hans Kjærlighed. Derfor kastede hun ikke blot et Slør over sin Husbonds Utugt, men fandt sig endogså i uden Hensyn til deres Letfærdighed at vise Godhed imod dem, der havde fortjent, at hun hadede dem, lønnede deres Foragt med at gjøre Ære af dem, og den Tort, de gjorde hende, med Venlighed. Således gav hun det mest lysende Exempel på kvindelig Tålmod, og ved sin enestående Lemfældighed har hun da også vundet et berømmeligt Eftermæle hos Efterkommerne. Erik havde tre Sønner, Harald, Knud og Erik, af hvilke han skal have avlet den første med en Frille, den anden i sit Ægteskab og den tredje med en anden Mands Kone.

Hvor sagtmodig denne Konge end var, skortede det ham dog ikke på Mands Mod og Hjærte; lige langt fra Grumhed og overdreven Lemfældighed holdt han Middelvejen imellem Hårdhed og Svaghed. Den Fasthed, han kunde vise, kom i højeste Grad Menigmand til gode, thi for at de mægtiges Havesyge ikke skulde slippe Retfærdighedens Bånd og deres Overmod svække Lovens Kraft, optrådte han strængt over for deres Utilbørligheder, og jo længere han var borte fra de ryggesløse Mennesker, des hårdere fik de hans Myndighed at føle, thi når Menigmands Undertrykkere troede, at der var Fred og ingen Fare, fordi han var borte, hændte det tit, at han pludselig lod dem gribe af sine Drabanter og hænge, så deres Uretfærdighed blev vejret på Træbismer.

Derfor frygtede Stormændene ham, medens Småfolk elskede ham, thi over for disse viste han faderlig Overbærenhed, over for hine kongelig Strængighed. Han havde også adskillige Døtre med Friller, af hvilke han giftede en med en Mand ved Navn Hågen, til Løn for, at han havde lovet at hævne Kongens Broder Bjørns Drab. Bjørn havde nemlig undertvunget Holster og Ditmarskere, og for at hindre dem i at gjøre Opstand havde han på den Ø, hvor Vermunds Søn Uffe, efter hvad der fortælles, holdt Tvekamp med de to ypperste sachsiske Kæmper, opført en Fæstning og omgivet Øen med Vold og Grav, men en Gang på Tinge blev han gjennemboret i Siden med et Spyd af en af Landsens Folk, der bar personligt Nag til ham på Grund af det Herredømme, han øvede over dem.

På den Tid plagede Venderne i højeste Grad Danmark med deres Sørøvertog. Deres Overmod var nemlig længe blevet næret ved den Elendighed, Landet havde været hjem søgt med, og Olaf havde snarere egget dem ved sin Ørkesløshed end drevet dem tilbage ved at tage sig noget for imod dem. Nu overfaldt de en højgående Mand ved Navn Auden, da han var ved at sætte over fra Sjælland til Falster, og da han foretrak Død for Fangenskab, slog de ham ihjel. Danskerne holder nemlig i Kraft af deres medfødte Tapperhed for, at den sørgeligste Skæbne, der kan ramme dem, er at falde i Fangenskab. Skjalm Hvide, som var Audens Broder, kærede da på Tinge så stærkt herover, at Menigmand på hans Tilskyndelse besluttede, at alle i Fællesskab skulde hævne denne ene Mands Drab. Kongen havde nemlig ladet Folkets Myndighed tage i den Grad til, at det havde Ret til at tage Bestemmelse om Krigstog, og at det ikke var Fyrstens Bud, men Folkets Vilje, der afgjorde, om man skulde gribe til Våben. To Skåninger, Ale og Herre, der var bleven landsforviste for deres Misgjerninger, var også i deres Landflygtighed tyede til Julin, det Sted, hvor fordrevne Danskere sikrest fandt Tilhold, og de drev med stor Iver det samme Håndværk som de andre Julinere og hærjede og ødelagde på det grummeste Danmark med deres Sørøverier. Danmarks Ungdom angreb da Julin og belejrede den, så Julinerne til sidst måtte udlevere alle de Sørøvere, der fandtes inden for Byens Mure, og derhos udrede en Sum Penge. Da

Danskerne havde fået disse Sørøvere i deres Magt, mente de, at de burde straffe dem for den Fortræd, de havde tilføjet Riget, ved at lade dem lide den grueligste Død. For at deres Død kunde blive så meget voldsommere, bandt de dem først med bagbundne Hænder fast til Pæle, sprættede så Maven op på dem og trak den nederste Del af de blottede Tarme ud, viklede den om Pælene og holdt ikke op med disse Pinsler, førend Indvoldene var vundne helt ud af Maven på dem, og de grumme Røversjæle drog deres sidste Suk. Det var et sørgeligt Skue, men det havde en overmåde nyttig Virkning for Danskerne, thi ikke blot fik Misdæderne deres Straf, men andre advaredes imod at gjøre sig fortjente til lignende Pinsler, så de, det gik ud over, fik deres Straf, og dem, der så' derpå, var det et Vidnesbyrd om, hvad slige Ildgjerningsmænd kunde vente sig. Og det var ikke blot denne Gang, Erik overvandt det mægtige Venderfolk og svækkede dets Kraft, men både anden og tredje Gang kuede han dets Vildskab så eftertrykkeligt, at det aldrig siden hjemsøgte ham med sine Sørøvertog.

Imidlertid var Biskop Egin i Lund død og Asger, en højbåren Mand fra Jylland, bleven hans Eftermand. På Grund af falske og løse Beskyldninger truede Ærkebiskoppen i Hamborg med at lyse Erik i Band, og af Frygt for denne Trusel kom Kongen dens Udførelse i Forkjøbet ved at henskyde sin Sag under Paven og drog strax til Rom, hvor han lod sin Sag nøje undersøge og kraftig gjendrev Ærkebispens Anklage og forsvarede sig således i alle Måder, at han fuldstændig besejrede sin Modpart. Og han lod sig ikke nøje med således at have forfægtet sin Sag på den eftertrykkeligste Måde, men vilde af Uvilje imod sin Modstander ikke finde sig i, at Rigets Gejstlighed skulde være undergivet et udenlandsk Ærkebispesædes Myndighed. Han drog derfor atter til Rom og begjærede både for sit eget og for Landets og dets Gejstligheds Vedkommende at blive fri for at stå under den tyske Ærkebiskop, for at han ikke i Religionssager skulde være nødt til at adlyde fremmede eller tage imod Forskrifter fra Udlandet i Henseende til Kirketugten. Og han havde ikke svært ved at få Paven til at gå ind på hans Ønske, thi dels vilde denne ikke krænke den udmærkede Mand ved et Afslag, og dels bevirkede Hensynet til hans Værdighed og til den besværlige Rejse, han havde gjort, at Paven gav sit Samtykke og lovede, at han vilde vise Riget den Ære at give det sit eget Ærkesæde, og opfyldt af det Håb, som dette Løfte gav ham, drog Kongen glad hjem.

Men så hændte der en sørgelig Begivenhed, som nu skal fortælles. Thi da Erik var kommen hjem og en Gang, som Konger har for Skik, holdt åbent Taffel, traf det sig så, at der blandt andre var en Spillemand til Stede. Han sagde mangt og meget til Forherligelse af sin Kunst, og blandt andet påstod han, at man med en Strengelig kunde drive Folk til Afsindighed og Raseri, ja, at der var nedlagt en sådan Magt i den, at de, som hørte dens Toner, ikke kunde undgå at gå fra Sans og Samling. Da han blev spurgt, om han selv var Mand for det, sagde han, at det var han, og så bad Kongen ham om at lade dem se en Prøve på denne sin Kunst, og da det ikke hjalp, truede han ham, så han blev nødt til at give efter. Da han nu ikke kunde få Kongen til at afstå fra sin Begjæring hverken af Frygt for at blive afsindig eller for anden Fare, lod han først alle Våben bære ud af Hallen, for at der ikke skulde være noget, de kunde gjøre Fortræd med, når Raseriet kom over dem, og dernæst lod han nogle Mænd stille sig ude på Svalegangen, så langt borte, at de ikke kunde høre Strengeligen, og pålagde dem, at når de hørte, at Raseriet var kommet over dem, der var inde i Hallen, skulde de løbe ind og rive Strengeligen ud at Hænderne på ham og slå ham i Hovedet med den, thi hvis han fik Lov til at blive ved med at spille, vilde han også bringe dem fra Sans og Samling. Han bød også, at der skulde være nogle ved Hånden, som kunde tage kraftig fat på dem, der blev grebne af Vanvid, for at de ikke, når de i deres Raseri kom i Klammeri,

skulde slå hinanden ihjel. Det skete, som han bød, og da Våbnene var bårne ud og bragte under Lås og Lukke, begyndte han at spille på Strengeligen. Først spillede han et Stykke, der var så alvorligt, at de, som hørte det, strax blev som opfyldte af Sorg og Drøvelse; derefter spillede han et lystigt Stykke, der gjorde dem overstadig glade, så deres Sorg forandlede sig til Lystighed, som de gav Luft i allehånde kåde Fagter og Lader; og til sidst blev hans Spil voldsommere og drev dem fra Sans og Samling, så de i deres Raseri udstødte høje Råb. Således fik han deres Sindsstemning til at skifte, efter som hans Spil vexlede. Da nu de, som stod udenfor, og som ikke kunde høre hans Spil, så, at Kongen og de andre i Hallen teede sig helt afsindig, brød de ind i Huset og greb fat i den rasende Konge, men de kunde ikke holde ham, thi Raseriet, der havde betaget ham, havde så vældig øget de Kræfter, han havde af Naturen, at han med Magt sled sig løs fra deres Tag. Og da han nu havde fået Bugt med dem, der brødes med ham, løb han hen og rev Døren op, greb et Sværd og dræbte fire af sine Hirdmænd, der løb hen for at holde på ham. Til sidst fik Hirdmændene ham overvældet ved at lade Drabanterne fra alle Kanter kaste Dynner over ham, og således fik de med stor Fare for dem alle omsider Hold på ham. Da han atter var kommen til sig selv, betalte han først den Bøde, han var ifalden, fordi han havde forbrudt sig imod Hirdskråen, men for at gjøre endnu strængere Bod og sone sin Synd satte han sig endvidere for at gjøre en Pilglimsfærd og drage til det hellige Land, hvor Frelseren havde færdedes. Efter længe i Løndom at have overvejet dette fromme Forsæt åbenbarede han det omsider for dem, som han vilde have med på Rejsen formedelst deres herlige Skabning, og skjønt det huede dem ilde, kundgjorde han det på Landstingene. Da han nu også gjorde det vitterligt på Viborg Ting, blev Almuen dør helt bestyrtet, jamrede sig, som om det var en Fader, den skulde miste, og råbte, at ved at drage bort vilde han bringe Landet i Fare, hvorfor alle som én med grædende Tårer besvor ham om at blive hjemme. Til sidst omfavnede de, badede i Tårer, hans Knæ og bønfuldt ham på det indstændigste om ikke at tage mere Hensyn til det Løfte, han havde aflagt, end til det almene Vel; han kunde være vis på, sagde de, at det huede Gud bedre, at han blev hjemme og tog sig retskaffen af Rigets Sager, end at han gik i Landflygtighed. Han forestillede dem, at han ikke kunde give efter for deres Bønner, eftersom han havde aflagt et helligt Løfte til Gud, og holdt urokkelig fast ved sit Forsæt, men Almuen var ikke rådvild, da det gjaldt om at møde den Udflugt, den tilbød at give Tredjedelen at alt, hvad den ejede, til de fattige for at købe ham fri for det Løfte. Men ikke engang dette Tilbud formåede at rokke det fromme Forsæt, han havde fattet, thi han erklærede, at Syndsforladelse ikke kunde erhverves ved Synd, og at han ikke kunde gjøre sig fri for det Løfte, han havde aflagt, ved at lade andre Folk betale nogle Penge; gik han ind på deres Forslag, sagde han, vilde han selv blive Meneder og tillige bringe Landet i Armod. Han vilde også hellere gjøre Rejsen for sine egne Penge end lade andre udrede Omkostningerne ved den, thi han vilde ikke, at hans fromme Forehavende skulde blive andre til Byrde. Derpå tog han Stormændene til Side og rådførte sig med dem om Valget af en Rigsforstander under hans Fraværelse, ikke fordi det skortede ham selv på Forstand, men fordi han ikke ved at undlade at rådføre sig med andre skulde få Udseende af kun at ville følge sit eget Hoved og sætte sin egen Mening over Almenhedens. Da Stormændene hørte det, sagde de imidlertid, at det vilde de overlade til ham selv at tage Bestemmelse om, de tvivlede ikke om, at han også i det Stykke vilde lægge Vind på at ramme Rigets Bedste, de kjendte jo hans Klogskab i så Henseende fra andre Ting. Så bestemte Kongen, at hans Søn Harald, som havde nået en til et sådant Hverv passende Alder og Modenhed, skulde stå for Styret i hans Fraværelse, og Skjalm Hvide, som var såre anset både for sin høje Byrd og sin store Retskaffenhed, og som han havde gjort til Høvedsmand ikke blot over hele Sjælland, men også over Rügen, som han selv havde gjort skatskyldigt, overdrog han

at opfostre Knud. Erik derimod, som var af ringere Herkomst på mødrene Side, og som han ikke bar så megen Omsorg for, gav han mindre anselige Formyndere. Efter at have truffet disse Bestemmelser udsøgte han sig alle de højeste Mænd til at følge med sig på Pilgrimsfærden, for at det kunde falde mindre i Øjnene, hvor stor han selv var, når de andre var lige så store; han var nemlig bange for, at hans ualmindelige Størrelse skulde gjøre ham latterlig i fremmedes Øjne, og når Folk så' de andres Størrelse, mente han, vilde de undre sig mindre over hans egen. Dronning Bodil var ikke sen til at beslutte sig til at følge med sin Husbond; hun aflagde det samme Løfte som han, men hun vilde ikke dele Seng med ham, så hun forøgede yderligere ved Kyskhed den Fortjeneste, hun indlagde sig ved at give sig ud på denne Rejse.

Men skjønt Kongen således stod i Begreb med at drage af Landet, ophørte han ingenlunde med at tage Vare på dets Tarv. For at Danskerne ikke i gejstlige Sager skulde stå under en fremmed Ærkebiskop, skikkede han nemlig Sendemænd til Paven for at ansøge om, at Landet nu måtte få sit eget Ærkesæde. Paven undlod da heller ikke at holde, hvad han havde lovet; der kom en pavelig Legat her op for at indsætte en Ærkebiskop her i Landet, og efter at have taget Skjøn over de vigtigste Byer her i Riget og nøje undersøgt alt og gjort sig bekjendt ikke blot med de forskjellige Steder, men også med de forskjellige Personer, der kunde være Tale om, bestemte han, at Ærkesædet skulde være i Lund, dels på Grund af Asgers udmærkede Fromhed, og dels fordi det er så let at komme til den By fra de omliggende Egne, både til Lands og til Vands. Og han fritog det ikke blot for at stå under tysk Overhøjhed, men lagde også Sverige og Norge ind under det i gejstlig Henseende, så det er ikke lidt, Danmark har at være Paven taknemlig for, idet han ikke blot gjorde det selvstændigt, men også gav det Overhøjhed over fremmede Lande.

Imidlertid drog Erik til Skibs til Rusland, hvorfra han over Land drog gennem dette Rige og en stor Del af Østerleden, til han nåede Byzanz. Kejseren turde ikke lade ham komme ind i Byen, thi han troede, at Kongen havde Svig i Sinde, og at Pilgrimsfærden kun var et Skalkeskjul, derfor bød han ham slå Lejr uden for Murene og beværtede ham dèr. Han havde ham nemlig mistænkt formedelst det Ry, der gik af ham, og formedelst hans Storhed, så han vilde hellere koste noget på ham end åbne Byens Porte for ham. Danskerne, som ellers var i høj Gunst hos ham, fattede han også Mistanke til ved samme Lejlighed og frygtede for, at de vilde sætte Hensynet til Kongen i det Land, de havde hjemme i, over Hensynet til ham, som de kun tjente for Sold. Blandt dem, der gjør Krigstjeneste i Byzanz, indtager Danskerne nemlig den første Plads, og Kejseren plejer at betro sit Liv og sin Velfærd til dem som sin Livvagt. Erik forstod godt Kejsers Mening, men han lod som ingenting og bad blot om at måtte få Lov til at komme ind i Byen for at forrette sin Andagt i Kirkerne, eftersom det udelukkende var Kjærlighed til Religionen, der havde drevet ham til at besøge så helligt et Sted. Kejseren roste hans fromme Iver og lovede, at han skulde få Svar på sin Begjæring næste Dag. Imidlertid gik de Danske, der var trådt i græsk Tjeneste, til Kejseren og bad, om de måtte gå ud og hilse på deres Konge; det gav han dem Lov til, men han bød dem gjøre det hver for sig, for at Kongen ikke ved sin Tale skulde bedære og forlokke dem alle på én Gang. Kejseren havde også lejet Folk, som kunde både Dansk og Græsk, til at meddele ham, hvad de og Erik sagde til hinanden. Da de havde hilst på Kongen, og han havde budt dem tage Sæde, tog han til Orde og sagde, at de Danske, der var gået i græsk Tjeneste alt for længst havde opnået den største Ære ved deres Dyder; skjønt de var fremmede, herskede de i Virkeligheden over Landets Børn, og de havde det meget bedre ude end hjemme i deres Fædreland. Derhos havde Kejseren betroet sit Liv i deres Trofastheds Varetægt, og den Udmærkelse skyldtes ikke så meget deres egne

Fortjenester som deres Dyder, der havde været i græsk Tjeneste før de. Derfor burde de i høj Grad lade sig det være magtpåliggende at føre et ædrueligt Levned og ikke hengive sig til Drukkenskab, thi de vilde passe deres Tjeneste bedst, når de lod være at fylde sig med Vin og ikke gav Kejseren Anledning til Bekymringer, derimod vilde de blive dvaske til deres Tjeneste og raske til at yppe Kiv og Strid, hvis de ikke holdt sig inden for Ædruelighedens Grænser. Han lagde dem også på Sinde, at de, når de skulde slås med Fjenden, burde lægge mere Vind på at være tapre end på at bjærge Livet, ikke søge at undgå Døden ved at fly eller at slippe uskadt igennem ved at være fejge; når de en Gang igjen kom hjem til Danmark, skulde han nok lønne dem for deres tro Tjeneste med Velgjerninger, lovede han, og måtte de lade Livet, medens de kæmpede tappert i Slaget, skulde han vise deres Frænder og Pårørende al Ære. Sålunde og på lignende Måde talte han til dem alle og opmuntrede dem til at være den græske Kejser oprigtig tro og hengivne. Da Lejesvendene nu meldte Kejseren dette, sagde han, at det var med Urette, at der blev gjort så meget Væsen af Grækernes Kløgt, eftersom de bar Mistanke til en Konge, hvis Folk de havde så mange Erfaringer for var uden Svig; man kunde danne sig en Forestilling om Kongens Retsindighed efter de ypperlige Prøver, man havde set på hans Folks Trofasthed og Bestandighed. Og da han nu skjønnede, at det var Fromhed og ikke Svig, der drev ham, bød han, at Byen skulde smykkes, og at der skulde bredes Tæpper på Gaderne, hvorpå han selv med stor Ære tog imod ham og under almindelig Jubel gik Hånd i Hånd med ham op til Slottet, hvor han holdt Hof, som om han førte ham i Triumf, og viste således den, som han med Urette havde næret Mistanke til, så stor Ære, som det var noget Menneske muligt. Ja, for at vise sin Gjæst den største Hæder overlod han ham endogså sin Kongeborg, og den har ingen Kejser siden villet bo i, for at det ikke skulde se ud, som om de regnede sig for denne udmærkede Mands Jævning ved at bo i den Borg, der havde huset ham, og for at den Ærbødighed, man viste hans Herberg, kunde stå som et stadigt Minde om Gjæsten. Kejseren lod også en Maler kalde og male Kongen nøjagtig af i fuld Legemsstørrelse, og det både stående og siddende, for at han stadig kunde have hans vældige Skikkelse, som han i så høj Grad beundrede, for Øje. Og da han ikke vilde, at hans Gjæst skulde forlade ham tomhændet, bad han ham selv sige til, hvad han vilde have. Kongen, som foragtede denne Verdens Skatte, sagde da, at han helst vilde have Relikvier, og det fik han. Denne hellige Gave tog han med stor Glæde imod og sendte den under Kejsers Segl hjem til Lund og Roskilde, og for at hans Fødested også kunde have en Helligdom at vise, sendte han et Stykke af Kristi Kors samt Hellig Niels' Ben til Slangerup, thi Kirken dør skal han have bygget, og dør, hvor nu Alteret står, skal han have set Dagens Lys. Kejseren vilde også forære ham en stor Mængde Guld, men det brød han sig ikke om og vilde ikke tage imod det for ikke at få Ord for at have svigtet sin Selvbeherskelse og været begjærlig efter Grækernes Skatte. Det tog Kejseren ham strax fortrydelig op og bebrejdede ham det som en Fornærmelse, det var ham og ikke hans Gave, hans Foragt gik ud over, sagde han, og så holdt han op med at bede ham om at tage imod den og nødte ham ved at stille sig fornærmet an til med Tak at tage imod, hvad han bød ham. Og for at det nu ikke skulde få Udseende af, at Kongen blot tog og slet ikke gav, gjengjældte han Kejsers Høflighed ved også at give ham Gaver, som fik Værdi derved, at Grækerne aldrig før havde set sligt, så Kejseren satte så meget større Pris på disse simple Gaver, som de dør i Landet var for Sjældenheder at regne. Omsider skjænkede Kejseren ham nogle Krigsskibe og forsynede ham med Levnedsmidler, og så sejlede han til Cypern. Denne Ø havde der hidtil været den Mærkværdighed ved, at ingen kunde begraves der, thi lagde man et Lig i Jorden om Dagen, blev det strax kastet op igjen om Natten. Her blev Kongen angreben af Feber, og da han mærkede, at hans sidste Time var nær, bad han om, at hans Lig måtte blive jordet ved Hovedstaden

der på Øen; skjønt Jorden plejede at udspy andres Lig, sagde han, vilde hans få Lov til at hvile der i Fred. Han blev da begravet der, som han ønskede, og hans Lig bevirkede, at Jorden opgav sit gamle Nag og at, medens den tidligere ikke vilde finde sig i, at noget Menneskelig hvilede i dens Skjød nu ikke blot han, men også andre fik Lov til at ligge der i Fred. Hans Hustru bukkede også under for denne Pilgrimsfærds Besværligheder og døde. Nu var der af hele Kong Svend Estridssøns Afkom kun de tre Sønner Svend, Niels og Ubbe tilbage, thi som tidligere meldt var Knud, Benedikt og Bjørn faldne for Fjendehånd og de andre døde i Sotteseng.

Der gik to År, efter at Erik var død, førend man i Danmark fik sikker Tidende derom. Svend, som i Alder kom næst efter Erik, var i Tillid til sin Alder så opsat på at blive Konge, at han ikke anså det for nødvendigt at oppebie det almindelige Valg, men stævnedes til Ting i Viborg og ikke betænkte sig på at foregribe det almindelige Valgs Afgjørelse ved at lade sig kære af en enkelt Landsdel. Han var måske bange for, at hans Egenskaber, som hidtil ikke havde været synderlig kjendte, skulde blive underkastede en nøjere Granskning, og vilde derfor hellere tilrive sig Kronen med nogle fås Samtykke end voldgive sin Lykke til Mængdens usikre Afgjørelse, hellere med en enkelt Landsdels Billigelse bemægtige sig, hvad det tilkom hele Landet at overdrage ham. Han sporede sin Hest og sprængte i flyvende Fart ad Viborg Ting til, men så blev han syg, og for at komme lempeligere og bekvemmere af Sted bød han, at de skulde lægge ham i en Vogn, thi hvor slappe end hans Sener var, og hvor mør han end var i hele Kroppen, kunde han ikke styre sin Lyst til at komme hurtig af Sted; han vilde med Glæde dø, sagde han, hvis han blot måtte bære Kongenavn i tre Dage. Hans Sygdom tog imidlertid således til, at han heller ikke kunde tåle at kjøre, og så bød han sine Tjenere skynde sig og skaffe ham en Bærestol, han vilde ikke sørge, om han så skulde opgive Ånden på Tingstedet, sagde han, når Folket blot først havde hilst ham som Konge. Hans Svaghed formåede nemlig ikke at få Bugt med hans uslukkelige Ærgjerrighed. Men medens han uden at ænse sin Sygdom anstrængte sig over Evne for at nå Tinget, kom Døden ham og han ikke Døden i Forkjøbet, og han gik glip ikke blot af Kongemagten, men også af Kongenavnet. Nu skulde der altså træffes Valg imellem Niels og Ubbe, thi Harald havde ved den uretfærdige Måde, hvorpå han havde styret Landet, pådraget sig Almuens største Uvilje; han havde nemlig røgtet sin Gjerning således, at det var en Skam og Skjændsel, og båret sig både stygt og lumpent ad, thi han havde sat alt Hensyn til, hvad ret og billigt var, til Side og på det skjændigste misbrugt sin Magt til at plyndre og udsuge Landsens Folk og pine og plage dem på alle mulige Måder. Ved sin skammelige Styrelse var han da også bleven så almindelig forhadet, at ingen mente, at der kunde være Tale om at skjænke ham Kronen, thi alle holdt for, at det vilde være en Skam og Skjændsel at lønne ham for al den Uretfærdighed, han havde øvet, ved at hylde ham og at sætte ham på en Hædersplads til Gjengjæld for alle de Trængsler, han havde bragt over Landet. Der blev nu holdt almindeligt Landsting ved Isøre, og der blev Kronen tilkjendt Ubbe, fordi han var ældst. Niels, som man troede vilde blive fortrydelig herover, godkjendte overmåde veltilfreds Tingets Valg, thi det havde bestandig været Skik blandt Svend Estridssøns Sønner, at de afløste hverandre på Tronen, efter som de var gamle til, så den gik i Arv fra den ældre til den yngre. Ubbe havde imidlertid ikke store Tanker om sin egen Dygtighed, og i Erkjendelse af sine ringe Evner vægrede han sig ved at tage så tung en Byrde på sine Skuldre og forsikrede, at Broderen, der var meget mere opvakt, var den værdigste til at overtage det Hverv; han holdt nemlig for, at det var klogere selv at erkjende sin Skrøbelighed end at lade andre opdage den. Mig tykkes det nu imidlertid, at han for at undgå alt, hvad der kunde se ud som Anmasselse, har dømt mere ydmygt end sandt

om sin Begavelse, som han lagde tydeligere for Dagen ved således hellere at vise Kronen fra sig end at tage imod den, og han fortjente så meget mere den Ære, som han ikke skammede sig ved at afstå til sin kloge Broder, hvad der blev tilbudt ham. Danskerne ydede imidlertid ikke hans beskedne Undseelse tilbørlig Påskønnelse, thi uden Anelse om, at han, klog, som han var, blot havde benyttet en påtagen Udygtighed som Påskud for at blive fri for at tage en Byrde på sig, gik de ligegyldig ham forbi, som de ved hårdnakket at trænge ind på ham burde have fået til at give efter, thi enhver, som er ved sine fulde fem, må da kunne indse, at han må have været kløgtig nok, eftersom han foretrak at leve som sin egen Mand i Fred og Ro frem for at tragte efter en Værdighed, som giver Bryderier og Bekymringer.

Trettende Bog

Niels

Da Niels var kommen på Tronen, var det så langt fra, at han forfaldt til Hovmod, at han tværtimod ikke opgav noget af sin fordums Venlighed, men i alle Måder blev ved med at føre sig op, som han hidtil havde haft for Skik, thi han lod ikke sit Sind forandre af den Medgang, han havde, og vilde ikke have Ord for at lempe sit Væsen efter sin Lykke, men hellere for at lempe sin Lykke efter sit Væsen. For ikke at bebyrde Landet med en kostbar Hird og store Udgifter nøjedes han til daglig med en Vagt af kun sex eller syv Mand for blot at være sikker for Tyve og Røvere, og den Pragt, han udfoldede som Konge, overskred ikke, hvad der svarede til hans Hirds Størrelse. Han ægtede Margrete, der var en Datter af Svenskekongen Inge og hans Dronning Helene, og som først havde været gift med Kong Magnus af Norge. Da Magnus, som ivrig angreb Svenskerne, en Gang var trængt frem med Våbenmagt helt ned til Halland, blev han så bestyrtet, da de uventet kom over ham, at han med Skam måtte fly til sine Skibe, barbenet, som han var, og denne forsmædelige Flugt skaffede ham Tilnavnet Barfod. Men da Inge ikke kunde holde ud, at han stadig truede hans Velfærd med sin Krigsstyrke, gav han ham for at skaffe sig Fred sin Datter til Ægte og afværgede således den truende Fare. Med Magnus havde Margrete ingen Børn, men Niels fødte hun Afkom, som der dog ingen Lykke var ved. Den ene af deres Sønner, Inge, blev, lige som han havde trådt sine Børnesko, kastet af af en vild Hest og trådt ihjel under dens Hove, så hans ædle Blod blev udgydt i Vejens Snavs og Pløre, og han omkom på den sørgeligste Måde, thi hans Lig fandtes liggende på Jorden sønderrevet og helt splittet ad. Hans Hovmester, som vilde have ham vænnet til at ride, havde nemlig ladet ham selv tage Tømmerne, og da Knøsen ikke kunde styre Hesten, kastede den ham af og slæbte ham hen ad Jorden hængende i Stigbøjlen. Den anden Søn Magnus var vel godt nok udstyret af Naturen, men fik alligevel kun en krank Lykke, thi han begik den afskyeligste Misgjerning, idet han dræbte sin Frænde, og på Grund af denne sin Udåd står han for alle Tider som et afskrækkende Exempel på Troløshed. Hans Moder, der var opsat på at styrke Slægtskabsbåndene ved Svogerskab, havde fået sin Broder Regnalds Datter gift med Henrik og sin Søsterdatter Ingeborg med Knud. Sit Fædrenegods delte hun derhos i tre lige store Dele, af hvilke hun selv beholdt den ene og gav de to nys nævnte Frænder hver sin i Medgift. Deraf opstod der Splid imellem Danskerne og Svenskerne, og næret og forøget ved allehånde Fjendtligheder har det gamle Nag hårdnakket holdt sig lige til vore Dage. Niels skal også med en Frille have haft en Datter ved Navn Ingrid, der senere blev gift med en Mand, som hed Ubbe. Margrete berigede ikke blot Kirkerne med Jordegods, men lagde også af alle Kræfter Vind på at give dem et prægtigt Udstyr og sætte pragtfuldt Skrud i Steden for de tarvelige Sager, der hidtil havde været brugt ved Gudstjenesten, thi for at gjøre denne så meget stateligere skjænkede hun Kirkerne Korkåber, Messehagler og andre Kirkeklæder og til kirkeligt Brug tjenlige Sager.

Imidlertid begyndte Venderen Henrik, en Søn af Godskalk og Syrithe, da Niels imod al Ret og Billighed forholdt ham hans Mødrenearv, at gjøre sine Krav på den gjældende med en sådan Iver, at han uafsladelig truede Danskerne, så Kongen for at være sikker var nødt til at lægge en Besætning ved Slesvigs Grænse og stille Vagtposter ud, og i Landet imellem Elben og Slesvig hærjede Henrik således, at det lå helt udyrket hen. For at tugte ham herfor opbød Niels Flåden og drog til Lütke efter at have givet Ejlif, Statholderen i Slesvig, Befaling til at møde ham dør med Hestfolk, thi Danskerne havde den Gang endnu ikke lært at føre Rytteri med sig, når de førte Krig i Udlandet. Statholderen var imidlertid ikke til at stole på, han var mere opsat på at tjene Penge

end på at adlyde den Befaling, han havde fået, og lod sig bestikke af Henrik, så der kom ingen Ryttere, og Niels måtte tage Kampen op med Venderne med Fodfolk alene. Venderne anså det nu for sikrere at lade deres Ryttere gjøre Fodfolkene trætte end at angribe dem med hele deres Styrke, de fløj omkring hid og did, angreb snart Danskerne forfra og snart i Flanken og plagede deres Fjender ved at angribe dem fra Siden med deres Kastespyd så her og så der, thi så snart de havde gjort Angreb, gav de sig atter på Flugt, og det var de ikke senere til end til at angribe, og idet de undgik at blive angrebne af Danskerne, som mere truede dem med deres Masse end med Raskhed i Vendingen, gjorde de omkring og overfaldt dem bagfra og lagde således uventet en frygtelig Tapperhed for Dagen, som om de var Røvere, der brød frem fra Baghold. Efter at Danskernes Fylking således var bleven slappet og svækket, og de var komne så uheldig fra det nede på Sletten, trak de sig op på en nærliggende Højde for ved Hjælp af denne faste Stilling at finde den Sikkerhed, de ikke kunde opnå ved deres Våben, og efter at have besat den så' de, trygge ved at være der oppe, ned på Fjenden. For ikke at få Ord for, at de stolede mere på deres Stilling end på deres Kræfter, foretrak de imidlertid næste Dag atter at søge den tvivlsomme Lykke nede på Sletten frem for at slå sig til Ro med det sikre Værn, deres Stilling gav dem. Men Fodfolkene kunde heller ikke nu stå sig over for Rytteriets Mod, og der kom ikke andet ud deraf, end at de under deres Bestræbelser for at gjenvinde den Krigshæder, de havde sat til, føjede et nyt Nederlags Skam til den, de allerede havde pådraget sig. Jeg er nu mest tilbøjelig til at tro, at dette Udfald af Slaget mere skyldes, at de ikke havde truffet de nødvendige Forberedelser, end Mangel på Mod, så at de, idet de opfyldt af krigersk Mod ikke tilstrækkelig omhyggelig havde iagttaget de første Forholdsregler, Krigsførelsen påbød, ikke kom til at bøde, fordi de var forsagte, men fordi de havde været efterladende, og at det mere var deres egen Forsømmelighed end Fjendens Styrke, der tilføjede dem dette Nederlag. Harald skal efter at have kæmpet tappert være bleven så hårdt såret, at han ikke kunde gå og måtte lægges på et Skjold og bæres ud af Slaget. Knud blev også så hårdt såret, at han ikke kunde gå, men en af Krigsfolkene ydede ham trofast en udmærket Hjælp, idet han ikke tog i Betænkning at udsætte sig selv for Fare i hans Sted, for at hans Herre ikke skulde falde i Hænderne på Fjenden. Han bød nemlig med fuldt Overlæg sine Stalbrødre at fly, og selv humpede han langsomt af Sted, som om han var mat og mødig, og rakte Hænderne op imod en Vender, der kom hen imod ham, som for at han kunde binde dem; men da Venderen kom helt hen til ham, greb han fat i Tømmerne og tog med sine Stalbrødres Bistand Hesten fra ham, og da han havde bemægtiget sig den, kom han strax den svage og afmægtige Knud til Hjælp med den, og således lykkedes hans lige så snilde som farlige Manddomsgjerning. Da Tusmørket faldt på, trak Resten af Danskerne sig efter at have trukket det korteste Strå i Slaget atter tilbage til den før omtalte Højde, som nu var deres eneste Værn. Mad og Drikke skortede det dem også på, så foruden af Sår og Mødighed plagedes de nu også af Mangel på Levnedsmidler. De var således næsten bragte i den yderste Nød, alle Vegne var de omringede af Farer, og Hjælp så' de sig forgjæves om efter; thi Skåningernes Ankomst forsinkedes af Storm, og Ejlif, der var bestukken af Henrik, sendte blot Bud med Undskyldninger for sin Sendrægtighed og blev borte med sine Folk. De opgav da alt Håb om menneskelig Hjælp og tog deres Tilflugt til den himmelske og holdt det for bedre at vende sig til Gud end til Mennesker med den Smule Håb, de havde tilbage. Dagen efter - det var St. Laurentius' Dag - holdt de med Sorg i Sinde Ting og vidste ikke bedre Råd til at forsone den Almægtige end at aflægge Løfte om at faste, hvorfor de vedtog, at der til evige Tider skulde holdes Faste over hele Danmark Dagen før St. Laurentius' Dag, Allehelgensdag og Langfredag. Dette Løfte, der blev afgivet som Følge af den almene Nød, har Efterkommerne siden

strængt overholdt, idet de har anset det for utilbørligt for Bugens Skyld og af Grådighed at ophæve den Faste, Forfædrene havde vedtaget. Ved Daggry gav nu Danskernes Hær sig i små Afdelinger på Vejen til deres Skibe, og undervejs mødte de Skåningerne, som lige var komne med deres Flåde. Glade over deres Ankomst fattede de atter Mod, og ret som om de nu også selv havde fået friske Kræfter, opmuntrede de hinanden til at sørge for, at de fjendtlige Ryttere ikke faldt dem i Ryggen. Derpå rykkede de videre frem i sluttet Fylking, til de uventet kom til et stort Morads, som de måtte over, da de ikke på nogen Måde kunde komme udenom, men da de havde begivet sig ud i det, varede det ikke længe, førend de blev hængende i Mudderet og ingen Vegne kunde komme, og som Følge heraf opstod der en sådan Forvirring og Forstyrrelse, at det så' ud som en vild Flugt. Største Delen af dem blev stikkende i det bløde Mudder og slået ned som Kvæg, da Fjenderne kom over dem. Således blev denne Hindring dem til Undergang, fordi de var alt for opsatte på at slippe over og uforsigtigt og med blindt Hastværk styrtede sig ud i Faren. Resten nåede omsider med Nød og næppe ned til Strandbredden og slap bort. Herover blev Venderne så kry, at de ikke blot roste sig selv for den Sejr, de havde vundet, men også smædede Danskerne og så at sige hånede deres Usselhed så meget skamløsere ved at brovte af deres egen Tapperhed, men Henrik, som kjendte Danskerne godt, sagde, at han havde en helt anden Mening om deres Fjenders Mod; han vilde ligne deres Konge ved en stærk Hest, som en Rytter ingen Magt kunde få over, hvis den kjendte sine Kræfter, men som det var let for Rytteren at styre, da den ikke kjendte dem. Således var det også med Niels; stolede han på sine Kræfter, vilde han kunne udrette, hvad det skulde være, men nærede han Mistillid til dem, vilde han ikke få Held til at udrette noget som helst. Ejlif, som havde solgt Landets Velfærd, blev nu af Kongen dømt for sit Forræderi, mistede med Skam og Skjændsel ikke blot sit Statholderskab, men også sin Boeslod og måtte således bøde for den smudsige Fordel, han havde gjort sig, ved at synke ned i den yderligste Fattigdom. Henrik, hvis Dristighed var bleven endnu større som Følge af det Held, han havde haft i det nys omtalte Slag, hærjede nu med sine Sørøverskibe de danske Kyster, ikke blot Landet omkring Ejderen, men også Egnen helt op til Slesvig og Danevirke, ja stundom kom han hemmelig sejlene med Krigsfolk og angreb uventet selve Byen. Og det var ikke blot de fremmede, som jævnlig øvede Vold og Overlast, men da der siden Ejlifs Afsættelse ingen Statholder var i disse Egne, blev der også stjålet og røvet af Landets egne Børn, og Byen blev så meget værre plaget af indre end af ydre Fjender, som hemmelige Fjender som bekjendt altid gjør mere Fortræd end åbenbare. Landsens Folk var derfor lige så bange for hinanden indbyrdes som for Fjenden, thi i Håb om, at de vilde slippe ustraffet derfra, fordi der ingen Statholder var, røvede Frisere, Holster og Ditmarskere om Dagen og stjal om Natten, og hvor de ikke kunde komme ind igjennem Tagene, banede de sig Vej ind i Husene med Hakker og skuffede dem, der holdt Vagt, ved at grave sig Minegange. De, der skulde vogte over Husene, var nu lige så ivrige til at passe på. Hestene blev lænkede med Jærnkjæder i de lukkede Båse, for at man ikke skulde kunne stjæle dem, og Dørvogterne blev for større Sikkerheds Skyld bundne til Dørene, ja, man lod sig ikke nøje med at have sine Ting under Lås og Lukke, men spærrede Adgangen til Husene med Grave. Medens Røveri og Tyveri således gik i Svang, fik en Mand af ædel Byrd Lyst til at drive det samme Håndværk, da han så', at mange fattige på denne skammelige Måde kom til Velstand. Han satte al Undseelse til Side og skammede sig ikke dreven af Håb om Vinding ved at søle sine herlige Anlæg i den smudsigste Skjændsels Pøl, skjønt han var runden af den ædlest Rod. Han benyttede sig således på den utilbørligste Måde af den Anseelse, hans fornemme Byrd gav ham, idet han lod den tjene sig som et Middel til frækt at øve Forbrydelser og brugte det, der burde have været ham en Spore til Dyd, til et Skalkeskjul for sine Laster.

Ingen havde nemlig Mod til at føre åbenlyst Kæremål over hans Misgjerninger, og der blev givet så meget større Strafløshed for Forbrydelserne, som Forbryderen vitterlig var højt på Strå.

På denne Tid sendte Knud nogle Folk over til Sjælland fra Fyn for at hente nogle Penge, som hans Fosterfader havde haft i Forvaring for ham. Da deres Skib på Hjemrejsen var midtvejs i Bæltet, så' de langt borte nogle Sørøverskibe komme imod dem, og de skjulte så Pungen med Pengene ved at lade den hænge ned i Vandet ved et Tov, og da de til sidst skjønnede, at de ikke kunde komme hurtig nok af Sted og blev bange for, at de ikke kunde slippe bort, skar de Tovet over, fordi de hellere vilde lade den Skat, Kongerne havde efterladt sig fra gammel Tid af, gå til Bunds end falde i Fjendernes Hænder. Niels, der også var på Vej over fra Fyn til Sjælland, så' vel på Afstand, hvad der gik for sig, men kunde ikke komme de betrængte til Hjælp, fordi han kun havde små Skibe, som oven i Kjøbet sejlede dårligt. Da han senere traf Knud og så', at denne så' meget glad og fornøjet ud, satte han ham i Rette derfor og sagde, at det sømmede sig bedre for ham at sørge over, at han nys havde mistet de Penge, hans Fader og Farfader havde samlet, men Knud svarede, at det Uheld tog han sig ikke nær, det gav ham endogså Anledning til at udfolde den største Gavmildhed; forhen havde han nemlig ikke turdet røre ved de Skatte, hans Forfædre havde samlet, men de Penge, han nu for Fremtiden fik i Hænde, vilde han give ud med rund Hånd. Der var nemlig intet, som bidrog mere til at vedligeholde og øge Havesyge end Rigdom, og den, som ruger over Skatte, får ingen Tid til at give sig sine menneskelige Følelser i Vold. Ved disse Ord gav han til Kjende, at han var Herre over sine Penge, men at Pengene var Herre over Kongen, og hvad der nu følger, er et udmærket Bevis på, at det havde han Ret i. Da ingen nemlig turde overtage Statholderskabet i Slesvig, skjønt det blev mange tilbudt, af Frygt for de hyppige og grumme Indfald, Naboerne gjorde, bad Knud sin Farbroder om at overdrage ham denne farefulde Ærespost, ikke af Begjærlighed efter at vinde Rigdom, men fordi han stolede på sin Tapperhed, og da han ikke kunde opnå den uden Vederlag, solgte han en Del af sin Fædrearv og gav således Penge til for at opnå det Hverv, andre havde været bange for at overtage, idet han holdt for, at det var en Vinding for ham at komme på en Post, hvor han kunde vinde Ære og Berømmelse. Således solgte Kongen til en tapper Mand den Hæderspost, de fejge var bange for, og Kjøberen anså det for en større Fordel at få Lejlighed til at føre Krig end til at samle sig Skatte. Strax efter, at Knud havde overtaget Statholderskabet, skikkede han Sendemænd til Henrik med den Besked, at han gjerne vilde slutte Fred med ham, når han vilde erstatte den Skade, han havde gjort Jylland, og give det Bytte, han havde taget, tilbage. Da Sendemændene var dragne bort, samlede han, som om han på Forhånd vidste, hvilket Svar han vilde få, ikke blot sine egne Folk, men også de af hans Naboers, som han stod på en venskabelig Fod med, og besluttede strax at gribe til Våben, når Sendemændene kom tilbage. Henrik svarede, at han hverken vilde slutte Venskab med Danskerne eller aflade med at gjøre Krav på sin Mødrenearv. Da Knud havde modtaget dette Svar, skikkede han atter Sendemænd til ham, opsagde al Fred imellem dem og forkyndte ham åben Fejde. Henrik lo ad det Bud, de bragte ham, og sagde, at Knud var som en Hest, der ikke vilde finde sig i at have nogen Rytter på sig, men han skulde nok være Mand for at lægge Tøjler på ham og få Bugt med hans Vælgighed. Da Knud havde fået den Besked, gav han sig strax samme Nat på Vej i største Hast, men så stille som muligt, afholdt sig fra al Hærjen og Plyndring, for at det ikke skulde spørges, at han var undervejs, og nåede ved Daggry til den befæstede Stad, hvor Henrik opholdt sig. Denne, der ikke var belavet på så pludseligt et Angreb, fik hverken grebet til Våben eller truffet andre Anstalter til sit Forsvar, men red strax

ned til Floden, der løb tæt forbi Byens Mure, og da han var undsluppen Fjenden ved at lægge Vandet imellem sig og ham, glædede han sig over, at han havde foretrukket at søge Sikkerhed hinsides Floden fremfor at blive i Byen. Da Knud så', at han var kommen over på den anden Bred, spurgte han skjemtende, om han var bleven våd. Henrik spurgte så til Gjengjæld, hvorfor han således kom farende, hvortil Knud svarede, at han kom for at få de Tøjler, han havde lovet ham. Henrik skjønnede nu, at han ved dette artige Svar bebrejdede ham de Trusler, han nys havde udstødt imod ham, og for at slå Torten hen i Spøg sagde han: "Jeg synes, du slår sådan bagud, at man ikke kan røre dig, endsige holde Styr på dig". Knud hærjede nu først den befæstede By og derefter hele Omegnen. Og han kom igjen for anden Gang med friske Stridskræfter og fo'r frem med Ild og Sværd i hele Venden. Han ikke blot friede sit Land for Fjenderne, men knækkede også deres Magt således, at medens de før havde været vante til at angribe, formåede de nu ikke engang at forsvare sig. Efter at han således ved sin Klogskab og Tapperhed havde svækket Henriks Kræfter, viste han ham, tilskyndet af det nære Frændskab, der var imellem dem, at skjønt han åbenlyst var hans Fjende, var han i Hjertet hans Ven. Han sendte nemlig en Gang sin Hær bort og begav sig kun ledsaget af tyve Ryttere til det Sted, hvor han havde fået at vide, at Henrik opholdt sig. Han skikkede nogle Folk forud, som skulde overbringe ham hans Hilsen, men Henrik sagde strax, at hans Fjende førte falsk Smigertale, og spurgte, hvor han var. Da de svarede, at han holdt nede i Porten, blev han såre forbavset og var lige ved at støde Bordet om, som han sad og spiste ved. Sendemændene svor nu på, at Hertugen kun havde Fred i Sinde, og ved deres stadige Forsikringer fik de til sidst Bugt med hans ugrundede Frygt. Da han omsider fæstede Lid til deres Ord, bebrejdede han sig selv, at han havde tænkt på at fly, idet han lod falde nogle Ord, der viste hans kjærlige Sindelag imod ham. Han sad nemlig med Hånd under Kind og med grædende Tårer ved Bordet og sagde, at det vilde blive en Ulykke for Danmark, når det en Gang mistede den Mand; hvad ham selv angik, vilde han for Fremtiden holde oprigtigt og trofast Venskab med ham. Den Kjærlighed, han nu kom til at nære til sin Frænde, fik ham ikke blot til at glemme det Uheld, der var overgået ham, men også til at anerkjende sin Fjendes Tapperhed, så han uden at tænke på sin egen Vanskæbne priste den andens Lykke. Derpå tog han imod ham med åbne Arme, bød ham velkommen med Tårer og gjorde et prægtigt Gjæstebud for ham. Og nu, da han så' ham hos sig, fik han i langt højere Grad Øjnene op for hans Mildhed, end han hidtil havde haft for den Fortræd, han havde gjort ham, og kom til at lægge langt større Vægt på den ene Velgjerning, han havde vist ham, end på de mange Tab, han havde tilføjet ham. Knud viste sig da heller ikke uskjønsom over for hans af et redeligt Hjærte opståede Sorg og fandt større Fornøjelse i at stifte Fred end i Gjæstebudet. Han tog sig på at optræde som Mægler og opfordrede Henrik til at søge at vinde sin Morbroders Gunst, hvilket han til sidst ved sine stadige Forestillinger fik ham til at gå ind på. Henrik overdrog da imod et fastsat Vederlag Knud sin Mødrenearv, for hvis Skyld han havde fejdet på Danmark, og Knud overdrog den så igjen til Kongen på samme Vilkår og betalte Henrik de Penge, han i Henhold hertil fik af Kongen. Siden bød Henrik ham atter til sig og sagde, at det Gjæstebud, han sidst havde gjort for ham, ikke var så kosteligt, som det burde have været, og i Betragtning af, at Knud nylig ikke blot havde skjænket ham Livet, men oven i Kjøbet ikke så meget som krummet et Hår på hans Hoved, bestemte han, at han skulde arve Venden efter ham, og det beseglede han med sin Ed. Dette gjorde han også af den Grund, at han var bange for, at hans Sønners Kræfter ikke skulde slå til til at føre Krig med Tyskerne, som i høj Grad plagede Venden, og han hellere efter eget Skjøn og af fri Vilje vilde indsætte en Mand af prøvet Tapperhed til sin Arving, end at hans Fædrenerige, når en af hans Sønner, som ikke var den Gjærning voksen, kom til at stå for Styret, skulde blive

ilde medhandlet af fremmede. Knud sagde hertil, at det vilde bringe ham i Vanry for ukjærlig Opførsel imod sine Børn og pådrage ham hans Sønners Foragt, eftersom de intet havde forbrudt, og han vilde derfor ikke tage imod et Løfte, hvorved der skete dem så stor Uret, men da Henrik blev ved at trænge ind på ham og stadig holdt på, at det kun var, fordi hans Sønner ikke duede til at stå for Styret, gav han omsider efter. Da Venden stod under Kejsers Overhøjhed, opfordrede han ham nu til at søge at vinde hans Gunst, som det meget kom an på, og Knud sendte da Kejseren som Gave en Hest, som han havde ladet sko med Guld, idet han således gjorde sin Gave, der i og for sig var al Ære værd, endnu mere værdifuld ved de sjældne Hestesko. Jeg skulde næsten tro, at Kejseren har prist Giverens Snildhed endnu mere end selve Gaven, eftersom han gjorde så meget større Ære af ham ved at anvende det dyreste Metal til det simpleste Brug. Da Henrik døde, overtog Knud, uden at nogen gjorde Indsigelser, det Land, der således var blevet overdraget ham som Arv.

Imidlertid fik Harald, som hverken havde vundet Ry hjemme eller ude, Lyst til at bøde på den Tapperhed, det skortede ham på, ved at sanke sig Rigdom, og slet, som han af Naturen var, styrtede han sig i Skjændselens dybeste Afgrund, idet han lod sine Folk røve og stjæle til ham, andet gav han ikke sine Tjenere at bestille, han klædte dem for det Bytte, de gjorde, og kostede dem med det Kvæg, de røvede i Nabolaget. Sommeren tilbragte han med Sørøvertog, hvormed han hjemsøgte både sine Landsmænd og fremmede, og for at kunne gjøre Roskilde så meget større Fortræd byggede han lige ud for Byen en Fæstning, som han fyldte med en Mængde af det værste Pak, og nøjedes ikke med at røve og plyndre ude på Landet, men lod sine Trælle anrette lige så stor Fortræd blandt Byfolkene. Trællene sneg sig ved Nattetid hemmelig ind i Kramboderne og tog så ustraffet af Varerne så meget, de lystede, medens andre satte Byens Borgere deres dragne Sværd for Brystet og truede dem på Livet, hvis de ikke rolig fandt sig i den Overlast, der tilføjedes dem. Disse Voldsgjerninger og Ran bragte Byen, som hidtil havde været i den største Velstand, i den dybeste Armod. Tirret af alle disse Plagerier gav Landsens Folk sig nu opfyldte af Harme til at hævne de Tab, Harald havde påført dem, ved at bemægtige sig hans Gods, gjengjældte hans Plyndringer ved at plyndre ham og røvede fra ham, som han havde røvet fra dem, idet de holdt for, at det ikke var fremmed Ejendom, de tilegnede sig, men deres egen, de tog tilbage. Harald, som nu ikke længer kunde være tryk på Landjorden, unddrog sig den ophidsede Mængdes Angreb ved at flygte bort til Søs. I Betragtning af, at han var så grisk efter andres Gods og alle Vegne på den skammeligste Måde søgte ulovlig Vinding, sagde Knud, at han kunde lignedes ved en Fugl, der bygger sin Rede af alle Slags Fjer, som Stormen så pludselig splitter ad til alle Sider, thi således vilde Harald, der plyndrede alle, selv blive plyndret af alle og sikkert komme til at bøde for det, han havde røvet fra andre, ved at miste alt, hvad han ejede og havde.

Erik derimod førte sig meget skikkelig op imod Menigmand. Da han gjorde Krav på den Del, der tilkom ham, af deres Fædrenerav, jog Harald ham bort med den Besked, at da han var en Frillesøn, havde han ingen Arv at kræve. Herover blev Erik, som rimeligt var, meget opbragt og gav sig til grumt at hærje Haralds Ejendomme, idet han ikke anså det for mer end billigt, at han plyndrede sin Broder for at hævne sig på ham for den Uret, han havde tilføjet ham. Det Bytte, han gjorde, førte han til et ringe og forfaldent Sted ved Navn Arnakke, som han således opfyldte med kostelige Ting, men her kom Harald uventet over ham en Nat, og han måtte fly. Da Harald ikke turde give sig Tid til at føre Byttet bort, stak han Ild på Huset, thi han vilde hellere lade det gå op i Flamme, fuldt af hans egne Klenodier som det var, end lade Ransmanden beholde det i Fred. Da Knud spurgte dette, blev han opsat på at få denne Strid bilagt, thi han var bange for, at de

vanslægtede Sønner skulde gjøre deres berømmelige Fader Skam, og han stævnedes derfor strængelig dem begge til sig i Slesvig og truede dem med Lemlæstelse, i Fald de ikke mødte. Da de kom, satte han dem broderlig i Rette og delte efter omhyggelig at have gransket Sagen Fædrearven ligeligt imellem dem, idet han kjendte for Ret, at de burde gå lige i Arv efter deres Fader.

I de samme Dage rømte Henrik Svendsøns Hustru, som havde fattet den største Lede til Samlivet med sin Mand, en Nat forklædt fra ham. Det hedder sig, at en ung Mand, som ved sin Tjenstvillighed havde vundet hendes højeste Gunst, snildelig havde forstået at få hende til at skjænke ham sin Kjærlighed og så, for at de ikke skulde komme galt af Sted, havde forlokket hende til at klæde sig i Mandsklæder og hemmelig bortført hende. Manden fulgte hendes Spor og traf hende i Ålborg i hendes sædvanlige Klæder; hendes Elsker slap bort, og så førte han hende hjem igjen. Han troede imidlertid, at Knud hemmelig stod bag ved denne skammelige Gjerning og nærrede siden lønligt Nag til ham, skjønt han var ganske uskyldig i den.

Imidlertid var Kongen af Sverige død, og skjønt det tilkom Svearne at vælge en ny Konge, tiltog Gøterne sig nu denne Værdighed med Tilsidesættelse af de andres Ret og dristede sig til at overdrage Magnus Kongemagten. Svearne vilde ikke indrømme dem nogen Myndighed i så Henseende og finde sig i, at et Folkefærd, der var mindre anseligt end de, anmassede sig en Ret, som fra Arilds Tid tilkom dem, og idet de hævdede deres gamle Myndighed, erklærede de Magnus' Valg for ugyldigt, da Gøterne ingen Ret havde til at vælge Konge, og valgte en ny. Denne blev strax efter dræbt af Gøterne, og ved hans Død gik Herredømmet over til Magnus, som nu fik Lyst til at gifte sig og derfor ved Sendemænd bejlede til Kong Boleslaus af Polens Datter, som blev trolovet med ham. Strax efter sejlede han med en Flåde, der var samlet på hans Faders Befaling, og som stod under hans Anførsel, til Venden, hvis Konge Vartislaus i lange Tider havde ligget i Fejde med Danskerne og Polakkerne. Niels belejrede her først Byen Osna og tvang den til at udrede en Sum Penge for at få ham til at hæve Belejringen. Derpå sejlede han til Julin, hvor Kong Boleslaus stødte til ham med en stor Hær, og efter at have fået denne Forstærkning erobrede han hurtig Byen. Efter at have vundet denne Sejr skiltes han fra sin Forbunds-fælle for at drage hjem med sin Søns Brud. Vartislaus, som indså, at hans Land var stærkt medtaget af den utålelige Hærjning, begjærede imidlertid en Sammenkomst, for at de kunde underhandle om Fred. Den fandt også Sted, men der kom ingenting ud deraf, og han bad da, inden de drog bort, om en ny Sammenkomst i Strela. Da han dør, stolende på det givne Lejde, efter Niels' egen Opfordring havde begivet sig om Bord på hans Skib, blev han efter nogle Hirdmænds ondsindede Tilskyndelse behandlet som Fange, og det blev ham forment at gå fra Borde igjen. Dette tog Knud til Gjenmæle imod i Rådet og foreholdt indtrængende Kongen, at han ikke burde lytte mere til troløse Mænds Råd end til, hvad hans egen Fornuft bød ham; ved at holde en Fjende fangen til Trods for givet Lejde, berøvede han ikke blot denne Friheden, men også sig selv for evige Tider al Anseelse, og løslod han ikke sin Fange, vilde den Brøde, der ene kunde lægges ham selv til Last, blive til Skam og Skjændsel for hele Riget. Ved sine kraftige Forestillinger lykkedes det ham da også at fri sin Ven fra Overlast og sin Konge for Vanære, men dette retsindige Råd, som alle de tilstedeværende stemte for, forøgede yderligere den Avind, mange bar til ham.

Efter at have sendt Flåden bort holdt Kong Niels nu sin Søns Bryllup i Ribe, thi i den By er der fuldt op at prægtige Varer, som indføres af de mange Skibe, Havnen vrimler af. Da Knud indfandt sig dør klædt på sachsisk Vis og prægtigere end nogen anden, så Henrik, som ikke kunde udstå udenlandsk Pragt, skjævt til ham og yppede Klammeri

med ham. Purpurklæder beskyttede ikke mod Sværd, sagde han, hvortil Knud svarede, at de beskyttede lige så godt som en Lammeskindskofte; han holdt nemlig for, at det var sømmeligere for ham at gjengjælde hans Stiklerier i Anledning af hans prægtige Klæder ved på en høvisk Måde at foreholde ham hans bondske Væsen end ved at komme med Trusler og Skjældsord, og han nøjedes derfor med således at skjømte med hans hjemmegjorte Klæder, da den anden lastede hans udenlandske.

Siden drog Knud i Viking til Østerleden og hærjede der, og han vendte hjem med herligt Bytte i Håb om, at det yderligere vilde forøge hans Anseelse, men i Steden for at takke ham skyldte Kongen ham for, at han havde røvet og plyndret i Svenskerne Lande. Hans tapre Bedrifter tilskyndede Magnus, der ikke vilde give ham noget efter i Mod og Manddom, til også at drage i Viking, og blandt andre Sejrstegn, han førte med hjem til Danmark, var der også nogle ualmindelig tunge Hammere, som Folk kaldte Thorshammere; han havde fundet dem på en af Øerne, hvor de i gamle Dage ansås for hellige, thi for ved Hjælp af almindelig kjendte Ting at forstå, hvorledes Tordenskraldene opstod, forfærdigede Folk den Gang store Kobberhamre i den Tro, at det var med sådanne Hamre, Tordenen frembragtes, og at man bedst kunde efterligne dens Brag og Bulder med sådanne Redskaber. Magnus, som i sin Iver for Kristendommen hadede og afskyede Hedenskabet, anså det for en Gud velbehagelig Gjerning at rydde Templerne for, hvad der hørte til Afgudernes Dyrkelse, og at berøve Thor hans Værdighedstegn, og Svenskerne betragter ham endnu den Dag i Dag som en Tempelskjænder, der har plyndret Guderne. Gid han blot var bleven ved til det sidste, som han begyndte, men de fleste af dem, der i nogen Måde var Magnus' Pårørende, misundte Knud hans Lykke, thi intet optænder mere Misundelsen imod en, man regner for sin Ligemand, end at han overgår en selv i Dyder. Især bar Henrik Avind til ham på Grund af den Forsmædelse, han havde lidt i sit Ægteskab. Dronning Margrete søgte imidlertid med den største Blidhed at vedligeholde god Forståelse imellem Frænderne og lagde ved sine rolige Forestillinger en Dæmper på de hidsige unge Mennesker og holdt ved sin heldbringende Sagtmodighed deres oprørske og opfarende Sind i Ave. Da hun imidlertid fik Vattersot, så hendes Ben svulmede voldsomt op, og intet Lægemedel kunde få Bugt med den dødelige Sygdom, kaldte hun, da hun lå på sit yderste, Knud til sig, thi hans ædle Tænkemåde stolede hun på, og formanede ham indtrængende til ærlig og redelig at værne om Freden i Landet og Endrægtigheden imellem Frænderne, så den ikke forstyrredes, og bad ham om at vise sig lige så stor inden for Rigets Grænser, som han havde vist sig uden for dem. Der var dem, sagde hun, som søgte at vække Splid i Kongehuset, men hidtil havde hun ved sine gode Råd og Formaninger fået Bugt med deres ulykkesvangre Tilskyndelser. Knud kaldte Gud til Vidne på sit Hjertes Oprigtighed og på, at han i alle sine Levedage vilde beflitte sig på en ærlig og ustraffelig Vandel, og lovede, at han hellere vilde udsætte sig selv for Fortræd end volde andre den, og at han vilde gjengjælde ondt med godt. Hun blev glad over hans Løfte og sagde, at, da hun trygt stolede på hans Oprigtighed, døde hun rolig. Men medens hun i levende Live havde dæmmet op for den Avind, der var opstået imellem de unge Mennesker, fik den nu ved hendes Død frit Løb, thi så snart hun havde opgivet Ånden, gav de sig i deres ungdommelige Utålmodighed tøjlesløst i Lag med at sætte deres forbryderiske Forehavende i Værk. Henrik, som foruden det almindelige Fjendskab også nærede særligt Nag til Knud, afrystede nu med ugudelig Frækhed de Tøjler, der hidtil havde holdt Styr på hans Ondskab, og indviede Statholderen Ubbe og hans Søn Hagen i sine onde Planer, for at han kunde smede sine Rænker så meget fastere og så meget lettere udføre sit forbryderske Forehavende. Disse tre, som bar Avind til Knud for hans overordentlige Dyders Skyld, udklækkede for at sværte ham den

værste Løgn, thi opsatte på at hylle Fædrelandets herligste Lys i det tykkeste Mørke beskyldte de ham for at sætte Hensynet til, at Kongen var i Live, til Side og for i sin utidige Ærgjerrighed at foregribe hans Død og allerede nu anmasse sig kongelig Magt og Myndighed.

Kongen blev vred over den store Ringeagt, Knud formentlig havde vist ham, og stævnede ham til at give Møde på Tinge. Han indfandt sig før end Kongen på det Sted, hvor Tinget skulde holdes, og da hans Farbroder kom, gik han ham høvisk i Møde på tysk Vis uden Kappe og viste ham den Ærbødighed at hjælpe ham med at stige af Hesten. Niels tog nu Ordet på Tinge og sagde, at Svend Estridssøns Sønner stadig var komne på Tronen, efter som de var gamle til, at de bestandig havde ladet Tronfølgen rette sig efter Aldersfølgen og Retten til at komme til Magten bero på Alderen, så at den yngre aldrig havde fået Lov til at gå forud for den ældre. Derfor var han også selv kommen sidst på Tronen, eftersom han var den yngste, han havde fulgt det Mønster på Beskedenhed, hans Brødre havde givet, og ikke gjort Vold på Lykken, men ventet, til den tilfaldt ham, og ikke tilrevet sig den, ikke med utidig Begjærlighed grebet efter den, før Tidens Fylde var kommen. Knud derimod trådte ikke i Forgængernes Fodspor, men brød med denne priselige Skik, tilegnede sig Kongenavnet før Tiden, inden han endnu havde Kongemagten, og undså sig ikke ved at tiltage sig denne den højeste Værdighedstitel, før end den tilkom ham, og falskeligt lade sig kalde Konge af sine Mænd, skjønt han gjorde klogere i ikke at optræde som Konge i Kraft af sine undergivnes Smiger, men vente, til den endnu levende Konge var død, thi det sømmede sig bedre for ham at vente, til Tidens Fylde kom, end at tilegne sig Kongeværdigheden. før end den tilkom ham. På denne og anden lignende Måde kærede Niels over, at Knud havde taget Kongenavnet fra ham.

Derpå rejste Knud sig. Han stod, inden han tog Ordet, en Stund med nedslagne Øjne, svedte og sukkede. Derpå slog han Øjnene op og tog sig sammen, og støttende sig til sit Sværdfæste, som Skik og Brug er, tog han Ordet og sagde: "De handler syndigt, Fader, som ophidser Jer, der ellers er så sindig, i en sådan Grad, at det hverken sømmer sig for Eders kongelige Værdighed eller Eders Alder, forstyrrer Eders fredsommelige Sjæls Ro med løgnagtig Tale og plager Jer med Bagvaskelse. Det smerter mig i høj Grad at se Eders ellers så uforstyrrelige Sindsro bragt i Oprør af en Hidsighed, som ellers ligger Jer så fjærnt, så at I så at sige er helt ude af Jer selv. Jeg beder Jer, vis dem bort, som fylder Eders Øren med løgnagtig Sladder, og foragt den falske Beskyldning, der er rejst imod mig, thi jeg lader mig ikke kalde ved et Navn, der er fornærmeligt for Eder. Mine Mænd kalder mig Lavard eller Herre, ikke Konge. Når Venderne plejer at kalde mig Fyrste, må det sandelig være onde Mennesker, som fortolker en sådan Høflighed således, at de griber den Anledning til at anklage mig, som om der var Grund til at laste sømmelig Ærbødighed hos andre, fordi de selv undlader at vise den. Jeg anmasser mig ikke Kongenavn, som I siger, men nøjes med en beskeden Titel, fordi jeg afskyr at kaldes med et Navn, som ikke tilkommer mig, og foragter en Ære, som kun kan avle Misundelse. Når de barbariske Vender overdriver deres Høflighed imod mig, gjør det intet som helst Skår i Eders kongelige Værdighed, men de, som harmes over den Ære, fremmede viser mig, er Folk, som er opsatte på at skille mig ved Livet og Jer ved en tro Kriger; jeg anser dem for at se lige så skjævt til, hvad der båder Jer, som til mit Liv. Og sæt nu også, at jeg kaldes Konge! Har vi ikke nylig spurgt, at Eders Søn Magnus har opnået Kongenavn og kongelig Værdighed i Gøtland? Hvis nu Lykken havde været mig lige så god i Venden, burde I så ikke være glad over, at to Konger var Jer hørige og lydige, og anse den Lykke, der var timedes mig, for at være falden i Eders egen Lod, thi hvad jeg kunde erhverve mig ved egen Møje, vilde jeg

med største Glæde lægge under Eders Højhed, så at I vilde finde Underdanighed og Fordel der, hvor I ellers kun har Tab og Fortræd. Derfor burde I snarere se med Velvilje end med Uvilje på, at det går mig godt. Føj hertil, at jeg bestandig har søgt min største Glæde i og med den største Iver beflittet mig på at våge over, at der ikke tilføjedes Jer og Riget nogen Fortræd, og om jeg som Kriger har udrettet noget af Betydning, ved I selv. I kan, Landsmænd, dyrke eders Kyster, så meget I vil, I kan bygge eders Huse så nær ved Havet, som I vil; vil I selv sikre Kystboerne mod Overlast af Bølgerne, skal jeg nok sikre jer imod Sørøverne. Og hvis I ikke undser Jer ved at indrømme, hvad sandt er, Konge, vil jeg minde Jer om, at I for ikke så længe siden, da I opholdt Jer i Slesvig, anså det for nødvendigt for Eders Sikkerheds Skyld stadig at lade holde Vagt imod Tyskernes Indfald. Hvis I nu vil tage Ophold der, vil I kunne sove trygt. Derhos har jeg udvidet Eders Riges Grænser, som kun omfattede Danmark, og forøget det med ny Landområder; Folk, som tidligere har været Eders Fjender, har jeg nu gjort skatskyldige, og i Kraft af min Myndighed tjener de nu Jer. Hvad jeg har sået, har I således uden Ulejlighed høstet, og det er, som det bør være, at Krigeren gjør Arbejdet, og Kongen høster Fordelen deraf. Og for nu ikke at blive ved at tale om de Krigstog, jeg har foretaget på egen Hånd, vil jeg minde om, at jeg også i Landets almindelige Fejde har vovet Livet for Jer og er bleven såret. Og skjønt jeg således har gjort mig fortjent af Jer, nærer I Mistanke til mig og fører Kæremål over mig og undser Jer ikke ved at brændemærke en gammel Krigers usvigelige Troskab og vitterlige Uskyldighed. Har jeg virkelig, ved hvad jeg har udrettet, fortjent, at I udøser Eders Harme over mig på Tinget? Skal det virkelig være Løn for min Møje og den Sold, min Krigstjeneste indbringer mig, at jeg finder Vrede dèr, hvor jeg håbede at finde Gunst og Bevågenhed? Giv ikke en sådan lav Utaknemlighed Plads i Eders Sind, at I lader mig høste Avind og Bagvaskelse som Løn for det gode, jeg har gjort Jer ved mine Bedrifter. Jeg ved godt, at alle disse Beskyldninger, som rejser sig af Avind, ikke bør lægges Jer, men Eders Mænds Ondskab til Last; men det sømmer sig ikke for den, der sidder på en Kongetrone, villig at låne Anklagere Øre. Jeg ønsker Jer, at I længe må udøve den Magt, I har arvet efter Eders Fader, at I gladelig må nyde Kongenavn og kongelig Myndighed; gid Lykken vil unde Jer til Arving den, som Naturen har bestemt dertil; jeg vil, hvorledes det end går, bestandig vedblive at være den samme og aldrig ophøre at vise min høje Konge Troskab og Lydighed".

Denne Tale gjorde et godt Indtryk på Kongen, han satte et venligere Ansigt op og opgav strax på selve Tinget den Harme, han havde fattet som Følge af, hvad andre falskelig havde tudet ham i Ørene, skjældte på dem, der så latterlig havde stukket ham Blår i Øjnene, og lovede, at han for Fremtiden vilde stoppe Ørene til, når nogen kom og vilde hviske ham den Slags Beskyldninger i dem. Da Henrik nu så, at al den Bagtalelse, han var kommen med, var ganske spildt som Følge af Knuds kloge Svar, gik han løs på Kongen med venlige Formaninger og lod ham vide, at Landsens Folk nærrede den største Kjærlighed til Knud, og at det ingenlunde var vist, at Magnus vilde blive Konge, hvis han skulde strides med Knud derom og Folket dømme dem imellem, thi Almuen vilde foretrække Knud for alle andre Ædlinger. Derfor burde Niels, hvis han vilde varetage sin Søns Tarv, hellere selv afgjøre, hvem der skulde være hans Eftermand, end overlade det til andre, og sørge for, at hans Søn og Arving ikke fik nogen Medbejler til Tronen, og det vilde være klogt gjort af ham, om han kom Knud, hvis Lykke man kunde vente sig alt af, i Forkjøbet og lod ham dræbe. Disse Forestillinger, som han jævnlige plagede Kongen med, gjorde ham såre bekymret og endnu mistænksomme, end han før havde været.

Så fik Magnus da omsider Lov af sin Fader til, som det hed sig, at sørge for sin Velfærd og rydde sin Medbejler af Vejen. Han kaldte dem, som alt tidligere havde sluttet sig til Henrik angående dette skjændige Anslag, til sig og lod dem sværge på, at de vilde tie stille med, hvad der blev dem betroet. Med dem forbandt sig en Mand ved Navn Hagen med Tilnavnet Jyde, som de ikke betænkte sig på at tage med, skjönt han var gift med Knuds Søster. Efter at de sammensvorne længe lønlig havde lagt Råd op om, hvorledes de bedst kunde få Ram til den fromme Knud og skille ham ved Livet, trak de omsider Enderne i deres ulyksalige Rænkespind sammen. Ved den Lejlighed lå de ned på Jorden, for at de, i Fald deres Anslag skulde blive opdaget, trygt kunde gjøre deres Ed på, at de hverken stående eller siddende havde lagt Råd op imod hans Liv, og således benytte den Stilling, de havde indtaget, da de gjorde det, som Middel til at fralægge sig deres Misgjerning, som om de ikke vidste, at den, der, når han aflægger Ed, sætter sine Ord på Skruer, også er Meneder. I deres falske og vildfarende Enfoldighed holdt de for, at det var en større Brøde at være ugudelig i Ord end i Gjerning, og at de ikke krænkede Religionen ved, hvad de forbrød med deres Hænder, men kun ved, hvad de syndede med Læberne. Da Hagen Jyde mærkede, hvad Talen, som til at begynde med faldt skikkelig nok, til syvende og sidst drejede sig om, og han ikke vilde være med til at lægge Råd op imod Knuds Liv, trak han sig strax ud af den ulyksalige Sammensværgelse og forlod Forsamlingen for ikke at få Ord for, at han mere havde handlet som en Stimand, end som det sømmede sig en nær Pårørende. Sammensværgelsens Formand lagde ham da på Sinde, at han ikke måtte bryde den Ed, han havde svoret, hvortil han svarede, at han hverken vilde fremme eller forråde deres Anslag, skjönt han havde gjort bedre i at forebygge den Fare, den uskyldige Knud svævede i, ved at åbenbare, hvad de havde for, end finde sig deri i Tavshed. Magnus holdt det imidlertid for rådeligst at skjule sit forræderske Anslag under Venskabs Maske og med den yderste Snedighed undgå al Mistanke, hvorfor han sluttede Fostbroderskab med ham, hvis Blod han tørstede efter, og højtidelig besvor det som for yderligere ved Religionens Hjælp at stramme de Frændskabs Bånd, der knyttede dem til hinanden; og for ved hyklet Fromhed at unddrage sig al Mistanke om, at han havde ondt i Sinde og rugede over troløse og skumle Planer, brugte han ligefrem Religionen som Skalkeskjul for det ugudelige Forehavende, han pønsede på. Han samlede nemlig en stor Del af Rigets Adel på Sjælland og bød Knud til Julegilde hos sig i Roskilde og kom så frem med, at han havde fået Lyst til at gjøre en Pilgrimsfærd, hvorhos han indsatte Knud som sin Hustrus og sine Børns Værge og pålagde ham i alle Måder at tage Vare på alt, hvad der vedrørte hans Hus. Knuds Hustru Ingeborg havde nu imidlertid af nogle af de indviede fået Nys om, hvad der var i Gjære, hvorfor hun strax skikkede Brev og Bud til ham for at vare ham ad om at tage sig i Agt for det Anslag, der var smeddets imod hans Liv. Han troede imidlertid, at hendes Advarsel mindre hidrørte fra, at hun var vis i sin Sag, end fra, at hun på Kvindevis var ængstelig, hvorfor han ikke ænsede den, men sagde, at han stolede lige så fuldt på Magnus som på sin Hustru. Havde hans Skæbne rådet ham lige så godt som hans Hustru, vilde han klogelig have undgået de Snarer, man trædsk havde lagt for ham, og var ikke i sin Godtroenhed bleven et Bytte for andres Ondskab.

Efter at Stormændene havde fejret Julen i Roskilde i samfulde fire Dage, blev Mødet hævet, og Knud og Magnus tilbragte Resten af Juletiden hver på sit Sted. Det hændte i de samme Dage, at en nær Frænde af Knud i hans Påsyn kom i Strid med en af hans Hirdmænd og slog ham ihjel med sin Stok, og da Knud af den Grund viste ham bort fra sin Hird, begav han sig til Magnus. Den Nat, da Magnus gav sig på Vej for at fuldbyrde det vederstyggelige Mord, lod han denne Mand blive tilbage af Frygt for, at

han skulde give Knud et Vink om, hvad han havde for, thi han havde ham mistænkt på Grund af det Venskab, der før havde været mellem Knud og ham, og vilde derfor ikke have ham med, men bød blot sine egne Mænd følge med. Derpå lod han Deltagerne i Sammensværgelsen aflægge Ed på, at de vilde være tro og tavse, og lagde så sine Krigsfolk i Skjul og indrettede Baghold på de Steder, der ved deres Skjulthed egnede sig bedst dertil, og skikkede så en af de sammensvorne, en tysk Sanger, til Knud, som da var Gjæst i Haraldsted By hos Erik, Høvedsmanden over Falster, med Bud om, at han skulde komme ud til ham i Skoven tæt ved Byen, da han gjerne vilde tale med ham under fire Øjne. Knud, som ingen Svig anede, tog kun to af sine Hirdmænd og to Væbnere med, selv var han til Hest, men uden Våben og Værge, ja han brød sig ikke engang om at spænde Sværd ved Lænd. Da en af hans Tjenere foreholdt ham, at han ikke burde ride ud uden Sværd, svarede han, at han ikke havde Sværd nødvendig, han var sikker nok, thi han havde så stor Tillid til Magnus, at han ikke antog, at han vilde få Brug for Sværd, når han skulde mødes med ham, og det var kun med Nød og næppe, at Tjeneren ved sine indtrængende Forestillinger fik ham til ikke at lade Sværdet blive hjemme.

Sangeren, som vidste, at Knud var en stor Ynder af tysk Sæd og Skik og alt, hvad tysk var, fik nu imidlertid Lyst til at vare ham ad, men da han syntes, at den Ed, han havde svoret, lagde en Hemske på ham, så han ikke turde gjøre det åbenlyst, prøvede han på at gjøre det på en forblommet Måde, idet han delte sin Ærlighed således, at han ikke røbede Hemmeligheden og dog søgte at frelse den uskyldige Knud. Han gav sig da med Flid til at synge den smukke Vise om Grimhilds navnkundige Forræderi imod sine Brødre og søgte ved dette bekjendte Exempel på Svig at vække Frygt hos ham for, at sligt også kunde times ham. Men ingen forblommede Advarsler formåede at gjøre det af med hans urokkelige Tryghed, thi så stor Tillid nærede han til Frændskabet imellem ham og Magnus, at han hellere vilde udsætte sit Liv for Fare end tvivle om hans Venskab. Sangeren lod det imidlertid ikke blive derved, men gav ham også andre endnu tydeligere Vink; således blottede han det øverste af Brynjen, han bar under sin Kofte, men ikke engang dette, som dog ellers nok var skikket til at vække Mistanke, formåede at gyde Frygt i hans modige Hjærte. Så megen Umage gjorde denne brave Hirdmand sig for at holde sin Redelighed ubeskåren, således at han uden at bryde sin Ed søgte at fri sig for Brøde.

Da Knud nu kom ind i Skovbrynet, tog Magnus, som sad på en Vindfælde, imod ham med forstilt Venlighed og falske Kys. Da Knud, idet han omfavnede ham, mærkede, at han var brynjeklædt, spurgte han, hvorfor han var det, og Magnus, som vilde skjule sin Svig, sagde da for at give en Grund, at der var en Bondemand, hvis Hus han vilde plyndre. Knud, som i og for sig misbilligede et sådant Forsæt for dets Grumheds Skyld og nu så meget mere på Grund af Helligdagen, thi det var just Helligtrekongersdag, bad ham om ikke at besmitte en almindelig Festdag med personlig Vrede, og da Magnus svor på, at han ikke vilde opgive sin Hævn og lade sit Forehavende fare, lovede han, at han skulde få tilbørlig Oprejsning, og tilbød at gå i Borgen for, at Manden skulde forbedre sig. Nu gjorde de, som lå i Baghold, Larm, og Knud så' da did og spurgte, hvad de Krigsfolk skulde der. Magnus svarede, at nu skulde de gjøre Regnskabet op, om hvem der skulde være Kongens Eftermand og råde for Riget. Knud sagde, at han ønskede, at hans Fader længe måtte glæde sig ved at råde for Riget, og at alt måtte føje sig lykkeligt for ham, men det var utidigt at tale om sligt nu, sagde han. Idet han sagde det, sprang Magnus op og greb ham i Håret som en Slagsbroder, og nu var det jo åbenbart, at der var Svig på Færde, hvorfor Knud greb til sit Sværd og vilde drage det, men han havde kun fået det halvt ud af Balgen, da Magnus kløvede hans

Hoved og dræbte ham. De øvrige sammensvorne gjennemborede derpå Liget med mange Spydstik. Men på det Sted, hvor Knuds Blod blev udgydt, udsprang der en Lægedomskilde, som Menneskene stadig siden har haft Gavn af.

Da Skjalm Hvides Sønner, som stod på en såre fortrolig Fod med Knud, fordi de var bleven opfostrede sammen, fik Nys om, at han var bleven dræbt, bad de strax Kongen om at give sit Minde til, at han fik sit Gravsted i Roskilde Domkirke, men det nægtede Kongen; Byens Borgere burde ikke ophidses ved Synet af den store Ulykke, der var sket, sagde han, og Deltagerne i Ligtoget vilde give deres Had og Harmelugt over for Magnus, når han viste sig, så Ligbegængelsen snarere vilde give Anledning til Optøjer og Slagsmål end til at vise den afdøde den sidste Ære. Han gav altså denne Frygt til Påskud, men i Virkeligheden tror jeg, det var Had, der drev ham, og at han ikke vilde forøge Drabsmandens Skjændsel ved at lade den dræbte få en hæderlig Begravelse. Efter at have fået den Besked af Kongen vendte de så tilbage og gav deres stakkels Ven en lidet anselig Jordefærd i Ringsted. Men Himlen undlod ikke at vise dem sin Nåde, medens de var i Færd dermed, thi da Ligbærerne en Gang hvilede sig, udsprang der pludselig en Kilde dør, hvor de satte Ligbåren, og der skete også adskillige andre Jertegn som Vidnesbyrd om den dræbtes store Fromhed og Hellighed. Rygtet om den Udåd, der var bleven begået, vakte Sorg over hele Landet og fyldte hvert Hus med Gråd. Folk afbrød nemlig strax, så snart de spurgte den sørgelige Tidende om Drabet, de lystige Julegilder, Højtidens Glæde blev forvandlet til Sorg, og både Mænd og Kvinder sukkede og klagede, som om de havde mistet en god Ven. Denne almindelige Landesorg viste ret, hvor stor Kjærlighed alle bar til ham i deres Hjærter. De Tårer, alle Landsens Folk udgjød over ham, nu, han var død, vidnede noksom om, hvor højt de havde elsket og æret ham i levende Live, og som de græd over Knud, udøste de de stærkeste Forbandelser over hans Banemand.

Magnus begav sig til Roskilde, opfyldt af Glæde over, at det ugudelige Mord nu var fuldbragt, og da han nu efter at have ryddet sin Medbejler af Vejen gjorde sig sikkert Håb om at komme på Tronen, undså han sig ikke ved at triumfere over, at han havde haft Held til at øve den Misgjerning, som han burde have skammet sig over, ja han havde ligefrem Fornøjelse af den og hånede og spottede Knuds hellige Sår, som han angerfuldt burde have grædt over. Men for at han, som havde gjort sig så fortjent både i timelig og evig Henseende, ikke skulde være uden Afkom, skjænkede Gud ham en Arving, efter at han var død, thi ottende Dagen efter fødte Ingeborg ham en Søn, der blev kaldt Valdemar efter sin Oldefader på mødrene Side.

Siden førte Hagen Sunnives Søn, som jeg ovenfor har omtalt, Bodils Søn Peder og Skjalm Hvides Sønner hårdt Kæremål over den øvede Udåd; alle Vegne, hvor de kom, begræd de på Tinge deres Vens skammelige Drab opsatte på at egge Almuens Vrede imod Morderens ugudelige Gjerning, ja de udfoldede endogså hans af mange Stik gjennemborede Kjortel for alles Øjne på Tinge, og Synet af det sønderflængede Klædebon bidrog ikke lidet til at hidse deres Sorg, thi adskillige fik, da de så', hvor ynkelig medtaget det var, den største Lyst til at hævn hans Død. Men også de mange Jertegn og Undergjæringer, der bar Vidne om Knuds Hellighed, var til stor Støtte for dem, der førte Kæremål over hans Drab. Harald mødte også frem på Tinge ved Ringsted og klagede sig ynkelig over sin Broders Drab, men det var mere, fordi han var begjærlig efter at vinde Riget, end fordi han tørstede efter Hævn, hvorimod Erik, som Knud havde sat til at råde for Øerne, kun pønsede på Hævn. Niels, som i sin Angst for Almuens Fjendskab holdt det for farligt at indfinde sig på Tinge, turde hverken udsætte sig eller sin Søn for at mødes med Almuen, hvorfor han rådførte sig med Ærkebiskop Asger i Lund, og efter hans Råd lod han Magnus blive i Roskilde og begav sig selv til

Ringsted i Håb om, at han vilde finde Almuen fredeligere sindet, når hans Søn ikke var med. Da han imidlertid ikke mente, at han trygt kunde begive sig til Tinget, der skulde holdes på nogle Høje uden for Byen, foretrak han at holde sig i Ro i Byen frem for at udsætte sig for Fare ved at betro sig til Almuen, som han ikke kunde stole på.

Da Knuds Brødre nu begge på Tinge havde kæret over deres Broders Død, blev Almuen så bevæget af deres bedrøvelige Tale, at den offentlig fældede Dom over den, der havde udgydt hans uskyldige Blod, og erklærede den fromme Herres Banemand fredløs. For Kongens Vedkommende foretrak de derimod, eftersom de endnu nærede Ærbødighed for ham på Grund af hans fordums Lykke, at lade, som om de ikke var sikre på, at han havde givet sit Minde til Udåden, og ikke at fare strængt frem imod ham for ikke at få Ord for at skære skyldige og uskyldige over en Kam. De undlod derfor at fælde nogen sådan Dom over Kongen, både af Hensyn til hans høje Værdighed og af Ærbødighed for hans høje Alder. Men da det så til sidst kom på Tale, at Kongen slet ikke var til Stede, brød Oprøret pludselig løs i alt sit Raseri, Tinget opløstes, og de vilde slå ham ihjel i Huset, han opholdt sig i, thi det var ikke mere end billigt, sagde de, at de kom til Kongen, da han ikke havde villet komme til dem, så meget mere, som han, skjønt han opholdt sig der i Nærheden, ikke havde indfundet sig på Tinget, som han ved sin Nærværelse burde have givet større Anseelse. Da Kongen fik Nys herom af dem, han havde sendt der hen for at udspejde, hvad Folk sagde på Tinge, sendte han Asger ud, for at han skulde få Bugt med Almuens Vrede ved Hjælp af den Ærbødighed, der skyldtes så vel hans høje Byrd som hans gejstlige Stilling. Han ilede Almuen i Møde, og da han fik Øje på Erik, sprang han af Hesten og greb hans Hest i Tøjlen, hvorpå han længe og indstændig bad ham om at lade sin overilede Vrede fare og lovede, at Magnus skulde komme til at lide Lovens Straf for sin Ugjerning, og at hans Fader på lovlige Vis skulde godtgjøre sin Uskyldighed, ja han tog endogså Hatten af og blottede sit ærværdige Hoved for den oprørske Mængde. Ved sine Bønner udrettede han så meget hos Erik, at Kongens Liv blev sparet, og at han oven i Kjøbet fik Lov til frit at møde på Tinge, thi skjønt Almuen brændte af Begjærlighed efter at hævne Knud, tog den dog Hensyn til Ærkebiskoppens Myndighed, som Danskerne lægger den største Vægt på, og holdt for, at den mere burde rette sig efter hans Bønner end efter sin egen Mening.

Da Kongen nu mødte frem på Tinge uden at have sin Søn med, fik han kun Lov til at forsvare sig på det Vilkår, at han svor at ville sky alt Samkvem med Magnus, forvise ham ikke blot fra Hoffet, men også fra Riget og ikke lade ham komme tilbage, førend Folket gav ham Lov dertil. For ikke at ophidse Almuens Vrede holdt han Råd uden for Tingstedet, så der gik Bud imellem begge Parter, medens Forhandlingerne stod på. Kongens Rådgivere opfordrede ham til at gå ind på det stillede Vilkår i Betragtning af, at Magnus kunde tilbringe sin Landflygtigheds Tid i Gøtland, hvor han var Konge; de mente også, at imidlertid vilde det Had, som alle nu nærede til ham, fortage sig, og at en længere Fraværelse vilde gjøre Folket mildere stemt imod ham, thi de håbede, at Folket vilde lade sig røre til Medynk af hans Landflygtighed, og når han således bødede for sin Brøde, opgive den Vrede, det havde fattet til ham på Grund af hans Forbrydelse. Således stilledes Oprøret blandt Almuen, og Kongen begav sig til Jylland, medens Magnus drog til Gøtland, som det hed sig, i Landflygtighed.

Dette Forlig huede Kongens Venner såre ilde. Da de selv havde rådet Magnus til at dræbe Knud, skjældte og smeldte de over, at han var gået ind på det Vilkår, der var blevet stillet; han havde sørget meget ilde for sit Tarv, sagde de, han havde gjort bedre i selv at nedlægge Kronen end af Frygt for nogle Bønders betydningsløse Trusler at dømme sin eneste Søn og Tronarving til forsmædelig Landsforvisning. Det burde derfor mere bero på Kongens end på Folkets Afgjørelse, om Magnus skulde vende tilbage, og

han burde uden Hensyn til Almuens Ondsindethed hurtigst muligt kaldes hjem og gives tilbage til Riget og sine nærmeste. Egget ved sådan Tale sendte Niels Folk over at hente Magnus hjem og fornyede således dreven af ugudelig Kjærlighed det Samkvem med ham, som han havde afsvoret, idet han ikke betænkte sig på at udsætte sig for Foragt, fordi han brød sin Ed ved imod den fældede Dom at tage sin Søn til sig. Denne ubesindige Eftergivenhed rejste atter den Storm, der havde lagt sig, da Magnus drog af Landet, thi Erik og Harald holdt nu for, at Niels, som de hidtil havde ladet gå fri for Straf, havde Lod og Del i Mordet, eftersom han brød sin Ed, og de fældede nu den samme Dom over ham som over hans Søn, idet de gik ud fra, at som de begge havde Del i den begåede Udåd, burde de også begge lide Straf derfor. Ingen stolede nu mere på hans Eder, da det var vitterligt for alle, at han havde gjort sig medsvoren ved at kalde sin Søn tilbage, før end han havde Lov dertil. Men for ikke at angribe en Konge uden at have en Konge til Anfører, stillede Folket sig under bestemte Bannere, idet de holdt for, at de ikke vilde udrette noget, men endogså forfejle deres Mål, når de ikke havde en til at stå for Styret, og da de helst vilde have en Konge af den gamle Kongeslægt, overdrog de med Forbigåelse af Harald Erik, der jo hørte til Kongehuset, Kongenavn og kongelig Magt og Myndighed. Den Forskjel, der var imellem disse to Mænd, gjorde det let for Almuen at træffe sit Valg imellem dem, thi Harald var ikke blot så havesyg, men også så hengiven til Løstæthed, at han ærlig havde fortjent at blive udelukket fra Tronen. Han ringeagtede nemlig den hellige Ægtestand og holdt stadig til med Friller, nøjedes ikke med sin Hustru, men besmittede sin Ægteseng ved Samkvem med løse Kvinder, og pinligt var det for hans Hustru at se de mange Vugger, hver med sit Frillebarn i, thi de blev alle sammen opfostrede ved Hove under Tilsyn af deres Mødre. Da Faderen førte så forargeligt et Levned, formodede man, at det samme vilde blive Tilfældet med Børnene, så man frygtede ikke blot for Faderens Ugudelighed, men også for, at hans Yngel med Tiden ikke vilde give ham noget efter, thi Børn plejer jo at slægte Faderen på. Af den Grund vendte alle sig fra Harald og foretrak at kaste deres Gunst på Erik. Denne mente imidlertid, at han snarere burde gjøre, hvad hans medfødte Beskedenhed bød, end benytte sig af den Yndest, han nød, hvorfor han vægrede sig ved at tage imod den ærefulde Stilling, Almuen tilbød ham, idet han var opsat på kun at vinde Kronen ved Dåd og først vilde udmærke sig ved Bedrifter, før end han tog Styret, thi han holdt for, at det var Hævn, man først og fremmest burde søge, og at man ikke burde tænke på Kongenavnet, før Sejren var vunden. Han begav sig først til Jylland med de Krigsfolk, han havde opbudt til Leding. Da han nu rykkede frem i sluttet Slagorden, kom Biskop Thord fra Ribe ham i Møde, og med falske og listige Ord forsikrede han ham, at Kongen var ganske uskyldig, og lovede, at han for Fremtiden nok skulde holde sin Ed. Dernæst anførte han en Mængde Ting, som i meget undskyldte Kongen, og bad med mange fagre Ord om Fred. Erik, som troede, at han mente det ærligt med sine Bønner, lod sig dysse i Ro af hans Løgne, kaldte strax sine Mærkesmænd tilbage og bød Hæren gjøre Holdt. Da Niels fik Nys herom af sine Spejdere, kom han over Fjenden, der havde spredt sig og slået sig til Ro, og jog ham uden Vanskelighed på Flugt, og Erik, der havde ladet sig narre af Biskoppen, måtte bøde for sin tåbelige Lettroenhed. Da han nu syntes, at han havde lovlig Grund til Krig, vendte han tilbage til Sjælland og lod sig af Sjællænderne og Skåningerne overdrage den Værdighed, han før havde afslået, skjønt han på Grund af de vanskelige Tider ikke kunde blive kåret til Konge på Isøre Ting, og nu kastede han fuldstændig Masken og søgte af al Magt at hævne sin Broder.

Han skrev da til Kejser Lothar, bad ham om at hævne sin Vens Død og straffe Magnus for det Mord, han havde begået, og søgte så vel ved Bønner som ved Løfter om at lønne ham derfor at være fælles med ham om Krigen. Kejseren, som mere

dreves af Lyst til at bemægtige sig Riget end af Iver efter at hævne sin Ven, rykkede op med en Hær og standsede ved Danevirke i Håb om, at han for at nå sit Mål ikke så meget behøvede at stole på sin Stridsmagt som på den Uenighed, der herskede i Riget. Erik stødte til ham ved Slesvig med en Flåde. Magnus var imidlertid kommen begge Fjenderne i Forkjøbet ved omhyggelig at befæste Volden og besætte Portene med stærke Vagter. Efter nogle Dages Forløb kom Niels til med en stor Hær af Jyder og besatte Voldens nordre Side med den. Det var så stor en Krigsstyrke, at Kejseren var bange for at indlade sig i Slag med den, og han turde heller ikke bruge Eriks Flåde til at sætte sit Mandskab over til Byen. Da han nu hverken anså det for rådeligt at storme Volden eller at lade sine Krigsfolk gå om Bord på Flåden, og han skjønnede, at Tiden gik for ham, uden at han fik noget udrettet, udpønsede han nogle Fredsvilkår, der kunde give ham et antageligt Påskud til at hæve Belejringen. Han svigtede Erik, hvem han havde lovet stadig og sikker Bistand, og sluttede den Overenskomst med de fjendtlige Høvdinge, at han skulde hæve Belejringen, imod at Magnus svor det romerske Rige Huldskab og Troskab. Det Vilkår gik Magnus med Glæde ind på; han hyldede ydmygelig Lothar, men hemmelig pønsede han på Svig imod ham. Kejseren gik i Henhold til Overenskomsten tilbage over Ejderen med sin Hær. Da Erik havde spurgt, hvad der var sket, sejlede han strax til ham og bebrejdede ham hans Upålidelighed og smædede med de hårdeste Ord Tyskernes Troløshed, hvorhos han forsikrede ham, at Magnus vilde vise sig lige så pålidelig over for ham, som han for kort siden havde vist sig over for Knud. Og det fik han Ret i, thi da Kejseren var gået tilbage over Ejderen, faldt Magnus Adolf, som førte Bagtroppen, i Ryggen og huggede ikke blot hans Folk ned, men nødte ham selv til skammelig at kaste sine Våben og svømme over Floden for at bjærge Livet. Da Erik nu så, at han ikke fik den Hjælp af Kejseren, han havde ventet, søgte han i højeste Grad nedslået atter østerpå. Her kom der Sendemænd til ham fra Kong Magnus i Norge for på hans Vegne at bejle til Knuds ældste Datter, skjønt hun endnu ikke var mandvoxen. Erik tog i Håb om, at det atter kunde hjælpe ham til Kræfter, overmåde venlig imod denne Sendefærd, opsat på at få Forstærkning fra sine Naboer, når han gav sig i Svogerskab med dem, og da han selv endnu var ugift, eftersom Krigen ingen Tid havde levnet ham til at tænke på sligt, tog han med Magnus' Samtykke hans Stifmoder, der havde været Dronning i Norge, til Ægte, idet den norske Konge fandt ham fuldt værdig til et sådant dobbelt Svogerskab.

Vinteren led i Ro, men så blussede Krigen op igjen, thi Niels trak Krigsfolk sammen i den vestlige Del af Riget, og Erik samlede Tropper i den østlige Del, stolende på de Løfter, en højebåren Jyde ved Navn Kristjern havde givet ham. Denne Mand havde fattet Nag til Magnus og var faldet fra Niels og havde lovet at støtte Erik af alle Kræfter. Roskildebispen Peder derimod fulgte blot Erik med Legemet, i Hjærtet holdt han med Niels, thi hin var han bange for, men denne elskede han. Harald vaklede imellem Skam og Nag, thi medens han skammede sig ved at slutte sig til Niels, hadede han sin Broder, fordi han var bleven ham foretrukket, og krympede sig i sin Avind ved at tjene under ham, så det var mere for et Syns Skyld, end fordi han undte ham vel, at han fulgte hans Banner tillige med to overmåde håbefulde Sønner, thi han bar ikke mindre Nag til sin Broder, over for hvem han havde trukket det korteste Strå, da de bejlede til Kronen, end til sin Broders Banemand. Imidlertid havde Kristjern samlet sine Venner og Frænder og besluttede at holde Slag med Kongen. Da Niels hørte, at han ikke blot var faldet fra ham, men endogså tænkte på at angribe ham, delte han den Hær, han havde samlet imod sine Fjender, i to Dele, af hvilke den ene skulde kæmpe til Søs, den anden til Lands. Selv beredte han sig til at holde Slag med Kristjern, og Magnus satte han over Flåden og bød ham drage imod Erik. Denne var imidlertid allerede kommen til Sejerø

og havde lagt til Land der. Det vidste Magnus ikke noget om, da han sejlede fra Århus; god Bør havde han, men ilde gik det ham. Hans Flåde sejlede spredt og uden Orden, nogle af Skibene forud for de andre. Da Erik fik Nys om, at han kom, satte han sig i en Båd og opmuntrede på det mest indtrængende sine Skibshøvidsmænd, snart alle på én Gang, snart hver for sig, til at kæmpe tappert, især Peder og Harald, hvis Troskab han ikke stolede på. Han havde nu ikke Lyst til strax at indlade sig i Kamp med hele Magnus' Flåde, men angreb Skibene enkeltvis efterhånden, som de kom sejlen, og slog Mandskabet ihjel. Da Magnus langt borte blev var, hvilken Fare der var på Færde, lod han strax Sejlene på sit Skib tage ned og foretrak at kaste Anker frem for at sejle videre, hvorhos han lod blæse i Luren for at kalde sin spredte Flåde sammen. De fejge gav sig på Flugt, de modige beredte sig til Kamp, og Erik, som havde flest Skibe, lagde dem nu tæt sammen og omringede Fjenden med dem og så at sige belejrede den fjendtlige Flåde med sin Flåde, så Nøden gjorde Kampen endnu hårdere. Da Jyderne så, at de hverken kunde gjøre sig Håb om at sejre eller om at slippe bort, vilde de først og fremmest sørge for deres Høvdings Frelse, før end de tænkte på deres egen, og det gjorde de da også med Fare for sig selv, thi de brød ind på den fjendtlige Flåde, hvor den var tættest, og søgte at hjælpe den slagne Magnus til at flygte bort, da de ikke kunde skaffe ham Sejr; uden at ænse nogen Fare banede de så at sige en Vej for ham, som han kunde slippe bort ad med Båden, han var stegen ned i, og da han var undsluppen, fortsatte de ikke des mindre hårdnakket Kampen og holdt ikke op, før end de alle var faldne eller tagne til Fange. Da Sejrherrene plyndrede den overvundne Flåde, opdagede de imellem Byttet, de førte bort fra Skibene, en Mand, der havde svøbt sig ind i et Sejl, og da de skjønnede, at han måtte være bange, siden han så ynkelig var krøbet i Skjul, hængte de ham strax for hans Fejghed, for at han kunde lade Livet på en forsmædelig Vis, da han ikke havde turdet udsætte sig for en ærefuld Død i Slaget.

Imidlertid havde Kristjern holdt Slag med Niels, men det gik ham ilde, han led et stort Nederlag, blev selv fangen og sat i Forvaring i Fængslet i Slesvig. Erik, der var stolt af den Sejr, han nylig havde vundet, og som ikke vidste noget om, hvorledes det var gået Kristjern, lagde med sin Flåde ind i Limfjorden i Håb om at kunne bemægtige sig Jylland. Her fik han, efter at han uforsigtig havde udskibet sine Folk, at vide, at Kristjern var bleven slået, og at Kongen rykkede frem imod ham, og mere rystet ved det Vanheld, der var overgået hans Ven, end glad over den Medgang, han selv havde haft, samlede han atter sine Folk og skyndte sig at sejle bort igjen. Adskillige af hans Mandskab, som ikke skyndte sig tilstrækkelig med at indskibe sig, blev dræbte af Niels' fremrykkende Hær.

Dette Uheld benyttede Harald sig af til at gå over til Niels, som hemmelig lokkede for ham med Løfter; han nærrede nemlig mere Nag til Erik, fordi han var hans Overmand, end Vrede over Knuds Drab, hans Broder var ham mere forhadet end hans Broders Banemand. Magnus søgte også at bryde Brødrenes Samvirken i Erkjendelse af, at lige så glædeligt det var for hans Fjender, at deres Stridsmagt øgedes, lige så bedrøveligt var det for ham, at hans svækkedes, og da han vidste, at Harald ikke af et oprigtigt Hjærte havde sluttet sig til Erik, trængte han derfor ind på ham med Løfter om Ære og Forfremmelse. Harald havde ganske vist skjult det Nag, han bar på, under et Skin af Underdanighed, men i Virkeligheden nærrede han større Had til Erik end til Eriks Fjende. Han faldt derfor ikke blot fra ham, men for at yde Niels så meget kraftigere Hjælp befæstede han også yderligere den Borg, han havde bygget uden for Roskilde, og mættede således ved sit troløse Frafald det Had, han bar til sin Broder, fordi han var bleven ham foretrukken. Da Erik med en stor Skare Sjællændere havde indesluttet denne Borg og belejrede den, men så, at hans Bestræbelser strandede på Murens

Fasthed, tyede han til nogle Tyskere, der boede i Roskilde, og lærte af dem at betjene sig af Blider, idet han således øgede sine egne Kræfter ved at tage fremmedes Snildhed til Hjælp, thi Danskerne var endnu temmelig ukyndige i Krigsvæsen og forstod sig ikke synderlig på at bruge den Slags Indretninger. Den første Sten blev udslynget af Bliden med alt for ringe Kraft og vakte kun de belejredes Latter, da den faldt, før end den nåede Muren; de troede nemlig, at da Bliden den Gang var kommen til kort, vilde den også gøre det for Fremtiden. Den anden Sten blev udslynget med større Kraft og faldt oven på Taget af et mærkeligt Hus, der var, og så tung var den og så stærkt Stødet, at den gik lige igjennem Huset helt ned til Grunden og knuste det med et vældigt Brag. Dette Hus var opført på en Grundvold, som kun bestod af Træ, og på hvilken det kunde drejes til alle Sider som på en Tap, blot man rørte ganske let ved det. Da Harald så det, måtte han efter det Udfald, det andet Kast havde fået, opgive det Håb, han havde fattet, da han så, hvorledes det første mislykkedes, og da han ikke kunde gøre sig Håb om at kunne udholde Belejringen og ingen Hjælp kunde vente udefra, lod han om Natten bryde Hul på den Del af Volden, der vendte ud imod Stranden, og som Fjenden holdt mindre omhyggelig besat, og lod så sine Heste hisse ned igjennem Hullet og fulgte derpå selv efter til Fods med sine Folk. Nu blev der Røre i hele Lejren, men han sporede sin Hest af al Magt og lod snedig sine Folk råbe, at de skulde stoppe Harald, så Fjenderne troede, at det ikke var Harald, men en, der forfulgte ham, og han banede sig uden Vanskelighed Vej midt igjennem de råbende og skrigende Skarer, så man holder for, at det lige så meget var de flygtendes falske Råb som Nattens Mørke, der førte hans Fjender bag Lyset. Nogle af Tyskerne påstod vel, at de havde dræbt ham med deres Spyd, medens han var ved at flygte, men den snedige Høvding unddrog sig således ved List Belejringen og slap ved sin Snildhed ud af Faren, fandt et Skib og sejlede til Jylland. Niels tog vel imod ham med kongelig Bevågenhed som den, der havde kæmpet for hans Sag på Sjælland, og viste ham endogså fortrinlig Ære som en af sine bedste Venner, men det var dog ikke frit for, at der bag al den Venlighed var en Mistanke, thi han syntes ikke om, at han sådan over Hals og Hoved var falden fra sin Broder, og at Overløberen nu så pludselig var tyet til ham.

Imidlertid havde Svenskerne, da de fik Nys om, at Magnus var optagen af Krig i Danmark, taget en af deres Landsmænd, en Mand af ringe Herkomst ved Navn Sverker, til Konge, ikke fordi de satte så særlig stor Pris på ham, men fordi de ikke vilde stå under en Udlændings Herredømme og, vante som de var, til at have en af deres egne over sig, ikke kunde fordrage at have en fremmed til Høvding. Niels havde efter Margretes Død giftet sig med Ulvilde fra Norge; hende skikkede Sverker Sendemænd til og bejlede til hendes Kjærlighed, og kort efter lod han hende hemmelig bortføre fra sin Mand og fik hende til at ægte ham. Med denne sin Slegfred, som han med Urette kaldte for sin Ægtehustru, avlede han en Søn Karl, som blev Konge i Sverige efter ham. I de samme Dage blev salig Hertug Knuds Datter, der for længst var bleven trolovet med Kongen af Norge, af Sendemænd, som han havde skikket til Danmark, afhentet for at holde Bryllup med ham.

Da Vinteren var leden, sejlede Niels med en stor jydsk Flåde til Sjælland, opsat på at hævne den Uret, Folk dør i så lange Tider havde tilføjet ham ved at falde fra ham. Erik blev overvunden af ham i et stort Slag ved Værebrosø og tyede, stolende på det Svogerskab, der var imellem dem, til Kong Magnus tillige med sin Hustru, som i sin Tid havde været Dronning i Norge, og sin lille Søn Svend, som han havde avlet med en Slegfred. Magnus tog strax høvisk og gjæstfrit imod ham, men viste sig snart falsk og svigefuld.

Imidlertid gav Niels efter for Haralds Bønner om at lade ham få Hævn over Tyskerne i Roskilde og brød ind der i Byen, lod dem gribe og overgav dem til Harald, for at han kunde straffe dem, som han fandt for godt. Dels fordi de havde lavet Bliderne, og dels fordi han havde hørt, at de falskelig havde gjort sig til af at have dræbt ham, lod han dem skamfere ved at lade Næsetippen skære af dem, og medens det stod på, spurgte han dem, om Harald var falden for deres Spyd. En af dem sagde, da han så, at de satte Kniven for Ansigtet af ham, at ham burde de skåne, for han forstod sig på Læsten. Harald troede, at han var en lærd Mand, bød Bødlen holde inde, tog Manden med til Bords og opfordrede ham til, som Sæd er, at læse Bordbøn, men Fangen svarede, at det var Skomagerlæsten og ikke den hellige Læst, han forstod sig på. Harald morede sig over Mandens Snildhed og belønnede den ved at lade ham slippe for Straf; thi han undså sig ved at gjøre sig vred igjen nu, da han var bleven bedre oplyst, eftersom han havde ladet sig narre til at lade sin Vrede fare, og vilde ikke have Ord for at bøde på sin Fejltagelse ved at straffe Manden.

På den Tid kom en Mand ved Navn Harald, som stammede fra Irland, over Norge som en Storm og Torden og rystede dette Rige, som ellers var i god Trivsel, i dets Grundvold. Han sagde, at Magnus Barfod havde avlet ham, da han hærjede Irland, og da det blev pålagt ham at stadfæste denne sin Pastand ved en guddommelig Prøve, gik han på bare Ben over gloende Plader - det var den Prøve, der krævedes af ham -, og da hans Fødder ikke i nogen Måde tog Skade deraf, fik han ved det åbenbare Jertegn, at han ingen Mén havde lidt, adskillige af Nordmændene til at fæste Lid til sin Påstand, og det gav Anledning til ulykkesvangre Krige i Norge. Imidlertid besluttede Niels at blive sin Medbejler kvit ved List og bød Kong Magnus i Norge Penge for at tage ham af Dage. Magnus, der var mere pengegrisk end nogen Stimand, blev nu fra Eriks Gjæstevæn forvandlet til hans Fjende, men skjulte sin Svig under Venskabs Maske og lod ham på det strængeste bevogte af sine Hirdmænd under Skin af, at det var af særlig Omhu for ham. Erik fik imidlertid af sin Broderdatter Dronningen Nys om, at der stak Svig bag Venligheden, og han lod da sine Venner på Lolland vide, hvad Kongen pønsede på, og bad dem om at hjælpe sig. Det var Lollikerne ikke sene til; de sejlede til Norge med et eneste Skib og sendte hemmelig Bud til Erik om, at de var komne. Da han vidste, at Nordmændenes største Fornøjelse er at drikke tæt, mente han, at han kunde narre sine Bevogtere ved at drikke dem fulde. Han gjorde derfor Gilde for dem og søgte ved flittig at drikke dem til at få dem til at opgive deres Ædruelighed og drikke sig en Rus, og for yderligere at anspore deres Drikkelyst fik han dem til imellem Bægrene at spille Tærninger. Han spillede om Penge med nogle af dem, og selv når han gjorde heldige Kast, lod han med Vilje, som han var helt dvask til Spillet, for at hans Medspillere ved stadig at vinde skulde lade sig lokke til ret at slå Gjækken løs og blive ved at spille. Omsider lod han, som om han var træt af at våge længer, og gik fra dem for at lægge sig, men han lod en Præst, der havde fulgt ham i hans Landflygtighed, blive tilbage som sin Stedfortræder ved Spillet. Præsten holdt sig ædru, og ved stadig at fylde Bægrene fik han Bugt med den Smule Ædruhed, der var tilbage hos dem, og da de var helt overvældede af Drik og Søvnighed, lagde han sig til at sove imellem dem. Imidlertid brød Erik Væggen i sit Sovekammer igjennem og nåede med sine Tjenere og sin Hustru hemmelig ned til Strandbredden, og da han fandt nogle Skibe liggende dernede, borede han Huller i dem under Vandgangen for så meget sikrere at kunne slippe bort. Medens han var i Færd hermed, kom han i Tanker om, at han havde glemt sin lille Søn, som lå og sov oppe i Huset - så glemsom kan man være, når man har Hastværk, thi jo mere optagne vi Mennesker er af noget, des uagtsommere plejer vi at være med Hensyn til alt andet. Skjønt han nu ikke var i Tvivl

om, at der var Fare ved at tøve, kunde han dog ikke finde sig i skammelig at lade være at tage Vare på sit eget Kjød og Blod og sendte derfor nogle op for at hente Drengen, idet han i sin store Kjærlighed til sin Søn ikke ænsede den Fare, der var forbunden med Forsinkelsen. Da de kom med ham, stævnede han til Havs. Da Dagen brød frem, bankede de. der var satte til at passe på Erik, på Døren og spurgte, om han endnu ikke havde sovet Rusen fra i Går ud, og da ingen svarede, undrede de sig over denne Tavshed og råbte gjentagne Gange det samme. Omsider blev de forskrækkede over, at der stadig intet Svar kom, brød Dørene op og fandt Kammeret tomt. Nu råbte de op om, at deres Gjæster snedig havde ført dem bag Lyset, og gik i deres Forfærdelse til Kongen og fortalte, hvad der var sket. Han skyndte sig strax ned til Strandbredden, lod Skibene sætte ud og bød sine Folk gribe Flygtningen, men da han så så', at Skibene var lække og blev fulde af Vand, lod han dem trække op igjen og gjøre i Stand. Da de atter var bleven sat ud, lod han Folkene både bruge Årerne og sætte Sejl til for at komme så meget raskere af Sted, så grisk var han efter den Pris, der var lovet ham for Eriks Hoved. Nu var Erik imidlertid nået langt ud i rum Sø og havde fået så langt Forspring for sine Fjender, at de skulde have ondt ved at indhente ham. Da Magnus, efter at de havde sejlet længe, indså, at han ikke kunde nå sit Mål, lod han vende og sejlede tilbage. Men Erik sejlede til sit trofaste Lolland, hvor han lod Ubbe, som Niels havde sat til Høvidsmand over Småøerne, gribe og hænge og således gav tydeligt Vidnesbyrd om, at han var kommen igjen. Da han siden spurgte, at Kongen vilde holde Jul i Lund, drog han, før end han var kommen did, over til Skåne og bemægtigede sig alt, hvad der var skaffet til Veje til Kongens Gilde. Da Kongen fik det at vide, lod han ved offentlig Foranstaltning samle Levnedsmidler, opsatte sin Rejse og blev på Sjælland. Sommeren efter samlede Niels foruden den skånske Flåde hele den danske og sejlede til Fodevig, hvor han stillede sin Hær i Slagorden tæt ved Strandbredden, og således blev han stående en liden Stund, til Erik rykkede frem; men da han langt borte fra så' Hestene hvirvle Støvet op med deres Hove ligesom en Sky, trak han sig lidt efter lidt tilbage til sine Skibe, og da han hørte Gnyet af de fremrykkende Ryttere, gav han sig på Flugt. Da Erik indhentede hans Hær, var den allerede slagen, ikke i Kamp, men af Skæbnen, og uden selv at lide noget Mén huggede han den ned og vandt en Sejr, som intet Blod kostede ham, thi Gud hævnede Frændemordet. Kun Magnus, som tillige med en liden Flok tapre Mænd undså sig ved at fly, gik løs på Fjenden og søgte at drive ham tilbage, medens de andre vendte Ryg, thi da han skjønnede, at der kun var ringe Udsigt til at slippe bort, holdt han det for en Ære tappert at søge Døden og at gjøre sit Endeligt berømmeligere ved at falde i Kampen. Han foretrak Døden for Flugt for ikke at fordunkle sit gamle Ry for Tapperhed. Omsider, efter at han havde kæmpet drabelig og fældet en Mængde Fjender, faldt han oven på den Dynge af Lig, han havde hobet op omkring sig, tillige med Bisp Peder af Roskilde, og som denne fulgte ham i Døden, således kom de også i samme Grav. Niels tyede ned til sit Skib på en Hest, som en Bonde bragte ham. Største Delen af de flygtende greb fat i Tofterne og klyngede sig til Skibene opsatte på at komme om Bord i dem, så nogle af dem var nær ved at synke under den umådelige Vægt, og de, som var komne først, huggede da uden Hensyn til Stalbroderskabet med deres Sværd Hænderne af dem, der var komne senere og klyngede sig til Skibene, så de var grummere mod deres egne, end de havde været imod Fjenderne. Det var i Sandhed et sørgeligt Syn at se dem klamre sig til Skibene, medens Fjenderne trængte dem fra den ene Side og deres Stalbrødre drev dem tilbage fra den anden. Her blev det ret åbenbart, hvor meget større Vægt enhver lægger på sin egen Frelse end på andres; de, som ikke skammer sig ved at sige, at deres Venners Liv er dem dyrebarere end deres eget, gjør bedst i at tie stille med sådan urimelig og hyklerisk Snak. For Resten tror nu jeg, at denne Sejr kun i ringe Grad skyldtes menneskelige Kræfter, men

at det var Gud, som hævnede den fromme Knuds Død. I ingen anden Krig er der blevet udgydt mere Bispeblod, thi Peder af Roskilde og den svenske Biskop Henrik og alle de jyske Bisper på én nær skal være omkomne i det Slag.

I Begyndelsen af denne Fejde gav en af Eriks Krigsfolk ved Navn Magnus Saxesøn et udmærket Bevis på sin Troskab. Da Niels nemlig havde påbudt, at hans Folk skulde holde Vagt alle Vegne på Sjællands Kyst og påse, at ingen slap over til Erik, lod han sig af nogle Krigsfolk i et Reb fire ned ad Stevns Klint og gik ved Nattetid i en Båd over til Skåne, hvorved han gjorde Erik en stor Tjeneste.

Derefter forskjød Magnus af Norge sin Hustru og sendte hende tilbage til Erik under Påskud af, at hun havde røbet hans Forehavende; han mente nemlig, at hun ikke havde fortjent bedre end at blive forskudt, eftersom hun havde båret større Kjærlighed til sin Frænde end til sin Husbond. For at tilføje hende en Forhånelse satte han den Ærbødighed, han skyldte det hellige Ægteskab, til Side og anså det ikke for nogen Sorg at skille sig ved sin Hustru. Niels slap bort til Jylland, for at Lykken endnu en Stund kunde drive Gjæk med ham. I Betragtning af, at han nu var barnløs og derhos meget til Års, udstedte han en Erklæring om, at Harald skulde arve Riget efter ham, ikke så meget fordi det var ham om at gjøre at efterlade sig en Tronfølger, som fordi han vilde efterlade sin Medbejler en Fjende. Derpå bad han Slesvigerne, som allerede længe havde været opbragte på ham formedelst den Udåd, Magnus havde øvet, om at slutte Fred med ham, thi han var meget opsat på atter at stemme dem forsonligt imod sig og tænkte, at de vilde ynkes over hans Alderdom og hans kranke Lykke. Han besluttede at begive sig ind i Byen for at tage Gisler af dem, og da han atter fik Betænkeligheder ved at sætte sit Liv på Spil ved at give sig i Borgernes Vold uden at vide, om han kunde stole på deres Troskab, tilskyndede en af de mest ansete Bymænd ved Navn Boje ham så stærkt dertil, at han opgav sin Mistanke, og det kostede ham Livet. Da han drog ind ad Byporten, som de med Vilje åbnede på vid Gab for ham, viste det sig nemlig, at Borgerne var lige så forbitrede på ham, som Gejstligheden var velstemt imod ham. Byfolkene var nemlig delt i to Partier, som var opsatte på at behandle ham hvert på sin Vis, thi medens Klerkerne gjorde Ære af ham ved at modtage ham i højtideligt Optog, tog Byens øvrige Indbyggere imod ham som en Fjende. Da han så, at man gik imod ham i Gaderne for at tilføje ham Vold og Overlast, tyede han op på Slottet, skjønt hans Venner rådede ham til at flygte ind i Pederskirken; han vilde nemlig ikke, at Herrens Hus skulde besmittes af Strid og Blodsudgydelse, og foretrak derfor at søge Beskyttelse i Kongeborgen fremfor i Kirken; han vilde også dø roligere i sit Fædrenehus, sagde han. Det skortede heller ikke hans Krigsfolk på Iver og Villighed til at forsvare hans Liv ved at ofre deres eget; længe holdt de ham uskadt ved tappert at byde deres egne Legemer frem og betænkte sig ikke på at udsætte sig for de største Farer for at beskytte ham, men efter først at have udgydt hans Forsvareres Blod dræbte Slesvigerne omsider Kongen.

Fjortende Bog

Erik Emun

Imidlertid fik Erik, der havde givet sig på Vej til Jylland med sin Flåde, da han var kommen til Sejerø, Bud om, at Kong Niels var bleven dræbt. Under den Forvirring, der opstod som Følge af dette Kongemord, forlod Haralds to ældste Sønner, Erik og Bjørn, deres Fader og sluttede sig til Erik, hvorved de mere viste Troskab end havde Lykke med sig. Der kom nemlig ved Nattetid hemmelig Sendemænd til dem fra deres Fader, og de tav stille med, hvad Sendemændene havde sagt dem. Erik havde nu imidlertid fået Nys om denne Sendefærd, men for at sætte deres Troskab på Prøve lod han en Stund, som om han intet vidste derom, og sagde ingenting. Da de stadig vedblev at holde det, som deres Fader havde betroet dem, hemmeligt, og han skjønnede, at de ikke vilde åbenbare ham det, kaldte han dem, da han havde opgivet Håbet om, at de frivillig vilde gå til Bekjendelse, offentlig for sig og bebrejdede dem med heftige Ord deres Troløshed, at de spillede under Dække med deres Fader. Da de blev spurgt om, hvad det var, Sendemændene havde sagt dem fra deres Fader, sagde de, at han havde spurgt dem til Råds om, hvad han nu skulde gribe til, og at de havde rådet ham til at fly til Norge; de havde ikke villet sige, hvad de havde rådet ham til, før end de fik Vished om, at han havde fulgt deres Råd. Skjönt det var sandt, hvad de sagde, fæstede han dog ikke Lid dertil, fordi det syntes, som om de snarere var bleven tvungne til at tilstå det end havde gjort det frivillig. Opsat på at få at vide, om de havde talt sandt, bød Erik, at de skulde holdes i den strængeste Forvaring på Slottet i Slesvig, i den Hensigt, når Sandheden var kommen for Dagen, at belønne dem, hvis de var uskyldige, eller straffe dem, hvis de var skyldige. Da han senere en Gang kom op på Slottet, trådte de to unge Mennesker frem for ham belæssede med Lænker, kastede sig ydmygt bedende for hans Fødder, forsikrede ham om deres Uskyldighed og anråbte ham om at løslade dem af deres Fængsel. Erik ynkedes over deres Vanskæbne og glædede sig tillige over deres Troskab, thi det havde bekræftet sig, at det var sandt, hvad de havde sagt, idet deres Fader virkelig var flygtet, og da Erik var mægtig beskjenket, gav han sig til at græde over deres usle Tilstand og lovede at sætte dem på fri Fod, fordi de havde talt Sandhed. Da Kristjern havde fået dette at vide af Hofsinderne, trådte han Erik i Møde, da han i den årle Morgen gik til Kapellet, og spottede ham, fordi han Dagen i Forvejen tilskyndet af Drukkenskab havde været alt for rundhåndet og skjænket sine Fjender Danmarks Rige. For tydeligere at forklare, hvad han mente med disse Ord, sagde han, at Haralds Sønner vilde tænke mere på, at han havde holdt dem i Fængsel, end på, at han havde løsladt dem, og at han vilde få Skam til Tak af dem, fordi han havde sluppet dem fri, thi hvad andet gjorde Erik ved at spare deres Liv end at skaffe Harald to kraftige Ungersvendes Hjælp? Disse Ord gjorde så stærkt Indtryk på Erik, at han foretrak at bryde sit Løfte frem for at lade sin Vens Råd uænset; nu, da han var bleven ædru, betænkte han sig ikke på at bryde Staven over den Mildhed, han havde vist, da han var drukken, skammede sig ikke ved at opgive sin Barmhjærtighed, da han blev tilskyndet til Grumhed, og lod dem drukne, som han havde givet Håb om, at de skulde beholde Livet.

I de samme Dage krævede Stormændene i Norge af Kong Magnus, at han skulde afstå Hælvten af Riget til Harald Irlænder, fordi han også var af kongelig Byrd, og da han vægrede sig derved, fordi han, som han sagde, ikke vidste, hvem Haralds Forældre var, kom det til et Slag på Fridlevsager. Imidlertid var Harald Erikssøn atter vendt tilbage til Jylland og var bleven kåret til Konge på Urne Ting. Da Erik spurgt det, lod han sine Skibe trække over Isen - Vandet var nemlig tilfrosset - ud i rum Sø og sejlede hemmelig til Jylland. Ved Nattetid overrumplede han i Skibetorp Harald og dem af hans

Sønner, der endnu var i Live, og lod ham ved Daggry slæbe ud af hans Sovekammer og dræbe uden Hensyn til, at det var hans Broder. Af Haralds Sønner klædte Olaf sig i Kvindeklæder, da han så', at Huset var omringet af væbnede Mænd, og det lykkedes ham at slippe bort med Livet imellem Fjenderne.

Ved samme Tid begav Harald Irlænder, da han var bleven fordrevet fra Norge, sig til Danmark for at søge Hjælp hos Erik. Denne tog godt imod ham, fordi hans Medbejler havde forskudt sin Hustru, og i sin Glæde over det ypperlige Påskud, han nu havde, til at give sig i Strid med Magnus, besluttede han at yde Harald Hjælp. Harald havde for Resten, når undtages, at han var gavmild, ingen Åndens Gaver at gøre sig til af, men i legemlig Henseende havde han mange ypperlige Egenskaber. Stolende på sine Kræfter indgik han ved Byen Helsingø et Væddemål med Erik om, at han kunde løbe om Kap med hans mest udsøgte Heste, og han løb også om Kap med to af dem og kom først til Målet. Medens han løb, støttede han sig nemlig på to Stokke og fo'r af Sted i stadige Spring. Han plejede også at give en anden Prøve på usædvanlig Behændighed; han sprang nemlig tit, medens de sejlede, ud fra Bagstavnen og løb over Årebladene hen til Forstavnen og derfra på den anden Side af Skibet ligeledes over Årebladene dør hen til det Sted, hvorfra han var sprunget ud. Havde Naturen givet ham lige så store Åndskræfter, vilde han ikke være bleven dræbt af sin Medbejler i en Frilles Favn.

Skjønt det var Eriks Agt at hjælpe ham, kunde han ikke komme til at udføre dette sit Forsæt, da Venderne påførte Danmark Krig. Han måtte lade sin Vens Sager skjømte sig selv og tage Vare på sine egne. Han samlede en Flåde og stævnedes til Rygen, og for at kunne føre Krigen så meget kraftigere, lod han, hvad ingen havde gjort før, Heste føre om Bord på de danske Skibe, fire på hvert, hvilken Skik siden flittig er bleven fulgt. Flåden bestod af elleve Hundrede Skibe. Danskerne lagde til Land ved Rygen, hvor de fandt Byen Arkona stærkt befæstet. For at afskære den fra Undsætning fra Naboerne afgravede de den Jordstrimmel, der ligger imellem Arkonas Enemærker og det øvrige Rygen, og opførte en temmelig høj Vold tværs over den. Det blev overdraget Hallænderne at bevogte den, og Peder blev sat til Høvidsmand over dem. Rygboerne kom imidlertid bag på dem ved Nattetid efter at være gået over nogle Vadesteder, men efter at adskillige var faldne, blev de drevne tilbage af den øvrige Hær. Da Arkonaboerne nu ikke var stærke nok til at holde Fjenden Stangen og ingen Udvej så' til at få Undsætning, bøjede de sig for Nødvendigheden og overgav sig til Danskerne på den Betingelse, at de skulde beholde Livet imod at antage Kristendommen, men det Gudebillede, de tilbad, skulde de have Lov til at beholde. Der var nemlig i Byen en Billedstøtte, som Byfolkene dyrkede med den største Andagt, og som deres Naboer også stadig viste stor Ærefrygt; den blev falskelig kaldt Sanct Veit. Da de beholdt den, kunde Byfolkene ikke bekvemme sig til helt at aflægge deres gamle Afgudsdyrkelse. Da de til at begynde med fik Befaling til højtidelig at lade sig døbe, var de da også, da de gik ud i Dammen, mere opsatte på at slukke deres Tørst end på at lade sig kristne, thi under Skin af at udføre en hellig Ceremoni kvægede de deres af Belejringen mødige Legemer. Der blev også indsat en Præst i Arkona, som skulde vejlede dem til et nyt og bedre Levned og undervise dem i den ny Tros Begyndelsesgrunde, men så snart Erik var draget bort, jog de Præsten på Porten og Kristendommen med. Uden at ænse Gislerne, de havde måttet stille, gav Arkonaboerne sig nemlig igjen til lige som før at dyrke deres Afgudsbillede og viste således, hvor oprigtig de havde ment det, da de antog Kristendommen.

Efter at Erik havde fået Orden i Tingene i Danmark, og der atter var kommen Ro i Landet, tænkte han igjen på at tage sig af sin Vens Sager, som han havde måttet

lade ligge på Grund af de Vanskeligheder, han selv var stedt i, og for at hjælpe ham plyndrede og afbrændte han Byen Oslo, der var Magnus hengiven. Året efter bad Harald ham igjen om Hjælp, og han sendte ham da hele den danske Flåde til Undsætning. Det kom til et Slag, og Magnus, hvis Stridskræfter var hans Fjendes underlegne, blev fangen. Harald skjænkede ham Livet, men lod ham gilde og Øjnene stikke ud på ham, for at han ikke af Øjenslyst skulde fristes til at trage efter Kronen, og for at han ikke skulde avle nogen Søn, der kunde hævnne ham. Da han efter således at være bleven blindet og gildet, blev spurgt om, hvem af hans Mænd han vilde de skulde lade lide samme Straf og stikke Øjnene ud på, svarede han, at det var der vist ikke mange, der havde Lyst til. Så trådte en af hans Hirdmænd, som lignede ham overmåde meget, og som havde vist den største Troskab i hans Tjeneste, frem og sagde, at for at der ikke blandt så mange Hirdmænd skulde fattes én, som var villig til at lide sammen med sin Konge, vilde han frivillig underkaste sig denne Straf, på det at han, som havde lignet ham så meget, medens han havde sine Øjnes Lys, også kunde ligne ham nu, det var blevet ham berøvet. Og skjønt denne Mand havde fortjent at æres for sit ædle Sind, lod de skammelige Mennesker ham lide Straffen. Magnus gav sig i Kloster, ikke så meget fordi hans Sjæls Trang drev ham dertil, som på Grund af de Legemsbrøst, der var bleven påført ham, og ombyttede således Kongekåben med Munkekutten.

Erik var nu, da han ved sine Våben havde skaffet Fred i Landet, opsat på at udmærke sig lige så meget ved Retfærdighed, som han alt havde udmærket sig ved Tapperhed, og for at bringe Retten i god Gænge satte han atter de af hans Forfædre givne Love i fuld Kraft ligesom i gamle Dage, efter at de næsten havde været ophævede som Følge af de store Krigsuroligheder. Han straffede de Uretfærdigheder, Stormændene begik imod Småfolk, skånede hverken Venner eller Frænder, men revsede de fornemmes utilbørlige Havesyge med Sværd og Strikke. Ved sin Iver i så Henseende pådrog han sig Stormændenes Had, men vandt til Gjengjæld Menigmands Hengivenhed og opnåede, at de mægtige frygtede ham, medens Almuen elskede ham. For Resten havde han for Skik at rose sig så stærkt af sine tapre Bedrifter, at han undertiden overskred Sandhedens Grænser. En af hans Folk skal, efter hvad der fortælles, en Gang have frelst hans Liv ved en Drøm. Da han nemlig agtede at sejle fra Slien over til Sjælland, drømte en af Søfolkene, at han fo'r af Sted over uvejsomme Bjærgåse på en vild og gal Hest og, da den løb stærkere og stærkere med ham, styrtede ned i en dyb og mørk Dal, hvor en Mængde Ugler sønderrev ham med deres Kløer. Da han om Morgenen for Morskab fortalte sine Stalbrødre denne Drøm, tog Erik den som et Varsel om en truende Fare, og for ikke at sejle sammen med ham gik han over på et andet Skib, og derved blev han frelst, medens de andre led Skibbrud og druknede, og nu blev han glad over, at han havde foretrukket at betro sit Liv til et andet Skib frem for at blive på sit eget.

Der opstod Uvenskab imellem Erik og Biskop Eskild i Roskilde, og det varede ikke længe, før det blev til Krig og Fejde. Da Bispen havde fået Peder Bodilssøn på sin Side, ophidsede han med den store Anseelse, han nød blandt Sjællænderne, disse til Had imod Kongen, og Oprøret blev så stærkt, at det satte ham i Stand til at jage Erik ud af Sjælland. Derefter fik han alle Landsens Folk til at slutte sig til Oprøret under Påskud af, at han vilde skaffe dem Friheden, og dem, han ikke stolede på, krævede han Gisler af. Skjalm Hvides Sønner, som var de eneste, der ikke vilde tage Del i Oprøret, stævnedes han til Tinge og truede dem med, at hvis de ikke inden en fastsat Dag stillede Gisler, vilde deres Godser blive inddragne. De mødte på Tinge, men de holdt fast ved deres Forsæt og lod sig ikke kue af hans Trusler og kom da heller ikke af med deres Godser. Men medens de i alle Måder slap uskadt fra denne Sag, kom Straffen over Eskild.

Kongen vendte nemlig tilbage med en jydsk Flåde, men da hans Fader og Farbroder bad for ham, slap Eskild med at betale en Bøde af tyve Mark Guld. Peder var død, inden Kongen kom, så han slap helt for den Straf, der ellers havde været ham vis.

På samme Tid opstod der Uenighed imellem Kongen og Almuen, om hvem der skulde være den nys afdøde Ærkebiskop Asgers Eftermand i Lund. Skåningerne vilde nemlig på Grund af de store Fortjenester, Asger havde indlagt sig, at Ærkebispværdigheden skulde blive i hans Slægt, og stemte derfor på Eskild, der var meget nær i Slægt med ham, men Kongen, som ikke havde glemt den Forsmædelse, Eskild havde tilføjet ham ved at nøde ham til skammelig at give sig på Flugt, foretrak Biskop Rik i Slesvig, der nylig var bleven Biskop Alberts Eftermand, og som havde rakt ham en Vennehånd, da han bemægtigede sig Riget. Denne Uenighed førte dog ikke til åbenbar Strid, thi Skåningerne turde af Frygt for Kongen ikke åbenlyst vedkjende sig deres Mening. På samme Tid stræbte en Jyde af høj Byrd ved Navn Plov hemmelig Kongen efter Livet til Trods for, at han var hans Hirdmand. Han kom til Kongen i Ribe og krævede sin Sold som Krigsmand af ham. Den fik han, og det udlagde han så, som om Kongen selv havde betalt ham for at slå ham ihjel. Erik, som blev opfordret til ved sin kongelige Voldgift at bilægge en heftig Strid, der var opstået imellem nogle Almuesmænd, besluttede at gjøre det offentlig på Tinge. Her trådte Plov, da Kongen havde pålagt ham at gjøre Ret og Skjel imod en Bonde, der havde ført Kæremål over ham, frem med Spyd i Hånden, idet han lod, som om han vilde tage Ordet, og bad om Ørenlyd. Kongen, som stod og støttede sig til sit Spyd, vinkede med Hånden ad den larmende Almue, at den skulde være stille. Plov, som antog, at han bar Brynje under Kjortelen, så længe nøje på ham, men da han så opdagede, at han var forsvarsløs, gjennemborede han ham med sit Spyd. Og for at det ikke skulde hedde sig, at han var mere bange for at tage Bladet fra Munden end for at handle, råbte han, at han havde dræbt Kongen, og opfordrede Almuen til at dræbe hans Krigsfolk. Medens Hirdmændene nu i deres Forskrækkelse spredtes til alle Sider, gav Erik Hagenssøn, som på Grund af sin Tålmodighed havde fået Tilnavnet Lam, en herlig Prøve på sin Tapperhed; han værgede nemlig længe Kongens afsjælede Legeme med sit Sværd og var den eneste, der uforfærdet holdt Stand, medens alle hans mange Stalbrødre flyede, hvorved han gjorde sig værdig til at blive den Konges Eftermand, for hvem han vedblev at kæmpe, selv efter at han var død.

Erik Lam

Nu var Danmarks Trone altså ledig, og der var ingen, som i Tillid til sin Herkomst eller sin Tapperhed dristede sig til at begjære eller bemægtige sig den. Svend Eriksson, Knud Magnussøn og Valdemar Knudssøn var nemlig endnu ikke gamle nok til at stå for Styret. Kristjern erklærede imidlertid, at Valdemar, hvis Fader han havde været med til at hævne, var værdigst til at bære Kronen, men hans Moder, som skjønnede, at denne Ære, som der var så mange og store Farer forbundne med, og som knapt nok en voxen kunde bære, vilde blive så ung en Dreng til Undergang, nægtede at overgive ham til Kristjern, da han forlangte, at hun skulde udlevere ham, og sagde, at Kongeværdigheden måtte betros til Folk, som var ældre end han. Omsider gav hun dog efter for hans indtrængende Begjæring, imod at han svor hende til, at han ikke vilde lade Drengen vælge til Konge. Kristjern førte ham nu frem for Folket på Tinge og mindede om alt det gode, hans Fader havde gjort, hvorledes han havde bragt Lov og Ret på fast Fod i Landet, kuert Fjenden uden for Riget, gjort Ende på Tyveri og Røveri i sit Fædreland, gjort Danmark, som næsten var udtømt og på Gravens Bred, til Herre over Slavenland, og fuldt ud havde erstattet hver især, hvad han havde mistet ved Vold; ved alle disse Bedrifter, sagde han, havde han vel fortjent, at Riget blev givet til hans Søn. Da denne imidlertid endnu ikke var gammel nok til at stå for Styret, og det ikke var Danskerne tjenligt at gå i Leding med en Dreng i Spidsen, burde de se sig om efter en Mand, der kunde forestå Riget som Formynder, til hans Myndling var kommen til Skjels År og Alder, og til det Hverv kunde man ikke kære nogen bedre end Erik, Erik Ejegods Dattersøn, thi både udmærkede han sig ved Tapperhed og Fromhed og stammede derhos gennem sin Moder ned fra Kongehuset. Når hans Myndling var bleven voxen, skulde han så afstå Riget til ham, sagde han. Således kom Erik til kongelig Magt og Myndighed både på Grund af den Yndest, han stod i hos Folket, og formedelst den Ærefrygt, det nærede for Drengen. For Resten besad Erik, med Undtagelse af sin Tapperhed, slet ingen Naturens Gaver, det skortede ham både på Kløgt og Veltalenhed. Men sit Liv plejede han at tage så lidet Hensyn til, at hans Folk måtte passe omhyggelig på ham, når han skulde holde Slag, for at han ikke ganske ene skulde styrte løs på Fjenden.

Da Eskild fik Nys om, at Kongen var bleven dræbt i Jylland, begav han sig over Hals og Hoved til Skåne opsat på nu at blive Ærkebiskop. Erik vilde imidlertid i Henhold til sin Forgængers Forsæt, som denne ikke havde fået fuldbyrdet, have Rik indsat i Lund og overdrage ham Ærkebispeværdigheden, men Skåningerne vilde hellere udsætte sig for det værste end finde sig i, at den gik over til en anden Slægt, og besluttede at føre Krig med Kongen. Da han fik det at vide, opgav han strax sit Forsæt for ikke ved sit Venskab for en enkelt at pådrage sig manges Fjendskab; han gav Eskild Lov til at ombytte sit Bispesæde med Ærkesædet i Lund og gjorde med Klerkernes Samtykke Rik til Sjællands Biskop.

Imidlertid kom Haralds Søn Olaf tilbage fra Norge og krævede som sin Arvelod sit Fædrenergods, som hans Farbroder under Borgerkrigen havde inddraget. Erik henviste i Anledning af dette Krav til den gamle Lov, at den, der forbryder sig imod Riget, til Straf skal have sit Gods forbrudt. Hans Fader havde nemlig fejdet på Danmark med fremmede Krigsfolk og var derfor hjemfalden til den Straf, som Loven fastsatte. Olaf greb med stor Iver den Lejlighed, der herved tilbød sig, til at rejse Oprør, ret som om Kongen havde givet ham skjellig Grund til at påføre ham Krig, tiltog sig som Følge af den Tort, han havde lidt ved således at få Afslag, Ret til at begynde Borgerkrig og nøjedes nu ikke længer med at kræve sin Fædrenearv, men gjorde Krav på hele Riget.

Han lagde imidlertid foreløbig Skjul på sit Had og besluttede lumskelig at overrumple Kongen og søgte til den Ende at komme over ham ved Nattetid, en Gang han opholdt sig i Arnedal Kro ved Lund. Skildvagterne, som havde anet Uråd og derfor holdt skarpt Udkig, opdagede ham imidlertid, vendte strax deres Heste og kaldte allerede langt fra Gården Hirdmændene, der lå i deres sødeste Søvn, til Våben og beredte sig til at væрге Dørene for at tage imod den første Dyst, og da deres Stalbrødre kom dem til Undsætning, afslog de det fjendtlige Angreb. Olaf begav sig nu skyndsomst til Sverige, som om han havde opgivet sit Forsæt, men da Erik kort efter drog bort fra Skåne, vendte han tilbage, stævnedes Ting i Arnedal, hvor han mødte frem og ved at lokke for Almuen med Løfter om større Frihed fik den til at kåre ham til Konge. Dette harmede Eskild, og han førte Lundeboerne til Slag med ham, men hans Iver var større end hans Held. Han tabte Slaget, og da han var flygtet ind i Byen, blev han strax efter belejret der og måtte til sidst dreven af den hårde Nød give Gisler og sværge ham Troskab for at bjærge Livet. Siden, da Olaf var draget bort, så' han imidlertid sit Snit til at flygte og viste ved denne sin store Dristighed, at han satte sin Kjærlighed til Erik over Hensynet til Gislerne så vel som over sin Ed, og at han ikke anså det for Synd at bryde en aftvungen Ed for et frivilligt Venskabs Skyld. Kongen lønnede ham, da han kom til ham på Sjælland, for hans Hengivenhed og Bestandighed ved at skjænke ham rigt Jordegods og adskillige Landsbyer. Da Skåningerne imidlertid ivrig støttede Olaf, drog Kongen selv, som jo ved Ærkebispens Flugt så at sige var bleven slagen uden selv at have været til Stede, med en talrig Flåde over til det Sted af den skånske Kyst, som i Folkemunde kaldes Landøre, for at bringe sin Lykke på Fode igjen. Han havde dette Sted mistænkt for, at der var Ulykke ved det, idet han fæstede Lid til en gammel Overtro om, at når en Konge gik i Land der, vilde han ikke leve Året til Ende. Men medens han frygtede for at dø, i Fald han betrådte dette Sted, gik han glip af Sejren ved at holde sig borte derfra, thi idet han lod være at gå i Land der, som om han udsatte sig for en dødelig Ulykke derved, og var angst for, at der skulde times ham Overlast, ikke ved Sværd, men ved at han satte sin Fod på Landets Grund, lod han sine Krigsfolk stille sig i Slagorden og gav Eskild Anførselen over dem. Denne forstod sig imidlertid bedre på at stå i Spidsen for et Bispedømme end for en Hær, så det gik ham lige så ilde som forrige Gang, og det blev et bedrøveligt Syn, Kongen fik at se. Af den Ulykke kunde Erik lære, at en Høvding mere bør stole på sine egne Kræfter end agte på Kællingesnak. Sært var det, at han ved den Lejlighed kunde lade sig hilde af sådan Overtro og være lettroende nok til således at lade sig forblinde, da han ellers plejede at være så tapper, at han anså det for nødvendigt at lade sig holde af sine Krigere, for at han ikke letsindig skulde styrte løs på Fjenden, men denne Gang holdt han sig ligesom af Frygt borte fra Slaget og så' i Frastand til, hvorledes hans Hær blev slagen, fordi han ikke var med. Af denne Sejr blev Olaf så overmodig, som om han allerede havde gjort det helt af med Erik, at han uden Hensyn til Kirken bemægtigede sig ikke blot Kongens, men også Ærkesædets Gods, og ihukommende, at det nu var anden Gang, Eskild havde trodset ham, gjorde han for at tilføje Eskild Tort en Mand, der også hed Eskild, til Ærkebiskop i hans Sted. Derpå lod han, som om han i det sidste Slag fuldstændig havde knust sin Medbejler og berøvet ham al Magt, sine Våben ligge i Lund og færdedes uden Frygt rundt omkring fuldstændig ubevæbnet. Da Kongen fik det at vide, samlede han alle Vegne fra alle de Småskibe, han kunde få fat på, og satte ved Nattetid sin Hær over fra Sjælland til Skåne, idet hans Venner i Skåne for at vise Vej lyste op ved at slå Ild af Flintesten. Fire af Olafs tapreste Krigere, som blev fangne i Huset, lod han drukne. Den falske Ærkebisp blev af den virkelige berøvet Tegnene på sin Værdighed, og derpå lod Kongen ham hænge. Fjendernes Våben bemægtigede Krigsfolkene sig som et kjærkomment Bytte, og med dem overvandt de omsider Olaf i

et Slag ved Landsbyen Glumstorp. Han flyede til Gøtland, men nogle Dage efter vendte han tilbage gennem Bleking, blev atter dreven på Flugt af Erik, men da han var kommen ind i Snævringerne imellem Klipperne, nedhuggede han, stolende på det Værn, de gav ham, dem, der var nærmest i Hælene på ham. Han faldt også Fjenden i Ryggen med en Del af sin Hær og gjorde det med denne Styrke næsten helt af med Byfolkene fra Lund. Derefter tog han Flugten. Da hans Sager kun havde liden Fremgang i Skåne, førte han Krigen over på Sjælland, opsat på at få Lykken til at vende sig ved at skifte Sted, men da han ved Buddingeå var bleven slagen af Landsens Folk under Anførsel af Rik, flyede han over til Halland. Derfra vendte han atter tilbage til Sjælland, og da han fik at vide af Bønderne, at Bispen opholdt sig i Landsbyen Ramløse, blev han hemmelig der i Nabolaget om Natten. Om Morgenen under Ottesangen kom han på det rene med, hvor Bispen havde sit Sovekammer, og bød nu sine Krigsfolk bryde Døren op. Bispens Tjenere, som ilede til for at forsvare den, blev myrdede på Tærskelen. Da Bispen så sig stedt i den yderste Nød og Fare, satte han Gudstjenesten til Side for at bjærge Livet, dækkede sit Hoved med et Skjold og kæmpede drabelig for at hindre Fjenden i at trænge ind, og samtidig spærrede Klerkerne, han havde med og som havde hans Brevskaber og hans Ring i Forvaring, den næste Dør med Dyner og Puder. Da Olaf ikke kunde tage Huset med Våbenmagt, stak han Ild på det. Bispen, som anså det for hæderligere at falde for Sværd end at blive brændt inde, bad om Lejde, for at han kunde komme til at tale med Olaf, og da det var blevet tilstået ham, stak han i Tillid hertil Hovedet ud af Døren, men blev så strax hugget ned. Efter således at have hævnnet sig ved at begå et ugudeligt Mord skyndte Olaf sig ned til Strandbredden, og lige så hemmelig han havde listet sig fra sine Skibe, lige så hæsblæsende kom han ned til dem igjen og flyede bort på dem, inden Kongen, som opholdt sig der i Nabolaget, havde fået Bud om, hvad der var sket. Da Paven fik det at vide, lyste han på det strængeste Olaf i Band og gav alle Biskopper i hele Europa Magt og Myndighed til ligeledes at lyse ham i Band, ligesom han pålagde alle de jyske Bisper med tilbørlig Strængthed at fuldbyrde Straffen over ham for hans Ugudelighed og Helligbrøde, thi han holdt for, at den, der havde myrdet den udmærkede Mand, hvem det var overdraget at forvalte de hellige Sakramenter, var uværdig til at nyde dem. Så snart Erik fik at vide, at Olaf var flygtet til Halland, skyndte han sig strax efter ham, men da Olaf ved Arestad spurgte, at han var lige ved at indhente ham, flygtede han over en Bro der i Nabolaget, brød den af, da han var kommen over den, og slog sig trygt ned på den anden Side. Nogle få af hans Krigsfolk, som ikke skyndte sig tilstrækkelig med at komme af Sted, hvad enten det nu var Tapperhed eller Forbløffelse, der var Skyld deri, blev indhentede af Forfølgerne og nedhuggede.

En af Eriks gamle Krigere ved Navn Ingemar mente nu, at det ikke var muligt at få Bugt med Olaf ved at føre Krig med ham, men at det vilde være en let Sag at rydde ham af Vejen ved List, og hvad enten det nu var Håb om Belønning eller Begjærlighed efter at indlægge sig Ære, der lokkede ham, gik han til Olaf og udgav sig for at være Overløber; i den Egenskab sluttede han sig til hans Følge, og omsider satte han sig, stolende på sin Hests Rapfodethed, for at gjennembore ham med sit Spyd, medens han færdedes for alles Øjne. Han vilde også have nået sin Hensigt, hvis Olaf ikke pludselig med Forsæt havde dukket sig og ladet sig falde af Hesten, hvorved han undgik Spydets, der blev slynget imod ham. Ingemar sporede nu sin Hest af al Magt, men var så uforsigtig for at skyde Gjenvej på sin Flugt at drive den ud i Hængedynd, og dør blev han siddende fast og dræbt, så Lykken stod ikke hans Forsæt bi.

Nu fik Erik Lyst til at gifte sig og ægtede den bremiske Ærkebiskop Hartvigs Søster, som ganske vist var en højbjåren Kvinde, men mere udmærkede sig ved fornem Slægt

end ved Kyskhed. Efter hendes Tilskyndelse bortskjænkede han det Jordegods, der fra gammel Tid af havde tilhørt Kongerne, særlig til dem, der havde stået ham tappert bi imod Olaf, så han skånede ikke Kronens Liggendefæ, men brugte det til at belønne Folk for de Farer, de for hans Skyld havde udsat sig for, som om han kun havde fået det for rundhåndet at give det bort til andre og bruge det alt sammen til Sold til sine Krigsfolk. Omsider fældede han i et Slag ved Thjutå sin Medbejler tillige med største Delen af hans Hær. Men han lagde ikke den samme Tapperhed for Dagen i Krig uden for Riget, som han havde vist i de Krige, han førte inden for dets Enemærker. De Tog, han gjorde imod Venderne, vakte nemlig mere deres Latter, end de indjog dem Skræk, thi alt, hvad han tog sig for, var så løst og sløvt, at man ikke skulde tro, at det var en Mand, der rådede for det. Han fulgte den ringeste Uslings Råd, når det gjaldt om at opløse Hæren, og tit sendte han Flåden hjem, fordi Trosknægtene råbte på, at de vilde hjem. Som Følge af denne hans Fejghed blev Barbarerne så overmodige, at de ikke blot foragtede ham, når han færdedes uden for Riget, men endogså gjorde Indfald i Riget, når han holdt sig hjemme. Da han en Gang sejlede fra Sjælland over til Fyn og så' nogle Sørøvere sætte efter ham, fik han så travlt med at komme i Land, at han lod hele Takkelagen blive tilbage som Bytte for Fjenderne og med Skam flyede fra sit Skib i Angst og Bæven.

Da der var gået nogle År, mærkede han på Sjælland, at han havde fået Feber, og han begav sig da over til Fyn, hvorfra han stammede, for at opgive Ånden dèr, hvor han havde set Dagens Lys. Da han mistvivlede om, at han kunde komme sig af sin Sot, vilde han sørge for sin Sjæl, siden han ikke kunde gjøre noget for sit Legeme, og ombyttede Kongekåben med en Munkekutte, thi man holder for, og det lærer også de, der er kyndige i den hellige Skrift, at der ikke gives nogen kraftigere Måde at sone sine Synder på end at blive Munk. Derpå sammenkaldte han sine Krigsfolk og frasagde sig højtidelig Tronen. Blandt andre var en Mand ved Navn Ejlif fra Landsbyen Vising til Stede hos den syge; han sagde, at nu måtte de alle sammen se til at få en ny Konge valgt, eftersom de nu var løste fra den Tjeneste, de hidtil havde haft. De Ord røvede Kongen den Smule Liv, han endnu havde igjen, thi han kunde ikke udholde Tanken om at han skulde have en Eftermand, medens han endnu var i Live.

Svend, Knud og Valdemar

Da Erik var død, kunde Folk ikke blive enige om, hvem de skulde vælge til Konge, thi Knud Magnussøn søgte ivrig Valg i Jylland og Svend Erikssøn på Sjælland, og hin var yndet for sin Bedstefaders, denne for sin Faders Fortjenester. Medens Svend nu bejlede til Sjællændernes Stemmer og de fleste af dem også var villige til at stemme på ham, var der en Mand ved Navn Olaf med Tilnavnet Stam, som ivrig holdt på, hvad der fra gammel Tid af var Skik, og lyste Forbandelse over hver den, der gav Svend Kongenavn, og over ham selv med, i Fald han tog imod det, thi han kunde ikke gå ind på, sagde han, at man i den Sag foregreb hele Rigets Myndighed, eller at man tildelte en Mand kongelig Værdighed, uden at hele Rigets Almue højtidelig havde givet sit Minde dertil. Valget plejede ganske vist at foregå på Sjælland, men det var hele Folkets Ret i Fællesskab at vælge Konge, sagde han. Nu blev alle betænkelige og begyndte at falde fra deres tidligere Mening, men en Mand ved Navn Sten satte sig ud over gammel Sæd, og efter hemmelig at have overtalt Svend ved store Løfter var han Førstemand til at hilse ham med Kongenavnet og fik største Delen af Tingmændene til at vove det samme, så at Almuen nu blev lige så ivrig til at gå over til den Mening, som den før havde været bange for af egen Drift at vedkjende sig den. Efter hans Råd blev den sjællandske Almue nu også opsat på at støtte den Konge, den havde valgt, ved at få Naboerne til at godkjende Valget, og det blev overdraget en overmåde veltalende Mand ved Navn Jakob Kolssøn med nogle andre Sendemænd at drage over til Skåne og ved at smigre for Skåningernes Forfængelighed overtale dem til at gå med til at vælge Svend til Konge. Han rejste da derover i Følgeskab med Svend, og da han havde fået Ordet, forestillede han Skåningerne, at det ikke havde været Sjællændernes Agt at anmasse sig at foretage sig noget som helst i Henseende til Kongevalget, uden at de gav deres Minde dertil, men at de i alle Måder hellere vilde træde i Skåningernes Fodspor end gå forud for dem og aldrig vilde gjøre noget af Vigtighed, uden at de var enige med dem. Men de nærrede sådan inderlig Kjærlighed til Svend og vilde så gjerne have ham til Konge, hvis Skåningerne blot vilde give ham deres Stemmer, ikke alene på Grund af hans egne fortræffelige Egenskaber, men også for hans Faders og Bedstefaders Fortjenesters Skyld. Derhos opfordrede han dem også til at drages til Minde, hvorledes de alene havde gjort det af med hele det øvrige Danmarks Stridsmagt og skaffet hans Fader Riget, da han næsten helt var dreven til Fortvivlelse og ikke ventede sig andet end Undergang, og nu bad han dem indstændig om at vise hans Søn den samme Godhed, som de havde vist ham. Således gav han Skåningerne at forstå, hvor stor Pris Sjællænderne satte på Svend, men hvad der var sket, talte han ikke om, og Skåningerne gav da også Svend deres Stemmer, ikke blot af Hensyn til de Sendemænd, Sjællænderne havde skikket over til dem, men også fordi Omtalen af den Tapperhed, de selv havde lagt for Dagen, kildrede dem.

Imidlertid tildelte Jyderne Knud Kongeværdigheden, harmfulde over, at Svend havde tilegnet sig den, støttende sig til den Dristighed, Sjællænderne og Skåningerne så hensynsløst havde vist. I Tillid til Jyderne begav Knud sig nu over til Sjælland for at bemægtige sig det, og ved hemmelige Løfter lokkede han for Ærkebiskop Eskild for at få ham til at falde fra Svend, på hvis Side han hidtil havde stået. Ærkebispen lod sig da også overtale og lod ham ved hans Sendemænd vide, at han skulde komme til Skåne med sin Flåde, så vilde han slutte sig til ham. For imidlertid at skaffe sig en Anledning til at falde fra Svend og besmykke sin Troløshed med et nogenlunde antageligt Påskud foregav han, at Svend havde forurettet ham, og som for at yppe Trætte med ham samlede han Krigsfolk under Foregivende af, at han vilde have en Samtale med ham,

og begav sig til Lund, hvor Svend opholdt sig. Medens han forhandlede med ham under Skin af at søge den Strid, der var imellem dem, bilagt, fik han af dem, han havde udsendt for at spejde efter Knud, at vide, at nu var han kommen. Han tøvede nu ikke med at afbryde Forhandlingerne og åbenbarede strax på Stedet de Planer, han, uden at nogen vidste det, rugede over, thi med vajende Bannere sprængte han med sine Ryttere af Sted ned til Kysten. Knud, som ikke stolede på hans Løfte, havde imidlertid ikke villet lade sine Folk gå i Land, men var, før end han kom, stukken i Søen igjen for at vende tilbage til Sjælland. Således spillede Skæbnen ham et Puds, og det gik helt anderledes, end han havde tænkt sig. Da Ærkebispens over Hals og Hoved forlod Byen, satte Svend efter ham, og da han vendte om, holdt han Slag med ham og overvandt ham. Eskild blev tagen til Fange, og da der intet Fangehul fandtes i Byen, blev han hejset op i St. Laurentiuskirkens Tårn, så Kirken blev hans Fængsel. Da Svend imidlertid blev bange for, at han skulde blive sat i Band for den Sags Skyld, hvilket er den værste Straf, en Bisp kan give nogen, løslod han ham ikke blot af hans Fængsel, men skjænkede ham oven i Kjøbet en Landsby og en stor Del af Bornholm for at gjøre ham til sin oprigtige Ven. Derpå holdt han uden ham et blodigt Slag med sin Medbejler ved Landsbyen Slangerup, overvandt ham og drev ham bort fra Sjælland. Etter at have vundet denne Sejr vendte han tilbage til Skåne, medens Knud flygtede til Jylland.

I de samme Dage lod Paven, som så', at Barbarernes rasende Grumhed næsten havde gjort det helt af med Religionen, udgå Breve over hele Europa og bød Kristendommens Bekjendere at bekæmpe alle dens Fjender; det blev pålagt hvert enkelt kristent Land at angribe de Hedninger, der boede nærmest ved det. For nu ikke over deres hjemlige Stridigheder at forsømme deres Kristenpligt tog Danskerne Korset og adlød Pavens Bud. Knud og Svend gav hinanden Gisler, indstillede deres indbyrdes Fjendtligheder, sluttede for en Tid Fred for at tage sig noget bedre for og besluttede at bruge de Sværd, som de hidtil havde stræbt hinanden efter Livet med, til Kamp mod Kristendommens Fjender. De lod den Uenighed, der var opstået af, at de begge bejlede til Kronen, fare, sluttede Forbund for i Fællig at foretage et Krigstog og drog med forenede Stridskræfter til Venden, medens Tyskerne efter Aftale gjorde Indfald fra en anden Kant. Jyderne og Slesvigerne lagde ind i den fjendtlige Havn, hine under Knuds, disse under Svends Anførsel. Sjællænderne og Skåningerne kom sidst og lagde sig, hvor de bedst kunde få Plads, rundt omkring den Del af Flåden, der var kommen først. Tyskerne, som også var overmåde opsatte på at kæmpe for Kristendommen, mødte op på Strandbredden for at slutte sig til Danskerne. Nu blev Byen Dubin, der var såre berygtet for sit Sørøveri, belejret af begge de forenede Hære, idet alle Danskerne gik fra Borde med Undtagelse af nogle ganske få, der blev tilbage for at passe på Skibene. Da Rygboerne fik at vide, hvor få de var, besluttede de til at begynde med at yde de belejrede Bistand ved at gjøre det af med den fjendtlige Flåde. De angreb Skåningerne, der lå yderst, og nedhuggede næsten dem alle sammen. Jyderne glædede sig over det Mandslæt, der var blevet anrettet iblandt dem, thi de regnede dem ikke for Stalbrødre, fordi de ikke havde samme Konge som de; de havde nemlig endnu ikke glemt Slaget ved Fodevig, og det Had, der nys havde været imellem dem, gjæredede endnu i dem, så vanskeligt er det for Folk, som bærer Nag til hinanden, at forliges, når det gjælder det almene Vel. Asger fra Roskilde, som af Kongen var bleven sat til at tage Vare på Flåden, forlod fejgt sit Skib over Hals og Hoved, lod sig i en Båd ro ud til en Kjøbmandsskude, hvor han skjulte sig, og indjog således ved sin skammelige Flugt dem Skræk, som han ved at foregå dem med et godt Exempel burde have opmuntret til at kæmpe tappert. I Førstningen bandt Skåningerne deres Skibe tæt sammen, for at de, som var rædde, ikke skulde kunne fly, men da de var bleven overvundne, overhuggede de på Må og

Få Tovene, som de så omhyggelig havde bundet Skibene sammen med, og en Del af dem faldt for Fjendens Sværd, en Del sprang over Bord og fremskyndede således selv deres Død. Da Rygboerne skjønnede, at adskillige af Skibene vilde være vanskelige at tage, fordi de var så store, lagde de de ryddede Skibe ind imellem deres egne, som om de var fuldt bemandede, tjældede over dem og dækkede dem således til, at man ikke kunde se, at der ingen Folk var på dem, for således at skræmme Fjenden ved at give det Udseende af, at de havde dobbelt så mange Skibe, som de i Virkeligheden havde. De betjente sig også af et andet lige så snildt Krigspuds for at få deres Flåde til at tage sig større ud. De sejlede nemlig om Natten hemmelig ud i rum Sø, og ved Daggry vendte de så tilbage, så det så' ud, som om det var en ny Flåde, der kom til Undsætning, men de gjorde det for tit, så til sidst nyttede den Snedighed dem ikke længer. Imidlertid fik Danskerne, som belejrede Byen, Nys om, at Sørøverne havde overvundet deres Flåde, de drog da tilbage, tog de Skibe, de fandt i Behold, drev Rygboerne, som ikke turde gjøre Modstand, ud af Havnen og hævnede således det Nederlag, deres Stalbrødre havde lidt, ved at jage Fjenden på Flugt, skjønt det næsten ikke var muligt at bane sig Vej over Havet for Lig. Da det Skib, Svend var kommen på, var blevet taget, tilbød Knud at overlade ham sit, men denne Velvilje fra hans Medbejlers Side forekom ham mistænkelig, så han vilde ikke tage imod Tilbudet, thi da han så', at Knuds Mandskab var i Behold, medens hans eget næsten helt var oprevet, turde han ikke sejle hjem på et fremmed Skib. Han drog til Slesvig og kom efter nogen Tids Forløb til Sjælland, inden Knud var kommen did, og for at have et sikkert Tilholdssted omgav han Roskilde, som ikke var befæstet, med Vold og Grav, og derpå begav han sig til Skåne efter at have sat Ebbe Skjalmssøn til at tage Vare på Byen. Knud, som holdt det Nederlag, Skåningerne havde lidt, for en Lykkens Gunst imod ham og mente, at hans Kræfter derved var tagne lige så meget til, som hans Medbejlers var tagne af, vilde nu imidlertid ikke unde Svend Ro til at forvinde det Tab, han havde lidt, og drog derfor, navnlig stolende på Jyderne, over til Sjælland, hvor nogle holdt med ham, andre med Svend, så han troede, at det vilde give sig under den af dem, som først bemægtigede sig det. Da han nu dør spurgte, at Roskilde var faldet fra ham og på Ebbe Skjalmssøns Tilskyndelse havde lukket sine Porte for ham, sendte han en Mand ved Navn Sune did for at opfordre Byen til at overgive sig. Da Sune, som ikke udmærkede sig ved andet end Veltalenhed og ikke havde nær så megen Kløgt som Tungefærdighed, kom hen til Byen, red han først nok så kry omkring hid og did foran Volden, og det varede ikke længe, før han begyndte at holde en flydende Tale til dem, der holdt Vagt på Formuren. Han var imidlertid mere veltalende end heldig til at røgte sit Hverv, thi Ebbe svarede snildelig med fagre og blide Ord på hans Tale og sendte nogle unge Mennesker ud til ham, tilsyneladende for at overgive Byen, men i Virkeligheden for at gribe ham, og da en af dem var kommen helt hen til ham, greb han voldsomt Hesten i Tømmen, de andre skød bag på, og således førte de Sendemanden fangen ind i Byen. Han blev først lagt i Lænker, og siden, da Svend kom til Roskilde, fik han Øjnene stukket ud og kom således til at undgælde for sin uforsigtige Tale. Da Knud spurgte det, mistvivlede han om, at han kunde bemægtige sig Byen, og vendte tilbage til Jylland, men så snart han så' sin Lejlighed, faldt han atter ind i Sjælland i Håb om denne Gang at have bedre Lykke med sig, lagde uventet ind i Isefjord, overrumplede og indtog Roskilde og brændte Ebbes Hus, efter at denne var flygtet til Svend. For at han ikke skulde blive nødt til at rømme Byen af Mangel på Levnedsmidler, besluttedes det, at hans Krigsfolk skulde underholdes på Borgernes Bekostning. Den samme Velvilje viste Skåningerne Svend, thi for at han ikke, når hans Midler slap op, skulde blive nødt til at nedlægge Våbnene af Mangel på Levnedsmidler, gav de hans Krigsfolk Kosten på offentlig Bekostning; i den Grad kappedes man på begge Sider om at indlægge sig Ære og Fortjeneste. Imidlertid stødte nogle højbårne

og for deres Krigsbedrifter overmåde navnkundige Jyder til Svend med to Skibe, og styrket ved deres Hjælp drog han sammen med Eskild med sin Hær over til Sjælland og holdt Slag med Knud ved Tåstrup. Da hans Fylking begyndte at vige, blev han bange og gav sig på Flugt sammen med de fejge, men de, som havde Mod og Mandshjærte, sejrede og kaldte ham tilbage, og således så han sig pludselig som Sejrherre, da han troede, at han var slagen. Knud fik ikke Lov af sine Folk til at tage Del i Slaget, hvad enten det nu var, fordi han endnu var så ung, eller fordi de ikke vilde udsætte ham for Slagets Fare, så i Steden for at føre an måtte han nøjes med at se til.

Nogen Tid efter sluttede Hellig Knuds Søn Valdemar, som først nu havde nået våbenfør Alder, sig til Svend for at lære Krigskunsten under ham; han skjøttede nemlig ikke om at have med Knud at gjøre, fordi hans Fader havde handlet så ilde imod Knud Hertug. Det styrkede i høj Grad Svends Sag, fordi Valdemar var så yndet. Han skjænkede ham Statholderværdigheden i Slesvig, som hans Fader havde haft, men Valdemar måtte holde mange Slag med en Mand ved Navn Knud Henrikssøn, som ivrigt havde stræbt efter at blive forlenet med denne Landsdel under Knud Magnussøn. Omsider fik han dog Bugt med ham, men der var lige så stor Strid imellem dem om denne ringe Landsdel som imellem Kongerne om hele Riget; Sejren hældede dog stadig til Valdemars Side. Knud Henrikssøn var ellers overmåde veltalende, men for øvrigt en ryggesløs og udsvævende Mand.

Svend, som nu havde Lykken med sig, og hvis Stridskræfter var bleven betydelig forøgede, drog nu til Fyn i den Agt inden ret længe at forfølge sin Medbejler ovre i Jylland. Dér kom der imidlertid en fredløs Mand ved Navn Edler til ham og opfordrede ham til at påføre Holstenerne Krig, hvorhos han lovede at stille fuldt op af Småskibe til at føre Krigsfolkene over med, thi Holstenerne havde brudt Broen over Ejderen af for at gjøre Adgangen til deres Land så meget vanskeligere. Kongen gik ind derpå, men da de kom til Ejderen, havde Edler holdt sit Løfte så dårlig, at han kun mødte med to Småskibe. Svend vilde sejle over Floden på det ene af dem, førend hans Krigsfolk blev sat over, men det fik de ham dog fra ved at forestille ham, at det var bedre, at nogle andre blev sat over for at se, hvorledes Sagerne stod til hos Fjenden, end at han selv skulde udsætte sig for Fare for den Sags Skyld; thi Fjenden lå nok på Lur et Sted i Nærheden, rede til at overfalde dem, når der var kommet så mange over, som de mente, de kunde magte. Det viste sig også at være rigtigt, thi Holstenerne holdt sig skjult i de tilstødende Skove og lod ganske rolig Danskerne komme over, til der var så mange, at de mente at kunne fange dem, så styrtede de frem og dels nedhuggede, dels fangede dem, skjønt Danskerne forsvarede sig tappert, eftersom de på den ene Side ikke kunde slippe bort og på den anden Side var nødt til at kæmpe i deres Konges Påsyn, så både den visse Udsigt til Døden og det, at Kongen så til, ansporede dem til at samle alt deres Mod. Forfærdede over den Nød, disse var stedte i, blev de, der styrede Bådene, liggende ved Pælene midt i Floden og turde hverken sætte dem, der var blevne tilbage på den anden Bred, over eller sejle dem, de havde sat over, tilbage, så de hjalp hverken Kongen frem eller de slagne tilbage.

Imidlertid fandt Knud, som de store Udgifter, hans Hær krævede, trykkede svært, Folk lige så velvillige i den vestlige Del af Landet, som de for stakket siden havde været i den østlige; thi da han behandlede Bønderne i Jylland mildt, viste de sig lige så villige til at udrede, hvad der skulde til, som tidligere Sjællænderne. Svend undgik at holde Slag med ham og begav sig til Skåne; thi han turde ikke med de få Krigsfolk, han havde tilbage, angribe sin Medbejlers Hær, der var i god Behold. Da han nogen Tid efter havde løskjøbt dem at hans Mænd, der var bleven fangne, mente han, at nu kunde han uden Frygt drage over til Jylland, men da han drog igjennem Fyn, fik han Tidende om, at

Ebbe Skjalmssøn var død. Herover blev han så nedslået, at han førte sin Hær tilbage til Sjælland igjen og opgav det påtænkte Angreb, thi han foretrak at sørge over den Kriger, han havde mistet, frem for at give sig i Kamp med sin Medbejler. Der havde nemlig været så stort Venskab imellem ham og Ebbe, at han ikke foretog sig noget på Tinge eller i Felten uden at rådføre sig med ham, og både når det drejede sig om hans egne og om Rigets Anliggender, rettede han sig ganske efter hans Mening. Men da han havde forvundet sin Sorg over dette Dødsfald, drog han imidlertid, for at optage Krigen på ny, gennem Fyn over til Jylland, hvor han fik de Viborg Borgere til at gribe til Våben for sig ved at love dem Frihed for alle kongelige Skatter. Knud rykkede mod Viborg med en stor Hær, han havde samlet i den vestlige Del af Landet, og han vilde uden Tvivl være gået af med Sejren, hvis han ikke havde fulgt sine Venners Råd og ladet sine Ryttere stå af Hestene for at kæmpe til Fods. Hans Stormænd mente nemlig i Betragtning af, at det i de tidligere Slag altid var gået dem uheldigt med Rytteriet, at man burde berøve de fejge Lejligheden til at flygte og ved at tage Hestene fra dem tvinge dem til at slås. Knud fik med nogle få Ryttere sin Plads midt iblandt Fodfolkene, for at han kunde se, hvor godt hans Krigsfolk gjorde deres Sager. Svend havde aldrig før næret større Mistillid til sin Lykke, men da han så, at hans Fjender af egen Drift skilte sig ved det, de skulde have Nytte af i Slaget, forvandlede hans Modløshed til det frejdigste Håb. Han vidste nemlig godt, at når de intet Rytteri havde, vilde de kun komme langsomt af Sted og slås dårligt, så at de, langt fra at styrkes derved, tværtimod svækkede deres Forsvarsevne. For at det ikke skulde hedde sig, at han ingen Fodfolk havde, bød han de Viborg Borgere, som ikke forstod sig på at bruge Heste, at kæmpe til Fods og fordelte nogle af dem blandt Bueskytterne og Slyngekasterne; disse havde små Blider og Kastesten til Våben. Næst dem opstillede han på begge Sider Rytterne, som skulde falde Fjenden i Ryggen. Hovedmanden for den Opstilling var Valdemar, som, skjønt han endnu kun var ung af År, var i Besiddelse af overmåde megen Snildhed; det var ham, der havde givet Anvisning på at stille Fodfolkene imod Fjendens Fodfolk og lade Rytteriet falde ham i Flankerne og Ryggen. Knud, som af Forberedelserne skjønnede, hvad Fjendens Hensigt var med denne dobbelte Opstilling, søgte at hindre ham i at udføre sit Forsæt; for at han ikke skulde få Lejlighed til at falde ham i Ryggen, førte han hele Styrken ind imod hans Fodfolk, hvor de stod tættest, og nedhuggede næsten dem alle sammen, thi der blev kun gjort nogen Modstand hist og her. Men dette tapre Angreb afværgede ikke den Fare, der truede ham, thi Svend delte sit Rytteri og omringede Fjenden med det fra begge Sider; Hestene, som Knud havde ladet opstille bag ved sin Slagorden af Frygt for, at hans Folk skulde betjene sig af dem til at flygte, bragte han i Uorden og angreb så de fjendtlige Fodfolk, der var indesluttede fra begge Sider. Da Knud så det, forandrede han sine Krigsfolks Stilling og lod dem gjøre omkring og vende sig imod Rytterne i Steden for som før imod Fodfolkene, thi han anså det for nødvendigt, at de tog Kampen op med dem, der faldt dem i Ryggen. Svend, som ikke ret stolede på Krigslykken og var bange for at udsætte sine Heste for Fare, trættede Fjenderne ved at angribe dem fra Siderne og lagde, i Steden for at holde rigtigt Slag med dem og give dem Lejlighed til ret at slå fra sig, an på ved at falde over dem snart hist og snart her at få dem til at bukke under for Mødighed og Hede, og angreb hårdest dem, der dristig vovede sig for langt ud fra Slagordenen og derved udsatte sig for Fare. Tirrede af alle disse Anfald fra forskjellige Hold og medtagne af jævnlig at måtte forsvare sig imod alle disse Flankeangreb, blev de omsider så matte og mødige, at de imod al Krigsskik satte sig ned for at hvile sig midt i Kampens Hede. Og da der ingen Udvej var til Flugt, og de ikke længer havde Kræfter til at slås, fandt de det rådeligst, da de ivrig så sig om efter Frelse, lidt efter lidt i sluttet Fylking at rykke hen imod den By, hvis Borgere de nys havde slået på Flugt, for at søge Tilflugt i deres Fjenders Huse. I sluttede Rækker

rykkede de ind i Byen efter at have truffet Anstalter til at dække sig imod Angreb i Ryggen og drive Fjenden tilbage. Så stort Mod kan den hårde Nød give Folk.

En af Kong Svends tapreste Krigere ved Navn Bjarke var på alle Sider bleven omringet af Fjender og værgede sig med beundringsværdig Tapperhed ganske ene imod en stor Skare. Omsider, da Sveden ligefrem blindede ham, og hans Skjold var sønderhugget, greb han sin Øxe med begge Hænder og hug i Flæng enhver, der kom ham nær, ned for Fode, både Venner og Fjender. Da Valdemar, som havde haft meget tilsammen med ham og var hans gode Ven, så' det, mindedes han deres gamle Venskab og sprængte did opsat på at stå sin Ven bi i Nøden. Bjarke troede, at det var en Fjende, der kom farende, og gik løs på ham med Øxen, men Valdemar greb fat i ham og kom Hugget i Forkjøbet, han fik kun et voldsomt Slag i Skulderen af Skaftet, Øxen selv ramte ham ikke, men det var med Nød og næppe, at han fik reddet ham ud fra alle de Fjender, så ivrig strittede han imod. Efter at han længe havde gjort Modstand, fik han ham dog bort og frelste ham således imod hans Vilje. Da han så', at det var hans gode Ven, der havde taget ham til Fange for at redde hans Liv, sagde han, at han gjerne tog imod hans Hjælp, men ikke på den Måde, at han som en Fange skulde gå og kige Hesten i Rumpen til Spot og Spe for alle, som så' ham.

Nogle af Knuds Folk flyede strax, en Del skjulte sig i Byen, og andre løb igjennem Gaderne og ud af den til den anden Side. Knud selv flyede til Hest gennem de snævre Gyder. De, der havde søgt Tilflugt i Byen, blev grebne og som Fanger sat ind i en af Kirkerne. Da Kong Svend kom ind til dem, sagde Biskop Elias af Ribe efter at have taget dem alle i Øjesyn, at Kongen burde bære sig ad som en Gartner, der rykker de skadelige Planter op, for at de nyttige kan trives. Det lyder jo nok grumt, men når man tænker nøjere efter, må man indrømme, at det var overmåde vel overvejede Ord, som kort, men fyndigt udtrykte, hvad det kom an på. Havde Svend fulgt hans Råd, vilde sandelig alt Håb have været ude for hans Medbejler, men skjønt han havde kunnet straffe Fangerne for, hvad de havde forbrudt imod ham, lod han sig af sin medfødte Mildhed bevæge til at gå lemfældig til Værks imod dem. De fleste af dem tillod han at løskjøre sig, nogle lod han sværge sig Troskab, og andre lod han stille Borgen for, at de vilde være ham tro. Kun to af dem straffede han på Livet, men de havde gjort sig skyldige i svare Misgjerninger, den ene havde alle sine Dage været en skammelig Røver, den anden havde lumskelig myrdet en Mand i Søvn, skjønt han havde gjort ham alt muligt godt, så det var ikke, fordi de havde kriget imod ham, men fordi de var Ildgjerningsmænd, at han lod dem bøde med Livet. Adskillige af de andre glemte snart, at han havde skjænket dem Livet, tog, uden at ænse den Velgjerning, Fjenden havde vist dem, atter Tjeneste hos Knud og satte den Ed, de havde svoret ham, over den, de senere havde svoret Svend. Knud begav sig fra Ålborg til Løddøse og opholdt sig en Tidlang i Landflygtighed hos sin Stiffader Sverker, som efter Magnus' Død havde ægtet Knuds Moder.

Det stod nu i alle Måder ilde til i Danmark, thi inden for Rigets Grænser rasede Borgerkrigen, og uden for dem gjorde Sørøverne al mulig Fortræd. For at kue dem fejdede Svend gjentagne Gange på hele Venden, men uden synderligt Held, thi han var ilter og hidsig nok til at angribe, men havde ikke Udholdenhed nok i Kampen. Når han var nødt til at trække sig tilbage, plejede han at have sådant Hastværk med at nå ned til Strandbredden, at Tilbagetoget mest lignede en Flugt, og hvordan det gik med hans Folk, brød han sig ikke om, når han blot selv kunde være første Mand til at komme om Bord. Denne Kongens Fejghed gjorde Venderne så dristige, at de gjentagne Gange nedhuggede hans Folk, når de var ved at gå tilbage. For at have et sikkert Tilholdssted

i Viborg, som den Gang ikke var befæstet, omgav han den med Volde og aflagde Byen rigelig med Penge.

Knud blev til at begynde med vel modtagen af sin Stiffader i Sverige, men det varede ikke længe, før han begyndte at være ham til Besvær, så at han måtte sælge, hvad Jordegods han havde derovre, for at skaffe sig Levnedsmidler. Der gives nemlig ikke noget Folk, som er villigere til at tage imod landflygtige end Svenskerne, men heller intet, som er hurtigere til at blive kjed af dem igjen. Sverkers Søn Hans, som var en overmåde tapper, men ikke synderlig høvisk Mand, lavede da også nogle Smædevers om de Slag, Knud havde holdt, og om hans Flugt og tirrede ham, skamfuld, som han var, ved at synge denne Nidvise, hvori han overdængede sin Gjæstevæn med Hån og Foragt, spottede ham for hans kranke Lykke og bebrejdede ham med nærgående og fornærmelige Ord hans Fejghed og det Vanheld, han havde haft i Krigen. Den Tort tog Knud sig så nær, at han købte Skib og Levnedsmidler og flygtede til Polen i Tillid til, at hans Morbrødre dør vilde hjælpe ham. De troede imidlertid, at han kom for at gjøre sit Frændskab på mødrene Side gjældende for at kræve Andel i Riget, så skjønt de ikke helt afviste ham, vilde de ikke lade ham komme ind i nogen af Fæstningerne, og til sidst begyndte de endogså formedelst deres Mistanke at se surt til ham, som de burde have haft kjær som en nær Frænde. Deres Frygt for ham øgedes yderligere ved, at de nylig havde fordrevet deres ældste Broder. Skjønt de derfor nok tog imod ham, vilde de som sagt ikke give ham Lov til at komme ind i nogen af Byerne, og han begav sig da til Hertug Henrik af Sachsen. Da han heller ikke hos ham havde så meget Held med sig, som han havde håbet, drog han til Ærkebiskop Hartvig i Hamborg, som længe havde været vred over, at Danskerne var bleven unddragne hans Overhøjhed. Han tog venlig imod ham og ydede ham også Bistand, og han sendte nu hemmelig Sendemænd til Danmark for at forfare, om hans gamle Krigsfolk endnu var ham tro, og de kom tilbage med den Besked, at de alle strax vilde gå over til ham og svigte den Ed, de havde svoret Svend, for at holde den, de havde svoret ham. Tryk ved dette Løfte drog han ind i Jylland med en Hær af fremmede Krigsfolk, og hverken den Godhed, Svend viste sine Folk, eller Hensynet til Gislerne eller Frygten for at blive mensvorne afholdt hans gamle Krigere fra at stille sig under hans Banner. Da Svend fik Nys om, at han var kommen, mistvivlede han om, at han var stærk nok til at kunne holde ham Stangen, og begav sig til Viborg, som han nylig havde ladet befæste, og besluttede at udholde en Belejring der. For at bestride Omkostningerne hærjede han dør deres Ejendomme, der var gået over til Knud, og anvendte det Bytte, han gjorde, til Underhold for sine Krigsfolk.

Knud turde imidlertid ikke storme Byen, fordi det var gået ham så ilde i det sidste Slag dør, og slog derfor Lejr langt fra den for at afvente, at hans Medbejler, når det trak i Langdrag, skulde blive udsultet og så enten skammelig tage Flugten eller ubetænksomt indlade sig i Slag. Dette Knuds Håb skaffede Svend Sejr. Imedens Knud nu lå der og ventede, fik en Mand ved Navn Brun, der var fulgt med ham fra Sachsen, Lov til med nogle andre Krigsfolk at drage til Ribe, hvad enten han nu var bleven underkjøbt dertil af Svend, af hvem han var en gammel Ven, eller det blot var, fordi han var kjed af, at Krigen således trak i Langdrag. Da Svend nu havde opbrugt alle sine Midler, eftersom der gik meget med til at underholde Krigsfolkene i Byen, og ikke så' nogen Udvej til at trække Krigen længere ud, mente han, at han måtte vove noget, selv om der var Fare derved, og begav sig om Natten hemmelig den lange Vej til Fjendens Lejr og kom over den om Morgenen, da Folk, som ingenting anede, var til Messe. De blev såre forskrækkede, og, efter som de havde mere eller mindre Mod til, flyede nogle, medens andre greb til Våben. Midt imellem dem og Svends Folk flød der en Å, som var fuld af Hestehuller, og der var kun ét Vadested over den, som Svends Folk ikke

kjendte, men som Knuds vidste Besked om, da de i Forvejen havde undersøgt Egnen. Det er en lille Å, som man før aldrig havde hørt Tale om, men dette Slag har gjort den navnkundig. De af Svends Folk, der vovede sig ud i den, kom, da de ikke kjendte Forholdene, ud på Steder, hvor de ikke kunde komme over, Hestene sank i, og de måtte bøde med Livet for deres ubetænksomme Ilterhed; de, som opdagede Faren, blev stående på den anden Bred og brugte deres Slynger og Kastespyd, da de ikke kunde komme til at kæmpe på nært Hold, fordi Floden lå imellem. Tyskerne, som var opsatte på at lægge deres Tapperhed for Dagen, vilde nu ikke længer lade sig opholde af Floden og drev deres Heste ud i Vadestedet. Da Valdemar så, at der kunde man ride over, red han did for at hindre Fjenderne i at komme over, red ind på Livet af dem og brød på Riddervis sin Lanse på en af dem. Til Gjengjæld satte fire Mand med deres Lanser så stærkt ind på ham midt ude i Vandet, at hans Hest satte sig på Bagen, men han var så dygtig en Rytter, at han ikke faldt af. En femte Mand jog sin Lanse ind imellem Hjælmen og Panden på ham, hvor den blev siddende, men han slog den over med sit Sværdfæste og trak den ud. Da det var overstået, fik han sin Hest på Benene igjen og sprængte over Vadestedet med nogle få Mænd, og for at de, der fulgte efter, ikke skulde have for kneben Plads, red han et godt Stykke bort fra Åen, og der tog han Stilling og kæmpede med sin lille Skare således, at han holdt hele Fjendens Hær oppe, til alle hans Stalbrødre var komne over Åen, og det var virkelig således ham, der skaffede Svend Sejren. Da han kom ham til Undsætning, tog Knuds Folk Flugten. De var nemlig angst og bange som Følge af de tidligere Nederlag, de havde lidt; dem kunde de ikke glemme, og de var stadig forsagte og modløse. I den Grad havde den Modgang, de havde lidt, betaget dem Modet, at næsten al deres Tapperhed var som blæst bort, så de ikke kunde holde Stand imod Fjenden, men, sløvede, som de var, af den overvættets Ængstelse, de var betagne af, stadig var lette at jage på Flugt. Tyskerne derimod, som var mere vante til at føre Krig og forstod at tumle deres Heste, tirrede jævnlig Sejrherrene ved at gjøre omkring og sætte ind på dem og trak sig så sindigt tilbage, at deres Flugt foregik i god Orden. Den tapreste af dem, Folrad, faldt i det Slag, thi ingen vilde, da han var bleven overmandet, tage ham til Fange, skjønt han indstændig bad dem om at skjænke ham Livet. De andre, som var flygtede ved Dagens Lys, kom ilde derfra, thi de holdt sig Natten over i en By, hvor de blev grebne af deres Forfølgere og dræbte i Husene. Sejrherrene havde nemlig truffet Aftale om, at de ikke vilde skåne nogen af de overvundne, dels fordi de hadede Tyskerne, og dels fordi de, som de i det sidste Slag havde taget til Fange og givet Lov til at løskjøbe sig, atter havde øvet Fjendtligheder imod dem. Knud fandt Tilflugt i Sachsen. Da de Ribe Borgere af rejsende fik Nys om, at han var flygtet, greb de for at tækkes Sejrherren strax Brun for snarest muligt at stede ham for Svends Dom. Da han var bleven ført til Svend, viste denne ham stor Venlighed og gav ham kort efter Lov til at drage bort efter at have skjænket ham gode Gaver, hvilket vakte hans Landsmænds Mistanke og fik dem til at tage Livet af ham. Der var nemlig adskillige af de dræbtes Frænder, som troede, at Svend havde underkjøbt ham, og at han ved skammeligt Forræderi havde styrtet sine Stalbrødre i Undergang, idet de af Krigens ulykkelige Gang sluttede, at han måtte have sveget dem, og ikke kunde tænke sig andet, end at Kongens Godhed imod ham var Løn for hans Forræderi. De indstævned ham da til at stå dem til Regnskab for sin Troløshed, og skjønt han forsvarede sig så godt, at han fuldstændig gjendrev den Anklage, der var rejst imod ham, så de ad den Vej ingen Vegne kunde komme, stræbte de ham hemmelig efter Livet, til de fik ryddet ham af Vejen.

Da Svend nu mente, at han var tryk for Fare fra Knuds Side, tog han sig over at værge Riget mod Fjender udadtil. På adskillige Steder ved Kysten, der af Naturen

var vel befæstede, opførte han Skanser til Beskyttelse for Bønderne. Ved Storebælt byggede han to Fæstninger, den ene på Fyn og den anden på Sjælland, for at de kunde skræmme Sørøverne og tjene Landsens Folk til Tilhold, men Venderne skal have ødelagt dem begge to. Han holdt Slag med dem på Fyn, hvor Danskerne kæmpede med stor Tapperhed og fældede så mange af dem, at de fleste af hans Krigsfolk fik Huden slidt af Hænderne, så Fingrene sad i det blodige Kjød, sådan havde Sværdfæsterne gnavet dem.

I de samme Dage blev der som Følge af de stadige Anfald, Sørøverne gjorde, på Vethemans Anstiftelse i Roskilde oprettet et Fribytterlav, der havde følgende Love og Vedtægter: Skibe, de fandt skikkede til Orlog, havde de Lov til at tage, selv om deres Ejere ikke gav deres Minde dertil, imod som Fragt at give en Ottendedel af det Bytte, de gjorde med dem. Inden de gav sig ud på noget Togt, skriftede de deres Synder for Præsterne, og efter at være bleven tugtede med Guds Ord nød de den hellige Nadver, som om de strax skulde dø, thi de holdt for, at alt vilde gå heldigere for dem, når de, førend de drog i Kamp, rettelig havde forsonet sig med Gud. De førte kun liden Rejsekost med, undgik alt, hvad der kunde være til Byrde og Hinder, nøjedes med simple Hærklæder og tarvelig Kost og førte ikke noget med sig, der kunde sinke deres Sejlads. De var meget nøjsomme og måtte våge meget; den Smule Søvn, de fik, fik de, medens de sad ved Årerne. Når de sejlede langs Kysten, lod de den altid først undersøge af Spejdere, for at de ikke uventet skulde blive overraskede. Når de lagde ind under en eller anden Ø, søgte de altid til den Side, hvor Vinden bar på, men sendte Spejdere over til den Side, hvor Vinden bar fra, fordi fremmede Skibe plejer at søge til Havne, hvor Vandet er stille. De kæmpede tit med Fjender, men sejrede altid med Lethed, og næsten uden at det kostede dem Blod. Byttet delte de ligelig imellem sig, Styrmanden fik ikke mere end den simple Rorkarl. Når de fandt kristne Mennesker som Fanger om Bord på et Skib, de havde taget, gav de dem Klæder og sendte dem til deres Hjemsted, så stor Menneskekjærlighed viste de deres Medmennesker. De tog til forskjellige Tider og på forskjellige Steder to og firsindstyve Sørøverskibe, men deres Flåde talte aldrig mere end to og tyve Skibe. Når det skortede dem på Penge, lod de Borgerne udrede dem, og disse fik så til Gjengjæld Hælvten af Byttet. Dette Fribytterlav begyndte som sagt i Roskilde, men bredte sig fra Byen ud blandt Bønderne og blev støttet af næsten hele Sjælland, thi fra en lille og ringe Begyndelse voxede det sig snart stort, og dets Iver svækkedes ikke i nogen Måde, førend det atter havde skaffet Landet Fred.

Imidlertid var Knud med de få Folk, der havde fulgt ham i Landflygtighed, draget til Lille-Frisland, der også hører under Danmark. Denne Landsdel har frugtbart Agerland og fuldt op af Kvæg. Landet, som ligger ud til Havet, er lavt, så at det undertiden oversvømmes. For at Bølgerne ikke skal vælte ind over det, er Kysten helt omgivet af Diger, og bryder Havet igjennem dem, oversvømmer det Markerne tillige med Husene og Sæden derpå, der er nemlig lige fladt alle Vegne. Ofte river Havet Jord op fra Grunden af og fører den anden Steds hen, så der bliver en Sø, hvor den lå, og den, hvis Ejendom Jorden skylles hen til, bliver så Ejer af den. Efter Oversvømmelse bliver Jorden meget frugtbar og giver Græs i rig Fylde. Når Jorden tørres, kan der sydes Salt af den. Ved Vintertid er den stadig dækket af Havet, så Markerne ser ud som en Sø, og det næsten ikke er muligt at sige, hvad Naturens Mening har været, eftersom man på en Tid af Året kan sejle, hvor man på en anden Tid af Året kan pløje. Indbyggerne er af Naturen vilde; de er smidige og kaster Vrag på svære og tunge Rustninger og bruger kun Skjolde og Kastespyd. De omgiver deres Marker med Grøfter, som de sætter over ved Hjælp af Springstokke. Deres Huse bygger de på en Forhøjning af Græstørv. At

de hører til den frisiske Folkestamme, vidner både deres Navn og Sprog om; de er tilfældigt komne der til Landet, da de søgte sig ny Bosteder, og har så ved langvarig Dyrkning fået hærdet Jorden, som fra første Færd af var fugtig og sumpet, og senere er Landet så kommet under de danske Konger.

Da Knud nu bad Folkene dør om Hjælp, var de alle meget villige til at yde ham den, thi han lovede dem Lettelse i Henseende til den Skat og Skyld, de hidtil havde måttet udrede, og opsatte på at opnå det lod Friserne sig af en ringe Fordel lokke til at tage en stor Byrde på sig. Først byggede de en Fæstning ved Mildefloden, for at han kunde have sit Tilhold dør. For så ringe Sold fik han en stor Krigsmagt. Da Rygtet om, at Knud var kommen tilbage, nåede Svend, fik han Jydernes Rytteri og Sjællændernes og Skåningernes Flåde samlet. Nogle af Skibene lod han fra Slesvig slæbe over Land til Ejderen, for at Fjenderne ikke skulde slippe bort ad den Vej, hvilket dog var ham til større Bekostning end Nytte. Derfra drog han med sin Hær imod den nylig anlagte By. Denne, som lå imellem et Mosedrag og Floden, var mere befæstet af Naturen end ved Kunst. På den ene Side af den løb Mildefloden, hvis Flodseng var snæver, men som dog ikke havde strid Strøm. Da Kongen på Grund af den snævre Plads ikke kunde omringe Byen med sin Hær, slog han Lejr på et dertil bekvemt Sted. Derpå bød han sine Folk hugge Ris i den nærmeste Skov og sprede det over Sumpene, så man kunde gå over dem og, når Lejlighed gaves, betjene sig deraf som af Broer. Imidlertid var der nogle af de unge Frisere, som, hvad enten de nu var kjede af at vente eller opsatte på at lægge deres Tapperhed for Dagen, med deres tilvante Behændighed sprang over Floden, der skilte Lejrene fra hinanden, og begyndte på Afstand at angribe Fjenderne, der strejfede om hist og her, og disse var ikke sene til at tage Kampen op med dem, da de således blev udæskede. Mange fra begge Sider kastede sig ind i Striden for at værges deres Stalbrødre, thi ingen af Parterne kunde få sig til rolig at se til ved dette, der drejede sig om alles Velfærd. Striden antog således stadig større og større Omfang, og alle fik Lyst til at være med, så det så' ud til, at hele Krigens Udfald vilde komme til at bero på dette Forspil. Da Peder Thorstensøn, som var indviet i alle Kongens hemmelige Planer og som kjendte Frisernes Dumdristighed, så' dette, bød han, at Hæren strax skulde ruste sig, men blive i Lejren indtil videre. Friserne, som ikke vidste dette, satte i al Hast over Floden med hele deres Stridsmagt i den Tro, at Kongen inde i Lejren ikke var forberedt på at tage imod dem, og hele deres Hær angreb så med større Dristighed end Klogskab Fjenden opsat på at overrumple ham. Da Svends Folk imidlertid ikke var sene til at tage Kampen op med dem, flyede de ud i Sumpene, som de var godt kjendte med. Rytterne benyttede strax de Broer, som de havde dannet af Riset, de havde samlet, så de kom let over og forfulgte de flygtende skarpt, og de banede sig oven i Kjøbet én Gjenvej til med Sværdet, thi de anrettede sådant et Nederlag blandt de flygtende, at Sejrherrerne snart kunde gå over Floden på Ligdynger. Da Friserne var drevne på Flugt, flyede Knud til Hest med nogle få Følgesvende. De andre, som ikke kunde slippe bort, søgte Tilflugt i Byen. Svend, som troede, at Knud også var der, angreb nu de belejrede af al Magt i Håb om, at hele Krigen vilde være forbi, når han fik Knud i sin Magt. Han afløste de sårede med våbenføre Mænd, dem, der var matte og mødige, med Folk, der havde udhvilet sig; og han nøjedes ikke med at lade dem kæmpe om Dagen, men tog Natten med til Hjælp og sørgede ved stadig at trænge på for, at de belejrede ikke fik Ro til at hvile deres mødige Lemmer. Hvad der yderligere bidrog til at øge de belejredes Mod, var, at Kongen havde ladet dem, der var bleven tagne til Fange, dræbe, og at ingen gjorde sig Håb om Tilgivelse, i Fald han sejrede, eftersom de så tit havde forbrudt sig imod ham. På den anden Side var Kongen bange for, at Friserne skulde komme de belejrede til Undsætning, hvis han lod Belejringen

trække i Langdrag uden at holde Slag og ikke snart fik Byen indtaget, og han drev derfor hårdnakket på Kampen. Således drev Frygt dem på begge Sider til at kæmpe med den største Ihærdighed og til ikke at lade sig nøje med at slås om Dagen, men til også at tage Natten til Hjælp. Det så i Virkeligheden tvivlsomt ud, hvad Udfald Slaget vilde få. Så lød der Råb og Skrig i Nærheden, og Valdemar, som troede, det var Friserne, der kom, ilede med Bannerne did, hvor Larmen kom fra, og fik efter kraftig Modstand Bugt med en Del af Svends Folk, som han vildledt af Mørket antog for Fjender, og således kom den tapre Hertug, narret af Natten, til at anrette Mandslæt og Nederlag blandt dem, det var hans Hensigt at hjælpe. Byfolkene, der var helt medtagne af de mange Sår og af Træthed, eftersom de aldrig kunde få Stunder til at hvile sig og pleje deres Sår, og som ingen Undsætning fik, opgav nu Håbet og overgav sig til Kongen. Han viste sig langt mere ordholdende og mild imod dem, end de havde troet, han vilde være, ja selv Plov, der havde dræbt hans Fader Erik, viste han sær Nåde, thi han straffede ikke sin Faders Banemand, men holdt for, at han mere burde tage Hensyn til, at han havde overgivet sig på Tro og Love, end til sin Hævnlyst. Heller ingen af de andre straffede han, hverken med Døden eller med Fangenskab, men løslod dem uden Løsepenge; det var ham lige meget, sagde han, om de var med eller imod ham, thi Folk, der så tit havde været troløse og brudt deres Ed, kunde der ingen Lykke være ved. Da de var sluppet fri, søgte de til Knud i hans Landflygtighed, thi han var så afholdt af sine Mænd, at ingen nogen Sinde blev kjed af at tjene ham, hvordan det så end gik ham. Friserne måtte betale Kongen en Bøde på to Tusind Mark Sølv og stille Gisler. Senere bad de Valdemar, hvad enten det nu var, fordi de skammede sig over deres Flugt, eller det kom af medfødt Dumhed, om at anmode Kongen om at tage Krigen op igjen med dem på det Vilkår, at han, hvis han sejrede, skulde have lige så stor en Sum Penge til, men, hvis han blev overvunden, skulde tilstå dem den Lempelse i Skat og Skyld, som Knud havde lovet dem. Valdemar overvejede omhyggelig dette tåbelige Forslag, men da han betænkte, hvor usikkert det var, hvilket Udfald Kampen vilde få, fik han dem ved sine forstandige Forestillinger til at opgive dette forrykte Indfald, idet han gjorde gjældende, at det var meget tåbeligt, at de overvundne forlangte af Sejrherren, at han igjen skulde begynde en ødelæggende Krig med dem.

Imidlertid drog Knud til Tyskland og bad Frederik, som nylig var bleven romersk Kejser, om Hjælp, idet han lovede, at han vilde tage Danmark som Len under ham. Kejseren, som både af Naturen var en overmåde snedig Mand og derhos i højeste Grad begjærlig efter at udvide sit Herredømme, blev opsat på at underlægge sig et så stort fremmed Rige og indbød under Skin af Venskab Svend til en Samtale, idet han mindede ham om, at de var gamle Venner og Våbenfæller, lovede, at det skulde blive ham til Ære og Anseelse, og lod ham vide, at han brændte af Begjærlighed efter at se ham, men hans Værdighed som romersk Kejser gjorde ham det umuligt at komme til ham. Svend havde nemlig i sine unge Dage gjort Tjeneste i Kejser Konrads Hird for at lære Krigsvæsenet, og dèr havde han længe tjent sammen med Frederik, som den Gang ikke var højere på Strå end han, og som var lige gammel med ham og også ellers hans Jævning. Han efterkom Indbydelsen og begav sig did med stor Pomp, ikke fordi han troede på den underfundige Mands Ord, eller for at berøve sin Medbejler hans Tilflugtssted, men for at Tyskerne, som kun kjendte ham af Omtale, kunde få Lejlighed til at se ham, og for at vise sig for dem, der beundrede det store Ry, der gik af ham. Han indlagde sig også stor Hæder ved Hoffet på Grund af sit prægtige Følge og hele det statelige Optog, han mødte op med, og tiltrak sig hele Tysklands Opmærksomhed på Grund af den Beundring, man nærrede for hans Tapperhed. Han holdt sit Indtog i Byen Merseburg, hvor en stor Del af Tysklands Adel var til Stede. Han blev først modtagen

af Kejseren med stor Ære, men det varede ikke længe, før der blev rejst forskellige Beskyldninger imod ham, så Frederik holdt kun ilde, hvad han havde lovet. Til sidst blev der stillet ham det Vilkår, at han skulde give sig ind under Kejseren som hans Lensmand, og Knud skulde så igjen have Sjælland til Len under ham imod at give Afkald på sit Krav på kongelig Magt og Myndighed. Vilde Svend ikke gå ind på det, vilde Kejseren støtte Knud og sende en fuldt rustet Hær ind i Danmark sammen med ham, og han skulde nok sørge for, at den kom did før end Svend eller i alt Fald kunde angribe ham strax efter, at han var kommen hjem. Svend indså, at han under så vanskelige Omstændigheder enten måtte udsætte sig for Fare eller give efter, lod, som han gik ind derpå, men gjorde for ikke helt at afskære sig fra Lejlighed til at bryde Overenskomsten, når han kom hjem, et Forbehold med Hensyn til de mange Godser, han havde arvet efter sin Fader på Sjælland, og det faldt det ikke svært at få Kejseren til at give sit Minde til, thi det stemte med tysk Ret. Knud, som ikke stolede synderligt på dette Forlig, forlangte imidlertid, at Valdemar, der var med i Svends Følge, skulde gå i Borgen for ham, thi hans Redelighed og Oprigtighed anså han for den ypperste Sikkerhed, han kunde få, ingen anden i Kongens Følge, mente han, vilde så trofast våge over hans Liv og Velfærd. Valdemar, som vidste, at Svend pønsede på Svig, vægrede sig hårdnakket ved at påtage sig denne Borgen, thi da han så, at hele Forliget ingen Ting betød og kun sluttedes på Skrømt, vilde han ikke have Del i en andens Troløshed. Da Kongen imidlertid trængte ind på ham, påtog han sig omsider, skjønt meget nødig, denne Borgen, idet han erklærede, at hvis Svend brød Overenskomsten, vilde han gå over til Knud. Da begge Parter havde godkendt Forliget, brød de op. Da Svend, som havde Knud med i sit Følge, var kommen hjem til Danmark, sendte han strax Kejseren et Brev, hvori han rent ud beskyldte ham for at have sveget ham, nægtede ham al Lydighed og erklærede, at han ikke agtede at holde den Overenskomst, han havde sluttet med ham, eftersom han med Svig var bleven tvungen til at tage imod Vilkår, som ingen dansk Konge endnu var gået ind på. Da Knud krævede sin Ret, sagde han, at han udtrykkelig havde forbeholdt sig selv Kongsgårdene, så det var kun Styrelsen af Sjællands Anliggender, han havde overladt ham. Da han således brød Forliget, holdt Knud sig til Valdemar og beråbte sig på, at han var gået i Borgen for det. Valdemar fandt nu, at det vilde være lige skammeligt at falde fra Kongen og at bryde den Borgen, han havde påtaget sig, og at det vilde skade hans gode Navn og Rygte, hvilken af Delene han så valgte. Han vilde derfor hellere have Overenskomsten ændret end brudt, og da Kongen mente, at han ikke kunde undvære Sjælland af Hensyn til den nødvendige Tilførsel af Levnedsmidler, foreslog han derfor, at han skulde give Knud et andet lige så stort, indbringende og ærefuldt Len i Stedet. Det Forslag gik Kongen ind på og gav ham et Len, der var fordelt i tre Landsdele, noget i Jylland, noget på Sjælland og noget i Skåne, idet han gik ud fra, at det vilde svække hans Magt, at hans Len således blev splittet. Knud forlangte atter, at Valdemar skulde gå i Borgen for den ny Aftale, og Svend, der var ivrig efter at få Overenskomsten sluttet, fik ham ligesom forrige Gang til modstræbende at gjøre det ved at erklære, at han hverken vilde tage ham eller Knud det ilde op, om de faldt fra ham, i Fald han brød Forliget. I Tillid til Valdemars Borgen tog Knud så ivrig imod det Vilkår, der bødes ham.

Da Svend nu ikke længer troede, at han havde nødig at frygte for Krig, forfaldt han til Hovmod, og da de fra Fædrene nedarvede Sæder og Skikke ikke syntes ham fine nok, indførte han, som om de var grove og plumpe, i deres Sted dem, der var i Brug hos Naboerne, kastede Vrag på, hvad der var dansk, og efterlignede, hvad der var tysk. Han klædte sig på Tysk, og for at ingen skulde misunde ham det, fik han sine Hirdmænd til at gjøre ligeså, så Kongens Gård nu var fuld af pyntelige Junkere i Steden for som

før af Folk, der førte sig på Bondevis. Ja endogså for Måltidernes Vedkommende forjog han den gamle Simpelhed, indførte udenlandske Lækerier og finere Bordskik, så det var ikke blot i Henseende til Klædedragten, men også til Mad og Drikke, han indførte fine Moder. Også med Hensyn til Antagelse af Hirdmænd og Hofsinder gik han frem på samme Vis, thi han tog Æresposterne fra de ædelbårne og gav dem til Gjøglerne, fjernede udmærkede og berømmelige Mænd fra sig og omgav sig i deres Sted med en Flok kvindagtige Uslinger for ved således at fornede Storfolk og ophøje Småfolk at vise, hvor overmåde stor Magt og Myndighed han havde, og for at de, der kom til Velstand, skulde have Kongens Nåde og ikke deres Byrd at takke derfor. Og han var ikke blot overmodig, men også gjerrig. Han gjorde sig Fordel af deres Død, som han havde beriget, og plyndrede de umyndige Børn, når de mistede deres Forældre, holdt det ikke for en Skam og Skjændsel at bringe Børnene af dem, ved hvis Bistand han selv havde opnået Kongemagten, til Tiggerstaven. Selv Krigere, som han først havde gjort til rige Folk, styrtede han i den usleste Fattigdom, fordi han fortrød, hvad godt han havde gjort imod dem. Ja, den store Bekostning, hans mange forslugne Hirdmænd medførte, nødte ham endogså til at lægge større Tyngde på Bønderne både i Henseende til Hoveri og Skatter, så medens han sørgede for, at hans Hirdmænd kunde leve i Overdådighed, mistede han Almuens Kjærlighed. Retstrætter, som hidtil var bleven afgjorte ved Ed, bestemte han derhos nu skulde afgjøres ved Tvekamp og Kraftprøver, så at den Dom, der burde have været overladt til fornuftig Granskning af Sagen, nu udelukkende kom til at bero på, om man havde øvet sine Legemskræfter mer eller mindre. Og for ikke i nogen Henseende at undlade at lægge sit Hovmod for Dagen holdt han det for uværdigt for en Mand i hans ophøjede Stilling at holde Ting på den vante Vis, han lod hånt om at stå på lige Fod med Folket, når han talte til det, men plejede at stige op på et højere Stade og tale til Folket nedenfor, når han skulde skifte Lov og Ret. Han lå også jævnlig i Strid med Ærkebiskoppen af Lund, hvoraf han dog havde større Fordel end Skade.

Da i de samme Dage Karl, Statholderen i Halland, var rejst ud af Landet, blev Kong Sverkers Søn Hans optændt af Elskov til Karls Hustru og til hans Søster, der var Enke. Betagen af deres Dejlighed røvede han dem og bortførte dem til Sverige for at tilfredsstille sin Lyst. Han skal have handlet så skammeligt imod dem, at han tvang dem til at have Samleje med ham skiftevis hver anden Nat, og krænkede således disse kyske Kvinder ved at øve den hæsligste Uterlighed imod dem uden Hensyn til, at den ene af dem var en gift Kone og den anden en ærbar Enke, så lidet blueedes han ved at give sin Vellyst frit Spil. Til sidst, da både hans Fader og Folket forbandede hans Udåd, sendte han dem hjem igjen. Svend besluttede at hævne denne Skjændselsgjerning på hele det svenske Folk, som en Forsmædelse, der var tilføjet alle danske, idet han holdt for, at en offentlig Tort måtte man aftvætte i Fællesskab. Han blev imidlertid forhindret i dette sit Forsæt ved sit forestående Giftermål, thi han var nylig bleven trolovet med en Datter af Hertug Konrad af Sachsen og skulde nu holde Bryllup med hende, så af Hensyn hertil opsatte han Krigstoget. Folk skyldte for Resten med Urette hende for at råde og overtale Svend til at lægge sig efter udenlandske Sæder og indføre ny Skik i Landet.

På denne Tid kom den romerske Kardinal Nikolaus sejlene over Nordsøen op til Norge, som hidtil havde hørt under Ærkesædet i Lund, men som han nu gav Selvstyre, idet det fik sin egen Ærkebiskop. Han vilde også i Kraft af den Magt og Myndighed, Paven havde overdraget ham, gjøre det samme i Sverige, men da Svearne og Gøterne ikke kunde blive enige om, hvilken By og hvilken Mand de skulde betro denne store Værdighed til, lod han dem gå glip af den tiltænkte Ære for deres Kivagtigheds Skyld og anså ikke disse Barbarer, der endnu var ganske ukyndige i Religionen, for værdige

til at få et kirkeligt Højsæde. Da han nu i Betragtning af Årstiden anså det for farligt at rejse hjem til Søs, idet han var bange for at give sig ud på en Vintersejls, holdt han for, at det vilde være bekvemmest for ham at lægge Vejen over Danmark og besluttede derfor for at mildne den Vrede, han havde vakt dør ved at tilstå Nordmændene en sådan Gunst, også at gjøre Danskerne noget til Behag. Han skrev da til Eskild og lovede ham en ny Værdighed, der var større end den, han havde mistet, idet han til Gjengjæld for det Tab, han havde lidt ved, at Norge var blevet unddraget hans Overhøjhed, skulde blive Sveriges Kirkefyrste. Eskild tog med Glæde imod dette Tilbud og bad ivrig Kardinalen om at besøge ham, og da han kom, overgav han Eskild Tegnene på den svenske Ærkebispværdighed og overlod til ham at give dem til den, Svearne og Gøterne blev enige om at vælge, hvorhos han bestemte, at enhver, der for Fremtiden valgtes til Ærkebiskop i Sverige, skulde modtage det fra Pavehoffet sendte Skrud af Ærkebispem i Lund og bestandig stå under hans Overhøjhed. Han lovede at skaffe Pavehoffets Stadfæstelse af dette Tilsagn, og det faldt ham let nok, thi da han kom tilbage til Rom, døde Pave Eugenius, og han blev valgt til hans Eftermand, og som Kirkens Overhoved stadfæstede han så, hvad han havde lovet i sin Egenskab af Pavens Sendemand. Dette vandt Hævd hos Efterkommerne, og lige til den Dag i Dag har man holdt sig til, hvad der da blev bestemt. Da Nikolaus havde udrettet dette, søgte han, inden han forlod Danmark, med romersk Kløgt at få Svend, som stadig tænkte på at påføre Svenskerne Krig, til at opgive sit Forsæt, idet han forestillede ham, at Landet var vanskeligt at føre Krig i og Folket fattigt, så der ingen Fordel var ved at sejre over det. Det vilde blive ham et overmåde bekosteligt Krigstog, der kun vilde give ringe Udbytte; inden han kunde komme til at kæmpe med Fjenden, havde han de vældige, vilde Fjælde at kriges med, og når han så endelig gik af med Sejren, var der kun et ringe og uanseligt Bytte at vinde. Til sidst, da han ikke ved sine kloge Forestillinger kunde få Kongen til at opgive sin tåbelige Stædighed, spottede han ham overmåde vittig for hans Enfoldighed. Han sagde nemlig, at han bar sig ad som Edderkoppen, der med Fare for sit Liv trak Trådene til sit Væv ud af Indvoldene på sig selv og så ikke fangede andet end rådne Fluer og usselt Kryb; han lignede altså Kongen ved Edderkoppen, Krigens Væv og Sejren ved dens Fangst og viste således Kongen, at han i sin Begjærlighed udtømte sine Kræfter for at vinde en ringe Ting og søgte sin Glæde i en Krig, han ingen Nytte kunde have af.

Da Kardinalen rejste, bekostede Svend, mere af Ærbødighed for hans høje Værdighed, end fordi han lagde sig hans Formaninger på Sinde, hans Rejse lige til Rigets Grænse, og så gav han sig igjen til at pønse på den Krig, han alt før havde besluttet. Det var imidlertid snarere Begjærlighed efter at bemægtige sig Sverige, der opflammede ham, end krænket Blufærdighed eller Harme over den begåede Misgjerning. Han mente nemlig, at Lejligheden var ham overmåde gunstig til at falde ind i Landet, dels fordi Sverker nu var en gammel Mand, som ikke duede til at føre Krig, dels fordi der nylig var opstået Splid imellem ham og Landsens Almue på Grund af, at Bønderne havde dræbt Hans på Tinge. Han nærrede da også så sikkert Håb om Sejr, at han, inden Krigens begyndelse, delte Svenskernes Land mellem sine Krigsfolk som Løn for deres Deltagelse i den. To af hans Stormænd yppede endogså heftig Kiv med hinanden, fordi de begge to var lige opsatte på at få den samme svenske Jomfru, men Kongen, som fandt, at det tilkom ham at give hende bort, lovede, at når Sverige var indtaget, skulde den, der havde vist sig som den tapreste, få hende, og ved dette Løfte fik han dem, der stredes om Elskovs Lyst, til på det ivrigste at kappes i Tapperhed. Så sikre var Danskerne på, at de vilde underlægge sig Sverige.

Imidlertid sendte Sverker i sin Angst for Krig Gang efter Gang Sendemænd til Svend for at bede om Fred, men det hjalp ikke, hvilke Vilkår han end tilbød ham. Da han så indså, at det var spildt Umage, vilde han hverken møde ham i Marken, ruste sig eller opbyde nogen Hær, men tyede hen til ukjendte og afsides Steder og overlod hele Krigsførelsen til Svenskerne. For at undgå de besværlige bugtede Omveje opsatte Svend imidlertid sit Krigstog, til Vinteren kom, for at kunne skyde Gjenvej over de islagte Sumpe, og da Vinterkulden kom ham til Hjælp, drog han ad den nærmeste Vej ind i Finveden, hvor han hærjede og brændte alle Vegne. Landsens Folk kom løbende og bad om Nåde og overgav sig selv og Landet til ham, og de lod sig ikke engang nøje med således at have underkastet sig, men forsynede ham endogså med Levnedsmidler og viste ham al Villighed og Gjæstfrihed. Derpå drog han ind i Varend, hvor han overalt fo'r frem med Ild og Sværd, thi Landsens Folk hverken satte sig til Modværge eller overgav sig, men både Mænd og Kvinder søgte til alle Sider ud i utilgængelige Udørkener. Næsten overalt på Markerne lå der høje Snedriver, og Kulden var så hård, at diende Børn lå og frøs ihjel ved Brystet, medens Mødrene var nær ved at friste samme Skæbne og trykkede selv halvdøde de døde Børn i deres Favn. Danskerne, som også led ved dette barske Vejrlig, kunde ikke ligge i Lejr om Natten og ikke holde Vagt; nogle af dem tændte Bål, andre søgte under Tag, mere bange for den kolde Luft end for Sværd og Spyd, og tænkte mere på at værge sig imod Kulden end imod Fjenderne. Varendsboerne var imidlertid opsatte på at afskære Kongen Vejen for at få ham til at slutte Fred med dem; de fældede Træerne i Skovene og spærrede de snævre Kløfter, han skulde igjennem, med Træstammer. Landet er nemlig rundt omkring opfyldt af så høje Klipper, at man ikke uden ad store Omveje kan komme uden om dem. Denne deres Dristighed fik Kongen Nys om, medens han sad til Bords, og så havde han ikke Tålmodighed til at bie, skjød Bordet til Side, sprang op på sin Hest og bød sine Krigsfolk følge sig og sprængte i fuldt Firspring hen til Kløften, harmfuld over, at han skulde sinkes i sit Forehavende ved de lumpne Hindringer, en Flok Bønder lagde ham i Vejen. Da en af hans Mænd ved Navn Niels bad ham om at styre sin Vrede og undersøge Sagen nøjere, eftersom de dog ikke rigtig vidste, hvorledes den forholdt sig, svarede Kongen, at gifte Folk altid var mest bange af sig, hvorved han sigtede til, at Niels havde holdt Bryllup Dagen før Hæren brød op. Niels blev vred over den hånlige Måde, hvorpå hans Råd var blevet afvist, og svarede, at han snart skulde gjøre, hvad Svend ikke turde, og gjengjældte altså den Beskyldning for Fejghed, Kongen havde udslynget imod ham, ved at lade ham vide, at han selv var ræd, og de Ord, hans Vrede således lagde ham i Munden, var i Virkeligheden et Varsel om, at han snart skulde dø. Da de kom til Kløften, sprang Rytterne af Hestene, og skjönt de kun var slet rustede, fordi de havde haft sådant Hastværk med at komme af Sted, at de ikke ænsede Faren, begyndte de at storme løs på Forskansningen, medens Bønderne, der var komne sammen for at forsvare den, råbte og skreg på Fred. Niels, der var opsat på ved ypperlige Manddomsgjæringer at aftvætte den Forsmædelse, Kongen havde tilføjet ham, for at det ikke skulde hedde sig, at det, at han var bleven gift, havde gjort det af med hans Tapperhed, stormede nu uden at ænse Faren løs på Forhugningen for at komme over den, men Bønderne, der stod oppe på den som på en Mur og forsvarede den, gjennemborede hans Hoved med et Spyd, så han måtte lade Livet. De andre, der prøvede på det samme, blev drevne tilbage med Sten og Stager. Da Natten var ved at falde på, gav Svend, som nu fortrød sit forhastede Angreb, Tegn til at holde inde med Kampen og slog Lejr tæt ved Forhugningen for næste Dag at tage Kampen op igjen med større Styrke og bedre forberedt. Fjenderne benyttede sig imidlertid af Natten til at tage Flugten, så om Morgenen var der ingen, der gjorde ham Vejen stridig. Nu opgav Varendboerne Håbet om at kunne modstå ham og underkastede sig. Da han nu så',

hvorledes alt gik efter Ønske for ham, blev han så overmodig af den Medgang, han havde, at han besluttede at brede sig over hele Sverige, men den overvættede stærke Kulde og den Svaghed, Hestene blev overfaldne af som Følge af de vanskelige Veje og Mangel på Foder, hindrede hans Fremtrængen. De, som havde mistet deres Heste og måtte gå til Fods, lagde nu det, de havde at bære, på deres Stalbrødrers Heste, drev dem foran sig og gav sig uden Kongens Vidende på Hjemvejen. Da det til sidst gik op for ham, at Hæren listede sig bort, kom han dens hemmelige Tilbagetog i Forkjøbet ved at give Krigsfolkene Lov til at drage hjem og begav sig selv strax ad en Gjenvej til Skåne. Karl håbede nu i Tillid til de Gisler, der var bleven stillet, at han frit og trygt kunde vende tilbage til Halland med sin Broder Knud. Da de næsten var komne til Grænsen dør, blev de budne til Gilde af Folkene i Finveden, som skjulte deres snedige Anslag under Gjæstevenskabs Maske, og de sad største Delen af Natten og svirede med dem. Da de var bleven mægtig drukne, fik de anvist Natteleje i en tom Lade tillige med deres Følge, som også havde sig en god Rus. Da de lå i den dybeste Søvn, stængede Finvedfolkene Dørene udvendig og stak Ild på Laden. Største Delen af den var allerede brændt og næsten lagt i Aske, inden de drukne Mennesker mærkede noget til Heden. Omsider, da Ilden var ganske tæt ved dem, kom de da på Benene og styrtede, nøgne som de var, til Dørene, men så opdagede de, at de var lukkede udvendig fra. Ilden trængte på derinde, og Fjenderne udenfor forment dem at komme ud. Den Ulykke, der var lige for Hånden, betog dem imidlertid Frygten for den, der kunde komme senere, og de anså den Fare, de i Øjeblikket var stedte i, for værre end den, der ventede dem udenfor. Da Danskerne altså hellere vilde falde for Sværd end brænde op, stemte de sig af al Magt imod Dørene og sprængte Bommene, idet de ikke betænkte sig på for at undfly én Fare at styrte sig i en anden. Nogle håbefulde unge Mennesker, som Karl havde optaget i sit Følge for Frændskabs Skyld, blev af disse Umennesker, der ikke havde Medlidenhed med deres unge År, under Hån og Spot nøgne til Skindet tvungne ned under Isen på Niså, og der fandt de deres Død og Grav. Således strandede dette store Tog på nogle få Bønders Svig.

Nogen Tid efter rejste Almuen i Skåne sig imod Høvidsmændene og stævnedes væbnet til Ting i Arnedal. Hver Gang Folkene i denne Landsdel nemlig fandt de Byrder, der lagdes på dem, for tunge, satte de sig altid med Magt til Modværge imod den Uret, de mente tilføjedes dem; når Almuen dør synes, at dens Åg bliver den for tungt, plejer den således altid at gribe til Våben for at værne om sin Frihed. Kongen var bange for, at disse Uroligheder skulde udvikle sig til større Forstyrrelser i Riget, og for at få Bugt med dem drog han derfor fra Sjælland over til Skåne og indfandt sig i Tillid til den Krigsstyrke, han havde med, på Bøndernes Ting. Selv mødte han våbenløs frem, men havde nogle væbnede Ryttere med, for at det mere skulde se ud, som om han var bange for, at der skulde ske ham Overlast, end som om han havde i Sinde at indjage dem Skræk. Almuen gjorde med Vilje Plads for ham, og da han var kommen ind i Kredsen, overvældede de ham med en Mangfoldighed af svære Kæremål og råbte og skreg således, at han ikke kunde få Ørenlyd og komme til at forsvare sig. Da han slog ud med Hånden for at påbyde Hoben Stilhed, blev der kastet en Mængde Sten på ham, i den Grad var Oprørernes Raseri flammet op til Hån og Foragt for hans kongelige Værdighed. Så trådte Toke Signessøn, en Mand, som udmærkede sig både ved ædel Byrd og ved Veltalenhed, og som var en at Kongens bedste Venner, frem midt iblandt Almuen, påbød Stilhed og fik ved sin myndige Veltalenhed Folk til at holde op med deres uforstandige Støjen, thi han lempede sin Tale således, at han tilsyneladende med rene Ord gav Almuen Medhold, medens han i Virkeligheden talte Høvdingernes Sag, uden at det dog rigtig gik op for dem. Da Bønderne igjen var dragne hver til sit, lod

Kongen i sin Harmen over den skammelige Tort, der var bleven tilføjet ham, adskillige Landsbyer afbrændte og hærjede næsten hele Skåne til Straf, fordi det havde gjort sig skyldigt i Majestætsforbrydelse. Ophavsmændene til Oprøret straffede han på Livet eller berøvede dem deres Gods, idet han holdt for, at sådanne Urostiftere burde bøde med Hovedet eller miste alt, hvad de ejede og havde. Heller ikke Toke lod han gå Ram forbi, skjønt hans Veltalenhed havde gjort ham så god Nytte og hjulpet ham til at undgå Bøndernes Forbitrelse; han påstod nemlig, at det var ham, der hemmelig havde ophidset Almuen imod ham. Således skar han i sin Vrede, ophidset til det grummeste Raseri, Fjender og Venner over én Kam.

Denne Svends Fremfærd i Skåne gav atter Knud Håb og Mod til at vække ny Uroligheder, men særlig den Endrægtighed, der var imellem Svend og Valdemar, afholdt ham dog fra at vove Forsøget, thi han så' godt, at lige så forhadet Svend var, lige så elsket var Valdemar, og at man bar over med hans Ugjerninger for dennes Dyders Skyld. Knuds Rådgivere mente også, at han burde se at få Valdemar til at skille sig fra Svend, førend han yppede Krig med denne, og at han burde søge at vinde Valdemars Venkab ved at give sig i Svogerskab med ham. For at opnå det holdt de, hver Gang de talte med Valdemar, med Vilje Lovtaler over Knuds Halvsøster Sofia for hendes overvættens store Dejlighed. Valdemar sagde, at Jomfruens Fattigdom var en Hindring for, at han kunde ægte hende, thi hendes Fader var en Russer, så der var slet ingen Godser, hun skulde arve i Danmark. Skjønt han i sit stille Sind gav dem Ret, der vilde overtale ham til at gifte sig med Pigen, lod han, som om han lagde mere Vægt på hendes Fattigdom end på hendes Skjønhed. Da Knud imidlertid lovede at give hende en Tredjedel af hele sin Fædrearv i Medgift, trolovede han sig med hende og overdrog en gift Kvinde ved Navn Bodil at tage sig af hendes Opdragelse, indtil hun blev mandvoxen. Som Følge heraf blev Frændskabet imellem dem, som de så længe ikke havde ænset, og som havde været brudt af ulykkesvangert Had, bragt på Fode igjen med så stor Oprigtighed, at ingen Skygge af det gamle Fjendskab, de selv eller deres Fædre havde næret til hinanden, formørkede det ny Venkab. Men jo oprigtigere dette blev, des mistænkeligere fandt Kongen det. Han passede i Stilhed på dem, men turde ikke åbenlyst lægge sig ud med dem, fordi han indså, at største Delen af hans Magt var gået bort fra ham med Valdemar, på hvis Lykke han ikke havde taget i Betænkning at støtte sin egen. Uagtet han derfor nærrede Mistro til dem begge, lagde han Skjul derpå for ikke at røbe det Had, han bar på. De mærkede godt, at Kongen forstilte sig over for dem, og begjærede derfor Orlov for, som de sagde, at se til deres Godser i Sverige, og da de havde fået den, drog de over til Kong Sverker dør, men i Virkeligheden var Knuds Ærind, at han vilde bejle til Sverkers Datter. Sverker tog så venlig imod dem, at han i Håb om det tilkommende Svogerskab tilbød at gjøre dem til sine Arvinger med Forbigåelse af sine egne Børn, hvad enten det nu var hans Sønners Uduelighed eller den udmærkede Bejlers høje Byrd, der drev ham dertil. Da de kom tilbage til Danmark, viste Kongen dem endnu mere Uvilje, fordi de havde sluttet Venkab med hans Fjende. Knud drog til Jylland og Valdemar til Ringsted, men Svend fulgte over Hals og Hoved efter ham did, og da han havde truffet ham, overfusede han ham længe med Skjældsord og Bebrejdelser for Troloshed og Forræderi. Da Valdemar nægtede sig skyldig, kom han frem med et Brev, han selv havde sat sammen, og som med Forsæt var uden Underskrift; det, sagde han, havde han fået fra sine Venner, og deri stod, at han og Knud havde sluttet Forbund med Sverker. Skjønt Valdemar ellers var alt andet end let til at blive vred, blev han over al Måde opbragt over dette løgnagtige Påfund og betænkte sig ikke på at give sit Hjærte Luft og skjælde Kongen Huden fuld. Beskyldningen for Troløshed gav han ham igjen og brød sig ikke længer om at forsvare

sig, men blot om at give ham onde Ord; de udmærkede Bedrifter, han havde udført, og de Besværligheder, han havde påtaget sig for ham, blev han nu lønnet for med Løgn og Sladder, sagde han. Kongen blev så forbitret over det Frisprog, han førte, at han vilde have ladet ham gribe, hvis hans Hirdmænd ikke havde undslået sig derfor, thi de holdt meget mere af ham end af Kongen. Senere kærede Valdemar i Jylland over den Tort, Svend havde gjort ham, og skaffede ham derved mange Fjender på Halsen. Han sejlede sammen med Knud over til Sjælland med hele den jydsk Flåde, ikke fordi det var hans Agt at påføre Kongen Krig, men for ved nye Bestemmelser bedre at sikre sig imod Troløshed fra ham for Fremtiden. Svend mødte dem med et Følge af væbnede Mænd ved Sundby, en Landsby, der ligger ved Havet, og her forhandlede de hele Dagen. Omsider kom de til Enighed, og ved Sengetid vendte Kongen tilbage til Roskilde.

Imidlertid kom der Tidende om, at Venderne var komne til det østlige Sjælland med en usædvanlig stor Flåde. Da de allerede tidligere havde hærjet alle Markerne, gik de alle de Steder forbi, hvor der intet Bytte var at få, og agtede at overrumple Roskilde. De undlod at stikke Ild på Husene, for at Røgen ikke skulde røbe dem. De var i sig selv dristige nok, og nu havde de oven i Kjøbet af deres Spejdere hørt, at alt var stille i Byen, og at Kongen var langt borte. Da de havde fået den Besked, lod de altså Markerne i Fred og skyndte sig af alle Kræfter ad Byen til, ja nogle af dem, som havde raskere Heste end de andre, var allerede nået ind til Forstaden og var tæt ved Byens Porte. Kongen, som sov fast, fordi han havde våget en Del af Natten, fik så sent Bud om den Fare, der var på Færde, at der ikke var Tid nok til at træffe Forberedelser til at afværge den. Den første af Danskerne, der kom i Kast med Fjenden, fordi han havde en overmåde rask Hest, var en meget dygtig Rytter, der hed Radulf. Da han var ene, måtte han betjene sig af sin Færdighed, idet han snart undgik Fjenderne og snart satte efter dem. Hver Gang han kom ind på udyrket Jord, havde han vanskeligere ved at komme af Sted på Grund af sin tunge Rustning, medens Venderne, som ingen Rustning havde, frit kunde tumle deres rappe Heste. Da han mærkede det, besluttede han mere at stole på sin Hests Kræfter end på dens Hurtighed og begyndte derfor med Forsæt at ride ind på de dyrkede Marker, hvor Vendernes Heste, der ikke var synderlig stærke, ikke kunde hamle op med hans i at bane sig Vej gennem Kornet. Idet han altså magede det så, at det ikke længer kom an på Hestenes Behændighed, men på deres Styrke, kunde hans Forfølgere ikke indhente ham, thi det tætte Korn hindrede mere deres svagere end hans kraftige Dyr i at løbe. Da de spurgte ham, hvem han var, svarede han, at han var Kjøbmand, og da de videre spurgte, hvilke Varer han førte, svarede han, at han handlede med Våben, som han plejede at tuske bort for Heste, og at han havde fået den, han red på, på den Måde. Da de fremdeles spurgte, om Kongen var i Roskilde, svarede han Ja, og da de sagde, at han jo nylig var draget af Byen for at tale med sine Frænder, sagde han, at han ganske vist var draget af Byen, men var kommen tilbage, men det troede de ikke var sandt, fordi det ikke stemte med, hvad deres Spejdere havde sagt. Grunden til, at Radulf holdt det for rigtigst at sige Sandheden angående Kongens Opholdssted, var netop, at han mente, at når han sagde, hvad sandt var, vilde Fjenderne tro det modsatte. Imidlertid kom de kongelige Ryttere alt efter som de var rappe og modige til, ud til Radulf og sluttede sig sammen i en samlet Trop, som strax vilde have angrebet Fjenden, hvis ikke Radulf i Betragtning af, at de var så få, havde fundet det rådeligst at vente, til deres Stalbrødre kom dem til Undsætning, så visse var disse Mænd på Sejren, fordi de stadig havde haft Lykken med sig i Krig. Venderne kaldte nu dem af deres Stalbrødre, der var ude på Plyndring, tilbage for at slås, men så snart Radulf af Støvskyen, der rejste sig, skjønnede, at Kongen var nær, angreb han

dem i Tillid til den Undsætning, der var undervejs. Vendernes Fodfolk blev hugget ned og flygtede, men deres Ryttere, som havde sluttet sig sammen i en samlet Skare, gav sig først på Skrømt på Flugt, men da Kongen truede dem i Ryggen, og de så, hvor få Ryttere han havde, gjorde de omkring og jog ham på Flugt. Radulf holdt nu inde med Blodbadet på Fodfolkene, angreb de vendiske Ryttere med sine Folk og nødte dem til for Alvor at fly over Hals og Hoved, men omsider opgav han at forfølge dem yderligere, fordi deres Heste var så raske, sluttede sig til Kongens Rytterskare og gav sig igjen til at hugge løs på Fodfolkene. Så opsatte var de flygtende endnu på at plyndre, at de, medens de rendte af Sted, flåede Huderne af Fårene, de havde dræbt. Hvor må de Mennesker dog ikke have været havesyge, eftersom de, medens de var stedte i den yderste Fare og havde kastet deres Våben, ikke kunde bekvemme sig til for at bjærge sig at give Slip på et usselt Bytte, der blot hindrede dem i deres Flugt! Nogle få af dem nåede ned til Strandbredden og svømmede ud til deres Skibe, nogle, som alt for hidsige søgte Frelse i Flugten, rendte blinde af Rædsel ud i Vandet og druknede i Massevis, så det Liv, de var så opsatte på at bjærge for Fjendernes Våben, måtte de lade i Havets Bølger. Imidlertid søgte de vendiske Ryttere, idet de sprængte frem som fra et Baghold, ved Overrumpling at fravriste Kongen Sejren, så Danskerne, der troede, at Kampen var til Ende, måtte til at slås igjen. Deres Tapperhed fik Bugt med Venderne, som over Hals og Hoved gav sig på Flugt og var så ivrige efter at komme i Sikkerhed for Fjendernes Sværd, at de i kvindagtig Angst med deres Heste satte ud over en Klint og omkom, så de med lemlæstede Legemer måtte lade Livet imellem Stenene, medens de ikke havde haft Mod nok til at vove det i Kampen. Så stort var Blodbadet, Danskerne havde anrettet, at der knapt var Folk nok til at ro Skibene bort.

På den Tid stod, som Følge af, at Sørøveriet havde taget så stærkt Overhånd, alle Landsbyer i den østlige Del af Jylland forladte, fra Vendsyssel helt ned til Ejderen, og Markerne lå udyrkede hen. Den østlige og sydlige Del af Sjælland lå også gold og øde hen, thi Bønder var der ingen af, og Sørøverne holdt til dér, som om de var hjemme. På Fyn var der også kun få Indbyggere tilbage. Falstringerne, hvis Tapperhed er større end deres Land, bødede ved Kjækhed på Landets Lidenhed, thi de vilde ikke vide af at betale Fjenden Skat, men holdt ham borte med det gode eller med Magt. Låland, som dog er større end Falster, skaffede sig derimod Fred ved at betale for den. Resten af Øerne lå øde hen. Man stolede hverken på Våben eller Byer, men spærrede Bugter og Vige med lange Pæle og Bomme, for at Sørøverne ikke skulde kunne lægge derind. Da Kongen nu skjønnede, at det gik ned ad Bakke med Riget, og at det allerede næsten var ødelagt, men at han ikke med egne Kræfter mægtede at forsvare det imod Sørøverne, mente han, at det klogeste, han kunde gjøre, var for Penge at kjøbe sig Hjælp imod Venderne af Hertug Henrik, som på den Tid var overmåde mægtig. Han lovede ham tre Tusind Mark Sølv som Løn for hans Hjælp og skaffede Pengene til Veje ved en offentlig Indsamling. Da Henrik, hvis Venskab ikke var så nyttigt som let til Fals, havde fået Pengene, viste han sig imidlertid kun lidet ordholdende med Hensyn til, hvad han havde lovet, hvad enten det nu var, fordi han ikke vilde, eller fordi han ikke kunde. Således opnåede Kongen ikke Fred, men føjede, medens han søgte at sørge for Landets Tarv, blot Vanære til den Elendighed, det var stedt i. Herover harmedes Landsens Almue endnu stærkere på ham, idet de holdt for, at det var en Skam at søge Fred ved at kjøbe sig den til i Steden for at skaffe sig den med Våbenmagt, og at hele Landet var blevet holdt for Nar ved den Fejl, Kongen havde begået.

Da Svend nu mistvivlede om at kunne afhjælpe Ulykken, opgav han at afværge de Farer, der truede fra Sørøverne, og gav sig i Steden derfor til at lægge Vind på at sikre sig imod Landets egne Børn. Hans Mistanke vågnede på ny, og han pønsede

på at overrumple Valdemar i den Tanke, at når han fik skilt sig af med den ene af dem, der voldte ham så meget Besvær, vilde han lettere kunne tage det op med den anden. Da han mente, at han lettere kunde udføre sit Forsæt med List end med Magt, gav han sig på Rejse til sin Svigerfader Konrad under Påskud af, at han vilde kræve sin Hustrus Medgift, og blandt dem, han valgte til at ledsage sig, var også Valdemar, dels fordi han ikke fandt det sikkert at lade ham blive hjemme, og dels fordi han vilde, at Konrad skulde holde ham i Fængsel. Valdemar, som fra adskillige af sine Venner havde fået Breve om den Svig, Kongen pønsede på, bebrejdede ham, da han kom til Slesvig, med rene Ord hans Troløshed og mindede ham derhos om, hvor tro og tappert han havde tjent ham. Da Kongen nægtede at have ondt i Sinde imod ham, viste han ham Brevene, han havde modtaget, men Underskrifterne havde han skåret af. Han bad ham dernæst huske på, at de ypperste af hans Krigsmænd havde han skaffet ham, at han for hans Skyld ikke havde skånet sig, men fået svære Sår, og at han bestandig havde haft den største Andel i de Sejre, Kongen havde vundet, og nu, klagede han, blev han til Tak for sine store og gode Gjerninger lønnet med Svig og Falskhed. Han lovede ikke desto mindre at følge med ham, men det skulde han vide, sagde han, at hvis han fik sit svigefulde Anslag udført, var det sin Ondskab og ikke sin Kløgt, han kunde takke derfor. Svend søgte at fjærne hans Mistanke ved i højeste Grad at forstille sig, thi selv så stor en Troskab kunde ikke få ham til at opgive sit troløse Forsæt. Det stod uigjenkaldelig fast for ham, at han vilde bringe det til Udførelse, og således kom han til Stade, hvor han gjæstede Ærkebiskop Hartvig af Bremen. Han bad denne om at give ham en Mand med, der kunde vise ham Vej på Resten af Rejsen, men det vilde Ærkebispen ikke, og han fik derfor Valdemar, som han vidste var hans meget gode Ven, til at bede ham derom. Ærkebispen kaldte nu Valdemar afsides og åbenbarede ham, hvad Kongen pønsede på; han havde med velberåd Hu sagt Nej til hans Anmodning, fordi han skjønnede, at det vilde blive til Valdemars Skade, om han opfyldte den. For at det imidlertid skulde se ud, som om han gjerne vilde tjene Kongen, lod han, som om det ikke stod i hans Magt, men opfordrede ham til at henvende sig om Ledsagelse til Henrik, som både var mægtigere og højere på Strå end han, så skulde de alle tre, han selv og Svend og Valdemar, sende Bud til ham og anmode ham derom. Da Henrik havde hørt, hvad Sendemændene havde at forebringe, skjønnede han, at Kongen pønsede på Svig, og vilde redde Valdemar, hvorfor han svarede, at det ingen Nytte var til, at Svend bad ham om, hvad han lettere kunde opnå ved at henvende sig til sin Svigerfader. Derpå tog han Valdemars Sendemand til Side og fortalte ham, hvor stor Fortræd det kunde volde hans Herre, om han opfyldte hans Begjæring, og at han, hvis han ikke vendte om, vilde udsætte sig for det værste, når han kom til Konrad. Svends Sendemand drog nu, efter at de to andre havde givet sig på Vej til Stade igjen, til Konrad, hvem han meddelte, at Kongen havde nogle af sine Frænder mistænkte; der havde før været Fjendskab imellem dem, men nu havde de indgået Svogerskab og forligt sig. Den ene af dem havde han ved Svig fået med i sit Følge, og nu vilde han gjerne have, at han skulde holde ham i Fangenskab, fordi han ellers var bange for, at han skulde gjøre Oprør. Derhos bad han om en Mand, der kunde ledsage dem og vise dem Vej, så de kunde fortsætte Rejsen til ham. Da Konrad nu spurgte, på hvilke Vilkår denne Kongens Fjende var fulgt med ham, svarede han, at han var fulgt med ham på Tro og Love, hvorpå Konrad forbandede Svends Anslag og sagde, at det ikke sømmede sig for ham nu, han var en gammel Mand, at gå ind på, hvad han fra sin Ungdom af havde skyet, thi det var i Sandhed skjændigt om en gammel Mand, der altid havde været et Mønster på Retskaffenhed, nu vilde række Hånden til Svig, og i sit Livs Aften sætte en Plet på sig, som han hidtil havde varet sig for. Han vilde hellere se sin Svigersøn, sin Datter og det Barn, hun havde født ham, dingle i Galgen end på

sine gamle Dage besmitte det Ry for Ærlighed og Oprigtighed, han havde bevaret i så mange År, ved at begå en Skjændselsgjerning og på den ugudeligste Måde hjælpe en anden til at sætte hans forræderske Anslag i Værk. Hvis hans Svigersøn uden Svig åbenlyst vilde fejde på dem, han var bange for, sagde han, kun i så Tilfælde skulde han finde ham rede til at yde ham Hjælp. Da Svend fik den Besked, skammede han sig, og da den Vejviser, han havde begjæret til Fortsættelse af Rejsen, var blevet ham nægtet, rejste han hjem igjen til Danmark.

En stakket Stund efter drog Svend fra Sjælland hemmelig over til Fyn i Håb om at kunne overrumple og gribe Knud og Valdemar, der opholdt sig i Viborg. Da hans Svig blev opdaget, sendte han Bud til dem, at han var kommen for at tale med dem og ikke for at angribe dem, så de måtte endelig opgive deres ugrundede Mistanke. Da de i Forvejen havde fået Nys om hans Svig, idet de havde ladet udspejde, hvad han havde i Sinde imod dem. og ikke længer stolede på hans Løfter, fik de imidlertid Jyderne til at kære dem til Konger. Kongen samlede nu sine Krigsfolk på Slottet i Odense, hvor han just på den Tid opholdt sig, og gav sig til nøje at spørge dem ud, snart enkeltvis, snart alle på én Gang, om hvad Troskab han kunde vente sig af dem i den Krig, der nu var for Hånden. Skjønt de ivrig svarede, at han kunde stole på dem, vilde han ikke lade sig nøje med et slet og ret Løfte, men forlangte, at de skulde bekræfte det med Ed. Da de skulde til at nyde Sakramentet, gik Sune, hvad enten det nu var den Kjærlighed, han fra gammel Tid af nærede til Valdemar, eller Harme over den Uret, han selv havde lidt, der drev ham, ene ud af Slottet. Der blev sendt Folk ud efter ham for at kalde ham tilbage, og de spurgte, hvorfor han så pludselig gik sin Vej. Da han blev opfordret til at vende om, beklagede han sig over, at hans Fædrenegård var bleven taget fra ham. Kongen lovede, at han skulde få den tilbage, men Sune svarede, at den Retfærdighed kom sent, og at han ikke nu, da Lykken gik Kongen imod, vilde tage imod, hvad han havde sveget ham for, da Lykken var med ham. Derfor betænkte han sig da ikke på ene at gå over til det stærkeste Parti og efter en fornuftig Beslutning at falde fra den Konge, der havde forurettet ham. Han havde derfor god og gyldig Grund til sit Frafald og søgte strax til Valdemar, til hvem han var knyttet med Venskabs Bånd fra sin Faders og Farfaders Dage.

Da Svend, efter at hans Folk havde svoret ham Troskab, var vendt tilbage til Sjælland, blev han snart angrebet af sine Medbejlere med den jyske Flåde. Han opholdt sig da i Roskilde, hvorhen han stævnedes den tit omtalte Ærkebiskop Eskild med den skånske Hær. Da de var komne, spurgte han Peder Thorstensøn, som han altid plejede at rådføre sig med, hvorledes han bedst skulde tage Vare på sine Sager. Denne Peder Thorstensøn skal en Gang, da Kongen spurgte ham til Råds om, hvorledes han bedst skulde sikre sin Trone, have svaret, at enten burde han vise sig særlig nådig imod Adel og Almue for at sikre sig imod sine Medbejlere, eller også måtte han se at tækkes sine Frænder og finde sig i, at de var de virkelige Konger, medens han selv nøjedes med Kongenavnet; ét af to måtte han gjøre, ellers var der ingen Tvivl om, at han ikke vilde få lang Tid at være Konge i. Kongen fulgte imidlertid ikke dette gode Råd og tog ikke det skyldige Hensyn til sin Vens vise Svar, men betragtede hans gavnlige Formaninger som tåbelig Snak, ja, han blev i den Grad optændt af Vrede, at han helt tabte Besindelsen og ikke kunde dy sig for at give sin Forbitrelse Luft ved at sige med en dyr Ed, at så længe han havde et eneste Skjold tilovers, vilde han bruge det imod ham. Hertil svarede Peder: "Jeg har altid båret mit Skjold for dig, men jeg er bange for, at det ikke vil vare længe, før du får alle dine Skjolde nødig". Kongen, som troede, det var Havesyge, der talte ud af ham, spurgte, om han ikke havde fået nok endnu, hvortil han svarede, at nok havde han fået, men han var bange for, at han ikke fik

Lov til i Ro at fordøje, hvad han havde fået. Da Kongen nu endelig spurgte ham, hvad han skulde gjøre, rådede han ham til at drage over til Skåne, Folkene dør var mere til at stole på, på Sjælland havde han flere Fjender end Venner; Jyderne vilde også betænke sig på at forfølge ham der over, for de rystede endnu ved Mindet om Slaget ved Fodevig, men kom de til Skåne før han, vilde de samle Landsens Folk dør imod ham; forsømte han at drage over til dem, tvivlede han ikke om, at de vilde falde fra ham og gå over til hans Medbejlere. Svend sagde, at Peder vist vilde have været af en anden Mening, hvis han ikke havde kunnet gjøre sig Håb om, at Valdemar vilde spare hans Hus og Hjem, fordi han var hans Frillesøns Fosterfader, men hvis de overlod Fjenden Landet, vilde de andre Folks Gods ikke være sikkert, da de jo ikke stod i noget særligt Venskabsforhold til Valdemar. Således kastede han Vrag på Peders Råd, fulgte sit eget Hoved og besluttede at bie på Fjenden i Roskilde. Da der blev knap Tid på Levnedsmidler, solgte han adskillige af de kongelige Godser for at skaffe Føde til sine Folk. Da det omsider, efter at han havde brugt Pengene for mange Godser, så ud til, at han vilde blive nødt til at lade sin Hær gå fra hinanden, fordi den kostede ham alt for meget, fandt Eskild, som forudså et almindeligt Frafald, på en List, hvorved han vendte den truende Fare til sin Fordel. Han betingede sig nemlig først i al Hemmelighed hos Fjenderne en stor Sum Penge som Løn for, at han faldt fra Svend, og strax efter gik han med Skåningerne til Kongen og klagede over, at det var så knapt med Levnedsmidler, bad ham sende dem bort, som han ikke kunde underholde, så meget mere som de jo vilde komme til at forsynde sig imod Frændskab og Venskab, når de skulde slås med dem af deres Landsmænd og pårørende, Fjenden vilde stille i Marken imod dem. Efter at have sagt dette forlod han, som om han derved havde givet en skjellig Grund for sit Frafald, Kongeborgen med de skånske Krigsfolk. Kongen sagde, at han havde fortjent at bøde med sit Hoved for sit Frafald, men hans Rådgivere fik dog ved deres forstandige Forestillinger Bugt med hans rasende Forbitrelse, idet de foreholdt ham, at det ikke gik an at begynde den forestående Krig med en Forbrydelse og Helligbrøde. Da allerede største Delen af Hæren nu var rømt, pønsede Kongen på Flugt og begav sig i stor Hast på Vejen ad Falster til med Resten af Krigsfolkene, uden at selv hans Rådgivere havde nogen Anelse om, hvad hans Mening var med at fjærne sig så langt fra Byen. Da det gik op for Krigsfolkene, at det var Flugt, han tænkte på, bad de ham om dog ikke at give tabt, før han havde holdt Slag, og lovede ham Sejr, hvis han vendte om. De sagde derhos, at han burde vide, at de var Krigere, som tit med en lille Skare havde overvundet store fjendtlige Hære, og at han ikke burde være bange, fordi de kun var få, eftersom han så mange Gange havde set dem sejre. Det vildee også være den største Skam og Skjændsel at give sig på Flugt, før end de havde kæmpet, og frivillig overlade Sejren til en Fjende, de kunde overvinde, og hvis Styrke ikke så meget beroede på hans egne Kræfter som på, at andre var bange for dem. De lagde ham derhos på Sinde, at han ikke fra at have været en tapper Konge måtte blive til en fejj Rømningsmand, der forlod sine Folk, og at han ikke med én Flugts Vanære måtte sætte en Plet på alle sine mange Sejre. Da de ikke kunde få ham til at opgive sit faste Forsæt, overvældede de ham med bitre Smædeord, nøjedes ikke med at bebrejde ham hans skammelige Flugt, men føjede Forbandelser til Forhånelsen. Derpå opmuntrede de hverandre og besluttede at byde Fjenden Slag, de mente nemlig, at når Fjenden i sin Iver efter at forfølge dem stormede frem i spredte Flokke og uden Orden, vilde det være en let Sag for få at få Bugt med de enkelte som Følge af Forfølgelsen adskilte Hobe. Våben og Heste havde de desuden nok af, og det kunde ingen Skade gjøre så mange Mænd, at én fejj Høvidsmand var løbet sin Vej. Således opflammede de hinandens Mod og brændte af Begjærlighed efter ved Krigermod at aftvætte den Vanære, Kongen så skammelig havde påført dem. De biede længe på Fjenden uden at se noget til ham,

thi Jyderne troede, at Svends Tilbagetog var en Krigslist, og holdt det derfor af Frygt for Baghold for rådeligst at rykke langsomt frem. Omsider opfordrede Peder dem til at opløse Hæren og se at frelse sig hjem hver til sit, thi det var overmåde tåbeligt, sagde han, at holde Slag, når man ingen Høvding havde. Sjællænderne, som jo selv var hjemme, forsynede da de andre med Vejvisere og Levnedsmidler, og alle de mange Mennesker nåede lykkelig og vel hjem. De fleste af dem gik siden over til Knud og Valdemar og skaffede sig derved Fred, thi de svor Kongerne Huldskab og Troskab og søgte ved Lydighed at vinde deres Gunst. Ulv og Thorbjørn udmærkede sig derimod ved deres Troskab imod Svend; de anså det for en Skam at opnå Tilgivelse på den Måde og blev grebne i deres Hus og sendt i Fangenskab til Kong Sverker, thi de vilde hellere således leve i Udlændighed end underkaste sig Fjenden; så herlig var deres Standhaftighed, at de anså det for en større Ære at bære Lænker end at købe sig Friheden ved Frafald.

Efter at Svend havde tilbragt tre År i Landflygtighed hos sin Svigerfader, døde denne, og han stillede da Sachsernes Hertug Henrik Gisler og lovede ham en stor Sum Penge, hvis han kunde hjælpe ham til Riget igjen. Hertugen gik ind derpå for den tilbudne Betaling, rykkede op til Danevirke med en stor Hær, slap igjennem ved at bestikke Portvogteren og belejrede derpå Slesvig, som han brandskattede. Ærkebiskop Hartvig af Bremen, der næst efter Henrik var Mester for dette Tog, sagde ved den Lejlighed, at han, som havde åbnet Porten for dem, havde fortjent at hænges med Pengene, han havde fået derfor, ved Siden af sig, for at andre kunde skræmmes fra at begå en sådan Ugjerning, når de så' Forræderen og den Betaling, han havde fået for sit Forræderi, hænge i den samme Strikke. Dèr plyndrede Svend en udenlandsk Flåde og tog en Mængde russiske Varer, som han gav Krigsfolkene som Sold, hvorved han ikke blot for Fremtiden holdt de mange Udlændinge borte, men også bevirkede, at den prægtige Kjøbing sank ned til en lille, uanselig Landsby. Sachserne drog uden at møde nogen Modstand igjennem det af Indbyggerne forladte Land, og jo længere de rykkede frem, des tøjlesløsere blev de. Sønderjyderne var nemlig af Frygt for, at de var for fåtallige, flygtet op i Nørrejylland, der var folkerigere, men under Skin af Flugt belavede de sig på at tage Kampen op, og de, som tidligere havde lovet Svend Hjælp, vilde ingen Bistand yde ham, da han kom med fremmede Krigsfolk, for at de ikke skulde få Ord for at have hjulpet en udenlandsk Krigsmagt imod deres Fædreland.

Omtrent ved denne Tid blev Kong Sverker en Nat, da han lå og sov, dræbt af sin Kammersvend. Denne Forbrydelse straffede Himlen lige så hurtig som retfærdig, thi kort efter måtte Magnus, som af lønlig Attrå efter at blive Konge havde fået Svenden til at begå dette Mord, bøde med Livet for sin skjændige Underfundighed; han faldt nemlig i et Slag, han holdt med Sverkens Søn Karl, som han også var opsat på at skille ved Kronen, efter at han først havde berøvet ham hans Fader. Knud blev nu nødt til at drage til Højsverige for at trøste sin Moder. Imidlertid begav Valdemar, som på Sjælland havde fået Tidende om den Forstyrrelse, Tyskerne anrettede i Jylland, sig skyndsomst derover, men lod sin jævnaldrende og Diebroder Absalon vende tilbage med Pålæg om at få Knud til at skynde sig over til ham, så snart han kom tilbage fra Sverige. Så meget havde det at have ham iblandt sig at sige for Jyderne, at de tapre blev endnu taprere, og at de fejge og sløve fik Mod til at gribe til Våben for Fædrelandet. Han sendte hemmelig Bud til en fornem Sachser ved Navn Henrik, som han alt for nogen Tid siden var kommen i Svogerskab med, idet Henrik havde fået en Frænke af ham til Ægte, og bad ham indestændig for gammelt Venskabs Skyld om at egge sine Stalbrødre til at rykke frem og på enhver mulig Måde søge at få Hertugen til at lade

være at drage hjem, da han snart vilde gå imod ham med sin Hær. Så stor Tillid indgjød såvel hans Krigsfolks Mængde som deres Ivrighed ham.

Da Knud i Sverige fik Bud om, hvad der var på Færde, begav han sig med et udsøgt Følge til Sjælland og vilde uopholdelig give sig på Vej til Jylland. Da han imidlertid af et vældigt Stormvejr blev forhindret i at sejle derover, udsprede Soldaterne, som var kjede af at vente, et Rygte om, at Valdemar havde sluttet Fred med Fjenden, hvilket de foregav nylig at have hørt af en Bonde. Da dette falske Rygte kom Knud for Øre, bebrejdede han dem, at de kunde være utaknemlige nok til at tale så utilbørlig om den Mand, der vovede sit eget Liv ved at gå imod den Fare, der truede dem alle, og opfordrede dem til, hvis de ikke vilde lovprise Valdemar, som han havde fortjent, i alt Fald at holde deres Tunger så meget i Tømme, at de ikke kom med uværdige Bagvaskelser imod ham. Esbern, Skjalm Hvides Sønesøn, som var Valdemars såre gode Ven, fordi de i deres Barndom var bleven opfostrede sammen, bød sig ene til at sejle over og skaffe Knud Besked om, hvorlunde Sagerne stod i Jylland, og han kom lykkelig og vel fra denne dristige og farefulde Rejse, på hvilken han måtte ro sig frem i stadig Kamp med de rasende Elementer. Imidlertid fik Sachserne Kundskab om, at hele Jyllands Stridsmagt havde samlet sig om Valdemar, og at Fjenden var så talrig, at de ikke kunde tage en Kamp op med ham uden at udsætte sig for Fare og Nederlag. I sin Forfærdelse over dette Rygte begyndte Hertugen ligesom for Spøg at udfritte Henrik om, hvor hans Småkonger var, eftersom han vidste, at der som Følge af Svogerskabet var stort Venskab imellem ham og Valdemar. Henrik svarede, at han tænkte på at skjule sig i Ørkener og deslige Steder. Da Hertugen mærkede, at han drev Gjæk med ham, lod han sin forstilt skjemtfulde Måde at spørge på fare og bad ham alvorlig og indtrængende om at sige, hvad han vidste. Da han ikke vilde til det og stadig tav med, hvad der var blevet ham betroet, besvor han ham ved den Troskab, han var det romerske Rige skyldig, at komme det Anslag, han vidste, Fjenden pønsede på, i Forkjøbet ved at røbe det og ikke fortie, hvad der kunde blive hans Landsmænd til Fortræd, og den Opfordring kunde Henrik ikke modstå. Han sagde da, at det var sandt, hvad Rygtet havde fortalt; der forestod et Slag, som de aldrig før havde oplevet Mage til, og som de, der slap levende fra det, bestandig vilde mindes og fortælle om. Denne Henriks Meddelelse indjog alle den største Skræk, men da de spurgte ham, om de skulde oppebie Fjenden, opmuntrede han dem alle til modig at tage imod Slaget, og således delte han sin Troskab imellem sin Vens Bønner og Hertugens Befaling, idet han hverken tilsidesatte Hensynet til, hvad hin havde bedt ham om, eller fortav, hvad der angik dennes Velfærd. Så stor var imidlertid alles Frygt, at de forkastede hans Råd, og Krigsfolkene, der var opsatte på at vende om, benyttede Årstiden som Påskud. De sagde nemlig, at da Foråret stundede til, var de nødt til at drage hjem, da der vilde blive knap Tid på Fisk, så de ikke kunde holde Fasten, som de burde. Men at det, de således anførte, Mangel på de nødvendige Levnedsmidler, kun var et Påskud, hvorved de besmykkede deres Fejghed med Religionens Navn, kom åbenlyst for Dagen ved den Måde, hvorpå de drog bort, thi den Vej, de havde været et halvt År om, da de kom, tilbagelagde de nu i tre Dage, og de efterlod sig i deres overvættes Iver efter at komme hurtig af Sted en Mængde Tros og andet, der kunde sinke dem. Samtidig vendte Esbern tilbage og friede ved det sikre Budskab om, hvorlunde Sagerne stod, Knud fra den store Tvivlrådighed og Bekymring, hvori han havde været stedt. Kort efter anrettede Venderne så stort et Mandefald på Fyn, at denne Landsdel, hvis den havde lidt sådant et Nederlag til, vilde være kommen til at ligge helt udyrket hen og ikke blot være bleven hårdt medtagen, men fuldstændig ødelagt.

Svend lod sig imidlertid ikke nøje med én Gang at have bedet Sachserne om Hjælp, men begav sig atter til Henrik og fik udvirket, at Venderne, der stod under hans Herredømme, skulde føre ham over til Danmark. På deres Flåde sejlede han til Fyn, hvor Landsens Folk tog gladelig imod ham; han begav sig til Odense for dèr med sine få Folk at forsvare sig imod sine utallige Fjender. Der blev lovet, at Venderne skulde holde Fred med dem, der sluttede sig til ham, og ikke tilføje dem nogen Skade, og hvad enten det nu var for at få Fred eller fordi de satte så stor Pris på Svend, viste Fynboerne en så brændende Iver efter at skjærme og tjene ham, at Mænd og Kvinder i Skarevis strømmede til ham alle Vegne fra for at kæmpe for ham, idet de anså det for en fortjenstlig Gjerning at hjælpe Kongens forfaldne Sager på Fode igjen imod dem, der havde bemægtiget sig Riget. For yderligere at gjøre det af med ham samlede Knud og Valdemar hele det øvrige Riges Stridsmagt til Lands og til Vands imod Fynboerne, og den var så talrig, at den let vilde have kunnet få Bugt med de få Folk, der var på Fyn, men Valdemar ynkedes over dem, der endnu var i Live, og mente, at den hårdt medtagne Ø burde skånes, for at han ikke ved at tilføje den et nyt usaligt Nederlag skulde komme til at gjøre det af med dem af Landsens Folk, der var tilbage og derved få Udseende af mere at have skadet Land og Rige end Fjenden. Han holdt derfor for, at det var bedre med Skade for sig selv at finde sig i Medbejleren end at lemlæste Riget, og han fik da Krigstoget forvandlet til et Rådslagningsstævne. På hans Foranledning blev der nemlig holdt en Samtale, i hvilken det blev vedtaget, at Svend med sin Hird skulde begive sig til Låland og holde sig i Stilhed dèr, til der var blevet sluttet en fuldkommen Fred imellem ham og Knud og Valdemar. Da han Dagen efter drog til Odense for at bade sig, hvilket Knud ikke turde være med til af Frygt for Svig, blev han af Svend, som gjerne vilde vinde hans Venkab, modtagen med et højtideligt Optog af Klerker, der kom ham i Møde med Helgenskrinene. Svend førte ham derpå selv ind i St. Albani Kirke, og ingen andre af deres Rådgivere end Absalon fik Lov til at følge ind med. Da de var komne ind i Sakristiet, tog Svend Plads og sagde: "En ond Skæbne har hidtil misundt mig dit Venkab, Valdemar, skjønt jeg altid har været vel sindet imod dig, og min Fader derhos ikke blot har taget Hævn over din Faders Banemand, men også, efter at have påført sin Farbroder Krig, med Våbenmagt kærlig har frelst dit Liv, som var i Mordernes Vold, uden at du havde nogen anden til at beskytte dig. Efter ham påtog Erik Lam sig Omsorgen for dig såvel som for Riget, for at det Værk, som min Fader, hvem han længe havde tjent, havde påbegyndt, ikke skulde gå til Grunde, og jeg var så den tredje, som værnede om dig i din Ungdom, og det skal du vide, at jeg ikke har været mindre ivrig til at tage Vare på dig end de andre. For at værne dit Liv greb jeg, inden du endnu var kommen til Skjels År og Alder, til Våben imod ham, som du nu stoler på og plejer Venkab med. Havde jeg ikke da haft Lykken med mig, vilde Magnus' Søn have ladet dig undgælde derfor, hvor uskyldig du end var. Havde han ikke frygtet mig som Tredjemand, vilde han ikke have tålt dig som den anden i Samlaget. Så længe jeg lever, skal jeg beskytte dit Liv imod hans Rænker; når min sidste Time kommer, slår også din. Jeg tyer derfor så meget tryggere til dig om Bistand, som jeg véd, at du skylder mig den for det gode, jeg har gjort dig. I Tillid til dit kærlige Hjærte gjør jeg dig nu til Fredsmægler på mine Vegne. Jeg vil være tilfreds med den Lod, du vil tildele mig, thi jeg har gået så megen Ulykke igjennem i fremmede Lande, at jeg hellere vil leve som en ringe og fattig Mand i mit Fædreland end på ny fordømmes til Landflygtighed. Jeg tror også, at når du retsindig overvejer alt, vil du holde det for en Skjændsel at holde med Sønnen af din Faders Banemand frem for med Sønnen af hans Hævner". Da Svend kom med dette og andet sådant, betænkte Valdemar sig ikke på at falde ham i Talen og sagde: "Du prøver forgjæves på at forstyrre Enigheden imellem Knud og mig; han har ingen Del i sin Faders Brøde, og han har for længst givet mig fuld

Mandebod for den. Når jeg ikke længere har kunnet få mig til at tjene under dig, skal du ikke søge Grunden dertil i Ustadighed hos mig, men i din egen Troløshed. Havde du ikke, da jeg fulgte dig på din Rejse, sat dig for, at din Svigerfader skulde kaste mig i Fængsel og dræbe mig? Jeg var bleven lagt i Lænker og havde været Dødsens, hvis hans Retsindighed ikke havde gjort din Falskhed til Skamme. Hvor mange Gange har du ikke med Lumskhed og Svig stræbt mig og Knud efter Livet? Hvordan skulde du kunne finde dig i at have dem til Ligemænd, som du ikke har kunnet tåle at have i din Tjeneste? Men for at man ikke skal lægge mig til Last, at jeg vender en Frænde Ryggen, vil jeg nu alligevel forsøge at hjælpe dine Sager på Fode igjen, skjønt jeg udsætter mit Liv for Fare derved, men jeg gjør det ikke, fordi jeg stoler på dit Løfte, men af Medynk med din Vanskæbne. Hvis du lønner denne min Godhed med Falskhed og Svig, skal du ikke bilde dig ind, at du har besnæret min Enfoldighed med dine Kunster, sig så hellere, at det er vor Ærlighed og Ædelmodighed, der har ledet os i Fare". Nu forsikrede Svend med falske og hykleriske Ord, at han ikke pønsede på Svig, og lovede ærlig og redelig at søge deres Venskab, så meget mere, som han ikke havde nødig at sørge hverken for sit eget eller sine Børns Tarv. Selv var han nemlig så syg, sagde han, at han næppe kunde have et År igjen at leve i, og han havde ingen Sønner, som han burde søge at skaffe Riget. Hvad andet end Synd og Skam skulde han altså kunne få ud af at handle troløst? Han vilde derfor hellere finde sig i sin Skæbne, hvor bedrøvelig den end blev, end pådrage sig et forsmædeligt Rygte, bedække sit Minde med Skam og Skjændsel i Alverdens Øjne og betale en stakket Stund på Tronen med evig Vanære.

Da Valdemar havde forladt ham, begav han sig til Låland, hvor han ikke nøjedes med nogle få Hirdmænd, men hver Dag tog ny Krigsfolk i sin Sold, og efter således betydelig at have forøget sin Stridsmagt, oppebiede han des tryggere den til Sammenkomsten berammede Dag, jo stærkere han blev, i den Formening, at han nu kunde forhandle om Fred med sine Medbejlere som med Ligemænd.

På den fastsatte Tid drog Knud og Valdemar til Låland med hele den danske Adel. Da Valdemar plejede at omgås Svend på en fortroligere Måde, begav han sig til ham med nogle få Ledsagere, medens Knud stadig nærrede Mistillid til hans Ærlighed. Svend havde i den Tro, at Knud vilde komme i Følge med ham, underkjøbt nogle af sine Mænd til at yppe Klammeri med dem, så der blev Bulder og Strid, og til på én Gang at angribe begge hans Medbejlere med væbnet Hånd. Da han nu så, at Valdemar ikke havde sin Stalbroder med, opgav han sin Plan, idet han mente, at der ikke vilde være synderligt vundet ved, at den ene af dem blev ryddet af Vejen, når den anden ikke også blev det. Valdemar, som godt mærkede hans Forræderi, lod som ingen Ting; Svend plagede ham med overvættes Smiger og indbød ham til en fortrolig Samtale næste Dag, men det vilde Valdemar ikke gå ind på undtagen på det Vilkår, at de begge hver for sig mødte ene, thi han var så stærk, at der ikke var den Mand, han betænkte sig på at give sig i Lag med på Tomandshånd. Krigsfolkene fik derfor Befaling til at holde sig borte, og de talte da sammen og sammenkaldte Herredagen til næste Dag. Hvad enten det nu var, fordi han stolede på sit Frændskab med Valdemar, eller det var for at skjule, at han pønsede på Svig, gjorde Svend med Knuds Samtykke Valdemar til Voldgiftsmand og erklærede, at hvad han bestemte, vilde han gå ind på. Valdemar bestemte da, at de alle tre skulde bære Kongenavn, og delte hele Riget i tre Dele, af hvilke den ene var Jylland, som både var stort og havde en til sin Størrelse svarende Folkemængde, Sjælland og Fyn den anden og Skåne med tilhørende Landsdele den tredje. Som den, der havde foretaget Delingen, havde han Ret til at vælge først, og han valgte da Jylland og gav derefter Svend Lov til at vælge. For ikke at blive klemt inde imellem sine to Medbejlere valgte Svend Skåne, og Øerne, som de andre havde forbigået ved

deres Valg, tilfaldt altså Knud. Den sluttede Overenskomst bekræftedes med Ed, for at Frygt for at krænke Religionen kunde afholde dem fra Svig, og med opløftede Hænder kaldte de Skaberen til Vidne og lod sig ikke nøje med at stadfæste deres Pagt med menneskelige Vidnesbyrd, men skjød Sagen ind under Gud og nedbad hans Hævn over den, som blev mensvoren. Bisperne gav også deres Ord med i Laget og truede dem, som brød Forliget, med Kirkens Band. Derhos blev det vedtaget, at de strax skulde meddele hinanden, når nogen satte ondt for nogen af dem, for at Venskabet og Endrægtigheden imellem dem ikke skulde forspildes ved hemmelig Bagvaskelse.

Da de var komne overens om alt dette, drog Knud i Følge med Valdemar i Forvejen til Sjælland, som var tilfaldet ham, for at rede til Gjæstebud for Svend, som havde lovet snart at følge efter. Da han Dagen efter fik at vide, at Svend var kommen til Ringsted, drog han ham i god Tro i Møde, men da han undervejs mødte Provsten i Ringsted, som fulgtes med den tyske Ridder Radulf, og de fortalte ham, at det var blevet meldt Svend, at han kom med et talrigt Følge af væbnede Mænd, fattede han Mistanke og besluttede at tage sig i Agt, hvorfor han opgav sit Forsæt at drage Svend i Møde, da han tog det, han havde hørt, som et Vidnesbyrd om, at han pønsede på Svig, og begav sig i Stedet for til Landstinget, som just holdtes den Dag under stort Tilløb af Almuen. Valdemar, hvis Troskyldighed var større end hans Mistænksomhed, blev i Tillid til den sluttede Overenskomst ved sit Forsæt og drog til Svend, hvorved han lagde mere Bestandighed end Forsigtighed for Dagen. Der stod en Hob af Kongens Krigsfolk opstillede fuldt rustede og med Pålæg om at dræbe Knud og Valdemar, i Fald de indfandt sig der begge to, men da Svend så, at den ene af dem holdt sig borte, kaldte han Krigsfolkene tilbage og modtog Valdemar med mange fagre Ord. Da Valdemar spurgte ham, hvorfor han havde væbnede Mænd om sig, skjønt der ingen Fare var på Færde, fortalte han ham, hvad Rygtet havde meldt, og da så Valdemar overøste ham med Bebrejdelser for hans Troløshed, skjulte han sit Anslag og forstod at give det Udseende af, at han var langt fra at tænke på sligt. Derpå drog han efter Knuds Indbydelse til Roskilde for at deltage i et Gjæstebud dør, hvor Knud var Vært. Han tilbragte Natten dør med Svir og Lystighed, og ved Daggry begav han sig med et lidet Følge ud til Thorberns Gård ikke langt fra Byen, som om han var opsat på at se til sin lille Datter, der blev opfostret dør. Der fortælles, at Thorberns Hustru skal have sagt, at det undrede hende, at han kunde finde sig i at nøjes med en Tredjedel af det Rige, han havde haft helt og holdent, og disse hånlige Ord eggede så på det stærkeste Svend til at begå sin Udåd. Hen ad Aften kom der nogle Folk, som Knud havde sendt ud for at hente ham hjem til Nadveren. Thorbern tog overordentlig venskabelig imod dem, og da de spurgte, hvorfor Kongen lod vente så længe på sig, svarede han, at Grunden var, at han havde fået Hovedværk af Osen og Dampen i Badstuen. Svend selv undskyldte sig derimod for, at han havde tøvet så længe, med, at han havde fornøjet sig så meget over sin lille Datters barnlige Sødhed. Disse modstridende Forklaringer var strax Knuds Sendemænd påfaldende. Da han efter deres Opfordring var vendt tilbage til Byen, blev der, som for at hædre ham som den ældste, anvist ham Plads imellem de to andre Konger. Da Bordene efter Måltidet var bleven tagne bort, og Gildelystigheden steg, alt som Bægrene gik flittig rundt i Laget, bad Svend om et Brætspil og gjorde sig til af, at det Spil var han overmåde dygtig i, thi under hans Udlændighed havde det plejet at være hans største Fornøjelse. Disse Ord lød vel som Praleri, men i Virkeligheden indeholdt de jo imidlertid en bitter Erindring om, hvad han havde gået igennem. Spillet blev der imidlertid ikke noget af, da der ikke var noget Tavlbord at opdrive. Så gav en tysk Sanger sig blandt andet til at kvæde om Svends Flugt og Landflygtighed og gav ham i sin Sang adskillige Skoser og Hånsord. Da Gjæsterne satte ham skarpt i Rette

herfor, skjulte Svend sin Ærgrelse og bød ham blive ved og tage Bladet endnu mere fra Munden angående hans Gjenvordigheder, det var ham en stor Fornøjelse at mindes sine Ulykker, nu de var overståede, sagde han. Da Tusmørket faldt på, og der som sædvanlig blev bragt Kjerter ind, kom en af Svends Krigsmænd ved Navn Ditlev tilbage efter kort i Forvejen at være gået bort fra Gjæstebudet, og nu stod han ganske tavs og spejdede efter Lejlighed til at begå Udåden. Da han havde stået således en liden Stund målløs, og som om han var falden i Staver, bredte Knud sin Kappe ud på Gulvet og bød ham tage Sæde på den næst ved ham. Han takkede for den store Ære, Kongen viste ham, men gik ud og kom strax efter ind igjen og betydede ved et næsten umærkeligt Nik Svend, at han skulde komme hen til ham. Da Svend ikke så' dette hemmelige Vink, sagde Knud til ham, at Ditlev kaldte på ham. Svend rejste sig op og gik hen til ham, og Ditlev hviskede noget til ham, hvorpå alle Svends Mænd stak Hovederne sammen med dem og gav deres Ord med i Laget, men således, at ingen at dem, der sad længere borte, kunde høre, hvad de sagde. Nu var det, som om det gik op for Knud, at der var Svig på Færde; han krystede Valdemar i sine Arme og kyssede ham. Da han ellers aldrig plejede at bære sig således ad, spurgte Valdemar, hvad Mening var med, at han således kjærtegnede ham, men han vilde ikke sige det. Imidlertid lod Svend sig af en Kjertesvend lyse ind i sit Sovekammer ad en Bagdør, men hans Krigsfolk blev tilbage i Hallen. De, som han havde beskikket dertil, gik strax med dragne Sværd løs på Knud og Valdemar. Valdemar sprang imidlertid hurtig op fra sit Sæde, vikled sin Kappe om Hånden og afbødede ikke blot med den de Hug, der rettedes mod hans Hoved, men gav også Ditlev, der styrtede voldsomt ind på ham, et sådant Stød for Brystet, at han styrtede til Jorden. Valdemar faldt også selv og blev hårdt såret i Låret, men han kom strax på Benene igjen, og uden at ænse sit Sår brød han igjennem de Skarer, der stillede sig i Vejen for ham, og løb ud af Døren; en, der på et mørkt Sted kom imod ham og greb fat i Kvasterne i hans Bælte for at holde ham tilbage, sled han sig løs fra. Imidlertid slog nogle Vinduerne op, for at Mørket ikke skulde hindre dem i at fuldbyrde deres Niddingsværk. Ditlev sprang op fra Gulvet og kløvede Hovedet på Knud, der ikke havde andet end Hånden til at bøde for sig med. Absalon opfangede ham halv død i sine Arme, og i den Tro, at det var Valdemar, greb han med sine Hænder om det blodige Hoved og lagde det op til sit Bryst, thi midt under Våbengnyet tænkte han mindre på sin egen Frelse end på at sørge for Kongen, hvis Hjærte endnu slog. Omsider skjønnede han af den faldnes Dragt, at det var Knud, han holdt i sine Arme, og hans Sorg blev blandet med Glæde. Dobik, en udmærket tapper Mand, blev dræbt, medens han søgte at hævne Kongemordet på Morderne. Da Mørket ikke gjorde det muligt at skjelne nogen, styrtede man med dragne Sværd løs på dem, der var nærmest ved Døren, uden på Grund af Mørket at vide, om det var Venner eller Fjender. Knud havde nu opgivet Ånden i Absalons Arme, og for at slippe ud hviskede Konstantin, en af Kongens fortroligste Venner, nu til Absalon og bad ham om at søge til den ene af Dørene, medens han selv søgte til den anden for så meget sikrere at komme ud af den; han slap også ud, men blev greben og dræbt af dem, der var udenfor. Uden at tænke på sin egen Frelse føjede Absalon ham, lagde ærbødig Knuds Lig fra sig og gik uden at ænse nogen Fare frem imellem de hærlædte Mænd og værdigede ikke de mange, der spurgte ham om hans Navn, noget Svar. Ved således standhaftig at holde Tand for Tunge banede han sig lykkelig og vel Vej imellem Fjenderne. Midt på Broen mødte han Radulf, som ikke blot forbandede dem, der havde begået så afskyelig en Niddingsdåd, men også dem, der var Medvidere i den, og forsikrede, at han ikke i fjærneste Måde havde Del i den. Efter ham kom Peder Temme farende i fuldt Løb og truede på en hånlig Måde ad Absalon, idet han løb ham forbi. Da han var nået til den søndre Port på Hellig Trefoldigheds Kirkens Gård, blev Absalon imidlertid angreben af

en talrig Flok fjendtlige Krigsfolk, som svang deres Sværd over hans Hoved, men så kom der en Mand til tillige med nogle andre, og han ikke blot værgede ham med sit Sværd og ved at bøde for ham med sit Legeme, men truede endogså en, der vilde jage sit Spyd i Brystet på ham, med, at det skulde komme ham dyrt at stå, hvis han ikke holdt inde, og således hjalp han ham til at slippe uskadt derfra. Absalon gjorde også selv sit for at undgå at blive gjennemboret, thi han bukkede sig så betimelig, at Spydet ikke nåede længere end til hans inderste Klædningsstykke. Således sparede Skæbnen den Mand, der skulde blive Fædrelandets Støtte, for at Håbet om, at Danmark kunde komme på Fode igjen, ikke skulde gå fuldstændig til Grunde. Efter at være sluppen bort fra Roskilde nåede han i Løbet af Natten til Gården Ramsø, hvor Bonden blev meget forbavset over, at han sådan kom ene, og nær var gået fra Sans og Samling, da han fik at vide, hvad der var foregået i Roskilde. Efter at have fået en frisk Hest af ham begav Absalon sig først til sin Søster, der var gift med en Mand ved Navn Peder, og derpå til sin Moder, som, da han fortalte hende, at Knud var bleven dræbt og Valdemar hårdt såret, følte større Sorg over den Ulykke, der havde ramt dem, end Glæde over, at Sønnen var sluppen uskadt derfra.

Imidlertid gik Valdemar, som kun havde fået to af sit Følge med sig, opsat på at bjærge Livet, af Sted, uagtet han næsten ikke kunde gå for det Sår, han havde i Låret, men Nøden tvang ham dertil, hvor meget Såret end hindrede ham; i den Grad kan Frygt, der nager Sjælen, overvinde legemlig Smerte. Hans to Følgesvende fik skaffet ham en Hest, og det traf sig så, at han kom til den samme Gård, hvor Absalon kort i Forvejen havde været og fortalt, hvorlunde det var gået ham. Da han fik at vide af Bonden, at Absalon nylig var taget hen til sin Moder, fik han nogle Folk, som var godt kjendte med Egnen, til at vise sig Vej og skyndte sig efter ham; således hjalp den overhængende Nød og Fare, som plejer at gjøre de svage hårdføre, ham til at bære sine Legemssmerter. Dèr blev hans Sår plejet, og efter at have fået Låret forbundet tilbragte han Resten af Natten der.

Ved Daggry sammenkaldte Svend Byens Borgere og kærede for dem over, at hans Medbejlere om Natten forræderisk havde overfaldet ham, fremviste sin Kappe, som han selv med Flid havde stukket Huller i, og sagde, at Knud og Valdemar havde krænket Gjæstevenskabets Ret, kaldte dem Menedere, Røvere og Mordere, takkede Gud, fordi han ved den enes Død havde forebygget den Niddingsdåd, de begge pønsede på, og bad dem om at hjælpe sig imod ham, som endnu var i Live. Ingen troede dog, hvad han sagde, thi hans Svig var åbenbar. For at Valdemar ikke skulde få Lejlighed til at flygte bort til Søs, bød han derpå, at alle Skibe på hele Øen skulde gjøres lække, og lod alle øde Steder omhyggelig ransage i den Tro, at han havde søgt Skjul der. Valdemar, som kun havde sine tre Følgesvende at stole på, søgte derfor ikke til Skovenes Tykninger eller utilgængelige Sumpe, men flakkede om i Skovene, hvor de var tyndest, idet han holdt for, at han var sikrest dèr, hvor Fjenden mindst tænkte sig, han var. Han sendte også Esbern med en Flok Folk ud på åben Mark langt borte fra, hvor han selv var, for at det, når han således af og til viste sig på Steder, hvor alle kunde se ham, skulde se ud, som om det var Valdemar. Og under Esberns Anførsel viste der sig også mange Folk på forskellige Steder, hvor de gav det Udseende af, at Kongen agtede at udskibe sig dèr. Da Valdemar omsider havde besluttet sig til at drage over til Jylland, bød Esbern en Tømmermand, der var en god Ven af ham, at gjøre et Skib i Stand, som han kunde sejle derover på, men da Manden var bange for, at Svend skulde straffe ham derfor, bad han Esbern give det Udseende af, at han gjorde det nødtvungen. Esbern indfandt sig da en Dag i hans Værksted, hvor der var helt fuldt af Bønder, og bad ham først med gode Ord om at gjøre det, og da han vægrede sig derved, lagde han Hånd på ham og førte ham

bunden bort, og så gjorde han det. Ved således at give det Udseende af, at der blev øvet Vold imod ham, magede han det altså så, at han adlød og tjente sin Ven, uden at Svend kunde straffe ham derfor. Efter at Esbern nu havde fået Skibet forsynet med de fornødne Redskaber og med Levnedsmidler, gik Valdemar ved Nattetid til Søs med sine Folk, men så rejste der sig pludselig en Storm, og Havet kom i et usædvanligt Oprør. Mægtige Bølger overskyllede Stridsmændene, så de blev i den Grad forfrosne, at de ikke kunde røre et Lem og derfor ikke kunde sætte Sejlene, som Sejladsen krævede det. Stormen var så stærk, at Råen knækkede og gik over Bord, og Regnen skyllede i den Grad ned, at den gav lige så meget Vand inden Bords som Bølgerne. Styrmanden gav Skibet helt til Pris for Vind og Vove, thi da han ikke vidste, hvordan han skulde styre, slap han Styret og lod Vinden råde, som den vilde. Luften lyste af en Mængde Lyn, der fulgte Slag i Slag efter hverandre, og Tordenbragene buldrede. Omsider drev den rasende Storm dem, uden at de vidste, hvor det bar hen, ind under en Ø, hvor de, da Ankere ikke mægtede at holde Skibet, slæbte det på Grund op imellem nogle Træer, hvis Grene de bøjede og stak ned i Spygatterne, og på den Måde fortøjede de det, så at det ikke kunde vælte og blive slået i Stykker. Samme Nat strandede en vendisk Flåde på femten Hundrede Skibe, der havde lagt ind ved Halland. De af Besætningen, der slap levende i Land, måtte springe over Klingen.

Ved Daggry gav Valdemar sig atter til Søs, efter at Folkene var komne til Kræfter ved Hjælp af de Levnedsmidler, Esbern havde forsynet Skibet med, og nåede Jylland med god Bør. Han begav sig til Viborg, hvor han på Tinge kærede over Svends Svig og vakte Sorg i alles Sind ved den bedrøvelige Fortælling om, hvad han havde oplevet. Synet af hans Sår vakte lige så stor Deltagelse for ham som Tillid til hans Ord, så det er ikke let at sige, om det Sår mest var ham til Gavn eller til Fortræd.

Da Svend fik Nys om, at han var flygtet, lod han Skibene, som han havde ladet ødelægge, gjøre i Stand igjen og agtede sig over til Jylland, men så øvede Absalons Moder og Søster med mandigt Mod en herlig Dåd. For at sinke Kongens Afrejse lod de nemlig ved Nattetid hugge Huller i de Skihe, han agtede sig af Sted med, så Svend måtte tøve en god Stund, medens de blev gjort i Stand igjen. Da han omsider havde fået dem alle sammen i Orden igjen og var nået over til Fyn, besluttede Valdemar, som holdt for, at det var bedst at møde sin Fjende så hurtig som muligt, at hindre ham i at gjøre Landgang i Jylland. Da Svend fik Nys herom, begav han sig tilbage til Sjælland og opbød Landsens Folk dør og i Skåne til Leding, og tog således Rigets Stridsmagt til Hjælp, uagtet det ikke var Rigets, men hans egen Sag, det gjaldt. Imidlertid begav Valdemar, som skjønnede, at det var usikkert, hvilket Udfald Kampen vilde få, sig tilbage til Viborg, hvor han fejrede sit Bryllup, dels for lettere at få dem, der havde kæmpet for Knud, til at gå over til sig, dels for at Fjenderne ikke skulde kunne berøve hans fagre Fæstemø hendes Kyskhed. Derpå bød han sine Stridskræfter samle sig og drog til Randers i den Hensigt derfra at begive sig til Sjælland og angribe denne Landsdel, fordi Svend havde sit Tilhold dør. Adskillige af Svends Stridsmænd sluttede sig nu også til Valdemar, fordi de var opbragte over den uhyre Niddingsdåd, han havde begået, og holdt det for en Skjændsel at hjælpe den, der havde gjort sig skyldig i en sådan Gjerning. Svend, som fandt det hæderligere at yppe Krig end at tage imod den, og som var alt for stor på det til at kunne holde sig inden for en enkelt Landsdels Grænser, samlede Skibe fra Fyn og Sjælland og drog over til Jylland. Efter at have ladet Skibene lægge ind i Djurså begav han sig med de flinkeste af sine Ryttere til Viborg, skjønt det var tvivlsomt, om han kunde lide på Borgerne dør. Da Valdemar havde fået dette at vide af en Overløber, samlede han Krigsfolk, så hurtig han kunde, og sendte Saxe og Buris af Sted med Skibe, for at de skulde fordrive den fjendtlige Flåde. Ved

disse Mænds Myndighed lod Sjællænderne sig bevæge til at sejle hjem, idet de holdt for, at de burde tage mere Hensyn til deres Frænders og Venners Formaninger end til Kongens Befalinger og hellere falde fra ham end gå fjendtlig til Værks imod dem. Fynboerne derimod, hos hvem Hensynet til Kongen havde mere at sige end Hensynet til, hvad nogle Enkeltmænd sagde, ænsede ikke deres Formaninger og måtte bøde derfor ved at lide et Nederlag og slagne give sig på Flugt, så nu blev de nødte til at gjøre, hvad de havde vægret sig ved, da de kunde have gjort det uden endnu at have lidt nogen Skade. Ingen af de Ulykker, der var overgået Svend, gik ham så hårdt til Hjærte som denne. Derefter fik Esbern Befaling til at udspejde, hvad Fjenden havde i Sinde, og da han til den Ende var kommen nær op til Viborg, mødte han Svends Hær, som var på Vej til Randers, og tog den i Øjesyn. For at det ikke skulde hedde sig, at han i sin Egenskab af Spejder var mindre tapper end agtpågivende, satte han drabelig ind på nogle af de forreste, som red temmelig spredt, og strakte dem med stor Mandhaftighed til Jorden med sin Lanse. Deres Heste bemægtigede han sig og lod sine Følgesvende trække dem bort ad en Lønsti. Svends Folk troede nu, at den fjendtlige Hær var lige ved dem, skyndte sig at gribe til Våben, besteg deres mest udsøgte Heste og lavede sig til at holde Slag. Da de var komne over Bakkerne og kunde se ud over Sletten, så' de, at Esbern var ene, og lod derfor de hurtigste af Rytterne sætte efter ham. Esbern, som stolede på sin rappe Hest, holdt imidlertid så stor Afstand imellem dem og sig, at han nu og da kunde give sig Tid til at stå af og hvile sig. Da hans Forfølgere så', at det var forgjæves, at de søgte at indhente ham, råbte de langt borte fra til ham og bad ham om en Samtale på Tro og Love. Esbern svarede, at det vilde han ikke indlade sig på, eftersom man ikke kunde stole på dem på den Tid af Døgnet, hvorved han vittig bebrejdede dem den Troløshed, de for stakket siden havde begået i Roskilde. Han tillod kun en af dem ved Navn Peder Temme, som han stolede på for gammelt Venskabs Skyld at komme nærmere, efter at han havde givet sit Ord på, at han ikke vilde svige ham. Medens Peder nu spurgte ham ud om mangt og meget angående Valdemar, gav de andre sig til at holde Dystridt for under Påskud heraf at komme bag på ham. Esbern opfordrede da Peder til at give Agt på, hvad hans Stalbrødre havde for, og da Peder var bange for, at de ved at fare med Svig skulde gjøre det Løfte, han havde givet, til Skamme, fældede han sin Lanse og råbte, at hvis nogen angreb Esbern, gjennemborede han ham. For at undgå deres Svig skyndte Esbern sig imidlertid ad en snæver og bugtet Gjenvej hen til en Bro og afbødede med sin Lanse de Stød, de rettede imod ham. Efter gjentagne Gange at have skjældt dem ud, som de fortjente for deres Troløshed, red han langt bort fra dem og mødte så nogle af sine Stalbrødre, som han fortalte, hvorledes han blev forfulgt af Fjenderne, og fik dem til at skjule sig bag nogle Buske ved Vejkanten, hvorpå han selv strax sprang af Hesten. De, som var efter ham for at fange ham, havde endnu ikke opgivet Håbet om, at det vilde lykkes dem, og vedblev derfor med deres Forfølgelse. Da han så' dem komme langt borte. sprang han igjen op på sin Hest, gav den flittig af Sporerne og lod, som han gjorde sig al mulig Umage for at komme af Sted. Hans Forfølgere gjorde sig endnu mere Flid i Håb om at fange ham, drev deres Heste endnu ivrigere frem og vilde uden Tvivl selv være bleven fangne, hvis ikke en af dem, der lå i Baghold, i sin Utålmodighed over at måtte vente var brudt for tidlig frem fra Skjulelet, alt for opsat på at komme i Kast med Fjenden. Da denne ene Mand brød ud, skjønnede de, at der var et Baghold, og skyndte sig over Hals og Hoved tilbage til deres Stalbrødre, så de kunde snarere takke hans Utålmodighed end deres egen Forsynlighed for, at de slap heldig fra det. Således vilde Esbern ved sin Snildhed have hævnnet sig for deres Troløshed, hvis hans Stalbrødres Fremfusenhed ikke havde hindret det. Da Valdemar fik at vide af ham, at Fjenden var ved at rykke frem, og han ikke mente, at han endnu havde Stridskræfter nok til at turde indlade sig

på at holde Slag, bød han, at Broen, der førte over til Byen, delvis skulde brydes af, så at Fjenden ikke kunde komme over den, hvorved han både opnåede at få et sikkert Værn for sin Hær bag Åen og Lejlighed til at samle flere Stridskræfter. Da Svend nu ikke kunde komme over Åen, og Valdemar ikke vilde gå imod ham, besatte imidlertid de raskeste af de unge Mennesker på egen Hånd de Dele af Broen, der var tilbage på begge Sider af Åen, og kæmpede med Spyd og Pile, hvorved de gav store Prøver på Tapperhed, thi da de ikke kunde komme til at gå hinanden på Livet løs, kunde de i deres ungdommelige Kådhed ikke dy sig for at slås med hinanden på en lempeligere Måde.

Omsider fik Valdemar, hvis Hær voxede for hver Dag, der gik, Mod til at indlade sig i Slag og besluttede at gå over Åen på et andet Sted og angribe Fjenden. Natten før Slaget skulde stå, bød han sine Folk at lade Hestene stå optømmede og helt lade være at fodre dem, for at de ikke, når de havde ædt sig mætte og tunge, skulde være uskikkede til at løbe. Svend derimod, som havde sin Lejr ude på Markerne, bød sine Folk at fodre deres Heste rigelig med den Overflod af Korn, der var, idet han ikke betænkte, at når deres Maver var overfyldte, vilde det hindre dem i at løbe. Da Valdemar rykkede frem efter at have fylket sin Hær, så' han en Skare komme frem fra den ene Side med skinnende Våben og prægtige Bannere. Han troede først, det var Fjender, men fik så af sine Spejdere at vide, at de, han var bange for, var Våbenfæller. Han indlemmede dem i sin Slagorden og gik nu så meget frejdigere imod Fjenden, thi hans Hær var nu bleven så stor, at ikke Tiendedelen af hans Folk kunde se, hvor Bannerne stod. Da de Spejdere, Svend havde udsendt, vendte tilbage med Besked om, hvor umådelig store Fjendens Stridskræfter var, rådede de ham da også til hellere at søge at udmatte denne store Mængde end at indlade sig i Slag med den; for hver Dag, der gik, vilde den nemlig mindskes, både hvad Antal og Forråd angik, sagde de. Dette fornuftige Råd huede Kongen vel, men en Mand ved Navn Åge Kristjernssøn fik ham ved sin Fremfusenhed til at forkaste det. Han sagde nemlig, at hvis Kongen ikke vilde holde Slag, vilde hans Krigsfolk forlade ham, thi de vilde ingenlunde varetage deres Tarv så ilde, at Fjenden uhindret fik Lov til at bemægtige sig deres Gods, som var dem kjærere end Livet. Han bød ham derhos mindes, hvor tit en liden Flok havde vundet stor Ære ved at sejre; han skulde måle sin Styrke efter sine Mænds Mod og ikke efter deres Antal; gjorde han det, måtte de, hvor få de end var, indgyde ham mere Tillid, end Fjenderne kunde indgyde ham Frygt ved deres Mængde. Der var også mere Grund til at foragte end til at frygte en Hær, som ikke bestod af tapre Krigsfolk, men af våbenløs Almue. Ved sådan Tiltale lod Kongen sig bevæge til at forkaste det forstandige Råd og følge det fordævelige.

På højre Fløj af Valdemars Fylking stod der en Del unge Mennesker, som havde stålgrå Kofter på. Svends Folk troede, at det var Brynjer, de så', thi det så' ganske således ud, og Kjærnen af Hæren gik derfor løs på den Fløj, men da de opdagede, at de havde taget fejl, rettede de deres Angreb mod den Del af Hæren, Valdemar selv anførte. Værd at fortælle er det også, at der skal have kredset en sådan Mængde Ravne i Flokkevis omkring Valdemars Hær, at Krigsfolkene kunde nå adskillige af dem med deres Lanser og slå dem ihjel. Midt i Hæren red en Sanger, som kvad den velbekjendte Vise om Svends troløse Mord for ved således at opmuntre til Hævn at opflamme Krigsfolkernes Mod i Slaget. Da de skulde til at tørne sammen, var et Gjærde, som omgav Markerne, i Vejen for dem; da Rytterne på begge Sider ikke turde sætte over det på Grund af de spidse Staver, der ragede op i det, gav Valdemars Fodfolk sig i Færd med at rive det ned og begyndte Kampen. Svends Folk blev med Lethed overvundne og havde Nød med at fly, thi Hestene, som endnu var tunge af det Nattefoder, de havde fået, kunde ikke løbe, thi overmætte, som de var, blev de hurtig trætte. Den Mand,

der førte Svends Hovedbanner, sprang ganske vist af Hesten og gik løs på Fjenden, idet han opmuntrede de flygtende til at tage Kampen op igjen, men da han så, at der ikke fra nogen Kant kom Undsætning, plantede han Banneret i Jorden, holdt på det med venstre Hånd og fældede med højre Hånd dem, der kom ham nær. Til sidst blev han, efter at have kæmpet berømmelig, fældet af den Mængde Fjender, der stimlede sammen om ham.

Svend kom med nogle få af sine Mænd ud i en Sump; da Hesten blev siddende fast i Hængesækken, måtte han se at komme videre til Fods, og da Dyndet endda ikke kunde bære ham, måtte han kaste sine Våben. Skjønt han støttede sig på sine Folks Skuldre, blev han til sidst så overvældet af Træthed, at han bød sine Ledsagere fly og satte sig på Roden af et enligt Træ, der stod, thi Kræfterne svigtede ham i den Grad, at han ikke engang kunde slæbe sig af Sted, når han støttede sig på andre. En af hans Folk vilde hellere lide, hvad det skulde være, end fejgt forlade ham; denne Mand faldt ved sin Konges Fødder, ihjelslagen af nogle Bønder, der var ude for at gjøre Bytte. De tog Svend til Fange, og da de spurgte, hvem han var, sagde han, at han var Kongens Skriver. Til sidst kjendte de ham imidlertid, og af Ærbødighed for hans Kongeværdighed satte de ham op på en Hest, hvorpå han bad dem om at føre ham til Valdemar, hvad enten det nu var Frygt for Bønderne eller Håb om Nåde, der drev ham dertil, men i det samme sprang en af Bønderne pludselig ind på ham og huggede Hovedet af ham med sin Øxe. Hans Lig blev uden nogen som helst højtidelig Jordefærd begravet af Bønderne. Ulf, der var bleven fangen i Slaget og sat i Fængsel i Viborg, blev, da Esbern var den eneste, som vilde have ham skånet, straffet på Livet af Knuds Krigsfolk, som mente, at deres Herres Død burde sones med hans Blod. Ditlev blev også fangen, og da han blev ført til Pinebænken, søgte han først over for dem, der trak af med ham, ivrig at undskylde, hvad han havde gjort, og da det til sidst gik op for ham, at det ikke hjalp, hvor meget han så end bad for sig, førte han sig så krysteragtig op, at man ikke skulde tro, han var et Mandfolk, kunde ikke engang bare sig for at græde og hyle og viste i alle Måder, at han havde en Kvindesjæl i en Mands Krop. Således blev han dobbelt straffet, fordi han havde myrdet Kongen, idet han først blev til Spot og Spe og derefter måtte bøde for sin Gjerning med Livet.

Magnus, Erik Lams Slegfredsøn, som med større Iver end Retsindighed havde forsvaret Svends Sag, mente, da han blev fangen, at nu vilde der times ham det værste, men Sejrherren viste ham en Mildhed og Nåde, som langt overgik alt, hvad han kunde ønske sig. Da de, som havde taget ham til Fange, førte ham frem for Valdemar, skjænkede denne ham nemlig af Hensyn til deres Frændskab ikke blot Livet, men gav ham endogså mere Magt og Anseelse, end han havde haft tilforn, og skjønt det havde været mere end nok at lade ham slippe for Straf, viste han ham stor Bevågenhed, for at han ikke ved strængelig at hævne sig på ham skulde få Ord for at tage mere Hensyn til sin Vrede end til Frændskabet. Skjønt Magnus havde fortjent Straf for sin skammelige Adfærd, kom han således til Ære og Velstand, fordi han var i Slægt med Valdemar, som altså ikke satte ringere Pris på en Fjendes Frændskab med ham end på sine Tilhængeres Troskab og Lydighed og lønnede en Fjende lige så godt som sine Venner. Buris, der ikke blot var i Slægt med ham, men også var ham tro og hengiven og havde været ham til stor Nytte i hans Kamp med Svend, lønnede han både med Guld og Ære, og hans Broder Knud havde han nylig lige så rundhåndet skjænket et Statholderskab. De, som havde tjent Knud, var imidlertid endnu ikke tilfredse med det Nederlag, deres Fjender havde lidt, hvorfor de i samlet Trop gik til Kongen og bad ham om at landsforvise dem, der havde rådet Svend til at dræbe Knud. Blandt andre forlangte de ivrig, at Thorbern skulde straffes, skjønt han i Slaget på Randersbro, hvor

de havde været til Stede, på hvis Anstiftelse Drabet på Knud var blevet begået, havde nægtet, at han havde nogen Del i dette Forræderi, og i skarpe Ord fordømt dem, der havde haft med det at gjøre. Kongen var bange for, at hvis han dømte så mange af Rigets Ædlinger til Landflygtighed, vilde han skaffe Knud og Buris, som han ikke ret stolede på, en væbnet Hjælp imod ham selv i de forviste, og han vilde derfor hellere tilgive de skyldige end skaffe dem, der vilde ham ilde, nogen Støtte. Til sidst, da de blev ved at trænge på, gav han imidlertid efter, for at det ikke skulde få Udseende af, at han var lunken i sin Hævn over Knuds Drabsmænd, og lovede at landsforvise dem, de vilde have straffet, på den Måde, og at de kun skulde få Lov til at vende tilbage til Riget, når de, på hvis Foranledning han forviste dem, selv bad derom. Han vidste nemlig, at Menneskets Sind let kan omskiftes fra Had til Kjærlighed, og at Folks Følelser forandrer sig, efter som Tider og Omstændigheder skifter, thi de er aldrig så bitre, at Tider og Omstændigheder ikke kan mildne dem. De øvrige af Svends Tilhængere tilgav han, da man bad ham derom, thi han vilde hellere have Nytte af dem som tapre Krigsfolk end straffe dem, og han var så meget tilbøjeligere til at vise dem Godhed, som han vidste, at de ikke var Medvidere i det morderiske Anslag.

Valdemar den store

Da Valdemar nu havde fået alt dette i Orden, satte han sig strax for at indvie sin Styrelse ved tapre Krigsbedrifter og at hævne al den Overlast, der var blevet tilføjet Riget ved, at det i så mange År var blevet hærjet af Sørøvere, så at næsten en Tredjedel lå øde og udyrket hen, og han stævnede til den Ende med hele Flåden til Masnedø for at holde Slag med Venderne. Da han nu på Tinge talte Almuen til desangående, erklærede de ældste, som plejede at føre Ordet, at der var Fare ved at lade Flåden rykke ud, thi både skortede det på Levnedsmidler, og Fjenderne havde fået Nys om, hvad Kongen havde for, så de blev nødt til at bie på bedre Lejlighed, til Sagen en Gang bekvemmere lod sig sætte i Værk. Det var for Resten også temmelig letsindigt, sagde de, at prøve Krigslykken imod Folk, der var forberedte og havde taget deres Forholdsregler, og desuden var hele Kjærnen af det danske Folk samlet på denne Flåde, så blev den ødelagt, vilde Venderne i Kraft af en eneste Sejr bemægtige sig hele Danmark. Måtte man nemlig ikke sige, at hvis Lykken gik dem imod, vilde sådanne Mænds Fald blive hele Rigets Undergang? Man burde derfor ikke sætte så mange Ædlingers Liv på Spil i et eneste Slag, eftersom de, hvis de sejrede, ikke vilde indlægge sig synderlig Ære derved, hvorimod de, hvis de blev overvundne, vilde få den største Skam deraf. Denne Anskuelse samstemmede hele Forsamlingen med, og Kongen blev da nødt til at bøje sig for dens Mening og strax opgive Toget, hvor nødvendig han end vilde. Da han igjen kom om Bord på sit Skib, spottede Absalon over hans Svaghed og skosede ham på en overmåde vittig Måde. Da han nemlig spurgte, hvorfor Toget var blevet opgivet, og Kongen svarede, at det var, for at så mange tapre Mænd ikke skulde udsættes for Fare, sagde Absalon: "Så udfør dit Forehavende med fejge og ufrøelse Mænd, så får du Sejren for godt Kjøb, hvis du vinder, eller taber ikke stort, hvis du bliver overvunden, thi at Usselrygge bliver slået ihjel, er da ikke noget at bryde sig om". Således gav den vittige unge Mand sin Harmes Luft ved på en skjemtefuld Måde at bebrejde Kongen hans Træghed; hans vittige Ord indeholdt jo nemlig en skjult Bebrejdelse imod Kongen.

I de samme Dage døde Biskop Asger i Roskilde, og Almuen og Gejstligheden kunde ikke blive enige om, hvem de skulde vælge i hans Sted. Samtidig var der også Splid imellem de Roskilde Borgere, og der blev slået mange ihjel på begge Sider, og de fremmede, der havde bosat sig i Byen, blev dels dræbte, dels fordrevne. De indfødte nøjedes endda ikke med at gjøre det af med de fremmede, men forgreb sig også på Kongens Møntmester og gik så vidt i deres Raseri, at de ikke blot jævnedes hans Hus med Jorden, men endogså ranede alt hans Gods. Kongen blev meget opbragt på Byen for den Foragt, den havde vist hans kongelige Myndighed, og med en stor Skare Sjællændere rykkede han imod den for at ødelægge den. Byfolkene skikkede da Sendemænd ud til ham og bad ham om ikke at bruge de Våben, han burde anvende til Rigets Forsvar, imod Landsens egne Børn, og han skånede da Byen, mod at den betalte en Pengebøde. Strax efter drog han mild og venlig ind i Byen og gik ind i Kannikegården ved Hellig Trefoldigheds Kirken for at give den Afgjørelse, Klerkerne måtte træffe i Henseende til Bispevalget, sin Stadfæstelse. Skjønt man skulde synes, at han med Rette måtte have noget at sige i den Kirke, hans Forfædre havde bygget og beriget, erklærede han, at han ikke vilde tiltage sig nogen Myndighed, der ikke tilkom ham, eller indføre nogen ny Skik, thi han vidste godt, at Kirkeloven bestemte, at Gejstligheden med Hensyn til sin særlige Valgret skulde være uafhængig af Kongemagten. At han var til Stede, skulde derfor ingenlunde være nogen Hindring for, at de frit kunde stemme på, hvem de vilde. Klerkerne takkede ham mange Gange for den Fromhed og Retsindighed, han lagde for Dagen, hvorpå de gik til Side for

grundig at overveje Valget. De udtog da tre højt ansete Mænd, hvortil de som fjerde Mand føjede Absalon for hans store Tapperheds Skyld, og mellem disse fire skulde så Valget træffes. Valdemar bød da, at de hemmelig skulde skrive deres Stemmer hver på sit Blad i en og samme Bog, således at hver af de fire fik sit Blad i den, thi han mente, at det var den ærligste Måde at stemme på, at hver for sig stemte skriftlig, før end han mundtlig gav sin Mening til Kjende. Udfaldet blev, at alle enstemmig tilkjendte Absalon det kirkelige Højsæde.

Da Absalon således var bleven Biskop, optrådte han strax som Søkriger ikke mindre end som Bisp, thi han holdt for, at det kun havde lidet at sige, at han vogtede over Religionen indenlands, når den stadig truedes af Fare ude fra; det hører nemlig ikke mindre ind under det hellige Embede at bekæmpe Troens Fjender end at tage Vare på Kirketjenesten. Bispegården lod han derfor for en stor Del helt forfalde og lå stadig på Vagt ude ved Kysterne for ved sin Årvågenhed at skabe Riget et sikkert Værn. Tit havde han ikke andet Husly end en Løvhytte i Skoven, og ved selv at tage til Takke med så ringe en Bolig rejste han atter Fædrelandets Hus, da det var sunket i Grus. Sjællænderne fik også at mærke, hvor stort Gavn de havde af hans Veltalenhed, thi medens hidtil Vold og Kiv havde rådet på deres Tingsteder, skaffede han ved sin Sindighed Ro og Fred til Veje. Så stor var hans Veltalenhed, at de, som havde troet, at han hverken duede til at handle eller tale, måtte indrømme, at det var meget tåbeligt tænkt af dem. Heller ikke betænkte han sig på ved Vintertid, når der var Is på Søen, at pløje Bølgerne med sine Skibe, for at hans heldbringende Vagthold ikke skulde savnes på nogen Tid af Året, eller for at det ikke skulde hedde sig, at den store Kjærlighed, han nærrede til Fædrelandet, lod sig tvinge af noget som helst. Han var derfor ikke mindre en Fader for sit Land, end han var Biskop, og vandt sig et strålende Ry på én Gang som Kriger og Troens Vogter. Sit første Slag med Venderne holdt han Dagen før Palmesøndag ved Landsbyen Boeslunde. Da det nemlig blev meldt ham, at de var faldne ind i Landet, kæmpede han, kun fulgt af sine Tjenere, atten i alt, med Mandskabet fra fire og tyve Skibe, og lige så farlig en Dyst det var, lige så heldig kom han fra den. Efter at have jaget adskillige af Fjendens Ryttere på Flugt fældede han næsten alle Fodfolkene. Og til Trods for den store Overmagt, han havde imod sig, mistede han ikke mere end én eneste Mand. Således indviede han sin Færd som Bisp og som Kriger med den skønneste Sejr. Nogle få af Fjenderne, som fejgt kastede deres Våben og det Bytte, de havde gjort, fra sig for lettere at komme af Sted, frelste sig ind i en nærliggende Skov.

Samme År skal Århus være bleven skrækkelig medtagen af Sørøverne. På Falster, hvor Indbyggerne var så fåtallige, måtte på samme Tid alle gribe til Våben for at forsvare sig imod en umådelig stor vendisk Flåde. Kongens Mundskjænk var tilfældigvis bleven sendt til Falster for anden Årsags Skyld og måtte nu finde sig i at være spærret inde ligesom alle de andre. En af Bønderne skal da for at bebrejde Kongens Rådgivere deres Sendrægtighed have sagt, at de tidligere Konger plejede at bære Sporer på Hælene, men den, de nu havde, bar dem nok på Tæerne. Mundskjænken, der, fejj, som han var, følte sin Samvittighed truffen, bragte disse Ord for Kongen på en helt anden Måde, end han burde, thi han gav dem en ondsindet Udtydning, og det, som var til Forsmædelse for ham selv, fik han Kongen til at tro var møntet på hans kongelige Værdighed. Han ophidsede også yderligere Kongens Vrede imod Falstringerne ved at fremføre andre ikke ringere Beskyldninger imod dem, opsat på at få en enkelts Kådmundethed straffet med alles Undergang. Han skyldte dem nemlig for det ugudeligste Forræderi og sagde, at de havde for Skik at røbe Venderne alle de Foretagender, der sattes i Værk imod dem; det Venskab, de undertiden plejede med Fjenderne for at skaffe sig Fred, tydede

han som en Forbrydelse, og den Tjenstagtighed, de viste dem, mere af Frygt end af Venskab, tilskrev han Troløshed. De plejede nemlig gjerne at holde de Fanger i Forvaring, som Venderne overgav til dem, og det hændte også jævnlig, at de, snarere af Frygt end af Velvilje, lod dem vide, når Danskerne vilde fejde på dem, men det gjorde de kun for ved Tjenstagtighed at skaffe sig den Fred, de ikke var stærke nok til at værge med Magt. Dåret af denne Mands giftige Tale besluttede Kongen med Våbenmagt fuldstændig at ødelægge, hvad der var tilbage af Falster, og til at iværksætte det mente han, at Sjællandsfarernes Hjælp var tilstrækkelig. Han befalede da Absalon at stille sig i Spidsen for Folkene fra den vestlige Del af Øen, medens han selv vilde anføre dem fra den østlige Del, og det var hans Agt at lade Hæren sætte over til Falster dels på store Skibe og dels på Småskuder. Sjællandsfarerne, som i lange Tider havde levet i stærkt Fjendskab med Falstringerne og var opsatte på med forenede Kræfter at hævne, hvad Fortræd de havde gjort dem, var overmåde villige til at gjøre, som Kongen bød, og glade over, at han vilde påføre deres Uvenner Krig og selv føre an. Dette usalige Forehavende, hvortil ondsindede Forestillinger havde egget Kongen, blev til alt Held forebygget af Tilfældet ved en uovervindelig Hindring. Da Kongen nemlig vilde give sig på Vej med en stor Stridsmagt, fik han pludselig Feber i Ringsted og sendte Bud til Absalon, at han skulde give Folkene Hjemlov og skynde sig til ham. Således blev denne belejlige Sygdom Midlet imod Kongens ulyksalige Forehavende, og denne fra Himlen sendte Sot friede Valdemar fra Synd og et uskyldigt Folk fra Ødelæggelse. I hvilken ikke blot skammelig, men ynkværdig Tilstand må vi ikke sige, at Danmark vilde være kommet, når det var blevet angrebet af Fjender udefra og af Kongen i selve Landet! Hvem kan tvivle om, at det skyldtes det guddommelige Forsyn, at han, som skulde befri Landet for Sørøverne, ikke, da hans Herlighed så at sige lige var begyndt, kom til at ødelægge det Rige, han skulde udrydde af Fjendernes Hænder, thi det var jo dog bedre, at han, som stod for Styret, faldt i den hårdeste Sygdom, end at han blev skyldig i den værste Synd. Da Sygdommen tog stærkere og stærkere til for hver Dag, der gik, aflod Absalon aldrig at våge og bede for hans Liv, og til sidst, da han mistvivlede om, at der gaves noget Middel, der kunde hjælpe, og skjønnede, at det eneste, der var at håbe på, var Guds Magt, iførte han sig sit Bispeskrud, holdt Gudstjeneste og søgte i den største Sjæleangst at forsone Gud og bad, at han vilde hjælpe den syge; derpå forvaltede han rettelig Sakramentet og gav den næsten døende Konge det. Styrket heraf faldt han strax i Sved og kom igjen til sin Helsen. Bispem, som endnu ikke var vis på, at han vilde komme sig, begyndte nu som Følge af den Bekymring, han havde gået i, selv pludselig at føle sig syg og afmægtig, og havde Himlen ikke ladet sin Nåde lyse over ham, vilde det store Håb, han allerede havde vakt, være blevet kvalt i selve Fødslen. Men selv det, at han var syg, kunde ikke afholde ham fra at vise Kongen den samme Omsorg, som han havde vist ham, da han var karsk, thi da han tænkte, at et bedrøveligt Budskab igjen kunde gjøre det af med Kongens Helsen, sørgede han for, at han ikke fik at vide, at han var bleven syg, for at han ikke skulde få et Tilbagefald, når han pludselig fik noget sørgeligt at tænke på. Da han var bleven rask, takkede de begge Gud, fordi han ved denne gavnlige Påmindelse havde hindret dem i at udføre deres fordærlige Forehavende, angrede og bluedes over den Vildfarelse, de havde været i, og glædede sig over, at Herrens nådige Tugtelse havde gjort deres ugudelige Forsæt til intet. Efter således at være komne på bedre Tanker opgav de at hjem søge Landsens Folk og besluttede i Stedet derfor at fejde på Rigets Fjender.

Absalon, Peder, Sune og Esbern var nu Hovedmændene i Kongens Råd, og efter deres forstandige Tilskyndelse besluttede han at drage imod Fjenden med en Hær, ved hvilken det mere gjaldt om, at den kunde komme hurtig af Sted, end om Størrelsen, og

hellere at komme hemmelig over ham end at gå åbenlyst imod ham med hele Flåden. Det er jo nemlig meget lettere at overvinde Folk, når man kommer bag på dem, end når de er belavede på, hvad der forestår, og desuden plejer Almuen, som har så meget at sige, gjerne at sidde sine foresattes Befalinger overhørig, hvor fornuftige og gavnlige de end er, men på den anden Side var den langt mere bange for Venderne end for at være ulydig imod Kongens Bud. Han indviede derfor kun ganske enkelte i denne Sag, fordi han var på det rene med, at Krigsbedrifter skal udføres med alles forenede Kræfter, men Planerne skal der kun være få til at lægge. Da han ingen Tvivl nærrede om Sjællandsfarernes Troskab, foretrak han selv at anføre den skånske Flåde. Da han nu, endnu ikke helt rask efter sin Sygdom, sammenkaldte Skåningerne i Lund og bad dem drage med i Leding, svarede Ærkebiskop Eskild - thi ham havde de overdraget at føre Ordet på deres Vegne -, at de havde ikke Skibe til rede til så pludselig at efterkomme hans Bud. Da Kongen lod dem vide, at de, der adlød ham, skulde have hans Nåde, men dem, der vægrede sig, skulde hans Vrede komme over, og var så opsat på at få sit Forehavende sat i Værk, at han hellere vilde drage af Sted med et eneste Skib end opgive Toget, gik Eskild, som skjønnede, at det var hans faste og urokkelige Beslutning, ikke blot ind på hans Plan, men lyste endogså Band over dem, som ikke fulgte med Kongen. Ja, han tog ham endogså på egen Bekostning om Bord på sit eget Skib, thi da det var så længe siden, Kongen havde gjort noget Togt, havde han selv intet. Først til allersidst fik Lollikerne og Falstringerne Befaling til at støde til Flåden, for at de ikke, når de vidste Besked om Sagen længe i Forvejen hemmelig skulde sætte Venderne i Kundskab derom.

Da Flåden var samlet ved Landore, besluttede Kongen, der var opsat på at mønstre sin Hær, at opstille sine Krigsfolk i Land for, når han så' hele sin Styrke samlet, at kunne skjønne, om der var Udsigt til, at han trygt kunde begynde Krig med den. Fra Kysten dør strækker der sig en lang, på sine Steder gennembrudt Sandrevle ud, som bugter sig således, at den danner en Havn, som Skibe kan lægge ind i; den er så lav, at man ikke kan se den, når det er Højvande, men når det er Ebbe, er den synlig. Indløbet til Havnen er grundt, men derfra breder den sig til begge Sider og er dyb nok. Da imidlertid alle danske Konger som Følge af en tåbelig Overtro havde plejet at holde sig fra dette Sted, fordi de bildte sig ind, at der var Ulykke ved det, gik han til den næste Havn og mønstrede her omhyggelig hele Hæren, thi han vilde hellere ved at se med egne Øjne danne sig et sikkert Skjøn om, hvor stor den var, end gjøre Overslag derover i Blinde. Derhos beskikkede han Folk, som skulde vejlede og øve de ganske ukyndige i Krigsvæsenet. Denne Mønstring af Hæren optog dem i fjorten Dage, og medens de således lå ledige, gik største Delen af deres Levnedsmidler med. De lagde da ud af Havnen og stak i Søen i Magsvej, men for hemmelig og uventet at komme bag på Fjenden foretrak de blot at bruge Åerne i Steden for at sætte Sejl til. Absalon blev sendt forud med syv Skibe for nøje at undersøge, hvor man skulde lægge til Land ved Rygens Kyst. Det var nemlig deres Agt Indbyggerne uafvidende at stikke Ild på Byen Arkona, der var navnkundig på Grund af det gamle Gudebillede, dør fandtes, og uventet at gjøre det af med alle dem, der tyede ind i den; Borgen havde nemlig ingen Besætning og var kun aflåset, thi Byfolkene holdt for, at den ikke havde nødig at forsvares af Mennesker, eftersom deres Gud nok skulde vide at våge over den. Hele den samlede Flåde, som rykkede frem i Orden, talte to Hundrede og tresindstyve Skibe. Da Absalon nu for at røgte sit Hverv som Spejder var kommen tæt op under Rygen, så' han, da Skibsfolkene gjorde ham opmærksom derpå, at Kongsflåden pludselig havde taget Åerne ind og i Steden for hejset Sejl. Han undrede sig over, hvad det skulde betyde, eftersom det for stakket siden var blevet bestemt, at den øvrige Flåde for at komme hemmeligere af

Sted skulde undlade at føre Sejl, og da han så', at den havde opgivet sit Forehavende, måtte han omsider, hvor ondt det end gjorde ham, også selv vende, eftersom hans Stalbrødre således lod ham i Stikken, og søge Havn ved Møen, hvor Kongen var tyet ind. Absalon var meget mod i Hu, fordi hans Stalbrødre således havde svigtet ham, og harmfuld over, at en så herlig Lejlighed til at vinde en glimrende Sejr skulde gå til Spilde nu, da Vinden var gunstig og Krigsfolkene ivrige, så det skar ham i Hjærtet, at han måtte vende om fra det Togt, han havde begyndt på. Da han gik fra Borde, blev han modtagen af Peder, Sune og Esbern, som Kongen plejede at rådføre sig med, og de førte også stærke Kæremål over, at Kongen så skammelig havde opgivet et nyttigt og berømmeligt Forehavende. Kongen skikkede nu Bud efter dem, og da han så', hvor nedslagne de var, undrede han sig derover og sagde, at han havde fundet det rådeligst at lægge ind under Øen for at undgå en sendrægtig Nattesejls; nu kunde de næste Morgen langt bekvemmere sætte det hele i Værk; Dagen er jo nemlig bestemt til Arbejde, Natten til Hvile. Da hans Rådgivere ikke svarede, undrede han sig over deres Tavshed og bød dem komme frem med, hvad der lå dem på Sinde. De pålagde da Absalon at åbenbare, hvad de havde talt om indbyrdes, og han tog da til Orde og sagde: "Er det så sært, at vi har ondt ved at få Ordene frem, at de så at sige bliver siddende i Halsen på os, når vi har så tung en Sorg at bære på og er lige ved at kvæles af Ærgrelse? Thi vel må vi græmme os, når vi ser dig slå således om, at der ikke kan komme andet end Skjændsel ud deraf. Du lyder jo, hvor du burde byde, og gør dem til dine Ligemænd, hvis Overmand du burde være, når du foragter de gavnlige Råd og gør dem til Vilje, der er lige glade, hvad enten du har Skam eller Ære af, hvad du tager dig for. Det er nu det andet Tog, du gør som anerkjendt og uanfægtet Enekonge, og nu skal det opgives lige så skammelig som det første. Den ypperligste Lejlighed vrager vi, Levnedsmidler har vi kun lidt igjen af, vi kan sejle i Ro og Mag, og så søger vi et Påskud til at vende om, thi der er intet, som hindrer os, så det er kun vor egen Fejghed, der driver os, hvor meget vi så end vil give det Udseende af, at det er den hårde Nødvendighed. Er det sådanne Bedrifter, du vil udføre til Rigets Forsvar, og sådanne Befalinger, du vil indvie dit Kongestyre med? Sæt nu, vi får en Storm, så vi ikke kan komme af Sted, hvad andet har vi så at gjøre end tvungne af den bitre Nød med Skamme at vende hjem efter at have gjort os fortjente til de forsmædeligste Bebrejdelser for vor Fejghed?" Disse og lignende Ting betænkte han sig ikke på med de skarpeste Ord at sige Kongen, dels tilskyndet af den Ærgrelse, han følte, og dels i Tillid til det Venskab, der var imellem dem. Skjønt Kongen blev meget opbragt over den Frihed, han tog sig ved at tale ham således til, vilde han dog ikke, at det skulde se ud, som om han ublu afviste den, der formanede ham, og betvang derfor sin store Vrede, som hans Ansigt noksom bar Vidne om, og svarede stilfærdig og tålmodig, at der var adskillige, som kunde vidne om hans Bedrifter, og at Absalon ikke havde øvet noget så stort, at Kongen ikke endnu kunde kappes med ham i Bedrifter, selv om han måske endnu ikke var hans Ligemand i Tapperhed. Mere sagde han ikke, men gik strax i sin Båd og lod sig ro ud til sit Skib, medens Absalon yderligere sagde, at han ikke burde blive vred på den, der gav ham gavnlige Råd, eftersom det var langt bedre åbenlyst at lade sig sætte i Rette af sine Rådgiveres Formaninger end hemmelig at blive bagvasket og ilde omtalt. Om Natten brød der en Storm løs, og Havet kom i sådant Oprør, at Kongsflåden til Trods for Havn og Ankere drev til Søs og splittedes ad, og i fire Dage holdt det Uvejr sig uden i nogen Måde at tage af. Dette bidrog i høj Grad til at dæmpe Kongens Harm imod Absalon, men han skammede sig ved at tilstå, at han nu i sit Hjærte gav ham Ret, og skjulte af Undseelse, at han omsider var kommen til bedre Erkjendelse, thi i al den Tid talte han ikke med sine Rådgivere. Først Dagen efter gik han hen til dem, da de tilfældigvis stod på Strandbredden, gav sine Ledsagere Befaling til at holde sig tilbage og sagde så,

at skjønt det havde været hans Agt at skjule det, havde de vel på hans Ansigt kunnet læse, hvor opbragt han var bleven, og det var da heller intet Under, thi når man spørger Folk til Råds, bør de svare med Forestillinger og ikke med grove Ord. Hvad de havde sagt, var meget forstandigt, men det kom noget for sent; havde de blot sagt det en tre Dage før, så havde de kunnet forebygge en stor Ulykke. Den var for sent på Færde som Rådgiver, der forsømte at tale om en Ting, når den var uafgjort, og klagede over den, når den var afgjort. At ville ændre gjort Gjerning er ikke langt fra at være forrykt. Det var derfor ingen Nytte til, at de havde overfuset ham med grove Ord, da sket var sket, og man for det meste ikke er synderlig oplagt til at tage imod Fornuft, når man bliver hidsig. At der vilde rejse sig sådant et Uvejr, kunde intet Menneske på Forhånd vide, med mindre det var blevet åbenbaret ham af Himlen, og han tvivlede ikke om, at det var en Straf, der kom over ham for hans Synder, men man burde ikke lægge ham til Last, at han ikke forud kjendte Vejr og Vind og ikke forudså en uundgåelig Skæbne. Det var derfor bedst at lade Klagerne over, hvad der var sket, fare, og bruge al Kløgt og Flid til at lægge Råd op om, hvad der lå for; han vilde nemlig hellere ende sit Liv på en berømmelig Måde end lade Toget ende med en skammelig Tilbagegang.

Peder udtalte nu det samme som Absalon, men i mildere ord, og sagde, at en Konge burde mindst af alt optage sine trofaste Rådgiveres Ord med Vrede, thi ypperlige og berømmelige Mænd havde tit ynkelig måttet bøde med Livet, fordi de havde vraget et godt Råd. For Resten burde de bruge Vinden, når den var gunstig, thi den er omskiftelig og aldrig til at stole på. Nu burde de vente, til Vejret bedagede sig således, at Folkene kunde holde ud at ro. De havde endnu Levnedsmidler til tre Dage og kun en kort Sejlads til Fjendens Land; skulde Levnedsmidlerne slippe op for dem, måtte de med Våben i Hånd skaffe sig, hvad de behøvede. Så snart de så', at Bølgegangen lagde sig så meget, at de kunde ro, burde de derfor skyndsomst samle den spredte Flåde og ro af Sted med alle Skibene på én Gang, thi Sejladsen vilde gå så meget hurtigere for sig, når Skibene lå Side om Side. Kongen roste Peder for hans Råd og pålagde Absalon at holde Øje med, når Vejret blev tjenligt, og lade ham vide, så snart det lod sig gjøre at bruge Årerne. Den Befaling var Absalon ivrig nok til at adlyde, eftersom det var hans eget Råd, der havde fået den udvirket, og da Stormen den følgende Nat kjendelig tog af i Voldsomhed, blev han glad og gik ved Daggry, så snart han havde holdt Messe, til Kongen for at melde ham, at Vejret nu havde bedaget sig så meget, at det var muligt at bryde op, om det end vilde blive vanskeligt nok, og Folkene vilde få fuldt op af Bryderi med at trække Årerne. Da Kongen svarede, at så skulde de bryde op, sagde Absalon skjemtende, at det vilde blive et smukt Stykke Arbejde, de fik gjort, i Fald de stoppede op på Halvvejen og vendte om til det Sted, de kom fra. Skjønt disse Ord jo var lovlig hvasse til at kunne tages for en Spøg, eggede de blot i højeste Grad Kongens Mod; han undlod da heller ikke at give ham en vittig Skose igjen, idet han sagde, at når han vendte om, kunde han jo vel få at vide af Absalon, hvad der gik for sig i Venden. Til at begynde med gik Sejladsen for sig med stor Glæde og Ivrighed, og Folkene trak på Årerne i det bedste Håb om, at alt vilde gå vel, thi inde i Bugten, hvor de havde Land på begge Sider, kunde Vinden ikke piske Bølgerne således op som ude i rum Sø; Landet, de på alle Sider var omgivne af, hindrede dem nemlig i at bryde så voldsomt på. Men da Skibene begyndte at komme ud på Dybet, blev de modtagne af en næsten uudholdelig Storm. Absalon, som ikke vilde have Udseende af, at hans Gjerninger ikke svarede til hans kjække Ord, opflammedes af ædel Ærekjærhed, lagde alle Årer om Bord og stred af alle Kræfter så at sige imod den hårde Nød og nødte derved Kongen, der ikke vilde stå tilbage for ham, til at følge med. Sejladsen gik imidlertid langsomt og vanskelig for sig og var egentlig næsten umulig, thi på den ene Side var Havet i Oprør, og på den

anden Side var det ikke muligt at holde rigtigt Åreslag. Som Følge af, at Bølgerne brød så voldsomt imod Kongens Skib, medens Stormen stod så hårdt på, løsnedes det i Fugerne, så det var ved at skilles ad. Da Kongen så' det, vilde han, dels for at undgå den truende Fare, dels også for at føre Sejladsen til Ende, over på et Skib, hvor han kunde være tryggere, og han bød derfor Ingemar Skåning lægge sit Skib nærmere op til hans, og med Sværdet i højre og Banneret i venstre Hånd gjorde han så et lige så heldigt som dristigt Spring og bød så Ingemars Folk ro til af alle Kræfter. Eskild holdt tappert ud og søgte en Stund at holde Trop, idet han mere tog Hensyn til sin Kjærlighed til Kongen end til sit Skibs Skrøbelighed, men til sidst blev han nødt til at vende om, dels fordi Faren blev så overhængende, og dels fordi Kongen befalede ham det. Adskillige greb, da de så' det, i deres Fejghed Lejligheden til ligeledes at vende om, idet de lod, som de misforstod, hvad der gik for sig, men denne foregivne Misforståelse burde ikke tjene dem til Undskyldning, thi den Omstændighed, at Kongen havde Banneret med, viste da tydelig nok, at han blot skiftede Skib og ikke agtede at vende om. Nogle måtte også imod deres Vilje vende om med deres hårdt medtagne Skibe, som gik fra hinanden i Fugerne, så de ikke kunde stå sig imod det oprørte Havs Brådsøer. Men de, som blev ved at ro sig frem, måtte, for at Kræfterne ikke skulde svigte dem under det vedholdende Arbejde, spise og ro på én Gang, thi for at Sejladsen ikke skulde sinkes ved, at de lod Årerne hvile om så aldrig så stakket en Stund, roede de med højre Hånd, medens de holdt Maden i venstre. En liden Del af Flåden, som var særlig opsat på at vise sig tapper og indlægge sig Hæder, trodsede sig med Absalon i Spidsen igjennem den usædvanlige Storms Raseri, arbejdede sig igjennem det oprørte Hav ved utrættelig at bruge Årerne og lagde ved Daggry ind under Hiddensø efter så at sige at have besejret selve Naturen. Derpå lod Absalon, for at intet skulde være uprøvet, den af sine Bedrifter som Søkriger navnkundige Vetheman udspejde Landet og kom derved til Kundskab om, at der ingen fjendtlige Skibe var i Havnene, og at Rygboerne ikke frygtede noget fjendtligt Angreb, thi deres Kvæg vankede om på Strandbredden uden Vogtere, hvoraf man kunde skjønne, at Landsens Folk troede, at der var Fred og ingen Fare. Kongen, som var bleven meget mødig af den langvarige og besværlige Sejlads, begav sig, så snart han havde nået Havn, over på Absalons Skib og lagde sig overvældet af Træthed og Nattevågen til at sove. Resterne af Flåden, der sammen med ham var nået over til Rygen, talte kun tresindstyve Skibe.

Der var blandt andre to Hallandsfarere, som var mere højbårne end højsindede. De mente, at så ringe, som Flåden nu var, vilde den ufejlbarlig være udsat for stor Fare, og de stævnede derfor hen til Absalon med det Skib, de havde i Fællig, og sagde, at de nødvendigvis strax måtte have Kongen i Tale, og da de fik at vide, at han sov, forlangte de, at han strax skulde vækkes. Absalon sagde, at han ikke så ubetimelig vilde forstyrre Kongen i den Søvn, han så hårdt trængte til, men vilde de lade ham vide, hvad de havde på Sinde, skulde han sige Kongen det. Så sagde de, at deres Skib var ilde tilredt, det skortede dem på Levnedsmidler, og de havde en lang Vej hjem, og nu havde de den bedste Lejlighed med god Bør, thi Modvinden, der havde gjort Udfarten så besværlig, var Medvind nu og vilde gjøre dem Rejsen let, når de sejlede hjem, hvorfor de hellere vilde benytte sig af disse gunstige Omstændigheder end blive ved med dette mislykkede og unyttige Togt, hvorved de ufejlbarlig vilde sætte Livet til enten ved Skibbrud eller ved at dø af Sult. Absalon bød dem nu ikke blot at lade deres skammelige Forsæt fare og i dets Sted beslutte sig til, hvad de kunde have Ære af, men pålagde dem også for deres Æres Skyld at tie stille med, hvad de havde haft i Sinde, thi kom så skammelige Ord som de havde talt, ud iblandt andre, vilde de uudslettelig brændemærke dem som fejge Krystere. Hvad de havde anført for at besmykke deres

kvindagtige Fejghed, var ikke andet end tomme Påskud, sagde han, thi de kunde med Lethed gjøre deres Skib i Stand, og det var også en let Sag at skaffe sig fuldt op af Levnedsmidler ved at gjøre Strandhug vidt og bredt. Var de skamløse nok til at forlade Kongen nu, da han stod over for Fjenden og havde så få Folk, vilde de sætte den største Skamplet på deres Navn og Rygte. Så sagde den ene af dem, at han havde Ting at tage Vare på for Kongen hjemme, som det var ganske nødvendigt blev besørgede så hurtigt som muligt, og da Absalon indså, at han ingen Vegne kom over for hans Udflugter med det gode, søgte han at true ham til at give efter ved at lade ham vide, at Folk, der uden Forlov drog hjem fra Leding og fulgte deres eget Hoved i Steden for at vise Kongen den Ærbødighed, de var ham skyldige, efter Landsens Lov ikke blot havde forbrudt deres Gods, men også Livet. Men ikke engang ved at gjøre dem opmærksom på, hvilken Fare de udsatte sig for, kunde han få dem til at tage Mod og Mandshjærte til sig og lade Frygten fare, de hejsede Sejl for at benytte Børen og sejlede bort, medens han blev ved at forbande og udskjælde dem med de hårdeste Ord. Da Kongen var vågnet, og Absalon fortalte ham, hvad der var foregået, svor han på, at disse skamløse og troløse Rømningsmænd skulde komme til at bøde for, hvad de havde forbrudt imod ham. Derpå gik han i Land på Øen og sammenkaldte Skibsstyrismændene for at høre, hvad de mente, der burde gjøres. Adskillige fandt, at det var rådeligst at vende hjem, da man ikke uden Fare kunde give sig i Kast med Fjenden. Kongen sagde, at det Råd kunde være godt nok, hvis man ikke ved at følge det satte en Plet på Fædrelandets Ære og gjorde Fjenderne over al Måde kry. Sporene af Lejren vilde nemlig røbe for Venderne, at Danskerne havde været der, og Grunden til det hemmelige Tilbagetog vilde de udelukkende søge i, at de var bange. Derfor vilde han hellere udsætte sig for Fare end for Skam og ikke sejle hjem uden at have været i Kast med Fjenden. Desuden vilde de bære sig lige så fejgt ad som de, der var rømt under Påskud af deres Skibes Skrøbelighed, hvis de ikke viste sig dem lige så overlegne i Henseende til Mod og Tapperhed, som de havde overgået dem i Evne til at udholde Strabadser, men sejlede hjem med uforrettet Sag. Så rådede Vetheman, som nylig havde udspejdet Rygboerne og vidste, at de ikke var belavede på noget Angreb, til at lade Folkene gjøre Landgang; hvis Landsens Folk så intet anede, kunde de uden selv at lide nogen Skade slå dem ihjel og gjøre Bytte; viste det sig derimod, at de var forberedte, kunde de uden Fare strax trække sig tilbage igjen. Hvordan de skulde forholde sig, sagde han, kunde de skønne af, hvorledes Pløjefolkene bar sig ad, thi når de har gjort den første Del af deres Dagværk, plejer de altid at lægge sig til at sove for at samle friske Kræfter til Arbejdet, men det har de kun for Skik at gjøre, når der ikke er noget, de er bange for, og når de føler sig fuldkommen trygge, så hvis de ikke fandt nogen af dem sovende, var det et Tegn på, at de havde mærket Uråd. Kongen sagde, at det Forslag mere passede sig for Fribyttere end stemte med, hvad der sømmede sig for ham som Konge, thi det havde man dog endnu aldrig spurgt, at danske Konger havde ladet sig jage på Flugt af Vender, og han vilde ikke være den første, som satte en sådan Skamplet på den kongelige Værdighed. Derpå fik Gnemer Falstring Ordet, og skjønt man ellers holdt for, at han var nok så mandhaftig som kløgtig, gav han, hvad enten det nu skyldtes hans Kløgt eller Kongens Lykke, et godt Råd, som gjorde Ende på den store Tvivl og Uvished, alle var stedte i, og fik Forsamlingen, som ikke vidste, hvad den skulde gjøre, til at gå over til hans Mening. Han sagde nemlig, at det vilde være letsindigt med en ringe Styrke at indlade sig i Kamp med en overlegen Fjende, men Landskabet Barke, som var skilt fra Rygen ved et kort Sund, vilde det på Grund af dets Lidenhed være en overmåde let Sag at hærje, om Folkene dør end var nok så forberedte. Nu skulde Kongen gå i Seng og hvile sig ud og friske sine af Nattevågen medtagne Kræfter og sit af Bekymringer forpinte Sind op med en god Søvn, sagde han, og så skulde

han stævne did med Flåden, når Aftenen var falden på, for at komme så meget mere uventet over Fjenden. For Resten skulde de, når de løb ind i det grunde og snævre Sund, holde Skibene spredte og ro ganske stille, for at ikke Lyden af Åreslagene skulde skræmme Landsens Folk op af deres Ro og Tryghed, og for at de selv ikke skulde løbe på Grund og blive hængende på Sandbankerne som Følge af, at de ikke vidste Besked om, hvor der var dybt, og hvor der var grundt. Alt øvrigt lovede han selv at udforske. Kongen gik med Begjærlighed ind på dette Råd, og om Aftenen gav han Tegn til Opbrud, og Flåden stævnede ind i Sundet. For at den bekvemmere kunde komme igjennem det, bød Kongen, at Skibene skulde sejle tre og tre i Følge for at undgå de Forsinkelser, Løbets Snæverhed ellers kunde medføre, når de sejlede i Uorden imellem hinanden. Gnemer kom ham nu i Møde med sit Skib og meldte, at Lejligheden var gunstig til at falde ind i Landet; han havde nogle Spejdere med, som Landsens Folk havde udsendt, og som han havde opsnappet. Kongen blev glad herover, og ved Dag gry rykkede han frem igjennem Skovene, plyndrede Marker og Landsbyer med så meget større Voldsomhed, som det skete hemmelig, og overrumplede og fældede Landsens Folk, som lå og sov trygt. Adskillige af dem troede, da de blev skræmmede op af Lyden af Hestenes Hovslag, at det var deres egne Høvdinger, der kom, men den Vildfarelse kom de snart ud af, da de fik Spydene i Kroppen. Flere af dem stak Hovederne uden for Døren og spurgte, om det var Cazimar eller Bugislav, der var kommen, og som Svar på deres Spørgsmål huggede Danskerne dem så ned. Biskop Absalon var med en Del af Hæren draget en anden Vej og trængt langt ind i Landet. Da han kom til et Sted, hvor han ved et stort Mosedrag var skilt fra Kongshæren, og ikke vidste, hvor denne befandt sig, var han snild nok til ikke at lade stikke Ild på de Landsbyer, han plyndrede; først da han langt borte så' den Ild, Kongen havde påsat, mente han, at nu kunde han gjøre ligeså, lod strax stikke Ild på Husene og tilkjendegav ved Luerne, der flammede rundt omkring i Egnen, sine Stalbrødre, at hans Tog var løbet heldig af. Da de mente, at de havde gjort tilstrækkelig rigeligt Bytte, begav de sig på Tilbagevejen til deres Skibe, og skjönt der var et langt Stykke Vej imellem dem, gav de stadig ved rygende Bål hinanden til Kjende, hvor de var, dels for at det ikke skulde hedde sig, at de listede sig bort, og dels for at den ene Del af Hæren ikke skulde storme for stærkt på og komme hurtigere af Sted end den anden.

Imidlertid var Skjalm Skjæggemand, der var bleven ladet tilbage for at tage Vare på Flåden, stævnet ud i rum Sø med Skibene, for at Fjenderne ikke skulde spærre det smalle Indløb til Sundet for dem. Da Rygboerne angreb ham med deres Skibe, bemandede han nogle få Skibe med hele Flådens Besætning, idet han foretrak at møde Fjenden med vel bemandede frem for med talrige Skibe. Efter at have sejlet dem i Møde og slået dem på Flugt undlod han at forfølge de flygtende og vendte tilbage til Havnen, for at Indskibningen af hans Stalbrødre ikke skulde sinkes, når de vendte tilbage. Da han anden Gang blev angreben, satte han sig lige så dristig til Modværge, og da de atter og atter blev ved at angribe ham, slog han hver Gang disse hyppige Angreb tilbage med sin hårdnakkede Modstand, og egget ved disse mere uafsladelige end skrappe Angreb, benyttede han Lejligheden og satte efter Fjenden. Imidlertid kom Kongen ned til Strandbredden, hvor han til sin store Forundring fandt Skibene uden Bevogtning og Skjalm borte, men da han omsider kom tilbage efter at have gjort Jagt på Fjenden, lod Kongen Resten af Hæren gå om Bord og hejse Sejl for at forfølge Rygboerne, som brugte Årene for at komme af Sted. De havde imidlertid så stort Forspring og roede så skrappt, at han mere indjog dem Skræk end udrettede noget ved at gjøre Jagt på dem. Da Kongen så' Styrismanden på det Skib, der var nærmest ved hans, springe ud i Forstavnen på sit Skib med en overmåde tapper og drabelig Mine, roste han ham meget

og sagde til sidst, at hvad man gav ud til en tapper Mand, var herlig og priselig anvendt. Omsider sprang Vinden om, så han ikke kunde komme videre, og han måtte da vende om og ro lige så langt tilbage, som han var nået frem med Sejl, og lige så let det var gået fremad med Sejl, lige så vanskeligt var det at komme tilbage ved Hjælp af Årerne. Medens Danskerne nu stred sig frem med Strømmen imod sig, benyttede Venderne, som var nøje kjendte med Farvandet, en Gjenvej, som Danskerne ikke kjendte, og hvor Vandet var dybt, og søgte, idet de pludselig opgav deres Flugt, at komme bag på dem. Da Absalon så dem komme frem fra skjulte Bugter, og hans Stalbrødre i deres Angst fremskyndede Sejladsen, foretrak han at holde sig blandt de bageste frem for at være blandt de forreste for ædelt at dække Flåden i Ryggen. Hvad der nu skete, blues jeg ved at fortælle. Største Delen af Danskerne satte al Skam til Side, hejsede Sejl og forlod deres Konge, skjønt de så Fjenden rykke frem imod ham. Kongen, som blev ladet i Stikken med nogle ganske få Skibe, harmedes mere over disse Rømningsmænd end over Fjenden. Den Styrismand, som han for stakket siden havde rost, da han stod i Stævnen på sit Skib, så han nu, for at han kunde komme hurtigere af Sted, øge Stykker til Sejlet, fordi det var ham for kort, hvorfor Kongen nu gav ham Smædeord i Steden for Ros og sagde, at den Godhed, man viser Krystere, er ilde anvendt. Heraf kan man se, at det ikke er let at komme på det rene med, om en Mand virkelig er i Besiddelse af Tapperhed, som er til at lide på, når man ikke ser ham stedt i den yderste Nød og Fare. Det var ikke muligt at få dem, der sejlede bort, til at vende om, hvor meget man end råbte efter dem, gjorde Tegn til dem og opfordrede dem på alle optænkelige Måder, i den Grad havde Angsten gjort dem alle døve. Kongen lod derfor sine Folk holde lidt inde med Roningen og spurgte dem, han havde om sig, hvad der var rådeligst at gjøre, og da de andre tøvede med at svare, sagde Absalon, at de burde søge til Hiddensø og bie på gunstig Vind der. Peder sagde da, at det burde de ingenlunde, og anførte som Grund for denne sin Mening, at hvis den Storm, de nu havde, blev ved, kunde de hverken vende hjem eller få Flåden forstærket, medens Venderne hver Dag kunde trække flere Folk til sig. De burde derfor sætte Sejl til, men således, at de lempede sig efter hinanden, idet de hurtigste Sejlere skulde tage et Svøft ind for ikke at sejle fra dem, der kom langsommere af Sted, så at de alle kunde stå Last og Brast med hverandre. Absalons kjække Råd måtte vige for Peders overordentlig forstandige. Hver af dem tænkte i Overensstemmelse med sin Alder, Absalon, som det sømmede sig en modig Ungersvend, Peder, som det passede sig for hans grå Hår.

Da der nu kun var syv Skibe tilbage af hele den danske Flåde, roede Slaverne stolende på deres Mængde på det ivrigste frem, idet de i deres Foragt for Fjendens ringe Antal udstødte skingrende Skrig; men de gik mere hidsig end modig til Værks, thi så snart Pilene begyndte at ramme dem, turde de ikke ro nærmere. Lidt efter begyndte de med deres dragne Sværd at slå snart på deres Halse, snart på deres Skjolde i den Tro, at de kunde skræmme Danskerne med den Slags Trusler. Derpå begyndte de igjen at ro frem, medens de råbte og skreg i vilden Sky, så det var gyseligt at høre på. Men det gik denne Gang ligesom den forrige, thi da Danskernes Kastevåben nåede dem, blev de slåede på Flugt og roede strax tilbage. Et tredje Forsøg på at skræmme Fjenden gjorde de ved at dyppe deres af Solheden indtørrede Skjolde i Vandet og strække dem over Knæene for at gjøre dem brugelige til Kamp, som om det nu var uden for al Tvivl, at de vilde slås med Danskerne, og nu endelig gav de sig til at ro ivrig fremad, hvad enten det nu var Begjærlighed efter Bytte, der drev dem, eller det var, fordi de skammede sig. Lige så drabelig dette til at begynde med tog sig ud, lige så ørkesløst faldt det imidlertid ud, thi ligesom tidligere skræmmede Pilene dem tilbage,

og de opgav yderligere at binde an med de fås uovervindelige Standhaftighed, skjønt de så', at Danskerne i høj Grad hånedede og udæskede dem.

Da Kongen atter fik Danmark i Sigte, havde Vinden lidt efter lidt lagt sig, og Sejladsen gik så trægt og langsomt, at de, skjønt de satte alle Sejl til, om Morgenen næsten lå på samme Sted, hvor de havde ligget om Aftenen. Da Vinden således svigtede, lod Kongen imidlertid sine Fok bruge Årerne. Omsider mødte han Eskils Skib og gik om Bord på det og sejlede til Skåne. De, som havde holdt ud med ham til det sidste, sejlede til Sjælland. Peder fik nu Lyst til at spille en Mand ved Navn Rane et Puds; denne Rane var overmåde veltalende, men ikke synderlig snedig. Peder stillede da ikke blot sine Fanger, men også en Del af sine Rorkarle op i Løftingen, for at det skulde se ud, som om han havde gjort stort Bytte, eftersom han havde så mange Fanger at vise frem. Da Rane nu så' ham sejle forbi, vilde han give det Udseende af, at hans Skib var læk, og gav sig derfor til at skjælde sine Folk grovt ud og bød dem øse Skuden læns, hvortil imidlertid en af Folkene svarede, at der havde jo ikke været Vand i Kjølen i de sidste tre Dage. "Dine Folk forstår sig ikke rigtig på at svare dig", sagde Peder. Nu så' Rane, som stod og stak Hovedet frem og kigede, at der kun sad få Folk ved Årerne på Peders Skib, medens der var en Mængde unge Mennesker i Løftingen, som ingenting bestilte, og som han derfor troede var Fanger. Han ærgrede sig da over, at han havde holdt sig i Ro, og sagde, at Lykken ikke havde været ham så god som Peder, eftersom han ikke havde kunnet tage Del i Togtet, fordi han var lige ved at lide Skibbrud.

Om Efteråret drog Kongen med en talrig Skare Sjællandsfarere og Skåninger og en liden Skare Jyder til Egnen omkring Arkona, hvor de gjorde stort Bytte. Da de atter drog ned til Strandbredden, satte Rygboerne med en stærk Stridsmagt fra Fastlandet over til Øen i den Hensigt at falde Danskerne i Ryggen, når de atter søgte ned til Skibene for at gå om Bord i dem. Danskerne blev nødt til at gjøre Holdt en Stund, thi der opstod en stærk Tåge, som hyllede Himlen i tæt Mørke, så de blev forvildede og ikke vidste, hvad Vej de skulde. Man skulde næsten tro, at Lykken i sin Gunst havde beredt dette Vejr for at skaffe dem den Sejr, de vandt. Venderne fo'r vild, da de ikke kunde se for denne mørke Tåge, og kom næsten midt ind imellem Fjenderne, og da Solen så pludselig splittede Tågen, så' man begge Hære næsten lige inde på Livet af hinanden. Prislav, som i sin Tid var flygtet fra Venden, kom nu ridende i fuld Fart; Barbarerne var der, sagde han, så nu havde Danskerne den ønskede Lejlighed til at holde Slag med dem; han opmuntrede derhos alle til at kappes i Tapperhed med deres aldrig besejrede Forfædre, hvortil Kongen svarede, at Fjenderne skulde finde Folk for sig, som foretrak Døden for Flugt. Danskerne, som var overmåde hidsige og opsatte på at holde Slag, opløste imod Sædvane deres Slagorden og begyndte at gå løs på Fjenderne, så snart de så' dem. De fik da også Sejr strax ved første Angreb, thi Venderne tog Flugten, førend Kampen ret var begyndt. Under denne Danskernes Fremstormen tørnede to af Kongens Hirdmænd så voldsomt sammen med deres Heste, at de begge to faldt af; Kongens Hest styrtede som Følge deraf med ham, og han faldt så voldsomt oven på dem, at han stødte sin venstre Albue igjennem Skjoldet og langt ned i Jorden. Absalon skulde lige til at stå af Hesten for at hjælpe ham op, men han vinkede til ham, at han skulde lade det være, idet han holdt for, at det var et lykkeligt Fald, han havde gjort, når han blot fik Oprejsning ved, at Fjenderne led et Nederlag. Denne Tildragelse varslede da heller ikke så ilde, som den tog sig slæmt ud, thi Kongens Fald var i Virkeligheden et Forbud på Fjendens Nederlag. Barbarerne blev nemlig overvundne uden Kamp og huggede ned, uden at Danskerne led nogen Skade. En stor Del af dem ilede over Hals og Hoved ned til den Bugt, de havde sat over, og satte Livet, som de søgte at bevare, til i Bølgerne, og der druknede lige så mange, som der faldt for Sværd. En Del

vadede, for så meget sikrere at undgå Fjenden, med Forsæt ud, til Vandet nåede dem til Halsen, men det hjalp dem ikke, thi de kunde ikke skjule sig for Danskerne, som vadede ud efter dem og slog dem ihjel. Da nu alle de, der var ude i Vandet, var bleven dræbte på én nær, som stod med Fødderne på en Sten, der var skjult under Vandet, og således havde undgået det Mandsslæt, der havde gjort det af med hans Stalbrødre, sagde Absalon til Krigsfolkene, som tøvede med at gå ud og slå ham ihjel, fordi de var bange for, at der var for dybt. "Den Karl er vel ikke så lang, Folk, at I ikke kan måle jer med ham; hvor han kan bunde, kan vi vel også". Disse Ord tog hans Broder Esbern som en Opfordring, og skjønt han ikke tvivlede om, at Venderen stod på en Sten, der var skjult under Vandet, lagde han mere Vægt på at efterkomme sin Broders Bud end på at bjærge Livet, og da de andre ikke vilde, gik han i fuld Rustning ud i Vandet, der var farvet rødt af Fjendeblood. Da han havde jaget sin Lanse igjennem Venderen og vilde tilbage til Land, greb Hvirvlerne i Vandet ham, og han gik til Bunds og vilde være druknet, hvis hans Stalbrødre ikke var kommet ham til Hjælp. Opsat på at komme til at trække ham op af Vandet sporede Olaf nemlig sin Hest ud på Dybet, hvor han var, og søgte efter at have fået Tag i ham at løfte ham op, men var så lige ved at falde af Hesten, og i den Nød tænkte han mere på sit eget end på den andens Liv og opgav Omsorgen for sin Ven for at bjærge sig selv. Så var der en Mand ved Navn Niels, som tog den Gjerning op, som Olaf havde forsøgt, og ikke kunde dy sig for at spore sin Hest ud på Dybet, men han lagde mere Mod for Dagen, end han havde Held med sig, thi han blev stedt i samme Nød og måtte opgive sit Forehavende. Da Rytternes Hjælp således svigtede, faldt det i Fodfolkenes Lod at redde ham. Da de havde fået ham bragt i Land, troede alle, som så ham, at han var død, thi det var ikke til at mærke, at han trak Vejret, så fuld var hele hans Krop af Vand. Efter at hans Stalbrødre havde rullet ham en god Stund, begyndte han imidlertid omsider at spy Vandet ud, og da han var bleven af med det, slog han Øjnene op, men tale kunde han ikke, hvorfor de, som stod hos, dækkede hans Legeme, der var helt stivt af Kulde, godt til med Klæder, og da han var bleven gennemvarm, fik han ikke blot sit Syn, men også sit Mæle igjen, men hele den Dag var han så bleg, at han så ud i Ansigtet som et Lig.

Der var også en anden dansk Riddersmand, hvis Tapperhed jeg mener ikke bør forbigås i Tavshed. Da han ganske ene, mere ivrig end forsigtig, forfulgte de flygtende Fjender og kom midt ind imellem dem, og Barbarerne opfordrede ham til at overgive sig, ænsede han ikke denne deres Opfordring, men sprang af Hesten og vilde hellere falde med Sværd i Hånd end bjærge Livet ved at overgive sig. En vældig Hob Fjender trængte ind på ham for at fælde ham, men enhver, der kom ham nær, huggede han ned, og uden at vise det ringeste Tegn på Frygt faldt han kæmpende, bedækket med ærefulde Sår, på den Dynge af Lig, han havde ophobet omkring sig. Ikke blot fulgte utallige Fjender ham i Døden, men de overlevende var slagne med Forbavselse over den Tapperhed, de havde set ham lægge for Dagen. Ved sin udmærkede Tapperhed opnåede han, at de Vender, der var Vidne til den, aldrig siden vovede sig til at holde Slag med Danskerne.

Næste År beredte Danskerne sig igjen til at gjøre Tog til Venden, og Rygboerne, som på Grund af det Nederlag, de nys havde lidt, ikke havde Mod til at tage imod Krigen, sendte derfor en overmåde veltalende Mand ved Navn Dombor op for at bede om Fred. Absalon tog imod ham og tog hans Skib til Brug for sig selv på Togtet, men hans Skibsfolk tingede han i Kost, til han kom tilbage, og Dombor selv tog han med til Kongslåden. Det var nemlig Skik, at Rygboerne og Danskerne gjensidig havde Ret til at holde de Sendemænd, der, medens et Tog var i Gang, kom fra Fjenden, tilbage, til de kom hjem fra Toget, for at de ikke, når de vendte tilbage til deres Landsmænd,

skulde bringe dem Bud om, hvad der foregik i Fjendens Land, og således mere gjøre Tjeneste som Spejdere end som Sendemænd. Da stadig Modvind imidlertid sinkede Toget, og det så' ud til, at Jyderne vilde gå fra hverandre, fordi Levnedsmidlerne slap op for dem, afhjalp Sjællandsfarerne og Skåningerne deres Trang ved gavmildt at overlade dem af deres Levnedsmidler, for at ikke så stor en Del af deres Stridsmagt, tvungen af den hårde Nødvendighed, skulde forlade dem. Fynboerne derimod ydede ikke det ringeste Bidrag til at afhjælpe deres Stalbrødrers Nød, skjønt de havde fuldt op af Levnedsmidler. Da Dombær mærkede det, tilbød han nu kun Fred på lige Vilkår, medens han før havde bedt ydmygt om den. For øvrigt forlangte han, at Absalon skulde mægle hos Kongen. Da Bispen spurgte ham, hvilken Borgen han vilde stille for, at han mente det ærligt, svarede han, at han som Borgen vilde kaste en Sten i Vandet; det var nemlig disse Barbarers hedenske Skik, når de indgik en Overenskomst, at kaste en Sten i Vandet med Bøn til Guderne om, at de måtte gå til Bunds som Stenen, i Fald de brød deres Ord. Da Absalon nu imidlertid forlangte, at han skulde stille Gisler, og ikke vilde vide af falsk og løgnagtig Overtro at sige, hvor det drejede sig om alvorlige Ting, var Dombær fræk nok til også på sin Side at forlange Gisler. Absalon blev opragt herover og sagde, at Rygboerne ikke blot plejede at sende Danskerne Gisler, men også Penge og Tilskud til deres Flåde, medens ingen mindedes, at Danskerne nogen Sinde havde tilstået eller sendt Rygboerne sligt. Hertil svarede Dombær: "I Fald du virkelig er i Besiddelse af den Klogskab, du anser dig for begavet med, så låner du villig Øre til, hvad jeg nu vil sige dig, og lægger dig det vel på Sinde. Enhver, der vil bære sig fornuftig ad, bør vel betænke, at Tiden falder i tre Dele, af hvilke han bør lægge mindre Vægt på de to, men nøje tage den tredje i Betragtning frem for de andre - han mindes nemlig Fortiden, ser Fremtiden i Møde og betænker vel, hvad der ligger for i Nutiden. Døren derimod plejer at svæve imellem Håbet om det tilkommende og Mindet om det forbigangne, medens han forsømmer at gribe den Lejlighed, som Nutiden byder ham, og slipper, hvad han har imellem Hænderne. Således går det også dig; hildet i ørkesløse og vidtløftige Bekymringer hæger du så grundig og omhyggelig om Fortidens Skygge billeder og grubler således over, hvad der skal ske i Fremtiden, at du ikke kan se, hvad der ligger lige for Hånden, og hvad der ligger lige for Øjnene. Medens du fordyber dig i Mindet om henfarne Tider, mener du falskeligt, at alt skal gå lige så lykkelig i Fremtiden som i dem, og medens du øser Håb af Mindet, lader du Nutiden, med hvad den bærer i sig, glide dig forbi. Jeg indrømmer, at Danskerne i sin Tid har undervundet mit Folk, men nu er Lykken os lige så god og huld, som den fordem plejede at være eder, og har sat os på lige så høj en Plads, som der nogen Sinde er faldet i eders Lod. Så meget som I før har overgået os, så meget overgår vi nu jer i Magt og Velfærd; vi er ved Lykkens Gunst nåede så vidt, at Danmarks Lykke aldrig har været større, end vor er nu. Derfor er det Dårskab af dig at komme med slige Forlangender; idet du tåbelig stiller dig den svundne Oldtid for Øje, glemmer du, hvad der er sket for stakket siden, og søger at påtvinge mig sådanne Vilkår, som du i Betragtning af de forhåndenværende Omstændigheder snarere selv burde modtage end kræve af andre. Eders Landemærker er ynkelig medtagne af vore Våben og Hære og ligger øde og udyrkede hen; i vort Land er der Overflod, og dog forslår den knapt til at ernære den Mængde Mennesker, det avler. Og dog oprører det dig ikke blot at betragte os som eders Overmænd, men selv som Ligemænd, skjønt du ser, at vi i alle Måder er jer overlegne. Vent med at kræve Skat af os, til I har nået den Lykke og Velstand, vi nu har nået, og til du ser os sukke under de Ulykker, der nu trykker jer".

Således talte Dombar. Absalon skjulte sin Harme og svarede ham kun med nogle få Ord, men han fortalte Kongen, hvad han havde sagt. Togtet blev opgivet. fordi det Oprør, Havet vedblev at være i, hindrede Sejladsen.

Skjønt Kongen hidtil havde haft Held med sig, når han angreb Venderne, indså han dog, at det var en vanskeligere Sag at få Bugt med dem, end at han kunde overkomme det med egne Kræfter. Han bad derfor Hertugen af Sachsen om at slutte Våben- og Krigsforbund med sig og lovede ham en stor Sum Penge derfor. Hertugen lovede at deltage i Toget, dels fordi den store Løn lokkede ham, og dels tilskyndet af Håbet om at underlægge sig sine Naboer. Den norske Konge havde allerede tidligere foræret Valdemar, som han havde det største Venskab til, et Skib forfærdiget med den største Kunst i en Drages Lignelse. Det bød han nu Absalon bemande med Rorfolk fra Roskilde og så føre det til den danske Flåde. Da Absalon kom til Isøre Havn, blev han på Grund af Modvind opholdt længere der, end han ønskede, og der var ikke noget, som gik ham mere til Hjærte, end at han, som ellers plejede at være hurtigere på Færde med sine Forberedelser, når de skulde sejle, end alle de andre, nu skulde være senere på Færde og komme bag efter, medens de andre allerede var på Vej til Samlingsstedet. Som han nu overvældet af Skamfuldhed og Ærgrelse lå og sov i Agterstavnen, bares det ham i et Drømmesyn for, at det vilde blive Magsvejr. Det tyktes ham nemlig, at en Mand kaldte på ham, og at han gik op i Land, hvor han så en Stund vandrede sammen med Biskop Toke af Børglum, som bød ham at lægge nøje Mærke til og drage sig vel til Minde, hvad han nu vilde få at høre. Derpå istemmede Toke tre Gange i Træk den Hymne, der plejer at synges Julenat, og bød ham høre nøje efter, hvad der blev sunget. Da han vågnede, stod det, han havde set i Drømme, så levende for ham, at han bildte sig ind, at det havde været Virkelighed og ikke et Drømmesyn, og da han huskede, at det i Drømmen var blevet ham lovet, at han næste Morgen skulde slippe af Sted, fattede han så sikkert Håb om, at det vilde blive Magsvejr, at han gik i en Båd, skjønt Stormen endnu ingenlunde havde lagt sig, bød Astråd, som var Højbådsmand på Kongeskibet, skynde sig at rejse Masten og fik sig i en Fart noget at spise. Medens han var ved at spise, kom Astråd og meldte, at Stormen havde lagt sig, og spurgte, hvad han nu skulde gøre. Absalon bød ham strax hejse Sejl og lægge ud gennem Isøregab og, når han var kommen ud af det, sejle uden om Øen på den Side, Vinden vilde føre ham ad. Medens han nu skyndte sig at udføre denne Befaling, satte Folkene på Krigsflåden, der var lagt ind i den samme Havn, glade over, at det pludselig var blevet Magsvejr, ivrig Sejl til, men det var de ikke så heldige med, som de var ivrige til det, thi hvert Øjeblik sprang Vinden om og drev dem snart i Øst og snart i Vest, så de på Grund af Vindens Ustadighed ikke kunde sætte Kursen, hvorhen de vilde. Man skulde næsten tro, det var Himlens Vilje, at Absalon ikke skulde sejle alene eller komme bag efter de andre, hvilket da også tydeligt viste sig, da han nåede dem, thi så snart han kom til, skiltes Skyerne, og de fik så god og stadig Bør, at Sejladsen, som hidtil ingen Fremgang havde haft, nu gik strygende. Således viste selve Elementerne Absalon Ærbødighed ved at lægge Bånd på sig, medens de ikke vilde læmpe sig efter de andre. Da han skjønnede, at Kongeskibet, der var betroet til hans Varetægt, havde taget Skade i den stærke Storm og var i den største Fare for at synke, lod han det strax trække op på Land og en ny Planke sætte i det, så at det, efter at have været læk og næsten sønderslået, blev lige så stærkt som før. For at det skulde tage sig så meget smukkere ud, lod han Stævnen beslå med gyldne Nagler.

Efter at han var stødt til Kongen ved Masnedø, sejlede de med Flåden til Øen Poel, og Danskerne og Tyskerne faldt nu i Fællig, men hver fra sin Side, ind i Venden; undertiden var Danskernes og Tyskernes Hære hinanden så nær, at de kunde se

hinanden. Da Venderne en Gang havde overrumplet og dræbt nogle tyske Krigere, der havde vovet sig for langt ud for at samle Foder til Hestene, tog Rytterne Hævn for den skete Skade ved at ty til en dristig List. De skjulte nemlig deres Våben, tog simple og snavsede Klæder over Brynjerne og gav sig til at meje, som om de var ude at samle Foder, og da Venderne med Nuklet i Spidsen sprængte frem fra deres Skjul for at slå dem ihjel, sprang de hurtig op på deres Heste, kastede Lærne og greb til Sværdene i Stedet og hug dem ned. Nuklets Hoved hug de af og satte det på en Stage og førte det således til Lejren, til Gammen og Glæde for begge Hære. Da hans Søn Prislav, der var bleven fordreven fra sit Fædreland, fordi han elskede Kristendommen og afskyede den hedenske Overtro, og havde søgt Tilflugt hos Danskerne, fik det at vide, just som han sad ved sit Måltid, holdt han en liden Stund op med at spise, støttede Hånden til Kinden og sagde, at det var ret og billigt, at en Gudsforagter fik et sådant Endeligt, og så tænkte han ikke mere på det, men viste sine Bordfæller sit sædvanlige glade og fornøjede Ansigt, så stor var hans Selvbeherskelse og endnu større hans Ærbødighed for Kristendommen, eftersom han ikke vilde anse den for Fader, som han vidste var Kristendommens Fjende; det er derfor ikke let at sige, om han lagde mest Sjælsstyrke eller Fromhed for Dagen. Heller ikke ynkedes han nu mere end før over sit Fædreland, thi han vedblev med Råd og Dåd at gjøre alt, hvad han kunde, for at det skulde blive et Bytte for de to fremmede Folkefærd.

Nogle få Dage efter kom Valdemar til Henrik for at tale med ham, og Hertugen førte ham tillige med Absalon og ellers ingen andre ind i sit Telt og anrettede der et Måltid for ham, ved hvilket en stor Mængde Stormænd gjorde Tjeneste som Bordsvende. Det var et ypperligt Måltid i Henseende til Retternes Mangfoldighed og Afvexling, men endnu prægtigere var det dog i Henseende til Betjeningen, ved hvilken der mere var lagt an på at gjøre Ære af Gjæsterne end taget Hensyn til Nyttens. Hirdmændene spiste ved et Bord for sig selv. Da Valdemar var kommen tilbage til sin egen Lejr, indtraf der nogle Begivenheder, som voldte ham ny Bekymring, og det var ham da meget om at gjøre at få at vide, hvor han kunde træffe sammen med Henrik, da han nødvendigvis måtte have en Samtale med ham. Da han sagde, at han måtte have en forstandig Mand til at røgte dette Hverv for sig, foregav nogle, at deres Heste var halte, andre, at deres ikke var ordentlig skoede, alle kom med Udflugter og Undskyldninger for at skjule deres Frygt, thi ingen af dem turde påtage sig en så farlig Sendefærd. Imidlertid kom Absalon, der som sædvanlig havde brugt sin Fritid til at hugge Brænde, tilbage fra Skoven, og da han blev spurgt, om han vilde drage i denne Sendefærd for Kongen, svarede han, at det vilde han gjærne. Da han nu blev opfordret til at vælge, hvem han vilde have med, valgte han næsten kun Frænder og pårørende, idet han holdt for, at han bedre kunde forlade sig på dem end på fremmede. Den mægtige vendiske Fyrste Nuklets Søn Prislav, der var bleven jaget bort som en Forræder af sin Fader, fordi han havde ægtet Valdemars Søster og antaget Kristendommen, lovede at følge med som Vejviser, eftersom han var godt kjendt med Egnen. Dels til Løn for hans Troskab og dels på Grund af Svogerskabet havde Kongen forlenet ham med en stor Del af de vigtigste Øer. Absalon drog nu af Sted, og da han havde talt med Hertugen, opfordrede denne ham til at blive Natten over hos ham, men han svarede, at da Kongen med Bekymring ventede på dem, burde de ikke øge hans Ængstelse ved at lade ham vente længere, end det var nødvendigt, og desuden sagde han, lå Flåden i rum Sø udsat for alle Vinde. Efter således at have gjort Rede for, hvorfor han havde sådan Hast, steg han til Hest, da det led ad Nat. En højebåren Tysker gik imidlertid af sig selv hen til Hertugen og sagde, at det kunde komme til at koste de danske Sendemænd Livet, hvis de ikke fik flere Folk med, ja han dristede sig endogså til at tale ham hårdt til, fordi han lod en så lille Skare

udmærkede Mænd drage bort uden at give dem Ledsagere med, så stor Fare, som der var for Hånden. Hertugen lod dem du kalde tilbage og tilbød at give dem Ledsagere med, men ligesom Absalon ikke havde villet tage imod Tilbudet om at blive Natten over, var han også for stolt til at tage imod det tilbudne Følgeskab, idet han holdt for, at der var større Ære ved, at han og hans Folk vovede sig i Fare, end at de lod sig beskytte af andre. De var ikke komne langt bort fra Lejren, før Prislav bød dem alle gjøre Holdt og sagde: "Havde jeg stået for Styret her, vilde jeg ikke have vægret mig ved at tage nogle Ledsagere med, så få som vi er, thi det må snarere regnes for et Vidnesbyrd om Forsigtighed end for Fejghed at ruste sig imod Fare, det bedste man kan. Tapperhed er des mere prisværdig, jo mindre den er parret med Dumdristighed; grunder den sig på Letsindighed, fortjener den at lastes. Nu vilde det se overmåde ilde ud, om vi bad om, hvad vi for kort siden lod hånt om at tage imod, da det blev os tilbudt. Der er altså ikke andet for, end at vi som den eneste Udvej til Frelse sætter vor Lid til vort Mod og vore Kræfter og holder Håbet oppe, just fordi vor Stilling er så fortvivlet, som den er. Vi må derfor vise, at vi er tapre danske Mænd, og gjøre alt, hvad vi formår, for enten at vende frelste hjem ved at sejre eller vinde os et evigt Æreminde ved en berømmelig Død. Der kan ingen Tvivl være om, at vore Hestes Spor har røbet for Fjenderne, at vi er dragne herover, og heller ikke om, at de vil søge at overrumple os, nu da vi vender tilbage. Men det er bedre for jer, Stalbrødre, at falde end at blive tagne til Fange, thi bliver I fangne, vil I med en grusom Død komme til at bøde for min Faders Død, som om I var hans Banemænd, og mine Brødre vil under de grueligste Pinsler udgyde eders Blod som Sonoffer for ham. Det er derfor langt bedre, at vi kæmper tappert, til vi bider i Græsset, end at I falder i deres Hænder, for at de i deres Grumhed kan handle ynkelig med jer. Dette råder jeg eder til, mere af Kjærlighed til eder, end fordi jeg selv er bange, thi jeg er runden af en sådan Æt, at ingen Vender nogen Sinde har vovet at løfte Hånd imod den. Jeg besværges jer derfor ved den algode og almægtige Gud og ved Danskernes blandt alle Folkefærd berømte Navn om at lade al Frygt og Fejghed fare og kæmpe drabelig og mandhaftig." Denne Prislavs Tale blev af alle modtagen med glade Bifaldråb, og han sagde da, at nu tvivlede han ikke om, at de vilde sejre, det var Krigernes Iver et sikkert Varsel om, så meget mere som Venderne Angreb for det meste tog sig farligere ud, end de i Virkeligheden var. Under Fremrykningen burde de imidlertid holde sig således ordnede, sagde han, at de unge, som var mindre godt rustede, red i Midten, så de på begge Sider dækkedes af sværere rustede Mænd. Hele Krigerskaren delte han derhos i to Afdelinger, for at den ene kunde komme den anden til Undsætning og Fjenderne tabe Modet, når de så', at der var to Afdelinger. Han pålagde dem også at råbe op og synge, for at det kunde tage sig ud, som om de var flere, end de var, og derfor ikke bange for noget. Dette Anslag lykkedes, thi de kom, uden at nogen angreb dem, til Havnen, hvor Flåden lå. Kongen, som med Bekymring ventede på dem, mod og ængstelig i Hu, fordi de blev så længe borte, havde ved at læse i den hellige Skrift søgt at forslå Sorgen over, at han så letsindig havde sendt sine Mænd ud på denne Færd, og da han fik at vide, at de var komne tilbage, lagde han sig strax til at sove, hvilket han ikke havde kunnet før, fordi han var så mod i Hu.

Derpå sejlede de til Gudagerfloden, hvis Indløb var så grundt, at store Skibe ikke kunde gå derind, hvorfor Kongen måtte kaste Anker og blive liggende udenfor, da hans Skib var for stort. Den Del af Flåden, der kunde bruges, fordi Skibene ikke stak for dybt, løb under Absalons Anførsel op ad Flodens snævre Krumninger, til den kom til et Sted, hvor den udvidede sig således, at den så' ud som en stor Sø. Det snævre Indløb til denne havde Venderne spærret med en talrig Flåde for at hindre Fjenden Adgangen. Danskerne søgte at splitte den ad, men da de ikke kjendte Farvandet eller

vidste, hvor dybt eller lavt der var, løb de på Grund. Opsatte på at få Skibene ud i dybere Vand, hvor det var let at sejle, sprang de, da de ingen Vegne kunde komme med Årerne, over Bord, greb fat i Rælingerne og trak Skibene af Grunden. Venderne stod imedens på deres Skibe som i Skanser og kastede Spyd ned på dem, og ikke nok med, at de angreb dem på den Måde, de sprang også over Bord og søgte Lejlighed til at kæmpe med dem på nært Hold, men da Danskerne tappert gik imod dem, vendte de lige så hurtig tilbage til deres Skibe, som de var komne. Prislavs to Skibe kom først ind i Søen, men der sprang så mange af dem, der stod nede på Grundene, op på det ene af dem, at Bordene fuldstændig brødes og det flaktes midt ad. De trængte nemlig så stærkt på, at det ikke kunde bære den store Vægt. Danskernes Flåde fulgte nu efter og bemægtigede sig de fjendtlige Skibe, da Venderne rømmede dem og tog Flugten, og derpå stak de Ild på Landsbyerne, der lå på Bredden af Søen. Da Absalon ved Nattetid vendte tilbage, havde Kongen ikke kunnet lukke et Øje, så bekymret havde han været, fordi han blev så længe borte. Nu blev han glad over, at han kom, sendte sit Skib hjem, fordi det på Grund af sin Størrelse ikke syntes at kunne bruges i disse Farvande, og gik ombord på et, der var noget mindre, og på det sejlede han ind i Søen, hvorhos han sendte Sune ud med to Skibe for at hærje rundt om i alle Bugterne. Han opbrændte også Byen Rostock, uden at det kostede ham nogen Umage, eftersom Byfolkene fejgt havde rømmet den. Han brændte ved denne Lejlighed også en Billedstøtte, som Folket i sin hedenske Overtro viste guddommelig Ære, som om det var en himmelsk Gud. Derpå slog han en Bro, ad hvilken Henrik, der var på Vej med sin Hær for at tale med ham, kom over. I det samme så' Nuklets Søn Pribislav, der kom ovre på den anden Bred, sin Broder Prislav på et Skib sammen med Bernhard, om hvem Rygtet sagde, at det var ham, der havde givet Nuklet Banesår, og han gav sig da til at skjælde på ham og foreholde ham, at det var ugudeligt af ham at pleje venskabeligt Samkvem med sin Faders Banemand, men hertil svarede Prislav, at han var Bernhard stor Tak skyldig, fordi han havde skilt ham af med en gudsforgåen Fader; han vilde ikke regnes for Søn af en Mand, om hvem det var vitterligt, at han var den største Ildgjerningsmand.

Imidlertid udbredte der sig pludselig et Rygte om, at den rygiske og pommerske Flåde havde forenet sig og agtede at spærre Danskerne inde i Floden. Henrik forestillede da Kongen, at han nødvendigvis måtte lægge ud af Floden for ikke at komme galt af Sted i dens Snævringer, hvilket han da også strax gjorde. Da man imidlertid ikke så' noget til den samlede Flåde, Rygtet havde meldt om, fattede han Mistanke om, at den havde lagt sig i Baghold, og besluttede at møde List med List. Venderne havde i Virkeligheden lagt sig på Lur i skjulte Bugter og spejdede efter Lejlighed til at angribe Kongens Flåde, i Fald han gav sig til at hærje Landet. For nu at lokke dem frem ved at bilde dem ind, at der var Lejlighed til at fuldbyrde deres Forsæt, lod han en Mand ved Navn Magnus stikke Ild på Landsbyerne på Strandbredden, men bød Krigsfolkene holde sig skjult om Bord på Skibene, idet han gik ud fra, at Venderne vilde tro, at det var hele Danskernes Hær, der skjændte og brændte, og som Følge deraf vilde være dristigere til at sætte deres Anslag i Værk. Fjenderne havde virkelig også netop lagt den Plan, som han tænkte. Så snart Magnus havde stukket Ild på Byerne, troede Rygboerne, at alle Danskerne var på Færde dermed, tog Mod til sig og bragte ivrig deres Forsæt til Udførelse i den Tro, at de vilde finde Flåden blottet for Forsvarere. Nogle af Danskerne, som ikke vidste Besked om, hvad Kongen havde befalet, gik imidlertid for tidlig imod dem, og så opgav de deres Angreb og gav sig i Steden for pludselig på Flugt. Den Øvrige danske Flåde roede nu vel efter dem alt, hvad Årerne kunde trække, men den kunde ikke indhente dem, så hurtig sejlede de. Da Danskerne nu var bleven trætte, og Dagen derhos var hed, slog de Tjeldingerne op. Medens de

andre Skibe nu lå i Havnen, kom Ærkebisen af Lund til, og da han så Skibene ligge sådan med Tjeldingerne oppe midt på Dagen, bebrejdede han Folkene deres Dorskhed og sagde: "Er der nogen Glæde ved således at begrave eders Legemer, Stalbrødre, når eders Sjæle burde være på Færde?" Med disse Ord skammede han Krigsfolkene ud, fordi de lå og dasede ved højlys Dag, og mindede Kongen om, at han i Steden for at ligge på den lade Side burde give sine dovne Krigsfolk noget at øve deres Kræfter på. Kongen blev halvvejs vred over Ærkebispens Ord, men fandt dog tillige, at det ikke var med Urette, at han bebrejdede ham hans Ørkesløshed, hvorfor han svarede, at de Grave, de lå i, kunde de komme op af i en Fart; derpå lod han Tjeldingerne tage ned og skyndte sig at sætte Kursen imod Fjendens Land. I to Dage hærjede de på Øens søndre Side og derpå sejlede de til Valung. Da de her spurgte, at Rygboerne var ved at rykke frem imod dem, var der en af Danskerne, som i sine Stalbrødres Påsyn hug et Stykke af sin Spydstage for bekvemmere at kunne bruge den i Slaget; de andre gjorde ligeså, og da de afhuggede Stumper blev sankede sammen, var der snart en hel Dynge af dem.

Imidlertid var Fjenderne bleven mere opsatte på at få Fred end på at føre Krig, og Dombar blev sendt til Danskerne for at underhandle. Da disse var gåede om Bord på deres Skibe, tændte han et Bål på Strandbredden for at tilkjendegive, at han havde en Sendefærd at røgte. Absalon befalede imidlertid, at ingen måtte tage ham om Bord, for at det ikke skulde se ud, som om Danskerne var lige så opsatte på Fred som han, der kom for at bede om den. Da Dombar altså ikke kunde komme om Bord på noget af deres Skibe, måtte han selv skaffe sig Skibslejlighed ud til Flåden. Han henvendte sig ved Hjælp af en Tolk til Absalon og bad ham om at mægle Fred imellem Kongen og Rygboerne; som Tegn på deres Underkastelse lovede han at stille Gisler. Absalon lod, som om han ikke forstod, hvad han bad om, og gav sig i Steden for at svare til omhyggelig at opregne de danske Øer, der, efter hvad Dombar for kort siden selv havde ladet ham høre, lå øde og forladte hen. Da Dombar af Tolken fik at vide, at Absalon ikke gav ham skjelligt Svar på Tiltale, sagde han: "Det er ikke uden Årsag, højærværdige Biskop, at vi frem for nogen anden søger til dig. for at få en Talsmand; det er så meget rimeligere, at vi nu tyr til dig med vore Bønner, som det var ved din Farfaders Hjælp, vi i sin Tid opnåede Fred med Danskerne. Et Nik af ham var os lige så godt som et Kongeord. Da der nu ikke er nogen Søn af ham i Live, kommer vi ydmygt bedende og falder hans Sønesøn til Fode, thi vi vil ikke søge Hjælp uden for den Slægt, hvor vi er vante til at finde den. Det er også med velberåd Hu, at vi har forbigået din Broder, skjønt han er den ældste af jer, thi det er for din høje Stillings og Værdigheds Skyld. at vi, uden Hensyn til Alder, giver dig Fortrinet. Indtil I lagde Freden i eders Land øde med Borgerkrige, viste vi stadig Daneriget Huldskab og Troskab, men da I begyndte at fejde på hinanden indbyrdes og med væbnet Magt at støtte dem. der stræbte efter Kronen, blev vi mere opsatte på at vinde vor Frihed end på at blande os i et fremmed Folks Tvedragt og vilde hellere falde fra eder end svigte den Kjærlighed, vi skyldte vort Fædreland. Og hvad andet har vi gjort ved at påføre jer Krig end at give jer en Anledning til at høre op med eders indbyrdes Stridigheder og at tilvejebringe Enighed imellem jer, da det gjaldt om at bekæmpe os? Vi har vendt eders af Medborgeres Blod dryppende Øxer imod os selv, vi har hellere villet, at I ved eders Krige skulde bringe Ulykke over fremmede end over eders eget Fædreland. Tilsyneladende er vi optrådt som Fjender, men i Virkeligheden som Venner over for Jer; under Fjendskabets Maske har vi øvet en Kjærlighedsgjerning imod jer. At vi med vore Skibe har hærjet jert Land, er en Godhed, vi har vist jer, thi vi har mere stræbt efter at tilvejebringe Enighed imellem jer indbyrdes end efter at vinde Bytte. Nu, da vi har bevirket, at I er komne bort fra de

Vildveje, I var inde på, og har opgivet de Krige, i hvilke I udgød hinandens Blod, burde I sandelig med Føje takke os, fordi vi har øvet så stor en Velgjerning imod jer. Hvorfor kan vi alene, nu, da alt er fredeligt bilagt imellem jer indbyrdes, ikke komme med ind i eders Endrægtigheds Tempel, hvis Døre vi selv har åbnet for jer og banet jer Vej til? Hvor kan det være, at Mænd, der har Ry på sig for Visdom, skjønner så lidt på den Kløgt, vi har lagt for Dagen ved på den mest heldbringende Måde at få jer bort fra eders brødefulde Vildfarelser?" Da han havde endt sin Tale, og Absalon stadig blev ved at opregne de Landskaber i Danmark, der lå øde og forladte hen, tog han atter til Orde og sagde: "Der er intet sket, hvorfor du skulde støde Mennesker, der trænger til din Hjælp, bort fra dit ellers så milde Bryst, som ingen, der kommer ydmygt bedende til dig, ellers har vanskeligt ved at få Adgang til; støder du os fra dig, falder vi dig atter og atter til Fode som Børn, der kun så meget ivrigere søger at krybe op på den vrede Moders Skjød, jo hårdere hun slår dem. Mener I, at I ikke har straffet os tilstrækkelig, kan I jo frit tilfredsstille eders Vrede ved at tilføje os så megen Fortræd, som jer lyster. Selv om I hærjer vore Marker, brænder vore Landsbyer, jævner vore Byer med Jorden og myrder Landsens Folk, vil vi kun bruge Bønner, ikke Våben imod jer, det er Tilgivelse og ikke Krig, vi søger. Tørster I efter Blod, så rækker vi Halsen frem, at I kan slå til med eders Sværd. Vil I gøre os til Trælle, hvad kan vi da gøre mere end at overgive os? Men hvem er så grum, at han ikke hellere vil spare dem, der giver sig i hans Vold, og det er jo den største Tåbelighed at ville erhverve sig det med Møje og Besvær, som man kan få i Ro og Mag. Jeg ved vel, at du drages til Minde, at jeg i vor første Samtale spottede over, hvor øde Danmark er blevet, at det er derfor, du så vedholdende regner op alle de Steder, vi har lagt øde, og at du ikke vil forhandle om Fred, førend I har lagt lige så mange Steder øde hos os med eders Våben. En Tåbe var jeg, at jeg krammede min Visdom ud og talte om min Modstanders Forhold på en sådan Måde, at det kun kunde blive os til Skade, idet jeg ikke betænkte, at en så opmærksom Tilhører vilde tage Lære af, hvad jeg sagde, thi det havde været bedre, om jeg havde sagt det barnagtigste Vås. Men hvad jeg sagde den Gang, fortryder jeg nu, derfor bør du også glemme det. Men sagde jeg den Gang Ting til dig, som det var værd at overveje, så opfat også det, jeg nu vil sige, med lignende Skarpsindighed, og skjænk mine Ord nu den samme Omtanke, som du skjænkede det, jeg sagde i vor første Samtale. Jo større Mandsslæt I anretter iblandt os, des færre Undersåtter får I til jer Tjeneste. Hvad gjør I andet, når I ødelægger os, end at fortære eders egne Indvolde og svække eders egen Kraft? Mener I, at vi ikke er straffede nok endnu, så send os imod eders Fjender, at vi kan lade Livet for jer i Krig; falder vi, får I jo så jer Hævnlyst tilfredsstillet, og sejrer vi, bringer vi dem, der gjør Oprør imod jer, under Åget. Bliver vi overvundne, har I ingenting at sørge over, sejrer vi, gjør vi eders Hjærter glade, så hvordan det end går, føjer Lykken jer. For Resten kunde det jo, hvis I bliver ved at fejde på os, hænde, at I kom til at bøde for vort Nederlag ved at miste den, for hvis Liv hele Rygen vilde være for dyrt købt." Af disse Ord lod Absalon sig bevæge til at forelægge Rygboernes Bøn for Kongen, og han gik selv i Forbøn for dem. Kongen tog imod Gisler og drog hjem til Danmark.

I de samme Dage opstod der Strid imellem Kardinalerne om Pavestolen, det ene Land stemte på en, det andet på en anden Pave. Frankrig holdt med Alexander, Tyskland efter Kejserens Tilskyndelse med Octavian, men Franskmændene havde mest Retten og Religionen på deres Side. Da dette nu rygtedes i Danmark, sendte Ærkebispem af Lund, der havde været med i det nys omtalte Tog til Venden, nogle af sine Tjenere ned til Frankrig for at hente nogle Penge, han havde anbragt der; han var nemlig bange for, at han skulde blive narret for dem under den Kirkestrid, der nu rasede dernede. En af disse hans Tjenere, en Munk, var en Gang, da de holdt Måltid

i Byen Stade, så uforsigtig, da der ikke var noget Træbæger ved Hånden, at tage et Guldbæger frem, som han havde i Forvaring. Dette Praleri kom ham dyrt at stå; dette Syn eggede nemlig Folkene i Herberget og gav dem hemmelig Lyst til at plyndre ham, thi de skjønnede nok, at en Mand, som de så' til Hverdagsbrug drikke af så kostbart et Bæger, måtte have flere Klenodier hos sig. De undså sig nu imidlertid af Ærbødighed for Gjæsteretten for åbenlyst at øve denne Udåd, thi de holdt det for en Skam og Skjændsel at krænke Gjæstevenskabets Love ved at overfalde ham i selve Huset. De fulgte derfor efter ham ind i Holsten, og der plyndrede de ham for alt det Guld og Gods, han førte med sig. Da han kom hjem med den Besked, bad Eskil Kongen om at skaffe ham sine Penge tilbage, idet han mente, at når han satte sin kongelige Myndighed ind derpå, måtte Røverne kunne tvinges til at give deres Bytte tilbage, og han indskrænkede sig ikke til at bede, men tilbød også en Overenskomst, idet han lovede, når Kongen hjalp ham til Pengene igjen, at give ham en Del af dem som Løn for hans Umage, og jo trægere han mærkede Kongen var til at føje ham, des ivrigere trængte han ind på ham for at få ham til at hjælpe sig. Til sidst blev Kongen kjed af hans idelige Overhæng og lovede at gjøre, hvad han kunde, skjönt han nødig gik til det, thi både var det uvist, hvem Røveren var, og det syntes også at måtte blive vanskeligt at finde Pengene; han mente, at det vilde have været lettere at komme på Spor efter dem, hvis det havde været Stormænd og ikke Almuesfolk, der havde røvet dem. Så bød han da Ærkebispem følge med sig til Slesvig, Her sad han en Gang og skjemtede med sine gode Mænd, og det gik da blandt andet også ud over den Pralhans, der havde drukket af Guldbægeret og som Følge deraf sat det til. Nu var der nogle af de tilstedeværende, som tog Kongens Ord i en vrang Mening og troede, at han lønlig havde skoset Ærkebispem, og som Følge af deres Klaffer brød Eskil sit Venskab med Kongen, ja han gik endog så vidt i sin vanvittige Hidsighed, at han sagde, at han nok troede, at Kongen havde fået de Penge, han havde mistet, og at han var Medvider i det Røveri, der var blevet øvet imod ham, og ved at udslynge sådanne falske Beskyldninger imod Kongen åbenbarede han, hvilke vanvittige Tanker han bar på. Jeg ved ikke, hvad man mest skal undre sig over, Ærkebispens Forrykthed eller Kongens Tålmodighed; hin betænkte sig ikke på at udslynge den hæsligste Beskyldning imod den retsindigste Mand, denne, som havde en ren Samvittighed, holdt med større Sagtmodighed, end man kunde forlange af ham, sin Vrede i Tømme over for den, der, til Trods for, at han var ganske uskyldig, rejste en sådan Anklage imod ham.

Imidlertid havde Okke, som under Pavestriden var bleven afsat fra sit Bispesæde, fordi Octavian havde indsat ham, vundet Kongens Gunst og på ny imod Kirkens Love bestegeet Bispestolen i Slesvig. I sin Nidkjærhed for Religionen lyste Eskil nu en Dag midt under Gudstjenesten ham og hans Tilhængere i Band, og det blev Kongen i højeste Grad opbragt over. Da Trætten imellem Kongen og Ærkebispem således efterhånden mere og mere udartede til Had og Fjendskab, kaldte Ærkebispem Absalon til sig på Sjælland og kærede for ham over, at Kongen ikke blot ingen Hensyn tog til hans Besværing, men også drev Gjæk med den, thi han havde ingenlunde nogen ren Samvittighed med Hensyn til de Penge, han havde mistet og kunde godt give ham dem tilbage, i Fald han blot vilde. Og så havde han oven i Købet givet sig i strafværdigt Ledtog med Okke, der hørte til de frafaldne, og gav ved at pleje Samkvem med ham dem, der forstyrrede Kirkens Fred og Ro, et skammeligt Påskud, hvorfor han da også brændte af den største Begjærlighed efter at yppe Krig med ham; den Slags Ting havde han tit og mange Gange vovet sig i Lag med, sagde han, og han var ikke vant til at lystre Kongerne, men til, at Kongerne lystrede ham. Han havde også fuldt op af mægtige Venner, der vilde stå ham bi ved det Vovestykke. Absalon var noget betænkelig ved

rent ud at bruge grove Ord over for sådan en Mand, så han nøjedes med lempelig at vise ham tilrette og med lemfældige Ord bebrejde ham hans overvættens Utålmodighed, forestillede ham, hvor overmåde uværdigt det var at rejse så skammelig en Beskyldning imod Kongens Redelighed, godtgjorde ved at give gode Grunde hans Uskyldighed, at han var fuldstændig hævet over så nedrig en Mistanke. Hvad det angik, at Kongen havde taget sig af Okke, så var det ikke, fordi han bar Nag til Kirken, men fordi der var Strid imellem ham og Ærkebisen. Han lod ham også vide, at dersom han indlod sig på at fejde mod Kongen, vilde han få alle dem til Fjender, som han håbede at få Hjælp af, thi når Lykken går en imod, er Folk sjælden synderlig standhaftige i deres Venskab. Han bad ham derfor om hellere at benytte ham som Mellemand og lade ham prøve på, om han ikke ved at mægle dem imellem kunde få Striden bilagt, så den Fare blev afvendt. Eskil ænsede imidlertid ikke dette gode Råd, men plagede ham med Spørgsmål, om han vilde yde ham nogen Hjælp i den Sag; det var ikke Råd om, hvad han skulde gjøre, han forlangte af ham, men Bistand i den Fejde, han havde for; han vilde slet ikke rådføre sig med ham, men blot bede ham om Hjælp. Absalon betænkte nu på den ene Side, hvad han skyldte Ærkebiskoppens høje Stilling, og på den anden Side, hvad han skyldte sin Kjærlighed til Kongen, og svarede: "Da det i Kraft af den Ed, jeg i sin Tid har svoret dig, er min Skyldighed at være dig tro, vil jeg hellere tale Sandhed og lægge dig din Tåbelighed på Sinde end snakke dig efter Munden, for at det ikke, når det, du har for, falder ud til din Ulykke, skal se ud, som om jeg har gjækket dig med tomme Løfter. Den Ed, jeg har svoret dig, forpligter mig ingenlunde i den Grad, at jeg for dens Skyld skulde sætte Kjærligheden til min elskede Herre til Side og indlade mig på at sætte mig op imod ham, som jeg ikke blot er knyttet til ved Troskabs, men også ved Venskabs Bånd. Det var også en langt lettere Sag at sætte sig op imod Kongerne, den Gang de stredes om Herredømmet, men det er tåbeligt at ville fare frem med Vold og Magt imod Valdemar, som råder for Riget uden Medbejlere; slog vi os sammen om at angribe ham med forenede Kræfter, vilde vi blot udsætte os for i Forening at lide et Nederlag. At du tit har dristet dig til at indlade dig på sligt, er i Betragtning af Omstændighederne mindre at laste, men jeg vilde, i Fald jeg gjorde det, ikke have noget at anføre til min Undskyldning, og det måtte så meget mere lægges mig til Last, som jeg brød Venskabet Bånd og lønnede den største Godhed på den skammeligste Måde". Dette udmærket forstandige Svar vakte i højeste Grad Eskils Forbitrelse, og han besvor Absalon ved den Lydighed, han skyldte Kirken, at bringe hans Bud til Kongen. Det lovede Absalon at gjøre, men han erklærede, at han ikke vilde bringe Ærkebisen Svar, thi han vilde ikke have Ord for at sætte Splid imellem to så berømmelige Mænd. Eskil, som ikke rigtig stolede på, at han fuldt ud vilde røgte det Hverv, han havde overdraget ham, lod Gerhard, der var Abbed i Esrom Kloster, følge med ham, for at han kunde forvisse sig om, at Absalon tilbørlig overbragte Kongen den Besked, han havde givet ham til ham. Denne var affattet i så skarpe Ord, at den ikke blot måtte bringe Fjendskab til at blusse yderligere op, når sådant var for Hånden, men endogså kunde forvandle Venskab til Had. Disse skarpe Ord søgte Absalon nu at mildne, så godt han kunde, idet han fremsatte den strænge Besked, det var blevet pålagt ham at overbringe, på en så lempelig og lidet stødende Måde som muligt. Da Kongen havde hørt den, blev han imidlertid imod Sædvane meget opragt, sagde, at Eskil havde haft for Skik at drikke de tidligere Kongers Blod, og at han nu også tørstede efter hans, og gav ham i det hele taget Svar på Tiltale i de hårdeste Udtryk. Da Eskil fik det at vide af Gerhard, forvandlede hans Hidsighed til Angst; lige så rasende, han før havde været, lige så bange blev han nu, og for at undgå Faren flyede han langt op i Værend, idet han foretrak at bjærge Livet ved Flugt frem for at føre Krig. Kongen belejrede nu den By, Ærkebisen havde bygget på en Holm i Leire Mose, og som var vanskelig at indtage, da

den både var stærkt befæstet af Naturen og rigelig forsynet med Levnedsmidler. Dens Forsvareres Mod var imidlertid ringere end dens Mures Styrke, og i deres Iver efter hellere at overgive Byen end udholde en Belejring, lovede de at overgive den, hvis Eskil ikke hurtigst muligt sluttede Fred med Kongen, og stillede som Gissel en Søstersøn af Ærkebispens, der blev opfostret i Esrom. Det Vilkår gik Kongen ind på, og efter at have modtaget Gislet hævede han Belejringen. Da det blev meldt Eskil, svarede han, at Byen lå ham mere på Sinde end hans Søsterbørn, og at han hellere så', at de måtte strække Hals, end at der skulde times den nogen Overlast. Så begyndte Kongen igjen Belejringen og byggede en ny Skanse, hvorfra han endnu stærkere truede de belejrede, thi da han ikke kunde lade sin Harme gå ud over sin fraværende Fjende, vilde han med største Strængthed lade hans Tilhængere undgælde derfor. Han nærrede nemlig det største Håb om, at han vilde kunne indtage Byen, når Vinteren kom ham til Hjælp, og han over Isen kunde bane sig Vej til den, hvilket Vandet nu hindrede ham i. Imidlertid overbragte en ung Mand, som ingen kjendte, og om hvem jeg heller ikke ved, hvem der havde fået ham dertil, Gerhard et Brev med falsk Segl, så at det så' ud, som om det kom fra Eskil, og det pålagde han ham at give de belejrede. Gerhard som ikke anede Svig, lod strax en af sine Venner bringe det ind i Byen. I Brevet stod der, at Søstersønnen lå Eskil mere på Sinde end Byen, og at hans Folk ingenlunde gjorde ham til Vilje ved med alt for stor Iver for en så ringe Sags Skyld at udsætte en fornem Mands Liv for Fare, hvorfor han befalede dem at forebygge hans Død ved strax at overgive Byen. Da han i sin Tid pålagde dem at lægge mere Vægt på at forsvare Byen end på, at der ingen Overlast timedes hans Søstersøn, havde han gjort det i Hidsighed og uden at have tænkt over det. Da Byfolkene havde læst dette Brev, lagde de Råd op om, hvorledes de skulde få Gislet sat i Frihed. Det er uvist, hvem der har sat dette Påfund med Brevet i Værk, men de fleste havde Kongen mistænkt derfor. Imidlertid lod Kongen oprejse en høj Galge og Gislet føre hen dertil, som om det var hans Agt at lade ham hænge til Straf for, at de forsvarede Byen imod ham. Da Gerhard fik det at vide, gik han med alle sine Munke til Kongen og bad ham med grædende Tårer om at tillade ham at begive sig ind i Byen og om at opsætte Henrettelsen, til han kom tilbage. Kongen, som på skrømt lagde en Grumhed for Dagen, der var langt fra hans Sind, gav langt om længe efter for hans Bønner, men erklærede, at hvis han ikke fik Byen i sin Magt. skulde Gidslet lide Døden. Da Gerhard kom ind i Byen, spurgte han de forsamlede Byfolk, hvad Ærkebispens havde rådet dem i sit Brev, og da han fik at vide, at det indeholdt Befaling til, at de skulde frelse den unge Mands Liv ved at overgive Byen, opfordrede han dem til at adlyde, og Følgen blev, at Byfolkene overgav Byen til Kongen og rømmede den på det Vilkår, at der ikke skulde ske dem eller deres Gods nogen Overlast. Således gjorde denne fromme Mand, efter i sin Troskyldighed at være bleven ført bag Lyset, Ende på denne Fejde. Eskil skal, da han spurgte dette, have sagt, at der aldrig var timedes ham noget, der var gået ham hårdere til Hjærte. Senere vendte han dog tilbage til Skåne efter først at have sendt Folk, der skulde bede om Fred, og nu søgte han med lige så overdreven Iver at gjenvinde Kongens Gunst, som før at forspilde den. Imod Lov og Ret lagde han nemlig atter de Jordegodser ind under Kronen, som de tidligere Konger i deres fromme Gavmildhed havde skjænket Kirkerne, og dette ulovlige Afkald har de senere Konger stadig holdt fast på. For ikke at blive indviklet i Stridighederne om Pavevalget, foretog Ærkebispens derpå en Pilgrimsrejse til Jerusalem, idet han holdt for, at det var rådeligere at forlade sit Fædreland end at sætte sit Venskab med Pavestolen til.

I de samme Dage kom en Mand ved Navn Kristjern, som endnu ikke havde noget Embede, men senere blev Ærkebiskop i Mainz, som Sendebud til Danmark for ved

sine Overtalelser at bevæge Danskerne til at tage Parti for Octavian. Ved sin sleske Tale fik han til en vis Grad Kongen til at gå ind derpå, men Absalon vendte stadig det døve Øre til.

Imidlertid havde Niels Ratzesøn, som nylig var bleven Høvidsmand i Slesvig og som lå i hidsigt Fjendskab med Biskop Esbern der, været så ubesindig at rive en prægtig Gård ned, som var opført på Bispens egen Grund. Da han havde givet Befaling til, at Tømmer og Sten skulde kjøres bort, vilde Esberns Folk hindre det og slog ham ihjel. Esbern blev bange for, at Kongen vilde straffe ham for denne Gjerning, og unddrog sig derfor hans Hævn ved at gå i Landflygtighed under Påskud af, at han skulde ned til Rom. Medens han opholdt sig i Sachsen, faldt han imidlertid i en farlig Sygdom, og da Okke spurgte det, bemægtigede han sig atter, støttende sig til Octavians Myndighed, det Bispesæde, som han i sin Tid havde anmasset sig og beklædt med Urette.

Nogen Tid efter belejrede Kongen Byen Volgast, i Henhold til den sluttede Overenskomst med Bistand af Rygboerne. Skjønt denne By ligger i Venden, stod den dog ikke under samme Herredømme som den øvrige Del af Landet, men styredes af sine egne Fyrster. Indbyggerne kaldte Hertug Bugislav af Pommern til Hjælp, men han pønsede mere på Fred end på Krig, og han fik da også stiftet Fred imellem dem og Kongen på de Vilkår, at de ikke blot selv skulde være Kongen hørige og lydige, men at de heller ikke måtte tillade, at noget Sørøverskib løb ud fra deres Flodmunding, og til Sikkerhed for denne Overenskomsts Overholdelse stillede de Gisler. Da Rygboerne ved samme Lejlighed holdt Landsting, opstod der en Trætte imellem dem og en Mand ved Navn Bernhard Henrikssøn, som var gift med Kongens Søsterdatter og i den Anledning var fulgt med ham med to Skibe. Da han nemlig spurgte dem, hvorfor de holdt det for overflødigt at søge Venskab med den berømmelige Hertug af Sachsen, svarede de, at de ikke brød sig en Døjt om Sachserne. Så sagde Bernhard, at de inden føje Tid vilde få at føle, hvor megen Magt Hertugen havde; nogle af dem svarede så hertil, at de ikke regnede Hertugens Magt for det allermindste, hvor megen Pris han så end satte på ham, og således blev de ved med at gjøre Nar ad Bernhards Spørgsmål og Trusler. Da Kongen havde fået gjort Ende på denne Trætte, sagde en af de ældste og mest ansete blandt Rygboerne, en Mand ved Navn Maske, som vel var blind, men overmåde klog og forstandig og lige så livlig, som han var gammel: "Med kåde Heste er det gjærne så, at jo mere man strammer Tøjlerne, des hidsigere rykker de i dem. Det er derfor bedst at give Sachserne slappe Tøjler, for at de ikke skal rive dem itu, i Fald man strammer dem for stærkt; vi kjender tilfulde deres Tapperhed, ligesom de kjender vor". Disse Ord kom Hertugen for Øre, og de blev Spiren til Fjendskab imellem ham og Kongen.

I de samme Dage kom der Sendemænd fra Octavians Parti, som ved falske Forestillinger søgte at vinde Danskerne for sig. Kongen vidste ikke hvad han skulde tro om de Ting, de anførte, og for at komme på det rene med Sandheden sendte han sin Skriver Radulf, en Englænder af Herkomst og mere veltalende end kløgtig, ned til Kejseren. Han blev modtagen af Kejseren tilsyneladende med den største Ærbødighed, og Octavian gjorde ikke mindre Stads af ham, så at de så at sige kappedes om at hædre ham og vise sig tjenstagtige imod ham. Octavian, hvem det Tilhæng, han så uretmæssig havde fået, havde givet et Skin af Myndighed, var imidlertid Kejserens Overmand i Henseende til at sleske og smigre, ligesom han syntes at overgå ham i Henseende til Magt og Myndighed. Han overlod Radulf en Præst, som hver Dag skulde holde Bøn sammen med ham, for at hans Gudstjeneste kunde blive så meget højtideligere, når de var to om at forrette den, og ikke nok med, at han beviste Radulf denne Tjeneste, føjede han yderligere en Velgjerning til. Han gav ham nemlig

Lov til, når han forrettede Gudstjeneste, at bære Bisperingen og tildelte ham således, skjønt han stod på et ringere Trin i Kirken, det Værdighedstegn, som ene tilkommer Bisperne. Jeg ved ikke, hvem man skal sige bar sig tåbeligst og latterligst ad, den, der tilstod denne Gunst, eller den, der tog imod den.

Da Kejseren havde hørt hans Ærind, sagde han, at den Splid, der var kommen i Kristenheden, gjorde ham meget bedrøvet, men han vilde ikke give nogen af Parterne Medhold, førend han havde en almindelig Kirkeforsamlings Kjendelse at holde sig til; den, som blev godkjendt ved alles Stemmer, vilde han godkjende. Han havde også nylig ladet en Kirkeforsamling af de ypperste gejstlige i hele Italien sammenkalde for at granske den Sag. Octavian havde i Tillid til, at alt der vilde gå ærlig og retfærdig til, ydmygelig underkastet sin Sag den almindelige Kirkeforsamlings Kjendelse, hvorimod Alexander i Følelsen af, at han havde en dårlig Samvittighed, ikke blot gjenstridig sad Stævningen overhørig, men endogså havde sagt, at han var for ophøjet til, at det sømmede sig for ham at bøje sig for nogens Kjendelse. For at få en Ende på denne Strid burde Kongerne i de forskellige Lande være Kejseren behjælpelige med i Fællesskab at undersøge, hvad der tjente Kirkens Tarv. Disse stod imidlertid næsten allesammen på Modpartens Side, så godt som ingen af dem stemte med ham, hvorfor han i høj Grad vilde sætte Pris på at tale med den så overmåde forstandige danske Konge, hvis Dom han helst vilde rette sig efter, eftersom såvel hans dydige Sind som hans Helgenbyrd gjorde ham særlig skikket til at være Voldgiftsmand i så vigtig en Sag. Kongen burde også betænke, hvilken Gud velbehagelig Gjerning det vilde være, om han ved sin Visdom frelste så mange Sjæle, der var stedte i Tvivl og Våde. Til Overflod vilde Kejseren, dersom han vilde påtage sig de Besværligheder, der var forbundne med denne fromme Rejse, til Løn for hans Møje overlade ham en Provins i Italien og Herredømmet over hele Venden. Med sådanne fagre Ord lokkede Kejseren for Radulf, og lige så rundhåndet var han med dem i et Brev, han gav ham hjem med til Kongen. Da Radulf kom hjem til Danmark, meldte han om den store Kjærlighed, Kejseren og Octavian nærrede til Kongen, som med større Iver end Klogskab fæstede Lid til sin Skrivners Forsikringer og blev opsat på at besøge Kejseren, ikke så meget af Iver efter at varetage Kirkens Tarv som efter at lære fremmede Folks Sæder og Skikke at kjende.

I de samme Dage kom der en Mand ved Navn Bernhard som Sendemand fra Octavian til Danmark for at vinde Bispernes Stemmer. Da imidlertid kun få tog velvillig imod ham, sendte han Breve ud over hele Landet og foregav, at han vilde sammenkalde dem alle til et Kirkemøde, men det fik han mere Tort end Ære af, thi der mødte kun ganske få. Da dette Møde, som holdtes i Slesvig, var blevet hævet, åbenbarede Kongen, som følte sig stærkt lokket af Kejserens fagre Ord, Absalon, der lå på Vagt imellem Øerne, sit Forsæt at rejse ned til ham og bad ham om at følge med. Absalon, som tvivlede om Kejserens Ærlighed og mente, at der stak Svig bagved, svarede, at man ikke kunde fæste Lid til hans falske Løfter. Man kunde desuden heller ikke med god Samvittighed stille sig på nogen fortrolig Fod med ham, sagde han, eftersom han med større Iver end Retfærdighed optrådte som det kætterske Partis Forsvarer. Og endelig erklærede han, at han hverken havde Råd eller Helbred til at indlade sig på så lang og besværlig en Rejse. Hertil svarede Kongen, at så længe han havde noget, skulde han ikke komme til at lide Mangel, men Absalon sagde, at selv om der var fuldt op af, hvad der skulde til på sådan en Rejse, vilde han ikke for dens Skyld sætte sin Sjæls Salighed til Side. Kongen sagde, at han ikke lagde mindre Vægt på sin Sjæls Salighed end Absalon på sin; når det var ham så meget om at gjøre at få ham med, var det især for, at han, i Fald Retfærdighed krævede det, kunde affholde ham fra at slutte sig til Octavians Parti. Da Absalon vedblivende vægrede sig ved at rejse med, idet han gjorde

gjældende, at man ikke burde have Samkvem med Kirkens Fjender, sagde Kongen, at hidtil havde han gjort mere af ham end af nogen anden, men hvis han nu nægtede ham sin Hjælp og Bistand, vilde han for Fremtiden ikke vente sig noget godt af ham mere. Absalon opfattede nu dette som en Bebrejdelse for Utaknemlighed og svarede: "Ingen Legemsfare skal kunne få mig til at svigte mit Venskab for dig, men når det gjælder Sjælen, er det min Skyldighed at give Gudsfrygt Fortrinet for Menneskefrygt. Men skjønt jeg grant ser de Farer, der er forbundne dermed, vil jeg dog, for at hindre din Sjæl i at fare vild, ikke tage i Betænkning at udsætte min egen for dem. Derpå tog Kongen ham med og foruden ham en Del lige så højbårne som retskafne Mænd, nemlig fra Sjælland Sune og Esbern, fra Fyn Tage og Esger; af sine Frænder tog han kun Buris med, for at han ikke skulde stifte Oprør i Landet, medens han var borte. Også nogle Jyder valgte han til Ledsagere på denne Rejse. Da de kom til Ejderen, kom en af Holsterhertugen Adolfs Riddere, som de ikke kjendte, dem i Møde, og da de spurgte ham, om han kom for at ledsage dem, svarede han, at hans Herre just for den Sags Skyld opholdt sig der i Nærheden og ventede på deres Overgang over Floden. Kongens Rådgivere frarådede ham at stole på Ridderens Lejde, men han var så opsat på at komme af Sted, at han hverken ænsede Frygt eller Forestillinger og selv var den første til at ride over Broen, som om han fuldt ud stolede på Hertugens Ærlighed. De andre fulgte efter, thi de vilde hellere sætte deres egen Mening til Side end lade Kongen i Stikken. Da de var komne et lidet Stykke frem, tog Adolf imod dem, hilste på Kongen med det huldeste Åsyn og de venskabeligste Ord og gav sig i Følge med ham. Han mærkede imidlertid, at det, formedelst det gamle Fjendskab, der havde været imellem dem, mere var Kongen imod end med, at han således tog imod dem, og for ved Venlighed at få Bugt med hans Vrede bød han ham til Gjæst i Itzehoe. Kongen afslog imidlertid Indbydelsen, og Hertugen befalede da, at ingen måtte sælge ham Levnedsmidler. Da Danskerne nu gav sig til at spise af den Mad, de selv havde med hjemmefra, lod han sine Tjenere frembære de Retter, han havde ladet lave, og nødte dem således til for Skams Skyld at gjøre Brug af hans Gjæstfrihed. Da de omsider spurgte ham, om han kunde give Kongen sikkert Lejde på hans Rejse, svarede han, at det kunde han, indtil han kom til Bremen. Da de vare komne over Elben og var på Vej til Bremen, kaldte Esbern, som snart skjønnede, hvor tåbelig og ørkesløs denne Rejse var, hemmelig sin Broder Absalon og andre af de ypperste danske Ædlinger sammen og besvor dem at få Kongen til at opgive den, så meget mere som han intet Lejde havde, og at de ikke måtte finde sig i, at han fremturede i så farligt et Forehavende. Absalon, der skjønnede, at det vilde være unyttigt at gjøre et sådant Forsøg, sagde, at Kongen ikke vilde opgive sit Forsæt, og at det ikke blot vilde være spildt Umage at gjøre ham Forestillinger i så Henseende, men at den, der gjorde det, vilde få at mærke, hvor stærkt Nag den, der fremturer i sin Vildfarelse, kommer til at nære til den, der søger at få ham derfra. "Selv om jeg vidste", sagde Esbern, "at jeg strax skulde lide den hårdeste Straf for mine Forestillinger, vilde jeg dog ikke kunne tie med, hvad jeg skjønnede var til Kongens Bedste. Kom derfor med mig, og hør på, at jeg søger at tale Kongen til Rette, dersom I ikke selv vil tage Ordet, thi da hans Ære står på Spil, vil jeg hellere pådrage mig min Konges Vrede ved at sige, hvad der er ham tjenligt, end søge hans Gunst ved til ingen Nytte at snakke ham efter Munden; under sådanne Omstændigheder tykkes det mig nemlig bedre at pådrage sig hans Vrede ved at gjøre ham Bebrejdelser end at vinde hans Venskab ved at smigre for ham". Da Absalon skjønnede, at hans Broder var lige så uvillig til at lade sig sige som Kongen, og at han ikke kunde få nogen af dem til at opgive sit Forehavende, fulgte han med Esbern til Kongen for at formilde dennes Vrede, i Fald han tog ham hans Ord fortrydelig op, men ingen af de andre fandt det rådeligt at gå med. Esbern sagde da til Kongen, at det undrede ham, at han var så

forhippet på uden Lejde at give sig ud på så lang en Rejse, og at han vilde sætte både sin egen og Rigets Velfærd på Spil uden at have andet at holde sig til end en troløs Kejsers Hjærtelag. Man skulde næsten tro, at han var opsat på at lade sit fri Folk, der ikke var vant til at trælle for Barbarer, bøje Nakken under Tyskernes Åg og overgive det til en skammelig og uværdig Trældom. Hvad kunde være tåbeligere end, når der ingen Fare var på Færde, af egen Drift at overgive sig og ombytte den højeste Grad af Frihed med den dybeste Trældom og hellere at ville være Konge af Nåde end i Kraft af egen Magtfuldkommenhed? Kejseren vilde, når han fik underlagt sig Danmark, selv undre sig over, at han blot ved Løfter og uden Våbenmagt havde fået Bugt med så mægtigt et Folk. Kongen, som aldrig brugte mange Ord, når han blev vred - han plejede altid at udtrykke sig kortfattet, når hans Sind var ophidset -, sagde: "Selv om du er sådan en Kryster, at du ikke tør gjøre mig Følgeskab, skal du dog ikke tro, at jeg også er ræd. Jeg er bedre tjent med at have tapre Mænd i mit Følge end Mænd, der står mig nær, og jeg agter at udføre mit Forehavende uden dig og lader mig ikke overtale til at give efter for dine Forestillinger, der har deres Rod i led Fejghed". Således kastede Kongen i sin Ilfærdighed Vrag på Esberns fornuftige Forestillinger. Havde han rettet sig efter dem, vilde han ikke være bleven nødt til ydmygt at falde Kejseren til Fode, men sådan går det, når man i sin Fremfusenhed farer af Sted over Hals og Hoved, så taber man Hovedet.

Da de kom til Bremen, modtog Ærkebispens dør, som var en Mand af de fineste Sæder og derhos venlig og gavmild, dem med den største Gjæstfrihed. Da Kongen bad ham om Lejde, svarede han, at han kunde ledsage ham, men Lejdebrev havde han ikke Ret til at udstede. Adskillige sachsiske Fyrster sluttede sig nu til Kongens Følge for så meget tryggere at kunne rejse til Kejserhoffet, så man troede, at de hørte med til den danske Konges Hofsinder og Følge. Som Følge heraf voxede hans Skare således, at Landsens Folk blev forskrækkede, som om det var en fjendtlig Hær, der var kommen, og tyede ind i Kirkerne med Hustruer og Børn for at søge Beskyttelse på de hellige Enemærker. Da det kom Kongen for Øre, sendte han Folk forud, som skulde lade dem vide, at der ikke var noget at være bange for, eftersom han kom med Fred, og derhos sørge for, at der blev købt Levnedsmidler til ham. Da han kom til Byen Metz, skruede Byfolkene Priserne på alt, hvad der skulde købes, op som Følge af de mange fremmede, men Kongen klagede til Byrådet og fik sat igjennem, at hvad han og hans Følge havde behov, skulde overlades dem til rimelig Pris. Som Følge heraf voxede hans Ry for Redelighed og Retfærdighed i den Grad, at de tyske Mødre lod deres Småbørn bære hen til ham i den Tro, at når Kongen rørte ved dem, var det, som om der blev dem en himmelsk Velgjerning til Del, og at de som Følge deraf vilde trives og arte sig bedre. Og ikke mindre overtroiske var Bønderne, de bad ham så en Håndfuld Korn for dem, for at det skulde trives bedre. Da han kom til Kejserhoffet, overlod Hertug Henrik, i Ihukommelse af deres gamle Venskab, ham og hans Følge største Delen af sin Lejr og beværtede ham dør på egen Bekostning.

Dagen efter sendte Kongen Absalon og Radulf til Kejseren, men da denne var temmelig ukyndig i Latinen, måtte Absalon forebringe sit Ærinde med Bistand af Ærkebiskoppen af Køl'n som Tolk. Kejseren besværede sig, til at begynde med, over, at Kongen havde ladet vente på sig og tøvet så længe; det var en Fornærmelse, at han ikke havde indfundet sig før, eftersom han skyldte ham Hørighed og Lydighed på sit Riges Vegne, som han havde til Len af det romerske Rige. Hertil svarede Absalon, at det havde sømmet sig bedre og været ærligere, om Kejseren havde ladet Kongen det vide, inden han begav sig på denne Rejse, som han havde lokket ham ud på med fagre Ord og Løfter. Kejseren lod, som om han blev forundret og spurgte, hvem han

havde overdraget at give Kongen de Løfter. Absalon pegede da på Radulf og sagde: "Der står den Mand, som ved at overbringe dine Løfter har lokket den godtroende Konge herved", og da Radulf ikke havde Mod til at sætte sit Jo mod Kejsersens Nej, gjorde Absalon Rede for alt, hvad han havde lovet. Da Kejsersens blev ved at nægte, at han havde lovet noget, forlangte Absalon, at han skulde give Kongen en Fører på Hjemreisen, men Kejsersens svarede, at han vilde ikke have mere med hans Hjemrejse at gøre, end han havde haft at gøre med hans Udrejse. Den samme Besked fik Kongens Sendemænd næste Dag, og da Kongen fik det at vide, fortrød han bitterlig, at han ikke havde lyttet til de gode Råd, han havde fået, men skjønt han så at sige så' Sværdet hænge over sit Hoved, erklærede han, at han hellere vilde lade sig dræbe af det end styrte sit Land i Trældom. Da han nu således var i stærkt Oprør og ivrig så' sig om efter Redning, sagde Absalon, at han havde fundet på en Udvej, så han havde ikke nødvendig at være mere bange her end hjemme i sit Rige. Han skulde blot under Påskud af at ride på Jagt jævnlig ride over den Bro, der skilte Tyskland fra Frankrig, og når man så til sidst var bleven vant til at se det og ikke længer nærede Mistanke, skulde han med en udsøgt Del af sin Hird begive sig til en af de franske Grænsebyer, thi der var ingen Tvivl om, at Kongen af Frankrig med ganske anderledes stor Ære vilde lade ham drage hjem til Danmark. Denne Plan hindrede Kejsersens ham ved sin Snedighed i at sætte i Værk, thi da han ikke turde øve Vold imod Kongen og ikke ved Tvang kunde få ham til at være sig underdanig, søgte han med det gode at købe ham til det. Han nødte nemlig alle de tyske Fyrster til at aflægge Ed på, at de vilde lægge Venden under den danske Krone, og i Fald de ikke mægtede det, lovede han, at han selv vilde gøre det, så snart han vendte hjem fra Italien. Dette underfundige Tilbud tog Kongen imod med begge Hænder og lovede ham Hørighed og Lydighed, dog skulde han ikke, som Fyrsterne ellers plejede, være forpligtet til at give Møde ved Kejsersens Hof eller stille Krigsfolk til det romerske Riges Tjeneste, så det var kun tilsyneladende og ikke i Virkeligheden, at han blev Kejsersens undergivne. Det skulde også stå hans Søn frit for, når han fulgte ham på Tronen, at sige sig fri for de Vilkår, hans Fader var gået ind på, så Danmarks Rige havde ikke nødvendig fra Fader til Søn at gå i Arv som et Lydland under det romerske Rige. Der syntes at være så meget mindre Skam ved denne Underkastelse, som Kongen af England på samme Måde måtte tage sit Rige som Len af Frankrig.

Nu blev der holdt en Kirkeforsamling, på hvilken Octavian med større Veltalenhed end Sandhed søgte at bevise, at han med fuld Ret beklædte Pavestolen, medens Alexander efter at have vraget den, da den blev ham tilbudt, nu havde bemægtiget sig den, da den var ham forment, ligesom han også gjorde gjældende, at medens han underkastede sin Sag de forsamlede Biskoppers Granskning, var Alexander i Bevidstheden om, at han havde en dårlig Samvittighed, bange for at indskyde sin Sag under deres Dom. For at vinde Bisperne for sig forøgede han derhos deres Værdighed ved gunstige Anordninger; således fastsatte han, at de ikke havde nødvendig at henvise nogen Sag til Pavestolens Kjendelse, med mindre de selv var ude af Stand til at fælde endelig Dom i den.

Da Octavian havde endt sin Tale, sagde Kejsersens, at han for at få en Ende på denne Sag havde stævnet alle Konger til Rådslagning, da det var hans Agt ikke at modsætte sig, hvad de vedtog. De havde imidlertid ikke givet Møde, fordi de var opsatte på at vælge en Pave i Rom på Trods af den romerske Kejsers og søgte med deres Stemmer at råde for, hvad der var et andet Riges Ret.

Derpå stod Biskop Regnald af Kølne op og tog Ordet for at afslutte Sagen og udviklede, hvor letsindig og utilbørlig Kongerne angreb den romerske Kejsers Ret; thi hvis det var i deres Lande, der var opstået Strid om Pavevalget, og Kejsersens vilde gøre

Ende på den ved at lægge sin Stemme i Vægtskålen, vilde de ganske sikkert betragte det som en grov Uret, og det var just det, de søgte at gjøre i Rom. Denne Tale holdt han selv for så forstandig og vægtig, at han holdt den tre Gange efter hinanden, på Latin, på Fransk og på Tysk, men hvor stort Bifald den end vandt hos hans Landsmænd, fik han dog ikke Danskerne til at gå ind på den.

Da Octavian, der som Pave havde anmasset sig Navnet Victor, havde fået Bispernes Stemme, lod han Lysene tænde og vilde til at lyse Band over Alexander og hans Tilhængere, men Valdemar forlod på Absalons Opfordring Forsamlingen for ikke at blive delagtig i denne ugudelige Handling, idet han foretrak den fraværende Alexanders retfærdige Sag for de Vildfarelser, Forsamlingen her gjorde sig skyldig i. Da han gik ud, fulgte Absalon efter ham, og da Octavian opfordrede ham til at blive, svarede han, at han var udelukkende kommen hid for at følge sin Konge, så ingen kunde forbyde ham at gå, når han gik. Således slap han ud af den ugudelige Bispesforsamling og magede det så, at han ikke fik Del i dens Kætteri. Dagen efter indviede Octavian urettelig Live til Biskop i Odense til Trods for, at Absalon af al Magt satte sig derimod.

Derpå forlagdes Forsamlingen til Besancon. Da Kongen ikke havde Foder nok til sine Heste og ikke kunde få noget til Kjøbs, beklagede han sig derover til Kejseren, og denne bød da sin Staldmester at skaffe Danskerne, hvad de behøvede. Han tog strax Kongens Drabanter med til en Landsby noget derfra og gav dem Anvisning på der at tage, hvad de havde behov. Da de ikke kjendte Landsens Skik og derfor uvæbnede bad Byfolkene om at overlade dem Foder, svarede disse dem med Pileskud og Spydkast, hvorpå de holdt op at bede og gav sig til at slås med dem. De indtog Byen, og da de så' en stærk Røg slå ud vidt og bredt, skjønnede de, at der var blevet stukket Ild på de omliggende Byer, og så mente de, at det havde de også Lov til, og opbrændte strax den By, de havde stormet, hvilket Kongen tog sig ubeskrivelig nær.

Nogle Dage efter, da Kejseren rådførte sig med Forsamlingen, om hvilken Straf Folkene i Mainz burde lide, fordi de havde slået deres Biskop ihjel, beklagede Valdemar sig atter over, at hans Heste led Mangel på Foder, og forlangte at få så meget til Kjøbs, som han behøvede. Kejseren svarede hertil, at hele det omliggende Land var hans Hustrus Arvegods, og at han ikke havde nødig at købe, hvor han havde frit Lov til at tage. Valdemar sagde da, at han var Konge og ikke Røver, han vilde ikke tage, hvad han behøvede, på Stimandsvis eller ude blandt fremmede indlade sig på, hvad han hjemme anså for uretfærdigt. Skjønt sådan Vold kunde synes at være undskyldelig i Betragtning af den Nød, han var stedt i, vilde han dog ikke benytte sig af Kejserens Tilladelse for ikke ved i fremmed Land at fare grumt frem at forspilde det Ry for Retfærdighed og Mildhed, han havde vundet hjemme. Alle de tyske Fyrster gav i høj Grad deres Bifald til Kjende i Anledning af det fromme Sindelag, han således lagde for Dagen; de så' fulde af Beundring på hinanden og sagde, at det Folk var lykkeligt, som med så stor Retsindighed styredes af så stor en Mand. Ved således at rose ham lastede de jo lønlig, hvad der gik i Svang iblandt dem selv.

Da Kongen havde taget Afsked, forestillede Henrik Kejseren, at han burde bekoste hans Hjemrejse og ikke lade en Konge, hvis Land så at sige var et åbent Herberg for alle fremmede, drage bort uden at vise ham al mulig Gjæstfrihed. Kejseren lovede beredvillig alt, men holdt kun lidt af, hvad han lovede. Derimod holdt Bispen af Mainz mere, end han lovede, thi han bekostede to Gange Natteleje og Fortæring for Kongen og hans Følge. Henrik gav også ved jævnlig Tilførsel af Levnedsmidler det tydeligste Bevis på sit Venskab. Derimod lagde Ludvig, Landgreven af Thyringen, ikke blot ingen Gavmildhed for Dagen, men viste sig endogså fuld af Havesyge, thi han tiggede så skamløst Kongen om at forære ham sin Hest, at Kongen lod ham få den. Da de kom til

Holsten, fik Absalon stiftet Venskab imellem Kongen og Hertug Adolf, som strax svor Kongen Troskab og blev hans håndgangne Mand og til at begynde med viste ham sin Tjenstagighed ved at yde ham al Gjæstfrihed.

Så kom Landets Fader da efter lykkeligt at have tilendebragt sin Rejse hjem til Danmark til Gammen og Glæde for Landsens Folk, som inderlig havde længtes efter ham. Dette År blev yderligere mærkeligt ved, at hans Dronning Sofia fødte ham Sønnen Knud, som Biskop Absalon på den dertil fastsatte Dag betjente med Dåbens hellige Sakramente. Denne højtidelige Handling forherligedes ved den svenske Hertug Guttorms Nærværelse; han var nemlig kommen til Danmark for at hjemføre Valdemars Søsterdatter, der var trolovet med den svenske Konge Karl.

I de samme Dage kom der Sendemænd fra Norge for at bede Kongen om at føre Krig imod dem, der havde bemægtiget sig Herredømmet i Norge, og selv tage Styret i dette Rige, som var hærjet af alle de mange Borgerkrige, sønderlidt af grumme Voldsmænd og sin Ødelæggelse nær. Eftersom Begivenhederne i Norge ved denne Lejlighed står i nær Forbindelse med Danmarks Historie, vil det ikke være ukjærkomment kortelig at få noget at vide om, hvorledes det stod til dør.

En overmåde tapper Mand ved Navn Sigurd, der havde yppet Krig med Harald Irlænder, blev, efter at have øvet mange berømmelige Krigsbedrifter, taget til Fange af denne. Han blev på et Skib ført ud på Dybet for at druknes; han havde haft Omtanke nok til på Forhånd at købe en Del Drikkevarer, og under Påskud af, at han vilde holde sit Gravøl, før han døde, fik han Skibsfolkene til at drikke sig fulde. Da de nu var blevet lystige, bad han dem som en sidste Villighed om at lade ham stå til Rors, og da de gav ham Lov dertil, opfordrede han dem til at ro stærkere til. Da han skjønnede, at Skibet skjød den stærkest mulige Fart, slap han Roret, sprang på Hovedet i Vandet og nåede i Land, inden de kunde få sagtnet Skibets voldsomme Fart. Således slap han ved sin egen Kløgt og sine Fjenders Ligegyldighed ud af den Fare, der var beredt ham, og derpå overfaldt og dræbte han Harald, da han ved Nattetid hemmelig var gået bort fra sin Lejr og lå og sov i en Slegfreds Arme, og straffede ham således både for, hvad han havde gjort imod ham selv ved at tage ham til Fange, og imod Magnus, som han havde røvet Riget fra og stukket Øjnene ud på. For med så meget større Ret at føre sin Krig tog han strax Magnus ud af det Kloster, han var bleven sat i, fik ham. skjønt han var bleven berøvet sin Manddom, til at tage Mod og Mands Hjærte til sig og besluttede, for ikke at savne god og gyldig Grund til at fejde på Haralds Sønner, at hæve ham op af de ynkelige Kår, han havde været i, og atter indsætte ham i hans fordums kongelige Værdighed. I hans Navn og støttende sig til hans Ret holdt han et Søslag med Haralds tre Sønner, Inge, Sigurd og Ejsten, som gjorde Fordring på deres Fædrenerige. Da hans Folk dels faldt og dels flyede, forsvarede han en Stund ganske alene med utrolig overmenneskelig Tapperhed sit Skib imod Fjenderne. Tilsidst, da de fleste af dem var faldne og de, der var tilbage, fra alle Kanter stormede frem for at få Bugt med ham, der var ganske ene, sprang han, i Tillid til sin enestående Færdighed i Svømning, fuldt rustet, som han var, over Bord, skjønt det lakkede ad Vinter. Han svømmede under Vandet, som han havde rødnet med Fjendeblood, og det er vanskeligt at sige, om han havde vist sig mere tapper, da han stod i Stavnen og kæmpede, end han nu viste sig behændig i Vandet. For lettere at kunne svømme afførte han sig nemlig under Vandet sin Brynje og sine øvrige Hærklæder. Da han omsider dukkede op for at trække Vejret, kjendte en af hans fordums Venner ham imidlertid på hans Kjortel og viste Fjenderne ham; så dukkede han atter under Vandet og afførte sig der Kjortlen, som han skjønnede røbede ham, og da det ikke var nok til at unddrage ham Forræderens Opmærksomhed, klædte han sig af lige til Skjorten. Da han alligevel ikke kunde skuffe den, der angav

ham, idet han var den eneste, der var tilbage, og han indså, at alt hans Mod og al hans Snildhed havde været forgjæves, lod han, som om han var død, og holdt sig så længe under Vandet, at de, der lurede på ham, virkelig ikke vidste, om han var levende eller død. Da han tilsidst blev nødt til at dukke op for at trække Vejret, klamrede han sig af al Magt til Roret på et af Skibene, og her hang han en Stund ganske stille; han havde sikkert, så modig, som han var, prøvet at bjærge sig på endnu flere Måder, hvis ikke den stærke Vinterkulde havde gjort ham stiv, så at Kræfterne svigtede ham. Omsider blev han greben, da en i Nysgjerrighed kigede ned i Vandet, fik Øje på ham og røbede ham; han blev bunden og ført frem på Tinge for at dømmes til Døden af sine Fjender. Da de ikke vilde lade ham få nogen Præst, der kunde skrifte ham, aflagde han, som tilladt var, sit Skriftemål for de tilstedeværende og sagde, at den Straf og Revselse, de vilde idømme ham, vilde han underkaste sig som en Kirkebod, thi han mindedes vel, at det var tilladt at skrifte sine Synder for Lægfolk, når ingen Præst var at få. Han sagde derhos, at han var en Søn af Magnus, som Harald Irlænder havde udgivet for sin Fader, og han viste også under de Pinsler, han måtte lide, at han slægtede denne på i Sjælshøjhed. Først blev han hudflettet og derpå sønderknust med Hamre Led for Led, som for at hver enkelt Del af hans Legeme skulde straffes, men han hverken klynkede eller klagede sig, hverken sukkede eller stønnede, ja, det var slet ikke til at mærke på ham, at han led nogen Pine, han læste som i Ro og Mag i Psalteren og opgav Ånden under fromme Bønner og Lovprisninger. Lykkelige måtte sandelig alle Kristne prise sig, om de kunde gå i Døden med sådant Sind som denne Krigsmand! Lad så være, at han havde været svigefuld, forstyrret sit Fædrelands Fred og fejdet på sine Landsmænd, hans Fjender burde dog for hans Tapperheds Skyld have undladt at straffe ham, men disse hævnjerrige Mennesker tænkte mere på at hævne den Fortræd, der var tilføjet dem, end på at ære udmærket Tapperhed hos andre. Det var dem ikke engang nok, at de havde faret så grumt frem imod ham, medens han var i Live; som om hans Død ikke var tilstrækkelig til at slukke deres Hævntørst, hængte de ham strax efter, at han var død, op i en Galge og handlede således lige så grumt imod ham, efter at han havde opgivet Ånden, som de havde gjort, medens han var i Live, idet de holdt for, at de intet havde udrettet, når de ikke lod deres Grumhed gå ud endogså over hans Støv og Aske.

Magnus faldt i dette samme Slag, som Sigurd holdt i hans Navn, så man kan sige, at han to Gange blev berøvet Dagens Lys, første Gang, da han fik Øjnene stukne ud, og anden Gang, da han mistede Livet.

Derefter kom Riget under Haralds Sønner, af hvilke kun Inge var ægtefødt, af de to andre havde den ene en norsk, den anden en irsk Slegfred til Moder, og ligesom Inge var den ypperste af dem i Henseende til Byrd, var han det også i Henseende til gode Sæder. Han var nemlig i alle Måder oplært til Høviskhed, medens den ene af Slegfredsønnerne var smudsig gjerrig, og den anden havde Ord for at søle sig i Vellyst. Men medens Inge var Barn, var han som Følge af sin Ammes Uforsigtighed faldet ned af hendes Skjød, så at han knækkede Ryggen og for Resten af sin Levetid var skrutrygget, så at man måtte sige, at denne Mands herlige Sjæl skamskjændedes af hans Legems Vanskabthed, og det er ikke let at sige, om Skæbnen mest har vist sig gunstig eller grum imod ham.

Det traf sig imidlertid så, at Inges Krigsfolk i Bergen kom i Klammeri med Sigurds; en af Inges Mænd blev dræbt, og de andre søgte da med sådan Hidsighed at hævne deres Stalbroders Død, at de ikke blot gik løs på Drabsmændene, men grebne af det grummeste Raseri øvede Vold og Overlast mod selve Sigurd og efter at have tvunget ham til at fly ind i en Kirke brød Dørene op og undlivede ham; det så' nu ud som et

almindeligt Mord, men i Virkeligheden var det Hævn, de tog for den Tort, han havde gjort dem ved at skjænde deres Hustruer.

Da Ejsten, som var på Vej til Bergen med sin Flåde, fik dette at vide af Folk, han mødte på Vejen, lå det ham mere på Sinde at træffe sin Broder end at vare sig for ham, og han fortsatte derfor sin Rejse til ham, men da han efter en kort Samtale med ham kom på det rene med, at han vilde forholde ham den Del af Riget, der tilkom ham, drog han atter bort. Han lod ganske vist, som om han ingen Mistillid nærede, men i Virkeligheden var han bange for, at han skulde lide samme Skæbne som Broderen, de havde myrdet, og foretrak at give sig på Flugt frem for at give sig i deres Vold, som nylig havde øvet en sådan Misgjerning. Sigurds Drabsmænd havde ikke nok i den Udåd, de havde begået, men idet de erklærede ham for Inges Medbejler til Tronen, nødte de ham til at fly over Land i Steden for til Søs, og da han formedelst sin Førhed ikke kunde komme hurtig nok af Sted, indhentede de ham ikke langt fra Strandbredden og slog ham ihjel i Håb om, at den, der nu var ene om Riget, vilde lægge på deres Sold og forøge deres Anseelse til Løn for, at de havde ryddet hans to Medkonger af Vejen. Disse Misdædere, som havde tørstet efter så mægtige Høvdingers Blod, og som knap syntes at have fået nok efter at have begået to Mord, fik imidlertid nogen Tid efter deres fortjente Straf af en Mand ved Navn Hakon, som tog Hævn over dem for sin Fader. Da Inge nemlig ved Vold og Udåd havde fået den Magt og Myndighed i Hænde, som tidligere havde været delt imellem de tre Brødre, vilde Amund Simonsøn, Filip og adskillige andre ypperlige Mænd ikke finde sig i, at han i Fred og upåtalte beholdt det Rige, han havde erhvervet sig, dels ved egne og dels ved andres Misgjerninger. Det tyktes også adskillige uværdigt, at en Mand, der havde sådan en latterlig Legemslyde at trækkes med, skulde herske frit og uhindret over Riget, blot fordi hans ugudelige Krigsfolk havde spillet det i Hænderne på ham. De valgte derfor den omtalte Hakon til Anfører, gav ham Kongenavn, skjønt han endnu var uøvet i Krigsvæsen, erklærede Inge Krig og holdt mange Slag med ham under Påskud af at ville hævne Sigurd og Ejsten. Efter at være bleven overvundne i adskillige Slag, flyede de omsider til Sverige med deres Myndling. Inge forfulgte dem ind under Sjællands Kyst, og da han så, at en stor Del af dem tyede ind i Skovene i Nærheden af Kysten, skikkede han Sendemænd til Absalon med Begjæring om, at de, der havde søgt Tilflugt i Strandskovene, måtte blive grebne. Det mente Absalon imidlertid var under hans Værdighed at indlade sig på, så han tog intet Hensyn til hans Anmodning.

Da det lakkede ad Vinter, begav de, der var flygtede sammen med Hakon, sig tilbage til Norge i Håb om, at Lykken vilde vende sig, når de skiftede Opholdssted, og i Løbet af Vinteren holdt de Slag med deres Fjender på Isen og fældede Gregorius, den Mand, som, dygtig til Råd og Dåd, næst efter Kongen nød den største Anseelse, og ved hvem alt Inges Håb og Mod hang, som en Dør hænger på sine Hængsler; alle hans Krigsfolk faldt også. Hakons Folk gik lige så listig som tappert til Værks; de fik nemlig i Løbet af Slaget Fjenderne lokket ud på et Sted, hvor de om Natten havde hugget Våger, så den var så svag, at de gik tilbunds. Dette Nederlag fik Inge til helt at opgive Håbet, thi ikke blot svækkedes hans Stridsmagt derved, men han tabte også Modet, thi han tog sin tro og hengivne Gregorius' Død som et Varsel om sin egen. Omsider optog han Kampen igjen, også denne Gang på Isen, og han havde ikke bedre Lykke end Gregorius, thi skjønt Isen på det Sted, han havde valgt til Kampplads, var lige så fast som Landjorden, og skjønt han havde flere Folk end Fjenden, faldt han tillige med næsten alle sine Krigsfolk og måtte således undgælde for det Mord på sine Brødre, som han havde givet sit Minde til eller i alt Fald set igjennem Fingre med.

I dette Slag, det største og blodigste, der er blevet holdt i Norge, gik næsten hele Landets Kongestamme til Grunde. Dog undslap Erling med sin Søn Magnus, som den Gang endnu var et Barn, fra Blodbadet og begav sig til Jylland, thi gennem sin Moder var Magnus nær i Slægt med Valdemar. Denne holdt ham da også i stor Agt og Ære og sørgede under hans Landflygtighed i alle Måder godt og rigelig for ham.

Imidlertid havde Hakon gjort en Mand ved Navn Sigurd til Jarl til Løn for den Tapperhed, han havde udvist. Herover blev hans Stalbrødre i højeste Grad misundelige, og i deres Harmen vilde de have anstiftet et stort Oprør, hvis ikke Erling pludselig var vendt tilbage fra Danmark og havde tvunget dem til at lade denne indvortes Strid fare ved at give dem andet at tænke på. Han lod nemlig strax sin førnævnte Søn, der på mødrene Side stammede ned fra Norges gamle Konger, udråbe til Konge og gjorde vitterligt, at han vilde støde Hakon fra Tronen og hævne Inge. Da Urolighederne således begyndte igjen, forlod Sigurd Hakon, fordi denne ikke vilde betale ham hans Krigsomkostninger, og Kong Hakon faldt derpå i et Slag, han holdt med Magnus. Sigurd flygtede til Sverige, og da han efter nogen Tids Forløb vendte tilbage derfra, blev han dræbt af Erlings Krigsfolk, så at han på en skammelig og forsmædelig Måde mistede det Liv, han ikke vilde ofre med Ære i Slaget. De, der var tilbage af Hakons Krigsfolk, udråbte nu imidlertid, dels fordi de var opsatte på at stifte Uro, og dels fordi de var misundelige på deres Fjender for den Medgang, de havde, en håbefuldt Yngling, der opfostredes af en Mand ved Navn Marcus, til Konge. Det gik dem imidlertid ikke heldigere, end det var gået dem før; de blev overvundne i et Slag af Erling og gik ikke blot glip af Sejren, men mistede oven i Kjøbet deres Konge, hvorpå de flyede til Kong Karl i Sverige, som også var noget i Slægt med de norske Konger, og bad ham om at føre dem an i Krigen. Da det, efter at han længe havde holdt dem hen med fagre Løfter, gik op for dem, at det lå ham mere på Sinde at bevare det Rige, han havde, end at bemægtige sig et fremmed, skikkede de Sendemænd til Valdemar og bad ham om Hjælp, og da han omsider gav dem gunstigt Svar og indbød dem til sig, drog de selv til ham. De blev vel modtagne af Kongen og overhængte ham stadig med Bønner om Hjælp og Løfter om, at han skulde få en Del af Norge. Han anså det imidlertid for tåbeligt at indlade sig på så stor en Krig, blot fordi nogle Sendemænd opfordrede ham dertil, og sendte derfor først nogle Folk til Norge for i al Hemmelighed at forhøre, hvorledes Landsens Folk dør var til Sinds. Da han fik at vide, at Nordmændene var sindede, som Sendemændene sagde, drog han ufortøvet derop. Da Erling spurgte det, drog han, som havde nogle få, men gode Skibe i Beredskab, mere egnede til Flugt end til Kamp, så langt bort som muligt til Norges fjerneste Egne, idet han holdt det for rådeligere at fly til Landets yderste Grænser end at værgen den Del af det, Fjenden først måtte komme til. Som Følge heraf vakte Kongens Ankomst stor Forskrækkelse blandt Erlings Tilhængere, medens hans Fjender glædede sig over den. Valdemar holdt nu Råd med sine Rådgivere, af hvilke nogle mente, at han burde sætte alt andet til Side og hurtigst muligt forfølge Fjenden, medens andre holdt for, at han først burde søge at vinde Landsens Folk for sig og sikre sig deres Hjælp. Han bestemte sig omsider for det sidste Råd i Steden for strax at sætte efter Erling. Han drog derpå gennem en stor Del af Landet, hvor han alle Vegne blev modtagen med Glæde af Folket, og da han kom til Sarpsborg, lod han sig dør af Vigboerne tildele Kongenavnet og holdt i største Endrægtighed Ting med Almuen. Hvis han imidlertid havde ladet alt andet fare og strax forfulgt Fjenden, vilde han uden Tvivl have kunnet forene Norge med Danmarks Rige. Han sejlede derfra til Tønsberg, hvor nogle få af Erlings ivrigste Tilhængere, for at bjærge Livet, var flygtet op på en høj Klippe. Kongens Fromhed forbød ham imidlertid at fare frem med Grumhed; han kunde nemlig ikke få sig til at

stikke Ild på Byen, for at ikke Kirkerne, der lå inde mellem Husene, skulde gå op i Luer. Alligevel kunde ingen af Biskopperne, hvis Myndighed på den Tid var overmåde stor i Norge, få sig til at begive sig til ham, hvilket jeg dog snarere tror skyldtes Hensynet til deres Fædreland end til Erling. Orm derimod, som de kaldte Kongsbroder, indfandt sig ganske vist hos Valdemar og lovede ham Hørighed og Lydighed, men under Forbehold af den Troskab, han havde lovet Magnus. Omsider måtte Kongen opgive Toget som Følge af den Mangel på Levnedsmidler, der opstod, fordi det trak så længe ud. En Mængde af de Nordmænd, der havde sluttet sig til ham, fulgte med ham, fordi de var bange for Straf, og levede længe i Landflygtighed i Danmark, dels på Kongens og dels på andre Stormænds Bekostning.

Da Kongen derefter fik at vide, at de østlige Vender stolende på deres Styrke var faldne fra og havde gjort Oprør, sluttede han Krigsforbund med Hertug Henrik af Sachsen, og for at knytte Venskabets Bånd imellem dem så meget fastere, trolovede han sin Søn Knud, der endnu ikke var et År gammel, med hans Datter, der endnu lå i Svøbet, og som hans Hustru, som han senere forskjød, havde født ham. Medens Henrik nu lavede sig til at angribe til Lands med sin Krigshær, sejlede Valdemar til Venden med sin Flåde, og da han var kommen til Rygen, lod han Absalon samle Forstærkning der blandt Landsens Folk, på hvis Venskab han ikke ret stolede. For ikke at narre Henrik ved at møde ham senere, end han havde lovet, sejlede han derpå så hurtig som muligt til Floden Peene. Absalon mødte imidlertid frem på Rygboernes Landsting, skjønt han ikke havde anden Sikkerhed for deres Troskab end nogle få Gisler; de anviste ham Hæderspladsen imellem dem, da han kom som Sendemand fra Kongen, og da de ikke forstod Dansk, lod han dem ved Hjælp af en Tolk vide, hvad han havde at meddele dem. Så hændte det, at en ung Rygbo med vendisk Snedighed lod, som om han vilde afkjøbe en af de danske Krigsfolk hans Hest, og da han var kommen op på den under Påskud af, at han vilde prøve den, flygtede han bort med den. Da Absalon fik Nys herom, kærede han derover på Tinge, og da den forsamlede Almue mente, at det Brud på Tro og Love, en enkelt Mand havde gjort sig skyldig i, vilde blive lagt dem alle til Last, blev den rasende forbitret, sprang op og satte over Hals og Hoved efter Misdæderen. Da Absalons Ledsagere nu undrede sig såre, ja ligefrem blev bange, fordi Almuen således stimlede sammen, faldt nogle af den unge Mands Pårørende, mere tilskyndede dertil af deres Kjærlighed til ham end af Skam over den Plet, han havde sat på dem alle, Absalon til Fode og lovede at skaffe Hesten tilbage, hvis han blot vilde få Almuen til at afstå fra sit Forsæt. Absalon ynkedes over deres Bønner og Tårer, sendte Folk ud, som beroligede Almuen, og fik således gjort Ende på al den Støjen og Stimen. Hesten blev strax givet tilbage, og Absalon skjændte på Krigsmanden for hans Dumhed, at han havde været tåbelig og uagtsom nok til således at lade sig tage ved Næsen af en Røver. Efter at Rygboernes Konge Tetislav havde lovet at sende Forstærkning til Flåden, skyndte han sig derpå af Sted efter Valdemar.

Imidlertid sendte Hertug Henrik Adolf af Holsten, Grev Henrik af Ratzeburg, Guncelin, Høvidsmand i Schwerin, som Sachserne nylig havde underlagt sig og givet Kjøbstadsret, samt en Mand ved Navn Regnald, som kun var af ringe Herkomst, men havde vundet Ry ved sine Bedrifter, tillige med en stor Del af Hæren i Forvejen, for at de skulde sikre ham Overgangen over Floden. Da Venderne dels spurgte og dels fik at føle, at de var under Vejs, foretrak de at kæmpe med en Del af Fjenderne frem for at tage det op med dem alle på én Gang og mente, at de vilde gjøre det af med en stor Del af deres Stridsmagt, i Fald de fik Bugt med denne Fortrop. Medens de nu med største Flid og Iver rykkede frem for at ødelægge den, så' de et skrækkeligt Spøgelse svæve over deres Hoveder; dette øgede i høj Grad deres Mod, thi de troede, at det var

en Fører, deres Guder havde sendt dem, og visse på, at de vilde sejre, brød de uventet ind i Fjendens Lejr og nedhuggede Krigsfolkene, der ikke var belavede på et sådant Angreb. Adolf og Regnald faldt ved Indgangen til Lejren og måtte således med deres Liv bøde for deres Mangel på Forsigtighed. Da de var faldne, lykkedes det Guncelin og Henrik at bryde igennem de stormendes Skarer, de greb Bannerne og fik samlet de flygtende, hvorpå de dristig gik løs på Fjenderne, som nu var optagne af at plyndre, og således fik de Flugten forvandlet til Sejr. Skjønt Sachserne således kom i Slag uden at være belavede derpå, kæmpede de så tappert, at det ikke er let at afgjøre, om de eller Venderne led det største Nederlag.

Da Henrik spurgte denne Tidende, blev han, som rimeligt var, gram i Hu over det Nederlag, hans Folk havde lidt, og for at hævne det rykkede han så hurtig som muligt imod Byen Demmin for at belejre den. Da han fik at vide, at Byfolkene selv havde afbrændt den, bød han, at det, der var tilbage af dens Mure, skulde jævnes med Jorden, så der ikke blev Sten på Sten tilbage. Da han ikke kunde komme til at lade sin Harme gå ud over Mennesker, måtte så at sige livløse Ting undgjælde for den, og han lod derfor Byen Gutzkov brænde, efter at Indbyggerne ligeledes i deres Forfærdelse havde rømmet den. Indbyggerne i Volgast fulgte, rædselsslagne over deres Nabobyers Ødelæggelse, Exemplet, rømmede Byen og satte hemmelig over Floden med Hustruer og Børn, for at Fjenden kun skulde have de tomme Huse at lade sin Grumhed gå ud over. Denne By indtog Kongen selv uden Ulejlighed, lagde en Besætning i den og satte Søhanen Vetheman til Høvidsmand over den. Orneboerne, som var mere forfærdede over den Skæbne, der var overgået de andre Byer, end modige ved Tanken om det Værn, deres Mure bød dem, fulgte lige så forfærdede som Folkene i Nabobyerne, disses Exempel, men brændte Byen af efter at have rømmet den, for at Fjenden ikke skulde have nogen Nytte af den, thi de vilde hellere lade deres Huse gå op i Luer end overlade Fjenderne dem. Efter at Kongen derpå havde ladet Broen, der førte over Floden, bryde af og de Hindringer, der ellers var for fri Sejlads, fjærne, begav han sig til Byen Stolpe, hvor han senere traf sammen med Hertugen.

For at Volgast nu ikke lige så let skulde gå tabt igjen, som den var bleven indtaget, og falde i Fjendens Hænder, når han var draget bort, og i den Tanke, at Danskerne bestandig vilde have Herredømmet over Venden, når de var i Besiddelse af denne By, besluttede Kongen, at Absalon, Buris og Svend, som på den Tid var Biskop i Århus, skulde tage Bo i den, og til yderligere Sikkerhed for, at de kunde vente pålidelig Støtte af ham, gav han dem sin Søn Kristoffer med. Han bød dem derhos at søge at få deres Venner og pårørende til at være med, men kun Sjællænderne lovede Absalon at blive sammen med ham i Byen, de andre havde på Grund af den store Fare, der var forbunden dermed, hverken Mod til selv at blive der eller kunde få nogen til at være med, skjønt hele Skibsmandskabet ikke blot var villigt til at dele sine Levnedsmidler med dem, men også til at høste de omliggende Marker og bringe Høsten under Tag for dem, thi Kongen havde givet Befaling til, at Hæren skulde indhøste Sæden og overlade den til dem, der blev tilbage i Byen.

Da denne Plan således slog fejl for Kongen, og han hverken kunde få Fjenden til at inklade sig i Slag eller til at slutte Fred, udpønsede han et snedigt Påfund, hvorved han kunde drive ham enten til det ene eller det andet. Han gav nemlig hemmelig Absalon Befaling til at lade Skibsfolket omhyggelig fjærne de Pæle, der var anbragte i Floden, og hvad der ellers kunde være til Hinder for Sejladsen, så den blev farbar for hele Flåden. Da alt, hvad der spærrede Floden, således var ryddet af Vejen, sejlede Flåden op ad den. Da den kom ind på et Sted, hvor Floden var temmelig smal, kom adskillige Vender ridende ned på begge Bredder og sårede Skibsfolkene på nært Hold.

Denne Fjendernes uforkammede Dristighed kunde en tapper Mand ved Navn Peder Ejlefsøn ikke finde sig i, han sprang strax i Land med sine Skibsfolk, satte tappert ind på Venderne og drev dem bort fra Flodbredden. Da hans Stalbrødre imidlertid fejgt lod ham i Stikken, måtte han lade Livet, men hans Landsmænd kunde nu uhindret sejle videre. Kongen førte nu ikke blot uden Fare sin Sejlads til Ende, men han lod også sine Skibe lægge sig tæt sammen, så at de dannede en Bro, på hvilken Henrik gik over med hele sin Hær.

Da Venderne fik det at vide, blev de bange for, at de Byer, de havde tilbage, også skulde blive ødelagte, og for at forebygge denne Fare søgte de nu den Fred, de hidtil havde vraget, og tilbød Valdemar Gisler, hvilket de erklærede, at de på ingen Måde vilde gjøre over for Henrik. Kongen holdt imidlertid for, at det vilde være Svig over for hans Forbundsfælle, i Fald han sluttede Fred med Fjenden, uden at han var med, og han sendte derfor Thorbern til Henrik med Bud om det Tilbud, Fjenderne havde gjort ham. Henrik sagde, at han gjerne gik ind på de Vilkår, Kongen kom overens med dem om, og han sluttede da den Overenskomst med Fjenden, at Volgast skulde deles i tre Dele, hvoraf Tetislav skulde have den ene, Kazimar den anden og Nuklets Søn Prislav den tredje, hvorhos Floden Peenes Munding skulde holdes spærret for Sørøverne, der plejede at hærje på Danmark, og Henrik uhindret skulde beholde de Fæstninger, han havde underlagt sig i Venden. Så snart Kongen imidlertid var draget bort, begyndte Kazimars Folk som ikke kunde fordrage at holde Samkvem med fremmede, men alligevel ikke åbenlyst turde angribe dem, at plage Rygboerne med at røve og stjæle fra dem, så de kom i stor Armod og ligefrem led Hungersnød og måtte fortrække fra Byen. Sørøveriet så' de også igjennem Fingre med og brød også på flere andre Måder den sluttede Overenskomst.

Senere begyndte Rygboerne, efter at Henrik havde skaffet dem deres Gisler tilbage, åbenbar Fejde mod Danskerne, og Kongen, som fandt, at hans Ven viste sig lige så troløs, som Fjenderne viste sig upålidelige, gjorde da om Foråret et Tog til Egnen om Arkona og hærjede dør med Ild og Sværd. Derfra begav han sig til en Havnestad, som Indbyggerne kaldte Por. Det var hans Hensigt ikke at indlade sig i Slag med alle Rygboerne på én Gang, thi han holdt det for rådeligst at angribe dem snart hist og snart her. Han bød derfor Absalon om Natten at sejle i Forvejen til Sudar. For strax at følge efter ham havde han pålagt Skibsvagterne at give nøje Agt på, hvornår han lettede, men de foretrak at sove sødelig frem for at gjøre, hvad der var blevet dem pålagt, så da Absalon var sejlet, fulgte Kongen ikke efter, og Absalon og hans Mænd hærjede ikke blot Sudar, men også Markerne og Landsbyerne i Omegnen med Ild og Sværd.

To af hans Ryttere, som havde tvistet om, hvem af dem der var den tapreste, blev nu i deres Kappestrid lige ivrige efter at udføre tapre Bedrifter, og da de så', at Fjenderne efter at være bleven dreven ned til en Sø tog Flugten over den i Både, blev de så opsatte på at forfølge dem, at de ikke ænsede nogen Fare, og for at den ene ikke skulde komme den anden i Forkjøbet, sporede de begge uden at agte på, at de satte Livet på Spil, deres Heste og drev dem ud på Dybet, hvor deres tunge Rustninger, som de helt havde glemt, trak dem til Bunds, så de druknede. Således straffede det våde Element disse Mænd, som var mere opsatte på at indlægge sig Ære end på at bjærge Livet, og beredte dem, der selv styrtede sig i Undergang, både Død og Grav.

Da Absalon nu havde skjændt og brændt vidt og bredt der på Egnen og vilde vende tilbage til sine Skibe med det store og rige Bytte, han havde gjort, så' han, at en stor Skare Fjender satte efter ham. For at lokke dem hen på Steder, hvor de skulde have ondt ved at komme frem, og hvor han derfor kunde gjøre det af med dem, lod han, som om han blev bange for dem, og gik over to ret ufarbare Vadesteder. Da Venderne

uhindret var kommen over det første, blev de betænkelige ved at gå over det andet af Frygt for ikke at kunne slippe tilbage og gjorde derfor Holdt. I det samme hændte det, at to sjællandske Krigsmænd, som kom gående med en Mængde Bytte i en stor Bylt, tog fejl af Vejen og næsten kom lige ind i Vendernes Hær. Da to af de vendiske Ryttere satte efter dem, besluttede de, skjønt de uhindret kunde være gået over Vadestedet, hellere at tage en Dyst op med Fjenderne end at vende tilbage til deres Stalbrødre, for at de ikke skulde få Ord for at have trukket sig tilbage af Fejghed, thi de holdt det for uhæderligt, at Fjenderne, som jo ikke var flere end de, skulde overgå dem i Tapperhed. De gjorde derfor Holdt, og for bedre at kunne røre sig kastede de Bylten fra sig og trak så deres Sværd. Lykken stod dem da også således bi i deres Standhaftighed og Tapperhed, at de kom uskadte derfra, thi ingen af de to Ryttere turde gå imod dem, og så tog de Bylten op igjen og gik videre. Da Venderne nu atter sendte fire Ryttere ud for at gjøre det af med dem, drev de med samme Åndsnærværelse dem tilbage, hvilket vakte såvel Fjendernes som deres Landsmænds Beundring og gjorde hine i høj Grad skamfulde og disse både bange og glade. Da de omsider blev angrebne af sex Ryttere, holdt de også med urokkelig Sjælsstyrke Stand imod dem, som om de med deres store Tapperhed vilde spotte Fjenderne for deres Fejghed. Absalon var nu ikke sen til at sende disse tapre og pålidelige Mænd Undsætning, han skikkede dem lige så mange af sine Ryttere til Hjælp, som han så' der var Fjender imod dem. Venderne sendte også deres Folk Forstærkning, så der blev stadig flere og flere. Da Styrken nu således øgedes på begge Sider, så det så' ud, som om Rytterne flokkedes for at holde Ridderspil, kunde Sjællandsfarerne tilsidst ikke længer finde sig i at se på Fjendens Uforskammethed, men satte sluttet Trop med hele deres Styrke ind på dem og slog dem på Flugt. Vadestederne hindrede dem imidlertid i at forfølge dem ret langt, så der omkom flere Heste end Folk. Da de vendte tilbage til deres Skibe, mødte de deres Skibsfolk fuldt rustede og med vajende Bannere; de havde tilfældigvis fået at vide, hvad der var på Færde, og kom nu for at bringe deres Stalbrødre Undsætning. De må sandelig siges at have Lod og Del med Absalon i denne Sejr, eftersom de af egen Drift kom for tappert at kæmpe sammen med deres Stalbrødre.

Da Skibsvagterne omsider, skjønt det nu var bagefter, havde kaldt på Kongen, søgte han at indhente det forsømte ved at lade sine Folk trække på Årerne af alle Livsens Kræfter, men da han fik Øje på Sjællandsfarerne og vilde lægge til Land for at plyndre, lod Absalon ham vide, at der var intet Bytte mere for ham at få. Han glædede sig da højlig over, at så lille en Skare ved egne Kræfter havde fuldbragt det hele lige så rask, som om han selv havde været med. Efter at han derpå havde hærjet andre Dele af Øen med Ild og Sværd, begav han sig på Hjemvejen.

Da det lakkede ad Høst, sejlede han atter did med sin Flåde, og nu lagde han især Vind på at ødelægge Sæden på Markerne for at berøve Fjenden Midlerne til at forsyne Byerne med Levnedsmidler. Da han en Dag på et Strejftog var kommen til Arkona, syntes Byfolkene, at deres Tapperhed var for stor til, at de kunde holde sig inden for Murene, og i Tillid til deres Styrke gjorde de Udfald af Byens eneste Port og rykkede imod ham. Kongen søgte ved med Vilje at lade Danskerne trække sig tilbage at lokke dem længere bort fra Murene, men da han mærkede, at de var forsigtigere, end han havde håbet, angreb han dem og nødte dem til igjen at ty ind i Byen; dog varede han sig for at komme Porten for nær, for at de ikke skulde dræbe hans Heste med deres Kastespyd. En sjællandsk Ridder ved Navn Niels, som både udmærkede sig ved Fagerhed og Tapperhed, kastede sit Spyd ind igjennem Porten og dræbte en af Fjenderne, der havde taget Stade i den for at forsvare den, hvorpå han vendte sin Hest og red bort uden at have lidt nogen Overlast. Thorbern, der var en af de ypperste

sjællandske Riddere, søgte at kappes med ham ved at øve en lignende Bedrift men Lykken var ikke ham så gunstig, skjønt han ikke stod tilbage for ham i Tapperhed; efter at han nemlig havde kastet sin Lanse ind i Hoben og såret en af Fjenderne blev han så hårdt såret af et Stenkast, at en Masse Blod strømmede ud af Hovedet på ham, og som Følge deraf pådrog han sig en langvarig Legemssvaghed, og først sent fik han med Nød og næppe sin Helsen igjen. Buris søgte også at øve tapre Manddomsgjæringer, der kunde svare til hans høje Byrd, og angreb med lignende Tapperhed dem, der forsvarede Porten, men blev også ramt så voldsomt af en Sten i Hovedet, at han næsten livløs segnede af Hesten. Afmægtig, som han var, kom hans Stalbrødre ham til Hjælp, så at Fjenderne ikke fik gjort det helt af med ham. Rygboerne lærte imidlertid heraf, at det ikke var uden Fare for dem at indlade sig i Kamp uden for Murene, siden Fjenden gik dem så hårdt på Livet inden for disse.

Derpå sejlede hele Flåden til Jasmund. Absalon plejede altid, eftersom han udmærkede sig ikke blot ved Tapperhed, men også ved den største Kyndighed i alt, hvad der hører til Krigsvæsenet, at anføre Fortroppen, når Hæren rykkede frem, Bagtroppen derimod, når den gik tilbage, og de raskeste danske Ungersvende, der var ivrige efter at vinde Bytte eller Ære, sluttede sig til ham, medens Kongen med Hærens Hovedstyrke plejede at rykke langsomt og sindig frem i sluttet Orden. Da Absalon nu var kommen igjennem en stor Del af Egnen, uden at der havde budt sig nogen Lejlighed til Kamp, lod han omsider sin Rytterskare sprede sig for at plyndre og beholdt kun nogle få Folk tilbage som Følge. Kort efter fik han Bud om, at en Del af hans Folk var bleven omringede og ikke vilde kunne slippe bort, med mindre de fik Undsætning. Han tøvede da ikke med at komme dem til Hjælp, til han kunde få Krigsfolkene kaldt tilbage, men uden at lade sig afholde af, at han kun havde få Folk hos sig, ilede han, fuld af Mod, til Stedet, hvor de holdtes indsluttede, idet han lod sin Bannerfører udfolde Banneret som Tegn til, at nu gjaldt det om at skynde sig, og at Rytterne skulde opgive at søge Bytte, men samle sig og støde til ham. Så tillidsfuld var han, at han holdt det for tjenligere at komme hurtig af Sted end at bie på sine Stalbrødre. Da Sjællandsfarerne, som var bleven indespærrede i en Snævring, hvor det var vanskelig, at komme frem, så, at der kom Undsætning, fattede de Mod og begyndte, for at det ikke skulde hedde sig, at de kun ved andres Tapperhed kunde redde sig ud af Faren, at angribe dem, der holdt dem omringede. Da Venderne som Følge heraf gav sig på Flugt over Marker og Moser, traf det sig, at en tapper og højbåren Ridder ved Navn Eskil iført sin tunge Rustning til Fods forfulgte en uvæbnet Vender, der flygtede gennem Moserne så hurtig hans Ben kunde bære ham. Eskil fulgte lige i hans Spor i det bløde Dynd og blev hverken hindret af dette eller af sin tunge Rustning, men løb ganske let, til han omsider indhentede ham og gjorde Barbaren et Hoved kortere, og da han igjen havde fast Grund at stå på, var det ikke til at se, at han havde haft Fødderne i Dynd, hvilket må vække from Beundring og ikke tilskrives hans Fodraphed, men en guddommelig Nåde, snarere et himmelsk Under end menneskelig Tapperhed. Derefter afbrændte Krigsfolkene alle Vegne Landsbyerne og skjændte og brændte hele Landet over lige til Gore Klint, og da Rygboerne nu skjønnede, at deres Håb om at få Undsætning fra Sachserne ikke gik i Opfyldelse, indfandt de sig ved Strelø, tilkjøbte sig Fred af Kongen for en Sum Penge og stillede fire Gidsler.

Da Valdemar var kommen hjem, besluttede Stormændene i Betragtning af de Farer, der true Danmark, og de vanskelige Tider, der var for Hånden, at overdrage Knud Valdemarssøn Kongenavnet, ikke blot som den, der skulde være sin Faders Efterfølger på Tronen, men også for at han allerede nu kunde dele hans Værdighed med ham, på det at Landets Ædlinge kunde holde sig til ham som den, der havde kongelig

Myndighed, i Fald Lykken vendte sig og Kong Valdemar faldt fra. Kongen glædede sig over deres Visdom og Hengivenhed og billigede deres Beslutning, idet han holdt for, at det ikke vilde gjøre noget Skår i hans Ære, men tværtimod øge hans Anseelse, at han delte Kongeværdigheden med sin Søn, og han lod derfor Stormændene hylde Knud som Konge på Tinge. Medens nu alle Krigsfolkene enstemmig gjorde dette, holdt Buris sig så at sige helt tilbage og stemte ikke, hvad enten det nu kom af, at han lønlig tragtede efter Kronen, eller af, at han ikke holdt af dette ny Påfund. Da han mærkede, at Kongen som Følge heraf nærrede Mistanke til ham, erklærede han, at hans Tavshed var et Vidnesbyrd om Hengivenhed og ikke om Uvilje, thi han mindedes ikke, at Daneriget i Venskabelighed var blevet delt imellem flere Konger, men vel at der fra Arilds Tid var talrige Exempler på, at der havde rejst sig Strid om Herredømmet imellem Fader og Søn. Havde han forud vidst, hvad Kongen havde i Sinde, vilde han imidlertid ikke have forholdt sig tavs, men nu havde han tiet, da hverken Kongen eller hans Rådgivere havde meddelt ham noget om denne Sag. Ved således at undskylde sin Tavshed fik han Kongen til at skjule sin Vrede. Da Kongen efter tilendebragt Togt i Roskilde bød ham sammen med de øvrige danske Stormænd højtidelig at tilsværge Knud Huldskab og Troskab, hvilket alle de andre strax var rede til, undslog han sig og pådrog sig derved stor Mistanke om, at han tragtede efter Kronen. Denne sin Attrå efter Magten skjulte han imidlertid snildelig, idet han som Grund til sin Vægning anførte, at så længe den, han først havde svoret Huldskab og Troskab, var i Live, vilde han ikke træde i nogen andens Tjeneste, at intet skulde få ham til at give sig under en ny Herre i den gamles Sted, og at dette stred imod, hvad der var Sæd i Danmark, og var utilbørligt for en ærlig Mand, thi ingen dansk Mand havde for Skik at tjene to Herrer, det var noget, kun Tyskerne plejede at gjøre, fordi de var opsatte på at få så megen Sold som muligt. Udbrød der nemlig Fejde mellem to, som havde lige stort Krav på Lydighed, var det jo ikke muligt at være dem begge lydige, hvem af dem man så støttede. Kongen var lige så snild som han og skjulte sin Vrede under milde Ord og et venligt Ansigt, men da Buris siden fulgte med Kongen til Halland, gav denne ham stiltiende at forstå, at han mente, han pønsede på Svig imod ham. For at fri sig for denne Mistanke lovede Buris, at han vilde gjøre, hvad Kongen ønskede, hvis han vilde øge hans Magt ved at give ham nogle flere Len og give sine Frænders Børn Arveret til den Værdighed og ringere Vælde, som deres Fædre havde, ligesom han selv søgte at gjøre Danmark til et Arverige, medens det før havde været et Valgrige. Ved Absalons Bistand opnåede han at få største Delen af Jylland og gik så til Gjengjæld ind på at hylde Knud. Men Kongens Venskab vandt han aldrig mere igjen fuldt ud, thi Kongens Sind var således, at når han en Gang for Alvor var bleven vred på nogen, blev han ham ingen Sinde helt god igjen.

Da det lakkede ad Foråret, overdrog Kongen Absalon, Kristoffer og Magnus Anførselen over et mindre Tog mod Venderne, thi Flåden var kun bemanded med Østdaner og Fynboer. Kristoffer havde Anførselen over Skåningerne, men den, som egentlig rådede for det Hele, var Absalon. De angreb Landskabet Tribsees, og da Kristoffer var så ung, fik han sin Plads anvist imellem Absalons og Magnus' Folk, for at han som Kongens Søn kunde have pålidelige Mænd at støtte sig til. De afbrændte Landsbyerne så fuldstændig, at de endnu den Dag i Dag ligger øde, og at man endnu ser Spor af, hvor grumt Ilden har hærjet dem. Da det var på Tide atter at vende tilbage til Flåden, fik Absalon, som førte Bagtroppen, Bud om, at Fjenden var efter dem, og skjønt det var så stærk Frost, at Fortroppen ikke kunde kaldes tilbage, angreb han Fjenden med kun fyrretyve Ryttere, førend han søgte at komme over Vadestedet, som han måtte over for at komme ned til Flåden. Efter at have slået Fjenden på Flugt rykkede han langsomt ned til Floden, som han slog Bro over, og denne undlod han,

da han var kommen over, at bryde af bag sig, for at det ikke skulde se ud, som om han i nogen Måde var bange. Da han var nået ned til Stranden, fik han at vide, at Flåden havde søgt en anden Havn. Det var så stræng en Kulde, at Folkene måtte grave Huler i Jorden for at beskytte Hestene, der var nær ved at fryse ihjel, og der var ikke en Mand i hele Hæren, som kunde bruge begge sine Hænder på én Gang. Der blev under Gravningen fundet en stor Mængde Snoge, hvilket dog vakte mere Forundring end Skræk, thi den stærke Frost havde gjort dem helt afmægtige og næsten livløse. Da Vinden var gunstig, fik Skåningerne Lov til at sejle hjem, men de fik strax efter Modvind, så de ingen Vegne kunde komme og først kom afsted sammen med Sjællandsfarerne og Fynboerne, da hele Flåden fik Bør. Da de kom hjem, beskikkede Kongen Peder og Selgret til Hovmestre for Kristoffer, for at den unge Mand under deres kyndige Vejledning kunde tilegne sig høviske Sæder.

Om Sommeren gjorde Kongen selv et Tog. Volgasterne havde nemlig på to Måder brudt den sluttede Overenskomst; de havde ved deres Tyvagtighed drevet de Rygboer, der boede sammen med dem, ud af Byen, og havde derhos åbnet Peeneflodens Munding for Sørøverne. Just som han vilde til at drage imod Leutizerne, fik han et Brev fra Henrik, der rådede ham til at tage sig i Agt for en af sine Frænder, der pønsede på Svig og tragtede efter Kronen; det var Buris, som han kunde lade ham vide havde lagt Råd op med Nordmændene om at rydde ham af Vejen; de havde lovet at drage Kongen i Møde, når han drog hjem fra Toget, og fange ham eller skille ham ved Riget. Det bedste Bevis for, at det forholdt sig, som han sagde, vilde være, om han mødte den norske Flåde på Hjemvejen fra sit Togt til Venden. Næsten samtidig fik Kongen et Brev fra Norge, der ligeledes meldte ham, at der var Forræderi i Gjære. De Kongen havde åbenbaret Sagen for nogle få af sine Rådgivere, dog uden at nævne sine Hjemmelsmænd, bestyrkedes hans Mistanke og hans Tro på, at det forholdt sig, som Brevene meldte, yderligere ved, at Vendelboernes Biskop Toke forsikrede, at Buris havde nødt sine Krigsfolk til at sværge på, at de vilde gå med til alt, hvad han fik i Sinde at foretage sig. Kongen holdt ikke des mindre Sagen hemmelig, sejlede i al Hast til Landskabet Ostrusna, som han hærjede, og begav sig så med hele Flåden til Vordingborg. Der stævnedes han Buris til sig tillige med Rigets andre Stormænd, åbenbarede, hvad der var kommet til hans Kundskab angående hans Rænker, og beskyldte ham for Forræderi. Da Buris nægtede at have pønset på sligt imod ham, bød Kongen ham blive hos sig, til man kunde forfare, om Angivelserne havde nogen Grund, hvis det så viste sig, at det forholdt sig anderledes, end der var blevet meldt ham, skulde han få Lov at drage bort, uden at der skete ham nogen Overlast. Dertil svarede Buris, at det vilde være ganske urimeligt at sætte sit Liv på Spil ved at give det til Pris for uvisse Vidnesbyrd, og ved at føre sådan Tale vakte han yderligere Mistanke, ikke blot hos Kongen, men også hos hans Rådgivere. Det blev derfor ikke engang tilladt ham at se til sine Skibsfolk, men han blev nødt til at følge med Kongen til Lejre, hvor han blev holdt i mild, men sikker Forvaring.

Imidlertid kom Erling og Buris' Broder Orm med en Flåde ned til Danmark, traf Jydernes Flåde i Djurså og overvandt den med Lethed, da den ingen Styrismænd havde. De tog dør Buris' eget Skib og begav sig hurtig til Landsbyen Kjøbinghavn. Der mødte Absalon dem med Sjællandsfarerne og forment dem at gå i Land. Da han havde spurgt, at Nordmændene især stolede på deres Buer, gik han for at udæske dem med femten Mand ned til Strandbredden og stillede sig blot for deres Pile, opsat på at vise dem, hvor lidet han ænsede det, de satte deres Lid til. For at komme nærmere ind til Land gik Nordmændene nu i deres Både, men de vippede så stærkt, at de ikke kunde ramme, hvor de sigtede; deres Pile faldt dels i Jorden og dels i Vandet uden

at gjøre nogen Skade, og da deres Færdighed således slog dem fejl, og de kun blev til Spot for Danskerne, vendte de skamfulde tilbage til deres Skibe. Derpå blev der på Tro og Love holdt en Sammenkomst imellem dem og Absalon, som opfordrede dem til indtil videre at slå sig til Ro, hvor de var, hvilket de dog først gik ind på, da han gav dem sit Ord på, at han, så længe de lå der, ikke vilde søge at forraske dem hverken til Lands eller til Vands. Da Samtalen var til Ende, skiltes de med den Aftale, at de næste Dag skulde mødes igjen med lige mange og ens rustede Folk på begge Sider. Da de atter mødtes, mønstrede Absalon Erlings Folk og så', at han havde én for mange med. "Det undrer mig, Erling", sagde han da, "at en Mand, der er så gammel som du og har gået så meget igjennem, ikke er bleven lige så fornuftig, som du er gammel til. Du kommer roende i en Båd til os, som er til Hest og med Lethed kan gjøre det af med dig, hvis vi vil, og så betænker du dig endda ikke på at møde med flere Folk, end vi har aftalt, og derved give os, der har Overtaget, Anledning til at bryde Freden og tage dit Liv. Holdt vi ikke bedre Ord end du, vilde du komme til at undgjælde med Livet for dit Brud på vor Aftale". Erling blev både bange og skamfuld, og da han efter at have mønstret sine Folk, så', at det forholdt sig, som Absalon sagde, gav han sig til at skjælde en af sine Mænd ud, fordi han var fulgt med, uden at nogen havde bedt ham derom, og gjorde Absalon mange Undskyldninger. Derpå bad han instændig om Tilladelse til at lade hente Vand i Søerne, da hans Krigsfolk led meget af Tørst. Det fik han Lov til, hvilket han holdt for en ikke ringe Velgjerning. Derpå skyndte han sig strax tilbage til Norge, glad over, at han havde haft Held til at slippe uskadt bort fra Danmark. Da Kongen nu anså det for bevist, at Buris havde pønset på Svig imod ham, lod han ham strax lægge i Lænker som skyldig i Majestætsforbrydelse. Imidlertid havde Erling med sin Flåde lagt til ved Sjællands yderste Spids, og da han efter Sædvane havde været i Land for at høre Messe og var ved at vende tilbage til sit Skib, brød Absalons Ryttere frem ad en Lønsti og huggede en Del af hans Følge, der havde spredt sig, ned. Hallænderne tog lige så drabelig imod ham, thi da han havde lagt ind i Niså, skilte de ham, inden han slap bort, ved et af hans Skibe med hele dets Besætning.

Samme År anlagde Absalon, for at fortrædige Sørøverne, på en Holm en ny Borg, som, skjønt det kun var en ringe Befæstning, blev Landet til stor Beskyttelse, thi Sørøverne var bange for den, og Landsens Folk færdedes trygt på Havet i dens Nærhed.

Danskerne kunde ikke strax komme til at hævne den Uret, Nordmændene havde begået imod dem, thi Tyskerne brød troløst de Løfter, de havde givet dem. Bugislav havde nemlig i sin Frygt for Danskerne søgt Tilflugt hos Henrik og lovet ham Hørighed og Lydighed, og Henrik betænkte sig da ikke på at bryde det Forbund, han havde indgået med Kongen, som om det var gjort i Tåbelighed og ikke værd at bryde sig om. Ja, da han drog til Floden Krempe og havde en Sammenkomst med ham dèr, beklagede han sig endogså over, at han havde fejdet på hans Lensmand Bugislav uden først at have fremført for ham, hvad han havde at kære på ham; hvis han mente, at Bugislav havde begået nogen Uret imod ham, sagde han, burde han have rejst Klagemål imod ham, inden han angreb ham med Våbenmagt. Hertil svarede Kongen, at han ikke af Hensyn til nogen Magt i Verden lod sig afholde fra at straffe den Uret, der tilføjedes ham, ved at hævne sig på den pågjældende, og da de ikke kunde komme til Enighed, endte Sammenkomsten med, at Forbundet imellem dem gik over Styr. Her vil jeg Ord for Ord anføre, hvad en sachsisk Ridder sagde, der var til Stede ved denne Sammenkomst mellem Kongen og Hertugen og hørte, hvor ligegyldigt de talte om Toget imod Venderne. "Jeg har", sagde han, "noget at fortælle de tilstedeværende om min Herre Henrik, men vidste jeg, at han var tilstede vilde jeg hellere tie end

komme frem dermed. Da han som umyndigt Barn ved sine Frænders Uretfærdighed blev berøvet sin Fædrearv, og ingen ellers vilde tage sig af ham, var der fire Mænd, af hvilke jeg selv var den ene, som af Hensyn til hans Faders Fortjenester påtog sig at række det umyndige Barn en Vennehånd og forsvare ham, da alle andre vendte ham Ryggen. Vi gjorde os al Flid for både med Råd og Dåd at fremme alt, hvad der kunde tjene til hans Velfærd, og da vi mistvivlede om, at menneskelig Hjælp var nok, fremstillede vi ham for Alteret og aflagde på hans Vegne det højtidelige Løfte, at om Gud vilde vise ham den Miskundhed at lade ham komme til sin Faders Ære og Værdighed, skulde han til Tak for hans Godhed imod ham alle sine Levedage hade Afgudsdyrkerne. Gud fandt Behag i dette Løfte og magede det strax så, at den ædle Kejser Konrad tog ham i sin Beskyttelse, og ved hans Hjælp kom han til sin Fædrearv. Men skjønt nu vi, som var gået i Borgen for ham over for Gud, ikke aflod med at opfordre ham til at holde det Løfte, vi havde aflagt på hans Vegne, har han dog, dels af Gjerrighed og dels af Dorskhed, undladt at fortsætte Krigen mod Venderne og vist sig utaknemlig for den Nådegave, der var bleven ham til Del. Så stor var den Iver, hvormed vi, der havde aflagt Løftet på hans Vegne, mindede ham derom, at en af os, som formedelst sin høje Alder jævnlig plejede at falde i Søvn, medens han deltog i Hertugens hemmelige Rådslagninger, når hans Sidemænd vækkede ham og spurgte, hvad han mente om den foreliggende Sag, var mere opfyldt af Tanken om det Løfte, han i sin Tid havde været med til at aflægge, end af det, Rådslagningen drejede sig om, og svarede, at Hæren burde føres mod Venderne. O, hvilken umådelig Bestandighed må der ikke have været hos denne Mand, siden han ikke engang kunde glemme sit Løfte, da han stod med det ene Ben i Graven, thi hvem, som er ved sine fulde fem, vil tro, at han gav dette fromme Svar, fordi han gik i Barndom? Jeg er sandelig bange for, at min hjærtenskjære Herre med Skamme skal styrte ned fra Lykkens højeste Tinde og komme til at dele sine ringeste Undersåtters Kår, fordi han kaster Vrag på sine Venners fromme Råd. Jeg har derimod i den Krig, jeg lovede at deltage i, forlængst fået tre Sår forpå, og hvis jeg i samme Krig havde fået to til, kunde jeg på den yderste Dag frejdig se på min Frelsers Sår, thi så havde jeg lige så mange som han". Disse Ord var således en Spådom både om Henriks timelige Ulykke og om den Løn, der i Evigheden ventede ham selv for hans Dyd og Tapperhed.

Da Kongen kort efter havde begivet sig til Skåne, blev der bragt ham en falsk Tidende om, at Sacherne var faldne ind i Landet. Han satte sig da selv i Spidsen for Skåningerne, som han opbød til Rostjeneste, hvorpå han begav sig til Slagelse, bød Sjællænderne gjøre sig rede til at sejle og sendte så Bud til Hurilds-Havn efter Absalon, med hvem han plejede Råd om mangt og meget. Han lod ham derhos vide, at han ikke havde ængstet sig synderlig over dette Rygte, som han ikke havde haft stor Tillid til, og sendte det Mandskab hjem, som han havde samlet i Anledning af den falske Tidende.

Absalon havde i sit Følge en Islænder ved Navn Arnold, som, hvad enten det nu kom af en vis Synskhed eller beroede på Færdighed i at gjøre skarpsindige Gisninger, ofte med sjælden Spådomsevne forudså, hvad der vilde ske i Fremtiden, både for hans eget og hans Venners Vedkommende, og lige så dygtig som han var som Spåmand, lige så kyndig var han i, hvad der angik Oldtiden, og kunstfærdig til at fortælle om dens Tildragelser. Han var for Morskabs Skyld fulgt med Absalon på det ovenomtalte Togt og havde forudsagt ham, at han snart vilde komme i Slag med Sørøvere, men hvad der undrede ham i høj Grad, tilføjede han, var, at han ikke vilde komme med i det Slag; han kunde ikke begribe, hvorledes det skulde gå til, eftersom han havde sat sig for, at han ikke vilde skilles fra ham. Da Absalon skulde bryde op, fik Kongen Lyst til at høre ham fortælle og bød ham blive tilbage, men han bad så mindelig, om han ikke måtte

være fri, og gav først efter, da Kongen lovede ham at sørge for, at han kunde komme afsted efter Absalon ved Daggrø. Absalon havde sex Skibe med, de tre af dem var gået op i Fjordene for bekvemmere at sanke Ved til Brændsel, og da Ebben så pludselig kom, kunde de ikke slippe bort, men blev siddende på Grund. Da Absalon, som selv lå med de tre andre Skibe ude i Indløbet til Bugten, i Dagingen sammen med sin Skriver sang sin Morgensalme, hørte han Støj noget borte og bød Skrивeren se efter, hvad der var på Færde. Da han kom igjen og meldte, at han så' ni Langskibe, tvivlede Absalon ikke om, at det var Sørøvere, og han kaldte derfor med lydelig Røst på Skibsfolkene, som endnu lå og sov. De sprang op i den største Forskrækkelse, gav sig ikke Tid til at komme i Klæderne, men trak blot i Brynjerne, og så bød han dem hurtigst muligt ro imod Fjenderne, som allerede var dem så nær, at de overdængede dem med Sten. For at komme så meget hurtigere af Sted lod han Ankertovene kappe, så de strax kunde begynde at ro. Venderne mente imidlertid, at de med Lethed kunde jage Skræk i Blodet på Danskerne, og for at betage dem Modet ved skrækkelige Skrål gav de sig til at brøle af alle Livsens Kræfter, men da de mærkede, at det kom de ingen Vegne med, flyede de til alle Sider, og et af deres Skibe blev taget med hele sin Besætning. De, der tyede ind i Bjørnekjær Skov for at skjule sig dèr, fik heller ingen Nytte af det, thi Bønderne ransagede den på det grundigste.

I de Dage byggede Esbern Kallundborg og fik således ved denne ny Befæstning Havnen gjort ryddelig for Sørøvere. Han tillige med Ingvar og Olaf slog sig derhos af egen Drift sammen med Absalon og fejdede tappert på Sørøverne.

Danmark var på den Tid truet af de største Farer på alle Kanter, thi dets Naboer lurede stadig på Lejlighed til at angribe det; fra den ene Side pønsede Nordmændene, fra den anden Sachserne og Venderne på at styrte det i Undergang. Følgen heraf var, at Danskerne ikke havde Mod til dristig at gå imod nogen af disse Fjender, thi de frygtede for, at de, medens de var ved at drive den ene tilbage, skulde blive angrebne af en af de andre. Da Landet var stedt i denne Våde, kom en Mand ved Navn Gotskalk det til Hjælp. Han stod på en meget fortrolig Fod med Venderne, både fordi han kunde deres Sprog, og fordi der havde været Venskab imellem hans Fader og dem, og han også selv havde levet imellem dem. Han meddelte hemmelig Absalon, at han havde fundet på en List, ved hvilken han strax kunde få det Venskab, der var imellem Venderne og Sachserne, forvandlet til Fjendskab. Han vilde nemlig drage til Venden, ikke som Sendemand, men under Skin af Venskab, som om han dreven af Kjærlighed kom for at give dem nyttige Venneråd, og så skulde han mage det så, at de lod sig besnære af hans listige Forestillinger og i deres Lettroenhed atter søgte Venskab med Danskerne og afkastede Sachsernes Herredømme. Det var navnlig Vendernes Væsen og Tænkemåde, der havde indgivet ham dette Påfund, sagde han, thi de plejede som oftest at gå letsindig til Værks og mere at lægge Fremfusenhed end Eftertanke for Dagen ved alt, hvad de tog sig for. Absalon, som holdt for, at en enkelts Skarpsindighed undertiden kan udrette mere end alles forenede Kræfter, roste Gotskalk for hans Iver, men lagde ham på Sinde, at han måtte tage sig i Vare for på Danmarks Vegne at give dem falske Løfter, thi det var ham om at gjøre, at Rigets Ære forblev uplettet, og han betænkte, at da det havde fuldt op af tapre Mænd, burde det føre Krig ikke med Løgn, men med Våben .

Gotskalk begav sig først til Pommerinkerne og lod dem vide, at han, dreven af Mindet om det Venskab, der var imellem dem, og af Kjærlighed til hele det vendiske Folk, var kommen for at vække dem at deres Sløvhed, da han så', at de holdt det, som kun kunde blive til deres Fortræd, for godt og gavnligt. De burde vel lægge Mærke til, hvor fordærveligt det Åg var, som de havde lagt på sig, og at de, som de viste

Hørighed og Lydighed, var opsatte på til sidst at fordrive dem fra deres Fædreland. Alt det af deres Land, som Sachserne havde besat, havde de nemlig strax bebygget og lagt under Ploven; de lod sig nemlig ikke nøje med at vinde Bytte eller Ære, men i deres Begjærlighed efter at udvide deres Herredømme søgte de at befæste de Fordele, Sejren havde bragt dem, ved for bestandig at holde fast på, hvad de havde vundet. Derfor havde de skilt Nuklet ved Livet og drevet Prislav af Landet og til hele Vendens Fortræd omgivet Ratzeburg, Illow og Schwerin med Mure og Grave. Danskerne derimod førte Krig med et helt andet Mål for Øje, de lagde ikke an på at underlægge sig deres Fjenders Land, men blot på at tilvejebringe Fred og godt Naboskab; det gjaldt mere for dem om at værne om deres eget end om at tilegne sig, hvad der tilhørte andre. Derfor burde de i højeste Grad lade sig være magtpåliggende at få Landet gjort frit for de sachsiske Besættninger og, når alle Tyskerne var fordrevne, slutte Venskab med Danskerne, som de kunde stole på var sachsernes Fjender; kun på den Måde vilde de sikre deres Land en evig Friheds Velsignelser. Ophidsede ved disse Forestillinger angreb Pommerinkerne nu de Steder i Venden, som Sachserne havde sat sig i Besiddelse af; Illow indtog de, men de andre Fæstninger blev så tappert forsvarede, at de holdt sig. For at det ikke skulde se ud, som om de gjorde dette på egen Hånd, foregav de, at de gjorde det i Kongen af Danmarks Navn. Således fik Gotskalk sat Splid imellem tvende Folkefærd, hvis Stridsmagt truede Danmark, og frelste ved en from Løgn vort Fædreland fra overhængende Fare, da det på alle Kanter var udsat for sine Naboers Angreb. Rygtet om denne Bedrift nåede til Danmark, før Gotskalk kom tilbage, og da Kongen, som først blev i høj Grad forbavset derover, fik at vide af Absalon, hvem der havde været Mester for den, priste han ham i høje Toner.

Henrik kunde nu ikke få Bugt med Venderne uden at gjenvinde Kongens Venskab, som han havde vraget, og han skikkede derfor Henrik af Ratzeburg og Biskoppen af Lybek som Sendemænd til ham for at tilbyde hans Søn sin yngste Datter til Ægte; den ældste, som havde været trolovet med ham, var nemlig død. De lovede derhos på Hertugens Vegne, at han i betimelig Tid skulde møde Kongen i Bremen for at stadfæste dette sit Tilbud. Da Kongen efter Sendemændenes Opfordring havde begivet sig did, kom Gunzelin til ham og gjorde Undskyldninger for, at Hertugen formedelst Sygdom ikke kunde komme, og lovede, at han med det snarest skulde indfinde sig ved Ejderen, Da han var kommen did, stod Hertugen ved sit Ord, og det blev aftalt, at de i Forening skulde gjøre et Krigstog imod Venderne. Hertugen begav sig til Demmin, Kongen til Volgast, som han dog opgav at storme, hvorimod han hærjede Omegnen. Også Byen Osne, som knapt var bleven bygget op igjen, efter at han for kort Tid siden havde ødelagt den, lod han atter gå op i Luer. Adskillige andre Steder der i Egnen blev ødelagte på samme Måde. Venderne, som ikke var stærke nok til at stå imod, tilkjøbte sig Fred ved at betale begge Fjender en Sum Penge og stille Gisler.

Da Kongen nu var bleven en stor Del af de Bekymringer kvit, som havde trykket ham, begyndte han atter at tænke på Krigen med Norge, der var bleven opsat som Følge af Forholdet til Venden. Først på Foråret iværksatte han sit Forehavende med en talrig Flåde, og i hele Vigen blev han modtagen med den største Ærbødighed, Folkene dør tilstedte ham ikke blot fri Adgang, men kom ham endogså i Møde med Glæde. Han optrådte derfor ikke som deres Fjende, men som deres Høvding og holdt Ting i Steden for Slag med dem. Han blev så glad over den Velvilje, de viste ham, at han glemte Fjenden og gav sig alt for gode Stunder til at rykke frem, så at Erling fik rigelig Tid til at samle en stor Mængde Krigsfolk. Vigboerne var overmåde glade ved at se, hvor stor Valdemars Hær var, og de havde også stor Fornøjelse af at se på hans Flåde, som de frit lod lægge ud af Havnene. Ved Snævringer, hvor Skibene måtte sejle ét

ad Gangen, samledes mange på Højderne, ikke for at gjøre dem Skade. men for at se på dem, opfyldte af Beundring af, hvor mange de var, og for ret at kunne holde Tal på dem. Tønsbergerne, som var endnu mere opsatte på at vise Kongen deres Ærbødighed end de andre, modtog ham på deres Enemærker i det højtideligste Optog, så de ikke blot underkastede sig, men formelig bøjede sig for ham, som om han var en Helgen. Erlings Krigsfolk, som forrige Gang, da Kongen var der, ikke havde ænset hans Ankomst, fordi de stolede på deres Fæstnings Styrke, tog denne Gang Flugten. Kongen steg op på Klippen og undrede sig såre over, hvad han fik at se på dens Top, thi han måtte indrømme, at det var en uindtagelig Fæstning, og at Naturen her havde udrettet mere end Kunsten.

Nu blev det meldt Kongen, at Erling for at hindre Danskernes Gjennemfart havde befæstet Snævringerne i et Sund, som det ellers vilde være bekvemt for dem at sejle igjennem, med en Mængde Blider, idet han med Hensyn til Fjendens Modtagelse mere stolede på de Vanskeligheder, Stederne i sig selv frembød, end på sine egne Kræfter. Kongen forbandede nu sin Sendrægtighed, sammenkaldte sine Rådgivere og opfordrede dem til at skynde sig; det gjaldt nu om, ved at skynde sig af alle Kræfter at gjøre godt igjen, hvad man skammelig havde forbrudt ved at spille Tiden, sagde han, thi de syntes at have drevet Tiden hen til ingen Verdens Nytte, og så at sige i Ørkesløshed og Lediggang havde de allerede fortæret alle deres Levnedsmidler. Dette blev nu optaget på forskjellig Måde, Høvdingerne havde hver sin Mening; nogle rådede til at sætte Rytteri i Land for at jage dem bort, som passede Bliderne, og til med Flåden at bryde igjennem de Skibe, der var lagt ud imod dem, andre mente, at det ikke gik an letsindig at trænge frem med en stor Flåde i så farlige Snævninger. Nogle holdt for, at man burde stå ud i rum Sø og sejle uden om Fjenden og så gjøre Landgang, thi så måtte Erling strax opgive de faste Steder, han havde søgt Tilhold på, og var nødt til enten at slås eller fly; andre lo ad den Frygt, man nærede for en Fare, der ikke var for Hånden, og sagde, at det ikke gjordes nødvendig at holde Rådslagning, førend man havde set nærmere på Tingene; disse sidste rådede til, at man ufortøvet skulde drage videre og ikke spille Tiden længer med sendrægtig Sejlads. Da alle således var uenige, tog en Mand ved Navn Niels Oxe, som var mere højbåren end udmærket ved Tapperhed, Ordet og sagde, at det undrede ham, at Mænd, som var ved deres Fornuft og havde hjemme i et berømmeligt Land, kunde have Lyst til at forlade deres dejlige Fædreland for at vanke om i alle disse Udørkener, så meget mere, som de aldrig stødte på andet end stejle Klipper og ufarbare Fjælde. Så vidt havde de drevet det i Vanvid, at de fandt den største Fornøjelse i de værste Gjenvordigheder, og selv om det føjede sig så, at Kongen fik underlagt sig Norge, vilde han få mere Bryderi af begge Riger, end han nu havde Glæde af det ene af dem. Hertil kom, at deres Levnedsmidler allerede begyndte at slippe op, så de vilde ligefrem komme i Nød, hvis Sejladsen skulde fortsættes længere endnu, thi hvad de havde, forslog ikke engang til Hjemrejsen. Dette, som han snarere sagde af Frygt end af Klogskab, syntes de andre ved deres Tavshed at godkjende, men Absalon, som dømte helt anderledes om denne Tale, begyndte, da Rådgiverne var gået bort, i Enrum at tale Kongen hårdt til, fordi han ved sin Tavshed havde godkjendt Niels` Mening, der fortjente den strængeste Dadel, i Steden for at udtale sin Fordømmelse af den ved at give ham et hånligt Svar; de hånende Ord, han havde sagt, var i højeste Grad egnede til at vække Mytteri. Hvis Kongen havde sagt, at han ikke brød sig det mindste om hans Følgeskab, og ladet ham vide, at han havde større Udsigt til at komme lykkelig fra, hvad han havde for, når han forlod ham, end når han var med, vilde den Forsmædelse, der var overgået ham, have drevet de andre til at tie af Frygt for, at den samme Skam skulde blive dem til

Del, men nu, da han havde givet, eller syntes at have givet, ham Medhold i Steden for åbenlyst at udskamme ham for hans Fejghed, vilde det ikke vare længe, før andre vilde lade sig forlede af, at hans Frækhed var gået upåtalte hen, og komme med lignende Forestillinger. Det gik da også, som han havde forudsagt, thi da Høvidsmændene var langt mere opsatte på at vende hjem end på at drage videre, men ikke åbenlyst turde være ved det, ophidsede de hemmelig Menigmand til Oprør, og da man var på det rene med, hvor tapper Absalon var, og gav hans Standhaftighed Skyld for, at Toget trak i Langdrag, havde nogle endogså den Frækhed at angribe hans Skib med Stenkast. Hans Skibsfolk tog imidlertid strax imod dem, og skjønt de var langt flere, flyede de. Kongen lod dem ikke lide deres fortjente Straf for deres forrykte Gjerning, thi han holdt for, at den Tort, der var overgået dem, ved at de således tog Flugten, var Straf nok. Derpå sejlede Kongen til Portørevig, der var navnkundig ved den store Sejr, Sigurd dør havde vundet, da han med tre Skibe overvandt en utallig Flåde. Dør stævnedes nogle af Jyderne, forledte af deres Høvidsmænds skammelige Tilskyndelser, til Ting og krævede med voldsomt Skrål, at Toget skulde opgives. Nogle Krigsfolk blev i Forklædning sendt hen for at gribe dem og opholdt sig en Stund imellem dem, uden at nogen vidste, hvem de var, men da de omsider blev gjenkendte af de omstående, kastede de deres Forklædning, greb dem, der hidsede til Oprør, i Struben og slæbte dem bort med sig. Da de var bleven ført om Bord på Skibene, lod Kongen dem til Straf dygtig gjenemprygge, og for at gjøre Straffen yderligere hård, lod han dem skiftevis kaste i Vandet og gjenemprygge på ny, når de var bleven trukne op igjen. Derpå drog Kongen op til de Steder, hvor Nætterne ved Sommersolhvervs Tid er usædvanlig lyse og ligner Dagen så meget, at der næsten ingen Forskjel er, thi Solen giver ved Nattetid så meget Lys, at man med Lethed kan læse den fineste Skrift. Her opfordrede de jyske Stormænd, hvad enten det nu var Frygt eller Utålmodighed, der drev dem, åbenlyst Kongen til at vende hjem til Danmark og forlangte, at Toget skulde opgives af Mangel på Levnedsmidler; holdt han så fast ved sit Forsæt, sagde de, vilde de næste År vende tilbage til Norge, men i Steden for at følge alle de mange Krumninger i Vigen, vilde de så tage Gjenvejen lige over fra Vendsyssel. Deres Begjæring understøttedes yderligere af Almuens Klager over Mangel på Levnedsmidler, thi der var ikke én af den menige Hob, som ikke råbte på, at man for at afhjælpe Hungersnøden hurtigst muligt burde vende hjem. Da Mængden således skreg op, blev Kongen nødt til at afstå fra sit Forehavende og opgive Toget. For at Fjenden dog ikke skulde slippe helt skadesløst fra det, tog han imidlertid de ypperste Skibe, der fandtes i hele Norge, med sig og skjænkede således Danmark en fremmed Flåde. Således tilintetgjorde nogle Jyders Utålmodighed det største Håb om Sejr; thi hvis det ikke havde skortet på den tilbørlige Udholdenhed, vilde Danmark have underlagt sig Norge. De norske Ædlinger, der havde sluttet sig til Kongen, da han kom, bluedes ved at forlade deres Fædreland og følge med ham, da han vendte hjem til Danmark.

Medens dette stod på, var Rygboerne faldne fra; trygge ved, at Kongen var optagen så langt borte, havde de taget Mod til sig. Da Vinteren var omme, fik de at vide, at han havde bestemt at gjøre et Tog imod dem, og de fik da en særdeles snild og veltalende Mand til at begive sig til ham for ved udsøgt Smiger at få ham til at afstå fra sit Forehavende. Da han imidlertid intet kunde udrette, vilde han ikke vende hjem, før end Danskerne brød op, for ikke at vække Mistanke hos sine Landsmænd ved at fraråde dem at føre Krig eller styrte dem i Ulykke ved at tilråde dem det. Han bad derfor Absalon, om han måtte være med i hans Følge, til hans Landsmænd æskede hans Råd, thi tåbelige Mennesker synes altid bedre om de Råd, de selv søger, end om dem, der tilbydes dem. Kongen angreb nu Rygen på forskjellige Steder og gjorde alle Vegne

Bytte, men fandt ingen Steds Lejlighed til Kamp, og opsat på at udgyde Fjendeblood gav han sig da til at belejre Byen Arkona.

Denne By ligger på Toppen af en høj Klint og er mod Øst, Syd og Nord stærkt befæstet, ikke ved Kunst, men af Naturen, idet Klintens stejle Sider danner ligesom Mure, så høje, at intet Blidekast kan nå op over dem. På disse tre Sider skjærmes den også af Havet, men på Vestsiden omgjærdedes den af en halvtredsindstyve Alen høj Vold, hvis nederste Del var af Jord, medens den øverste bestod af Tømmerværk med Græstørv imellem. På den nordre Side er der et Kildevæld, som Byfolkene kom til ad en forskanset Sti, som Erik Emun i sin Tid spærrede for dem, så at han lige så meget kuede de belejrede ved Vandmangel som ved Våbenmagt. Midt i Byen var der en åben Plads, hvorpå der stod et overmåde prægtigt Tempel af Træ, som holdtes højt i Ære, ikke blot fordi det var så pragtfuldt, men også på Grund af det Afgudsbillede, der var opstillet i det. Udvendig prangede Templet med forskellige Billeder i omhyggelig udskåret ophøjet Arbejde, som imidlertid var grovt og fuseragtig malede. Der var kun én Dør, men selve Templet var delt i to Rum, af hvilke det yderste løb langs med Væggene og havde rødt Loft, medens det inderste hvilede på fire Piller og havde i Steden for Vægge Tjeldinger og ikke andet fælles med det yderste end Loftet og nogle enkelte Bjælker. I Templet stod den omtalte Billedstøtte i overmenneskelig Størrelse. Den havde fire Hoveder og lige så mange Halse, af hvilke de to vendte fortil, de to bagtil; såvel af de to Hoveder fortil som af de to bagtil vendte det ene til højre og det andet til venstre. Hår og Skjæg var studset, så Kunstneren, der havde gjort Billedet, havde i så Henseende holdt sig til, hvad der er Skik blandt Rygboerne. I højre Hånd holdt Gudebilledet et Horn, lavet af forskellige Slags Malm; det fyldte den Præst, der gjorde Tjeneste i Templet, en Gang om Året med Vin, og spæde af den, hvorledes næste Års Høst vilde blive. Den venstre Arm holdt Guden bøjet og støttet ind til Siden. Kjortelen nåede ned til Skinnebenene, der bestod af forskellige Slags Træ og var så lønlig forbundne med Knæerne, at man kun ved at se nøje til kunde opdage Sammenføjningen. Fødderne var helt nede ved Gulvet, men det, de stod på, var skjult nede i Jorden. Tæt ved sås Gudens Bidsel og Sadel og flere andre Tegn på hans Værdighed, hvoriblandt man særlig måtte undre sig over hans overmåde store Sværd, hvis Skede og Fæste var af Sølv og prydet med prægtigt ophøjet Arbejde. Gudsdyrkelsen foregik på følgende Måde: én Gang om Året, når Høsten var til Ende, samledes alle Folk på Øen foran Templet, ofrede Kvæg og holdt et festligt Måltid til Gudernes Ære. Præsten, som i Modsætning til, hvad der ellers var Landsens Skik, havde langt Hår og Skjæg, plejede, Dagen før han skulde foretage den hellige Handling, at gå ind i Templet, som han alene havde Lov til at betræde, og feje og omhyggelig rengjøre det, hvorved han måtte passe på at holde sin Ånde, så at han hver Gang, han var nødt til at trække Vejret, måtte skynde sig hen til Døren, for at Guden ikke skulde besmittes ved, at et Menneske drog Ånde i hans Nærværelse. Dagen efter, når Folket havde lejret sig uden for Templets Dør, tog Præsten Hornet ud af Gudebilledets Hånd og efterså nøje, om Vinen i det var svundet, hvilket holdtes for et Varsel om, at der vilde blive Misvæxt næste År, hvorfor han i så Fald pålagde Folk at spare på Årets Afgrøde for at have noget af den til næste År. Var Vinen derimod ikke svundet, spæde han et frugtbart År; i Henhold til, hvad Hornet således varslede, opfordrede han altså Folk til at holde godt Hus med Årets Afgrøde eller til at gjøre sig rigelig til gode med den. Derpå udgjød han Vinen som et Drikoffer for Afgudsbilledets Fod, fyldte Hornet på ny, og lod, som om han drak til dets Ære, hvorhos han med højtidelige Ord bad om alt godt for sig selv og Landsens Folk, om Velstand og Sejr, satte så Hornet for Munden og drak det hurtig ud i ét Drag, hvorpå han atter fyldte det og atter stak det i Gudebilledets højre Hånd. Der blev også ofret det en rund Honningkage, der var næsten lige så stor,

som et Menneske er højt. Den stillede Præsten imellem sig og Folket, og spurgte så, om de kunde se den; når de så svarede Ja, udtalte han Ønsket om, at de ikke måtte kunne se den til næste År, hvormed Meningen ingenlunde var, at han ønskede sig selv eller Folket Døden, men at han ønskede, at det måtte blive et frugtbart År. Derpå hilste han i Gudens Navn på Folket, formanede det til at vise ham sin Ærefrygt ved flittig Ofring og forjættede det som sikker Løn herfor Sejr til Lands og til Vands. Når dette var tilendebragt, tilbragte de Resten af Dagen med at holde et overdådigt Gilde, hvorved de gjorde sig til gode med at fortære Offergaverne, så det, der var helliget Guden, frådsede de selv i. Ved dette Gilde ansås det for en Guden velbehagelig Gjerning at drikke sig fuld og for en Synd at holde sig ædru. Til denne Billeddyrkelse måtte hver Mand og Kvinde årlig betale en Hvid, og Guden fik derhos Tredjedelen af det Bytte, de gjorde, thi de holdt for, at de havde hans Bistand at takke derfor. Der var også tillagt ham tre Hundrede Heste og lige så mange Krigsfolk, der kæmpede for ham, og som måtte overgive alt det Bytte, de gjorde, til Præsten, hvad enten det var taget med Våben i Hånd eller stjålet; for de Penge, der kom ind herfor, lod han så forarbejde allehånde Smykker og Tempelprydelser, som han forvarede i aflåsede Kister, i hvilke der også foruden Masser af Penge gjemtes mange Stykker Purpur, som var helt fortærede af Ælde, samt en Mængde Gaver, dels fra hele Folket, dels fra enkelte Mænd, der havde skjænket dem som Offergaver for at få Held og Lykke. Hele Venden viste således dette Afgudsbillede sin Ærefrygt ved at skatte til det, ja selv Nabokongerne skjænkede det Gaver uden Hensyn til den Helligbrøde, de derved gjorde sig skyldige i; blandt andre havde Kong Svend af Danmark skjænket det et prægtigt forarbejdet Bæger for at vinde dets Gunst, idet han satte en fremmed Afgud over sit Lands Gud, hvilken Helligbrøde han senere måtte bøde for ved at komme ulykkelig af Dage. Denne Afgud havde for øvrigt også andre Templer på forskellige Steder med Præster, der ikke nød så stor Anseelse eller havde så meget at sige som han i Arkona. Han havde også sin egen hvide Hest; det ansås for Helligbrøde at rykke Hår ud af dens Manke eller Hale, og ingen andre end Præsten måtte fodre den eller ride på den, for at det guddommelige Dyr ikke skulde blive holdt i ringere Anseelse, når det blev hyppigere brugt. På denne Hest mente Rygboerne, at Svantevit - således kaldtes Afguden - red, når han kæmpede imod sin Helligdoms Fjender, og et Bevis herpå fandt de især i, at den, skjønt den om Natten stod i Stald, som oftest om Morgenen var tilstænket og svedt, som om den kom lige fra Kamp og havde løbet en lang Vej. Der blev også taget Varsler af denne Hest på følgende Måde: når man fik i Sinde at føre Krig med et eller andet Land, plejede Tempeltjenerne at opstille sex Spyd, to og to korsvis sammen, i lige stor Afstand fra hverandre og med Oddene ned i Jorden. Når Toget så skulde gå for sig, førte Præsten Hesten, efter at have holdt en højtidelig Bøn, optømmet ud af Forhallen og lod den springe over Spydene; hvis den så hævede højre Ben før end venstre, ansås det for et Varsel om, at Krigen vilde få et lykkeligt Udfald, men hævede den blot én Gang venstre Ben først, opgav man det påtænkte Angreb, ja, de bestemte først, hvornår de vilde lette Anker, når de havde set den tre Gange i Træk springe over Spydene på den Måde, de tog for et lykkeligt Varsel.

Også når de skulde rejse bort i andre Anliggender, tog de Varsel af det første Dyr de mødte. Var Varslet gunstigt, drog de gladelig videre, var det ugunstigt, skyndte de sig hjem igjen. Lodkastning var de heller ikke ukjendte med. de kastede nemlig tre Træstykker, hvide på den ene Side og sorte på den anden, i Skjødets som Lodder, og hvidt varslede så Lykke, sort Ulykke. Ikke engang Kvinderne afholdt sig fra at give sig af med den Slags Ting. Når de sad ved Arnen, trak de nemlig somme Tider på Må og

Få Streger i Asken og talte dem sammen, og var Tallet så lige, troede de, det varslede Lykke, var det ulige, betragtede de det som et ugunstigt Tegn.

Kongen var nu ikke mindre opsat på at gjøre det af med al den Afgudsdyrkelse, der herskede i denne By, end på at ødelægge deres Fæstningsværker; han holdt nemlig for, at når han fik Bugt med Arkona, vilde han med det samme få alt Afguderiet på Rygen udryddet, thi han anså det for utvivlsomt, at, så længe dette Gudebillede var til, vilde det være lettere at indtage Landets Fæstninger end at få Bugt med Afgudsdyrkelsen. For så meget hurtigere at føre Belejringen til Ende lod han alle Krigsfolkene med stort Besvær fra de nærliggende Skove hente en Mængde Tømmer der egnede sig til at lave Belejringsmaskiner af. Medens Håndværkerne nu var i Færd med at lave disse, kom han så en Gang og sagde, at det ingen Nytte var til, at de gjorde sig Ulejlighed dermed, og at Byen vilde falde i deres Hænder hurtigere, end de håbede. Da man spurgte ham, hvoraf han formodede det, svarede han, at han formodede det deraf, at da Rygboerne i sin Tid var bleven undertvungne af Kejser Karl den store, og det var blevet pålagt dem at yde Skat og Skyld til St. Vitus i Corvey, der havde vundet Navnkundighed ved sin Martyrdød, havde de, da Karl var død, i deres Iver efter at gjenvinde Friheden afkastet Trældomsåget og slået sig på Hedenskab igjen; de havde da i Arkona oprejst dette Afgudsbillede, som de kaldte St. Vitus, til hvis Dyrkelse de så anvendte de Penge, de før havde udredet til Corvey, som de nu ikke længer vilde have noget at gjøre med, thi de var godt fornøjede med den St. Vitus, de havde hjemme, sagde de, og havde ikke nødig at lystre en fremmed. St. Vitus vilde derfor nu, da hans Højtidsdag var for Hånden, ødelægge deres Mure til Straf for, at de havde fremstillet ham i sådant et Uhyres Skikkelse; det var ikke mere, end de havde fortjent, at han straffede dem, fordi de havde sat en gudsbespottelig Afgudsdyrkelse i Steden for hans hellige Amindelse. Dette var ikke blevet ham åbenbaret i Drømme, sagde han, ej heller sluttede han det af nogen Begivenhed, der var indtruffen, han havde kun en usvigelig Anelse om, at det vilde ske således. Denne Forudsigelse vakte mere Forundring hos alle, end den vandt Tiltro, og da den Ø, Arkona lå på, og som hed Wittow, kun var skilt fra Rygen ved et smalt Sund, der knapt var så bredt som et Åløb, og man var bange for, at Arkonaboerne skulde få Undsætning ad den Vej, blev der sendt Folk derhen for at passe på Overgangen og hindre Fjenden i at gå over. Med Resten af Hæren belejrede han Byen, og især lagde han Vind på at anbringe Blider i Nærheden af Volden. Det blev pålagt Absalon at fordele Mandskabet og anvise det Lejrplads, og til den Ende opmålte han Landet imellem Kysterne til begge Sider. Imidlertid fyldte Arkonaboerne Byporten med en mægtig Hob Jord, for at det skulde falde Fjenden vanskeligere at angribe den, og spærrede Adgangen til den med en Mur af Græstørv, og det gjorde dem så trygge, at de undlod at holde Tårnet oven over Porten besat, men blot plantede nogle Bannere og Faner der. En af disse, som udmærkede sig såvel ved sin Farve som ved sin Størrelse, kaldtes Stanitza, og den nærede Rygboerne lige så stor Ærefrygt for som for næsten alle deres Guder tilsammen, thi når den blev båret foran dem, mente de, at de havde Magt til at gå løs både på Guder og Mennesker, og at der ikke var den Ting, de fik Lyst til, som de ikke havde Lov til at gjøre, plyndre Byer, nedbryde Altre, gjøre Ret til Uret og forvandle alle Huse på Rygen til Grus og Aske. Så stor var deres Overtro over for denne usle Pjalt, at de tillagde den mere end kongelig Magt og Myndighed og ærede den som et guddommeligt Banner, ja selv de, det gik ud over, viste den al mulig Hæder og Hyldest, hvor megen Tort og Fortræd der end vederfores dem.

Imidlertid havde Hæren givet sig i Lag med de forskjellige Arbejder, Belejringen krævede; nogle byggede Skure til Hestene, andre rejste Telte og traf andre nødvendige Foranstaltninger. Medens Kongen på Grund af den stærke Hede, det var om Dagen,

holdt sig i Ro i sit Telt, begyndte nogle danske Drengene, som i Kådhed havde vovet sig helt hen til Volden, med Slynger at kaste Sten op på Fæstningsværkerne. Arkonaboerne morede sig mere, end de blev forskrækkede over deres Påfund, og undså sig ved at bruge deres Våben imod sådant Legeværk, så de foretrak at se på Drengene frem for at drive dem tilbage. Så var der nogle unge Mennesker, som gav sig til at kappes med Drengene om på samme Måde at udæske Byboerne, og så blev disse kjede af at se ørkesløst til og greb til Våben, hvor nødtigt de end vilde til det. En Del flere unge Mennesker forlod nu deres Arbejde og løb til for at komme deres Stalbrødre til Undsætning, men Rytterne betragtede det hele som Børnestreger. Således blev det, der var begyndt som noget rent ubetydeligt, der ikke var værd at ænse, snart til en heftig Kamp, som man ikke kunde tage sig let, og Børnelegen voxede efterhånden til en alvorlig Dyst imellem Mænd. Jorden, Porten var opfyldt med, var imidlertid sunket sammen og havde dannet en Hule eller Revne, så der var opstået et stort Gab imellem Tårnet og Græstørvene. Det lagde en overordentlig modig Ungersvend, som man for Resten ellers ikke ved noget om, Mærke til, og han skjønnede da, at her var en gunstig Lejlighed til at sætte det i Værk, de pønsede på; han bad da sine Stalbrødre om at hjælpe sig derop, gjorde de det, skulde Byen strax blive indtaget og Sejren vundet. Da de spurgte ham, hvorledes de kunde være ham behjælpelige dermed, sagde han, at de skulde stikke deres Spyd ind imellem Græstørvene, så at han kunde klavre op ad dem som ad en Stige. Da han på denne Måde var kommen derop og så', at han inde i Hulen kunde være sikker på, at Fjenderne ikke fra nogen Side kunde komme til at gjøre ham nogen Fortræd, forlangte han noget Halm, han kunde stikke Ild i. Da de spurgte, om han havde noget at tænde med, svarede han, at han havde Fyrstål og Flintesten, og lagde dem på Sinde, at de måtte hjælpe ham ned igjen, når Ilden havde taget fat. Da de nu så' sig om efter noget, han kunde stikke Ild i, spillede Tilfældet dem det i Hænderne, som de søgte; der kom nemlig en kjørende med et Læs Halm, der skulde bruges til et eller andet; det tog de nu, kastede Negene fra den ene til den anden og langede dem med deres Spyd op til den unge Mand, og snart var den brede Åbning stoppet helt fuld, hvilket der ingen Fare var ved, eftersom Tårnet var helt forladt. Byfolkene anede nemlig ingenting om, hvad der gik for sig, og Tårnets uhyre Størrelse bidrog yderligere til at føre dem bag Lyset, og dets brede Fremspring på begge Sider tjente tillige Danskerne til Dækning. Da Ilden fængede, og Tårnet pludselig kom i Brand, steg han, som havde antændt Ilden og således gjort det første Skridt til at skaffe sine Stalbrødre Sejr, med deres Bistand ned igjen. Da Byfolkene opdagede Røgen, blev de så forfærdede over denne uventede Fare, at de ikke vidste, om de først skulde vende sig imod Ilden eller imod Fjenden, og da de omsider havde fået besindet sig, gav de sig af al Magt i Kast med Ilden og begyndte, uden at ænse Fjenden, at bekæmpe Flammerne, medens Danskerne søgte at hindre dem i at slukke og var lige så ivrige efter at holde Branden ved lige, som de andre var efter at dæmpe den. Da Vandet omsider slap op for Arkonaboerne, gjød de Mælk i Ilden, men jo mere de hældte på af den, des stærkere blussede den, så det havde blot til Følge, at den greb om sig af alle Kræfter. Al den Råben og Skrigen, der var, fik nu Kongen til at gå ud at Lejren for at se, hvad der var på Færde, og da han så', hvorledes det stod til, blev han strax meget forbavset og skjønnede ikke ret, om denne Brand kunde få nogen Betydning med Hensyn til Byens Indtagelse, hvorfor han spurgte Absalon, hvad de skulde gjøre. Han bad Kongen om ikke at blande sig i Barnestreger eller overilet indlade sig på noget, før de havde undersøgt Sagen, og bad ivrig om Tilladelse til først at måtte se efter, om Ilden kunde hjælpe dem til at indtage Byen. Han gav sig derpå ufortøvet til at undersøge Sagen, gik, kun rustet med Hjælm og Skjold, hen til Porten og opfordrede de unge Mennesker, der søgte at storme den, til at øge Ilden. De nærrede den da også på alle

Kanter, til den tog fat i Stolper og Støtter, fortærede Trægulvet i Tårnet og derefter steg helt op til Toppen og lagde Afgudsbilledets Fane og andre til Afgudsdyrkelsen hørende Ting i Aske. Da Absalon havde meldt Kongen dette, bød han efter Absalons Tilskyndelse, at Byen skulde omringes, og satte sig strax på en Stol uden for Lejren for at se på Kampen. En overmåde tapper ung Mand i den danske Hær, var i højeste Grad opsat på at nå op på Brystværnet før nogen anden, og da han så blev dødelig såret, lod han sig falde således, at det så' ud, som om han sprang ned med Vilje og ikke var bleven nødt til at bide i Græsset, så det er ikke let at sige, om han, da han opførte sig så tappert, indlagde sig størst Ære ved at kæmpe eller ved at dø. Pommerinkerne, som anså det for en Ære at kæmpe i Kongens Påsyn, lagde også under deres Høvdinge Kazimar og Bugislav udmærket Tapperhed for Dagen ved dristig at storme løs på Byen, og Kongen så' da også med Undren og Behag på, hvor ypperlig de kæmpede; Da Rygboerne således var udsatte for dobbelt Fare, bukkede adskillige af dem under for Ilden, medens mange faldt for Fjendernes Spyd, og ingen vidste, om man skulde være mest bange for Ilden eller for Fjenden, men nogle satte alt Hensyn til deres egen Velfærd til Side og forsvarede Byen så udholdende og hårdnakket, at de først bukkede under, da den brændende Vold sank i Grus, og de, liggende på deres Bymure, fortæredes af de samme Flamme som på et fælles Ligbål; thi så stor Kjærlighed nærrede de til deres Fødebys Mure, at de hellere vilde falde med dem end overleve deres Fald. Da alt Håb nu var ude for Byfolkene, og de kun havde Død og Undergang for Øje, var der en af dem, som oppe fra Brystværnet råbte med høj Røst på Absalon og forlangte at komme til at tale med ham. Absalon bød ham gå hen i den roligste Ende af Byen, så langt som muligt fra Larmen og Blodsudgydelsen, og dør spurgte han ham så, hvad han vilde. Han bad da, idet han ledsagede sine Ord med sære Fagter og Lader, om at Danskernes Angreb måtte blive standset, til Byfolkene kunde få overgivet sig. Hertil svarede Absalon, at der ikke kunde være Tale om at holde inde med Stormen, med mindre de ligeledes holdt op med at søge at dæmpe Ilden. Det Vilkår gik Venderen ind på, hvorpå Absalon ufortøvet forelagde Kongen hans Andragende. Kongen lod strax Høvidsmændene kalde sammen fra Slaget for at rådføre sig med dem om denne Sag, og Absalon sagde da, at man burde gjøre, hvad Venderne bad om, thi jo længere det trak ud, des vanskeligere vilde det falde Byfolkene at få Bugt med Ilden, og kunde de ikke det, vilde Ilden gå af med Sejren, selv om Danskerne holdt sig tilbage, så selv om de holdt sig i Ro, vilde de ved at lade Ilden kæmpe for sig opnå, hvad de ikke mægtede ved egne Kræfter. Selv om de en Times Tid afholdt sig fra at kæmpe, vilde man derfor ikke kunne sige om dem, at de var ørkesløse, da de uden selv at udsætte sig for nogen Fare lod en anden Magt kæmpe for sig. Dette Råd vandt Bifald, og Kongen sluttede Fred med Arkonaboerne på de Vilkår, at Afgudsbilledet skulde udleveres tillige med alle de til Templet hørende Skatte, at de skulde sætte alle de kristne Fanger i Frihed uden Løsepenge og indføre kristen Gudstjeneste, som den øvedes i Danmark. Alt det Jordegods, der var henlagt til Afguderne, skulde anvendes til bedste for den kristne Kirke. Når som helst Omstændighederne krævede det, skulde de følge Danskerne i Leding og måtte ingen Sinde undlade at møde ved Hæren, når Kongen opbød dem. Derhos skulde de årlig udrede en Skat af fyrretyve Sølvpenge af hvert Par Øxne og stille lige så mange Gisler som Sikkerhed for, at de vilde overholde disse Vilkår.

Da Krigsfolkene, der tørstede efter Fjendeblood og Bytte, hørte det, blev der strax stor Forbitrelse og Røre imellem dem; de begyndte højt og lydeligt at klage over, at man røvede dem Sejrens Løn, nu, da de var lige ved at vinde den, så de ikke fik andet end Sår og Vunder ud af deres store Anstrængelser, og over at de ikke fik Lov til, som de selv fandt for godt, at hævne al den Fortræd, der var tilføjet dem af en Fjende, de

nu næsten havde fået Bugt med; nu, sagde de, skulde der tænkes på deres Velfærd, som man næsten uden Ulejlighed kunde tage den herligste Hævn over for alle deres Røvertog og alle de Ulykker, de havde udrettet hjemme i Danmark. De truede med, at de vilde forlade Kongen, fordi han ikke tillod dem at indtage Byen og foretrak en ussel Sum Penge for en stor Sejr. Kongen, der blev ærgerlig over sådan Klaffer, gik med Høvidsmændene ud af Lejren for at være så meget længere fra al den Råben og Skrigen, og spurgte dem om, hvad de syntes, om man skulde tage imod Byens Overgivelse eller give den til Pris. Da de opfordrede Absalon til at sige sin Mening om Sagen, sagde han, at Fæstningen kunde tages, men ikke uden en langvarig Belejring. Han vidste vel, sagde han, at Menigmand vilde give hans Mening en vrang Udtydning, men han vilde hellere mishage Folk, der optog den på en ondsindet Måde, ved at give gode og gavnlige Råd end sætte sine Stalbrødres Velfærd på Spil ved ufornuftig Forekommenhed. Selv om denne Ild, der snarere var tændt ved et guddommeligt Under end af Menneskehånd, næsten havde lagt den øverste Del af Volden, der bestod af Træ og Jord, i Aske, vilde den nederste Del, der var af en fastere Bygning, ikke blive ødelagt af Ilden, og den var så høj, at det ikke vilde være let at komme Fjenderne til Livs. Dertil kom, at Byfolkene havde gjort næsten alle de Steder, Ilden havde ødlagt, i Stand igjen ved at fylde Hullerne med Ler, og at Flammerne ikke blot gjorde dem Skade, men også var dem til Værn, idet deres Voldsomhed ikke mindre hindrede Danskerne i at storme, end dem i at forsvare sig. Hvis man derhos nægtede at skåne Arkonaboerne, vilde Følgen blive, at Rygboernes andre Byer, drevne til Tapperhed af den hårde Nødvendighed, vilde sætte sig så meget hårdere til Modværge, jo mere fortvivlede de var; hvis de derimod fik at vide, at der var blevet sluttet Fred med Arkona, vilde de let kunne bringes til at følge Exemplet og være betænkte på at bjærge sig, og da det nu måtte anses for bedre at vinde mange Byer med ét Slag end hårdnakket at vedblive med at belejre en enkelt By, burde Tilbudet om Overgivelse ikke afvises. Var de andre af en anden Mening, burde Gislerne i alt Fald sendes ukrænkede tilbage, for at det ikke skulde kunne siges, at der var blevet handlet troløst imod dem og at Danskerne, imod Sædvane, svigagtig havde brudt deres Løfte.

Denne Anskuelse undlod Ærkebiskop Eskil ikke at slutte sig til, idet han udtalte, at Almuen burde rette sig efter Høvdingerne og ikke Høvdingerne efter Almuen, og at det ikke sømmede sig, at Rigets ypperste gav efter for Menigmand. Desuden kunde der ikke opnås nogen ønskeligere Sejr end ved at få et hedensk Folk til ikke blot at betale Skat, men også til at antage Kristendommen. Han lagde dem også på Sinde, at det var bedre at betjene sig af Arkonaboernes Hjælp imod de øvrige Fjender end at være opsat på at berøve dem Livet, eftersom det at undertvinge Fjenderne er lige så meget bedre end at dræbe dem, som Barmhjærtighed står over Grumhed. Forøvrigt vilde det være bedre med ét Slag at vinde mange Fæstninger end at foretrække at storme én frem for at indtage dem alle.

Ved disse Forestillinger fik han Høvdingerne til at godkjenne sin og Absalons Mening, og Kongen blev også ved dem så bestyrket i sit Forsæt, at han vendte det døde Øre til over for Krigsfolkenes Knurren. Absalon lod dem gå hen og gjøre sig til gode og røgtede nu det Hverv at tage imod Gislerne, som dels bestod af Børn, dels af Forældre, der fik Lov til at gå i Børnenes Sted til næste Dag.

Da han i Begyndelsen af den næste Nat lå og sov, var der en Vender, som med høje Råb kaldte på Gotskalk, som Absalon brugte som Tolk over for Venderne, og bad, om han måtte tale med ham. Gotskalk vågnede derved og råbte ud til ham, hvad han vilde, hvorpå han forlangte at få Absalon i Tale, og da han havde fået Lov til at komme nærmere og var trådt frem for Absalon, som var gået ud af sit Telt, tiltalte han

ham ved Hjælp af Tolken og begyndte indtrængende at bede ham om Lov til at bringe Karenzboerne Bud om, hvorledes det var gået Folkene i Arkona, og opfordre dem til på lignende Vilkår at forebygge deres Ødelæggelse, for at de ikke skulde forsømme at opnå Skånsel for dem og deres By, så skulde han bringe Besked tilbage fra dem den næste Dag, sagde han. Han fortalte derhos, at han hed Granze og hans Fader Littog, at han havde hjemme i Karenz og slet ikke var Borger i Arkona, men at han var fremmed dør og ikke var kommen dertil med sin gode Vilje, men sendt did sammen med andre Hjælpetropper. For at han ikke skulde tro, det var Løgn, viste han ham et Sår, han havde på Armen, og at han ikke kunde være sine Bysbørn til nogen Hjælp, eftersom han ikke kunde bruge den. Absalon, som skjønnede, at en Mand, der var så hårdt såret, ikke kunde være Fjenderne til synderlig Hjælp, og at det ikke havde stort at sige, om han rådede dem til at slås eller til at overgive sig, henviste hans Andragende til Kongens Afgjørelse, lod strax Valdemar vække og forelagde ham Sagen. Kongen bød ham gjøre, hvad han selv fandt for godt, og han svarede da Venderen, at Kongen tilstod ham, hvad han bad om, med Undtagelse af de tre Dages Våbenstilstand, han havde forlangt, thi han tog sig vel i Agt for at give Fjenderne så lang Frist til at befæste Byen, men for at han ikke skulde være helt uden Frist, tilstod han ham hele næste Dag og lod ham vide, at hvis han ikke til den fastsatte Tid indfandt sig på Strandbredden næst ved Karenz med alle de rygiske Høvdinge, var al yderligere Forhandling afbrudt.

Dagen efter bød Kongen Esbern og Sune at omstyrte Gudebilledet, Qg da det ikke lod sig gjøre uden Sværd og Øxer, lagde de, efter at Tjeldingerne, der hang i Templet, var revne ned, de Folk, der skulde gjøre dette Arbejde, omhyggelig på Sinde, at de skulde tage sig i Agt, når den tunge Støtte faldt, at det ikke, når de knustes under dens Vægt, skulde hedde sig, at det var en Straf, den vrede Gud havde ladet komme over dem. Imidlertid havde der samlet sig en umådelig Mængde af Byens Folk omkring Templet, i Håb om, at Svantevit i sin Harme og Guddomsmagt vilde straffe dem, der tilføjede ham sådan Overlast. Da Billedstøtten var bleven hugget over ved Fødderne, faldt den over imod den nærmeste Væg; Sune bød da, for at få den bort, sine Folk rive Væggen ned, men lagde dem på Sinde, at de ikke i deres Iver efter at få den væltet måtte glemme den Fare, de løb, og uforsigtig udsætte sig for, at Billedstøtten i sit Fald knuste dem. Den styrtede til Jorden med et Brag. Templet var helt rundt tjeldet med Purpur, der vel så' strålende ud, men var blevet så råddent af at hænge så længe, at det ikke kunde tåle, at man rørte ved det. Der hang også sjældne Vilddyrhorn, som ikke var mindre mærkværdige ved deres naturlige Beskaffenhed end ved den Ærbødighed, der vistes dem. En Uvætte sås i et sort Dyrs Skikkelse løbe ud af Templet, så de tilstedeværende pludselig tabte det af Syne. Byfolkene fik nu Befaling til at slå Reb om Afgudsbilledet og slæbe det ud af Byen, men de turde ikke selv gjøre det formedelst deres gamle Overtro og pålagde derfor Fanger og fremmede, der var komne til Byen for at tjene Penge, at gjøre det i deres Sted, idet de holdt for, at de gjorde bedst i at lade Gudens Vrede komme over sådanne usselige Menneskers Hoveder, thi de mente, at den Afgud, som de altid havde vist så stor Ærefrygt, ikke vilde tøve med hårdelig at straffe dem, der krænkede ham. Man hørte imidlertid Byfolkene på forskjellig Måde skifte Ord om, hvad der gik for sig, nogle jamrede over den Overlast, der tilføjedes deres Gud, medens andre lo deraf, og der kan da heller ingen Tvivl være om, at den forstandige Del af Byfolkene må have følt sig overmåde skamfuld til Mode over den Enfoldighed, hvormed de i så mange År havde ladet sig narre til så tåbelig en Gudsdyrkelse. Da Billedstøtten var bleven slæbt ud i Lejren, stimlede Krigsfolkene undrende sammen om den, og først da Menigmand havde set sig møt på den, undte Høvdingerne sig den Fornøjelse at tage den i Øjesyn.

Resten af Dagen gik med at tage imod de Gisler, der ikke var bleven udleverede den foregående Dag. Høvdingernes Klerker blev også sendt ind i Byen for at undervise de vankundige Byfolk i Kristendom og omvende dem fra deres Afgudsdyrkelse til den sande Lære. Da det lakkede ad Aften, gav alle Kokkene sig til at slå løs på Gudebilledet med deres Øxer og huggede den i så små Stykker, at de var tjenlige til Brug på Ildstederne. Jeg tænker mig, at Rygboerne må have skammet sig over deres fordums Afgudsdyrkelse, da de så' deres Fædres og Bedstefædres Gud, som de plejede at vise så stor Ærefrygt, skammelig kastes på Ilden og anvendt til at koge deres Fjenders Mad ved. Derpå opbrændte Danskerne også Templet og byggede i dets Sted en Kirke af det Tømmer, der var lavet Krigsmaskiner af, og forvandlede således de Redskaber, der var bestemte til Krigsbrug, til en Fredens Bolig og anvendte det, der skulde have tjent til at ødelægge Fjendernes Legemer, til Frelse for deres Sjæle. Derhos blev den Dag fastsat, da Rygboerne skulde udlevere de Skatte, der var skjænkede og indviede til Svantevit.

Da dette var besørget, meddelte Absalon Høvdingerne, hvad Karenzboen Granze havde lovet, og da alle var af den Mening, at man burde lade det komme an på en Prøve, sejlede han ved Nattetid bort med tredive Skibe efter at have opfordret Kongen til at følge efter ved Dag gry. Budskabet om Arkonas Indtagelse havde imidlertid jaget Karenzboerne sådan en Skræk i Blodet, at de havde indfundet sig på det af Absalon bestemte Sted før den fastsatte Tid. Granze, som var til Hest, råbte, da de endnu var et godt Stykke fra Land, og spurgte, hvem der anførte den Flåde, og da han fik at vide, at det var Absalon, sagde han, at han var Granze, og at Kong Tetislav, hans Broder Jarimar og alle de ypperste af de rygiske Ædlinger var komne. Absalon tog dem på Tro og Love om Bord på sit Skib, og da de i alle Måder fulgte Arkonaboernes Exempel med Hensyn til Overgivelsen, beholdt han dem hos sig, til Kongen kom. Denne gik i alle Henseender ind på Overenskomsten, og Absalon udvalgte da af de rygiske Stormænd kun Jarimar og begav sig sammen med ham og Biskop Svend af Århus til Karenz; de andre bød han sin Broder Esbern gjøre Gjæstebud for og ikke at lade dem fare, før end han vendte tilbage, for at han så meget tryggere kunde begive sig til Byen. Han tog kun tredive af sine Hirdmænd med, og de fleste af dem sendte han endda på Karenzboernes Anmodning tilbage, for at de ikke skulde yppe Klammeri i Byen, så han kom mere tillidsfuld end mandsstærk did.

Karenz er på alle Kanter omgivet af Moradser og Sumpe, og der er kun Adgang til den ad én Vej over et Vadested, der er så sumpet og vanskeligt, at hvis man uforsigtig viger af til en af Siderne, synker man uundgåelig i. Når man er kommen over denne Vejle, kommer man til en Sti, der imellem Moradset og Volden fører op til Porten. For nu at give deres Overgivelse et højtideligt Præg strømmede Karenzboerne, sex Tusind i Tallet, bevæbnede ud af Portene og stillede sig med Spydspidserne i Jorden op på begge Sider af Vejen, som Danskerne skulde gå ad. Biskop Svend studsede ved dette Syn og spurgte, hvad det skulde betyde, at Fjenden således kom ud, hvortil Absalon svarede, at han ikke skulde være bange, det var blot for at lægge deres Underdanighed for Dagen; var det deres Mening at gjøre Fortræd, kunde de lettere have gjort det inde i Byen. Hvor stort Mod må ikke denne Mand have været begavet med, eftersom han ikke tog i Betænkning således uden videre på det uvisse at give sit Liv i en væbnet Fjendes Vold! Gjort modige ved hans Exempel, fortrak Krigsfolkene da heller ikke en Mine eller forandrede deres Opstilling, men rykkede frem lige så standhaftig som han, thi de nærrede mere Tillid til Absalons Beskyttelse alene end Frygt for Fjendernes Mængde. Da Danskerne var komne over Vejlen og ind på Vejen, der førte uden om Volden, kastede Karenzboerne, der havde opstillet sig afdelingsvis alle Vegne, sig næsegrus

til Jorden, som om det var højere Væsener de vilde tilbede, og efter atter at have rejst sig fulgte de venskabelig efter dem, så Absalon holdt sit Indtog til stor Fornøjelse for Byfolkene, der havde været så opsatte på at drage ham i Møde. Han blev ikke modtagen som den, der var sendt til dem i et særligt Hverv, men som den, der kom med Fred til hele Landet.

Denne By var navnkundig ved tre højt ansete Templer, der var udstyrede med stor Kunst og Pragt. Den Anseelse, deres særlige Guder nød, havde gjort dem til Gjenstand for næsten lige så stor Ærefrygt, som der vistes Landets fælles Gud i Arkona. I Fredstid stod Byen ellers tom, men nu var den helt opfyldt af Folk, der havde bygget sig Huse, der var tre Stokværk høje, således at det nederste bar det midterste og øverste. De lå så tæt op ad hinanden, at der ikke var en bar Plet Jord, hvor en Sten kunde falde, i Fald Byen var bleven beskydt med Blider. Alle Husene var som Følge af den Urenlighed, der herskede, så fulde af Stank, at den plagede Legemerne lige så meget, som Frygt plagede Sjælene, så Danskerne skjønnede grant, at Karenzboerne ikke vilde kunne have udholdt en Belejring. De undrede sig da heller ikke længer over, at de så hurtig overgav sig, da de tydelig så', hvilken Våde de var stedte i.

Det største af Templerne havde sit allerhelligste inde i Midten, og både det og selve Templet havde Tjeldinger i Steden for Vægge; Loftet hvilede kun på Søjler. Absalons Folk behøvede derfor blot først at rive Tjeldingerne om Forhallen ned og kunde så give sig i Lag med dem om det allerhelligste. Da de var blevne tagne bort, viste der sig en Billedstøtte af Egetræ, forestillende en Gud, som de kaldte Rygievit, og som i alle Måder frembød et hæsligt og latterligt Skue. Under dens Ansigt havde Svalerne nemlig bygget Reder og havde i Mængde kastet deres Skarn på dens Bryst. Ja, den Gud fortjente rigtignok, at hans Billede så hæsligt tilsmudsedes af Fugle! Den havde syv Menneskeansigter, som samledes under én Isse; Kunstneren havde givet den syv virkelige Sværd, der hang i Skeder i ét Bælte, et ottende holdt den draget i højre Hånd; det var gjort så fast med en Jærnnagle, at det ikke var til at få ud, uden at Hånden blev hugget af, hvilket da også skete. Den var af overmenneskelig Tykkelse, og så høj, at Absalon, når han stod på Tæerne, knap kunde nå dens Hage med den lille Øxe, han plejede at bære i Hånden. Denne Gud, troede de, havde Kræfter som Mars, og de holdt for, at han rådede for Krig. Der var intet ved denne Billedstøtte, som var fornøjeligt at se, thi den var klodset og stygt gjort. Danskerne begyndte nu, til stor Forfærdelse for hele Byen at hugge løs på dens Ben med deres Øxer, og da de var hugne over, faldt Kroppen til Jorden med et Brag. Da Byfolkene så' det, håned de deres Guds Afmagt, og deres Ærefrygt forvandlede til Foragt. Drabanterne, som ikke vilde lade sig nøje med at have fældet ham, gav sig endnu ivrigere i Lag med Porevits Billed, der dyrkedes i det næste Tempel. Det havde fem Hoveder, men ingen Våben. Da det var omhugget, begav de sig til Porenuts Tempel. Denne Afgud havde fire Ansigter foruden et femte, der sad på Brystet; venstre Hånd holdt han på dettes Pande, højre på dets Hage. Den faldt også for Absalons Tjeneres Øxer. Absalon bød nu Byfolkene opbrænde disse Billedstøtter inde i Byen, men de bad så mindelig om at måtte være fri, og om at han vilde have Medlidenhed med den overfyldte By og ikke udsætte dem for at omkomme i Ildsvåde, som han havde sparet for Døden ved Sværdet; thi hvis Ilden bredte sig og tog fat i et af Husene, vilde utvivlsomt hele Byen blive lagt i Aske, eftersom Husene lå så tæt op ad hinanden. Så bød han dem slæbe den ud af Byen, men det vægrede de sig længe ved og undskyldte deres Vægning med deres Overtro, idet de var bange for, at Guden vilde straffe dem ved at berøve dem Brugen af deres Lemmer, når de brugte dem til at udføre sådan en Befaling med. Men da Absalon omsider lagde dem på Sinde, at det var lidet bevendt med en Guds Magt, der ikke kunde hjælpe sig selv, fattede de Håb

om, at de vilde slippe ustraffet derfra, og skyndte sig at efterkomme hans Befaling. Det var for Resten intet Under, at de frygtede for disse Guders Magt, når de betænkte, hvor tit de var bleven straffede af dem for deres Løragtighed; når Mændene der i Byen var sammen med Kvindfolk, gik det dem nemlig tit som Hundene, at de ikke kunde komme fra hinanden igjen, og så fandt man dem stundom hængt op tværs over en Stang til Spot og Spe for andre Folk. Formedelst dette hæslige Jertegn, som i Virkeligheden skyldtes Djævelens Kunster, tilbød de disse usle Billedstøtter og troede, at det skyldtes deres Magt. For yderligere at vise, hvor foragtelige disse Billedstøtter var, stod Biskop Svend op på dem, da Karenzboerne slæbte dem ud, hvorved han ikke blot gjorde dem tungere, men også øgede Forsmædelsen, ikke blot gav Folkene mere at slæbe på, men også mere at skamme sig over, da de så' deres fædrene Afguder trådt under Fødder af en fremmed Præst. Medens Svend foretog sig dette, indviede Absalon tre Kirkegårde på Karenzboernes Bymark og vendte først ved Aften tilbage til Karenz. Da Billedstøtterne var opbrændte, begav han sig af Sted sammen med Jarimar og nåede langt ud på Natten ud til Flåden, hvor han nødte ham til at spise Nadver sammen med sig. Absalon havde nu tre Nætter i Træk ingen Søvn fået, og al den Vågen havde taget således på hans Øjne, at han næsten ikke kunde se.

Dagen efter mødte Klerkene og Stormændenes Huskapelaner i fuldt præsteligt Skrud og døbte Landsens Folk, ligesom de også på adskillige Steder opførte Kirker og således rejste Gudshuse i Steden for de Rønner, Afgudsdyrkelsen havde haft hjemme i. Samme Dag blev også de Gisler, der endnu manglede, modtagne. Samtidig krævede Pommerinkernes Høvdinge Hjemlov og efter at have været Kongens Venner skiltes de fra ham i Fjendskab, thi de havde troet, at Tetislav skulde afsættes og de selv have Herredømmet over Rygen til Løn for deres Krigstjeneste. Dette gav senere Anledning til langvarig Krig imellem dem og Danskerne. Om Aftenen lettede Danskerne Anker og lagde ind under den Ø, der var nærmest ved Fastlandet. Her overbragte Rygboerne Kongen syv lige store Kister fulde af Penge, der var bleven skjænkede til deres Afguder. Da det var besørget, lod Kongen kundgjøre, at nu kunde Folkene vende hjem.

Da Absalon var kommen tilbage til Danmark, sendte han nye Præster over til Rygen og lod dem, han havde efterladt der, kalde tilbage. De nye førte ikke blot Præsteskrud derover, men også Levnedsmidler, for at de ikke ved at måtte leve på andres Bekostning skulde falde Folkene, som de skulde oplære i Kristendommen, til Byrde ved at lade sig underholde af dem. Det skortede heller ikke på Jertegn til Bekræftelse af deres Prædiken, thi adskillige Rygboer, som var svage og skrøbelige, fik ved deres kraftige Bønner deres Helsen igjen, hvilket jeg dog snarere skulde tro, at Gud har gjort for at vinde Folket end af Hensyn til Præsternes Hellighed. De, som foragtede Religionen, blev derimod straffede med alskens Legemsbrøst, så det var åbenbart, at Gud både lønnede dem, der lagde sig hans Ord på Sinde, og straffede dem, der ringeagtede det. Der skete også for nylig et herligt Jertegn derovre, som man aldrig før har hørt Mage til. En Kone var med Urette af sin Mand bleven skyldt for Hor, og da hun ved Jærnbjerd skulde rense sig for denne forsmædelige Beskyldning, hævdede Jærnet, hun skulde bære sig, uden Hensyn til dets Tyngde, pludselig i Vejret, som om det skyede at lade sig berøre af den uskyldige Kvindes Hånd, og fulgte svævende med hende, hvor hun gik, og da hun kom hen til Alteret, hvor hun skulde kaste det, faldt det af sig selv til Jorden til from Forundring for de tilstedeværende. Dette rensede ikke blot Kvinden for den vanærende Beskyldning, men gjorde også dem, som så' det, mere tilbøjelige til at tage ved Troen, og visselig kan man ikke sige, at hun, som måtte være så tryk i Bevidstheden om både sin Sjæls og sit Legemes Renhed, handlede letsindig ved at underkaste sig så farlig en Prøve for at bevise sin Kyskhed.

Da alle Rigets Farvande, selv efter at Rygen var bleven indtaget, endnu stadig hjemsøgt af Sørøverne, traf Danskerne den kløgtige Foranstaltning, at der skulde holdes Tal over Flåden, og at hvert fjerde Skib skulde ligge ude på Vagt imod 5ørøverne, så længe Årsens Tid tillod det, så at nogle ved at gjøre det til Stadighed sparede alle de andre for det Arbejde, de ellers måtte gjøre. Danskerne udrettede nemlig med få Folk, som stadig lå ude, lige så meget som med store Krigstog nu og da. Til den Tjeneste bestemte man, at der især skulde udtages unge Mænd, som ikke var gifte, for at ikke Længsel efter Konerne skulde svække Krigsfolkernes Mod og Iver. De fik Absalon og Kristofer til Høvidsmænd, og de nøjedes ikke med at holde sig inden for Landets egne Farvande, men besøgte også Rygens Kyster og Bugterne ved Leutz.

I de samme Dage kom de Sendemænd, Kongen havde skikket til Rom med Begjæring om, at hans Fader for sin Fromheds Skyld måtte æres og dyrkes som Helgen, tilbage med Brev fra Paven, hvori han gav sit Minde til, at det måtte ske. Så snart Kongen havde fået denne Tidende, udstedte han strax en Kundgjørelse, hvori han stævnede Rigens Adel til Møde i Ringsted til St. Hansdag, da han på den Dag både vilde lade sin Fader skrinlægge og sin Søn krone, idet han holdt for, at det vilde være til størst Hæder for ham selv, at den ene fik sit Alter, den anden Kronen, begge på én og samme Dag, så at hans Søn allerede i sin Barndom blev Konge og hans Faders henfarne Sjæl Gjenstand for from Tilbedelse. Intet ventede han sig dog så megen Glæde af, som i levende Live at se Tegnene på sin kongelige Værdighed overdragne til sin Søn. Skibene, som lå i Nærheden, kaldte han nu tilbage og bød dem drage ud på Langfart, for at de snarest muligt kunde give sig i Kast med Sørøverne i de fjerneste Egne af Østersøen, thi de skulde være tilbage inden St. Hansdag for at kunne være med ved Højtidelighederne. Da de sejlede bort, lagde han derhos Folkene på Sinde, at de ikke måtte gå for hidsig på imod disse Sørøvere, thi de plejede mere at udmærke sig ved Snedighed end ved Tapperhed og havde for Skik, når der kom en fjendtlig Flåde, at trække deres Skibe op på Land og så på Skrømt over Hals og Hoved tage Flugten og søge Skjul og give Fjenderne Lejlighed til frit at forfølge dem; men når de så' dem skynde sig med at ro til Land, og at deres Skibe havde lagt til på forskellige Steder, kom de strax styrtende frem fra deres Skjulesteder, stak Armene ind imellem Tofterne og trak Skibene på Grund, overdængede Mandskabet med en Hagl af Sten og Kastespyd og gjorde Skibene lække ved at bore en Mængde Huller i dem. Derfor skulde de ikke være for ivrige til at forfølge dem, selv om de så' dem tage Flugten, thi der var lige så megen Grund til at være bange for dem, når de flygtede, som når de angreb. Når de derfor så' dem vende Ryg og fly, skulde de ikke have alt for meget Hastværk med at sætte efter dem, men hellere i god Orden lægge ind til Land og ganske rolig stille sig i Slagorden. Når de gjorde det, vilde det være dem en let Sag at vinde Sejr, thi de var våbenløse og næsten nøgne og plejede, når de gik i Kamp, mere at stole på deres Snildhed end på deres Krigsudrustning.

Efter at have modtaget disse Formaninger styrede de nu ivrig ad Øland til, men skjønt der på den Tid var Uvenskab mellem Danskerne og Svenskerne, mente de dog, at de burde skåne Øen for ikke at tilføje kristne Mennesker det Nederlag, som de havde tiltænkt Hedninger, idet de holdt for, at Hensynet til den fælles Religion burde gå forud for Hensynet til Fjendskabet imellem Rigerne. Af Landsens Folk dør fik de at vide, at Kurerne i Forbindelse med Esterne lå på Sørøveri i en Havn der i Nærheden, og så hurtig Årerne kunde trække, begav de sig da til det betegnede Sted uden at ænse Fjenderne eller tænke på, hvad Kongen havde lagt dem på Sinde. Et af Esternes Skibe, som lå på Udkig, stævnede strax ud i rum Sø, så snart det fik Øje på dem, idet det foretrak at fly frem for at bringe Flåden Bud om, hvad der var i Sigte. Da de andre

Sørøvere opdagede, hvad der var på Færde, trak de deres Skibe på Land og begyndte strax på Skrømt at søge Skjul i en nærliggende Skov. Svend Skøling og Niels Vendelbo troede ikke, at det var et Krigspuds, men roede til af alle Kræfter og sprang i Land med alle deres Folk, og da Barbarerne så strax kom løbende tilbage, måtte de, efter længe tappert at have kæmpet med dem, bøde med Livet, fordi de ikke havde lydt Kongens Råd, og da Tove Lange og Esger, to ypperlige Riddere i Absalons Tjeneste, vilde komme dem til Undsætning, faldt de sammen med dem, hvis Liv de vilde frelse. Mogens Skåning, som blev mere opbragt end ræd ved at se, hvor ilde det gik hans Stalbrødre, gik i Land et andet Sted på Strandbredden og fristede samme Skæbne. Efter at have ryddet alle disse Mænds Skibe huggede Barbarerne Huller i dem med deres Øxer, så de sank. Da Kristofer så' det Nederlag, der således blev anrettet blandt Danskerne, stoppede han op i Farten og holdt sig borte fra Land, men Skibet slingrede således, at det kom til at ligge med Siden ind imod Kysten, og han blev da angreben af Fjenden med en sådan Stenregn, at Skibsfolkene måtte nøjes med at skjærme sig selv og ikke kunde angribe andre, idet de havde nok at gjøre med at bøde for sig, så de ikke havde Tid til at slå løs på Fjenden. Da Esbern så' det, vilde han ikke have, det skulde hedde sig, at Kongen lige så godt kunde have ladet være at betro sin Søn til hans Varetægt, og han lod derfor sit Skib af alle Kræfter ro ind under Land, kastede sig midt ind i Stenregnen og frelste den hårdt truede Ungersvend fra Døden ved at lægge sit Skib imellem hans og Fjenden. Barbarerne angreb det nu strax af al Magt, sårede dem, der stod i Forstavnen, og trak det hurtigt op på Strandbredden. Esbern afskjød tre Pile med sin Armbrøst, men da han så', at ingen af dem traf, slog han Buen, som han forgjæves havde gjort Brug af, i Stykker og gik fuldt rustet fra Bagstavnen frem i Forstavnen og holdt dèr med vidunderlig Kraft og Tapperhed ene Stand imod alle de mange Fjender en hel Del af Dagen. Omsider var han i den Grad forslået af Sten og gjenemskudt af Pile, at han ikke kunde stå på Benene og med Nød og næppe nåede tilbage til Bagstavnen, hvor han satte sig ned. Som han nu sad dèr forladt af alle sine Stalbrødre på én nær - alle de andre var i deres Forskrækkelse sprungne over Bord - så' han Barbarerne entre op på Skibet, som de allerede havde hugget Huller i med deres Øxer, og ihukommende sin fordums Tapperhed samlede han atter sine Kræfter og drev dem tre Gange efter hinanden på Flugt med de Kastevåben, som de havde overdænget ham med, så at det, de havde tænkt at berede ham Undergang med, nu kom ham til Nytte. Da Kræfterne omsider svigtede ham, og han overvældedes af Træthed, så at han snarere måtte siges at give efter for sin Afmægtighed end at vige for Fjenderne, vilde han trække sig lidt tilbage for at komme til Kræfter igjen, men i det samme, blev han ramt i Hovedet af så tung en Sten, at han segnede næsten livløs om foran Bagstavnen. Da Barbarerne, der havde entret Skibet, nu løb hen for at skære Halsen over på ham, og den eneste Stalbroder, han havde tilbage, ikke kunde få den halvdøde Mand vækket til Live igjen ved at råbe på ham, greb han fat i ham med højre Hånd og rejste ham op, og alene Synet af ham, som han stod dèr, var nok til at drive Fjendernes Skarer på Flugt, så snart de kom ham nær, thi de havde set så mange Prøver på hans Tapperhed, at Synet af ham nu ikke indjog dem mindre Skræk end hans Kræfter før. Da han omsider kom til sig selv igjen, spurgte han sin Stalbroder, hvorfor han ikke lod ham i Ro, og da han så fik at vide, at Skibet var fuldt af Fjender, jog han dem med sin gamle Tapperhed på Flugt alle til Hobe og gik frem i Forstavnen. Da han efter at have stridt mandelig atter vilde trække sig tilbage til Masten, fordi Kræfterne næsten helt svigtede ham, faldt han atter halv død om og vilde være omkommen, hvis Kristofers Folk ikke skyndsomt havde fået ham om Bord på deres Skib og således frelst ham. Heraf lærte de andre at være forsigtigere med at gå i Land, så de holdt sig mere på Afstand og brugte deres Slynger og Kastespyd.

Da Natten imidlertid stundede til, og det som Følge deraf syntes ugjærligt at tage sig noget yderligere for, besluttede de at opsætte Kampen, men sørgede for, at der blev holdt Vagt, for at intet af Barbarernes Skibe hemmelig skulde liste sig ud af Havnen ved Nattetid og tage Flugten. Da Barbarerne så, at de var indesluttede af så stor en Flåde, fik Fortvivlelsen dem til at tage Mod til sig, og de begyndte allerede at tænke på Sejr i Steden for på Flugt. Ved Hjælp, dels af deres egne og dem af Danskernes Skibe, som de havde bemægtiget sig, og dels af Træstammer byggede de en Befæstning ligesom en hel By, med to Indgange, der var så lave og snævre, at man måtte bukke sig for at komme igennem dem ligesom igennem en Halvdør. Siderne, som de havde dannet af Skibsplankerne, beklædte de udvendig med mange Lag Sejl, så de dannede som et Brystværn af Sejldug. Nogle skar derhos Stager til og hvæssede dem for at bruge dem til at støde og slå med, medens andre sankede Strandsten til at kaste med, og for at det i ingen Måder skulde se ud, som om de havde tabt Modet, lod de, som om de var glade og fornøjede, og sang og dansede i overstadig Lystighed, medens Danskerne tilbragte Natten i bedrøvelig Stilhed. Kristofer havde en Skriver, en indfødt Englænder ved Navn Lukas, som ganske vist ikke var meget boglærd, men såre kyndig i Historien, og da han nu så, hvor modfaldne Danskerne var, gjorde han med høj og lydelig Røst Ende på den bedrøvelige og uhyggelige Tavshed og vendte Sorgen til Gammen. Han fortalte dem nemlig om Forfædrenes Tapperhed og tilskyndede dem med sådan Veltalenhed til at hævne deres Stalbrødres Død, at han ikke blot forjog al Bekymring af deres Hjærter, men endogså fik dem alle til at tage Mod til sig igjen, ja man skulde hartad synes, det var utroligt, at en udlændisk Mand ved sin Tale kunde indgyde Danskerne så meget Mod.

Da det begyndte at gry, lod Danskerne nogle få Folk blive tilbage for at hindre Fjenderne i at slippe bort, medens Hovedstyrken gik i Land et godt Stykke fra deres Lejr, for at de ikke pludselig skulde komme over dem, inden de var færdige med deres Forberedelser. De bedst væbnede fik Befaling til at gå forrest i Slagordenen, medens de ringere fik anvist Plads bagved. Barbarerne kom nu ud af deres Fæstning, ikke i Slagorden, men spredt, og begyndte under vældige Råb at styrte frem til Kamp, i den Tro, at Danskerne skulde lade sig skræmme af det store Skrål, så de kunde få Bugt med dem ved det første Angreb. Deres Skrålen var da også så skrækindjagende, at de bageste i Danskernes Fylking ikke blot blev rædde, men endogså gav sig til at fly. De forreste tog imidlertid ganske anderledes imod dem, end de havde ventet, så de blev snart lige så ivrige til at søge tilbage til Lejren, som de havde været til at komme ud af den. Adskillige af dem blev dræbte; af vore fik kun én Mand ved Navn Olaf Halsen skudt igennem af en Pil og blev så medtaget af det stærke Blodtab, at han halv død blev båret ned til Stranden. Niels Stigsøn, en både højbåren og tapper Mand, var den første, der brød ind i Barbarernes Fæstning, men strax i selve Indgangen blev han ramt af et vældigt Kølleslag og faldt. Hans Broder Åge søgte at skjærme ham med sit eget Legeme og fik ved den Lejlighed et svært Sår i Halsen. De andre fulgte mandelig i deres Spor og gik drabelig løs på Fjenden, uden at ænse nogen Fare, da det første Skridt til Erobringen var gjort, De, der var blevne tilbage for at holde Vagt, kom dem nu også til Undsætning; nogle af dem stillede deres Master op ad Fæstningen, kom ved Hjælp af dem op på den og sprang, opsatte på at bringe deres Stalbrødre Hjælp, ned imellem Fjendernes Skarer; de anrettede sådant et Blodbad blandt Barbarerne, at der af hele den store Mængde ikke blev en eneste tilbage, der kunde bringe Bud om det Nederlag, de havde lidt. Efter at have delt Byttet og gjort Skibene i Stand begrov Danskerne de faldne menige dør på Stedet, men Adelsmændenes Lig lagde de i Salt for at føre dem hjem til Danmark.

Da de kom tilbage traf de Valdemar i Ringsted, hvor han med en stor Mængde af Rigens Stormænd holdt Fest med kongelig Pragt. Ærkebisen af Lund, hvem dette Hverv tilkom, lagde både hans Faders Ben på Alteret og salvede hans Søn Knud, som da var syv År gammel, til Konge og satte ham på Tronen iført Purpurkåben. Da dette nu var blevet besørget med tilbørlig Højtidelighed, trådte Biskopperne Helge af Oslo og Stefan af Upsala, der mødte som Sendemænd fra Erling, op på et ophøjet Sted og bad med venlige Ord om Fred for Norge. De foreholdt Kongen, at han allersnarest burde opfylde denne deres Bøn på denne Dag, da han ikke blot så' sin Søn hædret med Kronen, men også sin Fader med Skrinlæggelse, og ved deres udmærkede Veltalenhed opnåede de, at der blev lovet Erling at han skulde få Lejlighed til en fortrolig Samtale med Valdemar. På Helges Opfordring drog Esbern, skjønt hans Sår endnu ikke var lægte, som Sendemand til Erling i Norge, medens Nordmændene Erling og Ivar imidlertid blev holdt tilbage hos Kongen som Gisler. Erling brugte mange grove Ord over for Esbern på Tinge, men han gav ham dristig Svar på Tiltale. Erling holdt ham tilbage i sit Hus, medens han selv med fire Skibe og ledsaget af Biskop Stefan fra Upsala drog til Sjælland for at tale med Valdemar. Da Absalon, som nylig var vendt tilbage med en stor Flåde efter at have ledsaget Kongen til Jylland, så' ham stævne ind i Isefjord, forbød han sine Stalbrødre at tage sig noget fjendtligt for imod ham, for ikke at indjage ham og hans Følge Skræk, tog ganske rolig imod ham og førte ham over til Kongen efter at have sendt største Delen af sin Flåde bort. Da Valdemar den første Dag, de taltes ved, talte ham hårdt til, opgav han Håbet om, at de vilde kunne komme til Enighed, og bad gennem Stefan Absalon om at måtte få Lov til at drage bort igjen i Sikkerhed. Absalon svarede, at han kunde være lige så tryk her som i Norge, og han søgte da en ny Samtale og opnåede Fred ved at gå ind på Valdemars Vilkår. Han måtte nemlig under Ed love, og alle de norske Stormænd edelig stadfæste, at han vilde opfostre Kongens Søn Valdemar, som endnu kun var ganske liden, og først gjøre ham til Jarl i Norge og siden til Rigets Arving, i Fald hans Søn Magnus døde uden at efterlade sig ægtefødte Børn. Han skulde dernæst være den danske Konges håndgangne Mand og, når som helst det gjordes nødigt, sende ham tresindstyve norske Skibe, der skulde følge ham i Leding. Siden, da han var kommen hjem, kundgjorde han på Tinge denne Overenskomst og roste Danskerne meget for den Ærlighed, de havde udvist imod ham. Tove fulgte selv med ham til Norge med sit eget Skib for at føre Esbern tilbage, og da Esbern rejste, overvældede Nordmændene ham med Gaver af Buer og Pile.

Da han var nået til Odsherred, fik han af Spejderne dør at vide, at Kongen var draget på Togt til Pommern, og da han derefter spurgte dem, om de for nylig havde set noget til Sørøvere, svarede de, at henved fyrretyve Skibe havde lagt ind under Sejerø, men om det var Handelsskibe eller Sørøverskibe, vidste de ikke, Da Esbern fik det at vide, besluttede han, idet han glemte, at det vilde blive månelyst, at søge ubemærket at slippe forbi dem i Nattens Mørke og at holde sig så langt borte fra Land som muligt, for at Sørøverne ikke skulde blive opmærksomme på ham. Men medens han således søgte at fjæle sig i Mørket, blev han pludselig røbet, ved at Månen kom op. Da Venderne i Måneskinnet fik Øje på hans Sejl, lagde de imod ham med deres Flåde. Da Esbern så' dem, bød han sine Rorfolk tage deres Våben og brynjeklædte blive hver på sin Plads, de andre tog han med hen i Forstavnen og bød dem angribe Fjenden til begge Sider med deres Kastespyd, for at han, når han blev nødt til at væрге for sit eget Liv, skulde blive mindre hidsig efter at angribe andre. Han bød dem også, når det ved Hjælp af Sejlene var lykkedes dem at bryde igjennem Flåden, de havde imod sig, at samles om ham i Bagstavnen og væрге sig dør, som de nu til at begynde med værgede sig i Forstavnen, og derhos lagde han dem på Sinde, at ingen uden han

selv måtte sige noget, så længe Kampen stod på, for at de bedre kunde høre, hvad han befalede dem. Faldt han, skulde de adlyde Tove, og faldt også han, skulde Esger overtage Befalingen; inden de var faldne, sagde han, vilde Kampen for største Delen være forbi. Da han omsider vilde iføre sig sin Brynje, spurgte Manden, der stod tii Rors, hvad han skulde skjærme sig med, thi, da han havde begge Hænder optagne af at styre, havde han ingen ledig til at bøde for sig med. Esbern gav ham da strax Brynjen, han selv vilde til at tage på, thi han vilde hellere selv gå uden Værn imod Fjenderne, end at Rorgængerens skulde gjøre det, og ved således at klæde én Mands Legeme i Jærn indgjød han Mod i alles Sind, da de så', i hvor høj Grad han ringeagtede Fjenden. Efter at have kæmpet tappert, idet de nøje holdt sig Esberns Bud efterrettelige, og være brudt igjennem Vendernes samlede og i Slagorden ordnede Flåde, afværgede de med deres Pile Vendernes første Angreb, da de satte efter dem. Det andet, som der blev sat endnu mere Kraft ind på, afslog de på samme Måde. Under det tredje spurgte Barbarerne, som undrede sig over, at et eneste Skib kunde forsvare sig så drabelig, hvem det var de kæmpede med. Esbern svarede, at det ingen Nytte var til, at de forskede efter Navne, eftersom der intet Bytte var for dem at gjøre her. Da en Mand ved Navn Erik Jurissøn, af fornem Byrd, men temmelig indskrænket, som Venderne havde taget til Fange og førte med sig, hørte hans Stemme, råbte han, så højt han kunde, at det var Esbern, og at ham fik de aldrig taget. Da Venderne hørte det, begyndte de at forbande hinanden, i Fald de ikke fangede ham, og lagde alle på én Gang ind på det fjendtlige Skib. I den Dyst måtte adskillige af dem lade Livet, men ingen af Sjællænderne kom noget til. Da Vinden, som havde været Danskerne til ikke ringe Hjælp, syntes at sløje noget af, spurgte Esberns Folk, om de skulde trække på Årerne for at øge Farten, men det forbød han dem, for at det ikke skulde hedde sig, at de gjorde det, fordi de var rædde. Da han mærkede, at Barbarerne atter og atter tog Mod til sig og angreb ihærdig, blev han dog betænkelig ved deres Udholdenhed og spurgte, om der ikke fandtes en Flintesten om Bord, og da han fik at vide, at der fandtes en sådan, bød han en af Folkene klavre op i Toppen af Masten og slå Ild med den. Herved fik han snildelig Barbarerne til at tro, at der kom en Flåde efter, som han gjorde Tegn til, at den skulde komme ham til Hjælp, og fik dem til at opgive al yderligere Forfølgelse. Da han skjønnede, at Fjenderne ikke længere kunde se Skibet, lod han Sejlet tage ned og roede i Havn. Således kom hans Snildhed ham ikke mindre til gode end hans Folks Tapperhed, idet han værgede sig dels ved sindrige Påfund og dels med Mandemod.

Imidlertid havde Kongen forstærket sig med den rygiske Flåde og var gjennem Svineflodens Mundinger trængt ind i Pommeren og hærjede Omegnen af Julin, idet han dog lod Byen selv urørt. Derpå sejlede han med Kongsflåden til den Flod, som, skjønt den kun har ét Udspring, deler sig i to Mundinger og løber både forbi Julin og Camin. Den var vanskelig at befare som Følge af de mange Gjærder, Fiskerne havde rammet ned i den. Der var også en meget lang Bro, som fra Julins Mure strakte sig ud i Floden og hindrede Sejladsen, så de måtte ligge Natten over uden for den. Næste Morgen gjorde Kongen Landgang og bød sine Folk bryde Broen af på den søndre Bred ud for Byen, og ikke mindre travlt havde Sjællænderne med at tage Fiskergjærderne op. Da Julinerne i deres Både hemmelig sneg sig under Broen og søgte at drive dem bort, fik Absalon, der var gået i Land sammen med Kongen, fat i nogle fremmede Fartøjer og kom dem således betimelig til Undsætning. De Spyd, der ramte hans Skjold, gjorde ham ingen Skade, thi de måtte først gå igjennem hans Stalbrødres. Da hans eget Skib, som lå et godt Stykke derfra, nu på Kongens Opfordring rykkede længere frem, fik de Fjenderne drevne på Flugt, et stort Stykke af Broen afbrudt og Vej banet for den øvrige Flåde. Da den sejlede forbi, angreb Byfolkene den med deres Både, men

Absalon og Sune lod deres Både, der var fulde af Bueskytter, lægge imod dem. Den Dyst imellem Bådene var farlig nok for begge Parter, og der blev kæmpet hårdt med allehånde Skud- og Kastevåben, men ligesom Julinerne havde deres By at falde tilbage på, således havde Danskerne Flåden. Omsider trak Byfolkene Både sig tilbage, og Vejen lå nu åben for Flåden. Da Sune kom roende bag efter den, var der en af Julinerne, som løb på Flodbredden og spottede ham med stort Overmod, hvorfor han afskjød en Pil med sin Armbrøst og dræbte ham, og en anden, som søgte at komme ham til Hjælp, fældede han på samme Måde. Derpå kom der strax to andre løbende, som tog deres Lig på Skuldrene og skyndsomst bar dem bort. Da en af Byfolkene i den Anledning gav sig til at skjælde Danskerne ud, som om han vilde hævne sine Stalbrødres Død med Smædeord, råbte Gotskalk til ham, at han bar sig frækt ad, idet han ved hidsige og forsmædelige Ord søgte at opnå, hvad han så' de andre havde fået for intet; de så' jo, at Danskerne havde ladet to af deres Fodfolk komme op at ride, og det kunde de andre også komme, hvis de blot vilde komme nærmere. Ved disse Ord stoppede han ikke blot Munden på denne Skjændegjæst, men fik også gjort Ende på alle de andre Byboeres Overmod. Derfra sejlede Danskerne til Øen Gristow, som Kongen forbød at hærje med Ild, for at Kornet, som de havde Brug for til Foder for Hestene, kunde blive sparet. Derpå sejlede de gennem Floden til Camin, og efter at de havde hærjet Landskabet nord for denne By med Ild og Sværd, kom det til et Slag med Byfolkene på Broen. Venderne listede sig ad lønlige Vadesteder ind under den, stak med deres Spyd op igjennem Sprækkerne og sårede således Danskerne, men dette svingagtige Påfund fik disse dog strax forpurret ved Hjælp af en Mængde Både. Broen var imidlertid så brøstfældig, at de var nok så bange for, at den skulde styrte sammen, som for den Fortræd, Fjenderne kunde gjøre dem. De opgav derfor at storme Byen og vendte tilbage til Gristow. Dèr blev Hæren i højeste Grad betænkelig med Hensyn til, hvorledes man skulde slippe hjem igjen, og holdt Råd om, ad hvilken Vej man skulde søge at nå ud til Havet. Den pommerske Sø har nemlig tre Udløb til Havet, nemlig ved Pene, Swine og Camin, og da det var en lang og kjedsommelig Vej om ad Pene og Swine, var man mest stemt for at benytte Udløbet ved Camin, der var kortere. En Mand ved Navn Gere, der var godt stedkjendt i disse Egne, forsikrede imidlertid, at Farvandet dèr var så grundt og usikkert, at det kun var til at befare ved Højvande, og Absalon blev da udsendt med tre Skibe for at undersøge den Sag, men da Havet var i Oprør og styrtede ind, kunde han ikke komme til nøjagtig at undersøge, hvor dybt der var. Hvor denne Flod løber ud af den pommerske Sø, er den kun en smal, stillestående Rende, men siden bliver den bredere og bredere og danner eller optages i en stor Sø, og hvor den falder ud i Havet, bliver den snæver igjen ligesom tidligere. Skjønt Kongsflåden skulde have ventet, til Absalon kom tilbage, glemte Folkene i deres Iver efter at komme af Sted, hvad der var blevet dem pålagt, ænsede i deres Hastværk ikke den Befaling, de havde fået, men stævnede hen til det snævre Sund og kom af sig selv ind i det vanskeligste Farvand. Kristofer, som sejlede bagest for at dække Flåden i Ryggen, havde stor Vanskelighed ved at slippe ind i Renden, da Venderne forfulgte ham, men dels ved egne Kræfter og dels ved sine Stalbrødres Bistand lykkedes det ham dog at afslå deres Angreb. Da Kongen havde besluttet samme Dag på ny at besøge Egnen om Julin, undersøgte Absalon ved Midnatstid Bredderne for at komme under Vejr med, hvor der bekvæmst kunde gjøres Landgang, og hvor han fandt Grunden nogenlunde fast, rammede han Pæle ned eller mærkede Sivene på Bredden ved at slå Knuder på dem, så at han, da Dagen brød frem, ved Hjælp af disse Mærker kunde vise Rytterne, hvor de uden Vanskelighed kunde sættes i Land.

Den Dag var Magnus Erikssøn, der var i Følge med Absalon, da de drog ud for at gjøre Bytte, nær ved at blive afskåren af Fjenderne, fordi han uforsigtig havde vovet sig for langt ud. Da Absalon spurgte det, skyndte han sig strax ud og befriede Magnus, der på et ganske snævert Sted var indesluttet både af Fjendernes Skibe og Ryttere; han gav herved sin Kjærlighed til Magnus Fortrinet for den Lydighed, han var Kongen skyldig, thi denne, som stadig var optaget af at brænde Byer af, havde befalet ham at vende tilbage til ham. Magnus var ham da også taknemmelig for den Hjælp, han havde ydet ham, og tilstod, at han skyldte ham sit Liv, ja, han viste sig så erkjendtlig imod ham, at han lovede, om det nogen Sinde gjordes nødigt, at ofre sit eget Liv for at frelse hans. Absalon kom nu imidlertid i Tanker om, at han havde handlet imod Kongens Befaling ved at yde ham denne Hjælp, og for at Kongen ikke skulde sætte alt for surt et Ansigt op, når han kom, besluttede han at gjenvinde hans Gunst, som han havde forskjertset ved at være hans Befaling overhørig, ved at bringe ham det Bytte, han havde gjort. Han lod derfor Fangerne og Kvæghjorderne drive foran sig ind i Lejren, og det Syn frydede Kongens Øjne således, at han satte et venligere Ansigt op, da han kom. Da han nemlig fik at vide, hvilke Bedrifter Absalon havde øvet, og så' det Bytte, han havde gjort, lod han i sin Glæde over hans Tapperhed Vreden, han havde pådraget sig ved sin Ulydighed, fare og nøjedes med at sige ham nogle mildt bebrejdende Ord.

Da man igjen var kommen om Bord på Flåden, var der forskellige Meninger om, hvorledes man skulde bære sig ad med at føre den ud. Nogle holdt nemlig for, at man skulde grave den snævre Rende bredere og således udvide Floden, hvor den var for smal, så at Skibene bekvemt kunde sejle igjennem den, men da det var indlysende, at disse Udgravninger vilde blive fyldte igjen af Sandet, der kom ind ved Flodtid, blev det Forslag ikke sat i Værk. Andre mente, at man burde lægge Bjælker under Skibene og ved fælles Kræfter slæbe dem ud i Havet, medens Rytterne holdt Fjenderne borte på Bredderne. Det lykkedes kun Rygboerne at få sex små Skibe frem på den Måde, de andre, som var temmelig svært lastede, vilde før skilles ad end lade sig trække således. Efter at Danskerne i deres umådelige Iver efter at komme af Sted forgjæves havde slidt i det en rum Tid, kaldte Kongen dem tilbage, og det var kun med Nød og næppe, de opgav det, så opsatte var de alle på at slippe den Vej ud, dog med Undtagelse af Absalon, thi han havde undersøgt Floden og var ganske på det rene med, at der var for grundt til, at Skibe kunde sejle der.

Imidlertid havde Kazimar, som frydede sig over den uforstandige Måde, Danskerne søgte at slippe bort på, for at spærre Floden lagt sig i Udløbet med en Flåde på halvtredsindstyve Skibe i den Formening, at hans Fjender ikke havde andet Valg end Død eller Fangenskab. Han havde et Par udmærkede Bueskytter Konne og Kirin, som Henrik af Had til Danskerne havde sendt Venderne til Hjælp. Hans Broder Bugislav havde sendt ham nogle Skibe til Forstærkning og kom selv til for at hjælpe ham med en Del Ryttere, men Julinerne vilde han ikke have noget at gjøre med, fordi han skjældte dem for fejge, eftersom de ikke havde turdet tage en Dyst op med Danskerne. Alt dette jog Jyderne en sådan Skræk i Blodet, at de stimlede sammen om Absalon og ikke skammede sig ved åbenlyst at overdænge ham med grove Skjældsord og give hans Ledelse Skylden for det, de havde deres eget hæsblesende Hastværk at takke for, ja de gav sig endogså til at klynke som Kvinder og kære over, at medens det i gamle Dage var udmærkede Mænd, Kongerne havde til Rådgivere, var det nu de dummeste, der havde mest at sige hos dem. Nu var Danskerne komne til et Sted, som de ikke kunde gjøre sig noget Håb om at slippe bort fra; man burde derfor ved fælles Anstrængelse søge at slæbe nogle få Skibe ud, som Kongen og hans Stormænd kunde slippe bort på, for at ikke Danmarks Navn og Rige på én Gang skulde gå helt til Grunde. Absalon

fandt sig i den Grad rolig og tålmodig i denne Overfusning, at han ikke var det mindste anderledes til Sinds eller at se til end sædvanlig; han nøjedes med at lægge dem på Sinde, at de ikke burde sige mere i Øjeblikket, end at de ikke senere vilde komme til at fortryde det. En Mand ved Navn Skorre Vagnsøn kom tilfældigvis til, medens Folkene således skjældte og smældte; i Førstningen kunde han ikke tydelig opfatte, hvad Talen drejede sig om, fordi de talte i Munden på hinanden, men da deres Skjældsord tog af og Larmen blev mindre, så han kunde høre, at det var Absalon, de således overfusede, tog han til Orde og sagde: "I må jo være forrykte, Stalbrødre, siden I med grove og hidsige Ord overfuser den retsindigste og tapreste Mands Iver og Omhu, som om han havde gjort sig skyldig i noget skammeligt og forsmædeligt, og på Kvindevis overdænger ham med fejge og for tapre Mænd uanstændige Skjældsord, thi det er ganske utilbørligt at dømme så ubilligt om hans tapre og mandhaftige Gjerninger. Under hans Anførsel har vi med Våben i Hånd hjemsøgt disse Egne, som det ikke engang faldt i vore Fædres Lod at få at se. Og som det tilkommer Høvdingerne at føre an, så sømmer det sig de menige at følge dem efter; det bør sig derfor, at vi stoler på vore egne Kræfter og lader os lede af andres Befalinger, thi det er ikke den Mands Sag, der anfører os, også at forsvare os. Derfor er det ikke mere end billigt, at vi føler Taknemmelighed imod den Mand, der så tit har sat sin Velfærd på Spil for at skaffe os Bytte og Sejr, og under hvis tapre Ledelse det nu har føjet sig så, at vi ikke kan undgå at forsvare vort Liv med Våben i Hånd, thi har vi Attrå efter at komme hjem til vort Fædreland og vor Arne, bliver vi nødte til at udføre tapre Bedrifter for Fjendernes Øjne og med Manddomsgjerninger at bane os Vej til vort Hjem. Kan nogen være i Tvivl om, at disse vore Folks Klager hidrører fra den største Fejghed? Men Gud bedre os! hvad er Grunden til, at Modet pludselig svigter så mange udmærkede Mænds Hjærter, og at de fyldes med Fejghed i Stedet for? Hvorfor skaber vi os selv Frygt, da ingen indgyder os den, lader Håbet fare og ryster og bæver, skjønt der ingen Fare er på Færde? Vi har jo hele Lemmer, har Armene fri og er ikke stedte i nogen Slags Ulykke; vi har Sværd i Hånd, og hverken Nød eller Nederlag har svækket vor Kraft. Velan, lad os vise os al den Lykke værdige, som vi har i Behold, ved at lægge Mands Mod og Hjærte for Dagen. Lad os huske, at vi er prøvede Mænd og ikke blødagtige Kvinder, og at vi fuldt rustede, som vi er, har med næsten våbenløse Fjender at gjøre. Om så vor Flåde var brændt op eller gået til Grunde ved Skibbrud, vilde det ikke kunne hindre os i på vore Heste at slå os igjennem Fjenderne og vende hjem til vort Fædreland. Hold derfor op med på Kvindevis i så stor en Forsamling at fylde Ørene med fejj og forsagt Tale, men skyd Hjærtet op i Livet og hvæs det sløvede Mod, til det atter bliver til den gamle Tapperhed".

Sådan Tale vedblev han en Stund at føre, og det lykkedes ham da også derved at stoppe Munden på Skjændegjæsterne, skjønt han ikke fik dem bragt på andre Tanker, og ved sine myndige Ord fik han gjort Ende på deres Smædetale, thi hans store Retsindighed og overordentlige Mod havde i højeste Grad vundet hans Stalbrødres Gunst. Imidlertid var Kazimar i høj Grad opfyldt af Håb om at kunne bemægtige sig Danskernes Flåde, og for ret at stille sin Selvtillid til Skue lod han i et Telt, der var opslået på Flodbredden, skjænke Vin for sig og sine Krigsfolk i Guld og Sølvbægere; men dette Overmod afløstes senere af Skamfuldhed, da han måtte tage Flugten. Da Valdemar havde befalet, at man skulde høre op med at slæbe Skibene, stævnedes han Høvdingerne til sig, så snart de havde gjort sig noget til gode. Da han fik at vide, at de fleste af dem var komne om Bord på hans Skib, spurgte han, hvad de nu mente var rådeligst at gjøre. Da de ikke svarede, undrede han sig over deres Tavshed og bød dem sige, hvad Grunden var dertil. De betænkte sig alle på at svare, på én nær, som sagde, at han gjorde bedst i at rådføre sig med de Grønskollinger, hvis Råd han

plejede at følge, og at de, af hvem han havde ladet dem føre hid, vel også kunde føre dem tilbage. Valdemar skjønnede af disse Ord, at man lagde ham det fortrolige Forhold imellem ham og Absalon til Last, og sagde, at det ikke var Skik og Brug blandt tapre Mænd at gjøre hinanden Bebrejdelser på Kvindevis, men at man, hvor det gjaldt om at tage Vare på det almene Vel, burde lade indbyrdes Strid fare. Heller ikke troede han, at den Mand, de bebrejdede Ukyndighed, vilde blive Svar skyldig, fordi han ikke vidste, hvad han skulde svare, i Fald han blev spurgt. Derpå så' han hen på Absalon og spurgte, hvad han rådede til. Absalon svarede, at han havde Råd på rede Hånd, om Kongen vilde behage at følge det. Det, som tyktes de andre at være Hindringer og Anstødsstene, var nemlig let at få Bugt med, så at Fjenderne hverken ved at sende deres Skibe eller deres Ryttere imod dem kunde hindre dem i at komme samme Vej ud, som de var komne ind ad. Kongen skulde lade Rytterne sætte i Land og selv følge med dem helt op til Indløbet for at beskytte Flåden, og så skulde nogle Skibe bemandede med brynjeklædte Mænd ét for ét begive sig samme Steds hen forud for den øvrige Flåde, og så snart de var samlede, skulde de så bryde igjennem den fjendtlige Flåde. Da alle lo ad dette og spurgte, om han selv vilde gå i Spidsen, svarede han: "Ja jeg vil; det skal ikke hedde sig, at jeg har sagt mere, end jeg tør stå ved, thi det sømmer sig, at de, som giver dristige Råd, i Gjerning viser, at de ikke fører løs Tale". Kongen blev glad over dette Råd, bød, at de Skibe og det Mandskab, Absalon vilde have, skulde stilles til hans Rådighed, og skyndte sig strax i Land med Rytterne og ilede op til Flodmundingen. Da Kazimar så' ham komme langt borte, blev han strax bange, forlod skyndsomst sit Telt og begav sig over Hals og Hoved ned til sin Flåde. Absalon udsøgte sig syv Skibe, som han bemandede med brynjeklædte Folk, to af dem førte han selv, Esbern og Sune førte også hver to, og Thorbern, Olaf og Peder Thorstensøn hver sit af de øvrige tre. Efter at have befalet den øvrige Flåde at følge efter på Rad sejlede Absalon selv i Spidsen og slap uhindret igjennem et ukjendt Løb i Floden. Hans andet Skib kom ved en Fejl, Rorgængerens begik, pludselig på Grund, men Skibsfolkene var hurtig til rede, fik det af Grunden igjen og således rådet Bod på den fejle Kurs, der var sat fra først af. Den fjendtlige Flåde tog strax Flugten og spredtes til alle Sider, som om den var splittet ad af Vinden, til stor Glæde for Danskerne, som udstødte Fryderåb og sagde, at nu var der faldet en Sten fra deres Hjærter, og de, som for stakket siden havde besværet sig over Absalon, viste ham nu den største Ærbødighed, takkede ham af ganske Hjærte og gjorde ved Lovprisninger Bod for den Tort, de havde tilføjet ham; men sindig og adstadig, som han var, anså han det for at være lidet værd at blive hævet til Skyerne af den ustadige Mængdes Smiger og viste sig lige så stor i sin Ringeagt for dens Lovtaler, som for stakket siden over for dens Smædeord.

Med så liden Umage fik man Bugt med så stor en Fare. To vendiske Skibe, som Besætningen i sin Angst havde forladt, blev tagne af Danskerne ved Gristov; et tredje, som var kommet til at sidde fast på Pælene, der var rammede ned i Sandet, fik Undsætning og slap fri. Kongen var imidlertid i fuld Fart redet med Rytterne til Julin. Her var Bugislav i Færd med at gjøre Broen i Stand for at trænge ind i Byen, men da han fik Øje på Danskerne, blev han forskrækket og tog Flugten, så han glemte i den Angst, der pludselig kom over ham, rent den overmodige Tale, han før havde ført. Kongen gjorde nu det Arbejde færdigt, som Fjenderne havde begyndt, og da Broen var sat i Stand, førte han Rytterne over på den søndre Bred, for at Skibene, som jo nu næsten var tomme, lettere kunde komme igjennem Flodens Snævringer. Da Absalon nu kom bagefter trækkende med Flåden, gik han i en Båd besat med Bueskytter og holdt sig med den imellem Byen og Flåden, for at Julinerne ikke, som de plejede, skulde angribe dem; men Byfolkene var alt for rædselslagne og holdt sig inden for deres Mure, de

havde sat al Tapperhed til og fuldstændig opgivet Håbet. Da alle Hindringer nu var overvundne, blev Hestene igjen bragt om Bord, og Flåden, hvis Besætning var træt af at ro, samledes i Havnen. Absalon og Sune, der plejede at holde Vagt, var de sidste, der kastede Anker, og så gik de strax i Både og begyndte omhyggelig at undersøge Floden, for at komme på det rene med, hvor langt der var fra Bredden ud til Dybet, thi de var bange for, at Vinden om Natten skulde drive deres Skibe så tæt ind imod Land, at de blev udsatte for Angreb af det fjendtlige Rytteri.

Imidlertid kom en Juliner, som var noget beskjænket, men havde et meget stateligt Følge med, meget overmodig ridende ned til Flodbredden, gav sig ved Hjælp af Gotskalk som Tolk til at tale venskabelig med dem og lovede, at de vilde give Gisler for Freden næste Dag, men krævede så til Gjengjæld, at de skulde skåne Landet og lade være at plyndre. Da han vilde ride bort igjen, kom Hesten, som han i sit Overmod sporede alt for stærkt, pludselig til at glide og kastede ham af, så han fik et voldsomt Stød og lå næsten livløs på Jorden. Hans Drabanter ilede strax til, men søgte forgjæves at hjælpe ham op igjen, thi han trak ikke Vejret og syntes helt bedøvet af det voldsomme Fald, og da Danskerne angreb dem med deres Pile, lod de deres Herre ligge i Fjendevold. Han blev strax af Absalons Tjenere kastet ned i en Båd og ført ud på Skibet, og da han omsider slog Øjnene op og begyndte at røre sig, troede han, at han befandt sig blandt sine Landsmænd, og vilde kysse og omfavne alle dem, der var om ham, til stor Morskab for alle, som så' det. Der havde imidlertid udbredt sig et falsk Rygte i Hæren om, at Fjenderne havde lagt sig i Swinemünde med en Mængde Skibe for at hindre Danskerne i at slippe ud, men dette Rygte erklærede han for ganske falsk og sagde, at han var fuldkommen på det rene med, at Vendernes Styrke ikke kunde måle sig med Danskernes. Hvis Pommerinkerne og Polakkerne slog sig sammen om at kæmpe med Danskerne, sagde han, vilde han hellere stå på Danskernes Side end gå imod dem, men hvis Polakkerne og Venderne skulde kæmpe sammen imod Danskerne og så fik Hjælp af Sachserne, vidste han ikke, til hvilken Side han skulde sige, at Sejren vilde hælde. Denne Tale gjorde Danskerne yderligere opsatte på at sejle videre uden at ænse Fjenden. Venderne havde i den Grad tabt Modet, at de ikke engang turde indlade sig på, som de ellers altid plejede, at angribe de bageste Skibe. Ja, da Peder Todde, hvis Skib havde taget Skade ved at støde imod nogle Pæle, måtte blive tilbage for at bøde Skaden og lade den øvrige Flåde sejle fra sig, var han ikke et Øjeblik, medens Udbedringen stod på, udsat for nogen Fare, skjønt han var ganske ene, og da Skibet var gjort i Stand, sejlede han ganske rolig efter sine Stalbrødre, uden at nogen søgte at volde ham nogen Mén, og nåede uhindret ud til Flåden. Så stærk en Dæmper lagde den Frygt, Venderne endnu nærrede for Danskerne, på deres gamle Frækhed. Flåden vendte altså uanfægtet hjem, da Togtet var til Ende, og Resten af Året tilbragtes i Ro.

Imidlertid gav Kazimar og Bugislav sig af Frygt for Danskernes Magt ind under Hertug Henrik og tog deres Land, som hidtil havde været frit, til Len af Sachserne, så af Frygt for én Fjende tog de en andens Åg på sig og opgav for at opnå Hjælp deres gamle Frihed. Valdemar mente imidlertid, at Venderne ingen Nytte vilde få af, at de havde søgt Hjælp hos Sachserne, og, idet han foragtede begge disse Fjender, begav han sig med en vel udrustet Flåde til Stettin, en meget gammel By i Pommern. Absalon sejlede forud, men hans Vejviser var vel sindet imod Stettinerne og førte ham svingagtig om igjennem Oderens Krumninger, så at han, som skulde være kommen først til Byen, kom sidst, da den øvrige Flåde sejlede den lige Vej. Stettin udmærker sig ved sine overmåde høje Volde og er derhos i lige så høj Grad befæstet af Naturen som ved Kunst, så at den næsten kan betragtes som uindtagelig. Herfra stammer det Udtryk, at man, når nogen tåbelig bilder sig ind, at han er sikker, siger, at selv Stettin

ikke vilde kunne forsvare ham. Danskerne gik altså til Belejringen af denne By med mere Håb end Styrke, men da de opdagede, at Volden til Dels var opført af brændbart Stof, flettede de sig af Ris små Skansekurve, som de holdt for sig som Skjolde for at bøde for Kastespydene, og, idet de skjærmede sig med dem, gik de løs på Volden med Hakker for at danne Miner de kunde lægge Ild i. Imidlertid indesluttede Kongen Byen og begyndte Bestormningen, men de svære Krigsmaskiner gjorde han ingen Brug af, thi det var kun muligt for Bueskytter og Slyngekastere at nå op til Murenes høje Brystværn; til Bliderne var de for høje. Der var imidlertid nogle af de unge, som for at indlægge sig Ære klavrede op til Murtinderne, blot skjærmede af deres Skjolde; andre angreb, uden at ænse Forsvarerne, Portene på nært Hold med deres Øxer, de var for øvrigt mindre udsatte for Fare end de, der holdt sig mere på Afstand, thi der faldt fra alle Kanter en sådan Regn af Pile over Fjenderne, at disse kun kunde se at sigte på dem, der var noget borte, så at Dristighed medførte Tryghed, Fejghed Fare, og at man var des sikrere, jo nærmere man var Fjenden. Derimod blev ikke blot de, der forsvarede Volden, men også Folkene inde i Byen dræbte af Danskernes Pile, som blev afskudt på Må og Få og jævnlig gik langt over Volden. Det, der var Byen til mest Skade, var, at den i Sammenligning med Belejrernes Mængde havde så få Forsvarere, thi der kunde ingen Afløsning blive. Høvidsmanden i Byen hed Vartislav, og det hed sig, at han var en Frænde af Bugislav og Kazimar. Han var næsten helt anderledes sindet end sine Landsmænd, thi han brændte i den Grad af Iver efter at fremme Kristendommen og forherlige Gudstjenesten, at man ikke skulde tro, at han var født i Venden og havde indsuget hedensk Sæd og Skik. For at drage sine til Hedenskabet hengivne Landsmænd bort fra deres vildfarne Afgudsdyrkelse og give dem et Exempel, der kunde få dem omvendt fra deres falske Tro, havde han nemlig indkaldt Munke fra Danmark, bygget et Kloster til dem på sit eget Gods og skjænket det mange og store Indkomster. Da han så, at hans Folk var mødige og matte af Kampen, og at Byen var lige ved at blive indtagen, og han var bange for, at Fjenderne skulde fare grumt frem imod den, begjærede han Våbenstilstand for at tilbyde Overgivelse, og da han havde fået Lejde, lod han sig strax af andre, der delte hans Frygt, hisse ned i et Reb og begav sig til Kongens Lejr. Da Danskerne så det, kæmpede de med langt ringere Lyst og beklagede sig over, at de skulde skaffe Kongen Penge ved at udsætte sig for Fare, og at de som Følge af hans Vindesygge skulde narres både for Sejr og Bytte. Da Kongen fik det at vide, red han, for at gjøre Ende på den Klaffer, rundt omkring Byen og opmuntrede Folkene til at blive ved, men da han, efter at de havde gjort sig al mulig Umage, så, at det vilde være vanskeligt og til ingen Nytte at forsøge en Storm, vendte han tilbage til Lejren og lod Vartislav stede for sig. Af hans Bønner lod han sig bevæge til at tillade Byfolkene at overgive sig; de skulde betale så mange Penge, som knapt det hele Venden kunde udrede, og give Gisler, og derhos bestemte han, at Vartislav skulde tage Byen til Len af ham som kongelig Gave, så at den ikke længer stod under vendisk Herredømme. Efter at have kaldt sine Krigsfolk tilbage fra Stormen kundgjorde han for dem, at Byen hverken skulde indtages eller plyndres, og bød, at hans Banner skulde plantes på Brystværnet som Tegn på, at han havde taget imod Tilbudet om Overgivelse. Nu fik man at se, hvorledes Volden overalt fra øverst til nederst var besat med Pile; det så ud, som om den var bevoxet med Rør; Danskerne samlede dem omhyggelig sammen og stak dem igjen i deres Koggere. Derpå sejlede de bort, og efter at have indtaget Lubbin begav de sig til Rygen. Da det just var på den Tid, at Fiskeriet der skulde begynde, blev det i et almindeligt Råd vedtaget, at Tredjedelen af Flåden skulde blive der og holde Vagt, for at Frygten for Fjendens Nærhed ikke skulde hemme Fangsten. Kongen overdrog Prislavs Søn Knud Anførselen over denne Del af Flåden, men han var fræk nok til at afslå dette Hverv;

han havde ikke andet Land at råde for i Danmark end det ubetydelige Lolland, sagde han, og det var ikke så meget værd, at han for dets Forsvars Skyld vilde udsætte sig for utvivlsom Fare; for øvrigt var det noget, som med større Ret tilkom Bisperne, som jo var de eneste, Kongen rådførte sig med; det var lige så langt fra at tilkomme ham, som han var langt borte fra Kongens Fortrolighed. Kongen blev opbragt over den unge Mands uforskammede Svar og sagde, at når han kun havde fået et ringe Len, var det, fordi han ikke var værdig til noget stort, og for Resten skulde han nok sørge for, at han for Fremtiden kom til at miste mere, end han fik. At han viste Bisperne Fortrolighed, skulde han ikke lægge ham til Last, thi blandt dem fandt han lettelig den Mand, som ikke vilde vægre sig ved at tage Ledelsen af den foreliggende Sag i sin Hånd. Da Knud således vægrede sig ved at overtage Anførselen, kaldte Kongen Absalon til og meldte ham, hvad Knud havde svaret, og spurgte ham derpå, om han havde sørget for, at de Skibe, han selv skulde føre, var i Orden. Hertil svarede Absalon, at i Fald det var noget, en Bisp kunde bestride, var han overmåde villig til at påtage sig det; han vilde ikke anse sig for bedre end en Rømningsmand, om han af Begjærlighed efter at komme hjem lod Kongen i Stikken. Valdemar roste ham i høje Toner for hans gjæve Svar og sagde, at han rigtignok var en helt anderledes Mand end Knud, eftersom han af sig selv tilbød sin Tjeneste og således kom Kongens Befaling i Forkjøbet, medens hin ikke turde påtage sig, hvad han befalede ham. Da Absalon var kommen tilbage fra Kongen, meddelte han sine sjællandske Venner, at de ikke måtte anvende mindre Flid på Udrustningen af de Skibe, der skulde blive tilbage, fordi han skulde føre dem. Thorbern var den første, som uden Betænkning erklærede, at han vilde blive hos ham, idet han mindedes, at det var ved hans Bistand, han havde fået Lov til at vende hjem, da han var i Landflygtighed. Også Peder Thorstensøn erklærede, at han vilde skamme sig som en Hund ved at svigte sin Frænde og Svoger. Sune sagde ligeledes, at det ikke mindre var hans end deres Skyldighed at blive hos sin nære Frænde. Esbern, hans eneste Broder, erklærede også, at han ikke vilde forlade ham, og det samme Svar gav næsten alle på den sjællandske Flåde. Da Kongen fik det at vide, takkede han ikke alene dem, men også Absalon, som ved sine Fortjenester i så høj Grad havde vundet sine Landsmænds Yndest. Absalon blev altså tilbage, for at beskytte Rygboerne, efter at Kongen var draget bort, og han sørgede ikke blot for, at de trygt kunde sejle ud på Havet, men skaffede også Danmark Ro, thi Pommerinkerne turde ikke lægge ud fra deres Land med deres Flåde. Biskop Svend af Århus var også frivillig bleven hos ham med en Del af Jyderne.

Imidlertid indfandt Tetislav, Fyrsten over Rygen, sig med sin Broder Jarimar hos Absalon, for at takke ham, og han viste sig så tjenstagtig, at han bragte ikke blot ham, men også den øvrige Flåde så mange Levnedsmidler, som den behøvede, så længe den lå på Vagt, og bad om, at der måtte blive sat nogle dygtige danske Mænd til at fordele dem imellem Skibene. Da Jyderne imidlertid rev Levnedsmidlerne til sig i Flæng uden at bryde sig om nogen Fordeling, vilde Absalon ikke yderligere benytte sig af denne Gavmildhed, fordi han ikke vilde, at den skulde gjengjældes på slig utilbørlig Måde; det eneste, han vilde have, var de Sild, der tilkom Danskerne af Fangsten.

Da han omsider begav sig på Hjemvejen, gav han de jydske Skibe, der fulgte ham, Hjemlov ved Thymø. En Del af dem passede ikke tilstrækkelig på, og, da de sejlede sønden om Fyn, stødte de ud for den By, Knud, Prislavs Søn, havde anlagt, på nogle Sørøvere, hvorfor de reddede sig i Land og tog Flugten, uden at skamme sig ved af Frygt at lade deres Skibe i Stikken. Da Rygtet herom nåede Absalon, blev han meget opbragt, samlede strax sin Flåde og ransagede med stor Iver de Steder, hvor han vidste, at Sørøverne især holdt til. Han undersøgte derfor på det grundigste alle

hemmelige Bugter og Vige ved Øerne med sine Skibe og fandt sørgelige Rester af de tagne Skibe og Spor af Byttet, Sørøverne havde gjort. Det gjorde ham endnu mere opsat på at tage Hævn, og han delte derfor Flåden og bød Skibene enkeltvis søge efter Fjenderne. Selv lagde han med største Delen af den sjællandske Flåde ind til Masnedø. Da han sejlede i Forvejen og havde tabt den øvrige Flåde af Sigte, fik han Øje på en Mand, der stod på Stranden, han stævnede imod, og som stadig viftede med Hatten, som om han vilde tale med dem. Absalon tænkte strax, at han havde noget vigtigt at melde, og opsat på at få at vide, hvad han havde på Sinde, kastede han Anker og roede ind til Land i en Båd. Da han på langt Hold kjendte Manden, skjældte han først på ham, fordi han havde brudt deres Aftale ved ikke at lade ham vide, at der var løbet vendiske Sørøverskibe ud, han havde nemlig for en Løn af tolv Mark Sølv om Året forpligtet sig til at lade Absalon vide, så snart der løb fire eller flere Sørøverskibe ud for at gå til Danmark. Han undskyldte sig med, at disse Sørøvere vare løbne ud, inden han havde sluttet den Overenskomst med ham. Derpå spurgte han Absalon, hvor han agtede sig hen, og da han fik at vide, at han agtede sig hjem, sagde han, at så lod han altså Togtet være forbi, lige som det burde begynde, thi Venderne havde netop samlet en stor Flåde imod Danmark; at det forholdt sig så, vidste han ganske sikkert, derimod var han ikke på det rene med, hvilken Del af Danmark Togtet gjaldt. Dette gjorde Absalon meget urolig, og han blev meget opsat på forud at få at vide, hvor Fjenderne vilde angribe. Det lovede Manden at udspejde, og da han spurgte, hvor han skulde bringe ham Bud, bestemte Absalon Møens Klint, og da han spurgte ham, hvornår han skulde møde ham, bestemte han Mødet til sjette Dagen efter. Derpå skyndte Manden sig af Sted og var ude af Syne, inden Absalons Flåde lagde ind til Land. Han havde sådan Hast med at komme derfra, for at Danskerne ikke skulde se ham, fordi han var bange for at blive røbet og straffet med Døden eller Landflygtighed, fordi han havde forrådt sine Landsmænds Forehavende. Absalon fortav imidlertid ikke Sagen, han kundgjorde, uden at nævne sin Hjemmelsmand, for Skibsmandskabet, hvad han havde hørt, og sagde, at nu var det ikke Tid til at sejle hjem, men til at lægge ud med Flåden. Da ingen vidste, hvor han havde det fra, undrede alle sig over, at han kunde vide dette forud. Derpå bød han dem overveje, om de helst vilde, at Flåden skulde forstærkes, eller de skulde trække Rytteri sammen for at slå Fjenden tilbage, når han kom; hvis de ikke syntes om nogen af Delene, måtte de pålægge dem, der boede på Kysterne, at rømme fra deres Gårde for ikke at være udsatte for Sørøvernes Grumhed og trække sig tilbage til Steder, hvor de kunde være i Sikkerhed. Høvdingerne vedtog enstemmig, at det ikke kunde nytte at tænke på at tage imod Fjenderne med Rytteriet, da det var uvist, hvor de vilde gå i Land; at lade Kystboerne trække sig ind i Landet, anså de for en Skam, og de holdt derfor på, at der skulde kæmpes til Søs. De søgte derfor ind i Havnene for at forøge Flåden, og da Skibene var bleven tjeldede, fik Skibsfolkene Befaling til at drage ud og skaffe Levnedsmidler til det ny Togt. Absalon begav sig for nogle Forretningers Skyld til Roskilde. Da han vendte tilbage derfra, gav det sig pludselig til at fryse så stærkt, at der lige på én Gang kom Is på Vandet. Da Sjællandsfarerne, som havde samlet Levnedsmidler, kørte de belæssede Vogne til Skibene, lagde der sig en sådan Mængde frossent Dynd på Hjulene, at de slet ikke kunde løbe rundt, thi Frosten bandt Dyndet så stærkt til Egerne, som om det var limet fast. Som Følge heraf måtte Kuskene lade Vognene stå, læsse det, der var i dem, på Hestene og gå til Fods og trække dem, men så frøs der så meget Dynd fast på deres Sko, at de knap kunde flytte Benene. Da Absalon kom ridende forbi dem, ynkede han dem og sagde, at de måtte slide hårdt for Fædrelandet, men de svarede, at der var større Elendighed ved at sidde som Fanger på Sørøvernes Rorbænke, så det, de døjede nu, var de mere glade end bedrøvede over.

Nu brød da Flåden op, og da den var kommen i Nærheden af Møen, mødte Absalon den Mand, som han kort i Forvejen havde sendt til Klinten for at spørge nyt fra Venderen. Han fik da dér den Besked, at den vendiske Flåde endnu lå i Havnen ved Svolder og agtede sig til Møen, hvor den vilde sætte Rytteriet i Land på Sydkysten og Fodfolkene på Nordkysten, medens Skibene løb ind i Kjeldby Nor. Grunden til, at Venderne således delte deres Styrke, var, at de vilde afskære Landsens Folk al Lejlighed til Flugt. Da Absalon fik det at vide, fandt han det rådeligst ganske roligt at sejle ind til Koster og ikke bryde op derfra, førend den fjendtlige Flåde efter Bestemmelsen havde lagt ind i Noret; kunde han ikke komme bag på den og overrumple den, anså han det i alt Fald for en let Sag at få Bugt med Resten af Fjenderne, som ikke havde anden Udvej til at slippe bort end Skibene. Venderne lod imidlertid vente på sig, og forundret over, at de tøvede så længe, sejlede han til Falster og udsøgte dér to Skibe af Flåden, som han pålagde at udspejde, hvad Fjenden tog sig for. Det ene af disse bød han skulde bemannes med Sjællændere, det andet med Falstringer, og derhos bestemte han, at hvis de blev tagne af Fjenden, skulde Pengene til deres Løskjøbelse fordeles på den øvrige Flåde. Da den af Sjællænderne, der stod for Styret på det ene af Skibene, hørte det, sagde han, at han nok skulde gjøre sig Umage for, at han ikke skulde opnå den Velgjerning at blive løskjøbt, ved først at pådrage sig den Tort at komme i Fangenskab, hvilket han ikke sagde, fordi han af Fejghed vilde unddrage sig det Hverv, der var betroet ham, men fordi han følte sig tryk i Tillid til sin Dygtighed og Årvågenhed.

Da Absalon var vendt tilbage til Koster, gjorde en Mand ved Navn Gnemer Gilde for Falstringerne og afholdt dem derved fra at gå ud med Skibet for at spejde. Under Skin af Venlighed fo'r denne Mand med Svig og fik dem ved at drikke dem fulde allesammen gjort matte og mødige og træge og helt uskikkede til at udføre Absalons kloge Befaling. Han havde nemlig så længe plejet Venskab med Venderne, at han var bleven helt troløs mod sine Landsmænd og plejede hemmelig at røbe Venderne, hvad Danskerne havde for. Han var nu på den sjællandske Flåde, men kun med Legemet, Hjærtet var hos Venderne. Da Venderne var brudt op fra Havnen ved Svolder for at sejle til Falster, sendte de Folk i Forvejen til ham, som hemmelig skulde forhøre sig om, hvad Danskerne havde for. Gnemer var imidlertid af Absalon bleven kaldt ud på Flåden, hvor han vel stillede sig an, som om han vågede over Fædrelandets Tarv, men i Virkeligheden pønsede på Rænker. Da de vendiske Sendemænd fik Besked herom af hans Tjenere, skyndte de sig at meddele deres Landsmænd, hvad de havde fået at vide. Så opgav Venderne deres Forehavende, lod alt andet fare og nøjedes med at lægge ind i Grønsund. På Strandbredden dér omhuggede de et Kors, som Landsens Folk i deres Gudsfrygtighed havde oprejst; de tænkte vel, at de indlagde sig stor Ære på deres Sørøvertog ved at omstyrte denne herlige Støtte, men de kom senere til at bøde for denne deres letsindige Helligbrøde med den forsmædeligste Flugt og det ynkeligste Skibbrud. De vilde også have overfaldet Falstringerne, som endnu var øre efter Gårsdagens Drikkelag, hvis ikke en sjællandsk Spejder, som med Nød og næppe slap igennem Fjenderne i en Båd, havde fået de drukne Mennesker råbt vågne. Da Absalon af ham fik at vide, at Fjenden var under Vejs, sendte han om Natten et Par Mænd af prøvet Dygtighed - Ingvar og Olaf hed de - med nogle lette Skibe ud fra Bogø for at udspejde, hvad de havde for. Da de var dragne bort, havde han imidlertid ikke Tålmodighed til at oppebie deres Tilbagekomst, men besluttede at sejle efter dem, ja han fandt det endogså heldigere at sejle forbi dem end at blive i deres Kjølvand, for at det hele ikke skulde blive forsinket, i Fald han kom til at vente længe på Besked. Han mindedes nemlig, at Venderne, når de lå ude i Orlog, havde for Skik helst at angribe

før Daggry, afgjøre det hele i en Fart og så skynde sig at trække sig tilbage, og for ikke at komme bagefter lagde han derfor strax alle Årer om Bord for på én Gang at optræde som Spejder og Anfører. Da Venderne ved Daggry fik Øje på ham, lagde de alle deres Skibe med Bagstavnen imod ham og Forstavnen ud imod rum Sø, som om de vilde fly og ikke tænkte på at angribe, men så snart de fik Sjællandsfarernes Banner at se, tog de virkelig Flugten og roede alt, hvad Årerne kunde trække, så det viste sig, at skjønt de var som Mænd at se til, var de fejge som Kvinder. Absalon var ikke sen til at sætte efter Flygtningerne, men en Storm, der pludselig rejste sig, hindrede ham i at forfølge dem, og han søgte da atter tilbage til Falster. Havet var i den Grad i Oprør, at Skibene slyngedes imod hverandre, og det var ingen let Sag at komme dem til Hjælp, der tog Skade, eftersom de alle var i lige stor Fare, og Danskerne vilde være gået under, hvis de ikke skyndsomst havde søgt Læ for Stormen. Venderne søgte forgjæves med deres Årer at kæmpe imod de rasende Bølger, og da de vilde tage Sejlene til Hjælp, kæntrede Skibene i den forrygende Storm. Som et håndgribeligt Vidnesbyrd om deres Undergang drev en Mængde Vragstumper af Sørøvernes Skibe i Land rundt om på vore Kyster. To af deres Skibe bjærgede sig imidlertid som Følge af Rorfolkenes Udholdenhed, men faldt i Hænderne på Fyrst Jarimar af Rygen, der senere sendte Absalon det ene af dem som Foræring, da han nok skjønnede, at han havde ham at takke for, at han havde fået dem begge. Den Dag, da dette tildrog sig, var Hellig Niels' Dag, og hans Beskyttelse skyldtes det, at Venderne aldrig siden, lige til den Dag i Dag, har ovovet at gå på Hærtog mod Danmark.

Da Danskerne nu, som de havde for Skik, når Vinteren kom, vilde til at sejle hjem, faldt det pludselig ind med så voldsom en Frost, at Bugten, Skibene lå i om Natten, lige på én Gang blev bedækket med så tyk Is, at den ikke var til at hugge igjennem med ét Hug, Da de vældige Ismasser hindrede dem i at komme ud af Havnen, traf de den snilde Foranstaltning at lade ét Skib gå i Spidsen og bane Vej for de andre, som fulgte efter. Det kunde et enkelt Skib imidlertid ikke ret længe holde ud, thi de skarpe Isskorper skar i Kjølen som Knive, og Skibene måtte derfor efter Tur skiftes til at gå i Spidsen. Således slap de da omsider gennem den snævre Bugt ud i rum Sø, og så sejlede hver hjem til sit. Da man regnede efter, viste det sig, at Absalon på tre Måneder nær havde ligget ude hele Året og gjort Jagt på Sørøvere.

Sommeren efter mødtes Kongen og Hertug Henrik tillige med Stormændene fra begges Lande ved Ejderen for at forhandle om deres fælles Anliggender.

Om Våren havde Kristofer blot med Mandskabet fra sit eget Len gjort et heldigt Togt imod Bramserne. Da det var til Ende, blev der strax på Kongens Befaling sat et nyt i Gang. Absalon og Kristofer fik Anførselen og begav sig først til Masnedø. Da Kongen lod vente på sig, besluttede de igjen at angribe Bramserne, men i det samme kom Ærkebiskop Eskil til dem med en stor skånsk Flåde. Han var nylig vendt hjem fra Jerusalem, og hans side Skjæg vidnede om, hvilken lang Pilgrimsfærd han havde gjort. Da Absalon mente, at det måske kunde lægges ham til Last, om han foretog sig noget uden så stor en Mands Vidende, lod han ham ved Esbern vide, hvad han havde i Sinde. Eskil roste i høj Grad hans Forehavende og bad, om han måtte være med og til Trods for sine grå Hår få Lov til at tage Del i de unges Bedrifter. Han skyndte sig nu at udsøge de raskeste af Skåningerne og sejlede sammen med Absalon til Lolland. Der stødte syv rygiske Skibe til Danskerne. Da de om Natten brød op derfra, bad Eskil, som var bange for, at han skulde fare vild, Absalon om at overlade ham en Mand, der var kjendt i disse Farvande. Det fik han, og efter en lykkelig Sejlads nåede han den bestemte Havn, hvorimod Absalon i Nattens Mørke fo'r vild og måtte flakke noget om, og Sjællandsfarerne gik heller ikke helt fri for at fare vild. Lige sådan gik det de

rygiske Skibe; de kom tilfældigvis til et Sted, i Nærheden af hvilket Bramsernes Flåde havde samlet sig for at begive sig ud på Sørvægt. Rygboerne, som ikke vidste dette, gik, så snart Dagen brød frem, i Land for at støde til Danskerne og kæmpe sammen med dem og efterlod kun nogle få Folk til Beskyttelse af Skibene. Da Bramserne fik Øje på disse, blev de, der skulde passe på dem, strax forskrækkede og tog Flugten, hvorpå Fjenderne plyndrede dem, og de lod sig ikke engang nøje med det Bytte, de gjorde på dem, men førte de to Skibe, der tyktes dem bedst byggede, bort med sig. Da de, som vogtede Sjællandsfarernes Flåde, hindrede dem i at føre dem længere bort, borede de dem i Sænk. Der fandtes i hele denne Landsdel kun én By, som Byfolkene kalder Oldenborg. Danskerne fandt den helt forladt, thi Byfolkene turde ikke indlade sig på at forsvare sig i den, fordi Murene var for svage, og da de således mistvivlede om at kunne holde sig i den, havde de med Koner og Børn over Hals og Hoved begivet sig ud til en Kirke, der lå uden for den, idet de mente, at de var sikrere under Religionens Beskyttelse end ved at gribe til Våben for at forsvare sig, og at de kunde være trygge for Fare i et sådant Fredens Tempel. Der var da heller ingen af Danskerne, som dristede sig til at lægge Hånd på deres Gods for ikke af Lyst til Bytte at gjøre sig skyldig i Helligbrøde, skjønt det jo ingen Synd vilde have været at tage uretfærdigt Gods, selv om det skete i en Kirke, thi Religionens Myndighed burde ikke have tjent dens Foragtere til Hjælp og Beskyttelse. Medens Absalon allerede var i fuld Færd med at kæmpe, forsømte Eskil ikke sin vante Andagt, men passede først og fremmest sin Gudstjeneste. Så stor Foragt nærede han ellers for Fjenderne, at han færdedes i Hæren i sin Præstekjole uden Brynje.

Imidlertid havde en Mand ved Navn Urne og Markvard, som Hertug Adolf på sit Dødsleje havde betroet sin Søn til Opfostring, samlet en stor Hær af Vender og Sachser og talte overmåde hånligt om Danskerne. Det traf sig just så, at Danskerne mødige af at ride havde lagt sig på Jorden for at trække Vejret lidt, og Eskil sagde netop, at han som Følge af sin høje Alder var i den Grad mør og mat, at han ikke engang vilde kunne stige til Hest, uden at nogen hjalp ham, men da så Fjenderne i det samme viste sig, kom han så hurtig i Sadlen, at ingen ung Mand kunde gjøre det raskere, så ingen skulde tro, at hans Legemsstyrke i nogen Måde var svækket. I den Grad kan Tapperhed bringe Alderdommen til at lystre. Han, som havde kæret over sin høje Alder, forherligede den nu med Bedrifter, der var Ungdommen værdige, og det viste sig, at det ikke var andet end Tapperhed, der således bragte ham til at lægge Dølgsmål på sin Tapperhed før. Samtidig havde en lille Hob af Danskerne, lokket af Lysten til at gjøre Bytte, skilt sig fra de øvrige, og da de nu mente, at Fjenden var for mandsstærk til, at de turde angribe ham, og på den anden Side anså det for en Skam at tage Flugten, stod de vaklende imellem Frygt og Undseelse og ventede på, at de andre skulde komme dem til Undsætning. Imellem dem og Resten af den danske Hær lå der en Sump, hvorigjennem der løb en Flod, som kun havde ét Vadested. Da Mærkesmanden betænkte sig, red Absalon først over og viste de andre, hvorledes de let kunde komme over den Vanskelighed. Fjenderne mærkede intet hertil og kunde ikke se de danske Ryttere komme, fordi et højt Bjærg skjulte dem, så at de begik den Uforsigtighed at bie ganske trygt. Da de af Danskerne, som først havde skilt sig fra de andre, nu så deres Stalbrødre så nær, efter at de næsten havde opgivet Håbet om Undsætning, styrtede de hidsig løs på Fjenden, for at det ikke skulde hedde sig, at de af Frygt tøvede med at begynde Slaget, til andre kunde vinde det for dem. Venderne ænsede dem ikke, så få, som de var, men da de så den store Styrke, som nu kom op fra Lavningerne og steg op på Bjærgget, vendte de strax Ryg og blev uden Anstrængelse splittede af dem, som de i deres Overmod havde udæsket med hånlige Ord. Således

plejer det altid at gå, at Hovmod står for Fald. De af Danskerne, som indhentede nogle af de flygtende, nøjedes med at støde dem af Hestene med Dupskoene på deres Lanser, thi for den fælles Religions Skyld kunde de ikke få sig til at gjennebore dem med Lansespidsene, for at ikke den Skade, de voldte deres egne Sjæle ved at dræbe dem, skulde blive større end den Ære, de indlagde sig derved. Jeg skulde næsten tro, at Venderne betragtede den Tort, de således tilføjede dem, som en Velgjerning. Efter at have gjort stort Bytte blev Danskerne i Land, indtil Rygboernes Skibe, som Bramserne havde beskadiget, var blevne satte i Stand igjen.

Imidlertid opholdt Hertug Henrik sig i Bayern, og alle de sachsiske Høvdinger rykkede frem med en stor Hær opfyldte af Begjærlighed efter at føre Krig med Danskerne, som de mente det vilde være dem en let Sag at få Bugt med. Da de var på Vej imod dem, mødte de nogle Flygtninger fra det sidste Slag, og af dem fik de da at vide, at Danskerne ikke havde for Skik at gå i Slag i Bondekoster eller med dårlige Rustninger, men at de var prægtig og godt rustede, og at de var så overbærende imod kristne Mennesker, at de hellere gav dem tørre Hug end Sværdslag, når de flyede for dem, thi da de kunde have afskåret og fanget hele deres Hær, havde de nøjedes med at tage deres Heste og ladet dem slippe med Livet; men den, som skaffede dem Sejr, var ene og alene den sjællandske Biskop. Dette undrede Høvdingerne meget. En af dem ved Navn Guncelin, som ved sin Dygtighed i Krigsvæsenet havde vundet Hertug Henriks Fortrolighed, svarede, da de andre spurgte ham, hvad han mente om Tingene, at det var bedst de mødte Absalon til Søs, thi det kunde vel ikke være så svært at slås med Mandskab fra en eneste Ø. Da de fremdeles spurgte ham, om de uden Fare kunde give sig i Kast med Kongen selv, svarede han, at det kunde ikke engang Hertug Henrik uden Fare indlade sig på. Ved denne Tale blev de alle betænkelige og bange for Danskernes Tapperhed, og han sagde da, at han havde fundet på et Råd, der var forbundet med mindre Fare. Når hele den danske Hærstyrke var ude på Togt, sagde han, skulde man gjøre Indfald i Slesvig, så vilde man kunne tilføje Danskerne større Skade hjemme hos dem selv, end de kunde påføre andre udenlands. Da Bernhard af Ratzeburg hørte det, sagde han, at han ikke vilde fejde på den Landsdel, som han selv havde til Len af Kongen, og selv om Kongen fejdede uden for Riget, var Slesvig for øvrigt ingenlunde i den Grad blottet for Forsvarere, at en Fjende kunde drage ind ad dets Porte, når han vilde, thi der var sat tresindstyve Tusind Danskere til at bevogte dem. Da Henrik, som i Hertug Henriks Fraværelse var indsat som hans Stedfortræder i Landets Styrelse, hørte det, sagde han, at det var letsindigt af dem at lave sig til at føre Krig med Danskerne, som alene af brændende Kjærlighed til Freden og deres Fædreland havde påført nogle uforskammede Trælle og vederstyggelige Røvere Krig, mere for at afværge end for at påføre Skade. Da det anses for Synd at gjøre uskyldige Mennesker Fortræd, var de værdige til Helvede, i Fald de formastede sig til at besmitte deres Hænder med et så retsindigt Folks Blod. Ved disse Forestillinger opnåede han, at det blev vedtaget at opgive det påtænkte Krigstog, idet alle mente, at man burde lade en så utilbørlig Fejde fare. Da Guncelin, som ved sine Krigsbedrifter i høj Grad havde vundet Hertug Henriks Fortrolighed, så, at hans Stalbrødre forkastede hans Mening, anså han det for nødvendigt at slutte Fred med Danskerne og forlangte til den Ende at få Sune i Tale, og denne påtog sig også at mægle, og han opnåede da også en Våbenstilstand, til Hertug Henrik kom tilbage fra Bayern.

Derpå sejlede Kongen til Rygen og besluttede at angribe Landet omkring Pene. På Vejen did kom Hæren til en stor Mose, som det var overmåde vanskeligt at komme over; på Overfladen var den bedækket med tynd Græstørv med Grønsvær, men den bar så dårlig, at man for det meste strax sank i til Halsen, når man trådte på den, thi helt

ned til Bunden var den fuld af Dynd og Skarn. Der var imidlertid ingen anden Vej. For at gjøre det lettere og blive mindre trætte afførte Rytterne sig da deres Rustninger og lagde dem på Hestene, som de så ledede ved Hånden. Når Hestene sank ned i Dyndet, støttede de dem og holdt dem oppe, og når de selv sank i, medens de ledede dem, greb de fat i deres Manker og holdt sig oppe ved Hjælp af dem. Der var også en Mængde Bække, som løb igjennem Moser på forskellige Steder, dem kom de over ved Hjælp af Risfletninger. Nogle af Rytterne gav et herligt Exempel på ædel Tænkemåde, idet de, medens de trak Hestene efter sig, selv bar deres Rustninger og ikke nænnede at lægge dem fra sig i Fortrøstning til, at de nok kunde klare sig uden det, hvilket så meget mere fortjener at berømmes, som det er sjældent. Det hændte imidlertid også undertiden, at Hestene, når de var faldne i et eller andet Hul, i deres Iver efter at komme op igjen, trådte med deres Hove på dem, der trak dem. Kongen selv kastede alle Klæderne med Undtagelse af Undertøjet og kom med Nød og næppe over det bløde Dynd, støttende sig på to Krigeres Skuldre. Sjældent har noget Foretagende kostet Danskerne mere Sved end dette. Fjenderne blev umådelig forbavsede over, at det var lykkedes dem at komme over denne Mose, og de holdt det ikke for rådeligt at sætte sig til Modværge imod dem, de så' havde overvundet selve Naturen. Efter at have fået Bugt med denne store Vanskelighed rykkede Hæren så modig frem, som om den havde slået Fjenden på Flugt.

Efter at være komne igjennem nogle store Skove så' Danskerne en By for sig, der var omgiven af en Sø, som var så dyb, at Skibe kunde sejle i den. Byen var mere beskyttet af det Værn, Søen ydede, end befæstet med Kunst og havde kun en Vold ud til den Side, hvor en Bro forbandt den med Fastlandet. For at hindre Overgangen lod Otmar, Høvidsmanden i Byen, da Hæren nærmede sig, denne Bro bryde af helt nede ved Vandet, således at kun Pælene blev stående. Dem benyttede Danskerne som Grundlag ved Anlæggelsen af en ny Bro, som de lagde af Risgjærder, de hentede i en Gård i Nærheden, og fik således efterhånden lagt Vej over Søen. Således gav Kongen sig da i Færd med at belejre denne By, som han håbede let at kunne indtage, da den ingen Mure havde, og medens Absalon med største Delen af Rytterne var ude på Plyndringstog, samlede han med største Flid sammen alt, hvad der kunde være tjenligt til at bygge Broen færdig med. Byboerne blev bange for, at det skulde lykkes ham at få det Arbejde fra Hånden, og de gav sig da til alle Vegne fra at samle Bjælker sammen og bygge et Trætårn for at holde Fjenden Stangen fra det som fra en Fæstning, og i Tillid til dette Værn, som de besatte med Slyngekastere, begyndte de med Stenkast at angribe Danskerne, som var mere opsatte på at få Arbejdet fremmet end på at skjærme sig, og som måtte nøjes med at afskyde deres Pile imod dem, eftersom de ikke kunde komme dem på nærmere Hold. Otmar, som også blev meget forskrækket over den Fremgang, Arbejdet på Broen havde, satte i en Båd over Søen og begjærede at få Kongen i Tale og bad om Fred, mer eller mindre ivrig, alt efter som det gik med Belejringen. Nu sløjede Krigsfolkene imidlertid af med Arbejdet, thi hvis Belejringen skulde hæves, havde de jo ikke nødig at slå Bro, sagde de til sig selv. Der var imidlertid strømmet en sådan Mængde væbnede Krigere ud på den, at der ikke engang var Plads til at komme frem med, hvad der skulde bruges til Arbejdet; så opsatte var alle på at få Byen erobret, at de ligefrem gik hinanden i Vejen ved Arbejdet. Risgjærderne kunde kun komme hen, hvor de skulde ligge, ved at Krigsfolkene løftede dem over deres Hoveder, hvilket for så vidt gjorde sin Nytte, som Risgjærderne, der således blev bårne over Hovederne på dem, ikke blot kom til at gjøre Tjeneste ved Broanlægget, men også skjærmede deres Legemer; på samme Måde blev de sårede ført tilbage. Da Krigsfolkene imidlertid var mere opsatte på at få Arbejdet fra Hånden end på at gjøre det grundigt, blev Broen

ikke så fast og pålidelig, som den burde være. De var allerede næsten nået ind til Øen med den, da Fjenderne, som ikke blot stolede på deres Styrke, men også på deres Snedighed, fandt på en ny Måde at angribe dem på. De langede nemlig fra Tårnet ned efter de danske Krigsfolk med skarpe Kroge, der var anbragte på Lanceskafter, så de greb fat i deres Skjolde, som de så trak fra dem midt under Kampen. De, der ikke vilde slippe dem, trak de ud Over Broen, så de faldt i Vandet. Var der ikke snart blevet rådet Bod på den Ulykke, vilde næsten alle de danske Ungersvende have mistet deres Skjolde og være bukket under; der var imidlertid en af dem, som ved Hjælp af en Trækrog bemægtigede sig den Jærnkrog, der havde grebet fat i hans Skjold, og med den greb han så bagefter fat i Fjendernes andre Jærnkroge og berøvede dem således den Hjælp, disse havde ydet dem.

Da det lakkede ad Aften, blev Kongen bange for, hvad der kunde ske i den tilstundende Nat, og vidste ikke, hvad han skulde gjøre, thi han frygtede for, at det vilde blive for sent til at indtage Byen, og at der skulde blive stukket Ild på Broen, og i den Våde begyndte han da at låne Øre til Otmars Bønner, for at han ikke skulde blive nødt til som en overvunden med Spot og Skam at ophæve Belejringen. Denne hans ugrundede Håbløshed fik Absalon imidlertid Bugt med ved sin beundringsværdige Snildhed, da han nu vendte tilbage med rigt Bytte. Han forbød nemlig Kongen under Trusler uden hans Vidende at opfylde Otmars Ønske og tog derpå Tolken til Side og pålagde ham at fremstille alt, hvad Otmar foreslog, helt anderledes, end det i Virkeligheden var, og da det var besørget, begav han sig i fuld Rustning ned på Broen og opfordrede Krigsfolkene, som troede, at han kom for at afbryde Kampen, til at fortsætte Angrebet af alle Kræfter, hvorhos han lovede dem, at Byen skulde blive overgivet dem til Plyndring, hvis de sejrede. Det Løfte syntes Krigsfolkene godt om, og da Broen var færdig, banede de sig ikke alene Vej over til Øen, men stormede også Tårnet, som de klavrede op i ad Stormstiger, og alle, som de stødte på, jog de på Flugt, og enhver, der satte sig til Modværge, blev strax hugget ned. En dansk Ridder ved Navn Herbert syntes, at Broen var for smal og Trængselen på den for stor, til at han kunde komme rask nok af Sted, og for at skyde Gjenvej over til Fjenderne sprang han fuldt rustet, som han var, i Vandet og nåede ved sin utrolige Færdighed i Svømning did over, hvor han syntes, det tog for lang Tid at nå hen til Fods. Da de andre nu vilde skynde sig efter ham, blev der en sådan Stimmel på den skrøbelige Bro, at den brast, og blandt andre faldt også Absalon i Vandet. Han var imidlertid så dygtig en Svømmer, at han ikke blot slap op af Vandet til Trods for sin tunge Rustning, men også reddede andre, som ikke var så drevne i Kunsten, fra den truende Livsfare. Da Venderne ikke havde Skibe, de kunde flygte bort på, gik de om Bord i store Bryggerkar, som løb rundt med dem, og de blev fangne af deres Forfølgere. Deres Landsmænd ynkede dem i høj Grad for den usædvanlige Sejlads, de havde givet sig ud på, og i lige så høj Grad spottede Danskerne dem for den, så Spot og Skade fulgtes ad. Da Byen var indtagen, blev Mændene hugne ned og Kvinderne gjort til Fanger. Der var også nogle, som rådede Kongen til at beholde Otmar som Fange. men han sendte ham bort uden Overlast for ikke at forringe den Hæder, den nys vundne Sejr havde skaffet ham, ved at handle troløst imod en enkelt Mand, thi det tyktes ham bedre at skåne sin Fjende end at lide Skår i sin Ære. Derpå drog han med hele Hæren samme Vej tilbage, som han var kommen ad, gik om Bord på Flåden og sejlede strax hjem.

Sommeren efter, da Hertug Henrik var vendt tilbage fra Bayern, havde han en højtidelig Sammenkomst med Danskerne ved Ejderen. Her optrådte han, som Følge af det Held, han havde haft med sig, så overmodig, at han ikke, som han plejede, vilde gå Kongen i Møde længer end til midtvejs på Broen, fordi han ikke vilde være ved at den,

han skulde møde, stod over ham i Værdighed, idet han fuldstændig glemte, at Kongen herskede over det Land, der var gået i Arv til ham fra hans Fader og Bedstefader, medens han selv kun var en fremmed Fyrstes Lensmand. Kongen fandt sig så rolig og tålmodig i denne Uforskammethed, at han gik ham i Møde midt på Broen, som om han var hans Ligemand og ikke hans Overmand; han mente nemlig, at det var ham til større Ære at vise Ydmyghed over for en ringere Mands Overmod, og var så sagtmødig, at han hellere vilde slå noget af på den Ærbødighed, der skyldtes hans høje Stilling, end efterligne en andens Hovmod.

Da der nu var blevet sluttet Fred med Henrik, ladede Absalon, da han kom ind under Stevns Klint, sit Skib med Kastesten, som han sankede op på Kysten; han vilde bruge dem til at forsvare den Borg med, som han havde opført i Kjøbmandshavn. Efter at have fået dem om Bord sejlede han videre og nåede Borgen den næste Dag. Medens han her var ved at tage sig et Bad, hørte han nogle, som stod udenfor, tale meget om et Skib, der kom nordfra. Da han skjønnede, at det måtte være et Sørøverskib, forlangte han strax sine Klæder, skjønt han kun havde fået sig halvt toet, lod blæse i Lur for at kalde sine Skibsfolk sammen, gik om Bord på sit Skib, som han havde ladet ligge sejlklar i Havnen, og stævnede ud i rum Sø. Niels, der tjente ham som Hushovmester og Staldmester, skyndte sig at få fat i en gammel læk Skude, som han lod øse læns og i en Hast fik gjort sejlklar, og så satte de begge efter Sørøverne, Absalon for fulde Sejl, Niels med Åerne. Da Sørøverne så, at Absalons Skib sejlede bedre end deres, greb de til List for at slippe bort, tog Sejlet ind og arbejdede sig med Åerne op imod Vinden, men medens de var i Færd med det, mødte Niels dem med sit Skib. Også ham narrede de ved et snildt Påfund af Styrmanden; thi da de næsten var lige på Siden af ham og strøg forbi ham, løb de nemlig alle på én Gang over i den anden Side af Skibet, så at den, der vendte imod Fjenderne, rejste sig som en Mur, der skjærmede dem imod Kastespydene. Efter således at have narret Fjenden krydsede de og gjorde de snildeste Vendinger for at slippe bort. De var så opsatte på at flygte, at da Spydene i Massevis haglede ned over deres Skib, og de endogså fik Hænderne gjennemborede af Pile, lod de Pilene sidde, hvor de sad, og holdt ikke op at ro, i den Grad nødte den overvættets Angst, de var i, dem til at lade de Smerter, deres Sår voldte dem, uænsede. Nogle arbejdede også så voldsomt imod Bølgerne, at de sad og døde, medens de trak på Åerne; andre, der havde fået Ryggen gjennemboret af Spyd, var så optagne af at ro, at de ikke gav sig Tid til at trække Spydene ud af deres Legemer, i den Grad havde Frygten for de større Sår, de måske kunde få, døvet Smerterne i de mindre, de havde fået. Efter at de således længe havde roet om Kap, uden at det var muligt at afgjøre, hvad Enden vilde blive, fik Danskerne omsider Overtaget, og Sørøverne blev tagne. Nogle af dem turde i deres Angst for, hvad der nu sikkert forestod dem, ikke bide på Danskernes Sværd, men sprang over Bord og vilde hellere selv søge Døden end falde for Fjendehånd, som det for det meste plejer at gå, at fejge Folk af Frygt for én Fare styrter sig i en anden. De fleste af dem, der ikke sprang i Søen, huggede Danskerne ned, skjønt de burde have skånet dem, fordi de ikke havde villet ende deres Liv på så uhæderlig Vis som deres Stalbrødre. Deres afhuggede Hoveder blev foran Muren om Absalons By sat på de samme Stager, på hvilke Hovederne af nogle andre Sørøvere, som Sjællandsfarerne for kort siden havde fanget, havde haft deres Plads. Dette jog Sørøverne stor Skræk i Blodet, og dette grupvækkende Syn bidrog meget til at gjøre Ende på deres Uvæsen. Styrmanden selv blev holdt fangen tillige med nogle få af sine Folk, og da han bildte sig ind, at han skulde få Lov til at købe sig fri, sagde han, da han fik sine Stalbrødres rådne Hoveder at se, at han vilde gjøre det samme ved Danskerne,

men han slap ikke ud af sit Fængsel og måtte bøde med Livet, ikke blot for det Sørøveri, han før havde drevet, men også for de Trusler, han nu havde ladet sig forlyde med.

I de samme Dage traf Esbern og Vetheman, som stadig lå ude med deres Skibe for at vogte de danske Farvande og flittig gjorde Jagt på Sørøverne, med fire Skibe på syv Sørøverskibe. En stor Vovehals af en Kæmpe ved Navn Mirok kunde ikke lade sig nøje med tappert at væрге sit eget Skib, men sprang i Tillid til sin Tapperhed ganske alene over på Vethemans, da det bordede hans. Rorfolkene krøb fejgt i Skjul, så Vetheman var den eneste, der stillede sig imod ham. Da Esbern kom sejlene forbi og så' det, lo han blot og vilde hverken tilføje Fjenden nogen Overlast eller hjælpe sin Stalbroder, for at det ikke skulde hedde sig, at han havde hjulpet flere mod én. Han sejlede derfor videre og fangede en overmåde tapper Kæmpe ved Navn Strumik. Mirok lod sig imidlertid ikke drive tilbage, førend der kom Folk til fra et andet Skib, som kom Vetheman til Undsætning. Sejrherrerne gjorde så stor Ære af ham, at de satte ham på fri Fod, da han var bleven tagen til Fange og havde fortjent Døden, thi de vilde hellere ære ham for hans Tapperhed end straffe ham for hans Misgjerninger, Således skjænkede de ham Livet for hans Mod og Manddom, skjønt han havde fortjent Døden for sin Ryggesløshed.

Ærkebiskop Eskil, som nu var træt og mødig af sin Embedsgjerning og ivrig ønskede at komme til Ro, søgte nu Kongen om Tilladelse til at rejse bort, hvilket han med Nød og næppe fik Lov til, hvorpå han begav sig til det anselige Kloster Clairvaux i Frankrig. Dér levede han et roligt og tilbagetrukket Liv, ombyttede sit anstrængende Liv i Fædrelandet med en frivillig og fredelig Udlændighed og følte sig lykkeligere til Mode blandt fremmede end blandt sine Landsmænd.

Ved denne Tid begyndte Volgasterne, som var kjede af, at deres By var så snæver, at udvide Byen, og ikke nok med det, men de fandt også på en ny Slags Fæstningsværker. De rammede nemlig en Mængde Pæle ned omkring Murene, for at Fjenden ikke skulde kunne få Adgang, afspærrede Vadestederne i Nærheden af Murene og gjorde ved Hjælp af store Sten de dybere Steder i Floden ufarbare for Skibe. Også alle andre Indløb, der var farbare for Skibe, spærrede de enten med Sten eller med andre Forhindringer. Da Kongen som Følge heraf ikke kunde komme ind her, hvad han helst vilde, måtte han på det næste Togt, han gjorde imod Venderne, lade Flåden løbe ind ad Swinemünde, hvorpå han afbrændte Julin, der var blottet for Forsvarere, og Byen, som lige var bleven bygget op igjen, blev således atter ødelagt. Han hærjede ikke blot Egnen omkring Julin, men også omkring Camin, men selve denne By angreb han ikke, idet han holdt for, at det ikke blot var hurtigere at få besørget, men også til større Skade for Fjenden, at han plyndrede det åbne, opdyrkede Land, end at han med uvist Udfald belejrede Byerne. Julinerne havde nemlig, da de skjønnede, at deres By, der så nylig var bleven lagt i Grus, ikke vilde kunne udholde en Belejring, rømmet den, som om de var helt afmægtige, og søgt Tilflugt i Camin, idet de hellere vilde ty til en fremmed By, da de ikke formåede at væрге deres egen. Derpå begav Danskernes Hær sig til Byen Usedom, men også her undlod den at angribe Byen og nøjedes med at hærje Omegnen, idet Kongen holdt for, at det sikre Bytte, der var at vinde på Markerne, var at foretrække for en usikker Belejring, ligesom han også fandt, at det både var bedre og lettere at forfølge dem, der var spredte i det flade Land, end at angribe Fjenderne bag deres Fæstningsmure. Da Kongen derefter overvejede, hvorledes de hurtigst skulde komme tilbage med Skibene, var det den almindelige Mening, at man skulde grave de nu skjulte Sejlløb i den nærliggende Flod ud igjen, thi dens Udløb, som tidligere havde været sejlbare, men som nu var tilstoppede med Sand, måtte kunne udgraves i deres tidligere Dybde. Dette Forslag blev imidlertid

forkastet, da det ved nærmere Overvejelse viste sig at være alt for vanskeligt at sætte i Værk. Kongen fandt nemlig, at det vilde være alt for møjsommeligt et Arbejde at grave så umådelig en Masse igjennem, og forbød dem derfor at begynde derpå, da det syntes at være mere besværligt end nyttigt. Han vendte derpå tilbage til Usedom og lod Blider stille op foran Murene for at give det Udseende af, at han vilde belejre den, idet han håbede, at Byfolkene derved vilde lade sig skræmme til at overgive den. Den skrømte Belejring brød Byboerne sig imidlertid ikke om, og Kongen gjorde derfor Ende på Togtet. Næste Sommer rustede han sig på ny, og Rygtet herom jog Venderne, som indså, at de hverken ved egne Kræfter eller ved fremmed Hjælp kunde stå sig imod Danskerne, en sådan Skræk i Blodet, at de sendte Prislav til Danmark for at bede Kongen om ikke at påføre dem Krig. Han traf Flåden sejlklar, men opnåede ved Tilbud om en Sum Penge ikke blot, at der ikke blev noget af Togtet, men også at der blev sluttet en toårig Våbenstilstand. For øvrigt blev det ikke gjort til Betingelse, at de skulde antage Kristendommen, som de fleste af deres Stormænd bekjendte sig til, medens Menigmand ikke vilde have noget med den at gjøre, thi skjønt de var kristne af Navn, levede de som Hedninger og besmittede Kristennavnet med deres Gjerninger.

Hertug Henrik havde nu fået sine Sager i Bayern bragt i Orden, og da han ikke kunde yde Venderne nogen Hjælp imod Danskerne, søgte han nu at vinde Valdemars Venkab, som han først havde stræbt at opnå ved Sendemænd og dernæst ved et Møde ved Ejderen, men det var fra hans Side mere snedigt end ærligt ment. Stædig var han nemlig nok, men Standhaftighed i det gode havde han ikke noget af, og han kunde aldrig længe og trofast holde Venkab med Danskerne. Han holdt det for en Dyd at lyve, fo'r hellere frem med Svig end med Ærlighed, forstille sig og foretrak, hvad der kunde være ham tjenligt, frem for hvad der var hæderligt, så han brød stadig på den skammeligste Måde sine Overenskomster med Danskerne. Derimod udmærkede Kongen sig ved sin store Retsindighed og ved den Standhaftighed, han lagde for Dagen i alle Måder. Det var derfor intet Under, at der ikke kunde bestå noget varigt Forbund eller fast Venkab imellem den retsindige Konge og den upålidelige Sachser.

Omtrent i de samme Dage opgav en Mand, der var Søn af en Smed og hed Sverre, det Præsteembede, han en Tid havde haft på Færøerne, begav sig til Norge og slog sig i Stedet for på Krigsvæsenet, idet han benyttede sig af Lejligheden, da Erling havde fældet Eysten. Han mødte nemlig tilfældigvis dennes Hær, da den var på Flugt over Ødemarkerne, stillede sig i Spidsen for den og begyndte at fejde på Sejrherrerne. For at det ikke skulde hedde sig, at han var af ringe Stand, løj han sig høj Byrd til og påstod, at Harald Irlænders Søn Sigurd var hans Fader, og opkaldte sin Søn efter ham, i Steden for, at denne hidtil efter sin rigtige Farfader havde heddet Unas, og for at udslette alle Omstændigheder ved sine fordums Kår, og for at man, når han bar sin foregivne Oldefaders Navn, skulde tro, at han var den rette Indehaver af den Slægts Herlighed, han udgav sig for at tilhøre, besluttede han også selv at tage et nyt Navn og lade sig kalde Magnus til Vidnesbyrd om, at denne var hans Oldefader. Da denne uforskammede Løgn blev tagen for gode Varer af den lettroende Almue og de efter Uroligheder lystne Krigsfolk, skred han til at anrette det grueligste Blodbad og Mandsslæt i hele Norge. Inden han endnu var bleven Konge, besøgte Sverre en Gang Birger Jarl i Sverige, og dør skal han have foræret en Præst, hos hvem han havde nydt Gjæstfrihed, sin Messehagl, der er en Præsts ypperste Skrud, tillige med sin Alterbog.

Men for nu ikke længer at dvæle ved udenlandske Sager vil jeg atter gå over til at fortælle, hvad der skete her hjemme, så meget mere, som de skammelige Ting, her foregik på den Tid, ikke tillader mig længer at opholde mig ved udenrigske Anliggender. Magnus Erikssøn var nemlig ikke fornøjet med den Lykkens Gunst, han nød, og fik

Knud og Karl, der på fædrene Side var i Slægt med Valdemar og havde Eskil til Morfader, samt adskillige andre til at gå med til en skammelig Sammensværgelse, der havde til Mål lumskelig at tage Kongen af Dage. Magnus var bleven fanget af Valdemar på Grathehede, da han kæmpede på Svends Side, og Kongen havde ikke blot skjænket ham Livet, men også optaget ham blandt sine Venner og fortrolige og fra ringe Kår hævet ham til stor Ære og Værdighed, så i Steden for at straffe ham, som han havde fortjent, havde Kongen vist ham stor Kjærlighed. Han kunde så meget tryggere arbejde på sit forræderske Anslag, som ingen vilde tro ham i Stand til sligt, thi det kunde ikke let falde Kongen ind, at den, han i sin Tid havde skjænket Livet, pønsede på hans Død.

Dette Anslag blev længe holdt skjult, men så blev det opdaget på følgende Måde. Nogle Tyskere, som tjente i Magnus' Hird og var indviede i Anslaget, kom en Gang, da de i hans Ærind rejste igjennem Holsten, til at ligge Natten over hos en Eneboer. De vidste ikke af, at hans Sovekammer stødte lige op til det, de lå i, så der kun var en Væg imellem dem, og om Natten lå de så og talte sammen og udbredte sig vidtløftig over, hvor mærkværdigt det var, at Kongen endnu var i Live, så mange Ting som Magnus og Karls Sønner havde udpønset for at overrumple ham og hemmelig berøve ham Livet; det kunde ikke skyldes Tilfældigheder, men måtte tilskrives Forsynets stadige Beskyttelse, sagde de, at alle de Anslag, der var bleven udtænkte imod ham, uden at han anede det, var blevne til intet. Magnus havde således en Gang, kun væbnet med Sværd og Jagtskyd til at fælde Vildsvin med, ledsaget Kongen, da han skulde over til Sjælland, og fulgt ham helt ud til et Vadested, hvor Knud skulde møde dem tillige med de andre sammensvorne, rustet på samme Måde, for at man ikke skulde fatte Mistanke, når de blot var væbnede til Jagt. De kom imidlertid ikke, og Magnus turde ikke begå Udåden alene, så han lod, som om han aldrig havde haft ondt i Sinde, sagde Farvel til Kongen og tog hjem. Da han var draget bort, mødte Kongen, da han var kommen over Vadestedet, Knud, som blev ganske bestyrtet over, at hans medsammensvorne ikke var der, og han lod da, som han var kommen for at ledsage Kongen. Han var imidlertid endnu ivrigere og mere opsat på at udføre, hvad de havde sat sig for, end Magnus, og besluttede derfor at gå løs på Kongen, når han, som han havde for Skik, havde sendt sine Riddere forud ned til Havet og sad sammen med Kvindfolkene på Strandbredden for selv at være en af de sidste til at gå om Bord. Han vilde da også have øvet Udåden, hvis Kongen ikke imod Sædvane havde skyndt sig bort fra Kvindfolkene og strax var gået om Bord, hvilket ingenlunde skyldtes noget Menneskes Råd, men udelukkende Himlens nådige Styrelse. Karl var imidlertid i Forvejen af de andre sammensvorne bleven sendt over til Skåne, for, hvis hans Broder fik sit Forsæt udført, som han ønskede, at samle alle deres Venner for at udrydde alt Kongens Afkom. Knud vilde imidlertid ikke engang nu opgive sit Forsæt, men håbede at kunne få større Held til at udføre i Skåne, hvad der var glippet for ham på Fyn. Han skyndte sig derfor at komme over til Helsingborg før end Valdemar for uformodet at overrumple ham, så snart han var kommen til Skåne og gået fra Borde, thi han vidste, at Kongen plejede at holde Jagt om Dagen og så sende sine Rådgivere i Forvejen og i Tusmørket gå over dør med et lille Fartøj. Dette Anslag var ikke blevet til noget, fordi Kongen tilfældigvis blev stød i en anden Fare; Fartøjet, der førte Kongen over, blev nemlig af Drivis ført langt bort fra det Sted, hvor han vilde have gået i Land, og Krigsfolkene, som ventede på ham, stimlede så sammen i Mængde for at hjælpe ham ud af den Fare, og så måtte de sammensvorne opgive deres Forehavende. Så måtte Knud og Karl, som nu to Gange havde set deres Anslag glippe, hænge Brynjerne hen igjen, som de bar under deres Klæder for at komme Kongen til Livs. Men hvad der imidlertid endnu mere undrede dem, var, sagde Tyskerne, at Valdemar havde kunnet undgå at blive dræbt af en af de

sammensvorne, som han nærrede stor Fortrolighed til og sidst af alle vilde mistænke. Han plejede at ledsage Kongen som Vognstyrer, når han til Vogns drog på Falkejagt, og at være hans eneste Ledsager, og da det glippede for de sammensvorne, havde han lovet dem at fuldbyrde Mordet på Kongen med egen Hånd, når han sprang af Vognen og bukkede sig ned for at hjælpe Falken med at holde på Fuglen, den havde fanget; men hvor let man end skulde synes, det måtte være at overrumple Kongen på den Måde, havde Lykken aldrig været ham gunstig og givet ham Lejlighed til at begå det Mord, han havde lovet at påtage sig. Af alle disse vidunderlige Tildragelser, sagde Tyskerne, fremgik klarligt, at Kongen ikke kunde falde for noget Menneskes Hånd, da det ikke var Menneskekløgt, men et himmelsk Forsyn, der havde frelst ham ud af så store Farer, som han ingen Anelse havde om.

Denne Tyskernes Samtale, der havde sit Udspring i Undren over, hvorledes alt havde føjet sig, betragtede Eneboeren som en Hemmelighed, der var bleven åbenbaret ham af Himlen; han fortalte en Abbed, der besøgte ham, Ord til andet, hvad han havde hørt, og pålagde ham ufortøvet at begive sig til Kongen og meddele ham det. Da Kongen fik at vide, hvad Tyskerne havde sagt, og skjønnede, at de angivne Tider og Steder samt de øvrige Omstændigheder ved hans Rejse passede med Angivelsen, begyndte han at fæste Lid dertil og ønskede sig til Lykke, ikke blot med, at Gud havde gjort Forrædernes Anslag til intet, men også med at han havde ladet dem komme frem for Dagens Lys. Karl, som ikke vidste noget om dette, følte sig lige så tryk som hidtil, og, hvad enten det nu var for snildelig at skjule de Mordplaner, han omgikkes med, eller han mistvivlede om at kunne sætte dem i Værk, begav han sig til Absalon og bad ham for deres Slægtskabs Skyld om at hjælpe sig til at opnå et Len af Kongen. Absalon opfyldte med Glæde sin Frændes Bøn, og Valdemar lod sig ikke mærke med, at han vidste Besked med Forræderiet, og lovede, at han vilde give Karl Penge af sin egen Kasse, indtil der tilbød sig en Lejlighed til at lade ham få et Len. Da han kom til Roskilde, holdt han sin Andagt i Hellig Trefoldighedskirken, og derpå bød han sine Rådgivere trække sig tilbage med Undtagelse af Absalon. Efter at han havde ladet ham tage Plads ved Siden af sig, kaldte han på Angiveren og bød ham gjentage, hvad han havde fortalt ham. Abbeden, som frygtede det nære Slægtskab, der var imellem Absalon og Knudssønnerne, turde ikke tale, blev rød i Hovedet og stod en Stund tavs og vidste ikke, hvad han skulde gjøre. Kongen skjønnede strax, hvad Grunden til hans Tavshed var, og sagde: "Du har ikke nødig at være bange, thi Absalon kan jeg stole på; jeg er slet ikke i Tvivl om, at Hensynet til mig hos ham har Overvægten over Kjærligheden til hans Frænder". Ved denne Tiltale fik han den gamle Mands Tunge, der var bunden af Frygt, på Gled igjen, og han fortalte frimodig, hvad der var blevet pålagt ham at fortælle. Han gjorde altså Rede for Forræderiet lige fra første Færd af og anførte pålidelige Vidnesbyrd for alt, hvad han sagde, skjønt han ikke lagde Skjul på, at det ikke var ham selv, men en anden, der havde hørt det, og at han blot var bleven opfordret til at meddele Kongen det. Da han efter Kongens Befaling havde trukket sig tilbage igjen, sukkede Valdemar dybt og begyndte lønlig at kære for Absalon over, at hverken Frændskab eller Velgjerninger havde kunnet afholde hans nære Pårørende fra at pønse på ondt imod ham. Hvis han nu lod som ingenting og fandt sig i deres Svig, kunde de nemt få Lejlighed til at udføre det Anslag, som de drev så ivrig på, så stor Indflydelse som de havde, og så let som det var dem at få Adgang til ham. Dersom han derimod skyndte sig at straffe dem, førend der var fældet Dom over dem, og hvis han, medens deres onde Anslag endnu kun var lidet kjendt og kun få vidste Besked om deres Svig, fo'r alt for grumt frem imod sine Fjender, vilde man sige om ham, at han på Grundlag af opdigtede Beskyldninger havde skilt uskyldige Mennesker ved Livet og af

Misundelse over deres Dyder under forskellige falske Påskud vilde udrydde hele sin Slægt, og han vilde få Ord for at stræbe sine Frænder efter Livet og for at ville lægge sin Slægt øde. Det var altså farligt at finde sig deri med Tålmodighed, og forhastede han sig med at tage Hævn, vilde han få Tort deraf. Han vidste derfor ikke, hvad han skulde gjøre, eftersom det kunde bringe Skam over ham, i Fald han gik rask til Værks, og det var farligt at tøve. For Resten vilde han hellere udsætte sig for de Farer, deres Forræderi kunde medføre for ham, end tage Hævn over Misdæderne, hvis ikke hans Død strax vilde styrte andre i Undergang, thi faldt han, vilde der strax blive anrettet et ynkeligt Mandsslæt blandt hans Børn og Venner, der vilde strax udbryde Borgerkrig, og udenrigs Fjender vilde falde ind i Landet og med den største Grumhed lægge det øde. Dette og andet i samme Retning sagde Kongen under hyppig Sukken og Klagen, og så bød han Absalon afgjøre, hvad der var rådeligst. Absalon sagde, at han var ganske enig med Kongen; det vilde i ikke ringere Grad udsætte ham for at lide Skade på sit gode Navn og Rygte, i Fald han strax straffede dem, end det vilde udsætte ham for Fare, i Fald han tøvede dermed. Han mente derfor, at han burde overlade Straffen til Forsynet, som havde det i sin Magt at drage de Anslag, som det havde gjort til intet, frem for Dagens Lys; en Sag, som så mange var indviede i, kunde heller ikke længe holdes skjult for Almenheden. Han rådede ham derhos til, at han skulde pålægge de Hirdmænd, der plejede at holde Vagt over ham, til at passe endnu bedre på og pålægge dem aldrig at møde våbenløse hos ham og at holde lige så omhyggelig Vagt over ham om Dagen som om Natten. Når de sammensvorne mærkede, at de var opdagede, vilde nogle af dem måske også pludselig angive alle deres onde Anslag, så at det hele kom for Dagens Lys. Det Råd huede Valdemar vel.

Da han brød op fra Roskilde, fulgte Absalon med ham, og Karl anmodede ham da om igjen at fremsætte den Begjæring for Kongen, som han alt en Gang havde gjort. Det gjorde Absalon, og Kongen svarede da, at man kun kunde vente dårlig Løn for Velgjerninger, når de, man gjorde dem imod, pønsede på Mord; det undrede ham for Resten også, at visse Folk kunde fremture så hårdnakket i deres Falskhed og være så drevne i at forstille sig. Han skulde ikke des mindre nok overlade den forræderske Hirdmand et Len, så snart han kom til Jylland, for han tvivlede ikke om, at han helst vilde have det i den Landsdel. Karl blev glad over dette Løfte, som Absalon overbragte ham, og takkede ham overmåde mange Gange. Han satte nemlig et fornøjet Ansigt op og lod, som han var umådelig glad, men det var i Virkeligheden ikke så meget det lovede Len, han var glad over, som Håbet om, at han kunde komme til at fuldbyrde Mordet, eftersom den Omstændighed, at Kongen stillede sig så venlig an, gjorde ham yderligere tryk. Nogen Tid efter begav han sig med sin Broder Knud til Ribe for at træffe deres Morfader Eskil, som just da var kommen hjem fra Frankrig og havde lagt ind med sit Skib dør.

Disse to Brødre havde en Halvbroder ved Navn Benedikt, som deres Fader havde avlet med en Slegfred, og han tjente i Kongens Gård, men han var ikke så tro, som han var stærk. Da Valdemar få Dage efter, at han var kommen til Fyn, sad i en åben Gård og spiste med sine Hirdmænd, sad Benedikt, hvad enten det nu var, fordi han var kjed af at skjule Svigen, han pønsede på, eller det var hans rasende Mordlyst, der var Skyld deri, og spiste slet ingenting, men knugede Kniven, han havde taget frem for at bruge den ved Måltidet, i Hånden og svang den hid og did, som om han øvede sig på at støde med den. Snart skjulte han den på sit Bryst, snart trak han den atter frem og svang den igjen, og alt imens havde han stadig sine Øjne på Kongen, og de var lige så truende og ildevarslende som hans Fagter. Valdemar blev opmærksom på den forrykte Måde, han bar sig ad på, ved at hans Søn Knuds Fæstemø Gjertrud på

Kvindevis gav sig til at græde derover og bad ham om at se, hvad der gik for sig. Han kaldte da så lønlig, han kunde, på Niels, der førte Tilsyn ved Bordet, og hviskede til ham, at han skulde holde Øje med Benedikts sære Fagter og, når de havde spist og der var taget af Bordet, holde sig så nær som muligt ved Kongen for at hindre ham i at begå noget Forræderi, i Fald han pønsede på sligt. Da Benedikt så, at både Kongen og hans Stalbrødre stirrede på ham med stor Forbavselse, blev han nødt til at stikke Kniven i Skeden igjen. Jeg skulde næsten tro, at den Hidsighed, der var kommen over ham, var indgivet hans Hjærte af Forsynet, og at det var Gud selv, som både røbede og hindrede hans Forsæt. Nu først fortrød Valdemar, at han ikke havde fulgt Absalons Råd, og han kaldte da sine Hirdmænd, deriblandt også Benedikt, ind i sit Sengekammer og sagde, at han havde noget sørgeligt at meddele dem, som vilde hue dem overmåde ilde, noget, som det smertede ham at åbenbare, men som det kunde være farligt at skjule; han tvivlede ikke om, at det, når det blev vitterligt, vilde skære hans Venner i Hjærtet og volde dem des mere Sorg, jo større Kjærlighed de bar til deres Konge. Han vidste nemlig, at der var nogle, som havde sammensvoret sig om at tage ham af Dage, og det var ikke løse Gisninger, men han havde pålidelige Udsagn fra Medvidere at støtte sig på samt sikre Tegn og Spor, og i Spidsen for denne Sammensværgelse stod Folk, som han havde betroet at vogte over sit Liv. Han vilde imidlertid ingen Navne nævne, thi han vilde hellere give de skyldige Tid til at komme til Besindelse end styrte dem i Fordærvelse af Iver efter at anklage dem. Han opfordrede dem derpå til at våge over ham med endnu større Påpasselighed end hidtil og til aldrig, hvor han så færdedes, at møde ubevæbnede; havde de hidtil taget sig deres Tjeneste i så Henseende let, måtte de for Fremtiden beflicte sig på større Nidkjærhed og passe deres Dont så omhyggelig, som om de hver for sig, jo mere ærlig og oprigtig de selv mente ham det, var nødt til at tvivle om de andres Ærlighed. Han anså dem ingenlunde for skyldige allesammen; han vidste godt, at der var adskillige af dem, som var rede til at gå i Døden for ham, i Fald det gjordes nødigt. Hirdmændene kappedes nu om at bevidne ham deres Troskab og bad ham indstændig om at angive, hvem der var Medvidere i Sammensværgelsen, idet de lovede at ville hævne sig på Forræderne og hverken at ville skåne Venner eller Frænder, men straffe dem, der tragtede efter at udgyde hans Blod, som de havde fortjent. Hertil svarede Kongen, at det fik være dem nok, at de havde en god Samvittighed, de burde ikke kræve yderligere Oplysninger, og med dette sagtmodige Svar fik han Hirdmændene til at ophøre med deres Bønner, som havde deres Udspring fra Bevidstheden om, at de var uskyldige. Benedikt tænkte imidlertid, at nogle af Medviderne i Sammensværgelsen måtte have røbet den for Kongen, og at han nu med snedig Forstillelse lovede dem Tilgivelse, som han pønsede på at tage af Dage, når de mindst anede det; han lod derfor de fleste af sine Våben i Stikken og begav sig, så hurtig han kunde, over til Jylland, hvor han sendte Bud til Magnus, at Sammensværgelsen var opdaget, thi den onde Samvittighed, der nagede hans troløse Sind, tillod ham ikke at fæste Lid til Kongens Løfter om Mildhed. Følgen heraf blev, at Magnus næste Nat sejlede til Lybæk for at tage Tjeneste hos Hertug Henrik. Knud og Karl fik ligeledes Bud fra Benedikt, hvorpå de hemmelig forlod Ribe, gik om Bord på et Skib i Randers og tyede over til Birger Jarl i Götland i Tillid til deres Frændskab med ham. I den Grad lamslog deres onde Samvittighed dem, da de pludselig blev forskrækkede og følte sig utrygge. Deres Bortrejse voldte Eskil den største Sorg, og han klagede ynkelig såvel over sin egen som over sine Dattersønners kranke Skæbne; så stor var hans Kummer, at den næsten berøvede ham Mælet. Da han kom til Kongen i Viborg, modtog denne ham med et mildt Ansigt for at han ikke skulde tro, at han fandt noget mistænkeligt ved, at han kom. Ærkebispens gjengjældte denne Sagtmodighed med lige så stor Klogskab, thi han lagde ikke så meget som et

godt Ord ind for sine Dattersønner, for at der ikke skulde falde ringeste Mistanke om Delagtighed i Forræderiet på ham, og for at han ikke selv skulde få Udseende af at være deres medskyldige, når han gik i Forbøn for dem. Han holdt det for rådeligere ved at tie stille at undgå ethvert Skin af at have Del i deres onde Gjerning end at pådrage sig Mistanke ved at gå i Forbøn for de skyldige. Da han var kommen over til Skåne, skaffede Lægerne ham ved deres Kunst hans Mæle igjen, men den store Sorg og Græmmelse, han følte over sine Dattersønner, der var ham kjærere end hans eget Liv, blev han aldrig kvit, thi det er lettere at få Bugt, med hvad der piner Legemet, end med hvad der nager Sjælen.

Magnus skammede sig imidlertid over den Misgjerning, der havde drevet ham i Landflygtighed, og turde ikke åbenbare den for Hertug Henrik, hvorfor han blot bad ham om at hjælpe sig til at blive forsonet med Kongen. Henrik syntes, det vilde være en Skam ikke at opfylde en sådan Bøn fra en Landflygtig, og sendte derfor Valdemar et Brev, hvori han bad ham om at tilgive Magnus hans Forseelse. Valdemar fandt det hensigtsmæssigere at svare derpå ved at skikke Sendemænd til Hertugen end ved at skrive ham til, og han sendte derfor sin Staldmester Henrik, der var vel forfaren i det tyske Sprog, til Sachsen, for at han kunde anklage Magnus over for Hertug Henrik for hans Troløshed. Da Magnus hørte det, slog han fra Skamfuldhed over til Frækhed og nægtede på det bestemteste, at han var skyldig i det, der lagdes ham til Last, og tilbød som Bevis på sin Uskyldighed at gå i Tvekamp, så han viste lige så stor Snedighed i at anstille sig uskyldig, som han havde lagt for Dagen, da han pønsede på sin Misgjerning. Sendemanden svarede, at han ikke var udskikket for i fremmed Land at bevise Anklagens Sandhed med Sværdet, men for at minde den anklagede om, at han havde at voldgive sin Sag til Kongens Kjendelse og føre sit Forsvar, som det var foreskrevet i deres Lands Love. Da Hertugen derpå spurgte, hvorledes det var foreskrevet i den danske Lov, at Forsvaret imod en sådan Anklage skulde føres, svarede han, at det i sådanne Tilfælde var Skik at forsvare sig ved Jærnbyrd. Hertugen spurgte derpå Magnus, om han havde så god en Samvittighed, at han for at bevise sin Uskyldighed turde underkaste sig den Prøve. Hertil svarede Magnus, at det var en tvivlsom Prøve, ved hvilken der ingenlunde altid skete Jertegn; ofte fældede den de uskyldige og frikjendte de skyldige, så det var ganske tilfældigt, hvilket Udfald den fik. Man kunde ikke tro, at den guddommelige Almagt skulde være i den Grad optagen af os Mennesker, at den skulde lade Naturen forandre sig, så snart nogen vilde have det. Dette Svar fandt de fleste mistænkeligt. Så spurgte Hertugen ham alvorlig, hvad Hjælp han vel kunde håbe at få af ham, når han selv ikke vilde gjendrive så svar en Beskyldning på den Måde, hans Fædrelands Love foreskrev, og så vidste han ikke længer, hvad han skulde gribe til, og stod en Tid og tøvede med at svare. Omsider, da han skjønnede, at han ingen anden Udvej havde, sagde han, at han godvillig vilde begive sig til Kongen, hvis man vilde love ham, at han ingen Straf skulde komme til at lide, hvilket Udfald Sagen så end fik. Det lovede Staldmesteren ham strax og tilbød at gå i Borgen derfor; der blev altid, i Henhold til den danske Lov, tilstået Folk, som var dømt fra Livet, Frist og Lejlighed til at rømme, sagde han, og det holdtes for Uret strax at fuldbyrde Dødsstraffen over dem. Dette Tilbud vragede Magnus imidlertid, han vilde ikke lade sig nøje med nogen andens Borgen end Absalons, sagde han.

Da Kongen fik den Besked af Sendemanden, sendte han Hertugen et Brev, hvori han lovede Magnus, at han under Absalons Beskyttelse både måtte komme og drage bort igjen, og Magnus havde da sådant Hastværk, at Absalon kom til at huse ham, inden han endnu havde fået Brevet fra Kongen, der meldte hans Ankomst. Da det omsider kom, gjorde Absalon sit bedste for at forjage sin uventede Gjæsts Bekymring

ved gode Løfter, og han fik da også således sat Mod i ham, at hans Håb om den Hjælp, Absalon vilde yde ham, fik Overtaget over hans Frygt for Straf, ja han fik så vidt Bugt med sin Angst, at han ikke betænkte sig på at rejse hjem til sit eget for at træffe de nødvendige Foranstaltninger til at sejle over til Jylland. Det var nemlig blevet pålagt ham at føre sin Sag i Århus. Hans Tryghed fik imidlertid igjen sit Knæk, da nogle hemmelige Brevskaber fra ham blev opsnappede. Det lykkedes nemlig dem, der holdt Øje med de Vejfarende, at få fat i to Breve fra ham af forræderisk Indhold. Da han af nogle rejsende fik Nys om, at de var bleven overgivne til Kongen, fandt han på den Løgn, at hans Skriver var kommen for Skade at tabe hans Signet, og den udsprede han ikke blot blandt sine egne Folk, men søgte også at bilde Absalon det ind, for at man skulde tro, at Brevene var falske og af Had til ham skrevne af dem, der havde fundet Signetet. Da nu Tiden til, at hans Sag skulde for, var for Hånden, begav han sig på Vej med to Skibe og mødte Absalon, der ledsagedes af de skånske og sjællandske Stormænd, men da han kom til ham, blev han i den Grad greben af Samvittighedsnag, at han blev så angst og bange, at ingen i Betragtning af det Mod, han før i sine Dage havde lagt for Dagen, skulde have troet det muligt; han svor på, at ingen, hvad de så end sagde, skulde få ham overtalt til at begive sig til Jylland, og sagde, at han frygtede mere for Kongens Vrede, end han håbede på nogens Hjælp. Derhos jamrede han over, at han havde mistet sit Signet, som hans Fjender, der havde fundet det, i deres Ondskab havde benyttet til i hans Navn at udsende falske Breve af et imod Kongen fjendtligt Indhold. Absalon blev imidlertid ved at holde på, at selv om han tilstod, hvad han beskyldtes for, havde han ikke begået noget, som kunde hindre, at han fik Lov til at drage bort, uden at der skete ham nogen Overlast, og så sejlede han da videre i Følge med ham, idet han mere tog Hensyn til sin Vens Råd end til sin egen Frygt. Da Absalon nu i Landsbyen Viby førte ham frem for Kongen, som opholdt sig dér med hele den danske Adel, vilde Valdemar ikke indbyde ham til sit Bord, for at det ikke, når han tog imod ham som Gjæst, skulde se ud, som om han havde ladet sin Vrede fare. Dagen efter blev han stævnet til Tinge, og Kongen foreholdt ham alle de Velgjerninger, han havde bevist ham, og sigtede ham for Majestætsforbrydelse, idet han havde villet lønne ham for hans Godhed ved at myrde ham, hvilket han nylig havde lagt for Dagen ved at rømme af Landet, eftersom ingen havde tvunget ham til at flygte, men det udelukkende var hans onde Samvittighed, der havde tilskyndet ham dertil. Hertil svarede Magnus, at når han havde besluttet sig til at flygte, var det ikke, fordi han havde begået nogen Forbrydelse, men kun på Grund af det ildevarslende Budskab, Benedikt havde bragt ham, idet han nemlig mente, at det var tryggere for ham, når han var langt borte, at komme på det rene med, hvad Kongen egentlig byggede sin Mistanke på. Forøvrigt undrede det ham, at Kongen kunde få sig til at fatte en ugrundet Mistanke til en nær Frænde, som han altid havde plejet at vise fuld Fortrolighed. Kongen svarede, at jo mindre han havde skjønnnet på hans Velgjerninger, des større havde hans Utaknemmelighed været, og som Vidnesbyrd om hans Forræderi fremlagde han hans ovenomtalte Breve, af hvilke det ene var åbent, det andet lukket, og lod dem bære om af de tilstedeværende Bisper med Pålæg om omhyggelig at undersøge, om det ikke var Magnus' Segl, de var forsynede med. Efter at alle havde undersøgt dem og erklæret, at Seglene var ægte, bød han, at de skulde læses op. Det åbne var stilet til Skåningerne og beskyldte Kongen for at fare frem med Vold og Undertrykkelse imod mange og opfordrede dem alle til at rejse sig imod ham, så skulde Magnus hjælpe dem til at gjenvinde deres Frihed. Det lukkede var til Knud og Karl og gik ud på det samme, idet det opfordrede dem til at gjøre Oprør i Skåne, så vilde Magnus gjøre ligeså i Jylland, så at Kongen vilde være magtesløs, når han ingen Hjælp kunde få fra de største Landsdele. Nu ventede man jo, at Magnus vilde tage Ordet og svare, efter at disse Breve var læst op, men han tav og gav dermed sin Frygt

til Kjende, ja han var så bestyrtet, at han ikke blot var helt målløs, men også så' så forstyrret ud, at det var let i hans Ansigt at læse, hvor forvirret han var. Hans Tavshed var Vidnesbyrd nok om hans Skyld, men Absalon forebyggede på en snild Måde, at den blev regnet for lige med en Tilståelse, thi han sagde, at det var intet Under, at en Mand, imod hvem der uventet blev rejst sådanne Beskyldninger, var i Tvivl om, hvad han skulde sige til sit Forsvar, betænkte sig vel og derfor tøvede med at svare. Han opfordrede ham derpå til strax at afbryde Samtalen for at overveje sit Svar og rådføre sig med nogle af sine Venner, hvilke han selv vilde. Ved de Ord tog Magnus Mod til sig igjen og fattede Håb om at kunne gjendrive Beskyldningen, og da der var blevet tilstået ham en Frist til at rådføre sig, med hvem han vilde, kaldte han Absalon og Biskop Tyge fra Vendsyssel til Side. Denne Tyge havde været Hofpræst hos hans Fader Erik, havde stået i stor Gunst hos ham og var fra hans Hird bleven kaldet til Bispestolen; i taknemmelig Ihukommelse heraf nærrede han stor Kjærlighed til Magnus. Han talte ham længe strængt til og sagde ham, opfyldt af harmfuld Smerte, som han var, mange hårde Ord i Anledning af den svare Forbrydelse, han havde pønset på, og da Magnus svarede, at Brevene var falske, sagde han, at sådanne Udflugter tjente til intet, thi han kjendte aldeles bestemt ikke blot Skriften, men også Skrivemåden i Brevene igjen som hans Håndskriver Lamberts. Da Absalon fuldt ud gav Tyge Medhold heri, tabte Magnus i den Grad Modet, at han rystende og bævende spurgte dem, om der kunde være nogen Redning for ham ved at gå til Bekjendelse. Absalon svarede, at skjønt der ikke var nogen Fare forbunden med, at han gik til Bekjendelse, skulde han dog ikke gjøre det, førend han havde opnået Kongens Løfte om fuldstændig Tilgivelse. Han rådede ham til at lade sin Frygt fare og enten selv eller ved en god Ven frimodig udbede sig, at Sagen måtte blive udsat til næste Dag, for at han, når han havde fået sit Mod igjen, kunde føre sin Sag med større Held. Den Frist blev tilstået ham, og Kongen begav sig med den tilstedeværende Skare Adelsmænd om Aftenen på Gjæsteri hos en rig Mand ved Navn Unne.

På Vejen did spurgte Magnus, som var i høj Grad urolig, meget indtrængende Absalon, hvorledes han skulde forsvare sig imod Beskyldningerne. Absalon svarede, at hvorledes han end bar sig ad, vilde han ikke kunne undgå at udsætte sig for Skjændsel eller Fare, thi det var ikke let at gjendrive en Anklage, der støttede sig på så mange Beviser; på den anden Side så' det ilde ud, om han undslog sig for at rense sig for den, og endelig var det tvivlsomt, hvad Følgen vilde blive, om han gik til Bekjendelse uden forud at have opnået sikkert Tilsagn om Tilgivelse. Absalon anså det nemlig for ærligere over for den, der søgte Råd hos ham, at lade, som om han ingenting vidste, end som han var Mand for at give tilforladelig Besked i en tvivlsom Sag. Magnus sagde nu, at han sandfærdig vilde fortælle det hele, hvis han kunde gjøre sig Håb om at opnå Tilgivelse ved sin Bekjendelse, og Absalon opfordrede ham da til frimodig at åbenbare ham alt, hvad han vilde, han skulde ikke røbe noget af det for Kongen. Da Magnus nu blev opsat på at gjøre Rede for hele sit Forræderi, blev Absalon imidlertid betænkelig ved at høre på ham, fordi det let kunde få Udseende af, at det var et Skriftemål, han havde hørt i sin Egenskab af Gejstlig. Han rådede ham derfor til at kalde Sune og Esbern til sig, det var Folk, vidste han, man trygt kunde betro Hemmeligheder til. Da de kom og med Hånd og Mund havde lovet Absalon, at de ikke uden hans Samtykke vilde røbe noget om den Hemmelighed, Magnus betroede dem, begyndte denne at gjøre Rede for det forræderske Anslag lige fra første Færd af og tilstod, at han ikke blot med Rette var bleven beskyldt for at have spillet under Dække med dem, der ved at fly havde røbet deres Brøde, men bekjendte også oprigtig adskilligt andet, han havde taget sig for for at komme Kongen til Livs, og som man endnu kun vidste lidet om,

hvorhos han angav Eskil Asserssøn og Kristjern Svendssøn som medskyldige i hans forbryderske Anslag, medens Kristjerns Broder Asser, der var Domprovst i Lund, havde vidst Besked om deres Forehavende, om han end ikke havde billiget det. Da de havde nået Rejsens Mål, og der bød sig en gunstig Lejlighed, opfordrede Absalon, Sune og Esbern Kongen til at gå lidt afsides med dem, så de kunde tale sammen uden Vidner, og Absalon lagde da Kongen på Sinde, at han burde betænke, hvorledes Sagen bedst lod sig afgjøre, eftersom det på den ene Side ikke var let for Sagsøgeren at bevise Anklagens Sandhed, og det på den anden Side var en vanskelig Sag for den anklagede at gå til Bekjendelse. Slap han helt skadesløs fra Sagen. vilde adskillige tro, at han var uskyldig, bekjendte han derimod og ikke fik Tilgivelse, vilde hans medskyldige af hans Enfoldighed lade sig forlede til vedblivende at skjule Forbrydelsen. Man burde derfor mage det så, at man fik en frivillig Tilståelse lokket ud af ham, da man ikke havde tilstrækkeligt Vidnesbyrd imod ham. Denne Absalons Anskuelse gik Kongen ind på og lovede at eftergive ham hans Straf, når han vilde gå til Bekjendelse. Da han Dagen efter på Tinge spurgte Magnus, hvad han så havde betænkt at svare, satte han al Undseelse til Side, gjorde sandfærdig Rede for hele Forræderiet lige fra Sammensværgelsens første Begyndelse af, åbenbarede ikke blot. hvem der var Medvidere i den, men angav også nøjagtig Tider og Steder. Det var ikke menneskeligt Træf, men Forsynets Styrelse, der havde bevaret Kongens Liv under alle disse snedige og hårdnakkede Efterstræbelser, sagde han, og intet undrede ham mere, end at Lykken havde været ham så huld, at han havde undgået de Rænker, så mange af dem, han nærede Fortrolighed til, havde spundet imod ham, og at en Mand, der var bleven svigefuldt efterstræbt af så mange, var sluppen uskadt derfra. Efter at have sagt dette kastede han sig næsegrus for Kongens Fødder og bad ham med grædende Tårer om Nåde. Kongen, som i Betragtning af deres fordums Venskab bluedes over, at han således kastede sig i Støvet for ham, bød ham rejse sig og bebrejdede ham hans Utaknemmelighed, at han forræderisk havde kunnet stræbe den efter Livet, som lige fra hans tidlige Ungdom havde vist ham den største Kjærlighed. I Grathekrigens Tid havde han ikke blot skjænket ham Livet, sagde han, men han havde oven i Kjøbet givet ham større Magt og Myndighed, end han havde haft tilforn. Han havde nemlig ikke blot for deres Frændskabs Skyld eftergivet ham hans Straf, men også vist sig gavmild imod ham, og så lønnede han ham med Troløshed, skjønt han skyldte ham Troskab for alt det gode, han havde gjort ham. Han kunde derfor ikke noksom undre sig over, at han så skammeligt havde glemt hans Velgjerninger, og lod sig da heller ikke nøje med den Tilståelse, han havde aflagt, men blev ved at spørge ham, om det virkelig havde været hans Agt forræderisk at tage ham af Dage. Magnus svarede, at det hverken havde skortet ham på Vilje eller Våben, eller hvad der ellers skulde til for at øve sådan en Dåd, men det havde ikke været Guds Vilje. Kongen syntes så godt om dette frimodige Svar, at han tilgav ham på Grund af hans Tilståelse, men det gamle fortrolige Forhold, der havde været imellem dem, vilde han ikke forny, for at han ikke, ved atter at blive optagen i hans Venskab, igjen skulde falde i Fristelse til at stå ham efter Livet. Han forbød ham også al hemmelig Forbindelse med Knud og Karl og lagde ham på Sinde, at han aldrig mere måtte indlade sig på en Forbrydelse, som han Gang efter Gang havde fået at mærke, at Forsynet hindrede. Hertil svarede Magnus, at hvis han nogen Sinde igjen gjorde sig skyldig i sligt, anså han sig for uværdig til Tilgivelse, ja vilde ikke engang driste sig til at bede om Livet. Kongen bød ham gå hen og sætte sig, og da Kristjern Svendssøn, som ikke vidste noget om alt dette, tilfældigvis kom til, da Magnus' Sag var til Ende, begyndte Valdemar strax at overøse ham med Bebrejdelser. Da Kristjern erfor, at hans medsammensvorne havde røbet ham, og han ikke havde noget at sige til sit Forsvar, gik han til Bekjendelse og opnåede derved Kongens Tilgivelse. Han slap

ikke blot derfra med Livet, men fik også Lov til at beholde alle sine Godser og blev kun straffet med Landsforvisning, for at han ikke så let skulde få Lejlighed til igjen at begynde på sin forbryderske Færd. Så mådeholden var Kongen, at han nøjedes med at landsforvise en Hirdmand, hvis Brøde var så åbenbar og havde fortjent den strængeste Straf.

Da Tinget hermed var forbi, og Magnus var taget tilbage til Fyn, begav Kongen sig efter gammel Skik over til en Ø, hvor der var fuldt op af Vildt og hvor han vilde holde Jagt. Her kom Absalon og Asser til ham udsendte af Ærkebiskop Eskil for at bede om Tilgivelse for hans Dattersønner, som han håbede de måtte opnå lige så vel som Magnus. Kongen var imidlertid ubønhørlig og spurgte til sidst Asser, om han ikke selv havde begunstiget Sømmensværgelsen, hvortil denne svarede, at han ganske vist havde vidst Besked om den, men aldrig billiget den, og når han ikke havde åbenbaret den, var det kun, fordi han skammede sig ved at røbe, hvad der var blevet ham betroet, og ikke af Avind til Kongen. Som Følge af denne Tilståelse måtte han en lang Tid begive sig i Landflygtighed. At denne Sendefærd således mislykkedes, tog Eskil sig så nær, at det skaffede ham forskellige Sygdomme på Halsen, så hans Halsen var meget skrøbelig den Vinter.

Næste Forår bød Valdemar Danmarks og Sveriges Stormænd til Gjæst for at fejre sin Søns Bryllup. Da det var holdt, bad Eskil indtrængende om at måtte få en Samtale med Valdemar under fire Øjne, thi han havde en Hemmelighed at betro ham, som han ikke vilde have, at der måtte komme noget ud om i Utide. Kongen svarede, at der vel ikke kunde være noget i Vejen for, at det blev, som han ønskede, og han sagde da, at hans Hu allerede længe havde stået til at nedlægge sit Ærkebispembede, eftersom det nu i hans affældige Alderdom faldt ham alt for besværligt; det var også hans Ønske ikke at dø i Ære og Højhed, men uden at have noget Embede at tage Vare på og at ombytte sit hidtidige Liv med Klosterlivet. Kongen stillede sig særdeles venlig an og søgte at få ham til at opgive dette Forsæt, han havde i alt Fald ikke Ret til at bringe det til Udførelse, førend han havde fået Pavens Bemyndigelse dertil, sagde han. Hertil svarede Eskil, at han havde Brev fra Paven, der ikke blot tillod ham at nedlægge sit Embede, men også at overdrage det, til hvem han vilde, og som Pavens Legat påhvilede det ham at sørge for, at Ærkebispesædet ikke kom til at stå ledigt. Disse Ord vakte Kongens Mistanke om, at det var hans Agt at vælge Asser til sin Eftermand, og da han på den anden Side ikke tvivlede om, at Knud og Karl, i Fald de yderligere vilde foretage sig noget imod ham, vilde finde megen Støtte hos deres Morfader, sagde han, efter længe at have talt tilsyneladende venskabelig med ham om Sagen, omsider, at så måtte han jo føje sig efter hans Ønske, da han jo ikke kunde modsætte sig Pavens Vilje, der var den højeste Myndighed i alt, hvad der angik Kirken. Eskil, hvem det lå meget på Sinde, at alle Bisperne var til Stede ved hans Embedsnedlæggelse, for at den kunde foregå med så stor Højtidelighed som muligt, bad nu indstændig Kongen, der stod i Begreb med at rejse fra Byen, om at komme igjen om en Måned og så selv tage Bisperne med, for at de kunde være til Stede ikke blot ved hans Embedsnedlæggelse, men også ved den ny Ærkebiskops Indsættelse; han holdt på, at Sagen fremdeles burde holdes hemmelig, for at ingen, når den blev bekjendt, skulde afholde sig fra at give Møde af Frygt for, at Valget skulde falde på ham. Da Kongen havde tilstået hans Begjæring, stævnede Eskil Almuen til Tinge, trådte frem for den og mindede om, hvor stor Kjærlighed han i den Tid, han havde beklædt sit høje Embede, havde båret til sine undergivne, og om hvor stor Yndest og Kjærlighed Almuen til Gjengjæld havde båret til ham, for hvad han havde gjort for den. Nu var det hans Agt at nedlægge sit Embede som Ærkebiskop, som han formedelst sin høje Alder ikke længer følte sig skikket til at

varetage, hvorfor han vilde anbefale alle dem, han hidtil redelig havde gjort sit bedste for at tjene, til Guds Varetægt og løse alle fra den Hørighed og Lydighed, de havde svoret ham. Derhos tilgav han alle, hvad de måtte have forset sig imod ham, og bad dem gjøre ligeså over for ham og bede flittig for ham, når han var draget bort, ligesom han til Gjengjæld lovede at bede for dem. Alt dette sagde han med så bevægede Ord, at alle, der var til Stede, hørte det med grædende Tårer.

Da Tinget var hævet, sendte Eskil Folk med Heste for at hente Absalon, der lige var vendt tilbage fra Sjælland, og som han endelig vilde have skulde bo hos ham. Da Absalon var kommen hjem til ham og spurgte ham, hvorfor han havde voldet Menigmand den Sorg, svarede han, at dels hans høje Alder og dels hans Dattersønners Landflygtighed havde gjort ham kjed både af hans Embede og af Fædrelandet. Hertil kom det højtidelige Løfte, han allerede for længe siden havde givet Bernhard af Clairveaux at han frivillig vilde give Afkald på sit ærkebiskoppelige Embede og henleve Resten af sit Liv i Stilhed uden offentlige Hverv. Næste Morgen, da alle Rigets Bisper var forsamlede i St. Laurentii Kirke, bød han, at alle Kirkens Klenodier skulde hentes frem fra Sakristiet og stilles til Skue, thi det var ham magtpåliggende at lade alle se, i hvor høj Grad han ved sin fromme Gavmildhed havde forøget Kirkens Alterskrud og Skat. Da det var sket, mindede han under mange Suk om, med hvor stor Kjærlighed han havde våget over sine undergivnes Fred og Sikkerhed, og om hvor mange Farer og Bekymringer han havde måttet gennemgå i al den Tid, han havde været Ærkebiskop. Nu havde han bestemt sig til at nedlægge sit Embede, sagde han, fordi han formedelst sin høje Alder ikke længer følte sig skikket til at varetage det. Kongen svarede på denne hans Tale, at skjønt han havde haft mange Stridigheder med Kongerne, havde han dog røgtet sit Embede således, at det var al Ære værd. Det huede ham ilde, at han nu havde sat sig for at trække sig tilbage, thi nu var han nået til en sådan Alder, at ingen længer kunde have ham mistænkt for at have ondt i Sinde. Derpå bød han ham sige, om det var af egen Drift, han nedlagde sit Embede, eller om det skete som Følge af nogen Tvang fra Kongens Side. Eskil strakte da Hænderne ud imod Alteret og svor ved de Relikvier, der lå der, at det hverken var Had til Kongen eller nogen Overlast, denne havde tilføjet ham, men udelukkende Ulyst til længer at sidde inde med en forgængelig Ære og Lyst til at vinde uforgængelig Ære, der havde bragt ham til at fatte denne Beslutning. Dette Svar blev Kongen glad ved, thi det var hans Ønske ved en sandfærdig Erklæring fra Ærkebiskoppen at fri sig fra al Mistanke og Bagtalelse. Derpå spurgte han, om han nogen Sinde havde undladt at straffe dem med kongelig Strængthed, som Ærkebiskoppen først på sit Embedes Vegne havde lyst i Band, og da Eskil hertil svarede, at det havde han aldrig undladt, sagde Kongen, at dermed havde han lettet en tung Sten fra hans Hjærte, thi han havde været bange for, at Ærkebiskoppens pludselige Tilbagetræden vilde vække hemmelig Mistanke imod ham hos mange. Derpå blev Brevet fra Paven læst op, thi med mindre denne gav sit Minde dertil, sagde Kongen, havde han ikke Ret til at nedlægge sit Embede. I det stod der, at Paven hidtil havde vægret sig ved at tilstå den Lunde Ærkebiskop Begjæring om Afsked fra sit Embede, fordi han vidste, at han var så overmåde dygtig til at forestå det, men nu havde han endelig givet efter for hans stadige Bønner og tilstået ham det på Grund af hans høje Alder og stadige Svagelighed. Kongen erklærede da, at Pavens Bud måtte han bøje sig for, og Eskil rejste sig da og nedlagde Stav og Ring som de vigtigste Tegn på sin ærkebiskoppelige Værdighed på Alteret og vidnede, at nu havde han fratrukket sit Embede, hvorover de omstående blev så bedrøvede, at Kirken gjenlød af Suk og Gråd. Da Kongen nu opfordrede Eskil, som jo var nøje kjendt med Rigets Gejstlighed, til at udpege sin Eftermand, roste Eskil ham for hans Iver i så Henseende

og fremtog et andet Brev fra Paven, hvori det pålagdes ham som pavelig Leget at vælge den ny Ærkebiskop. Efter at det var blevet oplæst, sagde han, at den Myndighed, som Paven således i sin Nåde havde tilstået ham, overdrog han til dem, som plejede at have Ret til at foretage Valget, thi han vilde hellere give Afkald på sin egen Ret end krænke andres, og det skulde ikke hedde sig, at han sveg Kirken, hvis Myndighed og Anseelse han stadig havde våget over, for den Frihed, den var vant til. Da Biskopperne og Klerkerne nu indstændig opfordrede ham til at sige sin Mening, og Kongen ligeledes støttede deres Opfordring i Almuens Navn, på hvis Vegne han sagde, at han talte, sagde han, at det var ham umuligt herved både at tækkes Gud og Mennesker, thi tav han, fortørnede han Gud, og talte han, fortørnede han Mennesker. Det måtte nemlig vække Guds Mishag, hvis han ikke udpegede den, som han vidste var bedst skikket til dette Embede; hvis han derimod nævnede den Mand, der kunde varetage Embedet, og som ikke blot anden Steds havde forestået et Bispedømme med Ære, men også jævnlig påtaget sig andre vanskelige Hverv i Fædrelandets Tjeneste, vilde han krænke en god Ven og Frænde, som han ikke tvivlede om vilde synes ilde om, at Embedet blev ham tilbudt. Alle tænkte sig nu vel, hvem han sigtede til, men de råbte alligevel, at han skulde nævne ham rent ud. "Så udnævner jeg da min Frænde Roskildebispen, som er eder alle velbekjendt", sagde han da. Adskillige råbte højt og lydelig, at derved varetog han Kirkens Tarv vel, men så rejste Absalon sig og sagde, at den Byrde var for tung for hans Skuldre; intet skulde formå ham til at forlade den Kirke, som han havde overtaget i Danmarks svare Trængselstid, som han ved Anstrængelse af alle sine Kræfter, både Sjælens og Legemets, havde ført frem til gode og lykkelige Kår, og som han ikke blot med Våbenmagt havde befriet for udvortes Fjender, men hvis gamle nedarvede Fattigdom han havde forvandlet til Velstand. Så bebrejdede Eskil dem, hvem det tilkom at afgjøre Valget. at de tav og betænkte sig, og spurgte dem, hvem de vilde overdrage Embedet, hvorpå alle råbte på Absalon, og så enstemmigt var dette Råb, at der ikke var én, som var af en anden Mening eller blot betænkte sig. Og de nøjedes ikke med at råbe, men for at det kunde blive vitterligt, at ingen stemte imod eller var i Tvivl, greb de fat i ham og søgte med Magt at trække ham hen til Ærkebispestolen, som de allerede havde tilkjendt ham ved deres Stemmer. Først lagde nemlig Eskil Hånd på ham, og det gav de andre Mod til at gjøre ligeså. Klerkerne begyndte nu også, som Sæd er, at synge og istemmede som yderligere Vidnesbyrd om det højtidelige Valgs Enstemmighed en smuk Hymne, og Almuen, som hoppede og sprang af Glæde, vilde nu ikke lade Klerkerne være ene om at synge deres fromme Lovsang, men istemte også en gudelig Sang, thi den kunde ikke bare sig for at synge med, så godt den kunde, og holdt det for en Skam at tie, medens Klerkerne sang, i den Grad var hele den tilstedeværende Mængde stemt for, at han skulde vælges. Han strittede imidlertid af alle Kræfter imod Mængden, der trak i ham, og han tog så kraftige Tag, at adskillige faldt næsegrus i Gulvet derved. De flåede Klæderne af ham, og der blev sådant et Slagsmål og Bulder, at man ikke kunde høre Sangen. Da Absalon omsider med Vold og Magt var bleven slæbt hen til Ærkebispesædet af den fromme Almue, vilde han ikke sætte sig i det, for at det ikke på nogen Måde skulde få Udseende af, at han havde givet efter for dem, der vilde tvinge ham. Så bad da først Eskil og derefter Valdemar ham om at tage imod den Værdighed, Himlen selv bød ham, for ikke at krænke den Kirkes Værdighed, de var i, ved at vise den en Ringeagt, man aldrig havde set eller hørt Mage til, men så snart han kunde komme til Orde, henskjød han sin Sag under Paven og greb altså til det kraftigste Middel, han kunde værge sig med, just som de troede, han var ved at give efter for deres Bønner, medens en anden med begge Hænder vilde have grebet en sådan Værdighed, når den blev ham tilbudt, og begjærlig have taget imod et så højt gejstligt Embede. Niels, som var Roskildekannikernes Ældste, var nu heller

ikke sen med at påberåbe sig Paven i Anledning af den Vold, der blev øvet imod hans Biskop. Det blev Eskil noget urolig over, men han sagde, at de, der vilde have Absalon valgt, kunde stole på, at han selv vilde stå på deres Side, og så skulde Absalon nok få at mærke, hvem af dem der havde mest at sige i Rom. Derpå blev der holdt Messe. Da den var til Ende, bød Eskil Absalon lyse Velsignelsen, idet han håbede på den Måde at få ham til at godkjende Valget; selv kunde han ikke gjøre det, sagde han, eftersom han ikke længer kunde befatte sig med noget, der hørte Bispeembedet til. Hertil svarede Absalon, at skjønt han havde nedlagt Bispeværdigheden, havde han som pavelig Legat Ret til at lyse Velsignelsen og burde ikke overlade et Hverv, der tilkom den øverste, til Folk af ringere Værdighed. Således nødte Absalon i sin Beskedenhed den gamle Mand, der var opsat på at få sit Ønske sat igjennem, til at huske på den Værdighed, han havde glemt. Så søgte Eskil ved at ydmyge sig på en anden Måde at få Bugt med hans stadige Vægning. Han kaldte ham nemlig ind i sit Sovekammer, og da han ikke kunde bevæge ham ved sine Bønner, kastede han sig på Knæ for ham og begyndte at bønfalde ham med grædende Tårer. Da han heller ingen Vegne kom på den Måde, fandt han på et tredje Middel for at lokke ham til at gjøre hans Vilje og tage imod Valget, så det er ikke let at afgjøre, hvem af dem der var den ihærdigste, han, som blev ved med at nøde, eller han, som blev ved med at stå imod. Han sendte nemlig sine Ryttere, der både var talrige og statelige, til ham, for at de skulde sværge ham Troskab, men den Hylding vilde Absalon ikke tage imod, han var ganske uværdig til at have Folk som dem i sin Tjeneste, sagde han. Da Eskil omsider mærkede, at han ikke på nogen Måde kunde få Bugt med hans Standhaftighed, førte han ham ind i et hemmeligt Aflukke i Forhallen for at vise ham de Skatte, han havde besluttet at efterlade Kirken, og begyndte indtrængende at opfordre ham til i alt Fald at værdige dem et Øjekast, men som han havde modstået de tidligere Fristelser, foragtede han også ganske denne, så han, som ikke havde ladet sig lokke af Hæder og Ære, bukkede heller ikke under for Havesygens Fristelse. Så blev Eskil tilsyneladende meget vred og sagde, at så vilde han efterlade ham mindre, end han havde tænkt, både til eget og til kirkeligt Brug, og så kunde han takke sin tåbelige Stædighed derfor. Derpå forærede han Kongen et Guldbæger og Absalon et lignende, og også alle sine andre Venner gav han Gaver, for at man i hans Fædreland skulde mindes hans store Rundhåndethed. Han blev nu slagen med Svaghed i alle Lemmer, og til sidst fik han et Sted på Kroppen den Syge, der kaldes Helvedesild, og som om det var en Straf fra Himlen, der var kommen over ham, skyndte han sig nu at rejse bort. Da han var draget bort fra Skåne, modtog Absalon ham som Gjest på sin Borg, og da han hørte den gamle Mand klage over, at han frøs sådan om Fødderne, at han ikke kunde sove om Natten, anbragte han en hed Mursten i en lille Kasse med mange Huller i og lagde den ved Fødderne, og det varmede den forfrosne Olding således, at han igjen kunde sove. Eskil var så meget gladere over dette Middel, som det mere skyldtes kjærlig Omtanke end Lægekunst. Absalon førte ham selv på sit eget Skib over til Slesvig, og da han vilde forære ham en Sølvskål, afslog Eskil Gaven og sagde, at nu havde han ikke længer Brug for sådanne kostbare Kar. Da han mødte Kongen på Slesvig Bro, blev han så afmægtig, at de fleste troede, han var død. Omsider kom han dog til sig selv igjen og blev i en Båd sat over Fjorden, hvorpå han kjærlig kyssede de tilstedeværende, og grædende blev han, omgivet af sine grædende Venner, sat op i en Vogn, som Absalon havde skaffet til Veje, og hvori han kunde sidde blødt, thi ride kunde han ikke længer. Venneskaren fulgte med Tårer i Øjnene den grædende Olding, så det var som en Ligfærd, og de skulde jo heller ikke se ham mere.

Derefter sendte Kongen og Kapitlet i Lund Sendemænd til Rom for at få Absalon tvungen til at tage imod Valget. De begav sig først til Clairveaux, hvor de traf Eskil, som gav dem Brev med til Støtte for deres Andragende, thi han stod på den Tid i ikke ringe Gunst ved Pavehoffet. Absalon og Kapitlet i Roskilde undlod imidlertid heller ikke at sende Bud til Rom for at nedlægge kraftig Indsigelse imod det Valg, Lundeboerne gjorde sig Umage for at få stadfæstet.

Medens Stormændene fejrede Påskefesten i Roskilde og allerbedst var i Lag med at gjøre sig til gode ved Gildet, blev det meldt Kongen af Thord Høvidsmanden i Lund, at et Bud fra Magnus ved Navn Thormer nylig var vendt tilbage fra Gøtland og havde haft sådant Hastværk med at komme igjennem Skåne, at det ikke havde været muligt at fange ham, så for at få fat i ham blev det nødvendigt at lægge sig på Lur efter ham ved Store Bælt, hvortil han uden Tvivl hurtigst muligt vilde begive sig. Da Magnus blev spurgt ud angående dette, søgte han at dække sig ved Benægtelse, skjønt Kongen lovede ham, at der ingen Fortræd skulde blive gjort ham, i Fald han bekjendte. Han påstod med den største Frækhed, at det var Løgn, hvad man beskyldte ham for, og sagde, at hvis der kom noget af den Slags for Dagens Lys, vilde han selv bede om, at der måtte blive nægtet ham Tilgivelse. Kongen troede ikke på hans Benægtelser og sendte nogle Drabanter til en overordentlig pålidelig Mand af gejstlig Stand ved Navn Adolf, som boede ved Bæltet, med Pålæg om at passe på en Mand af sådan Legemsbygning og i sådan Dragt, som Magnus' Sendebud var kjendelig på. Thormer blev således greben, og da han kom for Kongen og blev udspurgt om det Budskab, han havde overbragt, nægtede han først længe det hele, men røbede så omsider af Frygt for Pinebænken den Hemmelighed, der var ham betroet, og tilstod, at han i Steden for Brev havde et Stykke Træ hos sig, hvis tilsvarende anden Halvdel Knud og Karl havde, således som det i Danmark er Skik mellem Venner, når de ikke vil sende deres Segl. Kongen nøjedes med at lade ham lægge i Lænker og gav Absalon ham i Forvaring. Derpå lod han sin Staldmester Niels tage de fynske Krigsfolk med og gribe Magnus, fordi han nu igjen havde gjort sig skyldig i Forræderi imod ham og havde fortjent Straf for sin Troløshed. Han blev midt om Natten omringet i sit Sovekammer, og i den Grad glemte han sin fordums Tapperhed, at han søgte at bjærge Livet ved at krybe i Skjul i Steden for at værges sig; han blev funden bag Tjeldingen og trukket frem, så det er ikke godt at sige, om han var mest at ynke, da han blev tagen til Fange på så forsmædelig en Måde, eller da han var bleven fangen. Da han blev ført frem for Kongen og udspurgt om sit forræderske Anslag, nægtede han sig en Stund skyldig i det, han beskyldtes for, men da hans fangne Sendebuds Vidnesbyrd fældede ham, og han ikke længer kunde fremture i sin Løgn, tilstod han sin Brøde. Om Skam eller Frygt for Straf har pint ham mest, skal jeg ikke kunne sige. Kongen sendte ham til Søborghus og satte Thorbern til at passe på ham, thi han vilde hellere straffe ham med Fængsel end med Døden.

I de samme Dage plyndrede vendiske Sørøvere Valdemars Sendemænd og opsnappede et Skib, der var ladet med Gaver til ham fra hans Svigerfader. Han sendte Bud til dem, at de skulde give det tilbage, men de svarede ham overmodigt. Den Tort blev Valdemar, som rimeligt var, opbragt over, og for at hævne sig søgte han derfor Forbund med Hertug Henrik og opbød Rygboerne til Leding, fordi de var stedkjendte i Fjendens Land. Derpå lagde han ind igjennem Swinemünde og brændte Julin, som Indbyggerne havde forladt. Henrik belejrede imedens Demmin. Da han skjønnede, at den var vanskelig at tage med Storm, afledede han Floden, der løb imellem den og hans Lejr, så den kom til at løbe længere borte fra Byen, men derved gjorde han det betydelig lettere for Fjenderne at forsvare Byen fra Murene, så i Steden for at svække dens Modstandskraft styrkede han den, og som Følge heraf måtte han om Efteråret med

Skam opgive Belejringen efter at have drevet på den hele Sommeren igjennem. Efter at han var draget bort, udbrød der ved et Tilfælde Ild i Byen, så Skæbnen udrettede på egen Hånd, hvad den ikke havde undt Sachserne; Danskerne så' den mildere til, de fik Held til at afbrænde Gutzkow, hvis Indbyggere magtesløse og med Angst og Bæven måtte fly ud til et Sted, der var helt omgivet af Moser. Dette fik Absalon imidlertid at vide af en Fange, der var bleven greben tillige med sin yngre Broder samt Kone og Børn, og han spurgte ham derfor, om han havde Lyst til at købe sin og sine nærmestes Frihed ved at røbe sine Bysbørns Skjulested. Det Tilbud greb Fangen med Begjærlighed, og lovede, at han selv vilde omringe Mosen, de skulde angribe, med Landtropperne, og at hans Broder skulde vise Skibsfolkene Vej, så at Venderne vilde blive afskærne fra at flygte både til Lands og til Vands og slet ingen Udvej have. Imellem den Mose, hvor de var, og den anden var der en smal Å, som kun var farbar for Småskibe. Da Absalon sejlede op ad den, lod Venderen, som om han var faret vild, men Absalon truede ham til at vise dem den rette Vej, og da han åbenbart pønsede på at springe over Bord, bød han, at der skulde kastes en Strikke om Halsen på ham. Mange af Venderne faldt i Hænderne på ham, medens de søgte at slippe bort i deres Både. Kvæget, de havde drevet ud imellem Mosen og Havet, tog Sjællandsfarerne, og det blev fordelt imellem hele Hæren, men det indbragte alligevel Absalon mere Misundelse end Ære blandt hans Folk, thi de sagde, at Sjællandsfarerne alene havde bemægtiget sig, hvad de alle burde have været lige gode om at tage. Da han var kommen ud af Mosen, var der nogle kådmundede Skibsfolk, som for Spøg sagde, at deres Vejviser havde fortjent Døden, fordi han havde ladet, som om han ikke vidste Besked, da han skulde vise dem Vej, og vilde have narret dem, der fulgte ham i Tillid til hans Løfte, ved at give det Udseende af, at han var faret vild. Denne Skjemt tog han for Alvor og troede, at han skulde hænges, og han lod derfor, som om han vilde tage noget Vand i Mosen for at to sig, og sprang på Hovedet over Bord, idet han hellere selv vilde søge Døden end bie på den. En Stund vidste de ikke, om han var druknet eller var svømmet uskadt bort under Vandet, men omsider kom han, som det plejer at ske, op igjen, og så havde han omhyggelig samlet Rebet, han havde om Halsen, sammen i Hænderne, for at de ikke skulde trække ham op ved Hjælp af det. Da de så' ham gå til Bunds igjen, var de ligesom før i Tvivl om, hvorvidt han var druknet eller ej, men omsider fandt de hans Lig, og så var der jo ingen Tvivl længer. Den danske Hær gjorde dør en sådan Mængde Kvæghjorder til Bytte, at de hver Dag måtte lade dem drive på Græs af Hyrder. Egnen var overalt ganske øde, så der var ingen Fare ved at lade dem gå ude, og Ilden havde i den Grad hærjet den, at Svalerne, da de skulde udruge deres Unger, i Mangel af Tagene, som de var vante til at bo under, lånte Hus hos Fjenden og byggede Reder på Skibene både i For- og Bagstavnen.

Derpå vilde Kongen have en Samtale med Henrik, som længe havde været optagen af at belejre Demmin. Efter at have afbrændt Gutzkow, som ingen forsvarede, begav han sig derfor over Land på Vej til ham, men en overordentlig dyb Flod hindrede ham i at komme frem, og han fik også at vide, at der var andre Vanskeligheder. Han vendte sig derfor til Egnen om Camin, hvor han mere plyndrede Landet end indlod sig på at storme Fæstningsværker, thi han angreb blot Camin på Skrømt og tog nogle Skibe for at føre det tagne Kvæg bort på dem. Der var så fuldt op af Kvæg, og det var så let at få Tilførsel, at han dér fik Kjød nok til hele Hæren i to Måneder. Derpå skikkede han Sendemænd til Henrik og bød ham nu holde inde med Krigen; han var da just ved skyndsomst at ophæve den Belejring, han forgjæves havde drevet på så længe. Da Kongen fik den Besked, angreb han hele den mellemliggende Egn med Ild og Sværd og hærjede den på det grummeste, til han kom til Volgast. Da Volgasterne og deres Høvidsmand

Zulister så' Danskerne komme, begyndte de at bryde den yderste Ende af Broen af for at hindre dem i at trænge ind i Byen over den. Nogle enkelte af Danskerne nåede imidlertid ved deres Stalbrødres Hjælp over Stumperne ind på Broen, men Fjenderne gjorde Udfald fra Byen, og da de var for få til at kunne stå sig, veg de alle tilbage med Undtagelse af Absalons Våbendrager Hemming; han var kun let rustet, men han var altid med, hvor det gik hårdest til, og rede til at styrte sig ind i enhver Fare. Da han trak sig lidt tilbage for de fremtrængende Fjender, fik han det lange Slagsværd, han var omgjordet med, imellem Benene og faldt, men det Fald fik han mere Ære end Fortræd af, thi skjønt Fjendernes Spyd regnede ned over ham, skjærmede Lykken ham bedre, end hans Skjold formåede; det varede ikke længe, førend han fik rejst sig op på Knæene, og så fik han draget sit Sværd og hug de nærmeste Fjender i Benene med det. Da de for en Stund måtte trække sig tilbage, sprang han op, og da hans Stalbrødre omsider skammede sig, tog Mod til sig og kom ham til Undsætning, nødte han Fjenderne til at trække sig tilbage til Byen. Da han vendte tilbage til Danskerne, vakte det stor Forundring, at han var fuldstændig uskadt, så man priste ikke blot hans Tapperhed, men også hans Lykke.

På den Tid blev den Tvedragt i Kirken, der som Følge af Tyskernes hårdnakkede Fremturen i deres Vildfarelse med Kejser Frederiks Samtykke havde hersket i så mange År, omsider bilagt, idet den retmæssige Pave Alexander fik Overhånd og atter knyttede det søndrede Endrægtighedens Bånd i Kirken. Samtidig vendte Kongens og Lundeboernes samt Absalons Sendemænd hjem fra Rom med et glædeligt Budskab til Fædrelandet. Skjønt de nemlig syntes at have så indbyrdes stridige Ting at andrage om, tog Paven Sagen så snildt, at begge Parter glædede sig over at have fået deres Ønske opfyldt. Absalon fik nemlig Befaling til at overtage Ærkesædet i Lund, men samtidig Tilladelse til at beholde Bispestolen i Roskilde. Begge Stifter blev således underlagt hans Magt og Myndighed, det ene efter Pavens Befaling, det andet med hans Tilladelse, en Nædesbevisning fra Pavehoffet, som man aldrig har set eller hørt Mage til før, lige så lidt som at Bispekåben er bleven hængt på en Mand, som vægrede sig ved at tage imod den, og at Tegnene på den ærkebiskoppelige Værdighed, som med Nød og næppe tildeles dem, der attrår dem, med Magt pånødes en Mand imod hans Vilje. Der skulde sandelig værdige Skuldre til at bære så anselig en Byrde! Da den pavelige Legat Galandus kom hertil, stævnedes han Lundekannikerne til Roskilde, og dér oplæste han i Absalons Nærværelse Brevet, som ikke blot pålagde ham at tage imod Valget men også truede ham med Bandlysning, i Fald han fastholdt sin Vægtring, hvorved han nødte ham til at føje dem, der havde valgt ham, og til højtidelig at tage imod deres Troskabsed. Senere iklædte han ham i Domkirken i Lund det ærkebiskoppelige Skrud, som han havde bragt med, og Dagen efter var han Vidne til, at Orm, der var bleven valgt til Biskop i Ribe, blev indviet til sit hellige Embede. Efter således ærlig og redelig at have røgtet sit Sendefærd drog han, da Vinteren var omme, tilbage til Rom.

Femtende Bog

Valdemar Den Store fortsat

Kongen havde endnu ikke fået tilstrækkelig Hævn over de Røvere, der havde taget, hvad hans var, og han besluttede derfor at foretage et nyt Tog til Venden. Nørrejderne lod han blive hjemme, men Sønderjderne skulde med. Disse blev overfaldne af så voldsom en Storm, at den gjæve og gode Biskop Frederik af Slesvig, da han for fulde Sejl stævnede frem i det forrygende Vejr, fik Roret revet af sit Skib og druknede med næsten alle sine Folk. Dette vakte stor Sorg på hele Flåden, så meget mere, som man, skjønt det gik let nok med at finde Ligene af hans Folk, ikke kunde finde hans, hvor ivrig man end søgte efter det. Først Pinsedag drev det op på Sjællands Kyst, og det hverken lugtede ilde eller så' fælt ud, thi det var slet ikke gået i Forrådnelse, hvilket jeg skulde tro var et guddommeligt Vidnesbyrd om Mandens Hellighed, og ikke mindre Ære var det værd, at han forgjæves lod sig søge af sine Venner og just vilde forherlige den hellige Pinsedag, som han altid havde plejet at fejre som sin kjæreste Højtid, ved at lade sit Lig finde på den. Absalon sørgede inderligt over ham, thi det var en Hjærtensven, han dør havde mistet.

Kongen mødte Flåden ved Falster, sammenkaldte Høvdingerne og sagde, at han havde besluttet, at han ikke selv vilde gå imod Fjendens store Stridsmagt med så få Folk, thi gjorde han det, kunde han vel nok indlægge sig størst Ære derved, men han kunde også få den største Skam deraf. Han vilde derfor hellere betro Anførselen på dette Togt til Absalon og sin Søn Knud, thi hvis de kom godt derfra, vilde der dog altid vindes nogen Hæder derved, og gik det galt, blev Skammen ikke så stor. De var strax rede til at gjøre, som han bød, og efter at der var stødt så stor en rygisk Flåde til dem, som der i Hast kunde skaffes til Veje, sejlede de ufortøvet til Ostrusna og anfaldt Fjenden med lige så stor Dristighed som Hurtighed. Deres Angreb skete med så stor Hemmelighed og kom så uventet, at de overrumplede de fleste af de intet anende Vender i deres Huse og vilde have hærjet hele Egnen uden at møde nogen Modstand, hvis ikke nogle Klodrianer havde stukket Ild på og derved røbet dem. Det hændte ved denne Lejlighed, at Jarimar, da to Vendere søgte at slippe bort i en Båd, dræbte den ene af dem med en Pil; den anden vilde hævne sin Stalbroder, men da han så', at det var Rygboernes Fyrste, han havde for sig, kastede han skamfuld Pilen fra sig og flyede; så stor Ærefiygt nærer dette Folk for Mænd, der er højt på Strå. Imidlertid løb Flåden op ad Peene; Danskerne tog de Heste, de traf på Engene, og sejlede op til Volgast. Efter at have brudt Broen af og bortryddet alt, hvad der hindrede Sejladsen, kastede de Anker lige uden for Byens Mure, medens Byfolkene var ved at lave deres Blider i Stand, som endnu ikke var i Orden. Danskerne foretrak imidlertid at sejle videre frem for at indlade sig på en kjedsommelig Belejring og førte Krigen så spredt og uberegneligt, at de stadig gjækkede Fjenderne, så de aldrig vidste, hvor de helst skulde belave sig på at forsvare sig, de undgik nemlig de Steder, hvor de kunde vente at ville møde Venderne, og angreb dem, der var blottede for Forsvarere, og når disse kom til, trak de sig med Flid tilbage og angreb andre Steder, der var uden Værn. Og for at der ingen Standsning skulde blive i deres Foretagender, lod de Fodfolkene ro om Natten og sove om Dagen, medens Rytterne sov om Natten og fejdede om Dagen. Da Bugislav og Kazimar skjønnede, at den Måde at angribe på var der ikke noget at stille op imod med Våbenmagt, at deres Land blev lagt øde, og at de ikke kunde få Bugt med Danskerne, der var lige så hurtige som modige, besluttede de sig til at købe sig Fred ved at tiltinge sig deres Venskab, hvis Våben de ikke kunde stå sig imod. De holdt da et Møde med dem og erkjendte dem for deres Overmænd, ja lod endogså, som om de ikke regnede den Skade, der var bleven tilføjet deres Land, for værd at tale om, og vilde drage bort

til den store pommerske Ørken og søge sig ny Bosteder dør. Da Niels Falstring hørte det, gav han sig til at le og sagde, at de kun dårligt sørgede for deres Fædrelands Tarv, når de således lod sig jage hid og did af deres Naboer og tvinge til at afstå en Del af det til Danskerne og en anden til Polakkerne. Efter således at være bleven mindede om, at de burde tænke på, hvad der bådede deres Fædreland, lovede de Absalon, som den, der rådede for Togtet, hundrede Mark Sølv og Knud lige så meget, hvorhos de Sendemænd, de havde taget til Fange, skulde sættes på fri Fod og Kongen have to Tusind Mark Sølv i Erstatning for, hvad de havde røvet. Dette vilde Absalon ikke strax svare på; han tog Høvidsmændene til Side og sagde, at de Vilkår, Fjenden tilbød, vilde det være til Skade for Fædrelandet at tage imod, selv om man fandt Behag i dem, og at det var mere tjenligt end behageligt at forkaste dem. At skaffe Kongen Penge, Landsens Folk Fred og Fangerne Frigivelse kunde ganske vist se tiltalende nok ud, men om det var til Gavn, var et andet Spørgsmål; derimod var der ingen Tvivl om, at det vilde være i højeste Grad fordelagtigt at forkaste dem og fortsætte Krigen. Vendernes Kræfter var allerede i den Grad medtagne, at de vilde blive nødte til at overgive sig, i Fald de ikke fik Fred. Han vilde nu overlade til sine Høvidsmænd at afgjøre, om der skulde være Krig eller Fred, for at det ikke skulde se ud, som om han dumdristig fulgte sit eget Hoved uden at ænse andres Mening. De svarede, at man burde vælge det, som Folk vilde synes bedst om, og denne sine Stalbrødres Mening måtte Absalon altså rette sig efter. Han bød da Esbern sejle i Forvejen og bringe Kongen Bud om de herlige Bedrifter, de havde øvet, thi han vidste jo, at han ventede i Spænding, og vilde ikke, at han skulde blive forskrækket, når han så hurtig og uventet vendte tilbage. Esbern blev imidlertid opholdt af Modvind ud for Hiddensø og fik ikke gunstig Vind, førend Absalon havde modtaget Gislerne og lettede Anker. For at komme forud for ham sejlede han så hurtig, han på nogen Måde kunde. Da Kongen, som just var på Jagt, så ham komme sejlen, alt hvad Årerne kunde trække, forud for Flåden, undrede han sig såre og troede, at den var bleven slået på Flugt. Da han havde fået at vide af Esbern, hvorledes det forholdt sig, forvandlede hans ugrundede Bekymring til overvættets Glæde, og han sagde, at Krig var nyttigere end Fred. Han gjorde også i sin Glæde Gjestebud for ham, og ved det gik det overmåde lystigt til. Dagen efter gav han Flåden Hjemlov efter ikke blot at have prist Mandskabet i høje Toner, men også vist det den Ære at stede det til Kys.

Siden, medens Kongen opholdt sig i Jylland, faldt Knud og Karl med en mere hidsig end udsøgt Skare Folk ind i Halland for at hævn sig på deres Fædreland for den Landflygtighed, de selv havde pådraget sig ved deres forbryderske Færd. De havde ventet, at Hallænderne vilde tage imod dem med åbne Arme, men de drev dem tilbage, og de vilde da hellere lade Livet end fly og stillede sig i Slagorden ved den Skov, der danner Grænseskjeldet imellem Halland og Gøtland. Lykken var dem imod, og de måtte bøde hårdt, fordi de bar Avindskjold imod deres Fædreland. Knud fik nemlig en Mængde Sår, faldt i Hænderne på Bønderne og blev sat i det samme Fængsel, hvor Magnus sad, så han kom til at dele Straf med den, hvis Forbrydelse han havde været medskyldig i. Karl blev dødelig såret og nåede kun et lidet Stykke bort, før han udåndede sin stærke Sjæl under Træernes spæde Løv, og man må vel prise ham lykkeligere, fordi han døde, end hans Broder, fordi han slap derfra med Livet. Valdemar lagde Beslag på deres Gods i Henhold til Lovens Bestemmelse om, at en Fædrelandsforræder har forbrudt alt, hvad han ejer, og således fik han uventet sin Velstand øget. Karls Lig blev senere fundet af Egnens Folk; det var da allerede gået i Forrådnelse og kunde således være et Vidnesbyrd om, at man ikke bør vrage egne Kår for at stræbe efter andres Højhed.

Hertug Henrik var imidlertid kommen i en farlig Krig med Kejseren, fordi han havde vægret sig ved at yde ham Hjælpetropper imod Italienerne. Da han skjønnede, at det oversteg hans Kræfter at klare så vanskelig en Sag, sendte han det ene Bud efter det andet til Valdemar med Anmodning om at møde ham, og da Kongen føjede ham og kom, gik han helt over Broen, som han aldrig før havde villet gå længere end til Midten af, og bad ham indstændig om Hjælp, idet han på det mest indtrængende påberåbte sig det svorne Forbund, der var imellem dem. Således kan den hårde Nød kue Overmod og Stolthed bøje sig for Ulykken. Kongen svarede, at han ikke havde sluttet noget Forbund, der forpligtede ham til sligt, men for det Venskabs Skyld, der fra gammel Tid af havde været imellem dem, vilde han alligevel hjælpe ham, hvis han vilde lægge sig hans Ord på Sinde og handle efter dem. Henrik spurgte om, hvad han mente, og han sagde da, at når det måtte anses for en vanskelig Sag at yppe Strid med den jordiske Kejser, var det endnu langt farligere at udæske Himlens Herre, eftersom han blot ved et Vink uden menneskelig Hjælp mægter at gjøre os dødelige lykkelige eller ulykkelige. Dersom Henrik, som alt længe havde fortørnet Gud ved at gjøre sig skyldig i Kirkeran, vilde forsone sig med ham ved at give fuld Erstatning for, hvad han havde røvet, vilde han kunne gjøre sig Håb om Sejr, hvis ikke, var det letsindigt af ham at indlade sig på Krig; gjorde de det i Fællesskab, så længe Gud var ham gram, vilde de begge blive besejrede af Fjenden, thi der var ingen Tvivl om, at enhver, der dristede sig til hårdnakket at sætte sig op imod Guds Almagt, vilde få at føle, at hans egen Magt kun var svag og skrøbelig. Han turde derfor ikke yde ham nogen Krigshjælp, med mindre han først sonede den Helligbrøde, han havde begået, og derved afværgede den Fare, der truede ham, thi han satte Guds frygt over Venskab. Hertil svarede Henrik, at han ganske vist havde aftvunget Bisperne en hel Del Gods under Navn af Len, men vilde han frivillig give det fra sig igjen, vilde han blive stedt i den yderste Fattigdom; han satte heller ikke så stor Pris på de kronragede Skaldepander, at han godvillig vilde skille sig ved sin Velstand og agte deres Vrede mere end sin egen Ære. Han bad ham imidlertid om at fortie, at han havde afslået hans Anmodning, for at det ikke skulde rygtes blandt Folk, at han havde nægtet at hjælpe ham. Da Kongen var draget bort, lod Henrik over for sine Krigsfolk, som om han havde lovet ham Bistand, thi det var ham om at gjøre ved dette Håb at styrke deres Mod, ellers var han bange for, at de skulde gå over til Kejseren.

Da Danskerne var på Vejen hjem, skete der et vidunderligt Jertegn, som man aldrig før havde set Mage til. Der stimlede nemlig i Løbet af én Nat en uendelig Mængde Mus sammen langvejs fra hele Landet, og ynkelig pibende sprang de af sig selv i Slien og druknede. Om Morgenen så' man Ligene af dem, som Vinden havde kastet op på Land, ligge spredte over hele Strandbredden, og det er ikke let at sige, om dette mest var til Forbavselse eller til Nytte for Landsens Folk. Samme Nat blev Absalons Klæder, medens han lå og sov, gnavede itu af nogle Spidsmus, hvilket var et sikkert Forvarsel om de Gjenvordigheder, der forestod ham.

Da han var kommen tilbage til Sjælland, blev det meldt ham, at der var udbrudt Uroligheder i Skåne, at Almuen var kommen på Kant med Stormændene, og at den offentlig havde sammenrottet sig imod de kongelige Fogeder og angrebet dem. En af de fornemste Lensmænd ved Navn Åge havde den på Lundeting i sin Ubesindighed faret så voldsomt og forsmædelig frem imod, at han vilde være bleven revet i Stykker, hvis han ikke var flygtet ind i St. Laurentii Kirke. Denne Brand, som den oprørske Mængde i sit Raseri havde tændt, kunde ingen andre end Absalon slukke, og det vilde være lettere for ham at gjøre det, medens Oprøret endnu var i sin Begyndelse, end når det havde fået Tid til at brede sig. Han måtte derfor endelig skyndsomst komme over til

Skåne, hvis han vilde tage sig af Kongens Sager dér, som det stod såre ilde til med. Han rådførte sig med Sune og Esbern, men de rådede ham så stærkt, som de på nogen Måde kunde, fra at indlade sig på den Rejse, thi de vidste, sagde de, at det i Virkeligheden var Stormændene, der hemmelig havde sammenrottet sig for at ophidse Almuen, og at deres eneste Mål var at komme ham til Livs. Da de skånske Sendemænd imidlertid blev ved at forsikre, at det var umuligt at skabe Ro i Landet, med mindre han kom derover, svarede han, at så skulde han komme, det fik så gå, som det vilde; han vilde, om så skulde være, ofre Kongen sit Liv, i Fald det gjordes nødigt, til Tak for alt det gode, han havde gjort ham. Han skikkede altså Folk forud, som skulde stævne de skånske Stormænd til Tinge i Lund, og lovede, at han selv skulde komme strax efter. Han tøvede da heller ikke med at begive sig over til Skåne for opfyldt af Forfædrenes Ånd at stille sig imod Almuens Raseri og stemme imod det af al sin Magt. Almuen, i hvis Sind Oprørsbølgerne gik højt, kæredede med voldsomme Ord over den Uret, den led, og da Thord begyndte at holde en Tale til den, nødte den ham ved stadig Piben og truende Tilråb til at holde op. Også de andre af Kongens Tilhængere, der vilde have Ordet, nægtede den det, kun Absalon fandt den sig i at høre på i nogenlunde Ro. Da han imidlertid mærkede, at den ufornuftige Mængde blev ved med Råben og Skjælden og ikke tålmodig hørte på hans forstandige Formaninger, anså han det for hensigtsmæssigt at dele den og bød, at den skulde fordele sig i tre Herredsting, hvorhos han lovede at råde Bod på al Uret, der var øvet af Stormændene. Thord satte han hårdt i Rette, fordi han med løgnagtig Tale havde lokket ham over til et Oprør, som der næppe var nogen Mulighed for at dæmpe, men Thord svarede, at den ophidsede Almues Vildskab hidrørte fra Drukkenhed, og til Bevis herfor anførte han, at nogle sad og snorkede på Tinge; man burde derfor ikke holde Ting med dem i Byen, men ude på Landet, for at disse fordrukne Mennesker ikke skulde få nogen Lejlighed til at drikke sig fulde.

Absalon holdt nu først Ting med Sydsåningerne. Han bød ved denne Lejlighed den kongelige Herredshøvding Peder Evarsson tage Sæde ved Siden af sig, thi Mængden overøste ham med Beskyldninger, som mere skrev sig fra Avind, end de i Virkeligheden havde noget at støtte sig på; ved således at hædre sin gode Ven ved at give ham Plads ved sin Side sørgede han for, at der ingen Overlast tilføjedes ham. Dagen efter gik med at komme til Bunds i de forelagte Kæremål, og med den største Retfærdighed afsagde han sin Kjendelse over alle de fremførte Klager, og efter at han havde dømt i Sagerne efter Lands Lov og Ret, kunde Almuen ikke andet end være fornøjet og takke ham derfor.

Da han brød op derfra, blev det meldt ham af en skånsk Krigsmand, at Budstikken gik om imellem Almuen for at hidse den til Oprør og stævne den til et Møde om fire Dage ved Hvidkilde. Skjønt han havde de mægtigste skånske Stormænd hos sig, sendte han for ikke at savne nogen af dem, han ønskede at rådføre sig med, også Bud efter Thord og fortalte ham det Rygte, der nys var kommet ham for Øre om Bondeoprøret. Thord søgte nu vel at betage ham al Mistanke i så Henseende og svække hans Tro på Rygtet; der var slet ingen Grund til at frygte for sligt, sagde han, men de andre rådede til at tage sig vel i Vare for Almuens Magt og Vold. Da Meningerne angående denne vanskelige Sag således var forskellige, blev han selv tvivlrådig og begav sig ud på Søfdøen for nærmere at undersøge Forholdene. Dér fik han større Vished om, at det var, som der var blevet sagt ham, at Almuen var helt rasende, og da det ikke tyktes ham, at han selv uden Fare kunde træde frem for den, sendte han nogle hen til Tinget for at stille den tilfreds ved at love den alt, hvad den med Billighed kunde forlange. Da disse imidlertid mærkede, at alt var i Oprør som Følge af Almuens vilde Raseri, og at

den i sin frække Dumdristighed overøste Stormændene med grove og utilbørlige Ord, tav de stille med, hvad der var blevet dem pålagt, og opflammede derved yderligere Oprørerne, idet de tog mere Hensyn til disses Raseri end til det Hverv, der var blevet overdraget dem. Om de gjorde det af Frygt eller af Troløshed, får stå hen. En af dem ved Navn Peder Lange, en ren Kæmpe at se til, sagde, da han omsider med Nød og næppe fik skaffet sig Ørenlyd, at skjønt han stod i Absalons Tjeneste, var hans Ærbødighed for ham dog ikke så stor, at han gav den Fortrinet for, hvad han skyldte sine Medborgere; Folkets Majestæt gik for ham forud for Hensynet til Ærkebispem, og han skyldte Fædrelandet større Kjærlighed end nogen enkelt Mand; han var rede til at stå Last og Brast med Almuen i alt, hvad den tog sig for, og vilde ikke betænke sig på med Sværd i Hånd at forsvare dens Frihed, der nu så at sige havde lidt Skibbrud og var ved at gå til Grunde. Hertil svarede en af Almuen, at den blot blev holdt for Nar, og at Absalon og Stormændene, som plejede at udsuge Menigmand, med fuldt Overlæg holdt sig borte fra Tinget, og det gav alle ham med Råben og Skrigen Ret i, hvorpå hele Hoben brød op med stort Bulder og Gny og fuldt væbnet steg til Hest for at angribe Absalons Gård. Lidet tænkte de på, hvor tit de havde nydt godt af hans Gavmildhed i det Hus, de nu vilde angribe. For at melde Absalon dette begav de yngste af Sendemændene sig nu hurtig af Sted til Søfdø, idet de snildelig undgik Pilene, der haglede ned over dem fra alle Sider. Absalons Krigsfolk blev såre forfærdede, da de fik Nys om, hvorledes Sagerne stod, og så' sig om efter Midler til at forsvare sig med; nogle drev Hestene sammen, der gik løse på Engene, andre samlede alle de Vogne, de kunde få fat på, og spærrede med dem Vadestedet over til Øen, som Absalon senere lod befæste med en Teglstensmur, atter andre sankede Kastesten. De ældre rådede til, at man enten skulde belave sig på en Belejring eller efter at have gjort det af med de første, der angreb dem, drage bort, inden den store Bondehær kom, som de ikke kunde stå sig imod. Absalon sagde imidlertid, at intet af disse Råd kunde han gå ind på, thi til at udholde en Belejring havde han ikke Levnedsmidler nok, og desuden måtte han ikke glemme, at han mere burde være en Fader for disse Mennesker end en Røver. Han var kommen for at stifte Fred, og den vilde han ikke besmitte med Menneskeblod; han vilde optræde som en from Hyrde og ikke som en grim Drabsmand. Han foretrak derfor, at de første, der angreb, blev adsplittede, uden at der tilføjedes dem nogen Fortræd eller anrettedes nogen Blodsudgydelse; det vilde være dem en let Sag at jage dem på Flugt, da de ikke havde nogen ordentlig Ledelse at stole på. Han forbød derpå sine Krigsfolk at tilføje nogen af Folkehoben nogen Overlast, og den første Skare, der kom og satte sig fast på en nærliggende Høj, gik han imod med Korset foran sig, hvorpå den flyede ind i den nærmeste Skov. Hovedmanden for Oprøret blev fangen, men Krigsfolkene mindedes, hvad Absalon havde pålagt dem, og nøjedes med at tage Våbnene fra ham, trække Klæderne af ham og prygle ham igjennem. En af Krigsfolkene var så uheldig, at hans Hest løb løbsk og rendte midt ind imellem Fjendernes tætteste Skare med ham og, uden at hans Stalbrødre vidste det mindste deraf, blev han dræbt i en Mose af Mængden, der stimlede sammen om ham. Således lod Absalon sig nøje med at gjøre Bøndernes Angreb til Skamme, og da ingen Fjender længer truede ham, begav han sig uhindret tilbage til Lund, medens Bønderne lod deres Harme gå ud over Øen ved at plyndre den på det grummeste. Ærkebispem valgte således, højsindet, som han var, den lempeligste og derfor også den sikreste Udvej, idet han foretrak Mildhed for Grumhed, og ved at skåne sin Hjord indlagde han sig større Ære og lagde større Dyd for Dagen, end om han havde hævnnet sig for de Krænkelser, der var blevet tilføjet ham; thi jo mere han afholdt sig fra at gjøre Brug af Sværdet, des mere fortjente han at prises for sin Fromhed. Da omsider de kom, som han havde udsendt for at berolige Almuen, beklagede han sig over, at han i sin Troskyldighed var bleven stedt i en sådan

Fare på Grund af den Tale, de havde ført, og spurgte dem, hvorfor de ved at røgte hans Ærind så forsømmeligt havde beredt ham sådanne Vanskeligheder, som han ikke kunde forudse og aldeles ikke var belavet på. De svarede, at de slet ikke havde tænkt sig, at det vilde gå således, og tilstod, at de havde båret sig galt ad, og han bød dem da overveje, hvad der nu skulde gøres, og ved et godt Råd bøde på deres forrige Forseelse. De svarede, at de hverken havde Våben eller Mandskab og måtte drage hjem for at skaffe sig begge Dele, så skulde de komme igjen næste Dag; han selv burde skjule sig så længe, sagde de, der var ingen Skam i, at han gav efter for Forholdenes Magt. Om de sagde dette af Ondskab, eller fordi de ikke vidste bedre Råd, vil jeg overlade til dem at dømme om, som ikke skyr den Ulejlighed at læse, hvorledes de senere bar sig ad. Absalon svarede, at så var det dog hæderligere for ham at trække sig tilbage til sin Borg på Sjælland, han var ikke vant til at krybe i Skjul. Noget så forsmædeligt vilde han ikke indlade sig på, og han sejlede derfor bort på et Skib, Thord skaffede ham; han holdt nemlig for, at for en Mand, der vidste med sig selv, at han ved sine store Bedrifter havde vundet sig et strålende Ry, sømmede det sig ilde at krybe i et Musehul.

Da han var kommen over på Sjælland, fik han fra Valdemar, der holdt Jagt på Samsø, Brev og Bud om at begive sig did, for at de kunde rådslå om vigtige Sager Riget angående. Efter at han dør tillige med Sune og Esbern tilbørligt havde drøftet de Sager, Kongen forelagde dem, fortalte han omsider om Oprøret i Skåne og betænkte sig således ikke på selv at være den første, der bragte ham Tidende om de Uroligheder, han havde været udsat for. Kongen blev opbragt og truede med at straffe Oprørerne, men Absalon fik ham ved sine Overtalelser således formildet, at han opgav dette Forsæt og opsatte sin Hævn, til han fik talt med Skåningernes Høvdinge, som han i al Venlighed lod stævne til sig, og da de var på Vejen til ham over til Fyn, undlod Absalon ikke at behandle dem med al mulig Forekommenhed. Da de imidlertid opfordrede ham til at bede Kongen om at afskedige Saxe, Åge, Sune og Esbern, der ikke havde hjemme i Skåne, fra deres Bestillinger dør, og sagde, at Oprøret, som kun skyldtes deres overmodige Adfærd, strax vilde høre op, så snart han satte indfødte til Styret i Steden for Udlændinge, svarede han, at de misundte Kongen hans Myndighed og vilde betage ham hans Frihed til at bortgive Lenene, til hvem han vilde. Hellere end ved så lumsk en Begjæring at søge at berøve Kronen en Ret, den havde været i Besiddelse af i så mange Århundreder, vilde han udsætte sig for Almuens Raseri. Herpå gav Skåningerne ham et utilbørligt overmodigt Svar og truede ham med, at så skulde også hele Oprørets Raseri komme til at gå ud over ham. Da Kongen spurgte dem, hvorledes han bedst kunde berolige Skåningerne, svarede de, at når blot han skrev et Brev til dem, hvori han med et vist Mådehold gav dem både gode og onde Ord, vilde det være nok til at gjøre Ende på Oprøret. Efter deres Tilskyndelse skrev Kongen da et Brev fuldt af Trusler til den skånske Almue, hvilket ikke bidrog lidet til yderligere at puste deres Raseri op i Flamme. Bønderne blev nemlig opbragte over, at han brugte så hvasse Ord til dem, og gav deres Harmen over denne skarpe Skrivemåde Luft ved højtidelig at ophæve alle kongelige Skatter, vægre sig ved at betale Bispetiende samt give Præsterne Lov til at gifte sig. Ærkebiskoppen havde de slet ingen Brug for, erklærede de; Præsterne kunde godt besørge hele Kirketjenesten, så de fo'r lige galent frem både i gejstlige og verdslige Sager og føjede til den Foragt, de viste Kongemagten, også Foragt for Religionen.

Da Kongen mærkede, at han ingen Vegne kom med Trusler, besluttede han at bruge Våbenmagt, og da Høsten var til Ende, samlede han en Mængde Skibe til at føre Krigsfolk over på og begav sig over til Helsingborg tillige med Absalon, som han havde befaleet at være blandt de sidste, der lagde til Land. En stor Del Almuesfolk,

der var samlede dør i Anledning af Fiskeriet og havde opført en Mængde Hytter på Strandbredden, blev, da de fik Øje på Absalon, så optændte af Had til ham, at de satte Hensynet til deres Erhverv til Side og kastede Sten på hans Skib, da det lagde ind til Land, idet de rent glemte, at den Mand, som de nu vilde fordrive fra Skåne, kunde alle Danske takke for, at de trygt kunde bo, hvor det skulde være i hele Riget. En Del af Almuen viste Kongen den store Ringeagt at forlade Tinget for at styrte ned til Stranden og være med til at modtage Ærkebiskoppen på denne utilbørlige Måde. O, I utaknemmelige Skåninger, som i eders rasende Letsindighed ikke skammer jer ved at byde den, der har gjort jer så meget godt, Skam til Tak! Henrevne af det utilbørligste Raseri søger I at holde eders Hyrde og Fader borte fra eders Land, ham, som I kan takke for, at I nu, efter så tit at have været hjemsøgte af Sørøvernes Grusomhed, trygt kan sejle vidt og bredt, hvorhen I vil! Ham, hvis Tapperhed I skylder, at I selv i sin Tid ikke er blevne forjagne fra eders Kyster, ham formener I nu at lande på dem! Lad dog af med så grovelig at forsynde jer imod denne udmærkede og retsindige Mand, der har gjort sig så fortjent af jer, og skynd jer ved Anger at gjøre godt igjen, hvad I ved eders ubillige Miskjendelse har forbrudt imod ham!

Kongen kunde nu heller ikke længer tålmodig finde sig i deres skammelige Frækhed, men blev så forbitret, at han råbte på Heste og Våben. Biskop Svend af Århus slog imidlertid sine Arme om ham og besvor ham ikke at fare frem med Hårdhed imod Almuen - om det var Frygt eller Kjærlighed, der gjorde ham så dristig, skal jeg lade være usagt. De varme Følelser, Kongen bestandig nærrede for Absalon, bevirkede dog, at han tog mere Hensyn til den Fare, hans Ven var stedt i, end til Bispens Bønner. Så snart Kongen kom ned til Stranden, stillede de, der havde angrebet Skibet, sig ganske uskyldige an, gik ind i deres Hytter og lod Absalon gå i Land. Her havde Kongen en Sammenkomst med en Del af den skånske Adel og Absalon med en anden. De af Skåningerne, som Kongen rådførte sig med, om hvad der var at gjøre for at dæmpe Oprøret, rådede ham til at afsætte Absalon og de andre fremmede, der var satte i Spidsen for Landets Styrelse; intet vilde hjælpe mere til at stille Almuens Raseri, end om de kom bort, sagde de, thi dette var ingenlunde rettet imod Kongen, men skyldtes udelukkende de fremmedes onde Gjerninger. De jydskes Adelsmænd var af samme Mening. Man antager, at Grunden til, at de ønskede at få Absalon af Vejen, dels var deres Had til Tienden, som nylig var bleven fastslået for Skånes og Sjællands Vedkommende, dels den Frygt, de betoges af ved Tanken om Slaget ved Fodevig. Hans egne Krigsfolk var imidlertid af en hæderligere Tænkemåde og vilde ikke høre Tale om, at han skulde bort; de havde endnu så mange Venner og Frænder og kunde stille så mange våbenføre Mænd, sagde de, at de nok håbede, selv uden Bistand af Kongens Krigsfolk, at være i Stand til at føre deres Herre frank og fri omkring i hele Skåne, om Almuen så var aldrig så fjendtlig sindet og gjorde nok så megen Modstand. For at skaffe Almuen Fred tog Kongen imidlertid mere Hensyn til Jydernes fejge Forestillinger end til de andres mandige Tale. Han kaldte Absalon til sig i Enrum og mindede ham om, hvor enige de altid havde været, og at de aldrig havde stået så stivt og stridig hver på sin Mening, at den ene jo ikke altid til sidst havde lempet sig efter den anden. Nu bad han ham om at opgive sin Beslutning om at drage videre om i Skåne og ikke anse det for en Skam at vende tilbage til Sjælland, men for en Gangs Skyld lægge mere Vægt på, hvad der var nyttigt, end på hvad der tog sig anseligt ud. Hertil svarede Absalon, at han heller ikke denne Gang vilde undslå sig for at lyde Kongen, som han plejede, og følge hans Råd, skjønt han var ganske på det rene med, at der, når han drog bort, vilde blive sagt en Mængde skammelige Løgne om ham. Kongen takkede ham mange Gange for hans store Føjelighed og bad, om han måtte beholde

hans Ryttere i sit Følge. Herover gav disse, som omfattede Absalon med den største Troskab og Kjærlighed, sig bitterlig til at græde og sagde, at det var en evig Skam og Skjændsel, at de, ikke som Følge af egen, men af andres Fejghed, skammelig skulde svigte ham, de havde forpligtet sig til at tjene. Med stor Hjærtesorg skiltes de derfor fra Absalon og sluttede sig til Kongens Følge.

Kongen holdt nu forskellige Tingmøder med Almuen, hvor det så' sort nok ud, thi den mødte alle Vegne frem i fuld Rustning for således tydelig at lægge for Dagen, hvad den bar i sit Skjold. Hver Dag fremkom den med nye falske Beskyldninger imod Absalon, hvilket Jyderne hemmelig roste den for, så de lovpriste, hvad de burde have straffet med Våben i Hånd, og ved denne skammelige Slesken bidrog de mægtig til, at Oprøret yderligere blussede op. Da Levnedsmidlerne slap op, udvalgte Kongen, inden han forlod Skåne, nogle af Almuen for at få Stridighederne med Absalon bilagte og satte så over til Helsingør. Her mødte Absalon omsider frem for Kongen, beviste med mangfoldige Vidnesbyrd sin Uskyldighed i det, man lagde ham til Last, og gjendrev alle de Løgne, der var blevne sagte ham på i hans Fraværelse, med så mange og gode Grunde, at hans Anklagere blev nødte til at tilstå, at de havde Uret, og bede ham om Forladelse og i Steden for at anklage ham måtte ære og berømme ham. Hans Veltalenhed vakte også så stor Beundring hos alle, at adskillige af de tilstedeværende sagde, at han havde talt som en Gud. De skånske Sendemænd drog imidlertid bort med den Erklæring, at de måtte henskyde det hele til deres Landsmænds Afgjørelse, thi de havde ingen Ret til at indgå på noget Forlig uden deres Samtykke.

De skånske Sendemænd opfordrede ærlig og redelig deres Landsmænd til at lade deres galne Oprør fare, men det vilde de ikke høre noget om, de vilde hverken betale deres Bispetiende eller i nogen Måde yde Kirken, hvad der rettelig tilkom den. For nu at straffe dem for deres skammelige og ugudelige Halsstarrighed sendte Absalon ved næste Landemode Gejstligheden et Brev, hvori han påbød, at alle Kirker i Skåne skulde lukkes. Almuen, som havde fået Nys om dette Påbud, mødte under Landemodet fuldt væbnet frem foran St. Laurentii Kirke og holdt Ting dér. Præsterne sendte da to af deres Midte did for at kundgjøre Påbudet om, at al Messe og anden Gudstjeneste skulde høre op, såfremt Almuen vedblivende vægrede sig ved at svare Tiende. Almuen udvalgte da ligeledes to af sin Midte, som til Gjengjæld skulde undsige Gejstligheden. De lod Præsterne vide, at det var Almuen og ikke Ærkebiskoppen, der sørgede for deres Underhold; det var vitterligt, at de havde dens Godhed og Gavmildhed at takke for, at de fik, hvad de behøvede til Livets Ophold; de skulde derfor enten forrette deres Kirketjeneste eller formedelst deres Utaknemmelighed rømme af Landet, og gjorde de ingen af Delene, skulde de ikke blot have alt deres Gods forbrudt, men også lide Straf på Liv og Lemmer. Hertil svarede Klerkerne med største Standhaftighed, at hverken Frygt for Døden eller for Fattigdom skulde afholde dem fra at efterkomme deres Ærkebispes Befaling. Denne Klerkernes fromme og gudhengivne Bestandighed bevirkede, at Almuen holdt op med at true og i Steden for begyndte at bede om, at Forbudet ikke måtte blive sat i Kraft, førend de kunde få Absalon i Tale. Bønderne var nemlig bange for, at de skulde fremkalde en Borgerkrig, hvis de fo'r hårdt frem imod Præsterne, der ikke var af ringere Herkomst end de selv. Der var nemlig ganske vist en Del fremmede blandt den skånske Gejstlighed, men de indfødte var Gjenstand for langt større Agtelse og Ærbødighed. Det blev da også vedtaget af begge Parter, at der skulde sendes Bud til Absalon med Begjæring om Udsættelse af den lovlige Straf, hvilket han villig tilstod dem, thi han var mere tilbøjelig til at fare frem med Mildhed end med Strængthed. Landemodet takkede han mange Gange for den Standhaftighed, det havde lagt for Dagen. Så lidet ænsede Almuen imidlertid den Godhed, han viste den,

at den åbenlyst vedblev med at plyndre både Kongens og Ærkebiskoppens Drabanter Huse.

Da det lakkede ad Fastetiden, drog Kongen over til Skåne ved Helsingborg, og denne Gang havde han kun sine sjællandske Krigsfolk med; Jyderne og Fynboerne lod han blive tilbage, fordi det ærgrede ham. at de forrige Gang havde pustet til Ilden. Absalon begav sig skyndsomst til Lund for som Ærkebiskop at indvie Salvingsolien, og efter at have tilbragt nogle Dage dør sammen med Kongen begav han sig ud på Landet i Nærheden af Byen. Da det rygtedes, lod Nørreskåningerne og Hallænderne, som de har for Skik, Budstikken gå rundt, opbød til Krig under Påskud af, at det gjaldt om at værne om deres Frihed, og fik på den Måde samlet en hel Hær, der var så rasende, at den hastede efter at komme til at slås med Kongen og bildte sig ind, at det ingen Sag var at give sig i Kast med hele Rigets Styrke. Kongen, som kom fra den søndre Del af Landet, mødte Bondehæren ved Dysieåbro, og da Absalon bad ham om hellere at bruge Knipler end Våben imod dem, svarede han, at han sloges med Mænd og ikke med Hunde. Det var altså ikke Vrede eller Hidsighed, der drev ham, men hans store Klogskab fik ham til at fare frem med en Grumhed, han ellers afskyede, til foreløbig at aflægge sin medfødte Mildhed og give sig Skin af at være grusom for at kue den overmodige Almue og indjage andre Skræk for at indlade sig på sådanne dumdristige Foretagender. Slaget stod på Broen, som begge Hære søgte at komme først over. Kampens Udfald var længe tvivlsomt, thi Bønderne sloges med stor Tapperhed, men omsider kom Absalons Ryttere over et Vadested, Bønderne ikke kjendte, og så var Sejren strax vunden. Mange af Bønderne måtte bide i Græsset, idet de omkom i Floden, medens de søgte at fly for Sværdet. De, der slap derfra med Livet, flygtede. Således kom Guds Straffedom over denne ugudelige Hob, og den måtte bøde for sit gudsforgående Raseri.

Da Kongen var vendt tilbage til Lund, fik han at vide, at Almuen i den østlige Del af Landet også havde grebet til Våben og rykkede frem imod ham, så strax efter at have overvundet én Hær måtte han belave sig på at tage imod en anden. Han fandt det rådeligst at angribe den, førend den var bleven fuldstændig samlet, men blev en Stund holdt tilbage af Lundeboerne, der som Løn for deres Tjeneste krævede Nedsættelse i Skatterne. Da de havde opnået det, fulgte de ikke Kongen længer end ud på Bymarken, så vægrede de sig ved at drage videre under Påskud af, at de måtte forsvare Byen; det var Grunden til, at Kongen kom senere i Lag med Fjenderne. Disse havde fuldt rustede lejret sig ved Getingebro, hvor de tåbelige Mennesker havde sanket mægtige Dynger af Sten for at spærre Broen. Kongen gik over Åen gennem en Vejle og besluttede at slå til, men Bondehæren var så forskrækket, ikke så meget over, at Kongens Hær var nær, som over det svare Nederlag, deres Stalbrødre nylig havde lidt, at de sendte Bud til ham og bad ham om at gå tilbage til Broen, imod at de lovede at nedlægge deres Våben. Det var især Absalons Mådehold, der formildede Kongens Sind, idet han foreholdt ham, at man burde undgå at slå alt for mange Bønder ihjel. Da Kongen var vendt tilbage til Broen, kom Hovedmændene for Oprøret, faldt ham ydmygt bedende til Fode med oprakte Hænder og lovede ivrigt, at de i alle Måder vilde være ham hørige og lydige, og da man ikke stolede på deres Løfter, bekræftede de dem med Ed. Da Bondehæren havde opløst sig, vendte Kongen tilbage til Lund. Derpå drog han rundt i hele Skåne og tog imod Gisler af Almuen; den gik villig ind på alt, kun Tienden vægrede den sig hårdnakket ved at betale, og intet lå derfor Kongen mere på Sinde end at få Absalon til at give Afkald på den; han burde vogte sig vel, sagde han, for at det ikke skulde gå ham som i sin Tid Kong Knud i Odense, da han søgte at indføre Tienden. Absalon anså det imidlertid både for uhæderligt og ugudeligt at gjøre Skår i Kirkens

Rettigheder og vægrede sig standhaftig derved. Selv om Kongen holdt med Almuen, sagde han, skulde det ikke afholde ham fra at blive ved at kræve den for den Tiende, det var dens Skyldighed at udrede, uden at opfordre nogen til at dele den Fare med ham, som han udsatte sig for derved. Det sikreste for Kongen var derfor at tie stille, for at han ikke ved at støtte Kirken skulde pådrage sig Almuens Had. Kongen ærede i sit Hjærte Absalons lige så retfærdige som modige Standhaftighed, og da han mærkede, at han ikke vilde opgive Tienden, bad han ham om at vente med at inddrive den, så kunde man måske senere opnå med Lempe, hvad man ikke kunde tiltvinge sig med Våbenmagt. Denne hans Anmodning gik Absalon ind på, men han erklærede derhos, at han ikke vilde gjøre Brug af de Indtægter, der tidligere havde været tillagt Bisperne i Steden for Tienden, for at det ikke skulde få Udseende af, at han gav Afkald på sin lovlige Ret til denne. Det Mådehold, Absalon lagde for Dagen ved at give dette Løfte, gjorde Ende på Oprøret.

Efter at dette havde tildraget sig, lagde Kejseren sin Snedighed for Dagen ved den Måde, hvorpå han førte sin Krig med Hertug Henrik af Sachsen, thi han håbede ikke mindre at få Bugt med ham ved List end ved Våbenmagt. Især åbenbarede han sin Underfundighed over for Valdemar, som han sikkert troede vilde hjælpe Hertugen. Han skikkede nemlig Sendemænd til Kongen og begjærede en af hans Døtre til Ægte for hver af sine to Sønner, af hvilke den ene skulde være hans Efterfølger på Kejsertronen og den anden var Hertug i Schwaben. Det gjorde han nu i Virkeligheden ikke, fordi han for Alvor søgte Hustruer til sine Sønner, men for at berøve sin Fjende den store Hjælp, han kunde have af sådan en Ven. Jeg ved ikke, om han herved viste størst Underfundighed eller Uforsømmethed, eftersom han ikke undså sig ved uden at mene noget med det at bejle til den Mands Svogerskab, som han tidligere havde hildet i sin Lumskheds Garn og narret til at blive sin Lensmand. Kongens Rådgivere forstod da også strax, at der stak Svig under, og sagde, at hans Bejlen ikke skrev sig fra, at han gjerne vilde have sine Sønner gifte med hans Døtre, men fra Had til Henrik, men skjönt de havde opfattet hans Underfundighed ganske rigtig, gik Dronningens Mening af med Sejren; hun mente nemlig, at det var en stor Ære at komme i Svogerskab med Kejseren. Da Kongen spurgte, hvor meget han forlangte i Medgift, sagde de, at det vidste de ikke, og henskjød det til Kejserens Afgjørelse. Denne skikkede så Brev og bad Kongen om at begive sig til Lybæk, så kunde de dør i Ro og Mag aftale alt fornødent, og den Amnodning efterkom Kongen.

Imidlertid anspændte Kejseren alle Rigets Kræfter for at gjøre det af med Henrik, og den ene By efter den anden faldt fra Hertugen og overgav sig til Kejseren, ikke så meget af Kjærlighed til denne som af Had til Hertugen, thi Henrik var som Følge af den Medgang, han så længe havde haft, bleven overmodig og tænkte, at intet kunde styrte ham ned fra den Lykkens Tinde, han var nået op til, hvorfor han herskede med uhørt Grumhed over dem, der havde måttet bøje Nakken under hans Åg, plagede dem med sit utålelig barske Væsen og behandlede ikke sine Undersåtter bedre end sine Fjender. Da hans Magt nu var bleven i høj Grad svækket, ikke som Følge af Krig eller Nederlag, men fordi hans Krigsfolk sveg ham og faldt fra ham, så at det eneste, han havde at sætte sit Håb til, var den Hjælp han ventede at få af Holstenerne, forlod han over Hals og Hoved Lybæk, hvor han ikke troede sig sikker, og løb med sine Skibe ind i Stormarn, der var det sidste Tilflugtssted, han havde at ty til. Fyrsten dér, Adolf hed han, havde han fra Barnsben af opfostret med stor Kjærlighed; både Naturen og Lykken havde været ham god, og Henrik havde drevet sin Godhed imod ham så vidt, at han selv havde slået ham til Ridder. Nu lønnede han ham så skammelig for alt det gode, han havde gjort ham i hans Opvæxt, at han blev den første af alle hans Lensmænd, der

skjændig forrådte ham. Kejseren sendte nu nogle Skibe, med hvilke han agtede at gå over Elben, og som var bemandede med Bueskytter og Slyngekastere, ned ad Floden. Henrik var på sin Side lige så ivrig til at samle en Flåde, som han bemandede med en udsøgt Krigerskare, for at formene Kejseren Overgangen, men da Hertugens Folk så', hvor talrige de fjendtlige Skibe var, blev de så forskrækkede for Overmagten, at de opgav deres Forehavende og tog Flugten, så at Kejseren uhindret kunde sætte over Floden. Han begyndte at belejre Lybæk, men da han var meget bange for Brødrene Bugislav og Kazimars Stridskræfter, skikkede han Sendemænd til dem, og lovede dem begge at forøge både deres Magt og Anseelse, idet han vilde gjøre dem til Hertuger i deres Lande, som de hidtil havde hersket over, uden at nogen ret vidste Besked derom, og uden at have nogen Ærestitel. Henrik havde så tit krænket dem, at de blev glade over Kejserens Løfte, thi det gik ikke op for dem, at han under Skin af at vise dem en Velgjerning vilde lægge et skammeligt Trældomsåg på dem.

Imidlertid begav Valdemar sig til Lybæk med en Flåde, som var mere statelig end stærkt udrustet. De tyske Riddere kom ham i Møde og takkede ham overmåde mange Gange, fordi han var kommen, og bad ham om at sejle så langt op ad Floden, som han kunde, for at han og Kejseren kunde have så meget kortere til hinanden. Det gjorde han, og da Sendemændene Dagen efter spurgte ham, om han ønskede, at Kejseren skulde komme ham i Møde på Halvvejen, svarede han, at han foretrak at begive sig til hans Lejr, da han holdt det for overflødigt, at det romerske Riges Kejser skulde have nogen Ulejlighed for så ringe en Tings Skyld. Kejseren lagde ikke mindre Snildhed for Dagen ved den Måde, hvorpå han tog imod Valdemar, end denne havde vist Beskedenhed ved at begive sig til ham. Efter først på den mest høviske Måde at have hædret ham ved at omfavne og kysse ham greb han nemlig strax hans højre Hånd, aflagde sin Kåbe og førte ham midt igjennem Lejren, idet han som en Herold råbte, at alle skulde gjøre Plads for ham. Da Teltet var styrtet sammen som Følge af den Trængsel, der opstod, fordi alle vilde se Kongen, førte han ham strax bort fra det, ud på åben Mark, og for at forebygge Trængsel holdt han sit Septer udstrakt og råbte så højt, han kunde, at alle skulde sætte sig, hvor de stod. Valdemar, hvem det var om at gjøre at vise sig lige så beskeden, som det var Kejseren magtpåliggende at gjøre Stads af ham, svarede imidlertid, at han nok vilde vente med at sætte sig, til han fik sin egen Stol, thi han vilde ikke ved strax at sætte sig efter hans Opfordring give det Udseende af, at han anmassede sig en Æresplads på Kejsertronen. De fornemme Herrer satte sig, ikke efter Rang og Stand, men som det bedst kunde føje sig i den voldsomme Trængsel, så det blev Tilfældet og ikke deres Værdighed, der kom til at råde for, hvor de fik Sæde. Man hørte Tyskerne udtale deres Beundring over Kongens Skabning og Væxt; de var så begjærlige efter at få ham at se, at, da de ikke kunde komme til, når de sad ned, kravlede den ene op på Skuldrene af den anden og strakte Halsen frem for rigtig at tage ham i Øjesyn. Det var en Konge, det var en Herre, det var en Mand, der var værdig til at være Kejser, sagde de; Kejseren var en Småkonger, en Pusling at se til ved Siden af ham. Så meget Væsen gjorde disse fremmede af Kongens herlige Legemsskabning. Troligvis har Kejseren ladet, som om han ikke tog sine Hirdmænd deres Ord ilde op, for at det ikke skulde se ud, som han blev stødt over den Ros, der blev Kongen til Del. Efter at alle længe havde beundret ham, rejste Kejseren sig og bød nogle få andre gjøre ligeså, hvorpå han førte Kongen hen til det nærmeste Telt med samme Høviskhed, som han havde modtaget ham med, strax da han kom. Dær satte han alle alvorlige Forretninger til Side og talte en Stund venlig og muntert med ham, og da det led ad Aften, lod han Kongen følge hjem af alle de tyske Ungersvende, efter at de havde truffet Aftale om, at de skulde mødes næste Dag i Skoven tæt ved Havnen for at tales ved i Ro og Mag. Sine Sønner havde han

imidlertid pålagt at begive sig om Bord på Kongens Skib og blive dør, tilsyneladende fordi det morede dem, men i Virkeligheden fordi det var ham om at gjøre ved at lade sine egne Børn omgås ham på så venskabelig en Fod at vise ham, hvor stor Pris han satte på, at han var kommen.

Da de mødtes på det aftalte Sted, begyndte Kejseren at tale om sine Sønners Giftermaal og forlangte tredive Tusind Mark i Medgift med den ældste af Valdemars Døtre og otte Tusind Mark med den yngste. Det fandt de danske Stormænd nu strax mistænkeligt og mente, at der stak Svig bag dette Forlangende, eftersom ingen af de to Jomfruer endnu var i giftefærdig Alder, og Valdemar, som mente, at den største af de nævnte Summer var mere, end han kunde overkomme, indskrænkede sig til at love at udrede den mindste i Tillid til Kongen af Ungarn, som han var nær i Slægt med. Denne Overenskomst blev besvoret, og Trolovelsen stadfæstet med begge Parters Ed. Da det var besørget, vendte Kongen tilbage til sine Skibe og Kejseren til sin Lejr.

Strax efter tog Kejseren imod nogle Sendemænd, Venderne havde skikket til ham; de turde nemlig ikke sejle ind til ham af Frygt for Kongens Flåde. Ved Daggry begav han sig med et lidet Følge i en af Kongens Både ud til Valdemars Skib, hvor han kom ganske uventet. Da Kongen sammenkaldte sine Høvdinger, for at de skulde være til Stede ved Samtalen, vilde Kejseren ikke have, at Jarimar, Fyrsten af Rygen, også blev tilkaldt; han vidste nemlig, at han var Danskerne fuldstændig tro, og havde for Resten Dagen i Forvejen gjort en hel Del Stads af ham og oven i Kjøbet kaldt ham Konge. Han havde noget at meddele Kongen under fire Øjne, sagde han, thi som Følge af det tilkommende Svogerskab betragtede han ham ikke blot som sin Ven, men som sin halve Sjæl. For at svække Henrik havde han lokket Venderne med Løfter, som det ingenlunde var hans Agt at holde, når han først havde fået Bugt med ham; han huskede nemlig godt, at han i sin Tid havde lovet ham at underlægge ham Venden. Han bad ham nu finde sig i, at han for Tiden tiltog sig Overhøjheden over Venden og gav de to Brødre, hver i sin Landsdel, en Titel, som de ikke vilde komme til at beholde nær så længe, som den lød anelig, thi så snart han havde overvundet Henrik, vilde han underlægge Kongen Venden. Da Kongen havde givet sit Minde hertil og Dagen efter indfandt sig på Herredagen, overrakte Kejseren højtidelig Bugislav og Kazimar hver sit Banner og gav dem Titlen de Venders Hertug, så at de solgte deres Fædrelands gamle nedarvede Frihed for tomme og intetsigende Ærestitler. Havde de vidst, hvilket Åg der blev lagt på dem, da de tog imod den usle Klud, vilde de have foretrukket Døden for sådan en Velgjerning eller vilde hellere have henlevet alle deres Dage uden kongelig Værdighed, Nu havde de under et Skin af Ære pådraget sig den forsmædeligste Vanære og hjembragte til deres Fædreland et Trældomsåg, der var udpyntet med nogle falske Værdighedstegn.

Ved samme Lejlighed fik en højtbåren Thyriinger ved Navn Siegfried, som Kejseren lagde et godt Ord ind for, Løfte på en af Kongens Døtre; han fulgte så med Kongen på hans Skib til Slesvig, hvor Bryllupet blev fejret med stor Højtidelighed.

Imidlertid havde Venderne, da den Skanse, de havde opført ved Swinemünde, ved Vintertid var bleven revet bort af Havet, i Løbet af Vinteren samlet Bygningsæmner og opførte i Begyndelsen af Foråret to andre samme Steds, idet de holdt for, at de vilde være uovervindelige, når Peenefloden beskyttedes af Byen Volgast og Swinemünde af disse to Fæstningsværker. Dette fik Kongen lovlige Nys om, og han samlede da strax Krigsfolk og lagde ind i Grønsund for at hindre dem i Arbejdet, men her fik han at vide af Rygboerne, at Skanserne allerede var færdige og fuldt bemandede. Han mistvivlede om at kunne tage dem, især fordi der ingen Havne var i Nærheden, og han kaldte da sin Søn Knud, Absalon og Sune til sig og sagde, at da han skjønnede, at det vilde falde ham svært at tage de Skanser, vilde han hellere lade andre prøve

derpå end selv gjøre det, for at han ikke, dersom det ikke gik efter Ønske, skulde sætte den Hæder til, han havde vundet ved sine tidligere Bedrifter. Han pålagde derfor Knud og Absalon at drage over og belejre dem; det vilde bringe mindre Skam over Landet, hvis det mislykkedes for dem end for ham, sagde han, og lykkedes det, vilde han ikke have mindre Ære deraf, end om han selv havde vundet den Sejr. Absalon lovede, at han vilde stille sig i Spidsen for Skåningerne og Sjællandsfarerne, men Jyderne vilde han ikke have Anførselen over, thi han vidste på Forhånd, at de vilde lade hånt om at lystre ikke blot ham, men også Knud formedelst hans Ungdom, og det viste sig da også, at det havde han Ret i. Kongen blev vred over det Svar og sagde, at så vilde han selv tage af Sted til Trods for, at han var ilde tilpas, og han blev da også så bekymret, at han blev syg og måtte lægge sig til Sengs, så forpint var han på den ene Side af Begjærlighed efter at få de Skanser tagne og på den anden Side af Tvivl om, at det vilde lykkes. Om Morgenen gik Høvidsmændene til ham og bad ham om at skåne sig, de skulde nok udføre hans Befaling, skjønt han ikke selv var med, sagde de, og med Nød og næppe gik han ind på at tage til Vordingborg efter at have overdraget Krigens Ledelse til sin Søn og Ærkebisen. De måtte blive liggende længe i Havnen på Grund af en voldsom Storm, og hele Strandbredden over hørte man da de oprørske Jyder råbe op om, at de ingen Levnedsmidler havde, og at de ikke vilde med på det Krigstog. Biskop Orm af Ribe, der nød stor Anseelse, ikke blot på Grund af sin høje gejstlige Værdighed, men også for sine sjældne Talegaver, kunde ingen Vegne komme over for dem med sin Veltalenhed, og han mente da omsider, at når Ord ikke hjalp, måtte man bruge Magt, og lod en af Oprørerne, der blev ved med at skribe op uden for hans Telt, gribe og binde, men det havde kun til Følge, at de andre skreg endnu værre op, og at Mytteriet blev endnu stærkere. Høvdingerne blev nu bange for, at Folkene skulde drage bort uden i mindste Måde at ænse Kongens Befaling, og de holdt derfor Råd og tog den Beslutning, at han af sig selv burde opgive dette Tog, idet de holdt for, at det var bedre ved tilsyneladende godvillig at give dem Lov til at drage hjem at forebygge, at de dumdristig rømmede, så at det mere fik Udseende af at ske med Kongens Samtykke end af, at de trodsede deres Vilje igjennem. Dersom de i Steden for at gjøre det med Kongens Minde drog bort på egen Hånd, kunde det nemlig gå ham, som det gik Hellig Knud, da han vilde straffe sine Folk, fordi de havde opløst Flåden, og hvis Valdemar døde af sin Sygdom - Feber havde han allerede -, kunde Følgen let blive, at Knud ikke blev hans Efterfølger. Knud fulgte deres Råd, samlede Flåden og gav Mandskabet Lov til at drage hjem, så det fik Udseende af, at han viste det en Velvilje ved at tilstå det, hvad han ikke kunde nægte det, så frækt som det gjorde Krav derpå.

Efter således af Frygt for en Opstand at være bleven nødt til at opgive dette Krigstog sejlede Knud tillige med Absalon, Esbern og Sune til Vordingborg for der at oppebie Udfaldet af sin Faders Sygdom. Da Valdemar igjennem det åbne Vindue i sit Sovekammer så Skibene komme tilbage, blev han højlig forundret, og både hans Græmmelse og hans Sygdom øgedes som Følge deraf. Han gjorde sig imidlertid al mulig Umage for at skjule begge Dele og modtog sin Søn, da han indfandt sig hos ham tillige med sine Rådgivere, med et så fornøjet Ansigt, at de troede, at Sygdommen næsten var overstået; han sagde også selv, at han så godt som ingen Smerte følte, og opbød al sin Sjælskraft for at skjule, hvor meget han led. Han glemte imidlertid ikke at skrifte sine Synder for Absalon, idet han holdt for, at man ikke burde vente med at omvende sig til sin Dødsstund, thi hvornår den kom, vidste man aldrig med Sikkerhed, og den Anger kom for sent og var til ingen Nytte, sagde han, som man af Ulyst til at forbedre sig og af Begjærlighed efter at fremture i Synd opsatte til det sidste Øjeblik. Derhos bestemte han, at Hælvten af hans Fædrearv med Undtagelse af, hvad der

hørte under Kronen, skulde tilfalde Klostrene. Alle nærrede imidlertid godt Håb om, at han vilde komme sig, med Undtagelse af Sune, som, hvad enten han nu har haft en Drøm eller på anden Måde fået en Indskydelse, forudsagde, at denne Feber vilde blive Kongens Død, og opfordrede de andre til at være betænkte på, hvad der bedst kunde tjene Sønnens Tarv, når Faderen døde, thi når det skete, vilde der blive så stor Sorg, at ingen vilde kunne have Tanker for andet. Imidlertid kom en Abbed ved Navn Hans over fra Skåne, hvorfra han var bleven hentet, fordi man havde stor Tro til den Hjælp, han kunde yde, skjønt han ikke var nær så kyndig i Lægekunsten, som han gav sig ud for. Efter løselig at have undersøgt Sygdommen lovede han på det bestemteste, hvad han imidlertid ingenlunde var Mand for at holde, at han nok skulde skaffe Kongen hans Helsen igjen. Han tilberedte en Spise, som han kom nogle Lægemedler i og gav Kongen ind, og jog så alle ud af Sovekammeret og bød ham lægge sig til at sove. Da de lidt efter kom ind til ham, fandt de ham helt målløs og badet i Sved over hele Kroppen, og Abbeden bød dem da dække ham omhyggelig til og sagde, at det var en god og sund Sved, men gid Sunes Spådom havde vist sig lige så falsk, som hvad denne Læge i Tillid til sin Kunst forkyndte, thi Kongen døde, så deraf kan man se, hvor lidt man kan stole på Lægerne.

Da Kongens Rådgivere om Morgen kom ind i Sovekammeret, fandt de ham død, men han så' ud, som om han endnu var i Live, hans Ansigt var ganske som ellers, hverken fortrukket eller stivnet, og hans Kinder var så røde som et levende Menneskes; varm var han også endnu over hele Kroppen, så det var ikke let at afgjøre, om han virkelig var død. Omsider blev han imidlertid bleg, og der var ingen Tvivl længer om, at Døden var indtrådt, og hans Lig blev da lagt på en Båre og ført til Ringsted for at jordfæstes dèr, thi denne By stod i stor Anseelse ikke blot på Grund af sin Ælde, men også fordi hans Fader lå begravet der. Kvinderne gik Liget i Møde med udslagne Hår og sagde under Gråd og Klage, at nu skulde de igjen til at bære det gamle Trældomsåg, thi nu var han død, som havde udløst Landsens Folk af Fangenskab, friet Landet for Frygt for Sørøverne og gjort dem, der boede ved Havet, lige så trygge for Overfald af Røvere som dem, der boede inde i Landet. Bønderne forlod også deres Arbejde, så snart de fik Øje på Ligtoget, og opfyldte Markerne med Gråd og Klage, og det var dem en Glæde at vise deres Konge den sidste Ære ved at tage Ligbåren på deres Skuldre, medens de jamrede over, at Fædrelandet vilde gå til Grunde nu, da Kongen var død, og at de selv kun havde Døden eller det, som var endnu bedrøveligere, i Vente. Da Absalon skulde læse Sjælemesse over ham, kunde han, medens han fremsagde de højtidelige Ord, ikke bekæmpe sin Smerte eller hindre, at hans Tårer randt ned over Alterét, ja han havde knapt så megen Magt over Hånd og Mund, at han kunde fuldføre Gudstjenesten; han blev så sorrigfuld, at han pludselig blev overfalden af en svar og farlig Sygdom, så at det var nær ved, at han havde opgivet Ånden samtidig med, at han sluttede Messen. Man skulde have anset det for utroligt, at en Helt som han kunde blive i den Grad betagen af Sorg, når det ikke havde været vitterligt for alle, hvor stor Kjærlighed han bar til Valdemar. Men skjønt Skæbnen slukkede det ene af Fædrelandets Lys, sparede den dog det andet, for at Danmark ikke skulde savne en Mand, der kunde føre det an til at underlægge sig Venden og vedblive at væрге det danske Folk, der under så store Konger var nået frem til så stor Ære og Anseelse. Absalons Tårer, der randt ned over Alteret, medens han bad, var ikke noget ringe Vidnesbyrd om, hvor højt han elskede sin Konge, og jeg tror også, at Røgelsen, der var vædet af dem, har duftet sødt for Gud.

Sextende Bog

Knud den Sjette

Da Ligfærden var til Ende og Kongen stedet til Jorden med den største Ære, begav Knud sig efter sine Rådgiveres Tilskyndelse hurtigst muligt over til Jylland for at få sin kongelige Magt og Myndighed stadfæstet og tage sin Faders Krigsfolk i Ed. Kongenavnet havde han jo ikke nødig at søge, eftersom han forlængst var bleven salvet og kronet. På Viborg Ting tog Folk imod ham med al mulig Velvilje, på Urnehoved Ting var der nogle, som hemmelig var ham fjendske, men dem fik han snart Bugt med, og de andre tog da også venlig imod ham, så at han med Landsens Folks Samtykke blev anerkjendt som Arving til Riget.

Imidlertid begyndte Skåningerne, glade over, at Valdemar var død, igjen at give deres Frækhed frie Tøjler og krævede Bøder af Stormændene for Nederlaget ved Dysieåbro, hvor så mange havde mistet kjære Frænder og Venner. En Mand ved Navn Åge Tuesøn pustede med sin forgiftige Tale til Ilden og fik atter det dæmpede og næsten helt slukkede Oprør i Skåne til at bryde ud i lys Lue. For at forebygge denne Ulykke begav Absalon sig over til Skåne, hvor han på Tinge talte frimodig til den ondsindede Almue, men uden at udrette noget, thi den forlod ham og begav sig hen til Hovedmændene for Oprøret, der holdt Ting et andet Sted og var så overmodige og uforskammede, at de red omkring og stævnedes hele den skånske Almue til at møde bevæbnet samme Steds igjen, når Såtiden var omme, for at væрге sin Frihed. Absalon fandt det derfor rådeligst at begive sig over til Sjælland igjen, og som Følge af, at han drog bort, tog Almuens Dumdristighed og Grumhed yderligere til. Den overfaldt Thords og Esberns Gårde, som den først plyndrede og derefter stak Ild på, og i de følgende Dage gik adskillige andre af den skånske Adels Gårde også op i Luer. Hovedmændene for Oprøret lod nemlig Bønderne tilfredsstille deres Lyst til at ødelægge Stormændenes Gods for at gjøre dem så meget dumdristigere og mere opsatte på at gå ivrig og gladelig til Værks ved Udsigten til det skønne Bytte og den Løn, de kunde vente sig for deres Anstrængelser. Adskillige af Adelsmændene overgav derfor af Frygt for, at der vilde blive øvet samme Vold og Overlast imod deres Gårde som imod deres Standsfællers, alt, hvad de ejede og havde, i deres Venners Varetægt; en Del gik om Bord på Skibe og stak i Søen, fordi de holdt for, at deres Liv og Velfærd var sikrere dèr end på deres Gårde; en Del søgte Trøst og Husvælelse hos Absalon. Da Knuds og Absalons Ryttere så, at det gik dem lige så ilde som deres Herrer, besluttede de at væрге sig med Våbenmagt imod den Vold og Overlast, der tilføjedes dem. Hovedmændene for Opstanden, som under de sidste Optøjer havde fået at mærke, at de ingen Vegne kom, når de ikke havde en Anfører, indkaldte nu fra Sverige en Mand ved Navn Harald, der vel var af kongeligt Blod, men både sløv og dårligt skåren for Tungebåndet og i det hele taget ganske uskikket til at være Konge, eftersom Naturen eller Lykken i ingen Henseende havde skjænket ham noget Fortrin med Undtagelse af hans fornemme Herkomst, så jeg skal lade være usagt, om Svenskerne havde størst Skam af at sende sådan en Mand eller Skåningerne af at tage imod ham. Stormændene blev imidlertid bestyrkede og forfærdede, da dette rygtedes, og efter som Rygterne om Fjendens Fremrykning lød forskjellig, skikkede de Bud til Absalon, snart med Opfordring til at komme over og hjælpe dem, snart med Pålæg om, at han skulde blive borte med hele sin Styrke, da Harald endnu ikke var falden ind i Landet. Da han omsider brød ind i Landet med de Krigsfolk, han havde fået af Kong Knud af Sverige og Birger Jarl, strømmede Almuen ivrig til ved Rygtet om den nye Høvding, den havde fået, og der samledes en utrolig Mængde Folk om ham. I Tillid til denne sin Stridsmagt truede han Lundeboerne, som lukkede deres Porte for ham, med at ødelægge Byen. Som Følge

heraf skikkede adskillige af Stormændene Bud til hinanden, de samlede, og efter at have sat Mod i hinanden slog de Lejr ved Lommeå, medens andre af Kongens Krigsfolk undlod at møde, idet de lod, som om de ikke vidste noget om, hvad der gik for sig. De, der havde samlet sig, var imidlertid så opsatte på at komme til at slås, at de uden at ænse nogen Fare og opfyldte af Foragt for Bønderne, uden Hensyn til, at de selv var så få, gav Hestene slappe Tøjler og uden ordentlig Anførsel sprængte ind på Fjenderne, alt hvad Remmer og Tøj kunde holde. Ved dette Angreb gjorde Fjenderne, de stormede løs på, dem mindre Skade end Vinden, som de havde lige stik imod sig, thi den var så stærk, at den i Farten rev Skjoldene fra dem, men Bønderne turde ikke engang holde Stand, da de kom farende imod dem, og Bondehæren, som var mere mandstærk end modig, blev således slagen uden Blodsudgydelse, og det er ikke så lige at afgjøre, om de havde mest Skam eller Skade deraf. For at komme hurtigere af Sted på den Flugt, de greb til, førend de tænkte på at slå fra sig, skammede Bønderne sig nemlig ikke ved at kaste både deres Skjolde og Våben, som de ikke trøstede sig til at gjøre Brug af. Efter at de dels var bleven dræbte, dels tagne til Fange, flyede Harald hjem til Sverige tillige med Åge, der havde fået ham til at tragte efter Kronen. Hvad Lundeboerne angår, hjalp de ingen af Parterne, men afventede Krigens Udfald, for så at holde med dem, der gik af med Sejren. Da de så, hvem der havde haft Lykken med sig, begyndte de at håne de overvundne, som om det var dem, der havde vundet Sejren, og begjærlige efter Ros og Bytte greb de nu efter det, andre havde tilkæmpet sig ved deres Tapperhed.

Bønderne var imidlertid så frække, at de ikke havde fået nok af at påføre Stormændene Krig to Gange; de stævnede atter til Ting og tog ikke i Betænkning at undsige dem for tredje Gang, idet det var deres Agt ved at udrydde hele Adelen at hævne sig for det sviende Sår, der var blevet tilføjet dem, og tilfredsstillende den rasende Oprørslyst, de var besatte af, så halsstarrig holdt de fast ved deres Forsæt, hvad enten det nu var Skam over det Nederlag, de havde lidt, eller Hævntørst, der drev dem. Hverken den Ærbødighed, de var disse udmærkede Mænd skyldige, eller Mindet om de Nederlag, de havde lidt, kunde afholde dem fra at følge deres Lyst til at gjøre Oprør. Den Fare, der som Følge heraf truede alle de skånske Stormænd, afværgede Absalon imidlertid ved skyndsomst at komme over med Sjællandsfarerne. Han begav sig nemlig med vajende Bannere til Stedet, hvor Tinget skulde holdes, og hindrede ikke blot Almuen i at sætte sit oprørske Forehavende i Værk, men satte også ved de redeligste og retskafneste Kjendelser de Love i Kraft igjen, som den med den største Ubillighed havde kuldkastet. Det hjalp ikke Harald, at han ikke var til Stede, Stormændene fældede alligevel Dom over ham, så man kan sige, at han blev straffet to Gange af Skåningerne, en Gang med Våbenmagt og en Gang ved, at der gik Dom over ham, og det er vel ikke godt at afgjøre, hvilken af de to Straffe der var værst for ham. Almuen var så langt fra at driste sig til at øve Fjendtligheder, at den nedlagde Våbnene og lod, som om den slet ikke havde haft ondt i Sinde, blandede sig imellem Absalons Folk, som om den kun var kommen for at holde Ting i al Fredelighed, og gav ivrig sit Bifald til Kjende ved hver enkelt Kjendelse, han fældede, skjønt den var alt andet end glad derved. Således gjorde dette Ting Ende på det skrækkelige og langvarige Oprør, og Almuen har aldrig siden dristet sig til at prøve på at sætte sig op imod Adelen.

Imidlertid havde Knud som Følge af Tidenderne om Krigen i Skåne set sig nødsaget til at begive sig fra Jylland over til Fyn, og dør mødte han Esbern, som af sin Broder Absalon var bleven sendt over til ham for at meddele ham, at de kongelige havde sejret. Da Kongen uventet mødte ham, troede han, at han havde sørgeligt nyt at melde, blev urolig og turde knapt se på ham, så bange var han for, hvad han vilde få at høre. Da imidlertid ikke blot Esberns glade Ansigt gav ham Håb om, at det stod bedre til, end han

troede, men hans Ord yderligere bragte ham det glade Budskab, at hans Folk havde sejret, blev han såre fornøjet og drog over til Skåne. Her gav han Frosteherred til Pris for Brand og Plyndring, og det vilde også være blevet ødelagt, hvis ikke Absalon, der havde stor Godhed for det, havde lagt sig imellem. Han fik sat igjennem, at de, der havde forbrudt sig imod Kongen ved at slutte sig til Harald, slap med Pengebøder, og det må vel nok kaldes umådelig mildt, at han i sin Godhed lod Folk, der havde gjort sig skyldige i den største Forbrydelse, slippe med at bøde for deres Brøde med en ringe Afgift. Dette gav også de andre Håb om at opnå Tilgivelse, og ved Absalons kjærlige Forbøn lod Kongen sig formilde og gav således et herligt Vidnesbyrd om sit Mådehold, idet han for en eneste Vens Bønners Skyld gav Afkald på den Hævn, alle havde gjort sig fortjente til ved deres Brøde. Den dydige unge Mand havde sandelig ikke fortjent, at en fremmed Fyrste lagde Snarer for ham!

Det gjorde nu alligevel Kejseren, thi han skikkede gjentagne Gange Sendemænd til ham med Pålæg om, at han skulde indfinde sig ved hans Hof for at søge hans Venkab, som hans Fader havde gjort før ham. Efter sine Rådgiveres Tilskyndelse skrev Knud imidlertid tilbage i de høfligste Udtryk og undskyldte sig med, at han endnu var så ny i Regeringen. Hans Rådgivere var nemlig ganske på det rene med Kejsers Snedighed og skjønnede grant, at han lagde an på at besnære Sønnens Enfoldighed med den samme Træskhed, som han i sin Tid havde lokket Faderens Lettroenhed i Garnet med. Så skikkede Kejseren et Brev fuldt af Trusler til ham og lod ham vide, at han vilde tage Riget fra ham og give det til en anden, men Kongen nøjedes med at svare tilbage, at før end han tog Riget fra ham, måtte han vel først finde en, der havde Lyst til at tage Danmark som Len af ham, ved hvilket dristige Svar han ikke blot spottede hans Trusler, men også gav til Kjende, at han nærrede den største Tillid til sine Undersåtter. Da Kejseren indså, at han ingen Vegne kom på den Måde, fik han Sigfried, som var gift med Kongens Søster, til at prøve på ved Overtalelser at opnå, hvad han ikke selv formåede ved sine Breve. Han rejste til Danmark, og efter at have fortalt Kongen, hvor højt han elskede ham for Svogerskabets Skyld, og hvad Kejseren var for en mægtig Mand, begyndte han at forestille Absalon, Sune og Esbern, der var de eneste af Kongens Rådgivere, som var sammen med ham og Kongen, hvor stor Troskab de skyldte Knud, hvis Formyndere de var, og hvor stor Tillid hans Fader havde vist dem. Han bad dem derhos om dog endelig ikke under Skin af at være hans Venner at optræde, som om de var hans Fjender, ved at opfordre deres Myndling, som var betroet til deres Varetægt og som både var ung af Alder og uskikket til at råde sig selv, til at kaste sig ind i en besværlig Krig, der oversteg hans Kræfter. På den Måde vilde de under Påskud af at værne om hans Frihed skille ham ved Riget; hellere burde de give ham gode og nyttige Råd og ikke anse det for en Skam for ham at give sig ind under det romerske Riges Kejser. Hertil svarede Absalon, at der ingen Tvivl var om, at han med Glæde vilde give Knud de bedste Råd, han vidste; han ønskede også, at han skulde søge Kejsers Venkab, men på sådanne Vilkår, at det intet Skår gjorde i hans egen Ære og Højhed. Valdemar havde nemlig også søgt Kejsers Venkab, men aldrig havde nogen været falskere og mindre ordholdende over for ham end Kejser Frederik. For Resten burde Sigfried vide, at Knud herskede over sit Land med samme Ret og Frihed som Kejseren over det romerske Rige. Nu blev Sigfried vred og gav sig i sit Overmod til at overøse ham med Trusler, men Absalon svarede: "Måler du Danmark med samme Alen som dig selv, og bilder du dig ind, at det vil være den letteste Sag af Verden for Kejseren at tage Danmark, når det behager ham, som han kan tage Thyringen? Pak dig strax og sig til din Kejser, at Danekongen ikke agter at vise hans kejserslige Majestæt den ringeste Hørighed og Lydighed". Jeg synes, at Manden ærlig

havde fortjent den Foragt, der således blev vist ham, eftersom han tog mere Hensyn til en fremmed Fyrste end til sin egen Måg og påtog sig en Sendefærd, der gik ud på forsmædeligt at skille Danmark af med dets Frihed.

Da Kejseren fik den Besked, fattede han Nag til Knud for den Foragt, han viste ham, men da han ikke kunde påføre ham Krig, måtte han nøjes med at hade ham i Steden for at hævne sig på ham med Våbenmagt. Han opgav dog ikke Håbet om at få Danmark i sin Vold, men holdt det for rådeligst at vente, til der blev Borgerkrig i Landet, i Håb om, at han, når danskerne blev splidagtige indbyrdes, vilde kunne overvinde dem med ringere Fare for sine egne Folk. Da han imidlertid mærkede, at den ønskede Lejlighed lod vente på sig, henvendte han sig til den vendiske Hertug Bugislav, som nylig havde taget Arv efter sin Broder Kazimar, da denne var død barnløs, og søgte ved mangfoldige Gaver og Løfter om Guld og grønne Skove at få ham til at yppe Krig med Danmark. Bugislav var ikke klogere, end at han kun alt for villig lånte Øre til Kejserens Opfordring, men da han ikke åbenlyst turde erklære Danmark Krig, søgte han først Påskud til at komme i Strid med sin Morbroder Jarimar, Statholderen på Rygen, og foretrak således Kejserens Tjeneste for Hensynet til, hvad han var sin nære Frænde skyldig. Da Knud fik Nys herom af Jarimar, sendte han strax Bud til Bugislav med Forespørgsel om, hvad Grunden var til, at han således pludselig brød Freden. Bugislav svarede, at han ikke tænkte på Fjendtligheder imod Kongen eller Danmark, men blot vilde hævne sig for, hvad Jarimar havde forbrudt sig imod ham, hvorhos han bad om, at den Uenighed, der var imellem dem, måtte hlive forelagt Kongen af Sendemænd fra begge Parter, for at han kunde dømme dem imellem, så vilde han imidlertid lade Våbnene hvile; han vilde meget gjerne have, at Kongen skulde stifte Fred imellem dem, sagde han, og søgte i det hele taget ved fagre Ord at give det Udseende af, at han mente det ganske ærlig. Kongen, som ikke anede, at han pønsede på Svig, berammede Tid og Sted, for at han kunde dømme i Sagen, og på Samsø, hvortil han havde stævnet en stor Del af Rigens Adel, ikke blot for at drøfte denne Sag, men også for at få Rigets verdslige Love forbedrede, modtog han begge Parters Sendemænd. De forebragte, hvad de hver for sig havde at sige, men da Beskyldningerne imod Jarimar mere syntes at være løs Snak end grundede på Sandhed, og Sagen ikke kunde optages til Doms, fordi de pågjældende selv ikke var til Stede, lovede og besvor Bugislavs Sendemænd af egen Drift, at deres Herre skulde give Møde, så snart det måtte behage Kongen. Sendemændene var således ikke mindre snedige og opsatte på at føre Kongen bag Lyset end han, som havde udsendt dem, og Kongen var da også troskyldig og uforsigtig nok til at fæste Lid til deres Løfter, hævede strax Mødet og begav sig over til Jylland.

De tapreste af Skåningerne og Sjællandsfarerne kærede imidlertid over den langvarige Ro og Lediggang. Det alt for stilfærdige Liv, de førte, havde allerede begyndt at gjøre dem dørske, sagde de, og det langvarige Vellevned havde slappet deres Mod, som i Kong Valdemars Tid næsten hele Året rundt var blevet øvet og hærdet ved alskens krigerske Tog og Idrætter, og det følger jo af sig selv, at ligesom Krigeres Mod og Kræfter anspændes og holdes i Ånde, når de får Lejlighed til at bruge dem, således svækkes og sløves de, når de skal gå ledige. For at holde Krigsfolkenes Tapperhed ved lige blev det da bestemt, at der skulde foretages et Hærtog imod Esterne.

Bugislav havde imidlertid på Kejserens Opfordring samlet Krigsfolk ikke blot hjemme i sit eget Land, men også vidt og bredt i Nabolandene og havde fået skaffet en Flåde på fem Hundrede fuldt rustede Krigsskibe til Veje for at gå mod Rygen. Den Stridsmagt mente han, at ingen Fjende vilde kunde modstå, og han skikkede da strax en Mand ved Navn Bugislav som Sendemand til Kejseren for at melde ham, at han havde samlet så stor en Hær imod Danmark, at der ingen Tvivl kunde være om, at Knud vilde opgive

Håbet om at kunne stå sig imod den og hurtigst muligt give sig ind under det romerske Rige. Det Tilsagn blev Kejseren glad over, han priste Bugislav og gav Sendemanden kejserlige Gaver.

Jarimar blev nu imidlertid forskrækket over den Krig, der så pludselig og uventet var for Hånden, og sendte Bud til Absalon, som opholdt sig på Sjælland, for at lade ham vide, hvilken stor Fare der hang lige over Hovedet på Rygboerne. Absalon sendte med den Ilfærdighed, der var nødvendig, når det gjaldt om at forebygge, at Forbundsføller blev slagne, Breve rundt på Sjælland og bød enhver, der var i våbenfør Alder, begive sig til Flåden, Han samlede store og små Skibe, Lastskibe og Krigsskibe imellem hverandre og gav Almuen og Adelen Lov til i Flæng at bemægtige sig de Skibe, de kunde få fat på. Det samme Bud lod han udgå til Øerne omkring Sjælland, men Fynboerne og Skåningerne pålagde han inden sex Dage at indfinde sig i den til Mødested bestemte Havn, ellers kunde de blive hjemme, thi længere Frist kunde der ikke tilstås til Forberedelser. Så ivrige var imidlertid de, han stævnede til at deltage i Togtet, efter at efterkomme hans Befaling, at de i den Grad kappedes om at komme hurtig af Sted, at mange kom, før den fastsatte Tid var udløben, og ingen for sent. Knud kunde imidlertid, skjønt der blev sendt Bud over til ham i Jylland, ikke komme til at tage Del i Absalons Foretagende formedelst den lange Vej, han havde, og den knappe Tid, der var fastsat. Fynboerne mødte kun med sex og Skåningerne med fjorten Skibe; de andre kunde ikke blive tidsnok færdige. Man kunde synes, at de fortjente at lastes, fordi de mødte så overmåde fåtallige, men det tjener dem jo noget til Undskyldning, at de havde så lang en Vej. Det var Dagen før Pinse, at Absalons Flåde samledes i Havnen, hvor han havde stævnet den til at møde, og for ingen Tid at spille brød han endnu samme Dag op og sejlede til Hiddensø. Dèr kom nogle Sendemænd fra Rygboerne Flåden i Møde og bad den blive liggende, til man kunde få at vide, på hvilken Kant af Rygen Fjenderne agtede at gjøre Angreb. Bugislav havde nemlig lagt sig ind under Kostø, der ligger ud for Rygen, men skjønt han var så tæt ved Fjendens Land, kunde han ikke dy sig for at lade Ædruelighed vige Pladsen for Drukkenskab og dækkede således op for sine Folk med Mad og Drikke, at man snarere skulde tro, han var kommen for at gjøre Gilde for dem end for at føre Krig. Absalon gjorde, som Sendemændene bad ham, og da de Dagen efter kom igjen og meldte, at Bugislav vilde gjøre Landgang lige over for Strelø, tog han strax Banneret og lod sig, skjønt Mørket allerede var ved at falde på, hurtigst muligt sætte i Land i en Båd, stævnede ved en Herold Styr mændene til Krigsråd og lod i største Hast sende Bud omkring til alle Krigsfolkene, som han ved sine Opmuntringer fik gjort umådelig ivrige, idet han lod dem vide, at han i en Drøm havde fået sikker Forjættelse om Sejr. Krigsfolkene svarede da også, at de ikke ønskede andet, end at det måtte komme til Slag, og at de ikke tvivlede om, at de, hvis det gjorde det, vilde gå af med Sejren. Denne deres Fyrighed hidrørte dels fra, at de så længe havde været vante til at sejre, og dels fra den Danskerne medfødte Tapperhed, så at de vel fortjente at vinde den Sejr, deres egne Ord forjættede dem. Af Frygt for at komme til at tage fejl af Sejlløbet, da Sundet ikke alle Vegne var lige dybt, ventede Absalon imidlertid til Dag gry, og da han så vilde lette, blev han forsinket noget ved, at Ankeret var gået for dybt ned i Sandet, hvilket havde til Følge, at alle de andre forlod ham i deres umådelige Iver efter at komme af Sted. Han holdt det imidlertid ikke for nogen Tort, at Hæren var kommen forud for ham, thi han så, at det mere skyldtes hans Opmuntringer end hans Tøven. Jeg holder da også for, at han med Rette kunde ønske sig til Lykke med at have sådanne Folk, som hellere vilde være med til at gjøre deres Skyldighed ved at skynde sig end til at tøve, fordi han var nødt dertil. Da han omsider slap løs, vandt han imidlertid den Tid, der var

gået til Spilde, ind igjen ved at lade sine Folk ro så hurtig, at han næsten havde nået de forreste Skibe og i sin Iver efter at slås var lige ved at indhente det forsømte. Så mødte han imidlertid, medens hele Flåden således skyndte sig fremad, et Skib, der var udsendt af Rygboerne for at lade ham vide, at han helst måtte mindske Farten noget, thi Bugislav lå endnu ved Kostø, og det var uvist, hvor han vilde gjøre Landgang; Jarimar lå også med sine Folk og ventede på, hvor Fjenden vilde gå i Land. Absalon lagde da en Dæmper på sin Ivrighed og sejlede ind til Drigge; dør kom der Bud til ham med Melding om, at Fjenden var sejlet hjem, men det var en Fejltagelse, thi Sendebudene var bleven ført bag Lyset af en Tåge, der var kommen op. De bad også Danskerne om at begive sig til Havnen ved Darsin og lovede dem, at de dør skulde træffe Jarimar med hele den rygiske Hær, så de kunde rådslå om, hvad der videre var at gjøre. Da de kom did og hverken traf Jarimar eller nogen af hans Folk, sendte Absalon Niels Falstring, der var kyndig i det vendiske Sprog, til Jarimar for at få at vide, hvor Fjenden var bleven af. Så snart han var borte, roede Absalon i en Båd ind til Land for at holde Gudstjeneste, men så fik han pludselig ved en af Jarimars Venner Bud om, at den pommerske Flåde var under Opsejling, den var allerede så nær, at man vilde kunne se den, hvis den tætte Tåge ikke hindrede det. Han kaldte derfor strax dem tilbage, som bar Messeskruet, og lod hurtig Flåden lægge ud på Dybet for at møde Fjenden, thi nu vilde han ikke tjene Gud med Bønner, men med Våben, og vi kan vel heller ikke tænke os noget Gud mere velbehageligt Offer end sådanne ugudelige Menneskers Undergang. Det var imidlertid mindre Pommerinkernes Agt pludselig at gjøre Indfald i Fjendens Land end ved at sejle omkring snart hist og snart her at drive Gjæk med Rygboernes Rytteri, der skulde hindre dem i at gjøre Landgang. Da de fik Øje på den danske Flåde, troede de, at det var Borvin der kom dem til Undsætning med sine Folk fra den vestre Del af Venden, thi formedelst Tågen kunde de hverken se, hvor mange Skibe der var, eller hvorledes de så' ud, og det kunde heller ikke falde dem ind, at Danskerne, der havde hjemme så langt borte fra Venden, kunde være nået did i Løbet af så kort Tid, så meget mere som deres Spejdere i deres overvættets Tryghed ikke passede deres Tjeneste med synderlig Omhu. Siden holdt Bugislav derfor for, at det måtte være den rygiske Flåde, der kom, og han bød da, at halvandet Hundrede Småskibe skulde omringe den, medens Resten af Flåden lagde sig i Slagorden og kastede Anker; de Skibe, der var bestemte til at føre Levnedsmidlerne på, og som var noget større end Langskibene, lod han lægge sig imellem disse og Land, for at det skulde tage sig ud, som om der var flere Krigsskibe, end der i Virkeligheden var; Sune lod sig da også narre deraf og troede, at Bugislav havde fået Undsætning af Tyskerne, men da Tågen omsider begyndte at lette, og Absalon så' Fjendernes Småskibe sejle forbi ham, sagde han skjemtende, at de ikke alle skulde slippe uskadte hjem igjen. Han opmuntrede nu sine Stalbrødre af al Magt og var som Anfører den første, der sejlede ind på den fjentlige Flåde og angreb den. Da Sune foreholdt ham, at de havde fået Undsætning af Tyskerne, og at han derfor ikke burde fare for hastig frem, men mindske Roningen og lade Krigsfolkene væbne sig, sagde han, at der slet ingen Grund var til at tøve, thi Fjenden var således indestængt, at han hverken trygt kunde indlade sig i Kamp eller give sig på Flugt med Udsigt til at slippe godt derfra; der var derfor intet til Hinder for, at de strax sejrede over ham. Da Sune imidlertid blev ved med sine Advarsler, begyndte Absalons Krigsfolk at iføre sig deres Rustninger, medens en Del blev ved med at ro. Fjenden mærkede endnu intet til, hvad de tog sig for, thi den stærke og vedholdende Tåge hindrede ham deri. Da de kom nærmere, kunde de danske Ungersvende imidlertid hverken finde sig i at tøve eller tie længer, de hejsede Bannerne og dydede sig heller ikke for at give deres Kampiver Luft ved højkrøstet at istemme en Sang. Absalons Banner, som altid plejede at jage Fjenderne på Flugt, så snart de så' det, røbede Venderne, at Danskerne var

der, og betog dem ganske Modet til at slås. Under Angst og Bæven lettede de Anker og sejlede bort med Flåden over Hals og Hoved, og det Stykke Vej, de havde været lang Tid om at sejle, tilbagelagde de nu i Løbet af nogle få Timer. En utallig Mængde af dem, som ikke kunde komme hurtig nok af Sted, enten fordi Skibene var for store eller fordi det tog for lang Tid at få Ankrene ind, sprang over Bord og vilde hellere omkomme i Bølgerne end falde for Sværd. Det gik så hurtig, at man næsten i samme Nu så' deres Skibe fulde af Mennesker og helt tomme. Det hjalp dem ikke, da de var sprungne over Bord, at de prøvede på at svømme, thi Hvirvlerne i Vandet trak dem til Bunds, og dør blev de stikkende i Dyndet. Hvor angst og bange må de Mennesker ikke have været, siden deres Rædsel var så stor, at den ikke engang tillod dem at tænke på at bjærge Livet! Atten Skibe sprang læk som Følge af, at så overvættedes mange strømmede over på dem, og gik til Bunds med dem, der havde søgt at bjærge sig på dem. Kun få havde Mod til at bie på Fjenden. En var så angst, at han bar sig ligefrem latterlig ad, thi da han ikke turde følge sine Stalbrødres Exempel og springe over Bord og heller ikke vilde lade sig slå ihjel af Fjenden, tog han et Stykke Skibstov og slog det om Halsen på sig som en Strikke og hængte sig, hvilket adskillige af Danskerne til at begynde med undrede sig over, men siden gjorde Nar ad. Danskerne begyndte imidlertid i deres Begjærlighed efter at gjøre Bytte at sløje af med Forfølgelsen. Absalon lagde dem, idet han sejlede forbi dem, på Sinde, at de hellere burde forfølge Fjenden end søge Bytte, og skjönt han kun fik syv Skibe med sig, aflod han ikke med at forfølge hele den flygtende Flåde med den tillidsfulde Forvisning, hvormed han så tit havde jaget Fjenden af Sted foran sig, at når Folk flygter, tænker de ikke på, hvor få der forfølger dem, men blot på, hvor tapre de er. Mandskabet på næsten hundrede Skibe opgav alt Håb om at slippe bort til Vands og søgte ind til Land og spredte sig våbenløse og rædselslagne rundt om i tykke Ødeskove. Jarimar, der var i høj Grad opsat på at værges sit Fædreland, tørstede også mere efter Fjendeblood end efter Bytte. Fem og tredive Skibe med den fjendtlige Adel om Bord roede alt, hvad trække kunde, for at slippe bort fra Absalon, men da Mandskabet så', at der kun var syv Skibe efter dem, syntes det, at det ikke blot var bedrøveligt, men også en Skam at fly, og mindskede derfor et Par Gange Farten, som om det agtede at give sig i Kamp med Danskerne. Absalons Venner opfordrede ham til at vente, til den øvrige Flåde kom til, men han vilde på ingen Måde mindske Farten og blev ved at sejle efter dem, han holdt mere af at drage sig sine Fjenders Angst end sine Stalbrødres Hjælp til Nytte, sagde han. Da det gik op for Venderne, tabte de i den Grad Modet, at deres Frygt fuldstændig fik Overtaget over deres Skamfølelse, og de gav sig til at kaste Heste og Rustninger over Bord for ved at lette Skibene at sætte dem bedre i Stand til at komme hurtig af Sted, hvorhos de brugte Årerne endnu ivrigere end før, til de omsider nåede Peenemünde, hvor deres vedholdende Flugt fik Ende, da de fandt et Tilflugtssted dør. Absalon, som uden Rast havde forfulgt dem lige dertil, vendte nu ved Aftentide tilbage til sine Stalbrødre, der havde været optagne af at gjøre Bytte. Han vilde ikke engang have sin Del af det, thi han holdt det for mest prisværdigt, at han høstede Ære og Krigsfolkene Bytte. Af de fem Hundrede Skibe, som den fjendtlige Flåde bestod af, slap fem og tredive bort, atten sprang læk og sank, og Resten faldt i Danskernes Hænder. Det var altså den Dag, da Fjendernes Flåde fuldstændig blændedes af den Glans, der udstrålede fra Absalon, og enten måtte fly eller gå til Grunde, den Dag, der gjorde Ende på de mange Rædsler og så mange Farer for dem, der færdedes på Søen, befriede Sjællands Havne og Østersøen for Sørøvernes ulykkesvangre Angreb, nødte de vilde og grumme Barbarer til at bøje sig under Åget og gjorde vort Fædreland, som hidtil knap nok havde kunnet værges sin egen Frihed, til Herre over Venden. Det var en vældig og mageløs Sejr, som i Bund og Grund gjorde det af med hele Fjendens Magt. Og medens den kostede Venderne en Mængde Blood, kostede den Danskerne slet intet;

der faldt kun fire Rygboer, og det er endda uvist, om de faldt for deres Stalbrødres eller for Fjendernes Spyd. Dagen efter ankom der atten skånske Skibe, og Absalon, som lagde mindre Vægt på deres Sendrægtighed end på deres gode Vilje, bød, at de skulde være med ved Byttets Deling mellem Sejrherrene.

Da han dernæst var opsat på at få at vide, hvad Venderne nu havde i Sinde, greb han til et snildt Middel til at komme under Vejr hermed. Under Påskud af det gode Venskab, der før havde hersket imellem Danskerne og Bugislav, skikkede han nemlig Sendemænd til ham, der skulde foreholde ham, hvor troløst han havde båret sig ad, og opfordre ham til at formilde Kongens overvættets Harme ved at gjøre sig al mulig Flid for at forsonne ham. Bugislav lod, som om han ikke tog sig det store Nederlag nær, som han havde lidt, priste Absalon for den Venlighed, han viste ham, og lovede, at han vilde følge hans Råd. Den vendiske Almue derimod havde fået en sådan Skræk i Blodet som Følge af, at den således var bleven jaget på Flugt, at den ikke engang skammede sig ved at flygte påny, rædselsslagen som den blev ved Synet af Skibet, Sendemændene var om Bord på. Absalon holdt nu for, at det vilde tage sig anseligst ud, at han sendte en fornem Mand til Danmark med Bud om de Bedrifter, han havde øvet, inden Rygtet om dem nåede did. Han lod derfor en højbåren Fynbo ved Navn Tage sejle til Danmark med Bugislavs Telt, der var tilfaldet Absalon som hans Del af Byttet, for at han ikke blot kunde meddele Kongen Sejren, men også til Stadfæstelse forevise ham dette herlige Bytte. Han pålagde ham også at opfordre Kongen til at gjøre et nyt Tog imod Venderne inden Høsten, for at de ikke skulde få Tid til at samle nye Stridskræfter. Knud stævnede strax Jyderne til Ting i Viborg og lod Tage dør gjøre Rede for den Bedrift, Absalon havde udført, for at den, som havde bragt Bud derom, selv kunde opmuntre dem til den forestående Krig, og det gjorde han således, at alle fik den største Lyst til at gå ud med Flåden.

Da Kejseren fik Bud om det store Nederlag, Bugislav havde lidt, og fik at vide, at den Bedrift var bleven øvet udelukkende under Absalons Anførsel, opgav han ikke blot alt Håb om at kunne underlægge sig Danmark, men tabte også ganske Modet til at angribe det, idet han slet ikke stolede på sine egne Kræfter, da han ingen Vegne var kommen ved fremmedes Hjælp. Rygtet om Sejren nåede også med utrolig Hurtighed ned til Byzanz, hvilket Absalon senere fik at vide af nogle af sine Ryttere, som på den Tid gjorde Krigstjeneste der nede.

Den ny Afgrøde afhjalp imidlertid Fjendernes Mangel på Levnedsmidler, thi da det trak ud med Kongens Afrejse, benyttede de sig med overmåde stor Nytte deraf til at forsyne deres Byer med Kornforråd. Volgasterne blev dog så forskrækkede over Rygtet om dette Tog, at de fyldte de dybere Steder i Peenefloden op med en Mængde Sten for at spærre Skibene Adgangen til deres Mure. Absalon var så opsat på at få dem bort igjen, at han for at få de unge Mennesker med sig ikke betænkte sig på at springe ud i Vandet og tage Sten op, og han fik da også Flodlejet så vidt ryddet, at det blev sejlbart, og Flåden kunde løbe ud, skjønt Byfolkene havde stillet deres Blider således, at de lige netop bestrøg de Steder af Floden, hvor Stenene lå. Efter at disse Hindringer var bleven ryddede af Vejen fra Indløbet, var det en let Sag for Danskerne at sejle ind imod Byen og omringe den. Belejringen begyndte altså, men de mange Pæle, der var rammede ned i Vandet til Værn for Byen, hindrede dog Skibene i at lægge helt ind til den. Denne Vanskelighed var de tapre danske Ungersvende så opsatte på at overvinde, at de ikke tog i Betænkning at ro ind til Pælene, springe i Vandet og vade videre frem, skjønt Byfolkene på nært Hold overdængede dem med deres Kastespyd og skjød på Skibene længere ude med deres Blider, så at det gjaldt om at undgå de vældige Stenkast, thi at værge sig imod dem ved at bøde for sig lod sig ikke gjøre. Skibene var derfor i en

vanskelig og farlig Stilling, thi de lå tæt sammen, og Stenene, der blev udslynget imod dem, var overmåde store, man måtte stadig sno og dreje sig for at gå Ram forbi, thi Våben og Værge kunde ikke hjælpe til at undgå Blidekastene. Da Absalon var gået midt ud på sit Skib, hvor han ved stadig at vende sig undgik Stenene, fik en Vender Øje på hans Skjoldmærke, hvorfor han gav dem, der stod for Blidekastningen et Vink, pegede på ham og sagde, at ham skulde de skyde på. Så var der en, som spurgte Absalon, om han lagde Mærke til, at Venderen pegede på ham, hvortil han svarede, at han nok så', i hvor høj Grad hans Liv lå ham på Sinde, ved hvilket skjemtfulde Svar han på én Gang sigtede både til Fjenden og den, der advarede ham. Det kan man kalde en uforfærdet Mand, som, medens hans Liv står på Spil, kan skjemte med Faren! Således får man, når Nøden er størst, de sikreste Beviser på en Mands Tapperhed og Bestandighed.

Da man ingen Vegne kom med at tage Byen med Storm, fandt Esbern på en anden Måde at angribe den på. Han lod nemlig et usædvanlig stort Skib fylde med forskellige brændbare Sager og drive for Vinden ind imod det Sted af Muren, der var lettest at stikke i Brand, men det stødte på en Pæl, der var skjult under Vandet, og brændte helt op med alt det Tømmer, der var derpå, uden at tilføje Byfolkene nogen Skade, så at denne ubetydelige Pæl gjorde det af med Håbet om en stor Sejr, og en så ringe Tilfældighed friede Fjenderne fra den truende Undergang.

Imidlertid pønsede Bugislav på, hvorledes han med Svig skulde hævne den Tort, der var overgået ham, og begjærede under Påskud af, at han vilde slutte Fred, ved sine Sendemænd en Samtale med Absalon og begav sig derpå med en stor Skare Ryttere til det fastsatte Mødested. Da Absalon kom ham i Møde med to Skibe, bad han ham om at gå i Land, de kunde bekvemmere tales ved i et Telt end om Bord på et Skib, sagde han. Da Absalon for at efterkomme hans Anmodning vilde gå fra Borde, lykkedes det dog en højbåren Nordmand ved Navn Erling at holde ham tilbage ved at fortælle ham en fæl Drøm, han havde haft, og forudsige ham, at Fjenderne ganske sikkert vilde svige ham, i Fald han gav sit Liv i deres Vold. Absalon lyttede til hans Ord som til en Advarsel, Himlen på en underfuld Måde havde ladet ham blive til Del, og da Bugislav igjen opfordrede ham til at komme til ham, svarede han, at en Ærkebiskop var mere end en Hertug, og at det ikke sømmede sig, at den, der var højest på Strå, søgte sin Undermand. Således berøvede han ved at foreholde ham hans ringere Stand sin Fjende Lejligheden til at øve Svig imod sig. Bugislav brød da pludselig op igjen under Påskud af, at der var ham for trangt om Bord på Skibet, og røbede således, at han virkelig pønsede på Svig, thi medens han ellers altid plejede at søge Absalon på hans Skib, skyede han det nu, slagen af sin onde Samvittighed, som et Sted hvor Døden hang ham over Hovedet. Absalon begav sig atter ud til Flåden, glad over, at han havde fæstet mere Lid til Erlings Drøm end til Fjenden.

Danskerne havde imidlertid besluttet at hærje Landet, hvilket de holdt for rådeligere end at ødelægge en enkelt By, og da de nu havde Vanskelighed ved at komme over den smalle Bro, angreb Byfolkene dem med en Mængde Småskuder. Absalon og Kongen sendte strax nogle Bueskytter, som drev dem tilbage, hvorpå de lagde ind til Land for derfra bekvemmere at angribe Flåden, og de begyndte nu at overdænge Danskerne, ikke blot med Kastespyd, men også med Skjældsord, idet de med Råben og Skrigen skjældte dem for fejge Uslinger, som om de var overvundne. Da de andre Byfolk så det, tog de de Både, de hist og her fik fat i, forlod Murene, de skulde forsvare, og satte over til den anden Bred for at plyndre Teltene, som Danskerne havde ladet i Stikken; disse havde imidlertid, inden de forlod dem, stukket dem i Brand, og formedelst Røgen kunde Volgasterne ikke se Kongens Ryttere, som på Land ventede på, at Flåden skulde komme. Da de nu uventet blev angrebne af dem, blev de såre forfærdede; en Del af

dem søgte ud til deres Både, en Del faldt på Land for Danskernes Våben eller omkom i Floden. Bueskytterne dræbte dem, der vilde svømme bort, og de, der søgte at slippe bort i Bådene, kæntrede, og således fik de deres fortjente Straf, fordi de havde spottet Danskerne, og de, der var i Byen, og som nylig havde smædet Danskerne med falske Beskyldninger for Fejghed, fik nu nok at gjøre med at sørge over deres Bysbørns ynkelige Skæbne, da de blev dræbte lige for deres Øjne.

Da Rygtet herom nåede til Usedom, skyndte Folkene dør sig at afbrænde deres Forstæder, for at Fjenderne ikke skulde benytte sig af dem til at stikke Ild på Bymurene, og ved således frivillig at ødelægge deres Huse skaffede de deres By et mægtigt Værn, så at det, at de fik færre Huse, øgede deres Sikkerhed inden for Murene. Imidlertid hærjede Kongen Landet og pålagde Absalon at indtage Julin og Skanserne ved Swinemünde. Til den Ende sendte denne sin Broder Esbern forud til Swinemünde med en Del af Flåden for enten at indtage selve Skanserne, om det kunde føje sig så, eller afskære Besætningen i dem, indtil han kunde komme did fra Julin. Da Esbern kom, fandt han imidlertid Skanserne tomme, thi Besætningen havde selvfølgelig ikke villet afvente Fjendens Komme, men var hemmelig draget bort, Der blev da stukket Ild på dem begge. Da Absalon, som nu var bleven færdig med, hvad han havde at gjøre ved Julin, havde fået Nys herom, ikke blot ved Røgen, han så' langt borte, men også ved de Beretninger, han fik af Danskerne, som vendte tilbage derfra, begav han sig atter til Kongen, glad over, at hans Broder ved det Arbejde, han havde gjort, havde befriet ham for en hel Del Besvær. Da Kongen skjønnede, at det vilde blive vanskeligt at indtage de Byer, hvor der var fuldt op af de Ting, de havde Brug for, og at det kun var tomme Huse, han brændte, besluttede han at drage bort igjen og at komme tilbage, når Høsten var overstået, for da, når Laderne var fulde, at plyndre de Huse, han nu havde fundet øde og tomme. Og da han nu, ikke mindre kjed af de Anstrængelser, det kostede at indtage Byer, end af at brænde tomme Huse, var kommen til Swinemünde for at vende hjem med Flåden, bød han, at det, der var tilbage af de afbrændte Skanser, skulde jævnes med Jorden, og for at udslette ethvert Spor af dem lod han endogså Stenene tage op af Jorden og kaste i Havet, skjønt man næppe kunde røre ved dem, så varme var de endnu af Branden. Med dette Arbejde endte Togtet.

Efter at have siddet hjemme Høstens Tid over samlede Kongen tolv Tusind Rygboere og drog igjennem Egnen om Tribse, som lå under hans Herredømme, og derpå drog han for ikke at stå tilbage for sin Fader over Moserne ved Peenefloden og kom til Byen Lübkin. Da han var draget forbi den og agtede sig videre til Demmin, kom han til en By, hvor der var fuldt op af Drikkevarer, og hvor Folkene holdt Gildelag med så stor Tryghed, at det var, som om de aldeles ingen Grund havde til at frygte for at blive angrebne af Fjenden. Hvilke Sviregaster må vi ikke tro disse Mennesker var i Fredstid, siden de ikke engang, når Fjenden stod for Døren, kunde afholde sig fra at svække deres Kræfter ved at hengive sig til Drukkenskab? Derpå begav Danskerne sig igjen til deres Skibe og spredte sig så for at gjøre Bytte og stikke Ild på, thi Kongen havde nu på Grund af den lange Vej opgivet at drage imod Demmin. Han havde ikke mer end tredive Mand med sig, da en Drabant meldte ham, at en stor Skare Vender holdt en rig Landsby besat, og han sendte derfor Absalon, som tilfældigvis var i hans Følge, did med Halvdelen af de Ryttere, han havde hos sig, for at han skulde komme sine Stalbrødre til Undsætning. Han gjorde, som der blev ham befalet, og for at skjule, hvor få Folk han havde, bød han sine Ryttere sprede sig, så at det fik Udseende af, at de var fler, end de var, og for yderligere at bibringe Fjenden et Indtryk af, at der fulgte flere efter, gjorde han et heftigt Anfald. Venderne havde imidlertid allerede rømmet Byen og trukket sig ind i en Skov, og da han her tog et Skjøn over deres Styrke og så', at hans

var deres langt underlegen, vilde han give det Udseende af, at han fik Forstærkning, og lod derfor en Del af sine Folk liste sig hemmelig bort og derpå vende åbenlyst tilbage, og det gjentog han adskillige Gange. Fjenderne troede derfor, at han efterhånden fik flere og flere Folk til Undsætning, og da han ikke havde Folk nok til at føre Byttet bort, lod han gjøre et stort Bål og brændte derpå alt, hvad der fandtes af Forråd i Landsbyen, og lod således det, han ikke kunde drage Nytte af, gå op i Luer, og så rigt Bytte var der, at det endogså skar dem i Hjærtet, der lavede Bålet, at se så mange kostelige Ting blive ødelagte. Da det var besørget, begav Absalon sig tilbage til Kongen. Efter at denne havde overnattet foran Lubin, ødelagde han, hvad der endnu var tilbage af Landsbyerne, og lod Rygboerne lægge en Bro over Moserne, som det havde været så besværligt at komme over; derpå drog han uden Vanskelighed over dem, og så gik de om Bord på Flåden og lagde ind i Havnen tæt ved Peenefloden. Der måtte de ligge længe på Grund af en voldsom Storm, og imens skikkede Bugislav Sendemænd til ham for at bede om Fred, som han dog ikke tilstod ham, skjønt han var nødt til at rejse hjem, da Levnedsmidlerne var ved at slippe op.

Efter at have tilbragt Vinteren hjemme lagde Kongen igjen med en stor Flåde ind i Swinemünde og ødelagde Grotswin. Da Jarimar hørte Fjendernes Krigslur og vilde melde Kongen, at de var under Fremrykning, forbød Absalon ham at gjøre det, førend han så dem for sine Øjne, og han sagde da, at så var det en vanskelig Sag, han havde påtaget sig, thi hvis hans Forbundsfæller som Følge af, at han tav, uventet blev ramte af en Ulykke, vilde man lægge ham til Last, at han ikke havde passet ordentlig på, og hvis han forhastede sig med at bringe Bud, kunde han få Ord for at være fejj, så hvis han kom for tidlig med sit Bud, fik han Skam af det, og tøvede han for længe, fik han Ord for at være efterladende. Danskerne var kun lidet fornøjede med det Bytte, de gjorde der på Egnen, og Rygtet om de pomerske Rigdomme lokkede dem; de skulde, hed det sig, være overmåde store, og ingen havde været i Lag med dem før. Der var ingen, som fandt det vanskeligt at give sig ud på Tog så langvejs bort, og skjønt det blev sagt dem i Forvejen, at de vilde komme til at døje ondt, lide Sult og være nødte til at drage igjennem øde Egne, fik Begjærligheden efter Bytte Overtaget over Frygten for de Farer, der ventede dem. Det hed sig, at Befolkningen var fejj og kvindagtig, og at der kun fandtes få Byer og Våben i Landet, og da Danskerne var vante til, at Lykken føjede sig efter dem, brændte de af Begjærlighed efter at komme af Sted i Håb om, at de, som havde gjort så mange heldige Tog, også denne Gang vilde have Lykken med sig. Da der undervejs ingen Levnedsmidler var at få, blev ikke blot de belæssede Heste, men også Fodfolkene, der måtte slæbe på Levnedsmidlerne, så udmattede, at deres Kræfter svigtede dem. Enden på det blev, at de måtte vende om og på Flåden gå tilbage til Julin. Kongen besluttede nu at angribe Camin, idet han foretrak at komme uventet over den frem for at angribe den åbenlyst, og med stedkjendte Vejvisere rykkede han under store Vanskeligheder hurtig frem igjennem ukjendte og uvejbare Skove. Adskillige fo'r vild; kun Sjællandsfarerne og Skåningerne, som havde Rygboer til Vejvisere, nåede under Anførsel af Absalons Søstersøn Alexander frem til Camin ad den lige og korteste Vej og vilde have indtaget Byen, hvis de ikke havde varskoet Indbyggerne ved at brænde Gårde af på Vejen. Da Bugislav, som just på den Tid opholdt sig der i Byen, så, hvor få de var, besluttede han at angribe dem med en stor Styrke. Esbern, som havde Øvelse og Erfaring i den Slags Ting, opfordrede Danskerne til at fly på Skrømt for at lokke Fjenderne så meget længer bort fra Byen, og de forfulgte da også længe de flygtende. Til sidst gik det imidlertid op for Bugislav, at det var et Krigspuds, og han kaldte da sine Folk, som var komne i fuld Uorden ved at løbe efter Danskerne, tilbage og overøste dem med Bebrejdelser, fordi de i deres Uforsigtighed

havde vovet sig så langt bort fra Byen. Da Esbern så' det, kastede han Masken, opgav den forstille Flugt og vendte sine Bannere imod Fjenden, og så vidt bragte han det, at Bugislav sprang af sin Hest og med Angst og Bæven flygtede ind i Byen igjen og søgte at bjærge sig ved sin Fodraphed, da han ikke turde stole på, at han kunde gjøre det med sine Våben eller ved Hjælp af sin Hest. Alexander førte derpå sit Banner ind ad Byens Port, og der var ingen, som drev ham tilbage, thi Fjenderne var så betagne af Skræk at de ikke engang turde værge deres Port mod Angreb. De danske Ungersvende lod sig nøje med den Ære, de herved indlagde sig, lagde i Bevidstheden om deres ringe Antal Bånd på deres Mod og foretrak lidt efter lidt at trække sig tilbage i samlet Slagorden frem for yderligere at fortrædige Byen. Efter at de unge havde foretaget dette Angreb, kom Kongen til med Resten af Hæren. Han stod af Hesten tæt ved Muren for nøje at undersøge, hvorledes den lettest kunde tages, men da han igjen havde siddet op og ladet sine Bannere plante rundt om Volden, kom Klerkerne i højtideligt Optog ud til ham med deres Relikvier og på bare Ben som Tegn på, hvor sønderknuste og sorigfulde de var, faldt på Knæ for ham og bad ham, idet de mindede ham om hans fromme Fader, om dog at skåne Kirkerne og ikke brænde Guds Huse sammen med Menneskenes; de besvor ham om ikke at rase så grumt imod Fjenderne, at han lod de til Guds Tjeneste indviede Bygninger gå op i Luer, thi ved en så afskyelig Misgjerning vilde han forspilde al den Fortjeneste, både han selv og hans Forfædre havde indlagt sig. De tilføjede, at Bugislav krævede sikkert Lejde, så at han trygt kunde begive sig ud til Kongen. Hertil svarede Knud, at det var hans Agt at kriges med Mennesker, men ikke med Gud, og at så sandt den Krig, han førte, var en retfærdig Krig, skulde den ikke besmittes med Helligbrøde. Da Klerkerne så sagde, at i Fald han brændte den Del af Byen, der lå uden for Murene, vilde de Kirker, der lå imellem Husene, også gå op i Luer sammen med dem, lod han for deres Bønners Skyld sin Vrede fare og vilde hellere lade Fjendernes Huse ligge urørte end ødelægge Gudshusene sammen med dem. Glade blev de, da han således for deres Bønners Skyld lovede at skåne Byen, og efter at have takket ham for denne Velgjerning gik de bort, idet de gav deres Fryd Luft i en from Sang.

Da Bugislav havde fået Tilsagn om, hvad han bad om, søgte han Absalon og bad ham om at møde ham næste Dag tillige med Jarimar, thi han vilde have dem til at mægle Fred imellem sig og Kongen, eftersom han i så mange Samtaler havde fornummet, at de var hans Venner. Absalon, som mente, at han snarere pønsede på Svig end sagde sin oprigtige Mening, erklærede, at han ikke vilde gå i Forbøn for ham på anden Måde, end at Egnen skulde hærjes med Ild, for at det ikke skulde hedde sig, at de havde draget så lang en Vej for til sidst at lade sig holde for Nar. Bugislav svarede, at intet af, hvad der lå uden for Murene, hørte ham til, men bad om, at Kirkerne og for deres Skyld de Huse, der lå i Nærheden af dem, måtte blive skånede. Den Begjæring blev tilstået ham, og Resten af Dagen gik med til på det grummeste at ødelægge de omliggende Landsbyer. Som Følge af de Ulykker og Farer, der truede ham, turde Bugislav ikke undlade at holde sit Løfte og indfinde sig til den fastsatte Tid, og Absalon og Jarimar gav ham da Hånden og førte ham til Kongen. Det blev vedtaget, at han skulde betale en stor Sum Penge i Bøde, og han kunde kun opnå Fred på de Vilkår, at han skulde tage sit Land, som han hidtil havde haft som Fædrearv, til Len af Kongen og ombytte sin Frihed med Trældom, idet han ligesom Rygboerne skulde svare Skat. Til Bekræftelse på denne Overenskomst lovede han at stille Gisler, og derpå gik han bort ledsaget af de samme, der havde ført ham did. For at han ikke skulde skilles fra dem, uden at der var bleven gjort nogen Stads af ham, gjorde Absalon et Gilde for ham og sine Venner, og ved det drak han så overstadig og blev så magtes- og sanseløs, at man knapt skulde tro, han var ved sine fulde fem. Under dette umådelige Drikkeri glemte han den

Værdighed, der var bleven ham berøvet, og i Steden for at græde over den Trældom, han var kommen i, glædede han sig, som om han endnu stadig var en fri Mand. Da han omsider var bleven helt døddrukken, blev han båret fra Skibet hen i et Telt, og Absalon bød fyrretyve væbnede Mænd at holde Vagt uden for Indgangen til Teltet og passe på, at der ikke tilstødte ham noget i Løbet af Natten. I den Grad omhyggelige plejer Danskerne at være for, at deres Gjæster ikke skal komme noget til, at de våger over deres Liv og Velfærd som over deres eget. Bugislav skønnede så meget på denne Godhed, at han fik Venderne gjort venlig stemte over for Danskerne, så at Absalon fik den Løn, han ved sin smukke Handlemåde havde fortjent. Da Bugislav vågnede om Morgenen og fik Øje på Mændene, der havde våget over ham, priste han Danskerne for deres Trofasthed og sagde, idet han berømmede dem i de højeste Toner, at han var mere glad over den Opmærksomhed, Absalon havde vist ham, end bedrøvet over, at han havde måttet give Afkald på sit Land. Derpå blev han ført tilbage til det Sted, hvor hans Krigsfolk ventede på ham, og Dagen efter kom han igjen med de fornemste vendiske Adelsmænd, kastede sig tillige med sin Hustru og sine Børn for Kongens Fødder og bad ydmygt om Forladelse for det langvarige Oprør, han havde anstiftet, og efter at han dels havde stillet og dels lovet at ville stille Gisler, undså han sig ikke ved at tage det Land, hans Forfædre havde ejet, som Len, så at han for Fremtiden måtte takke en andens Gunst og Nåde for det, der var gået i Arv til ham. Kongen ynkedes over denne Fyrste, som Nøden havde drevet så vidt, og syntes, at han nu var straffet hårdt nok, hvorfor han rejste ham op og sagde, at han hellere vilde skjænke ham Herredømmet over Landet end indlemme det i sit Rige. Og ikke mindre rørtes Kongen over Bugislavs Sønner, der på mødrene Side var hans Frænder.

Således opnåede Knud med ringe Ulejlighed at underlægge sig Venden, hvilket ikke var lykkedes Valdemar til Trods for hans stadige Anstrængelser, så at Lykken var hans Våben endnu gunstigere, end den havde været hans Faders. I samme Stund tørnede vældige Skymasser sammen på Himlen, og der lød så vældige Tordenskrald, at både Danskerne og Venderne forfærdedes derover. Dette holdt spådomskløgtige Folk for et Varsel om det vendiske Riges Undergang. Bugislav, der nu havde fået så mange Beviser på de Danskes Trofasthed, lagde også lige til det sidste ved ubrødelig Troskab for Dagen, at han ikke havde glemt den Velgjerning, der var bleven vist ham, ja, da han lå på sin Døds seng, kaldte han sine Rådgivere til sig og lod dem med Ed forpligte sig til at føre hans Hustru og Børn til Kongen og lade ham dele Riget imellem de umyndige, og hvad Kongen bestemte, skulde de holde sig efterrettelige, som om det var Bugislavs sidste Vilje. Han tvivlede i ingen Henseende om Danskernes Ærlighed og Oprigtighed, som han så tit havde fået herlige Beviser på. Den ædle Herre droges vel også til Minde, hvor stort Gavn Rygboerne havde haft af stadig at holde trofast Venskab med Danskerne.

Slut.